SZEMLÉLTETŐ

HITELEMZÉSEK

A KIS KATEKIZMUS MAGYARÁZATA

A MÜNCHENI MÓDSZER SZERINT

AZ ELEMI ISKOLA III. OSZTÁLYA SZÁMÁRA

EGYHÁZI ÉS VILÁGI HITOKTATÓK HASZNÁLATÁRA

IRTA:

MENTES DOMONKOS

II. KIADÁS

GYŐR, 1940

GYŐREGYHÁZMEGYEI ALAP NYOMDÁJA — 17.563.

SZEMLÉLTETŐ HITELEMZÉSEK

A KIS KATEKIZMUS MAGYARÁZATA

A MÜNCHENI MÓDSZER SZERINT

AZ ELEMI ISKOLA III. OSZTÁLYA SZÁMÁRA

EGYHÁZI ÉS VILÁGI HITOKTATÓK HASZNÁLATÁRA

IRTA:

MENTES DOMONKOS

II. KIADÁS

GYŐR, 1940.

GYŐREGYHÁZMEGYEI ALAP NYOMDÁJA 17.563.

„Nihil obstat.

Dr. Ladislaus Saly
censorum praeses."

Nr. 1305/1940.

„Imprimatur.

Jaurini, die 22. Junii 1940.

(L. S.)

Dr. Rudolphus Ragats
vicarius gen. eppalis."

TARTALOMJEGYZÉK.

Harmadik rész. — A kegyelem-eszközökről.

ELŐSZÓ AZ I. KIADÁSHOZ.

Tengerszemek az iskola padjaiból felénk villanó gyermeklelkek, melyeknek mélységeit kutatgatjuk, napsugárral telítgetjük. Több ezer év óta dolgoznak már hivatásos halászemberek e titokzatos mélységek földerítésén, de ki merné tagadni, hogy a fenéken még sok rejtett kincs hever. Az igaz, hogy az isteni Mester kezükbe adta a munkásoknak a természetfölötti X sugarakat — a kinyilatkoztatás fényességét — de e sugarakat irányítani kell, levinni a mélységekre, és a meglelt kincseket fölhozni a fölszinre. Búvárokra van szükség. És pedig olyan búvárokra, akik a maximális 8—9 atmoszféra-nyomás alatt is tudnak dolgozni. Nem elég itt a közönséges kaucsuk-ruha, művészileg konstruált, komplikált szerkezetü gépekre van szükség, amelyek a tengerszemek mélységeihez alkalmazkodnak. Azért hiába mondja valaki, hogy eddig is voltak ügyes halászok, akik szerették a tengerszemeket és sokszor meglehetősen lehatoltak mélységeikbe anélkül, hogy géprendszerek szabályosan működő korlátai közé szorították volna végtagjaikat; a teknika eredményeit nem lehet lebecsülni.

Ilyen búvárgép a kateketikában a *szemléltető módszer,* vagy közönségesen, *»müncheni módszer«.* Müncheni módszernek azért nevezzük, mert ott állították össze az egyébként már régen ismert gépészeket a mai szerkezetté úgy tizenöt évvel ezelőtt. A lélektani elvek, melyeken fölépül, régiek, csak azok összekötése, elrendezése egységes egésszé új benne. Pszikologiai módszernek is szokták nevezni, de ez kevésbbé találó, mert más módszerek is pszikológiai elveken nyugosznak, és nem is kizárólagos, mert hiszen logikai elvek is érvényesülnek benne, amennyiben a fogalmaknak analizise vagy szintezise logikai művelet. Szintetikus módszernek is nevezik

a régi analitikus módszerrel szemben. De ez az elnevezés egyenesen értelemzavaró, mert analizisen és szintezisen rendesen a fogalmak megvilágosításának módjait értjük, mig a szintetikus és analitikus módszer a katekizmus szövegének kétféle megértetésére vonatkozik.

Azt gondolom, legmegfelelőbb a »szemléltető módszer« elnevezés. Nem azért, mintha más módszer nem lehetne szemléltető, hanem mivel ennek fordulópontja, sarkpontja a szemléltetés. Lássuk ez állításom pszikologiai alapját.

A fogalomképzésnek négyféle módja van.

1. Elvonás összehasonlítás által. Ez a fogalomszerzés legegyszerübb módja. Igy szerez fogalmakat a kis gyermek. Dr. Weber »Die Münchener Katechetische Methode« cimü művében idézi P. Linden szavait: »A harmatcsöpp a virág kelyhében a kis gyermek szerint könnycsöpp, melyet a virág fájdalmában sirt és ugyancsak a kis gyermek megveri az élettelen tárgyat, mely neki fájdalmat okozott. Mindez nem más, mint hasonló dolgok ugyanazon névvel való megjelölése, melynek alapja az önkéntelen összehasonlítás.«

2. A fogalomszerzésnek második módja az elvonás appercepció segítségével. Ha a gyermek szemei valami új tárgyon akadnak meg, amelyet még sohasem látott, mindenesetre azokat a részeket veszi rajta észre először, melyek már eddig is ismeretesek voltak előtte. Lelke fölveszi az új tárgy képét, ez a percipiálás. Az új képzethez hozzárakja régi ismereteit, ez az adpercipiálás.

Amint látjuk, az ismeretszerzés e módjának lényeges föltétele az új dolog bemutatása, amit másszóval szemléltetésnek nevezünk. A hittan körében természetesen ritkán van alkalmunk, hogy magát a tárgyat, vagy annak képét megmutathassuk, vagyis hogy külső szemléltetést adhassunk, legtöbbször meg kell elégednünk leirással, példával, hasonlattal, elbeszéléssel, melyben az új dolog lehetőleg elevenen, szinte kézzelfogható módon jelenik meg a gyermek képzeletében. Vagyis belső, vagy fogalmi szemléltetést adunk.

Igy jár el a müncheni módszer. E módszernek lényege a belső szemléltetés. És ezzel meg is találta a kulcsot, mellyel a gyermek lelkének szobáit kinyithatjuk. Az a körülmény, hogy

a hittan körében igen sok az érzéki világot meghaladó fogalom, sőt még a természetfölötti is, nem ront le semmit e módszer alkalmasságából. Gondoljunk csak önmagunkra, van-e egyáltalán fogalmunk még a legmélységesebb hittitkokról is anélkül, hogy valami érzéki képzetet ne helyeznénk alája. Próbálja meg valaki, és ismertessen természetfölötti dolgot embertársával pusztán csak filozofiai alapon, okvetetlenül be fog csúszni az illetőnek képzeletébe valami érzéki kép, melynek alapján arról a dologról fogalmat alkot. Nem sokkal egyszerübb-e tehát, ha előre adok érzéki képet a hallgatónak. Egyrészt megmentem sok gyötrődéstől, másrészt megakadályozom, hogy téves képzetet toljon az új fogalom alá. Ezért ne ütközzék meg senki, ha azt mondom, hogy az angyalok teremtésük pillanatában nem a mennyországban voltak, hanem annak előcsarnokában. Hányan vannak még a felnőttek sorában is, akik nem tudják, hogy az angyalok megkapták ugyan Isten természetfölötti képmását, az örök boldogság előföltételét, de a mennyországba csak a próba kiállása után mentek. E gondolat megérzékítésére nem találok más képet, mint az előcsarnok képét, ahonnan már csak egy ajtó választja el az örök üdvösséget.

3. A fogalomalkotás harmadik módja a meghatározás. Ez azonban csak iskolázott gondolkodók számára való, a hitelemzésben ritkán alkalmazható.

4. Végre a negyedik módja a fogalomalkotásnak az illusztrált meghatározás. A müncheni módszer ellenzői ezt a módot ajánlják és követik több okból, melyek között nem utolsó helyen áll a hitigazságok kinyilatkoztatott jellege. Szerintük ugyanis a müncheni módszer követőit az a veszély fenyegeti, hogy a szemléltető hitoktatás az elmult századok rácionálisztikus világnézetének vizein evez, amikor a kinyilatkoztatott igazságokat is a gyermek lelkében támasztott érzéki kép alapján fejti ki. Azt mondják, hogy a tekintélyen alapuló vallás meghatározásait egyenesen közölni kell a hittanulóval; a módszeres eljárásnak nem lehet más föladata, mint az így alkotott fogalmakat megvilágítani, könnyebben érthetővé tenni, leirás, hasonlat, példa, elbeszélés segítségével.

Magának a módszernek elbirálására, vagy a müncheni

módszerrel való összehasonlítására nézve csak annyit jegyzek meg, hogy, mivel kész fogalmakkal, tehát elvontan dolgozik, legalább is a hitelemzés alsóbb fokozatain nem állja ki a versenyt a szemléltető módszerrel. A megvilágító eljárás ugyan sokat enyhít elvont jellegén, de teljesen meg nem szünteti azt.

A vallás kinyilatkoztatott voltára való hivatkozás szempontjából pedig azt mondom, hogy ez az aggodalom a teoretikusok aggodalma csak, a valóságban semmi alapja sincs. Olvassa el valaki Stieglitznek hitelemzéseit, vagy e könyvet, talál-e bennük egyetlen mondatot is, mely a vallás kinyilatkoztatott jellegének rovására volna. Magam volnék az első, aki lemondanék a müncheni módszer minden előnyeiről, ha a rácionálizmusnak csak árnyéka is szükségszerü következménye volna

Arról, hogy a szemléltető módszer mennyire alkalmas a lélek másik tehetségének, az akaratnak és az ezt megelőző érzelmi világnak kifejlesztésére, nem szólok részletesen. Ha valakit érdekel, ajánlom Dr. Anton Weber: »Die Münchener Katechetische Methode« cimü művét. Inkább áttérek a módszer rövid ismertetésére.

A megismerés, a tanulás lélektani lefolyása e három főfokozat szerint történik: Érzékekkel észrevenni, ésszel megérteni, akarattal megvalósitani. Ezt jelenti már Aristoteles trias-a is: érzékiség, szellem, törekvés. Ugyancsak a későbbi pszikologiában pl. Szent Ágostonnál: memoria, intellectus, voluntas; vagy a skolasztikusoknál: sensibilitas, ratio appetitus. (Willmann: »Didaktik als Bildungslehre«, 445. l.)

E három fokozattal sokat vesződött Herbart és különféle elnevezéseket adott nekik az előadott anyag különfélesége szerint. Herbart nyomán Ziller tovább haladt, e három fokozatot megtoldotta az előkészítés mellékfokozatával és elnevezte formalis fokozatoknak. Az értelem működésének fokozatán mint mellékfokozat kifejlődött az összefoglalás elnevezés, ami egyébként már Herbart »szisztemá«-jában is benne van lényegileg. Ha most már ezekhez hozzávesszük a tanulók figyelmének fölkeltésére és lekötésére irányuló célkitüzést, úgy kialakulnak a müncheni módszernek formális fokozatai:

1. *a)* Előkészítés,
   b) Célkitüzés,
2. Előterjesztés (szemléltetés, érzékeltetés),
3. Megértetés,
4. Összefoglalás,
5. Alkalmazás.

Ezek közül a 2., 3. és 5. főfokozatok, lényeges fokozatok, az 1. és 4. mellékfokozatok. Az 1. *b)*-nek a megismerés lélektani lefolyásához lényegileg nincsen köze, bár az eredmény biztosítását némileg szintén elősegíti.

1. *a)* Az előkészítésnek föladata, hogy a gyermekek lelkében már meglevő ismereteket fölidézze, hogy az új ismereteket hozzájuk füzhessék. Ebben van legbőségesebb lehetőség az alkalmi ismétlésre, az úgynevezett immanens repetitiora is, bár a többi fokozatok sem zárják ki. A kissé gyakorlott hitoktató tudja, milyen fontos dolog ez az alkalmi ismétlés. Azt gondolom, hogy osztott iskolában, hol egész óráig lehet egy osztállyal foglalkozni, az alkalmi ismétlést oly intenzive lehet fokozni, hogy szinte fölöslegessé teszi a rendszeres ismétlést. Ezzel természetesen nem akarom azt mondani, hogy rendszeresen ne ismételtessünk, hanem csak azt, hogy viszonyainkhoz képest törekedjünk lehetőleg sok immanens repetitio-ra.

Ez a törekvés a kelleténél talán kissé hosszabbra is nyujtotta jelen hitelemzések előkészítéseit, de hiszen mindenkinek módjában áll azokat a körülményekhez képest megrövidíteni. Másrészt azonban utalok arra a körülményre, hogy néhányszor a lecke anyagának megértetése céljából szükséges volt egy-két kérdést már az előkészítés fokozatán megmagyarázni, ami szintén föladata az előkészítés fokozatának. Arra is van néhány eset, hogy a gyermekek érzelmi világát kellett már az előkészítés fokozatán megfelelő módon hangolni, mikor az anyag bősége miatt erre később a kellő mértékben nem volt alkalom Végre még egy szempont tehette az előkészítés fokozatát kissé hosszabbá. A müncheni módszernek lényeges kelléke a szemléltetésben való egység. Ettől a szabálytól nem is térek el, két-három esetet kivéve; és akkor is legföljebb csak két egységben adom a leckét. Itt azonban nem szabad figyelmen kivül hagyni azt a körülményt, hogy a müncheni módszer

szülőföldjén kétszer-háromszor annyi idő áll a hitoktató rendelkezésére. Sokszor előfordul tehát, hogy egy leckébe kell foglalnunk annyi anyagot, amennyit Bajorországban 3—4 leckébe lehet kényelmesen elosztani. Ez tette szükségessé néhányszor, hogy egy-két kérdést, mely csak a szemléltetés egységét tette volna illuzóriussá, kiragadtam a leckéből és az előkészítés fokozatán tárgyaltam. Ezek után elmondhatom, hogy a hasonlíthatatlanul nagyobb nehézségek ellenére is általában megőriztem az egységesség elvét, sőt, ahol attól eltértem, a szükségből erényt csináltam.

b) A célkitüzés arra való, hogy a gyermekek figyelmét meghatározott irányba lekösse. Nem kell részletesnek lennie. arra azonban vigyázzunk, hogy ne elvontan, hanem konkréten adjuk, mert köztudomásu, hogy különösen elvont főnevek nem alkalmasak arra, hogy a gyermek lelkében gondolatot keltsenek.

2. Az előterjesztés az első főfokozat és a müncheni módszernek sarkpontja. Lehet ez elbeszélés, leirás, vagy a gyermekek életének valamely mozzanata. A fődolog abban rejlik, hogy lehetőleg sok oldalú szemléletet nyújtson. Lehetséges, hogy a rengeteg anyaghalmaz minden pontjára nem fog közvetetlenül világosságot vetni — ezen csak úgy lehetne segíteni, hogy az óraszám megkétszerezésével kevesebb anyagot kellene egy szemléltető eljárás hatáskörébe vonnunk — de azért eleget tettünk föladatunknak, ha minden leckéből a lényeget, a tulajdonképeni hit- vagy erkölcsi igazságot megvilágítottuk, a többi részeket pedig ezekkel a közvetetlenül megvilágított igazságokkal hozzuk kapcsolatba. Úgy képzelem a dolgot, mintha a központi rendszerben épült ház foyerjében tüzet gyújtanának, ez a világosság a szomszédos szobákat közvetetlenül, a periferiákon levőket pedig közvetve hatná át az ajtók és ablakok kitárásával.

Az előterjesztés fokozatán szemléltető példának alig néhány eset kivételével bibliai történetet vettem.

Tettem ezt egyrészt azért, mert legalkalmasabb volt a szemléltetés céljára, másrészt azért, mert a szemléltetésnek a gyermekek alsóbb fokú vágyóképességére épúgy kell hatnia, mint alsóbb fokú megismerő tehetségére; szentebb, tisztább,

nemesebb érzelmeket pedig semmiféle elbészélés sem kelthet, mint épen a legszentebb történet, az isteni kinyilatkoztatás története. Tettem ezt végre abból az eléggé nem méltányolható célból. hogy a bibliai oktatást közelebb hozzam a katekizmusi oktatáshoz és így a bibliának sok helyütt az idő rövidsége miatt elhanyagolt ismertetését legalább így közvetve elősegítsem. Mert ha nem vagyok is annak a meggyőződésnek hive, hogy a bibliát önmagáért kell tanítani, azért viszont nagyon is tapasztalom a fölsőbb hitoktatásban a bibliai oktatás hiányait. Sajnos, e hiányoknak bibliai tankönyveink is okai legalább részben.

Könyvemben a Pokorny-féle Kis Bibliának ószövetségi részéből 22 történet szerepel némelykor egészen, máskor részeiben és azonkivül négy olyan bibliai történet, mely abból hiányzik. Az újszövetségi részből pedig 34 történet és azonkivül hat olyan, mely abban nem fordul elő.

Tehát majdnem az egész bibliai anyag szerepel hitelemzéseimben mint szemléltetés. Igaz ugyan, hogy ez nem rendszeres bibliai oktatás, de, mikor rákerül a sor a bibliára, akkor észrevehető könnyebbségül szolgál. Az az ellenvetés, hogy nem fogja a gyermekeket érdekelni a félig már ismert bibliai történet, csupán csak elméleti értékkel bir, melyre a tapasztalat alaposan rácáfol. Különösen pedig, ha a hitoktató elevenen adja elő a bibliai szöveget, a gyermekek nem is annyira hallgatják, mint inkább a szereplőkkel együtt átélik a történetet. És épen ez a kivánatos. Magunkon is tapasztalhatjuk, hogy, bár már jó néhány százszor hallottuk és olvastuk a szentirást, mindig új szépségeket tár elénk. A bibliai oktatás tulajdonképeni célja pedig a hit- és erkölcstani igazságok leszürése, vagyis a katekizmus szövegének most már nem is megismertetése, hanem csak fölújítása, szinte fáradság nélkül, érett gyümölcsként hull ölünkbe e módszer következtében.

Igy egészíti ki egymást katekizmus és biblia. Igy tudom csak elképzelni az előirt anyag elvégzésének lehetőségét. Hitelemzéseim számát 46-ra redukáltam. Még kevesebb órán aligha fog sikerülni az egész katekizmust alaposan előadni. De a müncheni módszer mellett nem is lesz szükséges az anyag még nagyobb összetömörítése, mert évi 60—65 órát

számítva is, 15—20 óra marad rendszeres ismétlésre, amely ismétlő órákon a bibliát is szépen el lehet végezni; annyival is inkább, mert hiszen a bibliai leckék rendszeres tárgyalása a katekizmus ismétlését nagyban támogatja.

3. A megértetés a második főfokozat a szemléltető módszerben. Ebben a gyermekekkel együtt megbeszéljük az elbeszélés idevágó mozzanatait. Vagyis öntudatukra ébresztjük az új fogalomnak az eseményben hallott jegyeit — az a percipiálás — hozzá fűzzük annak már ezelőtt ismert jegyeit — ez az adpercipiálás — és megnevezzük, sokszor helyesebb, ha megneveztetjük, a katekizmus szavaival. Az elvonás munkájának megkönnyítésére szolgál hasonló vagy ellentétes dolgok fölemlítése, ami különösen hatásos, ha a gyermek életéből való.

Ez a fokozat teszi leginkább próbára a hitoktató ügyességét. A lehető legnagyobb közvetlenség, a gyermekek állandó belevonása, beszéltetése ügyes kérdések segítségével, hogy az anyag necsak eszük kincsévé váljék, hanem akaratuk is ragaszkodjék hozzá, ez az igazi művészet, mely megérdemli, hogy benne gyakoroljuk magunkat.

Amennyiben apologetikus momentumok szerepelhetnek az elemi hitoktatásban, ebbe a fokozotba valók, bár nem egészen kizárólag.

A katekizmus teljes szövege mindig a végső cél, mely felé e fokozaton művészi strategiával iparkodunk, azért a katekizmus teljesen szószerint való alapos tudása elengedhetetlen föltétele a müncheni módszernek.

Ha a katekizmus kérdéseit ismételten fölforgatott sorrendben tárgyalom, nem kell sokat magyarázgatnom, hogy ennek lélektani oka van. Egy kérdést, mely tiszta fölsorolása a következő kérdéseknek, nem tárgyalhatok addig, mig annak részeit nem ismerik. A végén pedig maguk a gyermekek is összefoglalják a tanultakat úgy, hogy az ilyen elsoroló — szisztematikus — kérdések, melyek látszólag a legkeményebb dió szerepét játszák, a legkevesebb munkára szorulnak — nem is érdemelnek sokat —. Néhányszor egyébként is eltérek a katekizmus sorrendjétől. Ilyenkor a szemléltető példa idevonatkozó mozzanata volt az irányadó. Lehetséges

ugyanis, hogy az új fogalom oly világosan van a szemléletben, hogy csak rá kell mutatni és általánosítani és készen van a katekizmus kérdése. Máskor meg az új anyag fontossága volt a döntő a sorrend megállapításában.

Hitelemzéseim a megértetés fokozatán talán kissé hosszadalmasnak fognak föltünni. Ha valaki rövidebben csinálja, mindenesetre az elevenség előnyére válik. Azonban fölhivom a figyelmét, hogy nemcsak paphitoktatóknak, hanem világi hitoktatóknak is irtam könyvemet, akik természetesen nem rendelkezhetnek rendszeres teologiai ismeretekkel. Sőt az is áll, hogy kezdő paphitoktatók is eleinte nem igen tudják, hogyan öntsék át magas tudásukat a gyermekek nyelvezetébe. Végre azzal is számolnom kellett, hogy a teljesen osztott iskolákban egy óra alatt sokkal többet és részletesebben lehet előadni, mint osztatlan iskolákban a rendelkezésre álló fél óra alatt. Ezek az okok kényszerítettek arra, hogy a percepció, appercepció, és elvonás lépcsőfokain kissé tovább időzzek.

Rövidítse meg ki-ki belátása szerint, csak arra kérem, hogy a szemlélet talaját soha el ne hagyja és a gyermekeket ne engedje részvétlenül pihenni, még kevésbbé unatkozni. *A magyarázat ne előadás legyen, hanem eszmecsere a gyermekekkel*

Növendékeim, a tanítónőjelöltek, sikeresen megoldották ezt a föladatot; pedig nekik sem volt több idejük egy lecke eltanítására 30—35 percnél.

4. Az összefoglalás mellékfokozata, mint neve is mutatja, arra való, hogy az egy leckében tanultakat összegezzük, meggyőződjünk arról, mennyi eredménnyel járt a gyermekeknél fáradozásunk. Esetleges hiányokat még mindig pótolhatunk. A gyermekeknek nagy örömükre van, ha legalább nagyjában számot tudnak adni figyelmük eredményéről. Magunk eljárásának is próba köve az összefoglalás. Kiderülhet, hogy egyik-másik tekintetben nem nyujtottuk a legjobbat; azért nem mindig a gyermekekben kell keresnünk a csekély eredmény okait.

5. A harmadik főfokozat az alkalmazás fokozata. A megértetés fokozatában gyüjtött ismeretek és akaratelhatározások megerősítésre és gyakorlásra várnak. Ezt ugyan nem úgy kell

érteni, mintha a gyakorlati keresztény életre pusztán csak az alkalmazás fokozatán nevelnénk, hiszen mondottam, hogy már az előterjesztés fokozatán is törődünk nemcsak a gyermekek alsóbb fokú megismerő tehetségével, hanem vágyóképességével is, a megértetés fokozatán pedig szintén az ész munkájával együtt az akarat elhatározásait is sürgetjük, sőt néha már az előkészítésben is vallásos érzelmeket keltünk; hanem csak azt akarjuk mondani, hogy a szerzett ismereteket és elhatározásokat megerősítjük és a gyermek életének viszonyaiba beállítjuk. A megerősítésnek igen hathatós módja akár a szemléletre való hivatkozás, akár új, rövid kis elbeszélés, vagy példa. Az akaratelhatározásoknak pedig asszociálódniok kell a gyermek életkörülményeivel, csak úgy várhatjuk, hogy alkalomadtán eszébe fog jutni, mit határozott az iskolában. E célból rövid vallásos gyakorlatot a helyszinén végeztetünk velük, másokat pedig a legegyénibb életviszonyokba helyezünk bele, hogy majd ha a gyermekek tényleg olyan körülmények közé kerülnek, az asszociáció révén eszükbe jussanak elhatározásaik. Ez azután más és más lehet nemcsak városban és falun, hanem sokszor családonként is.

A parancsolatoknál az alkalmazás fokozatába belevettem a lelkiismeretvizsgálást. Egyrészt azért, mert a bűntudat és bánat fölkeltésére az a legalkalmasabb pillanat, melyben a parancsolat még szinte fölkiáltójelként áll a gyermek előtt, másrészt azért, mert nem mindenhol lehetséges a gyónásra való előkészületre külön órákat szentelni. Úgy gondolom, e módon sikerül még a kényesebb igényeket is kielégíteni.

Remélem, hogy könyvemmel nagyban hozzájárulok az aggodalmak eloszlatásához, mintha t. i. a müncheni módszer nem volna alkalmas a mi tantervünk bőséges anyagának földolgozására. Sőt, ha szabad gyakorlatomra hivatkoznom, azt merem mondani, hogy a lehető legalkalmasabb, amint ezt föntebb elméleti alapon is megmutattam. Azt mindenesetre újból nyomatékosan hangsulyozom, hogy a katekizmust az adott terjedelemben csakis teljesen osztott iskolákban lehet végigelemezni

Hitelemzéseim ugyan közvetetlenül csak a III.—IV. osztály számára készültek, mig az V.—VI. osztály számára, vala-

mint ennek megfelelőleg a középiskolák I.—II. osztálya számára kissé elvontabban és egyéb vonatkozások beleszövésével kell beszélni, de szükebb viszonyok között az V.—VI. osztályban is megelégedhetünk ennyivel.

Arra kérem még hitoktató testvéreimet, akár papok, akár egyházi megbizásból tanítók vagy tanítónők, érdemesítsék e módszert komoly figyelemre. Hitoktatásunknak föl kell virágoznia; ezt akarja a magyar püspöki kar, mikor nemcsak a teologián, hanem a tanítóképzőkben is előirja a hitelemzés elméleti és gyakorlati elsajátítását. E módszer mellett öröm iskolába járni nemcsak a hitoktatónak, hanem a gyermekeknek is, amint ezt rajtuk többször észrevettem. Ha a gyermekek isteni Barátjának, Jézus Krisztusnak, munkatársai csak egy fokkal is könnyebben férkőzhetnek a kis ártatlanok szivéhez e módszer segítségével, megkaptam fáradságom legszebb jutalmát, melyből szivesen juttatnék Magyarország összes hitoktatóinak.

Győr, 1916. márc. 10.

MENTES DOMONKOS
a győri püspöki székesegyház igazgatója,
a győri kir. kat. tanítóképző és áll. tanítónőképző hitoktatója.

ELŐSZÓ A II. KIADÁSHOZ.

Az ügy érdekében megállapítom, hogy »Szemléltető Hitelemzések« cimü katekizmusmagyarázó könyvem első, kétezer példányos kiadása örvendetes kereslet tárgya volt, mig csak el nem fogyott. Hozzá, épen a világi hitoktatók értékelték elsősorban, amiről számos levelük tanuskodik. Igaz, nekik is szántam leginkább.

Most már öt éve, hogy az új kiadással kapcsolatos tervek foglalkoztatnak. Szerettem volna mindjárt háromféle alakban közrebocsátani. Az első maradt volna az eddigi tartalommal kissé rövidebben, néhány katekizmusi jegyzetmagyarázat törlésével. A második lett volna a teljes katekizmus magyarázata a praktikus katolikus élet szemszögéből. A harmadikban a katekizmus anyaga fonálként huzódott volna, melyre a diadalmas krisztusi világnézet gyöngyeit szándékoztam füzni. Úgy, ahogy 37 éves hitoktatói gyakorlatom egy évtizednyi tanítóképzői elmélet és bőséges élettapasztalat következtében kialakult.

Betegségem mindeddig lehetetlenné tette szándékomat.

Azért most — egyelőre — ujra közreadom a régit, de úgy, hogy a tervem első köteteként szerepeljen leginkább csak a III. elemi osztály számára. A második és harmadik megkezdett kötet megjelenését Istenre bizom.

A módszert illetőleg az I. kiadás előszavához nincs hozzátenni vagy elvenni valóm. Igaz, azóta ujabb módszerek is kisértenek, mint munkaiskola, dramatizálás, rajzoltatás stb. Csak dicsérni tudom a lelkes uttörőket, de azt gondolom, az okos mérséklet hasznos erény, amint én sem vallottam a müncheni módszert egyedül üdvözítőnek, se elméletben, se gyakorlatban. Másrészt meg minden módszer, mely lélektani ismereteinkre támaszkodik, kisebb-nagyobb terjedelemben beleilleszthető a müncheni-nek keretébe is, egymáséba is.

Isten kegyelme kisérje a második kiadás első kötetét.

Neszmély, 1940. jun. 7.

MENTES DOMONKOS

tb. esperes, nyug. plébános, zárdalelkész.

Bevezetés.

Első rész. — A hitről.

1. Lecke. (1.—8. kérdés.)

A hit forrásairól.

(Előkészítés.) Ki emlékszik arra, hogy mit tanultunk az elemi katekizmusból. Ugy-e, Istenről, angyalokról, mennyországról, pokolról, Jézusról, a Megváltóról, Szűz Máriáról, Oltáriszentségről, meg a többi szentségekről, Isten tiz parancsolatáról stb. Azt is tanultuk úgy-e, hogy mi történik az emberrel, mikor meghal? Mondd meg N. N. (Elemi katek. 19. fej. 5.) »Mikor az ember meghal, a lélek elválik a testtől, a test pedig visszatér a földbe.« Mi történik a lelkünkkel, ha meghaltunk? »Ha meghaltunk, Isten azonnal megitéli lelkünket.« Látom, tudjátok még! Hanem csak gondoljátok el, mit mondunk majd a jó Istennek, az itélő Birónak, ha megkérdezi, hogyan viseltük magunkat a földön. Azt mondjuk ugy-e: »szorgalmasan jártunk iskolába, megtanultunk irni-olvasni, számolni stb.« Jó-jó, ez mind dicséretes dolog, de hát más nem jut eszedbe? »Ó, de igen! Ha álmos voltam este, lefeküdtem imádság nélkül; káromkodó szót hallottam öregebbektől, én is utánuk mondtam; szentmisét vasárnap könnyen elmulasztottam; szüleimnek hányszor nem fogadtam szót; sokat veszekedtem testvéreimmel, társaimmal; torkoskodtam, kisebbeket rosszra tanítottam; szemérmetlen dolgokról gondolkodtam, beszéltem; loptam is nem egyszer; hazudtam, különösen ha valami rossz cselekedetet kellett eltagadni. Szóval, a jó Istenről sokszor megfeledkeztem. Mi lesz velem!? Hogyan itél meg engem a mindenható Isten!? Hej, ha még egyszer a földre mehetnék, de tudnám, hogyan viselkedjem!«

(Célkitüzés.) Figyeljetek, elmondok a bibliából egy szép történetet, melyben az Úr Jézus megmondja, *mit kell nekünk leginkább cselekednünk,* ha azt akarjuk, hogy az itélő Biró a mennyországot itélje meg nekünk.

(Előterjesztés.) Nem messze Jeruzsálemtől, Zsidóország fővárosától volt egy kicsi falu: Bethania. Itt lakott Lázár, kit az Úr Jézus jó magaviselete miatt annyira szeretett, hogy mikor meghalt, negyednapra a sirból föltámasztotta. Két nővére volt Lázárnak: Márta és Mária. Ezeket is szerette az Úr Jézus, mert jók voltak. Többször ellátogatott hozzájuk és azok ájtatos csöndben hallgatták Őt, mikor mennyei Atyjának, Istennek jóságáról, a mennyország szépségéről, szóval arról beszélt nekik, amit most ti a katekizmusban és bibliában tanultok.

Egyszer, mikor az Úr Jézus ismét betért hozzájuk, az idő már dél felé járt, Márta azt gondolta, az Úr Jézus nagyon fáradt és éhes lehet, mert reggeltől fogva járt-kelt és tanította a népet. Azért gyorsan hozzáfogott, hogy isteni Vendégüknek ebédet készítsen. Kiszaladt a konyhára, azután vizért a kuthoz, azután megint a szobába, hogy szép fehér terítőt tegyen az asztalra. Az Úr Jézus azt gondolta magában, milyen ügyes-szorgalmas leány ez a Márta.

Ez alatt Mária — a másik nővér — leült az Úr Jézus lábaihoz egy zsámolyra és olyan figyelmesen hallgatta Őt, hogyan beszél az Isten szeretetéről, mennyországról, hogy szinte megfeledkezett még éhségéről is. Nem bánta, ha egy órával később lesz is ebéd, csak az Isten Fiának szavait hallgathassa.

Egy idő mulva Márta aggódni kezdett, hogy nagyon megkésik dolgával, odaszólt tehát az Úr Jézusnak: »Uram, nem gondolsz-e rá, hogy hugom egyedül hagy engem dolgozni? Mondd neki, hogy segítsen!« Jézus erre rápillantott Mártára és azt mondta: »Márta, Márta, te szorgalmas vagy és sok dologgal törődöl. Helyesen van! De egy dolog a legszükségesebb. Mária ezt a legjobbat és legszükségesebbet választotta, melyet senki sem vesz el tőle.«

(Kérdezve megismételtetem. Kérdéseimben figyelmüket különösen azokra a mozzanatokra hivom föl, melyek a leckében előforduló uj fogalmak alkotó elemeit teszik. Micsoda falu volt Jeruzsálem mellett? Kik laktak ott? Miért szerette őket Jézus? Egyszer milyen időtájt tért be

hozzájuk? Miben fáradt el Jézus? Mit tanított? Mit csinált Márta? Mit gondolt felőle Jézus? Mit tett Mária? Miről feledkezett meg? Elhitte-e, amit Jézus neki Istenről és a mennyországról mondott? Miért aggódott Márta? Mit szólt Jézusnak? Mit felelt Jezus? Megdicsérte-e Mártát? De ugy-e, sokkal jobban Máriát?)

(Megértetés.) Miért dicsérte meg Jézus Mártát? Mert szorgalmas volt. Mit csináltok, hogy titeket is megdicsérjen? Szivesen tanuljuk meg leckénket, szivesen tesszük meg azt, amit szüleink parancsolnak, ugy-e? Hát a felnőtteket mikor dicséri meg Jézus? A te atyád pl. irodába jár, a tiéd iskolába, a tiéd műhelybe, a tiéd a mezőre stb. Édesanyád meg takarít, főz, mos, varr, vagy szintén a mezőre jár. Helyesen van ez? Igen! Tehát, aki szorgalmasan végzi dolgát, azt az Úr Jézus megdicséri és meg is jutalmazza. Csakhogy van ám a dolognál, a munkánál szükségesebb tennivalónk is! Mit csinált Mária? Mit mondott róla Jézus? Ugy-e, Mária inkább lemondott az evésről is, csak hallgathassa Jézus tanítását! Meg akarta tudni, meg akarta *ismerni,* milyen jó az Isten. Mikor azután az Úr Jézus elmondta neki, hogy mennyire szeret bennünket az Isten, hogy még egyszülött Fiát, az Úr Jézust is elküldötte, hogy minket megváltson, akkor szivében akkora *szeretet* gyulladt ki Isten iránt, meg az Úr Jézus iránt, hogy kész volt mindent megtenni, amit Isten parancsol, kész volt mindig csak Istennek *szolgálni,* és elhatározta, hogy bűnt soh'se követ el. Mert, aki bűnt követ el, az nem Istennek szolgál, hanem az ördögnek.

Mit gondoltok, hova jutottak Márta és Mária haláluk után? Mennyországba. Meg is érdemelték, mert iparkodtak Istent megismerni, szeretni, neki szolgálni. Mennyországba jutottak, azt más szóval úgy mondjuk, hogy üdvözültek. *(Fölirom a táblára.)* Mi lett velük?

Mit kíván tehát tőlünk a jó Isten? Miért teremtett minket? 1. *Mi végett vagyunk a világon? Avégett vagyunk a világon, hogy az Istent megismerjük, szeressük, neki szolgáljunk és az által üdvözüljünk, vagyis a mennyországba jussunk. (Kérdezem először egyenkint néhányszor, azután karban.)*

Mária ezelőtt is járt templomba és sokszor hallgatta a prédikációt, azért már eddig is sokat tudott a jó Istenről, de

most magát az Úr Jézust, az Isten Fiát hallgatta, gondolhatjátok, mennyi sok szép és szent dolgot ismert meg, amit eddig nem tudhatott. Voltak ugyan a zsidók közt olyan gonoszok, kik sem a templomi prédikációt nem hitték el, sem az Úr Jézusnak *nem hittek*. De Mária hitt, mert tudta, hogy Jézus az Isten Fia, — hiszen mennyi csodát tett. — Isten pedig mindig igazat mond.

Mit gondoltok, szerették-e ezek a hitetlen zsidók igazán a jó Istent? Nem, mert hiszen nem hittek egyszülött Fiának sem. De Isten *parancsait sem tartották ám meg,* mert olvassuk róluk, hogy kevélyek voltak, fösvények voltak, erőszakosak voltak, irigyek voltak. Mennyországba jutottak-e ezek, vagyis üdvözültek-e? Hát Mária hitte-e, amit az Úr Jézus neki Istenről mondott? Megtette-e, amit Isten parancsol? Üdvözült-e?

Hát mi ismerhetnők-e Istent, ha az Úr Jézus nem mondta volna el, hogy milyen jó az Isten? Bizony csak nagyon keveset tudhatnánk Istenről. Magának az Isten Fiának kellett ezt elmondani, vagy más szóval kinyilatkoztatni. Azért, hogy Istent megismerjük, szeressük, neki szolgáljunk és üdvözüljünk: *hinnünk kell,* amit Isten mondott, vagyis kinyilatkoztatott, mint ahogyan Mária is hitt; *meg kell tartanunk,* amit Isten *parancsol,* nem úgy, mint a gonosz zsidók.

De Isten parancsait sokszor nehezen tudjuk megtenni, mert gyöngék vagyunk magunktól. Bizony nagyon is rászorulunk Isten segítségére. Ezt a segítséget más szóval Isten kegyelmének mondjuk. Azért rendelte az Úr Jézus a hét szentséget, hogy, ha azokat fölvesszük, vagyis használjuk, sok kegyelmet kapjunk Istentől. Ha buzgón imádkozunk, akkor is sok kegyelmet ád Isten. Mi által kapjuk meg Isten kegyelmét? Imádság és a szentségek által.

2. *Mit kell tehát tennünk, hogy Istent megismerjük, szeressük, neki szolgáljunk és üdvözüljünk? Hogy Istent megismerjük, szeressük, neki szolgáljunk és üdvözüljünk,*

1. hinnünk kell, amit Isten kinyilatkoztatott;

2. meg kell tartanunk, amit Isten parancsol;

3. használnunk kell azt, ami által megkapjuk Isten kegyelmét.

Kinek hisztek jobban, egymásnak, vagy a tanító urnak?

A tanító urnak. Miért? Ugy-e, mert a tanító ur többet is tud, meg nem is szokott hazudni. Hát legjobban kinek kell hinni? Ugy-e annak, aki mindent tud és sohasem hazudik! Ki az? Isten. Azért, aki nem hiszi, amit Isten kinyilatkoztatott, üdvözülhet-e? 3. Tehát, *mit kell hinnünk, hogy üdvözülhessünk? Hogy üdvözülhessünk, azt kell hinnünk, amit Isten kinyilatkoztatott.*

Ugy-e, kedves gyermekek, mi szivesen elhisszük, amit Isten kinyilatkoztatott, mert nem akarunk olyanok lenni, mint azok a hitetlen zsidók, kik magának az Úr Jézusnak sem hittek. De hát most már nem jár itt a földön az Úr Jézus, ki tanít meg minket arra, amit Isten kinyilatkoztatott? *(Különféle feleleteket adnak, melyek egyike-másika meglehetősen megközelíti az igazságot.)* Figyeljetek szépen, elmondom röviden, hogyan történt a dolog. Azt ugyis tudjátok, hogy nemcsak Mária hallgatta oly ájtatosan az Úr Jézust, hanem sokan mások is. Különösen apostolai, kik mindig vele voltak. Ezeknek pedig megparancsolta az Úr Jézus, hogy elmenvén az egész világra, tanítsanak minden nemzeteket. Hogy pedig semmi hamisat, tévedést ne taníthassanak, megigérte nekik, hogy velük lesz a világ végeig. Azt is megigérte nekik, hogy a Szentlélek Isten is velük lesz és megvilágosítja eszüket, hogy amit prédikálnak, olyan világosan tudják, mintha csak most hallották volna az Úr Jézustól. Néhányan közülök könyveket is irtak. Mikor irtak, akkor is megvilágosította eszüket a Szentlélek, megsugta nekik, hogy mit irjanak és hogyan irjanak. Elhihetjük-e tehát, hogy az apostolok tisztán az Úr Jézus tanítását, kinyilatkoztatását irták le? Elhihetjük, mert úgy irtak, ahogy a Szentlélek sugta nekik. Ezt úgy mondjuk, hogy a Szentlélek sugalmazásából irtak.

Ki tudna néhány dolgot, amit a jó Isten Krisztus Urunk születése előtt nyilatkoztatott ki. Ugy-e ősszüleinknek kinyilatkoztatta, hogy nem szabad a tiltott fáról enniök. Mikor bűnbe estek, kinyilatkoztatta, hogy majd Megváltót küld. Noénak mit nyilatkoztatott ki? Hát Ábrahámnak? A tizparancsolatot kitől tanulták az emberek? Később is igen sokszor beszélt a jó Isten a jámbor zsidókkal és kinyilatkoztatta nekik, mit prédikáljanak a többieknek. Ezeket a kinyilatkoztatásokat

is leirták szent emberek könyvekbe és a Szentlélek ezekre is ügyelt, hogy hamisat ne irjanak, tehát ezek a régi szent irók is a Szentlélek sugalmazásából irtak.

Az Úr Jézus tanítása is szent, amit Isten Krisztus születése előtt kinyilatkoztatott, az is szent tanítás, ezért azokat a könyveket, melyekben az Úr Jézus tanítását és Istennek régi kinyilatkoztatását a Szentlélek sugalmazásából szent emberek leirták, szentirásnak nevezzük. Több könyv együttvéve könyvek gyűjteménye. Mivel az Úr Jézus tanítását is több könyvben irták le és Istennek régi kinyilatkoztatását is több könyvben irták le, azért a szentirás szentkönyvek gyűjteménye.

6. *Mi a szentirás? A szentirás azoknak a szentkönyveknek gyűjteménye, melyeket a Szentlélek sugalmazásából irtak.*

Az egész szentirás tehát két részre oszlik. Az egyikbe tartoznak azok a szentkönyvek, melyeket Krisztus Urunk születése előtt irtak, a másikba azok a szentkönyvek, melyeket Krisztus Urunk születése után irtak. Krisztus Urunk születése előtti időt úgy hivjuk: ószövetség; Krisztus Urunk születése utáni időt úgy hivjuk: újszövetség. Isten ugyanis kétszer kötött az emberekkel szövetséget, vagyis szerződést. Az elsőt a Sinai-hegyen, a másodikat szent Fia, Jézus Krisztus által.

Hány szerződést, vagyis szövetséget kötött Isten az emberekkel? Ugy-e a régit és újat. Ószövetséget és újszövetséget. Mitől meddig tartott az ószövetség? Mióta van újszövetség? Erről nevezzük a szentirás két részét is ószövetségi és újszövetségi szentirásnak.

7. *Hány részre osztjuk föl a szentirás könyveit? A szentirás könyveit két részre osztjuk föl: az ószövetség könyveire és az újszövetség könyveire.*

Az egész szentirást más szóval bibliának is nevezzük. Nektek is van bibliátok. Ez nem az egész szentirás, hanem annak csak egy kis része. Nyissátok csak föl, megmutatom, hogy ez is két részre oszlik: ószövetségi és újszövetségi bibliára.

De a szentirásban nincs ám benne minden, amit Isten kinyilatkoztatott. Sokat tanított az Úr Jézus, amit az apostolok nem irtak le a szentirásban, hanem csak szóval hirdették. Az ilyen kinyilatkoztatást, mert csak szóval hagyták a későbbi

emberekre, szenthagyománynak mondjuk. 8. *Mi a szenthagyomány? A szenthagyomány az a kinyilatkoztatás, melyet az apostolok hirdettek, de le nem irtak.* Később persze azt a kinyilatkoztatást is leirták más tudós emberek úgy, ahogyan az apostolok prédikációjában hallották. De ezt már nem nevezzük szentirásnak, hanem hagyománynak, mert nem az apostolok irták.

Ha most valami nagyon okos ember azt mondaná, nem úgy kell érteni a Szentirást és a szenthagyományt, ahogyan azt nektek a tisztelendő úr, az anyaszentegyház küldöttje mondja, hanem másképen, mit mondanátok neki? Ugy-e azt, hogy akármilyen tudós legyen is, az Úr Jézus nem rá bizta a kinyilatkoztatás tanítását, hanem az anyaszentegyházra. Az anyaszentegyház pedig a tisztelendő urat küldte hozzánk. Egyedül az anyaszentegyház tanítja mindazt, amit Isten kinyilatkoztatott.

4. *Ki tanítja mindazt, amit Isten kinyilatkoztatott? Mindazt, amit Isten kinyilatkoztatott, az anyaszentegyház tanítja.*

Azt most már nem is kell magyaráznom, úgy is kitaláljátok, honnan veszi, miből tanítja az anyaszentegyház, vagyis a pápa és a püspök azt, amit Isten kinyilatkoztatott. Miben irták le az apostolok Jézus tanítását? A szentirásban. Minden kinyilatkoztatás benne van a szentirásban? Nem, mert egy része a szenthagyományban van. 5. Tehát, *miből tanítja anyaszentegyház azt, amit Isten kinyilatkoztatott? Amit Isten kinyilatkoztatott, azt a szentirásból és a szenthagyományból tanítja az anyaszentegyház.*

(Összefoglalás.) (Majd meglátom, mennyire figyeltetek. Mi végett vagyunk a világon? Mit kell tennünk, hogy Istent megismerjük, szeressük, neki szolgáljunk és üdvözüljünk? Mit kell hinnünk, hogy üdvözülhessünk? Ki tanítja mindazt, amit Isten kinyilatkoztatott? Mi a szentirás? Hány részre osztjuk föl a szentirás könyveit? Mi a szenthagyomány? Ha valamely gyermek megakad, nemcsak egyszerüen kisegíteni kell őt, hanem a szemléltető példa megfelelő mozzanatára hivjuk föl a figyelmét. Kikérdezés helyett el is olvastathatjuk a kérdéseket. A gyermekek nagyon örülnek, hogy nemcsak megértik, de nagyjában kivülről is tudják a megmagyarázott anyagot.)

(Alkalmazás.) Elgondolhatjátok, milyen boldog volt Márta, hogy szolgálhatott az Úr Jézusnak és milyen boldog

volt Mária, hogy hallgathatta az Isten Fiának kinyilatkoztatását. Nem szeretnétek ti is az Úr Jézusnak szolgálni és az Ő szent szavait hallgatni? Nézzetek csak, ha szivesen jártok iskolába, itt figyelmesen hallgatjátok a tanítást, leckéteket jól megtanuljátok, szüleitek parancsait pontosan teljesítitek és szivesek vagytok mindenkihez, akkor ti is olyan dicséretreméltók lesztek, mint a szorgalmas Márta. De soh'se feledjétek, hogy ez még nem elég arra, hogy üdvözüljünk! Ugy-e, az Úr Jézus is megdicsérte ugyan Mártát, de azt mondotta, hogy egy a legszükségesebb, az, amit Mária cselekedett: szivesen hallgatni a kinyilatkoztatást, szeretni Istent, szolgálni neki. Az Úr Jézus most nem beszél már velünk, hogyan hallgassuk tehát tanítását? Mit tanultunk, ki tanítja mindazt, amit Isten kinyilatkoztatott? Ugy-e, az anyaszentegyház, vagyis a pápa, a püspökök és azok helyettesei, az áldozópapok vagy akit ezek megbiznak a hittan tanításával. Valahányszor tehát hittanóra van, úgy figyeljetek, mintha maga az Úr Jézus beszélne. Én vagyok itt az Úr Jézus helyett, ti pedig Mária helyett. Vagy ha a templomban prédikációt hallgattok, mintha a prédikáló pap volna az Úr Jézus, ti pedig a figyelmes Mária. Maga az Úr Jézus mondotta, hogy ha valaki szivesen hallgatja az anyaszentegyház tanítását, épen úgy megjutalmazza, mintha Őt magát hallgatná. Igy szólt apostolaihoz: »Aki titeket hallgat, engem hallgat.« Ha tehát igazán szeretnétek, úgy mint Mária, az Úr Jézust hallgatni, hallgassátok figyelmesen a hittant és a prédikációt.

(Leckeföladás.)

2. Lecke. (9.—16. kérdés.)

A hit szükségességéről és tulajdonságairól. Az igaz vallásról. Az apostoli hitvallásról.

(Leckekikérdezés.) (Előkészítés.) Tudjátok ugy-e, kik azok a pogányok?! Tavaly tanultuk, hogy akik a napot, holdat, csillagokat, kőből-fából faragott szobrokat imádnak Isten helyett. Ilyen pogány gyermeknek hiába mondanátok, mit ta-

nultatok a katekizmusban, egyhamar nem hinné el. Azután meg vannak másvallásuak is, talán hallottatok is felőlük, luteránusok (evangelikusok), kálvinisták (reformátusok), akik sokat elhisznek az Úr Jézus tanításából, de nem mindent. Olyanok is vannak, akik semmit sem hisznek, és azt akarják, hogy mások is hitetlenek legyenek, ne imádkozzanak, templomba ne járjanak, Istennel ne törődjenek. Ezek ki is csufolnak minket azért, mert hiszünk az anyaszentegyháznak.

(Célkitüzés.) Azért ma mégjobban megtanuljuk, hogy csak az az ember tetszik Istennek, aki hiszi a kinyilatkoztatást, tehát az Úr Jézus tanítását. Azt is megtanuljuk, hogyan kell hinnünk, és mivel mutatjuk meg, hogy hiszünk.

Figyeljetek, elmondok nektek egy szép történetet Szent Ágnesről, aki életét adta oda azért, mert hitte az Úr Jézus tanítását.

(Előterjesztés.) Abban az időben, mikor az apostolok az Úr Jézus parancsára elmentek mindenfelé prédikálni az Ő tanítását, az egész világ pogány volt még. Ezek a pogányok, különösen pedig a pogány római császárok nagyon haragudtak az apostolokra és minden keresztényre, akik hitték az Úr Jézus tanítását. Szigoru parancsot adtak ki, hogy senki se merje az Úr Jézust imádni, hanem a bálvány-szobrokat kell mindenkinek imádnia. Nem is építettek eleinte a keresztények templomokat, mert ugyis lerombolták volna a pogányok, hanem gazdag keresztényeknek a házában, vagy földalatti üregekben gyülekeztek össze, ha szentmisét vagy prédikációt akartak hallgatni. Ajtóikat bezárták, és ha valaki zörgetett, előbb megkérdezték tőle, milyen a hite, pogány-e vagy keresztény. És csak, ha tudott keresztet vetni, meg ha el tudta mondani a Hiszekegyet, akkor bocsátották be, mert abból mindjárt tudták, hogy keresztény és nem kell tőle félniök.

Azért persze mégis sokszor megtörtént, hogy gonoszlelkü emberek elárulták őket a pogány birónak, aki azután kegyetlenül megkinozta őket, sőt meg is ölette.

Igy került Szent Ágnes is tizenhárom éves korában a pogány biró elé. A biró minden áron le akarja beszélni, hogy ne higyjen az Úr Jézus tanításában, hogy inkább a bálvány-szobrokat imádja, mint az Úr Jézust.

Ott áll a fiatal kis Ágnes a hatalmas úr előtt és bátran megmondja neki: »Az Úr Jézus az Isten fia, és az apostolok az Úr Jézus küldöttjei, a pápa és a püspökök szintén, azért én nem tagadom meg hitemet soha.« Csodálkozott nagyon a pogány biró ekkora bátorságon, és szégyenlette is magát ilyen fiatal, gyönge kis leányt kegyetlenül kinozni, azért először mindenféle igéretekkel próbálta rávenni, hogy hitét megtagadja. Szép, drága ruhát, ragyogó gyémántgyürüt és fülbevalókat, arany nyakláncot igért neki. Oda hozatott bölcs pogány papokat, hogy tanításukkal elhitessék vele, hogy a bálványok az igazi istenek, nem az Úr Jézus. Azt mondották, hisz Jézust a keresztfára szegezték a zsidók, és ott meg is halt, ez csak nem lehet Isten! A kis Ágnes egy pillanatig sem maradt adós a felelettel: »Épen abból tudhatjuk, hogy Isten, mert meghalt és föltámadott.«

Látta a pogány biró, hogy nem boldogul, azért más eszközökhez nyult. Nehéz vasláncokat veretett a kis Ágnes kezeire-lábaira, sötét, nedves börtönbe dobatta. Majd megint elővezettette, fahasábokból nagy farakást — máglyát — rakatott, meggyujtatta, Szent Ágnest a rettenetes tüzbe dobatta. De csodák-csodája, Szent Ágnes keresztet vet, és a lángok nem égetik meg. Végre is irtózatos mérgében megparancsolja a biró a hóhérnak, hogy ragadjon nehéz kardot, és vágja le Ágnesnek fejét. Még az utolsó percben is azt mondogatta: »hiszem, Jézusom, a te szent tanításodat.«

(Milyen sorsuk volt eleinte a keresztényeknek? Voltak-e templomaik? Mindenkit beeresztettek maguk közé? Miért került Szent Ágnes a pogány biró elé? Hogyan akarta rábeszélni, hogy tagadja meg hitét? Használt-e a sok igéret? Hát a büntetés? Mit mondogatott még utolsó percében is? Milyen csoda történt, mikor a tüzben keresztet vetett?

(Megértetés.) Szent Ágnes fiatal leánygyermek volt, csak valamivel idősebb, mint ti vagytok és mégis bátran megvallotta keresztény hitét. Ugy-e, hogyan próbálták a pogány papok meggyöngiteni hitét, hogy nem lehet az Isten Fia, kit a zsidók keresztre feszítettek! Kételkedett-e Szent Ágnes csak egy percig is? Hanem mit felelt? Gyönge volt-e tehát Szent Ágnes hite? Nem, hanem inkább erős. Olyan erős, mint a

szikla, melyet nem lehet eldönteni. Amit itt tanultok, vagy a templomban, az az Úr Jézus anyaszentegyházának tanítása, tehát *erősen* kell azt hinni. Még ha angyal szállna is ide és mást tanítana, kinek hinnétek? Az Úr Jézus anyaszentegyházának-e, vagy annak a hamis angyalnak?

Gondoljátok el, milyen veszedelemben forgott Szent Ágnes hite, mikor mindenféle drágaságot igért neki a pogány biró, azután meg, mikor úgy kinozta. Sem igéret, sem fenyegetés nem tette hittagadóvá. Mindig hitt tehát, vagyis *állhatatosan* hitt és életét is odaadta inkább, mégsem szünt meg hinni. Ha nektek sok pénzt igérne valaki, vagy akármi drága gyémántgyürüt azért, hogy legyetek másvallásuvá, elfogadnátok azt a drágaságot? Ha valaki elfogadná és másvallásuvá lenne, állhatatos volna-e annak a hite? Hát ha halállal fenyegetne valaki, hogy tagadd meg hitedet? Rettenetes még gondolni is rá. De ne féljetek, a jó Isten ád kegyelmet, hogy ha rá kerülne a sor, inkább meghaljunk, semhogy hitünket megtagadjuk. Mondjátok utánam: »édes Istenem, erősen hiszem, amit kinyilatkoztattál és állhatatosan is akarom hinni, úgy mint a bátor Szent Ágnes; add kegyelmedet, hogy soha se kételkedjem és soha se tagadjam meg hitemet«.

Igy van jól, kedves gyermekek, erősen és állhatatosan kell hinni mindazt, amit Isten kinyilatkoztatott. **10.** *Hogyan kell hinnünk mindazt, amit Isten kinyilatkoztatott? Mindazt, amit Isten kinyilatkoztatott, erősen és állhatatosan kell hinnünk.*

Nagy szégyen volna, ha valaki készakarva kételkednék, hogy igaz-e, amit a katekizmusban tanulunk. Még nagyobb szégyen volna, ha valaki megtagadná hitét valami ajándékért, vagy azért, mert szenvednie kell hitéért. Hát az Úr Jézus mit szólna hozzá? Halljátok csak, az Úr Jézus azt mondotta arról, aki nem akarja hinni azt, amit Isten kinyilatkoztatott: »Aki nem hisz, elkárhozik.« Aki nem hisz Istennek, az a pokolba jut. **9.** *Mit mond Krisztus Urunk arról, aki nem akarja hinni azt, amit Isten kinyilatkoztatott? Aki nem akarja hinni azt, amit Isten kinyilatkoztatott, arról Krisztus Urunk azt mondja: »Aki nem hisz, elkárhozik.«*

Szent Ágnes idejében csak keresztények voltak és pogá-

nyok. Később azonban lettek másvallásuak is, akik meg voltak keresztelve, azért keresztények, de nem mindent hisznek el az Isten kinyilatkoztatásából, ahogyan az anyaszentegyház tanítja. Ilyen keresztények pl. a luteránusok és kálvinisták. Ezek a később keletkezett keresztény vallások csak akkor lehetnének igazak, ha a mi vallásunk tanítói: a pápa és a püspökök valami hamisat tanítottak volna, olyant, ami nincs benne Isten kinyilatkoztatásában. De hát lehetséges volna ez? Miért nem? Ugy-e, azért, mert, amint mindnyájan tudjátok, az Úr Jézus megigérte az apostoloknak és utódaiknak: a pápáknak és püspököknek, hogy Ő maga is, meg a Szentlélek is vigyázni fognak rájuk, hogy hamisat ne taníthassanak. Hát most akkor mondjátok meg, *melyik vallásban van meg mindaz, amit Isten kinyilatkoztatott?* A katolikus keresztény vallásban-e, vagy a többi keresztény vallásokban? **11.** Ugy-e, *mindaz, amit Isten kinyilatkoztatott, a katolikus keresztény vallásban van meg.*

Ki tanította meg az apostolokat, hogy mit prédikáljanak? **12.** Tehát, *ki adta az embereknek a katolikus keresztény vallást? A katolikus keresztény vallást Krisztus Urunk adta az embereknek.*

A többi keresztény vallásokat pedig — mint a nevük is mutatja — emberek adták az embereknek. A luteránus vallást Luther Márton, a kálvinista vallást Kálvin János.

Mit gondoltok, Szent Ágnes haragudott-e pogány kinzóira? Nem bizony, hanem inkább imádkozott értük, a jó Isten világosítsa föl eszüket, hogy lássák, hogy egyedül az a vallás igaz, melyet Krisztus Urunk adott az embereknek. Hát ti haragudtok-e a másvallásuakra? Csunya dolog volna, ha bántanátok valakit, vagy kicsufolnátok azért, mert más vallása van. Lássátok, sokszor nem is tehetnek róla, mert őket úgy tanították. Tegyetek inkább ti is úgy, mint Szent Ágnes, imádkozzatok a másvallásuakért, hogy a jó Isten világosítsa föl eszüket az igaz vallás felől.

Ha találkoztok ismeretlen gyermekekkel, megtudjátok-e rögtön mondani, hogy milyen vallásu? Hát ha látjátok, hogy amint a templom előtt elmegy, vagy itt az iskolában az imádság előtt és után keresztet vet, tudjátok-e akkor, milyen val-

lásu? Ugy-e, akkor már meg sem kell kérdeznetek, egyszerre tudjátok, hogy katolikus keresztény. A másvallásuak nem szoktak keresztet vetni. Ti is azzal mutatjátok meg másoknak, hogy katolikus keresztények vagytok, ha imádság előtt és után, templom előtt, Oltáriszentség előtt keresztet vettek. Ismerek olyan gyermekeket, akik szégyenlenek magukra keresztet vetni, vagy csak olyan félig-meddig vetnek keresztet, hogy mások észre ne vegyék. Miért teszik ezt? Azért, mert el akarják titkolni, hogy ők katolikus keresztények. Félnek, hogy kicsufolják őket, ha megvallják hitüket a keresztvetéssel. Ha Szent Ágnes is eltitkolta volna, hogy ő keresztény, nemcsak hogy nem kinozták volna, hanem még gazdaggá is tették volna! És mégis mit csinált? Ugy-e mondtam, hogy mikor az égő máglyára dobták, keresztet vetett. Gondoljátok el, mekkora szégyen, mekkora gyávaság volna az, ha valaki egy kis csufolódástól is megijedne és nem merné keresztvetéssel megvallani, hogy ő katolikus keresztény! **13.** *Milyen jellel valljuk meg kiválóan, hogy katolikus keresztények vagyunk? Hogy katolikus keresztények vagyunk, azt kiválóan a szent kereszt jelével, vagyis a keresztvetéssel valljuk meg.*

Ki emlékszik rá, Szent Ágnes idejében még ezenkivül mivel vallották meg az emberek keresztény hitüket? Ha idegen ember kért bebocsátást, mit kellett előbb tennie? Ugy-e, keresztet vetni és elmondani a Hiszekegyet. Mivel a Hiszekegyben röviden benne van minden, amit hinnünk kell, mivel tehát a Hiszekeggyel megvalljuk hitünket, azért a Hiszekegyet hitvallásnak is mondjuk. Apostoli hitvallásnak pedig azért mondjuk, mert már Szent Ágnes idejében is, sőt még korábban is az apostolok idejében is megvolt és az apostolok tanították meg rá az embereket.

Mondd el szépen az apostoli hitvallást N. N. **15.** *Hogyan szól az apostoli hitvallás? Az apostoli hitvallás így szól: Hiszek egy Istenben* stb.

14. *Melyik hitvallásban van meg röviden az, amit hinnünk kell? Amit hinnünk kell, az az apostoli hitvallásban van meg röviden.*

Ugy-e, azt mondottad: Hiszek egy Istenben, azután Jézus Krisztusban, azután abban, hogy fogantaték Szentlélektől, szü-

leték Szűz Máriától, hiszem, hogy kinzaték, hogy alászálla a poklokra és föltámada, stb. Nem egyet, nem egy igazságot hiszek, hanem többet és pedig összesen tizenkettőt. Ennyi igazság van a hitvallásban. Olvassuk csak meg... Azért azt mondjuk, hogy az apostoli hitvallást tizenkét részre osztjuk. Olyanok ezek a részek, ezek az igazságok az apostoli hitvallásban, mint a fának ágai. Azért ezt a tizenkét részt másként tizenkét ágazatnak is hivjuk. **16.** *Hány részre osztjuk az apostoli hitvallást? Az apostoli hitvallást tizenkét részre, más szóval tizenkét ágazatra osztjuk.*

(Összefoglalás.) (Milyen volt Szent Ágnes hite? Gyönge? Állhatatlan? Hogyan kell hinnünk mindazt, amit Isten kinyilatkoztatott? Mit mond Krisztus Urunk arról, aki nem akarja hinni azt, amit Isten kinyilatkoztatott? Milyen vallásu vagy te? Van többféle vallás? Melyik vallásban van meg mindaz, amit Isten kinyilatkoztatott? Ki adta az embereknek a katolikus keresztény vallást? Milyen jellel valljuk meg kiválóan, hogy katolikus keresztények vagyunk? Melyik hitvallásban van meg röviden az, amit hinnünk kell? Hogyan szól az apostoli hitvallás? Hány részre osztjuk az apostoli hitvallást?)

(Alkalmazás.) Mit becsült Szent Ágnes többre, aranyat, gyémántot, drága ruhát, vagy azt, hogy keresztény lehetett? Mit szeretett jobban, az életét, vagy keresztény hitét? Igérem, hogy sohasem fogom szégyenleni katolikus keresztény hitemet, még akkor sem, ha kicsufolnának miatta. Erősen hiszem mindazt, amit a katekizmusban tanulok és a prédikációban hallok, de nemcsak erősen, hanem állhatatosan is egészen halálom órájáig. Adj nekem akkora erőt és akkora állhatatosságot, mint a fiatal Szent Ágnesnek adtál. Még arra is kérlek, Istenem, hogy világosítsd meg a pogányok szivét, azután a másvallásu keresztények szivét, hogy megismerjék a katolikus keresztény hitet, melyet az Úr Jézus parancsára az anyaszentegyház tanít. Ezért máskor is imádkozom, különösen, ha magamnak is van másvallásu rokonom.

(Leckeföladás.) Hiszekegy ájtatos elimádkozása. — Ahol ismerik a Jézus szent gyermeksége társulatot, buzdítani kell őket a belépésre vagy öntudatos imára és alamizsnálkodásra.)

3. Lecke. (17.—27. kérdés.)

Istenről és tulajdonságairól.

(Előkészítés.) Tanultuk, hogy a jó Isten sok dolgot kinyilatkoztatott az embereknek. De hát a szegény pogányok, akik nem hallották Isten kinyilatkoztatását, semmit sem tudnak Istenről? Lássátok, kedves gyermekek, a jó Isten gondoskodott a pogányokról is. Adott nekik okos észt, hogy kiokoskodhatják, hogy ez a nagy világ nincs magától. Azt is kiokoskodhatják, hogy az Isten igen erős, igen hatalmas, igen okos, igen jó. Azt is kiokoskodhatják, hogy az erős Istentől félni kell, ha rosszat teszünk, az okos Isten akaratában meg kell nyugodnunk, még ha valami csapást küld is ránk, a jóságos Istent pedig szeretni kell jobban, mint akárkit és akármit a világon.

Isten tehát kétféleképen ismertette meg magát az emberekkel: az ész által, mely a világ bölcs berendezéséből kiokoskodhatja, hogy milyen az Isten, azután a külön kinyilatkoztatás által, mikor olyan dolgokat mondott meg az embereknek, melyeket maguktól nem tudhatnának. Mi, katolikus keresztények, olyan szerencsések vagyunk, hogy mindkét módon megismerhetjük a jó Istent.

(Célkitüzés.) Figyeljetek, elmondok egy történetet, melyből sok szép dolgot megtanulhatunk a jó Istenről.

(Előterjesztés.) A zsidók éhinség miatt jutottak Egyptomba. Eleinte jó dolguk volt, de később, mikor nagyon sokan lettek, rossz szemmel néztek rájuk a pogány egyptomiak, mert attól féltek, hogy egész országukat elfoglalják. Azért kegyetlen módon ki akarták őket pusztítani. Először igen nehéz munkákat parancsoltak nekik: földhányást, kőhordást, hogy elsoványodjanak és meghaljanak. Mikor ez nem használt, akkor meg egyenesen kiadta a gonosz király a parancsot, hogy minden zsidó fiúgyermeket fojtsanak a Nilus-folyóba. Lett erre nagy sirás és jajgatás a zsidók között. Többi közt egy zsidó anyának született kis gyermeke, kit annyira szeretett, hogy a szive meghasadt volna, ha a Nilusba fojtja. Három hónapig rejtegette házában, de tovább már nem merte. Gyékényből (sásból)

font kosarat, szurokkal bekente, hogy a viz bele ne jusson, belefektette a kis fiút és a folyó nádja-sása közé tette. Isten akaratából arra sétált a pogány király leánya, észrevette a kis gyermeket, megkedvelte, fölneveltette, a királyi udvarban pedig minden tudományban taníttatta és Mózesnek nevezte, ami azt jelenti, hogy »vizből kihuzott«.

Később, mivel zsidó rokonainak pártját fogta, megharagudott rá a király és azért el kellett menekülnie egy pusztaságba, hol juhokat legeltetett. Egyszer legeltetés közben csodás dolog történt vele a pusztában. Látott egy égő csipkebokrot (vadrózsabokor), mely folyton csak égett, de el nem égett. Kiváncsian közeledett az égő bokorhoz. Nagy volt a rémülete, mikor abból erős hangot hallott, mely őt nevén szólította: »Mózes, Mózes! ne közelíts a bokorhoz... mert a hely, ahol állsz, szent.« Mózes rémületében elfödte arcát és nem mert fölpillantani. A hang pedig tovább folytatta: »Láttam népemnek nyomoruságát Egyptomban és meghallottam imádságát. Meg akarom szabadítani. Téged küldlek a királyhoz, hogy népemet kivezesd Egyptomból.« Mózes felelte: »Majd megkérdezik tőlem a zsidók: ki küldött téged? Mi a neve?« A hang így szólt: »Én vagyok, aki vagyok. Ezt mondd nekik: Aki van: az Úr, atyáitok Istene küldött engem.« Szent félelemmel hallgatta Mózes Isten szavait és mikor még csodatevő hatalmat is kapott tőle, elindult veszedelmes utjára.

Persze a király hallani sem akart arról, hogy a zsidó népet elengedje, hanem kevélységében így szólt Mózesnek: »Ki az az Isten, aki nekem parancsol?« Erre Mózes csodát tett a király előtt. Eldobta botját, mely rögtön kigyóvá változott úgy, hogy mindenki futott előle. Mikor erre a csodára sem bocsátotta el a király a zsidókat, akkor Isten tiz súlyos csapást mért Egyptomra. Mérges, csipős legyek, pusztító sáskák, jégeső, marhavész, három napig tartó sötétség stb. kínozták Isten rendeléséből Egyptomot. Ameddig a csapás tartott, kész volt a király elbocsátani a zsidókat, amint megszünt, ismét nem engedte el őket. Végre is elküldte Isten öldöklő angyalát, ki az egyptomiak összes elsőszülöttjeit megölte. Ez a szörnyű csapás megpuhította a királyt, rémületében beleegyezett, hogy kivonulhattak a zsidók Egyptomból. Alig értek azonban a Vö-

röstenger partjára, máris megbánta, hogy elbocsátotta őket, utánuk sietett sok katonával, hogy újra visszakényszerítse őket a rabszolgaságba. A zsidók ijedtségükben Istenhez kiáltottak segítségért. Erre Mózes csodatevő botjával ráütött a tengerre, melynek hullámai szétváltak úgy, hogy a zsidók szárazon átkelhettek rajta. Az egyptomi üldöző sereg követte őket egész a tenger közepéig. Ekkor a zsidók már kiértek a partra, Mózes ismét megütötte a tengert botjával, a hullámok összecsaptak, az egyptomi király egész seregével ott veszett.

(Milyen sorsuk volt a zsidóknak Egytomban? Miért nézték őket rossz szemmel? Mily kegyetlen rendeletet adott ki a király? Mit csinált egy zsidó asszony? Hová került a kis Mózes? Miért kellett menekülnie? Hol történt vele a csodás dolog? Ki beszélt az égő csipkebokorból? Kinek mondotta magát? Miért küldötte Mózest Egyptomba? Ismerte Isten a zsidók nyomorúságát? Mit szólt a kevély király? Hogyan tett előtte csodát Mózes? Elbocsátotta-e egyszerre a király a zsidókat? Hát mikor? Belenyugodott-e a király a zsidók eltávozásába? Mi történt a Vöröstenger partján?)

(Megértetés.) Mikor Mózes az égő csipkebokornál megkérdezte, hogy ki az, aki vele beszél, különös feleletet kapott. »Én vagyok, aki vagyok.« Majd pedig: »Aki van, az Úr küldött.« Ez azt jelenti: »én vagyok, aki mindig csak vagyok.« Mózes mindig volt? Hát te mindig voltál? Mióta vagy? Meddig lész? Hát a világ legöregebb embere mindig van? Mindig volt? Mindig lesz? Hát maga a világ, a föld, a nap, a csillagok, mindig voltak? Mindig lesznek? Mindig vannak? Egyedül Isten volt mindig és lesz mindig. Mióta van Isten? Ezer év óta? Nem, Isten mindig volt! Meddig lesz Isten? Ezer évig? Millió évig? Nem, Isten mindig lesz! Azt, hogy Isten mindig van, másszóval úgy mondjuk, hogy Isten örökké van. Isten tehát örökkévaló. **18.** *Mióta van Isten és meddig lesz? Isten mindig volt és mindig lesz; Isten örökkévaló.*

Az a pusztaság, hol Isten Mózessel beszélt, több napi járásra van a zsidók egyptomi lakóhelyétől. És azt mondja Isten Mózesnek: »Láttam népemnek nyomoruságát Egytomban és meghallottam imádságát.« Ott volt tehát Isten a pusztában, de ott volt Egyptomban is a zsidóknál. Mikor a gonosz király üldözte a menekülő zsidókat, ott a Vöröstengernél is Isten

választotta el a tenger hullámait és Isten temette el a királyt katonáival együtt. Az öldöklő angyalt is Isten küldötte a mennyből, hogy a gonosz egyptomiakat megbüntesse. Ott van tehát Isten a pusztaságban, ott van a zsidók közt, a pogányok közt, a tengerparton, a tengerfenéken, ott van az angyalok közt is, a mennyben. Szeretném tudni, hova futhatott volna a gonosz király Isten elől, ahol nem volna Isten? Bizony, Isten mindenhol van: a mennyben, a földön és minden helyen.
19. *Hol van az Isten? Isten mindenhol van: a mennyben, a földön és minden helyen.*

Látta-e Mózes a csipkebokornál Istent? Hát a gonosz király látta-e Istent, mikor annyi csapást bocsátott rá? Hát a zsidók látták-e Istent a Vöröstenger partján? Ott van Isten a pusztában és nem lehet látni, ott van a király palotájában és nem lehet látni. Itt is van az Isten az iskolában? Láttátok-e már Istent? Hát az a pusztító angyal, kit Isten a mennyből küldött, látta-e Istent? Emlékezzetek vissza, az elemi katekizmusban mit tanultunk! Mivel jutalmazza meg Isten a jókat a mennyországban? Isten a jókat a mennyországban kimondhatatlan boldogsággal jutalmazza meg; ők szinről-szinre látják Istent és örök szeretetben egyesülnek vele. A jó angyalok is a mennyországban vannak, tehát ők is látják Istent és ezért kimondhatatlanul boldogok. Ezen a világon, mostani életünkben nem látjuk az Istent, mert itt testi szemeinkkel nézünk, Istennek pedig nincsen teste, de a mennyországban látni fogjuk, mert ott lelki szemeinkkel nézünk, Isten pedig lélek!
20. *Miért nem látjuk Istent mostani életünkben? Mostani életünkben azért nem látjuk az Istent, mert neki nincsen teste; Isten lélek.*

Isten nagyon jól tudta, hogy a zsidók néha rosszak voltak. De azt is tudta, hogy most már megbánták rosszaságukat. Azt is tudta Isten előre, hogy a gonosz király nem akarja majd elengedni őket. Az Isten tudja, ami régen volt, azt is tudja, ami most van, azt is tudja, ami ezután lesz.

Isten tudja, hogy mit gondoltak a zsidók, mit gondolt a király, vagy amit titokban cselekedett. Isten előtt nincsen titok! Ő mindent tud. Tudja azt, ami volt, ami van és ami lesz; sőt azt is tudja, amit gondolunk vagy titokban cselekszünk.

21. *Mit tud az Isten? Isten mindent tud; tudja azt, ami volt, ami van és ami lesz, sőt azt is tudja, amit gondolunk vagy titokban cselekszünk.*

Mivel Isten mindent tud, azért olyan okosan rendez el mindent a világon, hogy mindig az történjék, amit Ő akar. Nézzétek csak, a gonosz király milyen kegyetlen parancsot adott ki a zsidó gyermekek vizbefojtásáról. Miért engedte meg ezt az Isten? Emberek azt gondolhatnák: »én jobban el tudnám rendezni, ha Isten volnék, elküldeném az öldöklő angyalt, hogy ölje meg a gonosz királyt, akkor egy zsidó gyermeket sem fognak megfojtani«. Isten másképp rendezte el. Most nézzük, melyik okosabb elrendezés! Ha a király meghal, mielőtt azt a kegyetlen rendeletet kiadja, akkor a kis Mózest nem tették volna szurkos kosárban a Nilus folyóba; akkor nem talált volna rá a király leánya; akkor nem került volna a királyi palotába; akkor tudatlan maradt volna; akkor nem tudta volna kivezetni a zsidó népet a rabszolgaságból. Kinek az elrendezése okosabb tehát? Istené, vagy az embereké? Lássátok, a jó Isten eltürte a királynak gonoszságát, azt is eltürte, hogy a zsidók olyan sokat szenvedjenek, mert tudta, akkor történik meg legbiztosabban, legjobban az, amit akar. Isten most is úgy rendez el mindent a világon, hogy legjobban elérje azt, amit akar. Ezért azt mondjuk, hogy az Isten végtelenül bölcs. **23.** *Hogyan rendez el Istent mindent a világon? Isten úgy rendez el mindent a világon, hogy legjobban elérje azt, amit akar; Isten végtelenül bölcs.*

Meg tudnák-e az emberek azt tenni, hogy a csipkebokor égjen és még se égjen el? Hát a botot átváltoztathatják-e kigyóvá? Szétválaszthatják-e a tenger hullámait? Kinek van tehát nagyobb hatalma? Istennek vagy az embereknek? Istennek akkora hatalma van, hogy mindent megtehet, amit csak akar. Azért, mert Istennek ekkora hatalma van, azt mondjuk, hogy Isten mindenható. **22.** *Mit tehet meg Isten? Isten mindent megtehet, amit csak akar; Isten mindenható.*

Előbb már mondottam, hogy Isten azért engedte a zsidókat egy ideig szenvedni, mert néha rosszak voltak. A rossz cselekedetet nem szereti az Isten. Hanem mikor elkezdtek megjavulni, a jó Istenhez imádkozni, mindjárt elhatározta,

hogy kiszabadítja őket a fogságból. A jó cselekedetet szereti az Isten. Mondjatok olyan cselekedetet, amit szeret Isten. Imádság, szorgalmas tanulás, figyelés, engedelmesség, szivesség társakkal szemben stb. Kik vannak a mennyországban? Ugy-e, az angyalok és azok a jó emberek, akik itt a földön a jót szerették, a rosszat pedig utálták és kerülték. Ezek a szentek. Megtörtént ám néha-néha, hogy ezek a szentek is valami rosszat tettek. Igaz, hogy hamar megbánták és a jó Isten megbocsátott nekik, de akkor már mégsem voltak mindig szentek. A jó Isten soha egy percig sem szereti a rosszat, hanem mindig csak a jót és mindig utálja a rosszat. Azért Isten sokkal szentebb még a legszentebb embereknél is. Isten végtelenül szent. **24.** *Mit szeret és mit utál Isten? Isten csak a jót szereti, a rosszat pedig utálja; Isten végtelenül szent.*

Mit tett Isten a zsidókkal addig, míg rosszat tettek? Ugy-e, megengedte, hogy az egyptomiak kinozzák őket, vagyis megbüntette őket. Mit tett velük, mikor megjavultak és elkezdtek imádkozni? Ugy-e, megszabadította őket a rabszolgaságból és még csodát is tett érettük. Mit tett a gonosz királylyal és katonáival? Ugy-e, a tengerbe sülyesztette őket! Kedves gyermekek, a jó Isten mindenkinek a cselekedeteit ismeri és sohasem felejt el semmit sem. Ha valaki csak egy kevés jót tesz, megjutalmazza érte Isten, és ha rosszat tesz, azt sem engedi el, hanem megbünteti. Igy tesz a tanító úr is (vagy tanító néni) veletek. Ha figyeltek, ha szorgalmasan tanultok, ha egymással szelidek vagytok, megdicsér. Ha pedig rosszak vagytok, akkor bizony kénytelen megdorgálni, megbüntetni, mert ez az igazság. Azért azt mondjuk, hogy a tanító úr igazságos. Csakhogy megtörténhetik, hogy olyan jót tesztek, amit sem én, sem a tanító úr nem tudunk, azért nem jutalmazunk meg benneteket, vagy olyan rosszat tesztek, amit nem tudunk, ezért nem büntethetünk benneteket. A jó Isten azonban mindent tud: jó cselekedeteiteket is, meg a rosszakat is. Lehet-e tehát a tanító úr olyan igazságos, mint az Isten? Nem, Isten a legigazságosabb. Isten végtelenül igazságos. **25.** *Mit tesz Isten a jókkal és mit tesz a rosszakkal? Isten a jókat megjutalmazza, a rosszakat pedig megbünteti, amint megérdemlik; Isten végtelenül igazságos.*

Ugye, Isten a zsidóknak megbocsátotta, hogy valamikor rosszak voltak és megsajnálta őket, mikor hozzá tértek ájtatos imában. Ugy-e, tiz csapást küldött Isten Egyptomra és valahányszor megigérte a király, hogy elbocsátja a zsidókat, mindig megszünt a csapás. Tizszer megbocsátott nekik Isten, és ha tizenegyedszer megbánják rosszaságukat, megint megbocsátott volna nekik, mert Isten irgalmas. Tinektek is van olyan irgalmas szivetek, hogy megbocsátotok azoknak, akik bántottak, ha megkérnek titeket. Az már igen irgalmatlan volna, aki egyszer sem bocsátana meg. Hát Isten hányszor bocsát meg? Valahányszor csak megtérnek a rosszak, mindig, mert Isten végtelenül irgalmas. **26.** *Hogyan bánik Isten a megtérő bünössel? Isten a megtérő bünösnek szivesen megbocsát; Isten végtelenül irgalmas.*

Szerette-e Isten a zsidókat? Miből látszik ez! *(Elszámláltatom mennyit tett érettük Isten, amint az a szemléleti példából kitünik. Még a büntetésük is szeretetből történt, hogy megjavuljanak.)* Hát a pogány egyptomiakat szerette-e? Igen! Milyen türelmes volt velük, milyen irgalmas volt velük! Hát minket szeret-e Isten? Kinek köszönhetjük, hogy katolikus keresztények vagyunk? Kinek, hogy iskolába járhatunk? Mert vannak ám sokan a világon, akik nem járhatnak iskolába! Kinek köszönhetjük jó szüleinket, testvéreinket, tanítóinkat? Ki adja életünket, egészségünket, ruházatunkat, táplálékunkat? Isten adja mindezt, aki a mezei virágokat is olyan szép szines ruhába öltözteti, aki a madarakat is eteti. Szereti Isten a zsidókat, pogányokat, szeret minket, szeret minden embert. Szeret még akkor is, ha rosszat teszünk, mert akkor is azt akarja, hogy megjavuljunk és megjutalmazhasson bennünket. Azért küldte el egyszülött Fiát is, hogy érettünk szenvedjen és meghaljon, hogy a mennyországba juthassunk. Emberek nem tudnak így szeretni, még szüleink sem, akik pedig szintén csak jót akarnak nekünk és sok jót tesznek velünk. Isten legjobban szeret bennünket, Isten végtelenül szeret minket. Milyen jó az Isten! Isten végtelenül jó! **27.** *Hogyan szeret minket Isten? Isten végtelenül szeret minket: ő mindig csak jót akar és jót tesz velünk; Isten végtelenül jó.*

Isten az égő csipkebokorban parancsolt a tüznek, hogy

el ne égesse azt. Mikor meg akarta büntetni az egyptomiakat, parancsolt a kártékony állatoknak, parancsolt a villámnak, a jégesőnek, parancsolt a pusztító angyalnak. A tenger partján parancsolt a hullámoknak. Most is parancsol a napnak, a holdnak, a csillagoknak, hogy naponkint járjanak a maguk utján; parancsol a szeleknek, az esőnek; parancsol állatnak, embernek; parancsol az egész világnak. Ki tehát az egész világnak Ura? Milyen Úr az Isten? Talán kemény szivü? Talán rosszat akar nekünk? Hálátlan, gonosz ember volna az, aki azt merné mondani, hogy Isten neki rosszat akar! Isten azt akarja, hogy boldogok legyünk. Édesatyánk is azt akarja, de Isten sokkal jobban akarja. Amennyivel hatalmasabb, bölcsebb, szentebb, igazságosabb, irgalmasabb, jobb az Isten, mint földi édesatyánk, annyival jobban akarja, hogy boldogok legyünk. Isten az egész világnak Ura és a mi mennyei Atyánk.
17. *Ki az Isten? Isten az egész világnak Ura és a mi mennyei Atyánk.*

(*Összefoglalás.*) (Mióta van az Isten és meddig lesz? Hol van az Isten? Miért nem láthatjuk az Istent mostani életünkben? Mit tud az Isten? Mit tehet mega z Isten? Hogyan rendez el Isten mindent a világon? Mit szeret és mit utál Isten? Mit tesz Isten a jókkal és mit tesz a rosszakkal? Hogyan bánik Isten a megtérő bűnössel? Hogyan szeret minket Isten? Ki az Isten?)

(*Alkalmazás.*) Mózes az égő csipkebokornál eltakarta arcát és félelmében nem mert föltekinteni, mert Istennel beszélt. Kivel beszélünk mi is, mikor imádkozunk? Hogyan kell imádkozni? Tekintgetni, nevetgélni, szoms zédotokat piszkálni? Mert volna-e Mózes így tenni? Vagy talán titőletek messzebb van az Isten?

A veszekedést, csufolódást, csunya, illetlen beszédeket, lopást, hazugságot, haragoskodást nem szereti Isten, hanem utálja, mert ő végtelenül szent.

Azt is tudjátok, hogy Isten végtelenül igazságos, nem enged el semmi rosszat még akkor sem, ha csak úgy gondoltátok. A jót is — akármilyen kicsiny — megjutalmazza.

Mondjátok magatokban: »Édes Istenem, te olyan hatalmas vagy, hogy mindjárt megbüntethettél volna, mikor rosszat tettem, ehelyett mindenféle jót adtál nekem reggeltől-

estig. Köszönöm jóságodat, sajnálom, hogy ezt vagy amazt a rosszat tettem és holnap iparkodom jobban viselkedni, meg ha gyónni megyek, azt a rosszat, amit ma tettem, meg is mondom a lelkiatyának.«

4. Lecke (28.—36. kérdés.)

A háromszemélyü egy Istenről. A világ teremtéséről és kormányzásáról.

(Előkészités.) Mit mond Krisztus Urunk arról, aki nem akarja hinni azt, amit Isten kinyilatkoztatott? (9. k.) Ki tanítja most, amit Isten kinyilatkoztatott? (4. k.) Miből tanítja az anyaszentegyház azt, amit Isten kinyilatkoztatott? (5. k.)

(Célkitüzés.) Figyeljetek szépen, elmondok a szentirásból egy történetet, melyben Isten olyan titkot nyilatkoztat ki, amit még a legokosabb ember sem tudhatna meg magától soha sem.

(Előterjesztés.) Mielőtt az Úr Jézus elkezdett volna tanítani, Isten elküldötte keresztelő Szent Jánost, hogy az embereket készítse elő az Úr Jézus eljövetelére. Nagyon szent ember volt keresztelő Szent János: pusztában lakott, szőrruhában járt, sáskával és mézzel táplálkozott, bort és semmiféle részegítő italt nem ivott. Az emberek szerették és igen sokan követték. Szót fogadtak neki, mikor azt prédikálta, hogy bánják meg rossz cselekedeteiket és bánatuk jeléül jöjjenek a Jordán folyóhoz, hogy megkeresztelhesse őket. Persze ez nem a keresztség szentsége volt ám, mert azt — úgyis tudjátok — az Úr Jézus rendelte. Szent János keresztsége csak azt jelentette, hogy aki megkeresztelkedett, az bánja bűneit és örömmel fogja hallgatni az Úr Jézus tanítását, akiről keresztelő Szent János azt hirdette, hogy Ő az Isten báránya, ki elveszi a világ bűneit.

Az Úr Jézus jó példát akart adni a bűnbánatra, azért maga is elment Szent Jánoshoz, hogy megkeresztelkedjék. Szent János nem akarta az Úr Jézust megkeresztelni, mert tudta, hogy Isten Fia, akinek nincs szüksége bűnbánatra, de mikor az Úr Jézus megparancsolta neki, megkeresztelte. Mikor azután az Úr Jézus a Jordán folyó vizéből kilépett, hirte-

len nagy fényesség támadt, megnyilt az ég, a Szentlélek leszállott galamb alakjában és az égből e szavak hallatszottak: »Ez az én kedves Fiam, akiben nekem kedvem telt, őt hallgassátok.«

(Kit küldött Isten az Úr Jézus előtt, hogy utját elkészítse? Milyen ember volt Szent János? Hol lakott, mivel ruházkodott és táplálkozott? Mit prédikált? Mit mondott az Úr Jézusról? Követte-e mindenki Szent Jánost? Hogyan adott az Úr Jézus példát a bűnbánatra? Mi történt, mikor az Úr Jézus kilépett a vizből?)

(Megértetés.) Megmondom, kit nevezünk személynek. Azt, aki okosan tud cselekedni. Tudsz-e te okosan cselekedni? Tehát személy vagy te? Hát a szomszédod? Hát atyád? Ezek mind emberi személyek. Hát az angyalok tudnak-e okosan cselekedni? Majd tanuljuk jövő órán, de tavalyról is tudjátok, hogy igen. Tehát az angyalok is személyek, angyali személyek. Mivel Isten is tud okosan cselekedni, Isten is személy, és pedig a legbölcsebb személy. Az állatokat nem mondjuk személynek, mert azok nem tudnak okosan cselekedni. Hány emberi személy van? Ugy-e, sok millió. Hát angyali személy? Az is igen sok. Hát isteni személy hány van? Hallottátok, hogyan nyilatkoztatta ki Isten, hogy Őbenne három személy van! Mi történt, mikor az Úr Jézus kilépett a Jordán folyóból? Ugy-e, szózat hallatszott az égből: »ez az én kedves Fiam«. Ki volt Jézus Krisztus? Közönséges ember? Nem, hanem Isten Fia! Tehát kinek a szava hallatszott az égből? Ugy-e, a Fiu-Isten atyjáé, tehát az Atyaistené. Ez már két isteni személy. A harmadikról pedig azt olvassuk a szentirásban, hogy leszállott galamb alakjában és ez a Szentlélek. Ezzel a csodával nyilatkoztatta ki Isten, hogy három személy van benne: Atya, Fiu és Szentlélek. **29.** *Hány személy van az Istenben? Istenben három személy van: Atya, Fiu és Szentlélek.*

Az ószövetségi zsidók csak annyit tudtak, hogy egy Isten van. És ezt puszta eszükből is tudhatták, meg azonkivül Isten is kinyilatkoztatta nekik. Ugy-e, Mózesnek azt mondotta: »én vagyok, aki mindig csak vagyok, én vagyok atyáitok Istene«. Máskor meg azt mondotta: »én kivülem nincs Isten«. (Iz. 44, 6.) Azért nyilatkoztatta ki Isten ezt ilyen világosan, nehogy az emberek bálványokat imádjanak Isten helyett, hogy min-

denki tudhassa világosan: csak egy Isten van. **28.** *Hány Isten van? Csak egy Isten van.*

Az Atya, kinek szavát ott a Jordán folyó partján hallani lehetett, valóságos Isten, amint ezt Mózesnek világosan meg is mondotta és csodáival meg is mutatta. A Fiu, vagyis az Úr Jézus, szintén valóságos Isten, mert keresztelő Szent János is Isten bárányának nevezi, ki elveszi a világ bűneit és az Atya-Isten azt mondja róla: »ez az én kedves Fiam«. A Szentlélek is valóságos Isten, tudjuk abból, hogy az Úr Jézus megigérte az anyaszentegyháznak, hogy a Szentlélek vele lesz és megőrzi minden tévedéstől. Ezt csak Isten teheti. De meg galamb alakjában is csak Isten tud megjelenni a maga erejéből. **30.** *Valóságos Isten-e mind a három személy? Mind a három személy valóságos Isten. Isten az Atya, Isten a Fiu, Isten a Szentlélek is.*

Mikor háromról beszélek, mindig hozzá kell ám gondolni, hogy *három személy*, mert nagyon elhibázná az, aki *három Istent* mondana. A három isteni személy csak egy Isten. **31.** *Hány Isten a három isteni személy? A három isteni személy csak egy Isten.*

Ezt jól megjegyezzétek, hogy három isteni személy van, Atya, Fiu, Szentlélek; mind a három személy valóságos Isten és mégis csak egy Isten van. A három isteni személyt egyszóval Szentháromságnak nevezzük. Ha tehát azt mondjuk: Szentháromság, akkor mind a három isteni személyt értjük, az Atyát, a Fiut és a Szentlelket. Tehát akkor ugy-e azt mondhatjuk, hogy a Jordán folyónál a Szentháromság nyilatkoztatta ki magát. **32.** *Hogyan nevezzük a három isteni személyt egyszóval? A három isteni személyt egyszóval Szentháromságnak nevezzük.*

Hasonlatot mondok. A napsugárban három erő is van. Termelő, melegítő, világító. A termelő erőnek tulajdonítjuk, hogy termeli a növényeket. A melegítő erőnek tulajdonítjuk, hogy nem fagyunk meg. A világító erőnek tulajdonítjuk, hogy látunk.

Hasonlóképen az egy Istenben három személy van. Az Atyának tulajdonítjuk, hogy teremtett, a Fiunak, hogy megváltott, a Szentléleknek, hogy megszentelt.

Valójában mindezt a három személyű egy Isten cselekszi. Mindez azért van, mert a három isteni személy együtt van, együtt munkálkodik, mert a három személy külön-külön is, meg együtt is csak egy Isten. **33.** *Milyen munkálkodást tulajdonítunk a három isteni személynek egyenkint? A három isteni személynek egyenkint a következő munkálkodást tulajdonítjuk: az Atya teremtette, a Fiu megváltotta, a Szentlélek megszenteli a világot.*

Mondjátok utánam ájtatosan: »Köszönöm, édes mennyei Atyám, hogy a Fiuval és Szentlélekkel együtt teremtettél! Köszönöm neked Fiu Isten, édes Jézusom, hogy az Atyával és Szentlélekkel együtt megváltottál! Köszönöm neked Szentlélek Isten, hogy az Atyával és Fiuval együtt megszenteled lelkemet.«

Mióta van Isten? Isten mindig volt, mindig lesz; Isten örökkévaló. Képzeljétek el, hogy valamikor csupán csak az Isten volt és semmi más. Egyszercsak a végtelen fényességü Isten megvilágította a semmiséget és előhozta abból a világot: napot, holdat, csillagokat, földet, vizet, állatot, embert. Olyanformán, mint ahogyan a napsugár rávilágít a puszta földre és kikel a mag és növény lesz belőle. A nap csak akkor tud növényt kelteni, ha a mag már benne volt a földben. Isten azonban nem szorult arra, hogy a semmiségben benne legyen a nagy világ magva. Isten akarta, hogy ott, ahol előbb semmi sem volt, legyen ez a gyönyörü világ. Ezt úgy mondjuk, hogy Isten teremtette a világot. **34.** *Ki teremtette a világot? A világot Isten teremtette.*

Ha valami szép cserépvirágot kapsz, mit kell azzal tenni? Ugy-e, néha-néha öntözni, egyszer napra tenni, másszor elvenni a napról. Ha egészen elfelejtenéd, ha nem gondoskodnál róla, mi lenne a virágból? Igy van ám a jó Isten is a világgal! Ha nem törődnék Isten a világgal, ha nem gondoskodnék róla, elpusztulna, semmivé válnék. Persze Isten nem úgy tartja fönn a világot, mint te a virágodat, Istennek nincs szüksége vizre, napsugárra, meg arra, hogy egyszer ide tegye, másszor amoda tegye a világot, hanem egyszerűen csak akarja, hogy legyen világ és akarja, hogy rendben történjék minden a világon. Tehát Isten még most is gondoskodik a világról, vagyis föntartja

és kormányozza a világot. **35.** *Mit tesz Isten még most is a világgal? Isten még most is gondoskodik a világról, vagyis föntartja és kormányozza a világot.*

Emlékezzetek csak rá, hogyan gondoskodott a jó Isten a zsidókról Egyptomban. Mennyi csodát tett érettük. Most is gondoskodik rólunk. Őtőle kaptuk életünket, egészségünket mi is, szüleink is, hogy tudjanak dolgozni és nekünk ételt, lakást, ruhát szerezni. Ezekre van szüksége testünknek, ezek testi jók. Hát még csak a lelkünkről mennyire gondoskodik Isten. Gondoljatok a Jordán folyó partjára! Mennyire gondoskodik rólunk emberekről mind a három isteni személy! Senkit sem szeret úgy Isten a világon, mint az embereket, senkiről sem gondoskodik úgy, mint az emberekről. Gondoskodik Isten a virágokról is, olyan gyönyörü, szines ruhát készít nekik, hogy csoda. De egyszercsak elhervadnak, ellankadnak, kemencébe kerülnek. Gondoskodik a jó Isten az ég madarairól is, hogy mindig legyen enniök még télviz idején is; mindig legyen puha, meleg fészkük. De ezek is leesnek a fáról, a ház tetejéről, azután végük. Mirólunk emberekről nemcsak e földön gondoskodik a jó Isten; hanem arról is, hogy a mennyországba jussunk. Még ha valami betegséget, vagy más szerencsétlenséget küld is ránk Isten, azt is szeretetből teszi, hogy megbánjuk rosszaságunkat, és így megjutalmazhasson, mint ahogyan Egyptomban tett a zsidókkal. **36.** *Különösen kikről gondoskodik Isten? Isten különösen az emberekről gondoskodik; ő ad nekünk minden testi és lelki jót.*

(*Összefoglalás.*) (Hány Isten van? Hány személy van az egy Istenben? Valóságos Isten mind a három személy? Hány Isten a három isteni személy? Hogyan nevezzük a három isteni személyt egyszvóal? Milyen munkálkodást tulajdonítunk a három isteni személynek egyenkint? Ki teremtette a világot? Mit tesz Isten még most is a világgal? Különösen kikről gondoskodik Isten?)

(*Alkalmazás.*) Szent Ágoston, igen tudós püspök, egyszer a tengerparton sétált és azon törte fejét, hogyan lehetséges egy Istenben három isteni személy. Észrevesz a tenger homokjában egy kis fiut, aki tengeri kagylóval kis gödröt ás a homokba és elkezdi belemeríteni a tenger vizét. »Mit akarsz kis fiu?« kérdezi tőle Szent Ágoston. »Át akarom meríteni a ten-

ger vizét ebbe a kis gödörbe«, felelte. »Ó te szegény, hisz' az lehetetlen!« Erre fölkel a kis fiu és okos arccal Szent Ágoston felé fordul és azt mondja: »Sokkal előbb átmerítem a tenger vizét ebbe a kis gödörbe, mint te megérted, hogyan lehetséges egy Istenben három isteni személy.« Erre eltünt, mert Isten angyala volt. Ma igen nagy titkot tanultunk meg Isten kinyilatkoztatásából; ma sokkal jobban megismertük Istent, mint eddig; köszönjük meg Isten jóságát e szép szavakkal: »Dicsőség az Atyának és Fiunak és Szentlélek-Istennek; miképen kezdetben vala, most és mindenkor és mindörökön örökké. Amen.« Dicsérni akarjuk az Atyát, dicsérni a Fiut és dicsérni a Szentlélek-Istent, most is, máskor is mindenkor és különösen az örök életben, a mennyországban, mert jó, mert irgalmas, mert szeret minket.

5. Lecke. (37.—44. kérdés.)

Az angyalokról.

(Előkészítés.) Azt tanultuk, hogy a mindenható Isten meg tudta tenni azt, hogy semmiből létrehozta, vagyis teremtette a világot: napot, holdat, csillagokat, virágot, fákat, állatokat, embereket. De ne gondoljátok ám, hogy ezzel a látható nagy világgal mindent megtett a bölcs Isten, amit csak tehetett; azt se gondoljátok, hogy Isten jósága és szeretete csak minket, embereket, akar boldogokká tenni. Isten bölcsesége végtelen, Isten jósága is végtelen. Azért előre is gondolhatjátok, hogy a bölcs és jó Isten e látható világon kivül még láthatatlan világot is teremtett. Azt is azért, hogy az a láthatatlan világ Őt dicsérje és majd örökre boldog legyen. És csakugyan, bár mi magunktól nem tudhatnók, hogy milyen az a láthatatlan világ, Isten kinyilatkoztatása a szentirás minden lapján beszél erről a láthatatlan világról. Ez a láthatatlan világ az angyalok. Előre is megigérjük, hogy mi elhisszük a jó Istennek, amit az angyalokról kinyilatkoztatott, mert Isten nem csal meg bennünket; Krisztus Urunk meg mit mondott arról, aki nem akarja hinni azt, amit Isten kinyilatkoztatott?

(9. k.) Azt is tudjátok, hogy ki tanítja mindazt, amit Isten kinyilatkoztatott! (4. k.) Azt is, hogy miből tanítja az anyaszentegyház! (5. k.)

(Célkitüzés.) Engem az anyaszentegyház küldött hozzátok, hogy Isten kinyilatkoztatására megtanítsalak benneteket. Ma tehát elmondom azt, amit Isten az angyalokról kinyilatkoztatott.

(Előterjesztés.) Képzeljétek el, mikor még nem volt ez a nagy világ, mikor a jó Isten egyedül töltötte be a nagy mindenséget, azt akarta, hogy legyenek angyalok. Mint télen a hópelyhek, oly sürün jelentek meg az angyalok Isten előtt. És Isten fényessége rájuk esett és ettől úgy szikráztak, mint ahogyan a karácsonyfán szokott szikrázni a tüzijáték, ha meggyújtják. És ez a sok angyalról visszapattanó sok szikra, mintha egytől-egyig gyönyörü szép hang lett volna, még a templomi orgonánál is szebben dicsérte a hatalmas Istent, ilyenformán: »Szent, szent, szent a seregek Ura-Istene, teljés az ég és föld az ő dicsőségével.« Mert okosak voltak az angyalok, okosabbak, mint a legtudósabb ember a világon és az a sok szikra mind eszüknek a szava volt. Egy második fajta lelki szikra meg arra biztatta őket, hogy mindig csak azt lessék, hogyan teljesíthessék Isten parancsát. És minden angyal még valami különös harmadik fényességben is tündöklött, amelyet a jó Isten azért adott rájuk, hogy ha majd megérdemlik, a még gyönyörübb mennyországba is eljuthassanak, mert ez a történet, amit most mondok, még nem a mennyországban volt, hanem a mennyországnak előszobájában, előcsarnokában.

Képzelhetitek, hogy az angyaloknak is tetszett, hogy ők ilyen okosak, hogy ők is azt akarják, amit Isten akar, hogy ilyen különös fényesség is van rajtuk, amely leginkább hasonlóvá tette őket a végtelenül ragyogó Istenhez.

Egyszer azonban valami nagyon szomoru dolog történt ebben a láthatatlan, gyönyörü világban. A jó Isten próbára tette az angyalokat, vajjon engedelmeskednek-e neki? Valami parancsot adott nekik. A legszebb, a legfényesebb angyalok egyike, kinek neve Lucifer (világosságvivő) volt, elbizta magát, kevély lett okosságára, erejére, fényességére. Megfeledkezett arról, hogy mindezt Istentől kapta. Nem fogadott szót

Istennek, nem szolgált neki, sőt akkora volt csunya kevélysége, hogy azt hitte, van ő olyan okos, olyan hatalmas, olyan fényes, mint maga az Isten. És még más angyalokat is rábeszélt, hogy ők se engedelmeskedjenek Istennek.

Persze a mindenható Isten, aki az összes angyalokat semmiből teremtette, oly könnyen elbánt a lázadó angyalokkal, mint ahogyan télen a szélroham lecsapja a hulló hópelyheket. Elküldte főangyalát, Szent Mihályt és a jó angyalokat, akik egy pillanat alatt letaszították a kevély angyalokat a pokolba. Mintha villám szakadt volna ki az égből, úgy zuhant le Lucifer és gonosz társai az örök kárhozatba. Azóta a jó angyalok bejutottak a mennyországba, ahol dicsérik a jó Istent és parancsainak gyorsan engedelmeskednek, a gonosz angyalok pedig mérgükben és kinjukban a fogaikat csikorgatják és szabadulásuk nem lesz soha.

(Hogyan teremtette Isten az angyalokat? Nagy fáradságába került? Akarta, hogy legyenek? Mennyi angyal volt? Milyenek voltak? Súlyosak? Volt-e eszük? Milyen volt a hangjuk? Tehettek-e azt, amit akartak? Miért adott nekik Isten olyan különös fényességet? Mit csináltak? Mindig ilyenek maradtak? Micsoda bűnt követtek el? Hogyan büntette meg őket Isten? Hol vannak azóta a jó angyalok, mit csinálnak? Hát a gonosz angyalok?

(Megértetés.) Azt mondottam, hogy mikor Isten akarta, hogy legyenek angyalok, rögtön oly sok angyal lett, mint télen a hópehely. Jól vigyázzatok, az angyalokat nem lehet ám látni, mint a hópelyheket, azután meg a hópehelynél is könnyebbek és gyorsabban tudnak egyik helyről a másikra repülni, nekik semmi súlyuk nincsen. Nem foghatjuk meg őket kezünkkel, mert nincsen testük. Ugy-e Istenről is azt tanultuk hogy mostani életünkben azért nem látjuk, mert nincs teste, Isten lélek. Ilyenek az angyalok is, nekik sincs testük, ők is lelkek. Azt is mondottam, hogy úgy szikráztak az angyalok, mint a karácsonyi tüzijáték, és hogy ezek a szikrák szebben szóltak, mint a templomi orgona és mindig csak Istent dicsérték: »Szent, szent, szent a seregek Ura-Istene.« Azt is mondottam, hogy ezek a szikrák az angyalok eszének a szavai voltak. Ember nem hallja ám az angyalok énekét, de a jó Isten igen. Mint mikor ti is csak gondolatban énekeltek, ember

nem tudja, mit, de a jó Isten igen. Mivel az angyalok tudnak gondolkodni és gondolatukkal a jó Istent dicsérni, és pedig sokkal többet és jobban tudnak gondolkodni, mint a legokosabb ember a világon, van-e eszük az angyaloknak? Tehát az angyalok olyan lelkek, akiknek értelmük van. A másik lelki szikrájuk arra késztette őket, hogy Isten parancsát teljesítsék, míg egyszer a gonosz angyalok kevélységből engedetlenek lettek. Íme úgy tettek, ahogyan akartak. Tehát szabad akaratuk volt. Ti is mikor a levest az asztalra teszik, vagy rögtön hozzáfogtok az evéshez, vagy előbb még imádkoztok. Van-e tehát nektek is szabadakaratotok? Hát ennek a padnak van-e szabadakarata? Hát a kis kutyának? Úgy látszik, mintha annak is volna szabadakarata, mert oda megy, ahova akar. De igazában az állatnak nincs szabadakarata, mert ha az állat éhes és ételt adnak neki, tud-e az előbb magától valami mást cselekedni, vagy pedig rögtön hozzá lát az evéshez? Az állatnak nincs szabadakarata. Nektek van, az angyaloknak is van szabadakaratuk.

Most már tudhatjátok, hogy milyenek az angyalok. Az angyalok olyan lelkek, akiknek értelmük és szabadakaratuk van, de testük nincsen. **38.** *Mik az angyalok? Az angyalok lelkek, akiknek értelmük és szabadakaratuk van, de testük nincsen.*

Ha összehasonlítjátok az Istennek sokféle teremtményét, hogy melyik kiválóbb, melyik értékesebb, azt látjátok, hogy a kő vagy porszem a legkevesebbet ér; többet ér a virág, még többet az állat, de legtöbbet az ember és az angyalok. Értelme és szabadakarata senkinek másnak nincs, csak az angyaloknak és embereknek. **37.** *Melyek tehát Isten legkiválóbb teremtményei? Isten legkiválóbb teremtményei az angyalok és az emberek.*

Milyen öröm, milyen gyönyörüség lehetett az, mikor a jó Isten megteremtette az angyalokat és azok eszüknek szikrájával, vagyis gondolatukkal dicsérték az Istent, és szabadakaratukkal mindig csak azt keresték, azt cselekedték, ami Istennek kedves. A jó Isten is örült nekik, mert mind jók voltak. Az a különös fényesség pedig, amelyről azt mondottam, hogy minden angyalon rajta volt, mindig ragyogóbb lett, valahány-

szor csak dicsérték Istent és szolgáltak neki. Az angyalok tehát mind jók voltak, mikor Isten megteremtette őket. **39.** *Milyenek voltak az angyalok, mikor Isten megteremtette őket? Az angyalok mind jók voltak, mikor Isten megteremtette őket.*

Már így is boldogok voltak az angyalok, ahogyan a jó Isten megteremtette őket. De a jó Isten azt akarta, hogy majd egyszer a mennyországba jussanak. Azért adta reájuk azt a különös fényességet, ami egy darab volt magának az Istennek a fényességéből. Ekkor történt, hogy Lucifer, meg sok más angyal kevélységből megtagadták az engedelmességet, tehát nagy bűnt követtek el, csunyán vétkeztek. Abban a pillanatban, amikor ezt tették és amikor Szent Mihály főangyal Isten parancsára letaszította őket a pokolra, kialudt rajtuk az Istennek különös fényessége. Haragjukban gyülölik az Istent, épen azért nem is tudják soha visszaszerezni azt a fényességet, soha mennyországba nem juthatnak, hanem örökké a pokolban maradnak, mint ördögök. **40.** *Jók maradtak-e az angyalok mind? Az angyalok nem maradtak mind jók, hanem sokan vétkeztek és azért a pokolba jutottak; ezeket gonosz lelkeknek vagy ördögöknek hivjuk.*

Mik voltak azelőtt az ördögök? Angyalok. Tehát a jó Isten teremtette-e az ördögöket, vagy maguktól lettek azokká? Milyenek voltak az angyalok, mikor Isten megteremtette őket?

Azok az angyalok pedig, kik mindig jók maradtak, oly igen ragyogtak abban a különös fényességben, melyet a jó Isten adott rájuk, hogy jutalomból bevitte őket a mennyországba. Itt már annyira boldogok, hogy nem is tudnak mást tenni, csak Istennek szolgálni, azért a mennyországot többé soha el nem veszitik, örök boldogságban vannak.

Mivel ezek a boldog angyalok amúgy is nagyon okosak, meg a jó Istentől sok dolgot megtudnak, azt is tudják ám, hogy a jó Isten nekünk is adott értelmet, és szabadakaratot, azért nagyon hasonlít hozzájuk a mi lelkünk; úgy szeretnek bennünket, mintha csak testvéreik volnánk. Sőt még azt is tudják, hogy a mi lelkünkbe is beleöntötte a jó Isten azt a csodálatos fényességet, mely Istenhez különösen hasonlóvá tesz bennünket, és amely minket is a mennyországba fog segíteni, ha megőrizzük. Ezért még inkább szeretnek minket. Vi-

gyáznak ránk, hogy el ne essünk, betegek ne legyünk, valami baj ne érjen bennünket, vagyis őrzik testünket. De sokkal jobban vigyáznak lelkünkre, hogy valami bűnt el ne kövessünk és el ne veszítsük Istennek csodálatos fényességét. És pedig úgy őrzik lelkünket, hogy imádkoznak érettünk és eszüknek gondolatszikrájával figyelmeztetnek bennünket, hogy csak jót tegyünk, a rosszat pedig kerüljük, vagyis jóra intenek bennünket. Szeretnek-e tehát minket a jó angyalok? Mit csinálnak testünkkel? Hát lelkünkkel? Hogyan őrzik lelkünket? **41.** *Milyenek tehát irántunk a jó angyalok? A jó angyalok szeretnek minket; azért őrzik testünket és lelkünket, imádkoznak érettünk és a jóra intenek.*

Minden jó angyal szeret minket, de egy különösen. Isten ugyanis mindegyikünk mellé rendelt egy jó angyalt mindjárt születésünkkor, aki nem is hagy el minket egész halálunk órájáig. Ez őriz ám még csak nagy gonddal bennünket, különösen a kis gyermekeket, akik még nem tudnak magukra eléggé vigyázni. Ezeket az angyalokat, akik minket őriznek, szent őrzőangyaloknak nevezzük. **42.** *Hogyan nevezzük azokat az angyalokat, akik minket őriznek? Azokat az angyalokat, akik minket őriznek, szent őrzőangyaloknak nevezzük.*

Különösen pedig azért vigyáz ránk, hogy a gonosz lelkek, vagyis ördögök, rosszra ne beszélhessenek minket rá. Mert igaz ugyan, hogy a gonosz lelkek pokolban vannak, de Isten megengedi nekik, hogy próbára tegyenek minket és rossz gondolatokat sugjanak. Meg is próbálják ám sokszor. Egyszer azt a gondolatot sugják: ne imádkozzál; másszor: ne tanulj, vagy ne menj szentmisére, vagy torkoskodjál, vagy ne engedj annak, aki téged bántott, vagy valami csunya, illetlen gondolatot. Miért teszik ezt? Csupán csak gyülöletből és irigységből. Tudjátok ugy-e, hogy az ördögök az Istent gyülölik; de a mi lelkünkön az Isten fényessége van, azért minket is gyülölnek. Azt is tudják az ördögök, hogy mi a mennyországba jutunk, ha jók maradunk; ezt borzasztóan irigylik tőlünk, azért mindent megpróbálnak, hogy rosszra csábítsanak, hogy mi is pokolba jussunk. Szeretnek-e minket a gonosz lelkek? Nem, hanem inkább gyülölnek és irigykednek ránk. **43.** *Milyenek irántunk a gonosz lelkek? A gonosz lelkek gyülölnek minket*

és irigykednek ránk; azért rosszra csábitanak, hogy mi is a pokolba jussunk.

Az őrzőangyal jóra int, a gonoszlélek rosszra csábít. Hogyan történik ez? Mondok példát. Ha valami rosszat tettél, pl. megvertél valakit, vagy csúfolódtál, vagy nem tanultad meg leckédet, félsz a tanító urtól. Ilyenkor őrzőangyalod azt sugja: el ne tagadd ám, ha a tanító úr kérdezi tőled: »tetted-e ezt a rosszat«. Mert ha eltagadod, az utálatos hazugság lesz és a jó Istent is megbántod hazugságoddal. Inkább szenvedd el türelmesen a tanító úr büntetését, mert úgyis megérdemled. A gonoszlélek meg azt sugja: »tagadd el, nem tudja meg a tanító úr az igazat, ne engedd, hogy megbüntessen; azt pedig, aki följelentett téged, verd meg jól, majd ha senki sem látja«. Kinek a szavára akarsz hallgatni? Ugy-e, az őrzőangyaléra. Ez nem könnyü dolog ám! Hisz mindenki fél a büntetéstől és szivesebben letagadná, elhazudná rosszaságát, csak hogy büntetést ne kapjon. Azért ilyenkor a jó Istent is kérned kell, hogy segítsen neked igazat mondani ilyenformán: »Istenem, segíts, hogy az őrzőangyalra hallgassak, a gonoszlélek csábításának pedig ellenálljak.« Vagy pl. láttál valahol szép gyümölcsfát; a gonoszlélek rögtön azt sugja: »szakíts róla, senki sem látja meg«. Az őrzőangyal pedig: »ne tedd, mert ez torkosság is, lopás is, inkább sohase egyél gyümölcsöt«. Ilyenkor kérd ismét a jó Istent: »Istenem, segíts, hogy a gonoszlélek csábításának ellenálljak.« **44.** *Mit kell tennünk, midőn a gonoszlélek rosszra csábit? Midőn a gonoszlélek rosszra csábit, Istentől segitséget kell kérnünk és a csábitásnak ellenállnunk.*

(Összefoglalás.) (Melyek Isten legkiválóbb teremtményei? Mik az angyalok? Milyenek voltak az angyalok, mikor az Isten megteremtette őket? Jók maradtak-e az angyalok mind? Milyenek irántunk a jó angyalok? Hogyan nevezzük azokat az angyalokat, akik minket őriznek? Milyenek irántunk a gonosz lelkek? Mit kell tennünk, midőn a gonoszlélek rosszra csábít?)

(Alkalmazás.) Milyen gyönyörü fehér a hulló hópehely és ha a nap rásüt a hóval borított mezőre, mintha ezer aranyos gyémántszikra villogna elő a bársonypuha hótakaróból. De azután jön az olvadás és az emberek sárba tiporják a tiszta fehér havat és mi lesz belőle, utálatos pocsolya. Az angyalok

— mikor Isten megteremtette őket —, sokkal könnyebbek, sokkal szikrázóbbak voltak, mint a hó, mert az angyalok lelkek, a lélek pedig oly szép, ha tiszta, hogy azt el sem tudjuk képzelni. Lucifer és gonosz társai kevélységükkel sárba tiporták saját tiszta lelküket. Elveszett a fehérségük, gondolatszikrájuk is olyan utálatos lett, mint a kénes gyujtónak fojtó lángja, mindig csak az Istent káromolja, az Isten fényessége pedig egészen eltünt róluk. Gondolatukkal csak bűnt gondolnak, akaratukkal csak bűnt akarnak és minket is el akarnak csábitani, hogy a mi fehér lelkünk is sárba kerüljön, hogy Isten fényessége a mi lelkünkről is eltünjék. Kedves gyermekek, ezt nem szabad engednünk semmi áron! Mondottam, ugy-e, mit kell tennünk, midőn a gonoszlélek rosszra csábít!? Hogy ezt el ne felejtsétek, most rögtön keljetek föl és igérjétek meg az őrzőangyaltoknak, hogy mindig az ő szavára hallgattok: »Édes őrzőangyalom, — igérem neked — hogyha a gonoszlélek rosszra csábít — erősen ellenállok neki — és mindig a te szavadra hallgatok. — Kérlek szépen, — légy velem és őrizz engem, — hogy sohase vétkezzem — és lelkem fényességét el ne veszitsem.« Esti imátok után legalább ezt a rövid fohászt mondjátok: »Őrzőangyalom, légy velem, vigyázz rám!«

6. Lecke. (45.—60. kérdés.)

Az első emberekről. Ősszüleink bűnbeeséséről.

(Előkészítés.) Melyek Isten legkiválóbb teremtményei? (37. k.) Emlékeztek rá, hogy a jó Isten milyen szépeknek, milyen jóknak, milyen okosaknak teremtette az angyalokat. Értelmük olyan világos volt, mint a napsugár, mely bevilágit a sötét szobába és mindent láthatóvá tesz. Akaratuk eleinte csak a jóra hajlott és semmi rosszat nem akartak tenni, mindig csak azt, ami Istennek kedves. És úgy teremtette Isten az angyalokat, hogy sohase haljanak meg. Nem is haltak meg sem a jó angyalok, sem a gonoszak. A jó angyalok a mennyországban örökké boldogok, a gonoszak pedig a pokolban örökké szenvednek. Mennyországba azért juthattak, mert a jó Is-

ten azt a különös fényességet adta rájuk, mely annyira hasonlóvá tette őket a végtelenül fényes Istenhez. A gonosz angyalok pedig azért kerültek a pokolba, mert kevélységük miatt elvesztették Istennek legnagyobb ajándékát: azt a különös fényességet. Az angyalok után Istennek legkiválóbb teremtményei mi vagyunk: az emberek.

(Célkitüzés.) Ma azt tanuljuk meg, hogy milyennek teremtette Isten az embert. Elmondom, hogyan teremtette Isten Ádámot és Évát. Ti ezt a történetet már mindnyájan ismeritek, de azért csak figyeljetek szépen, sok új dolgot hallotok, amiből Isten jósága, szeretete és irgalmassága tünik ki.

(Előterjesztés.) Legelőször is megteremtette Isten ezt a nagy világot: a napot, holdat, csillagokat, a földön a vizeket, hegyeket, erdőket, mezőket, virágokat, mindenféle állatokat. Mikor azután készen volt a gyönyörü lakás, akkor megteremtette Isten beléje a lakót: az első embert. Agyagból (földből) emberi alakot készített, mely először sem nem látott, sem nem hallott, sem menni, sem gondolkodni nem tudott. Akkor azután halhatatlan lelket lehelt bele. Abban a pillanatban, mikor a lélek beleszállt a testbe, elkezdett járni, nézni, hallani, beszélni, gondolkodni. Az első ember neve Ádám volt. Isten megmutatta neki a föld mindenféle növényét és állatját és mindenegynek nevet tudott adni Ádám. Isten ezen a gyönyörü szép világon kiválasztott egy helyet, amelyen a legszebb és legjobb gyümölcsfák voltak. E helynek a neve Paradicsom volt. Ezt szánta Isten Ádám lakóhelyéül. Mivel azonban Ádám senkivel sem tudott beszélni, gondoskodott róla a jó Isten, hogy legyen segítő társa. Mély álmot küldött Ádámra, kivette oldalcsontját és abból készítette Évát, az első asszonyt és abba halhatatlan lelket lehelt. És a Paradicsomban oly jó dolguk volt Ádámnak és Évának, hogy még a dolgukat is játszva végezték, semmi fájdalmat, betegséget nem éreztek, hideg vagy forróság nem bántotta őket, meghalniok sem kellett. És a jó Isten azt akarta, hogy a paradicsomi boldog élet után — anélkül, hogy meghalnának — mennyországba jussanak, magához az Istenhez. Ezért Ádám és Éva lelkébe is beleöntötte azt a különös fényességet, amely épen úgy, mint az angyalokat, az ő lelküket is nagyon hasonlóvá tette a végtelenül fé-

nyes Istenhez. Eddig teremtményei voltak csak Istennek: most gyermekeivé lettek.

Hogy a boldog paradicsomi élet után mennyországba juthassanak, egyetlen parancsot kellett csak teljesíteniök. Azt mondotta nekik az Isten: »A kert minden fájáról ehettek, csak arról, mely a kert közepén van, ne egyetek, mert meghaltok.« Egy darabig megtartották Isten parancsát. De a kigyóba rejtőzött ördög elcsábította őket. Azt mondotta nekik: »egyetek bátran, nem haltok meg, hanem olyanok lesztek, mint az Isten.«

Elhitték a csábítónak, a gyümölcs is igen szép volt: ettek belőle. De abban a pillanatban eszükbe jutott a jó Isten parancsa is. Szörnyen megijjedtek és elrejtőztek a bokrok közt, abban a hitben, hogy Isten nem talál rájuk.

Mikor azután Isten számon kérte tőlük, mit cselekedtek: egymásra tolták a bűnt. Ádám Évát okozta, Éva pedig a kigyót. Isten megbüntette őket. Évának azt mondotta: »sok fájdalmad lesz gyermekeiddel és férjed parancsol neked.« Ádámnak azt mondotta: »arcod verejtékével keresed kenyeredet, mig csak vissza nem térsz a földbe.« A csábító kigyót úgy büntette meg, hogy utálatossá, földöncsuszóvá tette. A Paradicsomból is kikergette őket, elveszett földi boldogságuk, fájdalom és halál leselkedett rájuk, de elveszett lelkük különös fényessége is úgy, hogy a mennyország ajtaja is bezáródott előttük, haláluk után a pokol várt rájuk.

Ekkora szerencsétlenség miatt talán kétségbeestek volna, de az irgalmas Isten megigérte, hogy majd lesz egy szent asszony, kinek a Fia megtöri a gonosz csábító kigyónak hatalmát, de addig még sokat, nagyon sokat kell szenvedniök.

(Mit teremtett Isten előbb: a világot-e, vagy az embert? Miért előbb a világot? Hogyan teremtette Isten az első embert? Lélek nélkül milyen volt a test? Mivel mutatta ki Ádám, hogy milyen okos? Hol lakott Ádám? Hogyan teremtette Isten az első asszonyt? Milyen dolguk volt az első embereknek a Paradicsomban? Mit szánt nekik Isten a paradicsomi élet után? Ezért mit öntött lelkükbe? Mivé lettek ezáltal Ádám és Éva? Hogyan kellett megmutatniok, hogy engedelmes szolgái Istennek? Kinek hittek inkább? Milyenek akartak lenni? Mit csináltak ijjedtségükben? Hogyan mentegetődztek? Hogyan büntette meg Isten Ádámot? Évát? A csábító kigyót? Bent maradhattak-e a Paradicsomban? Milyen sorsuk lett kint? Hát a halál után? Szomoruságukban hogyan vigasztalta meg őket az irgalmas Isten?)

(Megértetés.) Isten megáldotta Ádámot és Évát és azt mondotta nekik: »Sokasodjatok és töltsétek be a földet.« Azért Ádámnak és Évának több fiuk és leányuk született. Ezeknek megint több gyermekük lett. Először tehát csak ketten voltak, kiket a jó Isten teremtett. Ezek voltak az első szülők. Első szüleinket ősszüleinknek is mondjuk. Ős azt jelenti, hogy nagyon régi. Minden embernek kik az ősszülei? **45.** *Mert kik voltak az első emberek? Az első emberek voltak Ádám és Éva.*

Mikor Isten megkészítette Ádám testét földből, az olyan volt, mint a holt ember. Mikor pedig lelket lehelt bele, akkor eleven lett, akkor tudott beszélni, gondolkodni, ezt vagy amazt akarni. Megértette, amit a jó Isten parancsolt és tudta, hogy azt meg kell tartania, különben meghal. Ha a kutyának mérgezett ételt tesznek eléje, hiába mondják neki, ne egyék belőle, mert a kutya nem tud gondolkodni, nincs lelke. Szabad akarata is volt Ádámnak és Évának, mert szabadon választhattak. egyenek-e a tiltott fáról, vagy ne. Az állatoknak nincs szabadakaratuk, mert azok rögtön hozzáfognak az evéshez, ha eléjük tesszük az ételt. Sem értelme, sem szabadakarata nincs az állatnak, csak embernek, angyalnak és Istennek.

Azt tanultuk, hogy Isten örökkévaló, hogy Ő mindig van. Az angyalok nem voltak mindig, mert Isten teremtette őket, de meg nem halnak, mindig élni fognak: a jó angyalok is, a gonosz lelkek is. Ilyennek teremtette Isten az ember lelkét is. A lélek nem tud meghalni, csak a test. A lélek halhatatlan.

Isten végtelen okosan tud gondolkozni, de az ember lelke is tud gondolkodni, tehát hasonlít hozzá. Isten szabadon tehet, amit akar; de az ember lelkének is van szabad akarata, ebben is hasonlít a lélek Istenhez. Isten örökkévaló, az ember lelke is halhatatlan, ebben is hasonlít a lélek Istenhez. **47.** *Kihez hasonlít az ember lelke? Az ember lelke Istenhez hasonlít.* **48.** *Miben hasonlít lelkünk Istenhez? Lelkünk abban hasonlít Istenhez, hogy 1. értelme és szabadakarata van, 2. hogy halhatatlan.*

Először elkészítette Isten Ádám testét — másképp úgy mondjuk: megalkotta; tehát először megalkotta Isten Ádám testét földből, azután belelehelte az értelmes, szabadakaratu, halhatatlan lelket. Majd ha meghalunk, akkor meg a lélek

először elválik a testtől és tovább él; a test pedig visszatér a földbe, melyből Isten alkotta. **46.** *Hogyan teremtette Isten Ádámot? Isten úgy teremtette Ádámot, hogy testét földből alkotta és lelket lehelt abba.* Mi történik az emberrel, mikor meghal? (L. El. Katek. 19. §. 5.)

Lássátok — kedves gyermekek — ilyen a testünk természete, halandó. Lelkünk természete pedig olyan, hogy örökké él még a test halála után is. De a jó Isten Ádám testéről is oly csodálatos módon gondoskodott, hogy nem halt volna meg soha sem, ha nem szegte volna meg Isten parancsolatát. Ugy-e, azt mondottam, hogy ősszüleink a Paradicsomban sem betegek nem voltak, sem forróságot, sem hideget nem szenvedtek, *meghalniok sem kellett volna.* Ez tehát valami különös, valami *rendkívüli ajándéka* volt Istennek, mert ehettek az élet fájáról. Még egy másik rendkívüli ajándékra is figyelmeztetlek benneteket. Ugy-e, azt mondottam, hogy Ádám minden növénynek, minden állatnak nevet tudott adni. Micsoda ész, micsoda okosság kellett ahhoz? Rendkívüli *éles értelmük volt* tehát ősszüleinknek. Ezzel a rendkívüli éles eszükkel sokkal jobban ismerték a jó Istent is, mint a mostani emberek. És amint ilyen okos értelemmel jártak-keltek a Paradicsomban, akárhányszor megpillantották a tiltott fát és annak gyönyörü gyümölcsét, sohasem kivánták meg, mint ahogyan most megkivánunk valamit, ami igen megtetszik. Amit Isten megtiltott, azt nem kivánták. Ez is rendkívüli ajándék volt Istentől. Úgy mondjuk, hogy *akaratuk* oly erős volt, hogy csak *jóra hajlott,* rosszat nem kivánt. Rendkívül éles értelem, rendkívül jóra hajló akarat és hogy testükben sem kellett semmit sem szenvedniök és meghalniok: ezekkel a csodás ajándékokkal halmozta el Isten ősszüleinket. Gondolhatjátok, milyen jó sorsuk volt, milyen boldogan éltek a Paradicsomban. **51.** *Milyen sorsuk volt ősszüleinknek a Paradicsomban? Ősszüleinknek a Paradicsomban nagyon jó sorsuk volt; boldogan éltek, semmit sem szenvedtek és sohasem kellett volna meghalniok.*

50. *Hol laktak ősszüleink? Ősszüleink a Paradicsomkertben laktak.*

Bizonyos, hogy ősszüleink mindennap sokszor örvendező szivvel megköszönték a jó Istennek jóságát.

És ha azt gondoljátok, hogy ez volt ősszüleink összes boldogsága, egész szerencséje, akkor nagyon tévedtek. Isten jósága kimeríthetetlen, Isten szeretete kifogyhatatlan. Mindezen ajándékokon kivül olyan kincset adott lelkükbe, amelyhez képest a paradicsomi boldogságuk csak szegény koldus-lakás volt. Lelkükbe öntötte Isten azt a különös fényességet, melyről már az angyaloknál is azt tanultuk, hogy az szebbé, ragyogóbbá, kedvesebbé tette őket Isten előtt, mint minden angyali okosságuk és szépségük. Ez a különös fényesség az Isten örök fényességének a sugara volt, azért mikor a lelküket elborította, hasonló fényességüvé lett az, mint maga az örökfényességü Isten, hasonló szent és tiszta lett az, mint maga a végtelen szent Isten. Mikor ezt a különös fényességet a jó Isten ősszüleink lelkébe öntötte, azt mondotta: »most oly szép és ragyogó a lelketek, hogy nem szolgáimnak tekintlek benneteket, hanem gyermekeimnek, ti nem maradtok örökké a Paradicsomban — akármilyen boldogok volnátok is ott — hanem eljöttök hozzám, a mennyországba, ahol velem együtt lesztek kimondhatatlan boldogok.« Ez volt Isten legcsodálatosabb, legdrágább ajándéka. Ami ajándék, az ingyen van, az kegyelemből van. Azért Istennek ezt a csodálatos ajándékát kegyelemnek nevezzük. Mivel pedig lelküket szentekké tette, azért megszentelő kegyelemnek hivjuk. A megszentelő kegyelemmel leginkább megmutatta, hogy mennyire szereti őket, mert ezáltal szentekké tette őket, gyermekeivé fogadta és a mennyei boldogságra rendelte őket. **49.** *Mivel mutatta meg Isten leginkább szeretét ősszüleink iránt? Isten leginkább azzal mutatta meg szeretetét ősszüleink iránt, hogy megadta nekik a megszentelő kegyelmet és ezzel szentekké tette, gyermekeivé fogadta és a mennyei boldogságra rendelte őket.*

Igy éltek egy ideig ősszüleink a Paradicsomban a legnagyobb boldogságban. A gonoszlélek megirigyelte őket boldogságukért. Milyenek irántunk a gonoszlelkek? (43. k.) Nagyon furfangos a gonoszlélek, mikor valakit bűnre akar csábítani. Most is kigyóba rejtőzött és úgy csábította ősszüleinket először arra, hogy ne higyjenek Istennek: »nem haltok ám meg«, azután meg kevélységre, »olyanok lesztek, mint maga az Isten«. És szerencsétlen ősszüleink jobban hittek a gonosz-

léleknek, mint Istennek, fölkelt szivükben a kevélység is, szakították és ették a tiltott fa gyümölcséből. Megszegték Isten parancsát, tehát nem engedelmeskedtek Istennek; ez volt a bűnük. És ez a bűn megrontotta eddigi boldogságukat, Isten büntetését vonták magukra. **52.** *Mi rontotta meg ősszüleink boldogságát? Ősszüleink boldogságát az rontotta meg, hogy bűnt követtek el és azzal Isten büntetését vonták magukra.* **53.** *Mi által követtek el bűnt ősszüleink? Ősszüleink azáltal követtek el bűnt, hogy nem engedelmeskedtek Istennek, hanem ettek a tiltott fának gyümölcséből.*

A legelső következménye bűnüknek az lett, hogy kialudt lelkükben Isten fényességének sugara: a megszentelő kegyelem. Eddig ragyogó fényesség volt lelkükben, most utálatos sötétség lett benne. Eddig emiatt a fényesség miatt Isten kedves gyermekei voltak, kiknek mennyarszágba kellett jutniok, most Isten ellenségeivé lettek, mint a gonoszlelkek és pokolt érdemeltek. Ez volt az első és legborzasztóbb büntetésük ősszüleinknek: *elvesztették Isten kegyelmét és így nem juthattak a mennyei boldogságra.*

Még más büntetésük is lett. Gondoljatok csak vissza, mit csináltak ősszüleink a bűn után. Ugy-e elrejtőztek Isten elől!? Okosan cselekedték ezt? Lássátok, a bűn miatt *eszük* már nem volt olyan éles és világos, mint előbb, hanem *elhomályosodott.* Azután meg azelőtt akárhányszor elmehettek a tiltott fa mellett, sohasem kivánták meg, mert akaratuk jóra hajlott. Most ennek is vége volt. Fölkelt szivükben mindenféle rossz kivánság. Fölkelt a harag, irigység, a munka nehézsége miatt a lustaság. Ugy-e, gyermekük Kain, haragból-irigységből agyonüti Ábelt? A bűn miatt *akaratuk rosszrahajló lett.* Végre a Paradicsomot ott kellett hagyniok, és *sokat kellett szenvedniök.* Ugy-e, azt mondta Isten Évának: »sok fájdalmad lesz gyermekeiddel és férjed parancsol neked«? Ádámnak pedig: »arcod verejtékével keresed kenyeredet«, vagyis nehéz, fáradságos munkával, szenvedések között. Betegségek is meglátogatták őket és *meg is kellett halniok,* mert az élet fájáról nem ehettek többé.

Sorold el N. N., mivel büntette meg Isten ősszüleinket a bűn miatt? Mi volt a legnagyobb, legborzasztóbb büntetés? Mi-

lyenné lett értelmük? Akaratuk? Kellett-e szenvedniök is? És meghalniok?

54. *Mivel büntette meg Isten ősszüleinket az elkövetett bűn miatt? Isten azzal büntette meg ősszüleinket az elkövetett bűn miatt, hogy 1. elvesztették Isten kegyelmét és így nem juthattak a mennyei boldogságra; 2. értelmük elhomályosodott és akaratuk rosszrahajló lett; 3. sokat kellett szenvedniök és végre meg kellett halniok.*

Legborzasztóbb pedig Ádám és Éva bűne azért, mert nemcsak nekik ártott, hanem mindnyájunknak. Ugy-e, Ádám és Éva minden ember ősszülei? A fa gyökereiből nő ki a fa törzse és ágai. Ősszüleink a fa gyökerei, mi vagyunk a fa ágai. Ősszüleink bűne miránk is átszállott a büntetéssel együtt, mint ahogyan az atya vagyonával együtt annak adóssága is átszáll a gyermekekre. Vagyis mikor a kis gyermek a világra jön, már lelkén van ősszüleink bűne. Tehát hiányzik belőle a megszentelő kegyelem fényessége úgy, hogy mennyországba nem mehet az ilyen lélek. Értelme is homályos minden embernek, akarata is rosszra hajló; és szenvedni és meghalni is kell minden embernek. Ugy-e mennyit kell tanulnunk, mire egy kicsit okosabbak leszünk? Ugy-e, mennyire bennünk van a rossz kivánság: a harag, az irigység, a torkosság, a lustaság? Ugy-e, milyen könnyen megbetegszünk és mindnyájan meghalunk? Mindez azért van, mert ősszüleink bűne és büntetése minden emberre átszáll és mindenki ezzel a bűnnel jön a világra. **55.** *Hogyan ártott ősszüleink bűne mindnyájunknak? Ősszüleink bűne úgy ártott mindnyájunknak, hogy a bűn és büntetés minden emberre átszáll és mindenki ezzel a bűnnel jön a világra.*

Olyan ez a bűn, mint valami piszkos, utálatos vizű folyó, melybe a forrásánál, az eredeténél mérget öntenek. Ősszüleink is a kezdetnél, az eredetnél megmérgezték mindnyájunk lelkét az első bűnnel. Azért ezt az első bűnt eredeti bűnnek nevezzük. **56.** *Hogyan nevezzük azt a bűnt, mely ősszüleinktől minden emberre átszáll? Azt a bűnt, amely ősszüleinktől minden emberre átszáll, eredeti bűnnek nevezzük.*

A megszentelő kegyelem fényessége elveszett minden ember lelkéből. Ki adhatja vissza azt? Senki más, csak a jósá-

gos, irgalmas Isten, ha akarja. Azután pedig a bűn miatt örök büntetést, poklot érdemeltünk. Olyan az örök büntetés, mint valami végtelen, nagy adósság. Ember le tudná-e fizetni? Sohasem. Ezt az adósságot is csak Isten tudja megfizetni helyettünk. Sokszor megtörtént, hogy valaki rablók kezeibe esett és sok pénzzel kellett kiváltani. Mi a bűn fogságában, a pokol fogságában vagyunk. Csak Isten tud bennünket megváltani. És most örüljön a szivetek, mert az irgalmas Isten megigérte, hogy lesz majd egy szent asszony, kinek a Fia megtöri a csábító kigyó hatalmát, azaz kiszabadít bennünket az ördög fogságából. Ez a hatalmas szabadító, aki megvált bennünket a bűntől: Jézus Krisztus, az Isten Fia. A szent asszony pedig Szűz Mária, Jézusnak Anyja!

Soha mennyországba nem juthattunk volna, vagyis soha nem üdvözülhettünk volna, és a bűntől sem szabadulhattunk volna, ha Isten meg nem könyörült volna rajtunk. **58.** *Mi történt volna az emberekkel, ha Isten meg nem könyörült volna rajtuk? Az emberek sohasem juthattak volna a mennyországba, ha Isten meg nem könyörült volna rajtuk.* **59.** *Hogyan könyörült meg Isten az embereken? Isten Megváltót igért és küldött, hogy az embereket a bűntől megváltsa és üdvözítse.*

Mivel Szűz Mária Jézusnak Anyja, azért a jó Isten az Úr Jézus kedvéért Szűz Máriát megmentette az eredeti bűntől, és mindjárt kezdetben lelkébe öntötte a megszentelő kegyelmet úgy, mint ősszüleinknek, mikor őket teremtette. Szűz Mária az egyetlen kivétel az emberek közül, akire nem szállott az eredeti bűn. Tudjuk ezt abból, hogy Isten angyala »malaszttal teljesnek« nevezi Szűz Máriát. Akinek lelkében Isten malasztja, Isten kegyelme van, az ragyogó, az kedves Isten előtt, azon nincs semmi folt, nincs semmi bűn. A bűn a lélek foltja, mint az arcon a szeplő. Szűz Máriát bűn nélkül teremtette a jó Isten, azért úgy hivjuk, hogy »szeplőtelen«. Ennek a nagy kitüntetésnek emlékére ünnepet rendelt az anyaszentegyház dec. 8-án, és ezt az ünnepet úgy hivjuk: Szeplőtelen fogantatás ünnepe. **57.** *Kire nem szállott át az eredeti bűn? Az eredeti bűn csak a boldogságos Szűz Máriára nem szállott át.*

Azt mondottam, hogy az irgalmas Isten azért igérte meg ősszüleinknek a Megváltót, hogy kétségbe ne essenek. Később

más jámbor embereknek megújította ezt az igéretét, hogy az emberek el ne felejtsék. A próféták, kik Isten segítségével jövendölni tudtak, szintén sokszor beszéltek arról előre, hogy mikor születik és hol, milyen hatalmas lesz, hogyan szenved, hal meg és támad föl a Megváltó. Mindezt azért tette a jó Isten, hogy az emberek annál jobban kivánják és annál jobban sóvárogjanak a Megváltó után. És bizony több ezer évig kellett az embereknek a Megváltóra várniok. Erre a több ezer évi várakozásra kell gondolnunk karácsony előtt négy hétig. Azt az időt adventnek hivjuk, és mi is készülődünk a Megváltó születésére. E négy héten kora reggeli misére, hajnali misére járunk, mikor is buzgón kell imádkoznunk, hogy a Megváltó a mi szivünkbe is betérjen. **60.** *Meddig kellett az embereknek a Megváltóra várniok? Az embereknek több ezer évig kellett a Megváltóra várniok.*

(Összefoglalás.) (Kik voltak az első emberek? Hogyan teremtette Isten Ádámot? Kihez hasonlít az ember lelke? Miben hasonlít lelkünk Istenhez? Mivel mutatta meg Isten leginkább szeretetét ős-szüleink iránt? Hol laktak ős-szüleink? Milyen sorsuk volt ős-szüleinknek a paradicsomban? Mi rontotta meg ős-szüleink boldogságát? Mi által követték el bűnt ős-szüleink? Mivel büntette meg Isten ős-szüleinket az elkövetett bűn miatt? Hogyan ártott ős-szüleink bűne mindnyájunknak? Hogyan nevezzük azt a bűnt, amely ős-szüleinktől minden emberre átszáll? Kire nem szállott át az eredeti bűn? Mi történt volna az emberekkel, ha Isten meg nem könyörült volna rajtuk? Hogyan könyörült meg Isten az embereken? Meddig kellett az embereknek a Megváltóra várniok?)

(Alkalmazás.) Amint az angyalok egy része Luciferrel kevélységből föllázadt Isten ellen, rögtön az örök kárhozatba vetette őket Isten. Ősszüleinkkel nem így tett a jó Isten, mikor engedetlenségükkel bűnt követtek el. Mi lehet ennek az oka? Nem tudjuk! Csak annyit tudunk, hogy Isten irgalmas. Azt is látjuk ősszüleink történetéből, hogy Isten végtelenül bölcs. Amit ősszüleink elrontottak, azt a jó Isten jóvátette azáltal, hogy Megváltót igért. Hogyan rendez el Isten mindent a világon? (23. k.) Azt is látjuk, hogy Isten végtelenül szent. Meddig voltak ősszüleink Istennek kedves gyermekei? Mit szeret és mit utál Isten? (24. k.)

Szeretlek édes Istenem, mert jóságos vagy. Dicsérlek téged, mert bölcs vagy. Imádlak téged, mert szent vagy.

Haragudhatunk-e ősszüleinkre, hogy a bűn által számunkra is elvesztették a megszentelő kegyelmet és a paradicsomi boldogságot? Semmi módon! Először azért nem, mert a jó Isten úgyis jóvátette ősszüleink hibáját. Másodszor meg azért nem, mert nem tudjuk, hogy mi nem vétkeztünk volna-e még hamarább és sulyosabban, mint ősszüleink. Gondoljuk csak meg, milyen haramar megharagszunk, ha valaki bánt, még ha véletlenül is. Milyen könnyen elmulasztjuk kötelességünket, imánkat, restségből. Milyen sokszor engedetlenek vagyunk szüleinknek, gorombák testvéreinkkel. Mily könnyen lenézünk másokat, szegényebbeket. Mily könnyen hazudunk, mily sokszor beszélünk, gondolunk olyan dolgokat, ami miatt pirulnunk kellene.

»Istenem, nem tudom, nem vagyok-e nagyobb bűnös, mint ősszüleink. Azért igérem, hogy alázatos leszek és vigyázok, hogy jövőre készakarva meg ne bántsalak.«

7. Lecke. (61.—72. kérdés.)

Hiszek Jézus Krisztusban, ő egy Fiában, a mi Urunkban.
Ki fogantaték Szentlélektől, születék Szűz Máriától.

(Előkészítés.) Ha valamelyiktek megbántja társát, ha valaki a tanítónénit bántaná meg, ha most valaki a királyt bántaná meg, melyik nagyobb rossz? Ősszüleink nem királyt, hanem az egész világ Urát bántották meg engedetlenségük által. Mekkora rosszat tettek tehát? Azt mondjuk, végtelen rosszat. Akkor hát mekkora büntetést kell elszenvedni, hogy a bűnt jóvátehessük? Ugy-e, végtelen nagy büntetést. Azért a bűnt az igazságos Isten pokollal bünteti.

De azt tanultuk, hogy az irgalmas Isten megkönyörült a bűnös embereken. Hogyan? Talán elengedte az örök büntetést? Nem, mert akkor nem volna igazságos. Azért az Isten úgy könyörült meg rajtunk, hogy elküldötte szent Fiát, a második isteni Személyt, hogy helyettünk szenvedjen és meghaljon. De mivel Isten Fia lélek, teste nincs, csak úgy szenvedhetett, ha testet vett föl magára.

(Célkitüzés.) Ma azt tanuljuk meg, hogyan vett föl az Isten Fia emberi testet és lelket, hogy érettünk szenvedhessen.

(Előterjesztés.) Isten elküldötte Gábor főangyalt a boldogságos Szűz Máriához, aki Szent Józsefnek volt a jegyese. Szűz Mária Zsidóországnak Názáret nevü városában lakott.

Az angyal így szólt: »Üdvözlégy, malaszttal teljes, az Úr van teveled, áldott vagy te az asszonyok között.« Szűz Mária megijedt, az angyal pedig bátorította: »Ne félj, Mária; mert kegyelmet találtál Istennél. Fiad születik és nevét Jézusnak hivod. Ez nagy lesz és Isten Fiának fog hivatni és országának nem lesz vége.«

Szűz Mária kérdezte: »Miképen lesz az?« Az angyal azt felelte, hogy a Szentlélek ereje által történik. Erre így szólt Szűz Mária: »Ime az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a te igéd szerint.«

Nemsokára ezután Augusztus császár kiadta a parancsot, hogy minden zsidó ember menjen el abba a városba, amelyből családja származott és ott irassa be magát. Szűz Mária családja Betlehemből való volt, elment tehát Szent Józseffel együtt oda. Mivel igen sok nép gyült össze a városban, nem kaptak lakást, hanem a városon kivül egy istállóban kerestek éjjeli szállást. És ott született a kis Jézus. Édesanyja jászolyba fektette, pólyába takarta. Angyalok jelentették ezt a nagy eseményt a közeli pásztoroknak, kik is oda siettek a kis Jézushoz és imádták őt. Később pedig a csodálatos csillag a három napkeleti bölcset vezette a kis Jézushoz, kik szintén imádták. Heródes, a zsidók királya szintén meghallotta a kis Jézus születését és mivel azt gondolta, hogy helyette akar király lenni, elküldötte katonáit, hogy öljék meg a kis Jézust. Angyal figyelmeztette Szent Józsefet erre, azért elmenekültek a messze Egyptomba. Heródes halála után visszatértek Zsidóországba, de nem Betlehembe, hanem oda, ahol Szűz Mária azelőtt lakott, Názáretbe. És itt lakott a kis Jézus egészen 30 éves koráig. 30 éves korában elment Zsidóország minden vidékére és tanította az embereket.

(Hol lakott Szűz Mária? Kit küldött hozzá Isten? Mit szólt az angyal? Mit csinált Szűz Mária? Hogyan bátorította az angyal? Mit mon-

dott mi lesz Szűz Mária Fiának neve? Meddig tart az ő országa? Megértette-e Szűz Mária„ hogy ez hogyan lesz? Hogyan magyarázta meg neki az angyal? Belenyugodott-e akkor Szűz Mária? Hol született a kis Jézus? Miért nem Názáretben? Ki mondta meg a pásztoroknak? Kik jöttek még imádni? Mit akart Heródes? Miért? Hová menekültek? Meddig maradtak Egyptomban? Hol lakott azután a kis Jézus? Mit tett 30 éves korában?)

(Megértetés.) Jóvátéheti-e az ember a bűnt, amivel Istent megbántotta? Miért nem? Ugy-e azért, mert az Isten megbántása végtelen nagy rossz, ember pedig végtelen nagy jót nem tud tenni! Honnét tudjuk azt, hogy Isten Fia annyira szeret minket, hogy helyettünk akar szenvedni és így a mi bűnünket jóvátenni? Magunktól tudhatnók-e? Isten kinyilatkoztatta már a Paradicsomban, hogy lesz majd egy szent asszony, akinek a Fia megtöri a csábító kigyó hatalmát. Szűz Máriának is kinyilatkoztatta Isten Gábor angyal által, hogy ő lesz az a szent asszony, kinek a Fia nem más, mint az Istennek a Fia. Ugy-e, azt mondotta az angyal Szűz Máriának: »Ez nagy lesz és Isten Fiának hivatik.« Mi lesz a neve Szűz Mária Fiának? Az angyal megmondotta, hogy Jézus! Valami csodálatos Fia lesz tehát Szűz Máriának, aki Istennek is Fia. Jézus Szűz Máriának is Fia, Jézus Istennek is Fia. Szűz Máriának csak úgy lehet Fia Jézus, ha teste van és emberi lelke, mert minden embernek van teste és lelke. És csakugyan a pásztorok a betlehemi istállóban egy kis gyermeket találtak, kinek épen olyan emberi teste volt, mint más kis gyermeknek. És csak onnét tudták, hogy e kis gyermek Istennek is Fia, mert az angyalok megmondották nekik. Csak most vette föl az emberi testet Szűz Máriától. Hogy ez hogyan történt, azt nem tudhatjuk, amint azt sem tudjuk megérteni, hogy terem gyümölcs a fán. Csak annyit tudunk, hogy a jó Isten napsugarat küld a fára és az terem gyümölcsöt. Ilyenformán, csakhogy még sokkal csodálatosabban szállott a Szentlélek ereje Szűz Máriára és ezáltal lett az Isten Fiának emberi teste. Ugy-e, az angyal is azt mondotta Szűz Máriának, hogy ez a Szentlélek ereje által történik? **65.** *Mit jelent az, hogy Isten Fia emberré lett? Hogy Isten Fia emberré lett, az azt jelenti, hogy ő a Szentlélek ereje által emberi testet és lelket vett föl és azért Jézus Krisztus valóságos Isten és valóságos ember.*

Még egyszer kérdezem, ember jóvá tudta-e tenni a bűnt? Ember akármennyit szenvedne, még ha életét adná is oda, nem érne föl az örök büntetéssel. Csak Isten szenvedése pótolhatja az örök büntetést. De Isten nem szenvedhet, mert lélek. Azért gondolta ki a végtelen bölcs Isten a megtestesülés titkát, vagyis, hogy az Ő egyetlen Fia emberi testet vegyen föl és legyen belőle Istenember. Az Istenember, kinek neve Jézus Krisztus, tud szenvedni, mert ember is; szenvedése végtelen sokat ér, mert Isten is. Tehát az Istenember váltotta meg a világot a bűntől és örök kárhozattól. Ki váltotta meg a világot? Az Istenember! Mi a neve az Istenembernek? Jézus Krisztus! **61.** *Tehát ki váltotta meg a világot? A világot Jézus Krisztus váltotta meg.*

Az Istenember neve Jézus Krisztus. Lássátok, az Atya-Isten is kijelentette, hogy Jézus Krisztus az Ő Fia, az angyal is mondta Szűz Máriának, hogy Jézus Isten Fia. Maga Jézus pedig csodákkal mutatta meg, hogy csakugyan Isten Fia Ő. Tehát biztosan tudhatjuk, hogy Jézus Krisztus az Istennek Fia, aki miérettünk emberré lett. Istennek csak egyetlen Fia van: a második isteni személy, azért úgy mondjuk, hogy Jézus Krisztus Istennek egyszülött Fia, a második isteni személy, ki miérettünk emberré lett. **62.** *Kicsoda Jézus Krisztus? Jézus Krisztus a második isteni személy, Istennek egyszülött Fia...*

Ki adta az Istenembernek a Jézus nevet? Ugy-e, az angyal mondotta Szűz Máriának: »nevét Jézusnak hivod«. De az angyalt Isten küldötte, tehát maga az Atyaisten választotta ezt a nevet egyszülött Fia számára, mikor megtestesült. Ez zsidó szó, annyit jelent, hogy Szabadító, vagy Megváltó, vagy Üdvözitő. Ez mind a három egyet jelent. Miért lett Isten Fia emberré? Azért, hogy helyettünk szenvedhessen és szenvedésével pótolja a mi örök büntetésünket, és így a jó Isten azt nekünk elengedhesse. Tehát megszabadít bennünket a bűntől és pokoltól, azért Szabadító! Vagy azt is mondhatjuk, hogy kifizeti helyettünk örök adósságunkat, kivált bennünket az ördög fogságából, azért Megváltó. Vagy azt is mondhatjuk, hogy mennyországba segit bennünket, vagyis az örök üdvös-

ségbe, azért Üdvözítő. **63.** *Mit jelent e név, Jézus? E név »Jézus« annyit jelent, mint Megváltó vagy Üdvözítő.*

Jézus neve szent név, mert Isten adta. Jézus neve édes név, mert ha nem volna Jézusunk, örökre elkárhoznánk. Azért illik fejet hajtani, valahányszor kimondjuk e szent nevet, mint pl. az Üdvözlégy Máriában is tesszük.

Jézusnak még más neve is van: Krisztus. Ezt is a szentirásból tudjuk. Krisztus görög nyelvű szó, annyit jelent, hogy: Fölkent. Ezt a nevet azért kapta Jézus, mert az ószövetségben olajjal szokták fölkenni a prófétákat, főpapokat és királyokat. Jézus pedig próféta, mert tanította az embereket és jövendölt is, ahogyan a próféták szoktak; főpap, mert a legszentebb áldozatot mutatta be a keresztfán, a főpapoknak az volt a dolguk, hogy Istennek áldozatokat mutassanak be; király is, mert minden ember, aki csak szereti és követi Jézust, egy nagy országba tartozik, melynek királya Jézus és az angyal azt mondta, hogy: »országának nem lesz vége«. Jézust nem ember kente föl olajjal prófétává, főpappá, királlyá, hanem a Szentlélek-Isten láthatatlan kegyelmével. Azért magunktól nem is tudhatnók, hogy Jézus neve Fölkent, hanem csak a kinyilatkoztatásból. **64.** *Mit jelent ez a szó »Krisztus«? Ez a szó »Krisztus« annyit jelent, mint Fölkent.*

Zsidó nyelven Fölkent úgy hangzik, hogy Messiás.

Azt mondotta az angyal Szűz Máriának: »Ne félj Mária, mert kegyelmet találtál Istennél. Fiad születik és nevét Jézusnak hivod.« Kegyelmet találtál Istennél, ez azt jelenti, hogy: kedves vagy Isten előtt, mert lelkeden a megszentelő kegyelem ragyog. Ugy-e, a mult órán tanultuk, hogy a jó Isten Szűz Máriával kivételt tett, Szűz Mária lelkén nem volt soha az eredeti bűn, hanem mindig a fényes megszentelő kegyelem. Ezt mondja az angyal is. És ezt a kivételt a jó Isten egyszülött Fia, Jézus Krisztus kedvéért tette, mert azt akarta, hogy Szűz Mária legyen Jézusnak Anyja. Az Isten Fiának anyja nem lehet egy percig sem bűnös. **66.** *Ki Jézus Krisztusnak anyja? Jézus Krisztusnak anyja a boldogságos Szűz Mária.*

Mivel Jézus Krisztus Istenember, azért Szűz Máriát Isten anyjának hivjuk. Illik, hogy mi is szeressük, mi is tiszteljük Isten anyját és mindig ájtatosan imádkozzuk: »Asszo-

nyunk Szűz Mária, Istennek szent anyja, imádkozzál érettünk.«

Jézus Krisztus a Szentlélek ereje által, csodálatos módon született Szűz Máriától, azért nincsen földi édesatyja, mint ahogyan nekünk van édesatyánk. Hanem, hogy mégis legyen valaki, aki gondoskodjék a kis Jézusról, aki ételt, lakást, ruhát szerezzen neki, aki fölnevelje, azért rendelte melléje a jó Isten Szent Józsefet, Szűz Mária jegyesét, nevelőatyának. **67.** *Ki volt Jézus Krisztus nevelőatyja? Jézus Krisztus nevelőatyja Szent József volt, a boldogságos Szűz Mária jegyese.*

Az Úr Jézust, Szűz Máriát és Szent Józsefet együtt szent családnak nevezzük.

Szent József gondoskodott szállásról Betlehemben. Szent Józsefnek adta tudtára a jó Isten angyal által, hogy meneküljön a kis Jézussal és Szűz Máriával Egyptomba a gonosz Heródes elől. A visszatérés után Názáretben Szent József keresett kenyeret az egész szent családnak ácsmesterségével. Itt Názáretben nevelkedett Jézus és bizonyosan segített nevelőatyjának a munkában egészen 30 éves koráig, amikor elkezdte tanítani az embereket.

69. *Hol született Jézus? Jézus Betlehemben született.*

Mikor van Jézus születésének ünnepe? Mennyi öröm, mennyi boldogság vár ránk karácsonykor. Kinek köszönhetjük? Ti már elég nagyok, elég okosak vagytok ahoz, hogy ne csak a karácsonyi ajándékot köszönjétek meg a Jézuskának, hanem különösen azt, amiért emberré lett. Sohasem mehetnénk mennyországba, ha Isten Fia emberré nem lett volna. Itt van a templomban az oltáron, majd meglátom, hogyan viselkedtek karácsonykor a templomban.

70. *Hol nőtt nagyra, hol nevelkedett Jézus? Jézus Názáretben nevelkedett.* Azért szoktuk názáreti Jézusnak is nevezni.

71. *Hány éves korában kezdett Jézus tanítani? Jézus harminc éves korában kezdett tanítani.*

Jézus Krisztus tanításával is, meg cselekedeteivel is megmutatta, hogy ő Isten Fia. Tanításával úgy mutatta meg, hogy olyan dolgokat tanított, amit az emberek maguktól nem tudhattak, hanem csak Istentől. Tanította pl., hogy ő Isten

egyszülött Fia, épen úgy Isten, mint az Atyaisten, és a Szentlélek. Tanította, hogy ő azért jött a világra, hogy az emberek bűneiért szenvedjen és meghaljon. Tanította, hogy csak az üdvözül, aki neki hisz. Arra is megtanított bennünket, hogy Istent mindenekfölött kell szeretnünk és hogy felebarátunkat is kell szeretnünk, ha mennyországba akarunk jutni. Szóval azt tanította Jézus, amit hinnünk és cselekednünk kell, hogy mennyországba jussunk. **72.** *Mit tanított Jézus? Jézus azt tanította, amit hinnünk és cselekednünk kell, hogy mennyországba jussunk.*

Nemcsak tanításával, hanem cselekedeteivel is megmutatta Jézus, hogy Isten Fia. Senki sem imádkozott annyit még éjjel is, mint Jézus; senki sem bőjtölt 40 napig, mint Jézus: senki sem volt oly szelíd, oly alázatos, oly türelmes, mint Jézus, az Isten Fia; és senki sem tett annyi csodát, mint Jézus. Nemcsak szóval tanította Jézus, hogy mit cselekedjünk, hanem példájával is megmutatta.

Azt akarta az Úr Jézus, hogy szenvedésével és halálával megváltson bennünket a bűntől és pokoltól, és visszaszerezze az elveszett megszentelő kegyelmet. Tanítani akart bennünket és szenvedni akart érettünk. Ezért lett emberré. **68.** *Miért lett a Fiuisten emberré? A Fiuisten azért lett emberré, 1. hogy minket szóval és példájával tanítson, 2. hogy érettünk szenvedhessen és meghalhasson s így megváltson minket.*

(Összefoglalás.) (Ki váltotta meg a világot? Kicsoda Jézus Krisztus? Mit jelent e név »Jézus«? Mit jelent e szó »Krisztus«? Mit jelent az, hogy Isten Fia emberré lett? Ki Jézus Krisztusnak anyja? Ki volt Jézus Krisztusnak nevelőatyja? Miért lett a Fiuisten emberré? Hol született Jézus? Hol nevelkedett Jézus? Hány éves korában kezdett Jézus tanítani? Mit tanított Jézus?)

(Alkalmazás.) Ki tudná megmondani, hol van most Jézus Krisztus, az Istenember? A mennyben és az Oltáriszentségben! Ugy-e, milyen közel van hozzánk! És mégis megtörténhetik, hogy gyermekek a templomban úgy viselkednek, mintha sohasem hallottak volna Jézus Krisztusról!

Azt alig merem megemlíteni, hogy valaki Jézus nevét tréfából, vagy káromkodva mondja ki. Ha ilyet hallanátok, rögtön hagyjátok ott az illetőt és helyette kérjetek bocsánatot

Jézustól és mondogassátok magatokban: »Dicsértessék a Jézus Krisztus.« Ha valami bűnre csábít a gonoszlélek, akkor is mondjátok: »Jézusom, te énmiattam lettél emberré, ne engedd, hogy rosszat még csak gondoljak is.«

Szentmise alatt, úrfölmutatáskor ne feledjétek el e szavakat mondani: »Jézusom, neked élek; Jézusom, neked halok; Jézusom, tiéd vagyok életemben és halálomban. Amen.«

8. Lecke. (73.—78. kérdés.)

Kinzaték Poncius Pilátus alatt, megfeszítteték, meghala és eltemetteték. Alászálla poklokra, harmadnapon halottaiból föltámada.

(Előkészítés.) Jézusnak egész élete szenvedés volt, jászolyban fekszik, menekül Heródes elől, 30 éven át szegény munkás életet él, 3 évig fárad imában, bőjtben, tanításban a csodatevő Jézus, de legtöbbet utoljára szenvedett, mikor egészen átadta magát ellenségeinek, hogy tegyenek vele, amit akarnak, mintha nem is lett volna Isten Fia; mint a tehetetlen kis bárány, melynek torkára kést fognak, úgy engedte, hogy ellenségei kinozzák.

(Célkitüzés.) Ezekről az utolsó szenvedéseiről akarok ma beszélni nektek, hogy lássátok mennyit szenvedett és miért szenvedett Jézus.

(Előterjesztés.) Jézus tudta, hogy mennyi szenvedés vár rá, és ezt meg is mondotta előre apostolainak. Az utolsóvacsora után kivezette őket az Olajfák-hegyére. Ott letérdelt és imádkozott. Elgondolta, hogy most itt van utolsó órája, hogy nemsokára jönnek érte kardokkal, botokkal, láncokkal, hogy holnap levetköztetik és durva szijjostorokkal véresre korbácsolják, hogy hosszú, szúrós tüskékből koszorút szorítanak fejére, hogy nehéz gerendákból keresztet csinálnak és vállaira teszik és hogy Ő annak terhe alatt háromszor is földre zuhan, hogy a Kálvária-hegyén kezeit-lábait átlyukasztva keresztre szegezik. Azonkivül elgondolta, hogy mindezt az emberek bűneiért kell szenvednie. Eszébe jutott ősszüleink bűne,

az eredeti bűn és mintegy nehéz szikla ránehezedett lelkére. Eszébe jutott Káin bűne, a vizözön idejében elkövetett bűnök. Eszébe jutottak akkori ellenségeinek bűnei, apostolainak bűnei: Judás árulása, Péter megtagadása. Elgondolta, hogy ezután is millió bűnt elkövetnek az emberek. Minket is látott, a mi bűneinket is tudta. Mindezt a rettenetes sok bűnt magára vállalta az ártatlan Jézus, az Istenember. Képzeljétek el borzalmát, mikor a végtelen szent Isten a legkisebb bűnt is utálja és most annyi millió bűn nyomja lelkét. Eszébe jutott az is, hogy sok embernek hiába lesz az Ő szenvedése, halála, mégis csak elkárhoznak. Rettenetes aggodalmában elkezdett izzadni és olyan volt izzadása, mint a földre folyó vércsöppök.

Azután fölkelt, tanítványaihoz lépett és mondotta: »Jöjjetek, mert közeledik az, aki elárul engem.« És bátran eléje állott a nagy sokaságnak: »Kit kerestek?« »A názáreti Jézust!« »Én vagyok.« Erre valamennyien — mintha villám sujtotta volna őket — földre estek. Azután pedig odanyujtotta nekik kezeit, hogy megköthessék. Elhurcolták a zsidó főpaphoz. Útközben is, a főpap házában is gyalázták, gúnyolták, ütötték-verték, leköpdösték.

Másnap a római helytartóhoz, Poncius Pilátushoz vitték, hogy az itélje halálra. De a helytartó ártatlannak találta. A zsidók követelték, hogy feszítse meg. Pilátus azt gondolta, hogy majd megelégesznek a zsidók azzal, ha kegyetlenül megostoroztatja, átadta a katonáknak. Mezítelenül oszlophoz kötötték, szeges végü ostorokkal véresre verték, testén a húst föltépték. Azután tövisből koronát készítettek, hosszu botokkal fejébe nyomták, vállaira biborpiros köpenyt terítettek és csufolódva térdet hajtottak előtte: »Üdvözlégy, zsidók királya.« Pilátus megmutatta a szenvedő Jézust a zsidóknak, de azok újra csak azt kiáltották: »Feszítsd meg, feszítsd meg.«

Pilátus félt a zsidóktól, azért nem merte kivánságukat megtagadni. Faragtak tehát nehéz gerendákból keresztet, vállaira dobták a szenvedő Jézusnak és végighurcolták Jeruzsálem utcáin föl a Kálvária-hegyére. Ott ráfektették Jézust a keresztre, vastag szegeket kalapáccsal keresztülvertek kezein és lábain, és fölállították a keresztfát. Három óráig függött Jézus a keresztfán, mig végre tengersok kinlódás után föl-

kiáltott: »Atyám, kezeidbe ajánlom lelkemet!« Ezzel lehajtotta fejét és meghalt.

Ez pénteken történt. Este jámbor emberek levették Jézus holttestét a keresztfáról és sziklasirba eltemették. Ott feküdt Jézus holtteste a sirban még szombaton is, egészen vasárnap reggelig. Sirját katonák őrizték. Vasárnap reggel hirtelen nagy fényesség támadt Jézus sirjánál és a katonák halálos rémületére a kősziklával elzárt sirból föltámadt Jézus ragyogó testével. Az őrök rémülve futottak a városba és megjelentették a zsidóknak, hogy mi történt. Azok pedig sok pénzt adtak a katonáknak, hogy senkinek el ne mondják azt, amit láttak, hanem inkább mondják azt, hogy a tanítványok lopták el Jézus testét.

(Hova ment Jézus az utolsóvacsora után? Mit csinált ott? Tudta-e előre, mennyit fog szenvedni? Tudta-e azt is, miért, kinek a bűneiért fog szenvedni? Kinek a bűnei jutottak eszébe? Mit szeret és mit utál Isten? Fájt-e neki az is, hogy sokan mégis el fognak kárhozni? Miből tudhatjuk, hogy Jézus mennyire szenvedett ott az Olajfák-hegyén? Megszabadulhatott volna-e ellenségeitől? Honnét tudjuk? Hova hurcolták? Hát másnap? Pilátus bűnösnek mondotta-e Jézust? Mit parancsolt a katonáknak? Miért tette ezt? Megelégedtek-e a zsidók? Mit tettek Jézus vállaira? Hova hurcolták? Utközben mi történt? Hát a Kálváriahegyén? Milyen napon volt ez? Mit tettek Jézus holttestével? Meddig maradt ott? Kik látták Jézust föltámadni? Mit csináltak a katonák ijedtségükben? Örültek-e a zsidók? Mit tettek?)

(Megértetés.) Egy ember sem tudna annyit szenvedni, mint Jézus. Előbb meghalna. De Jézus Isten is volt, azért nem akart addig meghalni, mig csak mindent el nem szenvedett. A szentirásban még sokkal többet olvasunk Jézus szenvedéséről, mintamennyit én elmondottam, de ez is sok, és ha csak ennyit tanultok is meg, ebből is láthatjátok, hogy milyen utálatos lehet a bűn, melyért az Istenembernek ennyit kellett szenvednie. Hogyan szenvedett Jézus az Olajfák-hegyén? Milyen volt izzadása? Itt még senki sem bántotta Jézust, hanem lelkében szenvedett borzasztóan, úgy, hogy *vért izzadott.* Azt most nem is említjük, hogy mennyit gyalázták egész éjjelen át, csak azt jegyezzük meg, hogy mit tettek vele a katonák Pilátus parancsára. Ugy-e, *megostorozták?* Hogyan történt ez? Azután *tövissel megkoronázták.* Ujjatokba tüske megy! Csak

egy és kicsike! Jézusnak nem a kezébe, hanem fejébe; nem egy, nem kicsiny. Mivel nyomták fejébe a töviskoronát? Hozzá sem mertek nyulni! És Jézus? Azután végig kellett *hordoznia a nehéz keresztet* Jeruzsálem utcáin. Egészséges ember sem birta volna el. Jézus pedig már nagyon gyönge volt a sok kinoztatás miatt. Háromszor is földre esik. A kereszt magától is nehéz volt, még nehezebbé tették a mi rosszaságaink. Végre fölérnek a Kálvária-hegyére. Mit tesznek ott Jézussal? Vastag szegeket vernek kezeibe és lábaiba és mivel a keresztfán a lyukakat előre megfurták a szegek számára, kifeszítették Jézus kezeit és lábait, hogy a lyukakig érjenek. Feszülnek izmai, ropognak csontjai. Igy szenved Jézus *keresztre feszítve* három óra hosszat, mig végre *meghal.* Ha tehát azt kérdezem: **73.** *Mit szenvedett érettünk Jézus,* így fogtok felelni: *Jézus sokat szenvedett érettünk: 1. az Olajfák-hegyén vért izzadott, 2. megostorozták, 3. tövissel megkoronázták, 4. a nehéz keresztet hordozta, 5. a Kálvária-hegyen keresztre feszítve meghalt.*

Jézus Krisztust pénteki napon feszítették keresztre, ennek emlékezetére harangoznak minden pénteken 3 órakor, mikor is azok, akik szeretik Jézust, imádkoznak szenvedéseinek tiszteletére. Jézus kereszthalálának évfordulóját pedig nagypénteken ünnepeljük.

Azt, hogy Jézus meghalt érettünk a keresztfán, úgy is mondjuk, hogy feláldozta magát érettünk; Jézus kereszthalálát keresztáldozatnak hivjuk. Tudjátok, hogy mi az áldozat!? Hogyan volt Ábel áldozata? Ugy-e, bárányt ölt meg és elégette a tüzben. Jézus nem ölte meg magát, hanem a zsidók feszítették föl, miért mondjuk mégis, hogy föláldozta magát? Azért, mert ha Jézus nem akarta volna, sohasem feszíthették volna föl. Hiszen ő maga ment az Olajfák-hegyére, pedig tudta, hogy Judás elárulja őt ellenségeinek. A katonák hogyan földre estek Jézus egy szavára, könnyen megszabadulhatott volna tőlük, de nem tette, mert maga akart szenvedni és meghalni. Tehát mégis csak maga áldozta föl magát az Úr Jézus! Ábel bárányt áldozott föl Istennek és ugy-e, ez tetszett Istennek!? Az Úr Jézus, az Isten Fia önmagát áldozta föl, azért Isten bárányának hivjuk, mint Ker. Szent János mondotta róla:

»Ime az Isten báránya, ki elveszi a világ bűneit.« Az Úr Jézus áldozata végtelenül kedves Istennek.

Ugy-e mondottam, hogy az emberek bűne végtelen rossz, végtelen megbántása Istennek. A bűnt csak az tehette jóvá, csak az válthatta meg, aki végtelen nagy jót tudott tenni, Istennek végtelen kedves dolgot tudott véghezvinni. Isten Fia megkönyörült rajtunk, azért szivesen magára vallálta a keserves szenvedést és szörnyü kereszthalált, csakhogy minket a bűntől és az örök kárhozattól megválthasson, és újra visszanyerhessük Isten kegyelmét és így a mennyországba juthassunk. **74.** *Mi végett szenvedett és halt meg Jézus? Jézus avégett szenvedett és halt meg: 1. hogy minket a bűntől és az örök kárhozattól megváltson; 2. hogy Istentől kegyelmet nyerhessünk és a mennyországba juthassunk.*

Ki emlékszik rá, mi okozott az Úr Jézusnak az Olajfákhegyén olyan igen nagy szomoruságot? Ugy-e, eszébe jutott ősszüleink bűne? Káin bűne, a vizözön embereinek sok bűne, Judás árulása, Péter megtagadása, az összes emberek bűnei, a mi bűneink is. Ha engedetlenek voltatok, ha dacoskodtatok, ha civakodtatok, ha hazudtatok, ha nem imádkoztatok, ha vasárnap misét mulasztottatok, ezek a bűnök mind nyomták az Úr Jézus lelkét. Azt gondolta magában: »minden bűnért nekem kell szenvednem, és ha csak egy bűnért is nem szenvedek, azt az igazságos Isten nem bocsáthatja meg. Ide minden bűnnel a lelkembe! pedig utálom a bűnt, még a legkisebbet is. Hadd szakadjon meg szivem a sok utálatosság miatt!« És bizony megszakadt az Istenember szive, mert a vér az izzadsággal együtt lecsurgott szent testéről a földre. És hurcolta az Úr Jézus az egész világon minden embernek bűneit egészen addig, mig csak be nem fejezte szenvedését a keresztfán való halálával. Abban a pillanatban, mikor meghalt, nem érezte többé a bűnnek sulyát, mert az irgalmas Isten kibékült a bűnös emberekkel, visszaadta a megszentelő kegyelmet is nekik és a mennyország kapuit ismét megnyitotta számukra. Hány ember bűnéért szenvedett és halt meg Jézus? Jézus minden ember bűneiért szenvedett és halt meg. Az eredeti bűnért is? Más bűnökért is? A ti bűneitekért is? **75.** *Kinek a bűneiért*

szenvedett és halt meg Jézus? Jézus minden ember bűneiért szenvedett és halt meg, az eredeti bűnért és minden más bűnért.

Most már minden ember mennyországba jut? senkisem kárhozik el? Az Úr Jézus megtett mindent, hogy mindenki mennyországba juthasson. Csakhogy az embereknek maguknak is kell valamit tenniök. Ugy-e, azt mondta az Úr Jézus: »Aki nem hisz, elkárhozik!« Tehát hinni kell az Úr Jézus tanítását! Azt is mondotta Jézus: »Ha üdvözülni akarsz, tartsd meg a parancsolatokat!« És végre a szentségeket azért rendelte az Úr Jézus, hogy azokat használjuk, mert különben nem nyerhetjük vissza az Isten kegyelmét. Kitől függ tehát, hogy mennyországba jutunk-e?

Pénteken délután 3 órakor halt meg az Úr Jézus. Estefelé eljöttek jámbor emberek és asszonyok, levették Jézus holttestét a keresztfáról és nagy szomoruságukban eltemették egészen új sirba. Ezalatt az Úr Jézusnak lelke máshova szállt. Mindjárt megmondom hova. Ősszüleinktől fogva egészen Krisztus kereszthaláláig sok jámbor ember élt a világon, akik szerették Istent, megtartották parancsolatait és ha bűnt követtek is el, megbánták azt. Ilyen jámbor emberek lelkei haláluk után egy külön helyen voltak. Nem a pokolban, mert az Úr Jézus kedvéért már előre megbocsátott nekik Isten. De a mennyországban sem, mert az meg nem nyilt egészen Krisztus kereszthaláláig. Olyan helyen voltak, ahol szenvedniök nem kellett, de örömük sem volt és nagyon-nagyon várták az Úr Jézus kereszthalálát. Pokoltornác-nak hivjuk ezt a helyet, mert ez a poklon kivül volt, mintegy előcsarnok, folyosó, előtornác. Itt várakoztak Ádám és Éva, kik sokszor, keservesen megsiratták bűnüket; Noé, Ábrahám, Mózes, Dávid és sokan mások is. Ezekhez szállt az Úr Jézus lelke, mikor halála után elvált testétől. **76.** *Jézusnak halála után hova szállott alá lelke? Jézusnak halála után lelke a pokoltornácra szállott alá, ahol a meghalt jámbor emberek lelkei a megváltásra vártak.*

Ebből is láthatjuk, hogy mennyire szereti az Úr Jézus az embereket. Alig, hogy elszenvedte rettenetes kinjait, az első gondolata is az volt, hogy megviszi az örömhirt azoknak a jámbor lelkeknek, hogy megváltotta őket, hogy most már nem kell tovább várniok, hogy vele együtt elmennek az Isten

szinelátására a mennyországba. **77.** *Miért szállott alá Jézus lelke a pokoltornácra? Jézus lelke azért szállott alá a pokoltornácra, mert a jámbor lelkeknek meg akarta vinni az örömhirt, hogy már megváltotta őket.*

Ha a háboruban egy katona valami hőstettet visz véghez, ha legyőz néhány ellenséget, vagy kiszabadítja néhány társát az ellenség fogságából, akkor kitüntetik arany- vagy ezüstéremmel, és ezt az érmet nagy örömmel viseli a mellén. Az Úr Jézus az emberek régi, nagy ellenségét: a gonoszlelket győzte le kereszthalálával és az összes embereket kiszabadította az ördög rabszolgaságából. Ezért az Úr Jézus lelke, mikor leszállott a pokoltornácra, olyan szép, olyan fényes volt, hogy a jámbor lelkek, mikor meglátták, örömükben-boldogságukban sokszoros alleluját énekeltek. Mivel azonban az Úr Jézus nemcsak lelkével szenvedett, hanem testével is, azért a teste sem maradhatott eltemetve, annak is fényessé, gyönyörüvé kellett válnia. És csakugyan halála után a harmadik napon följött az Úr Jézus lelke a pokoltornácból, egyesült a sirban fekvő testével, mely abban a pillanatban nemcsak elevenné lett, hanem átszállott a testre is mind az a fényesség, szépség, ami a jámbor lelkeknek akkora gyönyörüséget okozott. Egyszerre kijött a sirból, pedig kőszikla zárta el a bejárást. Ragyogásával úgy megrémítette a katonákat, hogy azok elszaladtak a városba. Az Úr Jézus teste hasonlóvá lett ragyogó lelkéhez. Könnyü volt, mint a hópehely, finom, mint a gondolat és ragyogó, mint a napsugár. Azért tudott a kősziklán keresztül föltámadni. Krisztus föltámadott teste tehát átváltozott, átszellemült, másszóval: megdicsőült. Ilyen dicsőségesen támadott föl az Úr Jézus a sirból. Hányadik napon egyesítette az Úr Jézus lelkét testével? Milyenné lett a teste? Azért mit mondunk, hogyan támadt föl? **78.** *Mit tett Jézus halála után harmadnapon? Jézus halála után harmadnapon ismét egyesítette lelkét testével és dicsőségesen föltámadt.*

Milyen különös dolog, hogy a zsidó főpapok és irástudók látták az Úr Jézus sok csodáját és mégsem hittek neki. De hát a katonáknak csak elhihették volna, hogy mi történt a sirnál! Mondottam már egyszer, hogy ez a keményszivüségük az Isten büntetése volt sok gonoszságaikért. Imádkozzunk

— kedves gyermekek — mindennap, hogy mi sohase legyünk ilyen hitetlenek.

(Összefoglalás.) (Mit szenvedett érettünk Jézus? Mi végett szenvedett és halt meg Jézus? Kinek bűneiért szenvedett és halt meg Jézus? Jézusnak halála után hová szállott alá lelke? Miért szállott alá Jézus lelke a pokoltornácra? Mit tett Jézus halála után harmadnapra?)

(Alkalmazás.) Assisi Szent Ferenc olyan sokszor, olyan nagy részvéttel és szeretettel gondolkodott az Úr Jézus keserves szenvedéséről és kereszthaláláról, annyira csodálkozott az Úr Jézus irántunk való szeretetén, hogy az Úr Jézus őt már itt a földön csodálatos módon megjutalmazta ezért. Megjelent neki az Úr Jézus fölfeszített szeraf alakjában — olyan nagy fényességgel, hogy az egész hegy, hol ez történt, lángokban állott — és csodálatos módon rányomta Szent Ferenc kezeire, lábaira és oldalára azt az öt szent sebet, melyeket az Úr Jézus testén ütöttek a szegek és a katona lándzsája. És így járt ezután Szent Ferenc Krisztus öt szent sebével egész halála órájáig és egy percig sem felejtette el, hogy mit szenvedett érettünk Jézus. Mivelünk nem tesz ilyen csodát az Úr Jézus, de lelkünkben mi is viselhetjük az Ő szent sebeit. Valahányszor keresztet vetünk magunkra, jusson eszünkbe az Úr Jézus kereszthalála és mondogassuk magunkban: »hogyan érdemeltem meg, édes Jézusom, hogy ennyire szerettél engemet; legalább úgy akarom megérdemelni, hogy erősen hiszem a te kinszenvedésedet és dicsőséges föltámadásodat«.

9. Lecke. (79.—86. kérdés.)

Fölméne mennyekbe, ül a mindenható Atyaistennek jobbja felől. Onnan leszen eljövendő itélni eleveneket és holtakat.

(Előkészités.) Amilyen mérhetetlen sokat szenvedett az Úr Jézus, olyan nagy lett dicsősége a föltámadáskor. Magára vette minden bűnünket, és ezeknek mázsás sulya végtelen nagy szomoruságot okozott lelkének, agyonnyomta testét, széttépte husát, megszámlálta csontjait. De mikor kiállotta szendéseit, olyan fényesség töltötte el lelkét, olyan dicsőséges lett

teste is, hogy azt most el sem képzelhetjük, majd csak akkor látjuk, ha a mennyországba jutunk. Az Úr Jézus az utat mutatta meg, hogyan juthatunk a mennyországba a szenvedés árán. A katonáknak is mennyit kell szenvedniök a háborúban, sokan életüket is veszítik, ezeket a jó Isten az égben jutalmazza meg; mások sebesülten jönnek haza, de milyen nagy a dicsőségük, hogyan csodáljuk őket, hogyan dicsérjük bátorságukat, szinte irigyeljük őket és mi is szeretnénk ilyen sebesült katonák lenni, mert mindenki csak nekik kedvez. Hát a jó Isten hogyan fog bennünket kitüntetni a földi szenvedésekért!

(Célkitüzés.) Hogy ezt valamiképen elképzelhessük, ma arról tanulunk, hogyan ment az Úr Jézus föl a mennyekbe és milyen dicsőségesen fog eljönni majd a világ végén.

(Előterjesztés.) Föltámadása után még negyven napig maradt az Úr Jézus a földön. Azelőtt is szerették Őt tanítványai, de most föltámadása után még jobban. Azelőtt is hitték, hogy Jézus Isten Fia, mert ezt tanította és csodákat is tett, de most mindennap kitünt ez, mert megdicsőült testével sokszor váratlanul, zárt ajtókon keresztül is hirtelen köztük termett. Életüket is odaadták volna érette, amint ezt később meg is tették.

Nagy volt azért szomoruságuk, mikor a föltámadás után a negyvenedik napon megmondotta nekik, hogy eltávozik tőlük a mennyei Atyához. Kivezette őket az Olajfák-hegyére, utközben vigasztalta őket, hogy ne szomorkodjanak, ennek így kell történnie és majd a vigasztaló Szentlelket is elküldi nekik. Fönt az Olajfák-hegyén még egyszer és utoljára kiterjesztette föléjük szent kezeit, megáldotta őket, és megdicsőült teste elkezdett fölfelé emelkedni. Egy darabig látták Őt, azután fényes felhő eltakarta szemeik elől. Sokáig sirva néztek utána, mig végre megjelent két angyal fehér ruhában és így vigasztalta őket: »Galileai férfiak! Miért álltok itt és néztek ég felé? Ez a Jézus, ki most tőletek fölment a mennybe, épen így fog egykor visszajönni, mint most az égbe menni láttátok.«

Erre megemlékeztek róla, hogy az Úr Jézus maga is elmondotta, hogyan fog a világ végén eljönni. Az Úr Jézus így beszélte ezt el: »A nap elsötétedik, a hold nem világít többé,

a csillagok lehullanak az égről és az ég erői megrendülnek. És a földön igen nagy aggodalom lesz a népek közt a tenger vad zugása miatt. Az emberek elájulnak az ijjedtségtől az események miatt, melyek az egész földkerekségen történni fognak.

Akkor azután megjelenik az égen az Emberfiának a jele. A föld minden nemzetei jajgatni fognak. És látják majd az Emberfiát eljönni az ég felhőiben nagy hatalommal és dicsőséggel Kiküldi majd angyalait harsonákkal és ezek összegyüjtik az Ő választottjait a szélnek négyféle irányából, a világnak egyik végétől a másikig.

És ha így eljön az Emberfia a maga fényességében és vele az angyalok seregei, akkor majd leül dicsőségének székére. A világ minden népei összegyülekeznek előtte. És elválasztja őket egymástól, mint a pásztor a bárányokat a kosoktól. A bárányokat jobbja felől, a kosokat balja felől állítja.

És akkor így szól a király a jobbján levőkhöz: »Jöjjetek Atyám áldottai, birjátok a világ kezdetétől nektek készített országot. Azután pedig a baloldalán levőkhöz szól: »Távozzatok tőlem, átkozottak, az örök tüzre. És ezek elmennek az örök kinok helyére, az igazak pedig az örök életbe.«

(Föltámadása után meddig maradt még az Úr Jézus tanítványainál? Mire tanította őket ezalatt? Mire adott nekik hatalmat? Szerették-e Őt? Hova vezette őket a negyvenedik napon? Mivel vigasztalta őket. Utoljára mit tett velük? Meddig látták Őt fölemelkedni? Kik jöttek őket megvigasztalni? Mit mondtak az angyalok? Megmondotta-e az Úr Jézus is, hogy a világ végén el fog jönni? Hogyan mondotta el? Mi lesz a nappal, holddal stb.? Hogyan érzik magukat az emberek? Mi jelenik meg az égen? Ki az Emberfia? Kiket küld előre? Miért? Hova ül az Emberfia? Hogyan választja kétfelé az embereket? Mit mond a jobbján levőkhöz? Mit a balján levőkhöz? Hová mennek?)

(Megértetés.) Az Úr Jézus tanítványai szenvedésének idején mind elszéledtek a zsidóktól való félelmükben. Mikor pedig meghalt a keresztfán és eltemették a sziklasirba, igen nagy szomoruság vett rajtuk erőt, mert azt hitték, hogy most már vége van minden reménységüknek. Pedig előre megmondotta nekik az Úr Jézus, hogy szenvedni fog és meghalni és hogy harmadnapra föl is támad. Ilyen hamar kétségbe tud esni a gyarló ember, ha nincs vele az Isten. Annál nagyobb volt

örömük, mikor meghallották a hirét, hogy a föltámadt Jézus többeknek megjelent és legnagyobb lett örömük akkor, mikor őnekik is megjelent és megmutatta kezein-lábain és oldalán a sebeket Az a negyvennap, amit az Úr Jézus velük együtt eltöltött föltámadása után, valóságos ünnep volt számukra és azt kivánták, bár sohase távoznék el tőlük Krisztus. De hát az Úr Jézus megdicsőült teste nem maradhatott mindig a földön, el kellett vennie a megérdemelt mennyei jutalmat a sok szenvedésért. Azután meg — amint az Úr Jézus mondotta — a vigasztaló Szentlélek sem jött volna el, ha Ő föl nem ment volna a mennyei Atyához, pedig nagy szükségük volt a Szentlélek-Isten segítségére. És végre az Úr Jézus azért is föl akart menni a mennybe, hogy helyet készítsen ott minden embernek, aki csak hisz Őbenne. Ezért föltámadása után a negyvenedik napon kivezette tanítványait az Olajfák-hegyére; oda, ahol nagy lelki szomoruságában vért izzadott, és előttük fölemelkedett az égbe. **79.** *Mit tett Jézus föltámadása után a negyvenedik napon? Jézus föltámadása után a negyvenedik napon kivezette tanítványait az Olajfák-hegyére és előttük fölemelkedett az égbe.*

Az Úr Jézus dicsőséges testtel támadt föl és így volt negyven napig tanítványai között. Dicsőségét azonban elrejtette előlük, csupán csak a sebhelyeket mutatta nekik, mert, ha az Úr Jézus isteni fényességét megmutatta volna tanítványainak, senki sem mert volna vele beszélni. Alighogy fölemelkedett tanítványai előtt, alighogy elfödte Őt szemeik elől a felhő, egyszerre elborította szent emberi testét és lelkét is az Istennek fényessége, dicsősége. Eléje jöttek az Isten angyalai, és leborulva imádták a megdicsőült Istenembert és örömük, boldogságuk határtalan volt, mert eddig csak az Isten végtelen fényessége világitott nekik, most azonban Jézus mint ember is olyan fényes, olyan dicsőséges volt, mint Isten maga. Különösen pedig az Úr Jézus öt szent sebe ragyogott mennyei fényességben, mintha tüzben égő gyémántok lettek volna, mintha az Isten mindentlátó szemei ragyogtak volna a szent sebekből. Azért látták a tanítványok a fényes felhőt, mert abban a pillanatban dicsőítette meg a mennyei Atya szent Fiának, Jézus Krisztusnak szent emberi testét és lelkét. Mikor

tehát a Hiszekegyben azt imádkozzuk: »ül a mindenható Atya-Istennek jobbja felől«, akkor nem kell ám azt gondolni, hogy a mennyei Atya igazán jobb oldalára ültette az Úr Jézust — hisz Istennek nincs teste — hanem azt kell érteni, hogy neki adta isteni hatalmát és dicsőségét úgy, hogy most Jézus mint ember is résztvesz az isteni hatalomban és dicsőségben.

80. ***Mit jelentenek e szavak: »Ül a mindenható Atyaistennek jobbja felől«? E szavak: »Ül a mindenható Atyaistennek jobbja felől« azt jelentik, hogy Jézus mint ember is résztvesz az isteni hatalomban és dicsőségben.***

Mig az égben így megdicsőítette az Atyaisten Jézus Krisztust, addig a szomorkodó tanítványokat angyalok vigasztalták, hogy majd egykor visszajön az Úr Jézus a földre. Jézus is mondotta, hogy eljön a világ végén; de hogy az mikor lesz, nem nyilatkoztatta ki az Isten, azért senki sem tudhatja az emberek közül, sőt még az angyalok sem. Csak annyit mondott az Úr Jézus, hogy nap-hold elsötétedik majd, a csillagok lehullanak, ég és föld megremegnek, tengerek zúgnak, amiért az embereket nagy félelem fogja el. Különösen félelmetes lesz, ha majd megjelenik az égen az Emberfiának jele, vagyis a ragyogó kereszt, amelyre valamikor az Úr Jézust fölfeszítették. Legfélelmetesebb pedig az lesz, hogy az Úr Jézus nem kisgyermek alakjában jön el a világ végén, hanem abban a ragyogó, isteni dicsőségben, melyet a mennyei Atyától kapott. A világ végén Ő ül a birói székbe, hogy minden embert megitéljen. Az angyalok harsonáikkal (trombitáikkal) összegyüjtik az összes embereket, azokat is, akik már régen meghaltak és Jézus itélőszéke elé állítják. Rettenetes pillanat lesz ez. Szeretnének sokan a föld alá bujni félelmükben és szégyenükben, mert eszükbe jut minden rossz cselekedetük, sőt még az is, amit beszéltek, vagy csak titokban gondoltak. És az Úr Jézus isteni fényessége belevilágít mindenkinek lelkébe, úgy, hogy azon, mint valami fehér papirlapon, mások is olvashatják minden jó és rossz cselekedetüket. És amit az Úr Jézus kinek-kinek megitél, az örökre úgy marad, mert más itélet ezenkivül nem lesz, ez az utolsó itélet. És egy ember sem kerülheti ki ezt az itéletet, Jézus az egész világot megitéli, azért világitélet lesz ez.

Hogyan vigasztalták az angyalok Jézus tanítványait, ami-

kor az Úr Jézus a mennybe ment? Úgy, hogy Jézus ismét eljön, ahogy most fölment az égbe. **81.** *Mikor jön el ismét Jézus? Jézus a világ végén jön el ismét.*

Tudhatjuk-e, mikor lesz a világ vége? Ki tudhatja? Ujra szenvedni jön el Jézus e világ végén? A földön ki itélte halálra Jézust? Csak a zsidó főpapokat és Pilátust itéli meg Jézus a világ végén? **82.** *Mi végett jön el Jézus a világ végén? Jézus avégett jön el a világ végén, hogy minden embert megitéljen.*

Lesz-e ezután még más itélet is? Hogyan nevezzük azért ezt az itéletet? És mivel az egész világot megitéli Jézus, hogyan nevezzük ezt az itéletet? **83.** Tehát *hogyan nevezzük a világ végén bekövetkező itéletet? A világ végén bekövetkező itéletet utolsó itéletnek, vagy világitéletnek nevezzük.*

Félelemmel és rettegéssel várja mindenki az Úr Jézusnak itéletét.

Egyszerre csak elhallgatnak az angyalok trombitái, halálos csönd lesz; az Úr Jézus ragyog, mint a cikkázó villám és hangja erős lesz, mint a mennydörgés és itéletet mond a jóknak: »Jöjjetek, Atyámnak áldottai, birjátok a világ kezdetétől fogva nektek készitett országot.« Ez azt jelenti: »Jöjjetek hozzám, vegyetek részt az én dicsőségemben; mennyei Atyám is szeret benneteket, azért megáldott titeket, legyen tiétek a mennyország, melyet a jó Isten a világ kezdetétől fogva nektek készített.« És ebben a pillanatban a jóknak teste-lelke elkezd ragyogni, mint az Úr Jézusé és olyan finom, olyan könnyü, olyan gyors lesz, mint az Úr Jézus megdicsőült teste. A bűnök is, melyeket megbántak és meggyóntak, olyanok lesznek, mint a sebhelyek a testen, nemcsak hogy nem csunyák, hanem ragyogók, mert az Úr szent vére tisztára mosta. És öröm és ujjongás között, angyalok fényes seregei között mennek a jók a mennyországba, úgy, mint egykor Jézus mennybemenetelekor.

A gonoszak pedig már tudják előre, hogy mi vár rájuk. Azért borzasztó gyülölet fogja el őket az Úr Jézus iránt, és irigység a jók iránt. Olyan utálatos lesz lelkük és testük is, mint az ördögöké. Fogcsikorgatva hallgatják az Úr Jézus itéletét: »Távozzatok tőlem, átkozottak, az örök tüzre.« »Távoz-

zatok tőlem, mert hiába volt a mennyei Atya jósága, aki titeket is örök boldogságra teremtett, hiába volt az én sok szenvedésem és kifolyt vérem, hiába volt a Szentlélek drága kegyelme, amivel oly sokszor megpróbálta, hogy megjavítson titeket. Azért mivel ti már csak a bűnt tudjátok szeretni, kitaszítlak benneteket az örök tüzre, vagyis kiátkozlak benneteket, átkozottak vagytok gonoszságtok miatt.« És ezek a szerencsétlenek az ördögök társaságában egymással is gyülölködve mennek a pokolba.

84. *Hogyan fog Jézus az utolsó itéleten a jókhoz szólani? Jézus az utolsó itéleten igy fog a jókhoz szólni: »Jöjjetek, Atyám áldottai, birjátok a világ kezdetétől nektek készített országot.«*

85. *Mit fog Jézus a gonoszoknak mondani? Jézus a gonoszoknak azt fogja mondani: »Távozzatok tőlem, átkozottak, az örök tüzre.«*

86. *Hová jutnak az utolsó itélet után a jók és hová a gonoszak? Az utolsó itélet után a jók a mennyországba jutnak, a gonoszak pedig a pokolba.*

(Összefoglalás.) (Mit tett Jézus föltámadása után a negyvenedik napon? Mit jelentenek e szavak: »Ül a mindenható Atyaistennek jobbja felől«? Mikor jön el ismét Jézus? Mi végett jön el Jézus a világ végén? Hogyan nevezzük a világ végén bekövetkező itéletet? Hogyan fog Jézus az utolsó itéleten a jókhoz szólni? Mit fog Jézus a gonoszaknak mondani? Hova jutnak az utolsó itélet után a jók és hová a gonoszak?)

(Alkalmazás.) Szeretnétek-e látni az Úr Jézus dicsőséges testét? Kedves gyermekek, mostani életünkben nem tudnánk belenézni abba a fényességbe, mely az Úr Jézus dicsőséges testét körülveszi. A nap is elvakít bennünket, ha belenézünk, az Úr Jézus teste sokkal ragyogóbb. Pedig közel van ám hozzánk ez a dicsőséges test és lélek! Hol? Ugy-e, az Oltáriszentségben. Itt elrejti magát az Úr Jézus a kenyér szine alatt, hogy bátran mehessünk hozzá látogatóba és bátran vehessük magunkhoz a szentáldozásban. Pedig ha láthatnók, micsoda fényességet áraszt, mikor szivünkbe száll, hogy veszik körül az angyalok, hogyan imádják őt leborulva, boldogságunkban meghalnánk. Ezt gondoljátok meg, valahányszor áldozni mentek.

Ahogyan fényessé, ragyogóvá teszi az Úr Jézus dicsőséges teste a mi lelkünket a szentáldozásban, épen olyan fényes és dicsőséges lesz majd a testünk is a föltámadáskor, ha szeretjük az Úr Jézust. Hogy pedig igazán szeretjük Őt, azt sokféleképen megmutathatjuk. Most csak egyet említek. Azért lett olyan dicsőséges az Úr Jézus emberi teste-lelke, mert sokat, kimondhatatlan sokat szenvedett érettünk. Figyeljetek csak, hogy igaz-e ez! Az Úr Jézus föltámadása napján két tanítvány ment Emmaus nevü községbe. Hozzájuk csatlakozott a föltámadott Jézus, de nem ismertette meg magát velük. Kérdezi tőlük, miről beszélgettek és miért vagytok szomoruak? Elmondották, hogy a názáreti Jézus miatt olyan szomoruak, mert azt hitték, hogy ő lesz a Megváltó és a zsidók megfeszítették és meghalt, és ennek már harmadnapja. Erre az Úr Jézus így szólt: »Oh, ti késedelmes szivüek mindazok elhivésére, amiket a próféták szólottak. Nem ezeket kellett-e szenvedni a Krisztusnak, és úgy menni be az ő dicsőségébe?« (Luk. 24, 25. 26.) Ez azt jelenti: »Miért csodálkoztok azon, hogy Krisztus oly sokat szenvedett és meghalt, nem megmondták-e a próféták előre, hogy Krisztusnak szenvednie kell, csak úgy fog a mennyei Atya jobbjára ülni, azaz résztvenni az isteni hatalomban és dicsőségben.« De az Úr Jézus azt is mondotta: »Példát adtam nektek, hogy, amint én cselekedtem, ti is úgy tegyetek.« Mert van ám nekünk is szenvedni valónk. Ha betegek vagytok, ha valamit nem adnak meg szüleitek, amit nagyon kértek tőlük, ha valaki ok nélkül bánt benneteket, ha nagyon rossz idő van, mikor a templomba kell mennetek, ez mind szenvedés, ez mind kereszt, ha nem is olyan nehéz, mint az Úr Jézusé. Mennél szivesebben türjük szenvedéseinket az Úr Jézus kedvéért, annál nagyobb lesz dicsőségünk majd az utolsó itéleten.

10. Lecke. (87.—91. kérdés.)

Hiszek Szentlélekben.

(Előkészités.) Hány személy van az Istenben? Istenben három személy van: Atya, Fiu és Szentlélek. Valóságos Isten-e mind a három személy? Mind a három személy valóságos Is-

ten. Isten az Atya, Isten a Fiu, Isten a Szentlélek is. Hány Isten a három isteni személy? A három isteni személy csak egy Isten. Hogy ez hogyan lehetséges, nem tudjuk, mert ez titok, a Szentháromság titka. Emlékeztek-e rá, micsoda hasonlatot mondtam a napsugárról. (L. 6. lecke.) Mely munkálkodást tulajdonítunk a három isteni személynek egyenkint? A három isteni személynek egyenkint a következő munkálkodást tulajdonítjuk: az Atya teremtette, a Fiu megváltotta, a Szentlélek megszenteli a világot.

Tanultuk eddig, hogy az Atyaisten azért teremtette a világot, hogy az angyalok is, az emberek is dicsérjék, csodálják mindenhatóságát, bölcseségét. Azért is teremtette a világot, hogy az angyalok és az emberek is örökre boldogok legyenek, a mennyországba jussanak, mert Isten mindenkinek csak jót akar és jót tesz; Isten végtelenül jó. Azt is tanultuk, hogy Isten az egész világról gondoskodik, de különösen az emberekről, Ő ad nekünk minden testi és lelki jót. Még ha szenvedést küld is ránk, azt is azért teszi, hogy annál jobban megjutalmazhasson minket. Tanultuk, hogy a második isteni személy, a Fiuisten emberré lett, hogy érettünk és az egész világ bűneiért szenvedhessen és meghallhasson, s hogy így megváltson és az elveszett kegyelmet visszaszerezhesse. Ha meg nem szánt volna bennünket, ha meg nem könyörült volna rajtunk, sohasem juthattunk volna mennyországba. Sohasem tudjuk eléggé meghálálni az Atyaistennek gondoskodását, a Fiuistennek kereszthalálát.

(Célkitüzés.) A harmadik isteni személyről, a Szentlélekről eddig csak annyit tudtok, hogy megszenteli a világot. Ma azt fogjuk megtanulni, hogy ez mit jelent. Majd meglátjátok, hogy a Szentlélek-Istennek épen úgy hálával tartozunk, mint a jóságos Atyának és a szerető Fiunak.

(Előterjesztés.) A mult órán mondottam, hogy az Úr Jézus mennybemenetelekor azzal vigasztalta a szomorkodó tanítványokat, hogy majd elküldi nekik a vigasztaló Szentlelket, aki minden igazságra megtanítja őket és a világ végéig velük marad. Mikor tehát az Olajfák-hegyéről visszamentek Jeruzsálem városába és szivük tele volt szomorusággal, kilenc napon át ájtatosan imádkoztak, hogy az Úr Jézus mennél előbb küldje

el nekik a Szentlélek-Istent. A tizedik nap reggelén szintén buzgó imában voltak együtt az Úr Jézus összes tanítványai és a bold. Szűz Mária is velük. Hirtelen nagy zúgás támadt az ég felől, mint a sebesen rohanó szélnek zúgása és ez a zúgás betöltötte az egész házat, sőt még messzebbre is elhallatszott. Sokan oda futottak, hogy micsoda zúgás az, ami abból a házból hallatszik. És csodálkozva látták, hogy tüzes lángnyelvek szállottak mindegyikük fejére. És mindnyájan betelének Szentlélekkel és különféle nyelveken kezdtek beszélni, olyan nyelveken is, amelyeket eddig nem értettek, ahogyan a Szentlélek lelkükbe adta. A zsidók pünkösd-ünnepe miatt igen sokan voltak ekkor Jeruzsálemben messze földről is, és ezek nagyon csodálkoztak, hogy mindegyik a maga nyelvén hallja a tanítványokat beszélni. Csodálkozva kérdezték egymástól: »Vajjon nem mind Galileából valók ezek? Hogyan van az, hogy mindnyájan saját anyanyelvünkön halljuk az Isten csodás cselekedeteit hirdetni?«

És ekkor előlépett Péter és elkezdett beszélni: »Zsidó férfiak, halljátok, amit mondok! Mindnyájan tudjátok, hogy Jézus nagy csodákat tett közöttetek. Ti pedig a gonoszok kezei által keresztre feszítettétek és megöltétek őt. Az Atyaisten azonban föltámasztotta és erről mi tanuságot teszünk. Ma pedig a Szentlelket küldötte el és öntötte lelkünkbe.«

Olyan bátran, olyan lelkesen prédikált Péter, hogy a jelenlevő zsidók szive megindult és bánkódva kérdezték Pétert és a többi apostolokat: »Testvérek, mit cselekedjünk?« Péter felelte: »Bánjátok meg bűneiteket és keresztelkedjetek meg Jézus Krisztus nevében bűneitek bocsánatára, akkor majd a Szentlélek kegyelmét is megkapjátok.« És sokan így is cselekedtek, úgy, hogy azon a napon 3000 embert vettek föl az apostolok Krisztus követői közé.

(Mivel vigasztalta az Úr Jézus a tanítványokat mennybemenetelekor? Hány napig imádkoztak a Szentlélek eljöveteléért? Mi történt a tizedik nap reggelén? Kik jöttek oda a zúgás hallatára? Mit láttak? Milyen nyelveken beszéltek? Mit kérdeztek egymástól az idegenek? Ki lépett elő az apostolok közül? Mit prédikált nekik? Beismerték-e ezek hibájukat? Mit kérdeztek az apostoloktól? Mit fognak akkor kapni? Hány embert vettek föl az apostolok Krisztus követői közé?)

(Megértetés.) Azok az idegen zsidók, akik a különös zúgás hallatára oda siettek a házhoz, ahol a tanítványok imádkoztak és látták, hogy mindegyikük fejére tüzes nyelv szállott le, nem tudták, hogy mi az. Hát a tanítványok tudták-e? — Hogyne: Hiszen kilenc napig folyton a Szentlélek eljöveteléért imádkoztak; ha tehát most ilyen csoda történik, az nem lehet más, mint a Szentlélek. És csakugyan, Péter meg is mondja prédikációjában, hogy a föltámadott Jézus ma elküldte és lelkükbe öntötte a Szentlelket. Az maga is csoda, hogy a Szentlélek tüzes nyelv alakjában szállott le a tanítványokra. Még nagyobb csoda, hogy különféle nyelveken tudnak beszélni, amint a Szentlélek rájuk száll. Ilyen csodát csak Isten tehet. Látszik tehát, hogy a Szentlélek valóságos Isten, épen úgy, mint az Atya is Isten és a Fiú is Isten. Tehát akkor a Szentlélek, a harmadik isteni személy, valóságos Isten az Atyával és Fiúval együtt. **87.** *Ki a Szentlélek? A Szentlélek a harmadik isteni Személy, valóságos Isten az Atyával és Fiúval együtt.*

Mondottam, hogy abban a házban, ahol a Szentlélek eljött, az Úr Jézus összes követői jelen voltak. Először tehát csak kevesen voltak az Úr Jézus követői. Ez a kevés ember volt eleinte az Úr Jézus anyaszentegyháza. Mikor Péter prédikált, hányan lettek Jézus Krisztus követőivé? Ugy-e, háromezren. Tehát mindjárt az első napon háromezer emberrel több lett Krisztus anyaszentegyháza. Először, ugy-e, azokra szállt a Szentlélek, akik ott a házban együtt imádkoztak, tehát az apostolokra és a kevés emberből álló anyaszentegyházra. Hányadik napon volt ez Krisztus mennybemenetele után? A tizedik napon. **88.** *Tehát mikor szállott a Szentlélek az apostolokra és az anyaszentegyházra? A Szentlélek Jézus mennybemenetele után a tizedik napon szállott az apostolokra és az anyaszentegyházra.*

Lássátok, — kedves gyermekek, — hogyan gondoskodott az Úr Jézus az ő anyaszentegyházáról. Ő maga elment a mennybe az Atyaistennek dicsőségébe, de elküldötte a Szentlelket, hogy az emberek el ne felejtsék az Ő tanítását, vagy valami helytelent, téveset ne tanítsanak. Majd, ha nagyobbak lesztek, tanuljátok, hogy kétezer év óta, mióta Krisztus anyaszentegyháza tanítja az embereket az Isten kinyilatkoztatá-

sára, minden időben akadtak emberek, akik mást tanítottak, mint az anyaszentegyház. Kire kellett ilyen esetben hallgatniok az embereknek, az anyaszentegyházra-e, vagy arra, aki mást tanított? Miért az anyaszentegyházra? Ugy-e azért, mert a Szentlélek az anyaszentegyházra szállott tüzes nyelvek alakjában és amint az Úr Jézus megigérte, vele is marad egészen a világ végéig. A Szentlélek-Isten tüze, világossága mindig ég az anyaszentegyházban, ha nem is látjuk, mint az első pünkösdkor látták, és ezért az anyaszentegyház világosan tudja, hogy melyik az Úr Jézus igazi tanítása. És ezt a Szentlélek-Istennek köszönhetjük, mert Ő tanítja az anyaszentegyházat láthatatlanul.

De nemcsak tanít bennünket az anyaszentegyház, hanem azt is megmondja, hogy mit kell cselekednünk, hogy annál biztosabban mennyországba jussunk. Azért többféle parancsolatot ád. Például, hogy némely napokon bőjtöljünk, ünnepeken és vasárnapokon szentmisére menjünk, évenkint legalább egyszer gyónjunk és áldozzunk, ádventi és nagybőjti időben lakodalmat, mulatságot ne tartsunk. És még más parancsokat is adott az anyaszentegyház. Ki vezeti az anyaszentegyházat abban, hogy milyen parancsokat adjon? A Szentlélek. Biztosak lehetünk-e, hogy az anyaszentegyház csak olyan parancsokat adhat, amelyek a mennyországba segítenek bennünket? Miért? Mert a Szentlélek vezeti, vagy kormányozza. És ezt láthatatlanul teszi a Szentlélek, mint ahogyan láthatatlanul tanítja is az anyaszentegyházat. Az anyaszentegyház az egész világon elterjedt, tehát a Szentléleknek sokat kell munkálkodnia benne. Persze ez nem nehéz neki, mert Ő Isten, tehát mindenható. Ki tudja most már megmondani, **90.** *hogyan munkálkodik a Szentlélek az anyaszentegyházban? A Szentlélek úgy munkálkodik az anyaszentegyházban, hogy azt láthatatlanul tanítja és kormányozza.*

A tüzes nyelv nemcsak a lelki világosságot jelenti, amelyet a Szentlélek-Isten áraszt az anyaszentegyházban, hanem jelenti a szeretet tüzét is, amely az emberek szivében Isten iránt kigyullad. Nézzük csak meg az apostolok magaviseletét, hogyan megváltoztatta a Szentlélek-Isten. A Szentlélek eljövetele előtt szomorkodók voltak, az utcára sem igen mertek

kimenni, mert féltek a zsidóktól, még korábban pedig, az Úr Jézus szenvedése idején, olyan gyávák, hogy mind szétszaladtak, elrejtőztek, sőt Péter félelmében el is tagadta, hogy ismeri Jézust. A többi apostolokról is azt olvassuk a szentirásban, hogy többször civakodtak egymással, irigykedtek egymásra. Hanem amint a Szentlélek rájuk szállott tüzes nyelvek alakjában, az ő szivükben is kigyulladt a szeretet tüze Isten iránt és embertársaik iránt. Péter is, a többiek is bátran hirdették a megfeszitett Jézust, sőt később valamennyien vértanuságot szenvedtek Jézusért. Igy segíti jóra a Szentlélek az embereket. Hát még, ha láthatnók, milyen fényessé, Isten előtt milyen kedvessé teszi a Szentlélek az emberi lelket. Már az is tetszik a jó Istennek, ha valaki mindig csak jót cselekszik és rosszat soha. És erre is segíti az embereket a Szentlélek. Hanem ezenkivül azt a rendkivüli fényességet, mely az angyalokat is ékesítette és mely ősszüleinket is szentekké és Isten gyermekeivé tette, vagyis a megszentelő kegyelmet, szintén a Szentlélek-Isten önti az emberek lelkébe. Azért mondjuk, hogy a Szentlélek-Isten megszenteli az emberek lelkét. **91.** ***Hogyan munkálkodik a Szentlélek az emberek lelkében? A Szentlélek úgy munkálkodik az emberek lelkében, hogy az embereket a jóra segíti és megszenteli.***

Láthatjátok most már, hogy a Szentlélek-Isten nélkül az anyaszentegyház lelki sötétségben volna, sohasem tudhatnók, nem tanít-e, nem parancsol-e valami tévedést. A Szentlélek-Isten világosságot áraszt benne. Másodszor pedig mi sem tehetnénk jót a Szentlélek-Isten segítsége nélkül és lelkünk nem volna kedves Isten előtt, nem volna szent a Szentlélek kegyelme nélkül. Azért küldötte el az Úr Jézus a Szentlelket, azért jött el a Szentlélek, hogy az anyaszentegyházban is folyton munkálkodjék, úgy, hogy azt tanítja és kormányozza és az emberek lelkében is folyton munkálkodjék, úgy, hogy azokat a jóra segíti és megszenteli. **89.** ***Mi végett jött el a Szentlélek? A Szentlélek avégett jött el, hogy a világ végéig munkálkodjék az anyaszentegyházban és az emberek lelkében.***

(Összefoglalás.) (Ki a Szentlélek? Mikor szállott a Szentlélek az apostolokra és az anyaszentegyházra? Mi végett jött el a Szentlélek?

Hogyan munkálkodik a Szentlélek az anyaszentegyházban? Hogyan munkálkodik a Szentlélek az emberek lelkében?)

(Alkalmazás.) Az Atyaisten megadta a megszentelő kegyelmet A Fiuisten keresztthalálával visszaszerezte az elveszettet. A Szentlélekisten kiosztja ezt az isteni fényességet. A keresztségben, a bűnbánat szentségében, a szentáldozásban az Úr Jézussal együtt a Szentlélek-Isten is lelkünkbe száll és növeli lelkünk isteni fényességét. Legjobban pedig a bérmálás szentségében száll a szivünkbe a Szentlélek.

De egyszerü imádság által is kérhetjük tőle drága kegyelmét. Amikor csak szükségünk van lelki világosságra, mindig a Szentlélek-Istent kérjük ezért. Például, mikor lelkiismeretünket akarjuk jól megvizsgálni, kihez imádkozunk? Vagy mikor megkezdjük az iskolaévet és tudjuk, hogy nagy szükségünk lesz a Szentlélek felvilágositó kegyelmére, ugy-e, akkor is ezt énekeljük, vagy imádkozzuk: »Veni Sancte Spiritus, — jőjj el Szentlélek-Isten!« Vagy prédikáció előtt minden vasárnap ezt énekeljük: »Jőjj el Szentlélek-Isten«, hogy jól megérthessük a prédikációt. Tanulás előtt is nagyon okosan teszitek, ha a Szentlélek-Isten kegyelmét kéritek. Azért most is keljetek föl és mondjátok utánam, hogy a Szentlélek-Isten mindig velünk maradjon: »Jőjj el Szentlélek-Isten, töltsd be hiveid szivét, és gyújtsd föl bennük szeretetednek tüzét! Amen.«

11. Lecke. (92.—102. kérdés.)

Az anyaszentegyház alapitásáról és kormányzásáról.

(Előkészités.) Azt tanultuk a mult órán, hogy a Szentlélek-Isten Jézus mennybemenetele után a tizedik napon szállott az apostolokra és az anyaszentegyházra. Kiket kell értenünk az anyaszentegyházon? Ugy-e, mindazokat a jámbor férfiakat és asszonyokat, akik hittek Jézus Krisztusban, szerették őt és megtartották parancsait. Körülbelül százan lehettek az apostolokkal együtt. Ezekre szállott pünkösd napján a Szentlélek, ezek voltak tehát az Úr Jézus anyaszentegyháza. Pünkösd napján Péter apostol prédikációjára hányan ke-

resztelkedtek meg? Ugy-e, 3000-en? Szépen megszaporodott tehát mindjárt az első prédikálásra Jézus Krisztus anyaszentegyháza. És így ment ám ez pünkösd után mindennap. Mindig többen hallgatták az apostolok prédikációját, mindig többen hittek Jézusban, mindig többen keresztelkedtek meg, mindig többen lettek Krisztus anyaszentegyházának tagjai. Nemcsak Jeruzsálemben, hanem egész Zsidóországban prédikáltak az apostolok, sőt más országokba is elmentek, és akik hittek Jézus Krisztusban és megkeresztelkedtek, azok mind tagjai lettek az anyaszentegyháznak. Az anyaszentegyház tagjait a zsidók is, pogányok is úgy hivták, hogy keresztények, ami annyit jelent, mint Krisztus követői. Ők maguk is bátran vallották, hogy ők Krisztus követői, azaz keresztények.

(Célkitüzés.) Most már az egész világon mindenfelé vannak keresztények. És ezek valamennyien az anyaszentegyházba tartoznak. Ki tart rendet közöttük, kinek kell engedelmeskedni az anyaszentegyházban? Ezt tanuljuk meg a mai órán. Figyeljetek csak szépen.

(Előterjesztés.) Jézus egykor kérdezte tanítványait: »Kinek tartanak engem az emberek?« Ők így feleltek: »Némelyek Keresztelő Jánosnak, mások Illésnek, némelyek pedig Jeremiásnak vagy egynek a próféták közül.« Akkor kérdezte őket: »Ti pedig kinek tartotok engem?« Erre Szent Péter azt felelte: »Te vagy Krisztus, az élő Isten Fia.« Ekkor így szólt Jézus: »Boldog vagy, Simon, Jónás fia; mert ezt mennyei Atyám nyilatkoztatta ki neked. És én mondom neked: Te Péter vagy és e kőszálon fogom építeni anyaszentegyházamat és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta. És neked adom a mennyek országa kulcsait. Amit megkötsz a földön, meg lesz kötve a mennyekben is és amit föloldasz a földön, föl lesz oldozva a mennyekben is.«

Később egyszer valamennyi apostolnak mondotta Jézus: »Amiket megkötöztök a földön, meg lesznek kötve a mennyben is; és amiket föloldoztok a földön, föl lesznek oldozva a mennyben is.«

Mindez az Úr Jézus nyilvános tanítása idején történt, amikor még nem szenvedett és nem halt meg a keresztfán.

Föltámadása után — tudjátok — negyvennapig volt még Jézus a földön és ez idő alatt különféle hatalmat adott apostolainak. Többi között egyszer a genezáreti tónál jelent meg nekik az Úr Jézus és ekkor mondotta Szent Péternek: »Simon, Jónás fia, szeretsz-e engem jobban, mint ezek?« Szent Péter felelé: »Ugy van, Uram, te tudod, hogy szeretlek.« Jézus erre így szólt: »Legeltesd bárányaimat.« Később ismét kérdezte Jézus: »Simon, Jónás fia, szeretsz-e engem?« Szent Péter újra felelte: »Ugy van, Uram, tudod, hogy szeretlek.« Jézus másodszor is így szólt: »Legeltesd bárányaimat.« Harmadszor is kérdezte Jézus: »Simon, Jónás fia, szeretsz-e engem?« Szent Péter elszomorodott, hogy harmadszor kérdezi tőle Jézus, szeretsz-e engem, és azt felelte: »Uram, te mindent tudsz, te tudod, hogy szeretlek.« Jézus akkor azt mondotta neki: »Legeltesd juhaimat.«

(Mit mondtak a tanítványok, kinek tartják az emberek Jézust? Péter mit mondott, ki a Jézus? Ki mondta ezt meg Péternek? Hogyan jutalmazta meg ezért Jézus Pétert? Mit igért neki? Mi volt a neve eddig? Ezután mi lesz a neve? Mit épít rá Jézus? Milyen erős lesz az anyaszentegyház? Még mit igért Péternek Jézus? Minek a kulcsait adja neki? Milyen hatalmat ád még neki?

Ezt az utóbbi hatalmat még kiknek igérte meg Jézus?

Föltámadása után mit kérdezett Jézus Pétertől háromszor is? Mit válaszolt mind a háromszor Péter? Mit mondott erre neki Jézus először, másodszor és harmadszor?)

(Megértetés.) Mikor Péter a többi apostolok közül egyedül mondotta: »Te Krisztus vagy, az élő Isten Fia«, az Úr Jézus azt igérte neki, hogy őrá építi anyaszentegyházát. Az Úr Jézus szavait nem úgy kell érteni, hogy Pétert kősziklává változtatja és erre házat épít, hanem úgy, hogy az Úr Jézus követői összetartoznak, mint a házban a téglák. És amint az okos ember mély alapot ás és kemény téglát, vagy még jobb, ha erős követ tesz le alapnak, mert különben hamar összedől a ház, úgy az Úr Jézus is az emberekből álló anyaszentegyházának olyan vezetőt rendel, akinek a hite erős, mint a kőszikla. És ez a vezető ki lesz? Az, aki legjobban megmutatta, hogy hisz Jézus Krisztusban, az Isten Fiában, tehát, akinek legerősebb a hite. És ez Péter volt.

Igy kell tehát érteni Jézus szavait: »Boldog vagy Simon,

Jónás fia, mert a te hited erős, mint a kőszál, azért a te neved ezután Péter lesz, ami annyit jelent, hogy kőszál. Te lész anyaszentegyházamban az, ami a házban az alap.« Erős vezető nélkül nem tudnák az anyaszentegyház tagjai, mit higyjenek, mit tegyenek. Tehát az Úr Jézus azt igérte meg Péternek, hogy őt teszi az anyaszentegyház vezetőjévé, fejévé, mikor így szólt hozzá: »Te Péter vagy és e kőszálon fogom építeni anyaszentegyházamat.«

Ugyanezt igérte meg Jézus Péternek e szavakkal is: »Neked adom a mennyek országa kulcsait.« Mennyek országa, az Úr Jézus anyaszentegyháza. Akinek a kezében az anyaszentegyház kulcsai vannak, az bebocsáthat, vagy kirekeszthet, a hatalom az ő kezében van, ő parancsol mindenkinek az anyaszentegyházban. Tehát a kulcsok azt jelentik, hogy Péter kezébe adja Jézus a hatalmat, tehát őt teszi az anyaszentegyház fejévé.

Végre a kötözés és oldozás hatalma is azt jelenti, hogy Péter lesz az anyaszentegyház feje. Kinek van hatalma valakit megkötöztetni és börtönbe dobatni? Ugy-e, a birónak, aki a király helyett büntet, vagy jutalmaz. Ilyen legnagyobb hatalmat igért Jézus Péternek, mikor azt mondotta neki: »amit megkötsz a földön, meg lesz kötve a mennyekben is; és amit föloldasz a földön, föl lesz oldozva a mennyekben is«, vagyis a jó Isten helyben hagyja azt, amit Péter mond.

96. *Mely szavakkal igérte meg Jézus, hogy Szent Pétert teszi az anyaszentegyház fejévé? Jézus e szavakkal igérte meg, hogy Szent Pétert teszi az anyaszentegyház fejévé: 1. »Te Péter vagy és e kőszálon fogom épiteni anyaszentegyházamat.« 2. »Neked adom a mennyekországa kulcsait. Amit megkötsz a földön, meg lesz kötve mennyekben is: és amit föloldasz a földön, föl lesz oldozva a mennyekben is.«*

E szavakkal megigérte Jézus Péternek, hogy őt teszi az anyaszentegyház fejévé. A Genezáret-tónál történt, hogy Jézus háromszor is megkérdezte Pétert, szeretsz-e engem, jobban, mint mások? Péter háromszor állította, hogy igen és azt is mondotta, hogy Jézus Isten Fia, tehát tudhatja, hogy szereti Őt. Erre mondotta Jézus: »Legeltesd bárányaimat, legeltesd juhaimat.« Annyit jelent ez, amekkora hatalma van a pásztor-

nak nyája fölött, akkora hatalmat adok az én bárányaim és juhaim fölött. Kik az Úr Jézus bárányai? Jézusnak igazi bárányai nem voltak, hanem azokat gondolta, akik követik, szeretik Őt, hallgatják parancsait, vagyis anyaszentegyházának tagjait. Miért mondotta azt is, hogy legeltesd juhaimat? Megmondom, figyeljetek. Minden nyájban vannak öregek és fiatalok. Az öregeket juhoknak hivjuk, a fiatalokat bárányoknak. A nyájban a juhok vezetik a kis tapasztalatlan bárányokat. Ahova a juhok mennek, követik őket a bárányok. Igy vannak az Úr Jézus anyaszentegyházában is olyanok, akik többet tudnak az Úr Jézus tanításából, akik a többieket tanítják, vezetik. Ezek voltak az Úr Jézus többi apostolai. Ha tehát az Úr Jézus nemcsak bárányait, hanem juhait is Péterre bizta, mit jelent ez? Ugy-e azt, hogy Péter nemcsak a közönséges hiveknek parancsol, hanem még azok vezetőinek is, a többi apostoloknak. Előbb igérte, most megtette őt Jézus az anyaszentegyház fejévé. **97.** *Mely szavakkal tette Jézus Szent Pétert az anyaszentegyház fejévé? Jézus e szavakkal tette Szent Pétert az anyaszentegyház fejévé: »Legeltesd bárányaimat, legeltesd juhaimat.«*

Addig, mig Jézus a földön járt, ki volt az anyaszentegyház feje? Ugy-e, maga Jézus Krisztus, hisz Ő tanította őket, az Ő szavára hallgattak, neki engedelmeskedtek. Mikor azután fölment a mennybe, ne gondoljátok, hogy azóta nem törődik anyaszentegyházával. Az igaz, hogy Pétert tette az anyaszentegyház fejévé maga helyett, és most már Péternek kellett az anyaszentegyházat tanítani, vezetni, de megmondta ám az Úr Jézus Péternek és a többi apostoloknak, hogy velük lesz a világ végéig. Bizony az Úr Jézus jobban gondoskodik az égből is anyaszentegyházáról, mint ahogyan Péter tud róla gondoskodni. Sőt még arra is az Úr Jézus vigyáz a Szentlélek-Istennel együtt, hogy Péter valami tévedést ne taníthasson, és valami helytelent ne parancsolhasson. Tehát akkor ki az anyaszentegyház vezetője, feje? Ugy-e, Jézus Krisztus is, meg Péter is. Csakhogy Jézus láthatatlanul vezeti az anyaszentegyházat, azért láthatatlan feje, Péter pedig láthatóan vezeti az anyaszentegyházat, azért látható feje. **94.** *Ki az anyaszentegyház láthatatlan feje? Az anyaszentegyház láthatatlan feje maga*

Jézus Krisztus. **95.** *Kit tett Jézus az anyaszentegyház látható fejévé? Jézus Krisztus Szent Péter apostolt tette az anyaszentegyház látható fejévé.* **93.** *Ki alapította az anyaszentegyházat?* Péter-e, vagy Jézus Krisztus? *Az anyaszentegyházat Jézus Krisztus alapította.*

Az a háromezer ember, aki az első pünkösdkor Péter prédikálására megkeresztelkedett, mind zsidó volt előbb. Tehát az első keresztények, vagyis az anyaszentegyház első tagjai mind zsidókból lettek. Nemsokára azonban az Isten kinyilatkoztatta Péternek, hogy a pogányokat is föl kell venni az anyaszentegyházba, ha megkeresztelkednek. Azután meg azt is megmondotta, hogy az egész világra menjenek el, és tanítsanak minden nemzetet. Ebből most már tudhatjátok, hogy **98.** *ki számára rendelte Krisztus Urunk az anyaszentegyházat!? Krisztus Urunk minden ember számára rendelte az anyaszentegyházat.*

Ugy-e, azt mondottam, hogy Jézus nemcsak Péternek szólt így: »amit megkötsz a földön, meg lesz kötve mennyekben is, amit föloldasz a földön, föl lesz oldozva a menynyekben is«, hanem a többi apostoloknak is. Tehát az Úr Jézus a többi apostoloknak is adott birói hatalmat, azokat is megbizta, hogy legyenek az anyaszentegyház elöljárói, vezetői, fejei. Csak az volt a különbség Szent Péter és a többi apostolok között, hogy Szent Péter az apostoloknak is parancsolt, azokat is vezette, kormányozta. Az apostolok is elöljárói az anyaszentegyháznak, de csak Szent Péter vezetése alatt. Úgy kell ezt érteni, hogy az apostolok csak a maguk püspökségét vezették, kormányozták, vagyis csak a maguk vidékén levő hiveket vezették, Szent Péter pedig nemcsak a maga püspökségét, hanem az összes keresztényeket vezette. **100.** *Kiket rendelt Krisztus Urunk Szent Péter vezetése alatt az anyaszentegyház elöljáróivá? Krisztus Urunk az apostolokat rendelte az anyaszentegyház elöljáróivá Szent Péter vezetése alatt.*

Mit gondoltok, mikor Szent Péter apostol és a többi apostolok meghaltak, akkor nem volt többé az anyaszentegyháznak elöljárója? Az Úr Jézus úgy adott hatalmat Péternek és a többi apostoloknak, hogy ezek meg másoknak adhassa-

nak épen olyan hatalmat, mint amilyen az övék volt. És csakugyan olvassuk is a szentirásban, hogy az apostolok elöljárói hatalmukat más tudós és jámbor férfiaknak is átadták, akik tehát szintén püspökök lettek és vezették, kormányozták a hiveket. És ennek így kellett történnie, mert különben nem volna értelme Jézus szavainak: »veletek leszek a világ végeig«. Csak az a kérdés, hogy az apostolok utódai közül ki lesz Péter apostol utóda, mert ugy-e, Péter apostolnak nagyobb hatalmat adott Jézus, mint a többieknek: őt az egész anyaszentegyház fejévé tette. Mit gondoltok tehát, az apostolok halála után ki lett a sok püspök közül az egész anyaszentegyház feje? Ugy-e, az a püspök, aki a Péter püspökségét kapta meg. Péter apostol legutolján Rómában volt püspök, tehát akkor az lett az egész anyaszentegyház fejévé, aki Péter halála után római püspök lett. És csakugyan tanuljuk is a történelemben, hogy Péter halála után, ha valami fontos dologról volt szó, ha a többi püspökök nem tudtak igazságot tenni, mindig a római püspököt kérdezték meg, mert az volt Péter utóda és így az egész anyaszentegyház látható feje. A római püspököt pedig már régóta úgy hivják, hogy »pápa«. Ez a név is azt mutatja, hogy ő az egész anyaszentegyház vezetője, feje, atyja, mert »pápa« annyit jelent, hogy papa, atya. **99.** *Ki az anyaszentegyház látható feje Szent Péter halála óta? Szent Péter halála óta az anyaszentegyház látható feje a római püspök, vagyis a pápa.*

A többi püspökök, a többi apostolok utódai, szintén elöljárói az anyaszentegyháznak, de a római püspök vezetése alatt, mint ahogyan az apostolok is Péter vezetése alatt voltak az anyaszentegyház elöljárói. **101.** *Kik most az anyaszentegyház elöljárói? Az anyaszentegyház elöljárói most az apostolok utódai, vagyis az anyaszentegyház püspökei, a pápa vezetése alatt.*

Az anyaszentegyháznak azt a részét, melyet a püspökök kormányoznak, egyházmegyének nevezzük. Melyik egyházmegyébe tartozunk mi? Ki a mi egyházmegyénk püspöke? Mi a neve a mostani római pápának?

Az apostolok az Úr Jézus akaratából másokat tettek püspökökké, ha ők valamely városból tovább mentek az Úr

Jézus tanítását hirdetni. De olyan eset is volt sokszor, hogy maguk mellett kisegítőre, tanácsadóra, helyettesre volt szükségük, pl. betegség idején. Ilyenkor öregebb, jámbor férfiaknak átadták apostoli hatalmuknak egy részét, nem az egészet. Ezek voltak az áldozópapok. Most is egy-egy egyházmegyében egy püspök van, de sok áldozópap, akik a püspököt szent hivatala gyakorlásában segitik. **102.** *Kik segitik a püspököket szent hivataluk gyakorlásában? A püspököket szent hivataluk gyakorlásában az áldozópapok segitik.*

Áldozópapok a plébánosok is, kikre a püspök egy egész község vezetését bizza, és áldozópap a káplán is, aki a plébánosnak segít a hivek tanításában és kormányzásában.

Egy idő óta a keresztények egy része nem hisz mindent az Úr Jézus tanításából. Például vannak keresztények, akik nem hiszik el, hogy a római pápa mindenkinek parancsol, pedig ugy-e, megmondotta az Úr Jézus Péternek: »legeltesd bárányaimat, legeltesd juhaimat«. Ilyen keresztények nem tartoznak az anyaszentegyházba. (Luteránusok, kálvinisták, unitáriusok, görögkeletiek.) Csak azok a keresztények tartoznak az anyaszentegyházba, akik elhiszik, hogy a pápa az egész anyaszentegyháznak feje. És ezeket — megkülönböztetésül a többi keresztényektől — katolikus keresztényeknek mondjuk. Ahol többen vannak együtt, azokat társaságnak nevezzük. Az anyaszentegyház az egész földön élő keresztények társasága, melynek látható feje a pápa. **92.** *Mi az anyaszentegyház? Az anyaszentegyház az egész földön élő katolikus keresztények társasága, amelynek feje a pápa.*

(Összefoglalás.) (Mi az anyaszentegyház? Ki alapította az anyaszentegyházat? Ki az anyaszentegyház láthatatlan feje? Kit tett Jézus az anyaszentegyház látható fejévé? Mely szavakkal igérte meg Jézus, hogy Szent Pétert teszi az anyaszentegyház fejévé? Mely szavakkal tette Jézus Szent Pétert az anyaszentegyház fejévé? Ki számára rendelte Krisztus Urunk az anyaszentegyházat? Ki az anyaszentegyház látható feje Szent Péter halála óta? Kiket rendelt Krisztus Urunk Szent Péter vezetése alatt az anyaszentegyház elöljáróivá? Kik most az anyaszentegyház elöljárói? Kik segítik a püspököket szent hivataluk gyakorlásában?)

(Alkalmazás.) Ugy-e, ha a farkas először a pásztort tépi szét, akkor már könnyü dolga van a bárányokkal. Ezért csá-

bította el a gonosz lélek a szerencsétlen zsidókat, hogy öljék meg a Pásztort, Jézus Krisztust. Az Úr Jézus ugyan — mint isteni jó Pásztor — föláldozta magát a báránykáiért, de azután dicsőségesen föltámadt és maga helyett látható pásztort rendelt az egész nyáj számára. Péter apostol is meghalt báránykáiért a keresztfán, és utána hamarosan még valami 30 pápa halt meg báránykáiért, de az Úr Jézus mindig gondoskodott róla, hogy anyaszentegyháza pásztor nélkül ne maradjon, mert megígérte, hogy a pokol kapui nem vesznek erőt rajta, vagyis a gonosz lélek nem győzi le Krisztus anyaszentegyházát soha.

A mostani pápa is sokat szenved ám Krisztus báránykáiért, miértünk. Akarjátok-e szeretni a római pápát? Akarjátok-e szeretni Jézus Krisztus földi helyettesét, helytartóját? Ha valaha találkoznék olyan gonosz ember, aki gyalázná a római pápát, mondjátok meg neki, hogy a pápa Krisztus helyettese, érettünk dolgozik, érettünk fárad, érettünk szenved. Ti pedig imádkozzatok érte. És imádkozzatok az anyaszentegyház többi elöljáróiért is, mert azok is Krisztus helyett őriznek, tanítanak bennünket, mint jó pásztorok. Imádkozzatok a mi püspökünkért is, mert ő is szeret bennünket és Krisztushoz akar vezetni. Imádkozzatok az áldozópapokért is, mert őket is Krisztus rendelte pásztorokká. És most imánkat a római pápáért és az anyaszentegyház többi elöljáróiért végezzük.

12. Lecke. (103.—113. kérdés.)

Az anyaszentegyház ismertető jegyeiről. Az anyaszentegyház föladatáról.

(Előkészítés.) Ugy-e, említettem a mult órán, hogy a gonoszlélek, ez a pokoli farkas, hogyan támadta meg magát az Úr Jézust, és Jézusnak földi helyetteseit. Mikor látta, hogy mesterkedése nem ér semmit, mást gondolt ki. Olyanforma kevély gondolatokat sugott az embernek, mint valamikor a Paradicsomban ősszüleinknek. Azoknak azt mondta: »ne higyjetek Istennek, nem haltok meg, ha esztek a tiltott fáról«. Most meg azt sugta a gonoszlélek sok embernek: »ne higyje-

tek a római pápának, az is csak olyan ember, mint ti vagytok, hanem egyenesen Jézusnak higyjetek!« És ezzel a hamis beszéddel sok embert megtévesztett, úgy, hogy ma már sok olyan keresztény van, akik a római pápának nem hisznek, sőt gyalázzák. Ez nagyon szomoru dolog, kedves gyermekek, és a gonoszlélek tapsol örömében, hogy így szétszakította Krisztus nyáját úgy, hogy ma már két-, három-, négyféle keresztények is vannak a világon. (Luteránusok, kálvinisták, unitáriusok stb.)

Azt már a mult órán is tanultuk, hogy hazudik a gonoszlélek, mikor azt mondja, hogy a római pápának nem kell hinni és engedelmeskedni. Mert kit rendelt az Úr Jézus maga helyett főpásztornak? A gonoszlélek megcsalja a nemkatolikus keresztényeket.

(Célkitüzés.) Ma még jobban megtanuljuk, hogy melyik Krisztusnak igazi anyaszentegyháza és azt is, hogyan gondoskodik rólunk az anyaszentegyház, hogy mennyországba juthassunk.

(Előterjesztés.) Föltámadása után az Úr Jézus megjelent zárt ajtókon keresztül apostolainak és így szólt hozzájuk: »Amint engem küldött az Atya, én is küldlek titeket... Vegyétek a Szentlelket. Akiknek megbocsájtjátok bűneiket, megbocsáttatnak nekik; és akiknek megtartjátok, meg vannak tartva.«

Az pedig a Genezáret-tó partján történt, hogy Jézus Pétert az egész anyaszentegyház fejévé tette e szavakkal: »Legeltesd bárányaimat, legeltesd juhaimat.«

És végre, nem sokkal mennybemenetele előtt, az Úr Jézus elküldötte az apostolokat az egész világra, hogy helyette az embereket megtanítsák, mit kell hinni és cselekedni, hogy üdvözüljenek. Ezt mondotta nekik: »Elmenvén az egész világra, tanítsatok minden népet, megkeresztelvén őket az Atyának és Fiunak és Szentléleknek nevében, tanítván őket megtartani mind, amiket parancsoltam nektek. És ime én veletek vagyok mindennap a világ végezetéig.«

(Mit mondott az Úr Jézus apostolainak, mikor föltámadása napján zárt ajtókon keresztül megjelent nekik? Amint engem küldött az Atya... Hol történt az, hogy Jézus Pétert tette az egész anyaszentegy-

ház fejévé? Milyen szavakkal tette Jézus Pétert az anyaszentegyház fejévé? Mikor küldte el az Úr Jézus az összes apostolokat az egész világra? Mit mondott nekik?)

(Megértetés.) Szabad lett volna-e egyik apostolnak máskép tanítani, máskép keresztelni, más parancsolatokat megtartatni az emberekkel, mint a többi apostoloknak? Kinek kellett arra vigyáznia, hogy az apostolok egyformán tanítsanak, egyformán kereszteljenek, egyformán bocsássák meg a bűnöket, egyforma parancsokat tartassanak meg? Ugy-e, Szent Péternek? Hát az apostolok halála után kinek kellett a világ összes püspökeire vigyázni, hogy valami mást ne tanítsanak, mint amit az Úr Jézustól tanultak? Ugy-e, mindig a római püspöknek, vagyis a pápának? Mit szóltok hozzá, ha most vannak olyan keresztények, akik azt mondják, hogy nem kell hinni és nem kell engedelmeskedni a római pápának, lehet-e ezek anyaszentegyháza Krisztusé? Hány anyaszentegyháza lehet Krisztusnak? Bizony csak egy, mert az igazság csak egyféle lehet. **103.** *Hány anyaszentegyházat alapított Jézus Krisztus? Jézus Krisztus csak egy anyaszentegyházat alapított.*

Mivel pedig a másvallásu keresztények is azt gondolják, hogy ők vannak Krisztus igaz egyházában, azért nekünk nagyon jól kell tudnunk, hogy miről ismerhetjük meg Krisztus egyházát. Figyeljetek szépen, könnyen megtanulhatjátok. Ugy-e, Krisztus Urunk elküldötte az apostolokat, hogy az egész világon tanítsanak és Pétert megbizta, hogy vigyázzon rájuk, nehogy kétféleképen tanítsanak. Az lesz tehát Krisztus igazi anyaszentegyháza, melyben az egész világon ugyanazt a hitet tanítják, ugyanazokat a szentséget használják, ugyanazt a szentmisét mutatják be és ugyanazt a látható főt, a római pápát tisztelik. Krisztus igazi anyaszentegyházában mindig, minden egyféle, azért azt mondjuk, hogy Krisztus anyaszentegyháza *egységes.*

Ilyen egységes anyaszentegyház csak egy van, melyet úgy nevezünk, hogy római katolikus anyaszentegyház, azért, mert legfőbb főpásztora Rómában lakik. A többi keresztény egyházak nem egyformán tanítanak az egész világon, nem is mindig egyformán, mert mióta megalapították őket, azóta sokszor változott tanításuk; szentségeket is egyik helyen kettőt,

másik helyen hármat használnak; közös főpásztoruk sincsen, tehát nem mondhatjuk róluk, hogy egységesek.

Krisztus Urunk azért alapította anyaszentegyházát, hogy minden ember üdvözüljön, aki csak tagjává lesz. Üdvözülni senki sem fog, csak az, aki megkapja a megszentelő kegyelmet. A megszentelő kegyelmet pedig csak az az egyház tudja megszerezni tagjainak, mely maga is szent. Ilyen *szent* anyaszentegyház is csak egy van, a miénk: a római katolikus anyaszentegyház. Ennek alapítója Jézus Krisztus, aki a legszentebb; tanítása Jézus Krisztusé, tehát az is szent, és megvan benne mind a hét szentség. A többi keresztény egyházak alapítói: Luther, Kálvin stb. nem voltak szent emberek, tanításuk is a saját kitalálásuk, tehát az sem szent, szentségeik közül hiányzik több; tehát egy egyház sem szent, csak a római katolikus anyaszentegyház.

Azt mondotta Krisztus apostolainak, hogy tanítsanak minden népeket. Krisztus anyaszentegyházának tehát olyannak kell lennie, amely mindig megvolt, mióta csak Krisztus megalapította, és olyannak, amely mindig jobban terjedjen az egész világon és soha meg ne szünjön lenni. Ilyen anyaszentegyház, mely mindig volt, mindig lesz, általános anyaszentegyház, másszóval katolikus. Lehet-e Krisztus anyaszentegyháza, amely csak 400 esztendeje létezik? és amely bizonyos idő mulva megszünik? Ilyen egyház nem általános, hanem csak részleges, tehát nem lehet Krisztus igazi anyaszentegyháza. Pedig az összes többi keresztény egyházak csak később keletkeztek és hamarább meg is fognak szünni, mert már most is észrevehetjük rajtuk, hogy tanítóik maguk is sokan hitetlenek. Általános a mi anyaszentegyházunk, mert úgy hivjuk, hogy *katolikus* anyaszentegyház, ami annyit jelent, hogy *általános,* vagyis minden ember számára való.

Végre még egy dologról megismerhetjük Krisztus anyaszentegyházát. Kikre bizta az Úr Jézus, hogy tanítsanak? Ugy-e, az apostolokra. És kit bizott meg az Úr Jézus, hogy még az apostolokra is vigyázzon? Ugy-e, Szent Péter apostolt? Csak az az anyaszentegyház lehet az igazi, melynek tanítása is apostoli, elöljárói is az apostolok utódai. Kiket nevezünk apostolok utódainak? Ugy-e, azokat a püspököket,

akiket az apostolok rendeltek maguk helyett, és azokat a püspököket, akiket ilyen igazi püspökök rendeltek maguk helyett? Egyik püspök rendeli maga helyett a másikat. Aki nem püspök, rendelhet-e püspököt, ha még oly okos is, még oly szent is? Luther, Kálvin nem voltak püspökök. De még ha püspökök lettek volna is, akkor sem volnának sem ők, sem utódaik az apostolok utódai, mert ugy-e, épen előbb mondottuk, hogy az apostolok igazi utódai a pápa vezetése alatt vannak, már pedig sem a luteránusok, sem a kálvinisták nincsenek a pápa vezetése alatt. Tehát egyetlen *apostoli* anyaszentegyház van csak, és pedig a római katolikus anyaszentegyház.

Most még egyszer elmondom, miről ismerhetjük meg Krisztus egyházát! Krisztus egyháza 1. *egységes,* azaz egyforma a tanítása, egyformák a szentségei, egy a legfőbb pásztora az egész világon. Krisztus egyháza 2. *szent,* azaz alapítója szent, tanítása szent, kegyelmet adó eszközei szentek. Krisztus egyháza 3. *általános vagy katolikus,* azaz mindig megvolt, mindig meglesz, mindig tovább terjed. Krisztus egyháza végre 4. *apostoli,* azaz tanítása az apostoloktól való és elöljárói apostoli utódok. **104.** *Tehát miről ismerhetjük meg Jézus Krisztus egyházát? Jézus Krisztus egyházát arról ismerhetjük meg, hogy az: 1. egységes, 2. szent, 3. katolikus vagyis általános, 4. apostoli.*

105. *Melyik a Krisztus Urunktól alapitott egységes, szent, általános, apostoli egyház? A Krisztus Urunktól alapitott egységes, szent, általános és apostoli egyház: a római katolikus anyaszentegyház.*

Miért hivjuk a Megváltót Krisztusnak? Ugy-e, azért, mert a prófétákat, királyokat, főpapokat föl szokták kenni olajjal, Jézus pedig próféta is, király is, és főpap is. Tanította az embereket, hogy megismerjék az Istent, ez volt a tanítói hivatala. Vezette, irányította őket, hogy Isten parancsolatait teljesítsék, ez a kormányzó, vagyis királyi hivatala. Végre keresztáldozatával visszaszerezte számukra az elveszett megszentelő kegyelmet, ez volt a főpapi hivatala. És csakugyan ez a három dolog szükséges, hogy üdvözüljünk: hinni Istennek, megtartani parancsolatait és megszerezni a megszentelő kegyelmet. Milyen jóságos az Úr Jézus, hogy azt a három nagyhatal-

mat átadta az embereknek, hogy azok a többieket üdvösségre vezessék! És ez csakugyan megtörtént, mikor mennybemenetele előtt így szólt apostolaihoz: »Elmenvén... tanítsatok minden népeket«, e szavakkal adta nekik tanítóhatalmát; »tanítsátok őket megtartani, amiket parancsoltam nektek«, e szavakkal meghatalmazta őket, hogy vigyázzanak rájuk, hogy vezessék őket, kormányozzák őket, tehát királyi hatalmat adott nekik; »kereszteljétek meg őket«; előbb meg, mikor így szólt: »akiknek megbocsátjátok bűneiket, meg lesznek bocsátva« stb. arra adott nekik hatalmat, hogy megszentelő kegyelmet osztogathassanak a szentségek által. Hogy milyen csodálatos nagy ez a hármas hatalom, kitünik abból is, hogy az Úr Jézus így szólt apostolaihoz: »Amint engem küldött az Atya, úgy küldlek én is titeket.« Épen akkora lesz tehát az apostolok hatalma, mint amekkorát az Úr Jézus az Atyaistentől kapott.

106. *Mi végett alapitotta tehát Krisztus Urunk az anyaszentegyházat? Krisztus Urunk avégett alapitotta az anyaszentegyházat, hogy az örök üdvösségre vezesse az embereket.*

107. *Mivel vezeti az anyaszentegyház az embereket az örök üdvösségre?* Ugy-e, az Úr Jézus hármas hivatalával! *Tehát az anyaszentegyház azzal vezeti az embereket az örök üdvösségre, hogy*

1. *tévedés nélkül tanítja őket az igaz vallásra;*
2. *törvényeivel kormányozza őket;*
3. *a kegyelem-eszközökkel megszenteli őket.*

Mit gondoltok, Krisztus Urunk mindenkinek adott hatalmat az anyaszentegyházban arra, hogy taníthasson? Hát csak kinek? Csak az apostoloknak és azok utódainak. Abból is kitünik ez, hogy Jézus különbséget tesz juhok és bárányok között. Ugy-e, a juhok többet tudnak, okosabbak, azért azok tanítják a kis bárányokat. Kiket kell juhokon értenünk? Az apostolokat és utódaikat, vagyis az egyház elöljáróit. Hát a juhokat is kire bizta Jézus? Ugy-e, Péterre és utódaira, a római pápára! Akiket Jézus megbizott azzal, hogy tanítsanak, úgy hivjuk, hogy tanítóhivatal, vagyis tanító egyház. **108.** *Ki tanítja tehát tévedés nélkül az anyaszentegyházban az igaz val-*

lást? Az anyaszentegyházban az igaz vallást a tanítóhivatal, vagyis a tanítóegyház tanítja tévedés nélkül.

109. *Kikből áll a tanítóegyház? A tanítóegyház a pápából és a vele egyesült püspökökből áll.*

Hát akkor kik teszik a tanulóegyházat? Az áldozópapok is, mint segítők, a tanítóegyházhoz tartoznak, mert ők segítenek a püspököknek tanítani az igaz vallást, de maguktól nem taníthatnak, hanem csak úgy, ha a püspök küldi őket. Engem is a püspök küldött ide hozzátok, hogy tanítsalak benneteket az igaz vallásra.

Emlékeztek rá, hogy az Úr Jézus, mikor az apostolokra bizta tanítóhivatalát, hozzátette: »és én veletek vagyok a világ végezetéig«; mikor pedig megigérte nekik a Szentlelket, arról is azt mondotta, hogy velük lesz a világ végeig. Ebből tudhatjátok, hogy a tanítóegyház nem tévedhet az igaz vallás tanításában, mert Krisztus Urunk is vele van, a Szentlélek is vele van; sem Krisztus, sem a Szentlélek nem engedheti meg, hogy a tanítóegyház tévedjen. De jól vigyázzatok, csak abban a tanításban segíti ám a tanítóegyházat Krisztus és a Szentlélek, ami az üdvösségre szükséges. Az üdvösségre pedig hinni szükséges és parancsokat megtartani. Akkor vigyáz tehát az Úr Jézus és a Szentlélek a tanítóegyházra, amikor a hitről és parancsolatokról tanít, tehát a hittanításban és erkölcstanításban. *(Erkölcs annyi, mint a parancsolatok megtartása.)* Tévedhet-e a tanítóegyház a számtanban, földrajzban? Igen, mert az sem nem hit-, sem nem erkölcstanítás. **110.** *Miben nem tévedhet a tanítóegyház? A tanítóegyház a hit- és erkölcstanításban nem tévedhet.*

111. *Miért nem tévedhet a tanítóegyház a hit- és erkölcstanításban? A tanítóegyház azért nem tévedhet a hit- és erkölcstanításban, mert Krisztus Urunk megigérte, hogy az egyházat nem fogja elhagyni és hogy a Szentlélek is az egyházzal marad örökké.*

Az Úr Jézus az összes apostolokat megbizta, hogy tanítsák az igaz hitet és az összeseknek megigérte, hogy velük marad a világ végéig. Ebből az látszik, hogy ha az apostolok utódai, a világ összes püspökei együtt valamit tanítanak, akkor az ilyen közös tanítás nem lehet téves. De Péternek külön

is meghagyta, hogy vigyázzon a többi apostolokra, tehát Péternek külön is megígérte, hogy hit- és erkölcstanításban nem fog tévedni. Azért azt mondjuk, hogy a római pápa külön egymaga is csalatkozhatatlan a hit- és erkölcstanításban.

Nagy dolog ám ez, csodálatos dolog ám ez, kedves gyermekek. És ezt azért teszi az Úr Jézus, hogy ilyen igen fontos kérdésben ne kelljen tanakodnunk, kételkednünk, hanem egész biztosan tudhassuk, mit kell hinnünk és mit kell cselekednünk, hogy üdvözülhessünk. És épen azért nagy bűnt követne el valaki, ha nem hallgatna az anyaszentegyházra, ha nem törődnék az anyaszentegyház tanításával. Az Úr Jézus maga is azt mondja: »Aki az anyaszentegyházra nem hallgat, legyen neked, mint a pogány.« Vagyis az olyan bűnös, mint aki bálványokat imád. **112.** *Mit mond Krisztus Urunk arról, aki az anyaszentegyház tanításával nem törődik? Aki az anyaszentegyház tanításával nem törődik, arról Krisztus Urunk azt mondja: »Aki az anyaszentegyházra nem hallgat, legyen neked, mint a pogány.«*

Máskor meg azt mondta Jézus az apostoloknak: »Aki titeket hallgat, engem hallgat; aki titeket megvet, engem vet meg.« Ez azt jelenti, hogy ha az anyaszentegyház tanítását elhisszük, annyi, mintha magának Krisztusnak hinnénk; és ha az anyaszentegyháztól valaki elpártol, annyi, mintha Jézus Krisztust hagyná el, magának Jézus Krisztusnak nem hinne, megtagadná még azt is, hogy Jézus Isten Fia. Iszonyu bűn volna az ilyen hittagadás. **113.** *Milyen bűnt követ el a hitehagyott, vagyis aki a katolikus anyaszentegyháztól elpártol? A hitehagyott, vagyis aki a katolikus egyháztól elpártol, megtagadja Jézus Krisztust és azért igen nagy bűnt követ el.*

(*Összefoglalás.*) (Hány anyaszentegyházat alapított Jézus Krisztus? Miről ismerjük meg Jézus Krisztus egyházát? Melyik a Krisztus Urunktól alapított egységes, szent, általános és apostoli egyház? Mi végett alapította Krisztus Urunk az anyaszentegyházat? Mivel vezeti az anyaszentegyház az embereket az örök üdvösségre? Ki tanítja tévedés nélkül az anyaszentegyházban az igaz vallást? Kikből áll a tanítóegyház? Miben nem tévedhet a tanítóegyház? Miért nem tévedhet a tanítóegyház hit- és erkölcstanításban? Mit mond Krisztus Urunk arról, aki az anyaszentegyház tanításával nem törődik? Milyen bűnt követ el a hitehagyott, vagyis aki a katolikus anyaszentegyháztól elpártol?)

(Alkalmazás.) Mindennap meg kell köszönnünk az Úr Jézusnak, hogy maga helyett a katolikus anyaszentegyházat rendelte, és mindennap hálát kell adnunk Istennek, hogy mi a katolikus anyaszentegyház tagjai lehetünk. Milyen szegények a pogányok, kik nem ismerik a jóságos Istent; de milyen szegények a másvallású keresztények is, mert nem hisznek mindent az Úr Jézus tanításából. Emiatt azonban nem szabad ám a másvallásuakat lenézni, vagy kigúnyolni, mert azok legtöbbször nem tehetnek róla, így tanították, így nevelték őket kiskorukban. Inkább sajnálnunk kell őket és imádkozni érettük. Azt sem szabad ám a másvallásuaknak mondani, hogy ők elkárhoznak, mert, ha nem tehetnek róla, hogy nem tartoznak a katolikus anyaszentegyházba és jól viselik magukat, azért ők is a mennyországba juthatnak, csakhogy sokkal nehezebben, mint a katolikus egyházban. És erről ti ne beszéljetek más vallásuakkal, hogy kinek anyaszentegyháza az igazi, mert azok úgy sem hiszik el nektek, amit mondotok, és ti még kicsinyek vagytok ahhoz, hogy ezt jól el tudjátok magyarázni. Ti csak tegyétek meg mindig, amit az anyaszentegyház parancsol. És különösen sokat imádkozzatok rokonaitokért, ha azok között van másvallású. Szeressétek őket, legyetek velük szelidek és mindig úgy viselkedjetek, hogy mások kénytelenek legyenek azt mondani: »mégis a katolikus vallás lehet az igazi, mert ez a katolikus kisfiu-kislány olyan, mint egy kis angyal.«

13. Lecke. (114—122. kérdés.)

Szentek egyessége. Bűnök bocsánata. Test föltámadása.

(Előkészítés.) Mi végett alapította Krisztus Urunk az anyaszentegyházat? (106. k.) Mivel vezeti az anyaszentegyház az embereket az örök üdvösségre? (107. k.) Azzal, hogy tanítja, törvényeivel kormányozza és a kegyelemeszközökkel megszenteli őket. Mert csak a szentek mehetnek mennyországba, akiknek lelkén a megszentelő kegyelem van. Az Úr Jézus azt akarja, hogy minden ember lelkén rajta legyen a megszentelő kegyelem, hogy tehát mindenki szent legyen, aki az anyaszentegyházba tartozik. És azt akarja, hogy az anya-

szentegyház tagjai is úgy szeressék egymást, mint ahogyan Ő szereti őket. Olyan az anyaszentegyház, mint egy nagy család, melyben mindenki szereti a többi családtagokat, és ha valamelyik bajba kerül, szivesen segít rajta minden családtag.

(Célkitüzés.) Hogy mi is az Úr Jézusnak kedves báránykái lehessünk, ma még jobban megtanuljuk, hogy kik tartoznak az Úr Jézus nyájába, az Úr Jézus nagy családjába és azt is megtanuljuk, hogyan segíthetnek egymáson az Úr Jézus családjának tagjai.

(Előterjesztés.) Mikor az Úr Jézus a földön járt, igen szeretett egy kedves családot, a három testvért: Lázárt, Máriát és Mártát. Máriáról és Mártáról már tanultunk, emlékeztek rá, milyen jó leány volt mindkettő. Testvérük, Lázár is jó volt, azért az Úr Jézus sokszor meglátogatta őket. Megtörtént egyszer, hogy Lázár sulyosan megbetegedett, mire nővérei azonnal Jézushoz küldtek valakit ezzel az üzenettel: »Uram, akit szeretsz, beteg!« Az Úr Jézus azt felelte: »Ez a betegség nem válik halálra, hanem Isten dicsőségére.« És még két napig ott maradt, ahol volt. A harmadik napon így szólt tanítványaihoz: »Lázár, a mi barátunk, elaludt; de elmegyek és fölkeltem álmából.« A tanítványok felelék: »Uram, ha alszik, akkor meggyógyul.« Azt hitték ugyanis, hogy Jézus közönséges alvásról beszél. Azért nyiltan megmondotta nekik: »Lázár meghalt.«

Mikor Jézus Bethániába ért, Lázár már 4 nap óta a sirban volt. Amint meghallotta Márta, hogy Jézus jön, eléje sietett és így szólt: »Uram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg bátyám. De azért tudom, hogy a mennyei Atya most is teljesíti kérésedet.« Jézus így szólt neki: »Bátyád föl fog támadni.« Márta felelé: »Tudom, hogy az utolsó napon föltámad.« Jézus pedig így szólt: »Én vagyok a föltámadás és élet. Aki énbennem hisz, az élni fog, még ha meghalt is; és aki él és hisz bennem, sohasem hal meg.«

Erre elszaladt Márta megmondani Máriának, hogy itt van Jézus. Mária gyorsan eléje sietett Jézusnak, lábaihoz borult és ő is azt mondta neki, amit Márta: »Uram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg bátyám!« És sirt Mária, valamint a többi zsidók is, akik kisérték, szintén sirtak. Mikor az Úr

Jézus ezt látta, szintén sirt. És a zsidók mondogatták egymásnak: »Lám, mennyire szerette Lázárt.«

A sir egy sziklaüregben volt, melyet nagy kőlap zárt el. Jézus azt mondotta: »vegyétek el a követ«. Erre Márta így szólt: »Uram, már szaga van, mert 4 napja itt fekszik.« Jézus felelé: »Nem mondottam-e neked, hogy meg fogod látni Isten dicsőségét, ha hiszesz?« És hangos szóval kiáltott: »Lázár, jöjj ki!« És azonnal kijött Lázár a sirból. És a jelenlevő zsidók közül igen sokan hittek Jézusban.

(Mi volt a neve annak a három testvérnek, kiket annyira szeretett az Ur Jézus? Mit tettek Márta és Mária, mikor bátyjuk megbetegedett? Jézus elment-e azonnal a beteg Lázárhoz? Mit mondott betegségéről? Harmadik napon mit mondott Jézus Lázárról tanítványainak? Hogyan értették Jézus szavait, hogy »Lázár elaludt?« Közönséges alvásról beszélt-e Jézus?

Hány nappal előbb temették el Lázárt, mikor Jézus Bethániába érkezett? Mit mondott Márta Jézusnak? Bizott-e Márta, hogy még így is csodát tehet Jézus? Megigérte-e Jézus, hogy Lázárt föltámasztja? Melyik föltámadásra gondolt Márta? Kiről mondja Jézus, hogy élni fog, ha meghalt is, és hogy sohasem hal meg? Mit tett és mit mondott Mária? Hogyan mutatta meg Jézus, hogy mennyire szerette Lázárt? Hol volt a sir? Mit parancsolt Jézus? Hogyan aggódott Márta? Hogyan biztatta Jézus? Hogyan támasztotta föl Jézus Lázárt? Hittek-e sokan?)

(Megértetés.) Ahogyan szerette az Ur Jézus a három testvért: Lázárt, Máriát és Mártát, úgy szereti anyaszentegyházának tagjait is. Azokat sokszor meglátogatta Bethániában, most pedig nemcsak hogy meglátogat bennünket, hanem mindig közöttünk is lakik az Oltáriszentségben. Mit gondoltok, tudta-e Jézus, hogy Lázár megbetegedett, mielőtt még nővérei üzentek volna neki? Hogyne tudta volna. De nem ment el hozzá, mert azt akarta, hogy Lázárt föltámassza és emiatt sokan higyjenek benne. Meg azt is akarta, hogy Lázár nővérei mutassák meg, hogy szeretik bátyjukat, azzal, hogy megkérik érette Jézust, hogy gyógyítsa meg. És megmutatták, hogy szeretik. Ugy-e, rögtön üzenetet küldtek Jézushoz, amint megbetegedett? Hogyan fájhatott szivük, mikor meghalt, mikor eltemették? És azután már nem törődtek vele többé? Dehogynem! Hiszen még a negyedik napon is siratták. és még csodát is vártak az Ur Jézustól. Ugy-e, Márta azt mondotta: »Uram,

ha itt lettél volna, nem halt volna meg bátyám. De azért tudom, hogy a mennyei Atya most is teljesíti kérésedet. Azaz: föltámaszthatod, ha akarod.«

Lázár, Márta, Mária együtt örültek, együtt szomorkodtak, mint igazi jó testvérek összetartoztak egy családba és segítettek egymáson. Ugy-e, szentek társasága volt ez a kis család? Azért szerette őket az Úr Jézus.

Épen így várja mitőlünk is az Úr Jézus, hogy akik csak tagjai vagyunk a katolikus anyaszentegyháznak, szeressük egymást, mint jó testvérek, és hogy azokról se feledkezzünk meg, akik meghaltak, hanem imádkozzunk értük, hogy mind a mennyországba jussanak. Ez pedig csak úgy történhetik meg, ha lelkükön rajta lesz a megszentelő kegyelem, azaz: ha szentek lesznek. Azért mondjuk, hogy az Úr Jézus anyaszentegyháza szentek társasága, vagy másszóval: szentek egyessége, és ebbe a szentek egyességébe beletartoznak az anyaszentegyház élő és elhalt hivei. **114.** *Miben áll a szentek egyessége? A szentek egyessége abban áll, hogy az anyaszentegyház élő és elhalt hivei összetartoznak és egymáson segíthetnek.*

Azt mondottuk, hogy a szentek egyességébe az anyaszentegyház élő és elhalt hivei tartoznak, épen úgy, mint Lázár halála után is testvérje maradt Mártának és Máriának. A szentek egyességének egyik része tehát a földön élő összes katolikus keresztények, másik része pedig az elhalt katolikus keresztények. De az elhalt katolikus keresztények lelkei nem egy helyen vannak. Hány helyen lehetnek? Ugy-e, az egészen tiszták a mennyországban; akiknek valami kis bűnük volt, vagy még nem viselték el minden büntetésüket, mikor meghaltak, azok a tisztítóhelyen; és akik nagy bűnben haltak meg, a pokolban. A pokolból kiszabadulhatnak-e valaha? Megkaphatják-e a megszentelő kegyelmet? Azért a pokolban levők már nem tartoznak a szentek egyességébe, azokon már nem is lehet segíteni. Tehát a szentek egyességébe tartoznak: 1. a földön élő keresztények, 2. a tisztítóhelyen szenvedő lelkek, 3. a szentek a mennyországban. Mit gondoltok, miért kerültek a szentek mennyországba? Azokat is próbálta ám a gonoszlélek bűnre csábítani, azoknak is voltak ám rossz kívánságaik, mint ahogyan nekünk vannak, csakhogy a szentek legyőzték

a rossz kivánságokat, legyőzték a gonoszlélek kisértéseit. Ezért úgy hivjuk a mennyei szenteket: győzedelmes egyház. A tisztítóhelyen levő lelkek szintén legyőzték rossz kívánságaikat és a gonoszlélek kisértéseit, ha nagy rosszra csábította őket, de kisebb bűnöket követtek el, vagy pedig a földön nem szenvedték el azt a büntetést, amit Isten rájuk szabott, azért most a tisztítóhelyen kell szenvedniök egy ideig. Úgy hivjuk őket, hogy szenvedő egyház. Mi pedig, akik a földön élünk, most mutatjuk meg, hogy mit érdemlünk a jó Istentől. Ha a gonoszlélek, vagy a magunk rossz kívánsága engedetlenségre, dacosságra, gorombáskodásra, lústaságra, torkosságra, hazugságra, lopásra, illetlen beszédekre stb. csábít, akkor nekünk ellen kell állanunk, vagyis küzdenünk kell, hogy győzhessünk. Azért a földön élő katolikus keresztények a küzdő Egyház.

115. *Kik tartoznak a szentek egyességébe? A szentek egyességébe tartoznak: 1. a földön élő katolikus keresztények, vagyis a küzdő egyház; 2. a tisztítóhelyen szenvedő lelkek, vagyis a szenvedő egyház; 3. a szentek a mennyországban, vagyis a győzedelmes egyház.*

Milyenek irántunk a jó angyalok? (41. k.) A jó angyalok nem tartoznak a szentek egyességébe, mert ők sohasem vesztették el a megszentelő kegyelmet, azért nem volt szükségük Megváltóra, sem pedig anyaszentegyházra. És mégis szeretnek bennünket és vigyáznak ránk és imádkoznak érettünk. Gondolhatjátok akkor, hogy a mennyei szentek, akik valamikor maguk is a földön jártak, mint mi, nagyon sajnálnák, ha valami baj érne bennünket, különösen, ha bűnt követnénk el. Azért úgy iparkodnak rajtunk segíteni, hogy imádkoznak érettünk. Szent János evangélistának megmutatta ezt a jó Isten és azt mondja Szent János, hogy a szentek aranycsészéket tartanak kezükben, melyekből jóillatú tömjénfüst száll az Isten trónja elé és ez nem más, mint a szentek imádsága. **116.** *Mivel segítenek rajtunk a szentek a mennyországban? A szentek a mennyországban azzal segítenek rajtunk, hogy érettünk imádkoznak.*

Igy segítenek a szentek, vagyis a győzedelmes egyház tagjai, rajtunk, a küzdő egyház tagjain, mert szeretnek bennünket, mint akik ugyanazon anyaszentegyháznak, a szentek

egységének tagjai vagyunk. De vannak ám a szentek egyességének olyan tagjai is, akik sokkal jobban rászorulnak a segítségre, mint mi, mert ők maguk tehetetlenek. Tudott-e Lázár önmagán segíteni, mikor meghalt? Kinek a kérésére támasztotta föl Jézus? Lássátok, kedves gyermekek, azok a meghalt hivek, akik a tisztítóhelyre kerülnek, épen olyan tehetetlenek, mint Lázár volt a sirban. Kinlódnak, szenvednek, és nem tudjuk mennyi ideig! Lehet, hogy nagyon soká; ameddig az Isten igazságossága kivánja. Mi azonban segíthetünk rajtuk, mint ahogyan Márta és Mária is segítettek könyörgésükkel testvérükön, Lázáron. Az anyaszentegyház azt tanítja, hogy ha meghalt embertársaink lelkéért imádkozunk, vagy érettük valami más jót teszünk, pl. bőjtölünk, alamizsnát adunk a szegényeknek, vagy ha szentmisét mondatunk érettük, vagy szentmisét hallgatunk érettük, akkor a jó Isten megrövidíti szenvedéseiket a tisztítóhelyen és hamarább a mennyei boldogságba kerülnek. Vagy hogyha az anyaszentegyház elengedi a mi ideigtartó büntetéseinket — amit úgy nevezünk, hogy búcsut enged nekünk az anyaszentegyház — ezt a búcsut is a tisztítóhelyen szenvedő lelkeknek ajándékozhatjuk. Erről még majd tanulunk. **117.** *Mivel segíthetünk mi a tisztítóhelyen szenvedő lelkeken? A tisztítóhelyen szenvedő lelkeken imádsággal, jó cselekedetekkel, búcsukkal és különösen a szentmise-áldozattal segíthetünk.*

Akármikor is segíthetünk a szegény szenvedő lelkeken, de erre legalább egyszer mindennap kell gondolnunk. Ugy-e, esti harangszó után a kisharangot is meghuzzák? Ez figyelmeztet, hogy az Urangyala után mondjunk el egy Miatyánkot a szenvedő lelkekért és a végén így imádkozzunk értük: »Adj, Uram, örök nyugodalmat nekik, és az örök világosság fényeskedjék nekik. A megholt hivek lelkei Isten irgalmasságából békességben nyugodjanak. Amen.« Vagyis arra kérjük a jó Istent, hogy vigye be őket a mennyországba, ahol örök nyugodalom, örök békesség van és nem kell kinlódniok, és az Isten világossága fényeskedik nekik, vagyis látják a végtelen fényességü Istent.

November 2-án pedig halottak napja van, amikor legtöbbet imádkozunk a szenvedő lelkekért; szentmisét is hallga-

tunk értük, a temetőbe is kimegyünk, de nem kiváncsiságból ám, hanem, hogy imádkozzunk szegény szenvedő testvéreinkért, a szenvedő egyház tagjaiért.

Mikor Lázár megbetegedett, Márta és Mária rögtön üzentek az Úr Jézusnak és kérték, gyógyítsa meg őt. Ha tehát valaki rokonaitok vagy ismerőseitek közül beteg lesz, tudjátok mit kell tennetek!? És ha más valami baj éri őket, el ne felejtsétek megkérni az Úr Jézust, hogy segítsen rajtuk. Kérjétek a szenteket is, mert azok is segíthetnek imádságukkal. De nemcsak akkor segít az Úr Jézus, ha imádkoztok valakiért, hanem figyelembe veszi a többi jó cselekedeteiteket is. Miért segített Jézus oly szivesen Lázáron? Nemcsak azért, mert Márta és Mária kérték, hanem azért is, mert sok jót tettek egész életükben. Ha tehát ti is mindig engedelmes, szelid, őszinte, szorgalmas gyermekek lesztek, ha bőjti napokon szivesen bőjtöltök, a szegényeknek is adtok fölöslegtekből, a szentmisére nemcsak vasárnap jártok, hanem hétköznapon is, amikor csak tehetitek, akkor biztosan meghallgat benneteket az Úr Jézus, épen úgy, mint meghallgatta Mártát és Máriát.

118. *Hogyan segíthetnek egymáson a földön élő katolikus keresztények? A földön élő katolikus keresztények szentmisékkel, imádsággal és jó cselekedetekkel segíthetnek egymáson.*

Még hogyha olyan szerencsétlenek voltunk is, hogy bűnt követtünk el, kétségbe kell-e esnünk? Van-e szabadulás a bűntől? Ugy-e, azt imádkozzuk az apostoli hitvallásban: »hiszem a bűnök bocsánatát«. Kinek az érdemeiért nyerhetjük meg bűneink bocsánatát? Hol vannak Krisztus érdemei? Ugy-e, a szentek egyességében, az anyaszentegyházban. Tehát hol nyerhetjük meg bűneink bocsánatát, milyen társaságban?

119. *Mit tanít az apostoli hitvallás a bűnök bocsánatáról? Az apostoli hitvallás azt tanítja a bűnök bocsánatáról, hogy az anyaszentegyházban megnyerhetjük minden bűnnek bocsánatát.*

Lázár betegágyánál ülnek nővérei, Márta és Mária. Várják az Úr Jézust. A beteg már nagyon rosszul van, haldoklik. Az Úr Jézus nem jön. Lázár meghal. Fáj a szivük, mert nagyon szerették. De azért nem esnek kétségbe, mert tudják, hogy az utolsó napon föl fogja Isten támasztani. Lázár lelke

elvált testétől és a jó Istenhez ment. Testét pedig eltemették a földbe, mert ha nem is volt már benne a lélek, azért még mindig szerették, hiszen az ő testvérük volt és majd egykor föl fog támadni. Ugy-e, azt mondta Márta az Úr Jézusnak: »tudom, hogy föltámad az utolsó napon«.

Az Úr Jézus Isten Fia volt, megtehette tehát könnyen, hogy Mártának nem kellett az utolsó napig várakoznia. Negyednapra föltámasztotta Lázárt az Úr Jézus, ami úgy történt, hogy Lázár lelkét egyesítette újra a sirban fekvő testével.

Igy járunk mi is valamennyien. Valamikor minden ember meghal, vagyis elválik a lélek a testtől és a test a földbe kerül, amelyből Isten teremtette. **120.** *Mi történik az emberrel, mikor meghal? Mikor az ember meghal, akkor a lélek elválik a testtől, a test pedig visszatér a földbe.*

Lázár hány napig maradt a sirban? Minden ember teste csak négy napig marad a földben? Nem bizony, mert mindenkivel nem tesz az Úr Jézus csodát. Majd valamikor tesz vele csodát! Mikor? **121.** *Tehát meddig marad az ember teste a földben? Az ember teste a világ végéig marad a földben.*

Lázár teste még nem vált porrá a sirban, úgy egyesítette vele lelkét az Úr Jézus, úgy támasztotta föl. A mi testünk azonban lassankint egészen porrá válik. Mit gondoltok, nehezebb lesz a jó Istennek a mi testünket föltámasztani a világ végén? Nem bizony! Még ha a szél elhordaná is az ember porát a világ minden sarkára, akkor is föltámaszthatja az Isten, mert Isten mindenható. Csak a lelket kell azzal a porrá vált testtel egyesítenie Istennek, mindjárt föltámad. Jézus is egyesítette Lázár lelkét testével, de nem örökre ám, Lázárnak ismét meg kellett halnia. A világ végén örökre egyesíti Isten az ember lelkét testével. **122.** *Mit tesz Isten az ember testével a világ végén? A világ végén Isten föltámasztja az ember testét, vagyis újra és örökre egyesíti a testet a lélekkel.*

Azt már a multkor is mondottam, hogy a jók teste dicsőséges lesz, hasonló az Úr Jézus dicsőséges testéhez, a rosszaké pedig utálatos.

(Összefoglalás.) (Miben áll a szentek egyessége? Kik tartoznak a szentek egyességéhez? Mivel segítenek rajtunk a szentek a mennyországban? Mivel segíthetünk mi a tisztítóhelyen szenvedő lelkeken? Mivel se-

githetnek egymáson a földön élő katolikus keresztények? Mit tanít az apostoli hitvallás a bűnök bocsánatáról? Mi történik az emberrel, mikor meghal? Meddig marad az ember teste a földben? Mit tesz Isten az ember testével a világ végén?)

(Alkalmazás.) A három jó testvér: Lázár, Márta és Mária megmutatják, hogyan kell egymást szeretnünk a földön is, de még ha valaki meghal is. Azt pedig ma megtanultátok, hogy valamennyien testvérek vagyunk, akik csak beletartozunk a szentek egyességébe. El ne felejtsétek hát, hogy minden imádságtok és jó cselekedetetek, szentmise-hallgatástok is, gyónástok is, szentáldozástok is közös kincse a szentek egyességének. Annál többször kell tehát imádkozni és mindenféle jót tenni, mert tudjátok, hogy másoknak is használtok vele és ti is részesültök nemcsak az Úr Jézus érdemeiben és a szentekében, hanem a többi emberek jó cselekedeteiben is. Legelőször persze azoknak lesz részük a ti jó cselekedeteitekből, akiket legjobban szerettek: szülőiteknek, testvéreiteknek, rokonoknak, tanítóitoknak, társaitoknak, de azután minden katolikus kereszténynek.

Különösen pedig meg ne feledkezzetek a szegény szenvedő lelkekről. Ezek a szentek egyességének legszánandóbb tagjai. Ők maguk tehetetlenek, csak mi segíthetünk rajtuk. Pedig keservesen kinlódnak ám a tisztítóhely tüzében. Mondjátok minden estharangszókor szivesen érettük azt a rövid imát: »Adj, Uram, örök nyugodalmat nekik és az örök világosság fényeskedjék nekik. A megholt hivek lelkei Isten irgalmasságából nyugodjanak békességben. Amen.« Arra figyelmeztetlek benneteket, hogyha meghal valaki, a temetésen nem szabad egymással beszélgetni, — ez a fölnőtteknek csunya szokásuk — hanem imádkozni kell a szegény meghaltnak lelkéért. Mert visszafizetik ám a szenvedő lelkek százszorosan, ha egyszer kiszabadulnak a tisztítóhelyről; a mennyországban ők fognak érettünk imádkozni.

Erre tanít bennünket a szentek egyessége. Tiszteljük a mennyei szenteket, szeressük a tisztítóhelyen szenvedő lelkeket és segítsünk rajtuk, valamint a közdő egyház többi élő tagjain is imádsággal, jó cselekedetekkel, szentmisékkel. Ha így élünk, biztosítlak benneteket, hogy ez utolsó napon Krisztus jobboldalán fogunk állani és dicsőséges testtel föltámadni.

14. Lecke. (123.—132. kérdés.)

Hiszem az örök életet.

(Előkészítés.) Hogyan nevezzük a világ végén bekövetkező ítéletet? (83. k.) Hová jutnak az utolsó itélet után a jók és hová a gonoszak? (86. k.) Hogy mikor lesz az utolsó itélet, nem tudjuk. Azt azonban tudjuk, hogy minden ember meghal. Amikor az ember meghal, akkor lelke elválik a testtől. Teste visszatér a földbe és ott várja az utolsó itélet napját, a föltámadást. Hát az utolsó itéletig hol lesz az ember lelke? Annyit eddig is tudtok, hogy némely lelkek a mennyországba jutnak, mint szentek, némelyek a tisztítóhelyre, hol egy ideig még szenvedniök kell, némelyek pedig a pokolba.

(Célkitüzés.) Ki mondja meg, hogy hova jusson az ember lelke halála után? Kik jutnak a mennyországba, kik a pokolba? Milyen sorsuk lesz mind a három helyen a lelkeknek? Ezekről tanulunk ma. Elmondok egy példát a szentirásból, melyet maga az Úr Jézus beszélt el, ebből megtudjuk, mi lesz az ember lelkével mindjárt halála után.

(Előterjesztés.) Volt egy gazdag ember, aki bibor- és bársonyruhába öltözködött és mindennap nagy vendégséget csapott. Volt azonban egy szegény koldus is, kinek neve Lázár. Ott feküdt a gazdagnak ajtajában és testét sebek borították. Szivesen vette volna, ha valaki csak a gazdagnak asztaláról lehulló morzsákat adta volna is neki éhségének csillapítására, de nem volt senki, aki megszánta volna. Sőt még a kutyák is odamentek és sebeit nyalogatták.

Úgy történt, hogy meghalt a szegény Lázár és az angyalok fölvitték Ábrahám kebelébe. De a gazdag is meghalt és eltemették a pokolban. Mikor egyszer kinjában föltekintett, megpillantotta távolról Ábrahámot és kebelében Lázárt. Ekkor így kiáltott: »Atyám, Ábrahám, könyörülj rajtam! Küldd el Lázárt, hogy bemártsa ujjahegyét vizbe és lehütse nyelvemet, mert nagy kinokat szenvedek e lángokban.« Ábrahám felelé: »Gondold meg, fiam, hogy te már életedben megkaptad jutalmadat, Lázár pedig csak szenvedett, azért most ő vigasztaló-

dik, te pedig kinlódol. Különben is olyan nagy mélység választ el bennünket tőled, hogy senki sem mehet innen hozzád.«

Erre így szólt a gazdag: »Akkor hát kérlek, Atyám, küldd el Lázárt a földre, hol öt testvérem van; figyelmeztesse őket, hogy ők is ide ne jussanak, a kinok helyére.« Ábrahám felelé: »Van Mózesük, vannak prófétáik, hallgassák azok tanítását.« A gazdag így szólt: »Azokra nem hallgatnak; de ha valaki a holtak közül megy hozzájuk, akkor bűnbánatot tartanak.« Ábrahám felelé: »Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, akkor annak sem fognak hinni, aki a holtak közül támadna föl.«

(Hogyan élt, hogyan ruházkodott a gazdag? Ki feküdt ajtajában? Kapott-e legalább morzsákat? Mi történt Lázárral halála után? Ábrahám kebele nem más, mint a pokoltornác. Hát a gazdag hová jutott halála után? Hogyan könyörgött a kinlódó gazdag, mikor egyszer távolról megpillantotta Ábrahámot és kebelében Lázárt? Mit válaszolt Ábrahám? Miért nem mehet hozzá Lázár? Akkor mire kérte a gazdag Ábrahámot? Mit mondott Ábrahám, kire hallgassanak? Mózes és a próféták jelentik a zsidók papjait, akiknek a zsidókat tanítaniok kellett. A gazdag mit felelt, hallgatnak-e ezekre az ő testvérei? Hát Ábrahám mit állított?)

(Megértetés.) Meghalt a szegény Lázár. A testét az emberek hamarosan eltemették egyszerü, olcsó, koporsóban, mert sajnálták a pénzt ilyen szegény koldustól. És senki sem gondolt rá, hogy a szegény sebes koldusnak csunya testéből gyönyörü szép lélek szállott ki, akit az angyalok rögtön Ábrahám kebelébe vittek. Tehát azonnal halála után oda küldte a jó Isten Lázár lelkét, ahol Ábrahám és a többi jámbor lelkek várták az Úr Jézus kereszthalálára. Isten azonnal megitélte. Meghalt a gazdag is és eltemették a pokolba. Nem a testét temették a pokolba, mert annak bizonyosan fényes temetést rendeztek gazdag testvérei és drága, jóillatu kenőccsel kenték be, hanem a lelkét! És nem az angyalok vitték pokolba, hanem az ördögök. Isten a gazdag lelkét is azonnal megitélte. És így itéli meg Isten a mi lelkünket is azonnal halálunk után.
123. *Mi történik lelkünkkel, ha meghaltunk? Ha meghaltunk, Isten azonnal megitéli lelkünket.*

Tehát kétszer itéli meg Isten lelkünket. Először azonnal halálunk után, másodszor az utolsó napon. A két itélet között

az a különbség, hogy a halál után bekövetkező itéletről senkisem tud, csak a lélek és az Isten, mert egyenkint, külön-külön itéli meg a lelket. A világ végén pedig az egész világ együtt lesz. Azután meg az a különbség a két itélet közt, hogy ezen a külön itéleten az ember teste nincs jelen, mig az utolsó itéleten a testünk is ott lesz és azt is megitéli Isten. Hányszor itél meg Isten bennünket? Lesz-e más valaki is a halál után következő itéleten? **124.** *Azért hogyan nevezzük a halál után következő itéletet? A halál után következő itéletet külön itéletnek nevezzük.*

Lázár lelkét az angyalok Ábrahám kebelébe vitték, azaz a pokoltornácra, hol szenvednie már nem kellett és nagy vigasztalódást érzett a többi jámbor lelkek társaságában, mert biztosan tudta, hogy a mennyországba kerül, amint azt megnyitja Krisztus kereszthalála. Azért mondotta Ábrahám is a pokolban kinlódó gazdagnak: »Lázár életében mindig csak szenvedett, most pedig vigasztalódik.« Ha volt is valaha bűne, ezt a jó Isten az Úr Jézus kedvéért megbocsátotta neki, ami ideigtartó büntetést pedig az igazságos Isten rászabott, régen leszenvedte a földön. Tehát egészen bűn nélkül halt meg és semmi büntetést sem érdemelt már többé. Ha pedig valaki azóta halt meg, mióta az Úr Jézus kereszthalála megnyitotta a mennyországot és bűneit a szentgyónásban mind megbocsátotta Isten, nemcsak a nagyokat, hanem a kicsinyeket is és a földön már elszenvedte az ideigtartó büntetést is, akárcsak Lázár, akkor most hova jut az ilyen lélek? Ugy-e, egyenesen a mennyországba? Lázár is oda jutott volna, ha nyitva lett volna a mennyország. **126.** *Kik jutnak a mennyországba? A mennyországba a jók jutnak, akik egészen bűn nélkül vannak és büntetést nem érdemelnek.*

Mivel Lázár lelke a pokoltornácra került, ő is ott volt, mikor az Úr Jézus lelke kereszthalála után fényes dicsőségben leszállott a pokoltornácra. Olyan szép volt az Úr Jézus lelke, hogy valóságos kis mennyországgá változott a pokoltornác. Milyen boldog lehetett Lázár is a többiekkel együtt. De ez még nem volt ám az igazi mennyei boldogság. Akkor kezdődött az igazi mennyei boldogság, mikor az Úr Jézus megdicsőült testével-lelkével együtt az összes jámbor lelkek

a pokoltornácból dicsőségesen fölmentek a mennyországba Krisztus föltámadása után a negyvenedik napon. Mintha csak szétszakadt volna az égboltozat, megpillantották Istennek kimondhatatlan szépségét, meglátták Istent olyan közelről, mint mi látjuk itt egymást szemtől-szembe; azt mondjuk, hogy szinről-szinre látták Istent. Azt is látták, hogyan árad az Isten végtelen szépsége és dicsősége az Úr Jézus emberi testére-lelkére, sőt még őket magukat is elborította az az isteni fényesség és szépség, azért olyan nagy szeretet gyulladt ki lelkükben Isten iránt, hogy a földön senki sem tudja még szüleit sem annyira szeretni. És ez a szeretet úgy vonzotta Istenhez, mint a mágnesvas magához vonzza az acéltűt. Csakhogy az acéltűt erővel el lehet szakítani a mágnesvastól, de a boldog lelket Istentől soha, mert ez a legigazabb, legerősebb, legbensőbb szeretet. És minden lélek ilyen boldogságot kap jutalmul, aki egészen bűn nélkül van és már nem érdemel büntetést sem; minden ilyen lélek szinről-szinre látja Istent, és legbensőbb szeretetben egyesül vele. **127.** *Mivel jutalmazza meg Isten a jókat a mennyországban? Isten a jókat a mennyországban örök boldogsággal jutalmazza meg; ők szinről-szinre látják Istent és legbensőbb szeretetben egyesülnek vele.*

Mennél több jót cselekszik valaki a földön, annál nagyobb lesz a jutalma a mennyországban. De a legkisebb jutalom is kimondhatatlan és elképzelhetetlen, mint Szent Pál apostol mondja, hogy emberi szem olyant nem látott, emberi fül olyant nem hallott, emberi sziv olyant nem érzett, amilyen boldogságot a jó Isten készített azoknak, kik Őt szeretik.

Hát hogyha Lázár néhány kis bűnnel, bocsánatos bűnnel halt volna meg, mit gondoltok, a pokoltornácra jutott volna-e akkor? A halál után csak annak bocsátja meg Isten a bocsánatos bűnét, aki szenved érte; a pokoltornácban nem volt szenvedés. Tehát akkor olyan helyre kellett volna jutnia, ahol szenvedés van. Talán a pokolba? Nem, mert a pokolban örökké kell szenvedni, örök szenvedés pedig csak nagy bűnért, halálos bűnért járt. Egyideig tartó szenvedésre külön hely volt és van most is, a tisztítóhely; mint a neve is mutatja, megtisztít a bocsánatos bűntől. Tehát Lázár akkor jutott volna a tisztítóhelyre, ha bocsánatos bűnben halt volna meg.

Vagy úgy, hogy bűne ugyan semmi sem lett volna, de még egy kis ideigtartó büntetést érdemelt volna. Akkor is a tisztítóhelyre került volna, mert másutt nem lehet elszenvedni az ideigtartó büntetést. Épen így vagyunk mi is. A mennyországba akármilyen kis bűnnel sem mehetünk be, mert Isten minden bűnt utál, még a kis bűnt is; Ő végtelenül szent. Vagy ha minden bűnünket megbántuk és meggyóntuk, de az érte járó kis ideigtartó büntetést nem szenvedtük el, akkor is a tisztítóhelyre jutunk. A jó Isten tudja, hogy milyen bocsánatos bűnért meddig kell a tisztítóhelyen szenvedni, azt is tudja, mekkora büntetést kellett volna a földön kiállani; addig tartja a lelket a tisztítóhelyen, mig meg nem tisztul bűneitől és mig büntetését ki nem állotta. **128.** *Kik jutnak a tisztítóhelyre? A tisztítóhelyre azok jutnak, akik bocsánatos bűnnel halnak meg és akik még ideigtartó büntetést érdemelnek.* **129.** *Meddig marad a lélek a tisztítóhelyen? A lélek addig marad a tisztítóhelyen, mig bűneitől meg nem tisztult és mig büntetését ki nem állotta.*

Az utolsó itélet idejére minden szenvedő lélek megtisztul bűneitől és minden büntetését kiállja. Akik pedig akkor halnak meg, a jó Isten majd haláluk előtt szab rájuk annyi ideigtartó büntetést, amennyit megérdemelnek úgy, hogy az utolsó itélet után már nem lesz többé tisztítóhely, hanem csak mennyország és pokol.

Mit mondottam, hova temették a gazdagnak lelkét? Ugy-e, a pokolba. És ez rögtön halála után történt. Még el sem temették holttestét, még tele volt háza a jó illattal, amivel a rothadás ellen bekenték; még együtt voltak testvérei és jó barátai, akik vele vendégeskedtek, részegeskedtek, és talán azon törték fejüket, hol folytatják pazarló, bűnös mulatásaikat, amikor a szerencsétlen gazdag már érezte Istennek sújtó hatalmát. Alighanem őrájuk is ez a sors vár, mert a kinlódó gazdag is azt mondta Ábrahámnak, hogy nem hisznek azok Mózes és a próféták tanításának. Tudta magáról! Most is ilyen lelkek kerülnek a pokolba. Akik nem hisznek az anyaszentegyház tanításának. Persze nemcsak a gazdagok között vannak ám ilyen gonoszak, hanem szegények között is, akik valamely halálos bűnt követnek el. Sok halálos bűn van — nem-

sokára tanuljuk — amely a pokolba viszi a lelket. **130.** *Kik jutnak a pokolba? A pokolba a gonoszok jutnak, akik halálos bűnnel halnak meg.*

A pokolból nincs szabadulás, pedig elviselhetetlen kinok vannak ott. Ugy-e, a gazdag is azért könyörgött, hogy legalább az ujját mártsa vizbe Lázár, hogy egy kicsit lehűtse nyelvét, mert igen kinozzák a lángok. De Ábrahám azt felelte neki: »Te egész életedben csak mulattál, bűnt követtél el, most kinlódnod kell és nem mehet senki hozzád, olyan feneketlen mélység választ el tőled bennünket.« Ha hozzája nem mehet senki, akkor onnan sem jöhet ki senki. A pokolban örökké bent kell maradnia, aki egyszer oda került. Örök tüzben égnek, örök tüzben szenvednek a szerencsétlenek. És még sokkal nagyobb a kinjuk azért, mert tudják, hogy a jók az égben az Istent látják és ott végtelenül boldogok, ők pedig soha egy pillanatra sem láthatják Isten végtelen szépségét. Két dolog teszi ki tehát kinjukat: 1. hogy sohasem láthatják Istent, 2. hogy örök tüzben szenvednek. **131.** *Hogyan bünteti meg Isten a gonoszokat a pokolban? Isten a gonoszokat a pokolban örökkétartó kinnal bünteti meg; ők sohasem láthatják Istent és örök tüzben szenvednek.*

Mit tanultunk, hová jutnak az utolsó itélet után a jók és hová a gonoszak? (86. k.) Hová vitték az angyalok Lázár lelkét? Mit jelent Ábrahám kebele? Miért nem mehetett Lázár lelke a mennyországba, mikor semmi bűne sem volt és büntetést sem érdemelt? Most hova jutnak azok, akik bűn nélkül halnak meg és büntetést nem érdemelnek? Hát a tisztítóhelyre kik jutnak? Hát a pokolba? Hányféle helyre juthatott az emberek lelke az ószövetségben? Hát az újszövetségben? **125.** *Hova jut az ember lelke a külön itélet után? A lélek a külön itélet után vagy a mennyországba, vagy a tisztítóhelyre, vagy a pokolba jut.*

Mondd el N. N. az apostoli hitvallást!... Micsoda szót mondtál a végén? Magyar szó ez? Máskor is mondjuk-e ezt a szót: Amen? Ugy-e, a keresztvetéskor, a Miatyánk végén, az Üdvözlégy végén és minden imádság végén. Mit jelent ez? Figyeljetek, megmondom. Az iskolában a tanítónéni számtanpéldát adott föl. Mindenki megcsinálta a saját füzetében. Mi-

kor mindenki elkészült, egyikkel fölolvastatta. A többiek nézték a maguk dolgozatát és figyelték, jól csinálta-e az, aki fölolvassa. A végén azután azt kiáltották mindnyájan: »úgy van«. Mit jelent ez? Ugy-e azt, hogy jól csinálta a példát, helyes, igaz az, amit olvasott. Lássátok, ennyit jelent ez a szó is: Amen. Mikor valamely imádság végére érünk, vagy az apostoli hitvallás végére érünk, azt mondjuk: Amen, vagyis úgy legyen, úgy van, igaz az, amit mondottunk a Hiszekegyben, és erősen hisszük mindazt, amit mondottunk a Hiszekegyben. **132.** *Mit jelent az apostoli hitvallás végén ez a szó: Amen? Az apostoli hitvallás végén ez a szó: Amen azt jelenti: úgy legyen, úgy van, vagyis hogy erősen hisszük mindazt, ami a hitvallásban van.*

(Összefoglalás.) (Mi történik lelkünkkel, ha meghaltunk? Hogyan nevezzük a halál után következő itéletet? Hova jut a lélek a különitélet után? Kik jutnak a mennyországba? Mivel jutalmazza meg Isten a jókat a mennyországban? Kik jutnak a tisztítóhelyre? Meddig marad a lélek a tisztítóhelyen? Kik jutnak a pokolba? Mivel bünteti meg Isten a gonoszokat a pokolban? Mit jelent az apostoli hitvallás végén ez a szó: Amen?)

(Alkalmazás.) Hányszor fog minket is megitélni Jézus? Tudjuk-e, mikor lesz az utolsó itélet? Hát azt tudjuk-e, mikor lesz a mi külön itéletünk? Csak annyit tudunk, hogy, amint meghalunk, Isten azonnal megitéli lelkünket. Lázár és a gazdag már idős emberek voltak, mikor meghaltak. Biztosak lehettek-e, hogy ti is éltek olyan soká? Kedves gyermekek, én már sok ilyen kis fiút, kis lányt temettem, mint ti vagytok, és akkor már megitélte Isten a lelküket. Hova jutna a ti lelketek, ha most meghalnátok? Mennyországba? Ekkora fiúk, ekkora lányok, mint ti, már sok bűnt követhettek el. Gondoljatok csak rá, mennyi bűnötök jutott eszetekbe, mikor legutóbb gyóntatok! Ilyen bűnökkel mennyországba jutnátok-e? Semmi esetre sem! Legföljebb a tisztítóhelyre, ha nem egészen készakarva tettétek ezeket a bűnöket. Ugy-e, örülnétek, ha legalább a tisztítóhelyre kerülnétek, mert onnan egy idő mulva biztosan a mennyországba jutnátok. De ne gondoljátok ám, hogy a tisztítóhelyen nem kell nagyon szenvedni! Azt mondják szent emberek, hogy a tisztítóhelyen épúgy kin-

lódnak a lelkek, mint a gazdag kinlódott a pokolban, csak épen az vigasztalja őket, hogy majd vége lesz a szenvedésnek. Örüljetek hát, hogy gyónni mehettek, ahol még a bocsánatos bűneiteket is megbocsátja a pap Isten helyett, és örüljetek, ha valamit szenvednetek kell itt a földön, mert akkor legalább megmenekültök a tisztítóhelytől is, mint Lázár, aki olyan sokat szenvedett a földön. Azt nem is merem említeni, hogy oda jutna valaki közületek, ahol a gazdag kinlódott; arra nagyon kell vigyázni, hogy nagy bűnöket el ne kövessetek.

Második rész. — A parancsolatokról.

15. Lecke. (133.—137. kérdés.)

A főparancsolatról. Isten iránt való szeretetről.

(Előkészítés.) Röviden összefoglalom a hitigazságokról eddig tanultakat.

Ezeket az igazságokat magunktól nem tudhatjuk, hanem csak Isten kinyilatkoztatásából. Ki tanítja mindazt, amit Isten kinyilatkoztatott? (4. k.) El kell-e hinnünk mindezt? Mit mond Krisztus Urunk arról, aki nem akarja hinni azt, amit Isten kinyilatkoztatott? (9. k.) Az anyaszentegyház tanítását is el kell hinnünk. Mit mond Krisztus Urunk arról, aki az anyaszentegyház tanításával nem törődik? (112. k.)

Mi is erősen hisszük mindezt úgy, mint a kis Szent Ágnes, aki inkább meghalt, de keresztény hitét meg nem tagadta. De akármilyen erősen hisszük is az anyaszentegyház tanítását, ez még nem elég arra, hogy üdvözüljünk. Lássátok, — kedves gyermekek — az ördögök is hiszik most már mindezt és mégsem üdvözülnek soha.

(Célkitűzés.) Ma azt tanuljuk meg, mit kell még tennünk azonkivül, hogy erősen hisszük az Úr Jézus tanítását.

(Előterjesztés.) Elmondom Ábrahám történetét, akiről ti már tanultatok II. osztályos korotokban, de talán olyant is mondok róla, amit még nem tudtok. Figyeljetek.

A vizözön után lassankint megint megsokasodtak az emberek a földön és megfeledkeztek Istenről, pogányok lettek, vagyis bálványokat imádtak Isten helyett. Csak nagyon kevesen voltak, akik Istenben hittek. Ilyen volt Ábrahám. Hogy ő is hitetlenné, pogánnyá ne legyen, azt mondta neki Isten, menjen el a pogányok közül abba az országba, melyet mutat

neki és megigérte neki, hogy nagy nemzetté teszi, hogy megsokasítja gyermekeit és unokáit, meg azok gyermekeit és unokáit, mint a tenger fövényét és az égen a csillagokat.

Ábrahámmal volt unokaöccse, Lót is. Mikor abba az országba értek, melyet Isten mutatott nekik, oltárt építettek és áldozatot mutattak be Istennek. Egyszer megtörtént, hogy pásztoraik összevesztek a legelőn. Ábrahám erre azt mondta Lótnak: »ne legyen veszekedés közöttünk, váljunk el, válassz valami jó legelőt, én másfelé megyek«. Lót Szodoma városába ment lakni. Ezt a várost rablók támadták meg, kifosztották és fogságba hurcolták a lakókat, Lótot is. Ábrahám, mikor ezt meghallotta, szolgáival utánuk sietett a rablóknak és nagy harc után kiszabadította őket a fogságból.

Egyetlen, kedves fia volt Ábrahámnak, Izsák. Jobban szerette, mint akárkit-akármit a világon, mert nagyon jó gyermek volt. Isten próbára akarta tenni Ábrahámot, vajjon megteszi-e, amit neki parancsol; azt mondta neki: áldozza föl fiát. Ábrahám szó nélkül engedelmeskedett. Fölment a hegyre, melyet Isten mutatott neki, oltárt emelt kőből, rátette a fát, melyet Izsák vitt föl, megkötözte Izsákot és már emelte kardját, hogy megölje, mikor Isten elküldte angyalát, ki azt mondta: »Ábrahám, ki ne nyujtsd kezedet a gyermekre és semmit se cselekedjél neki!« Helyette kost ölt meg Ábrahám és azt áldozta föl Istennek. Isten pedig újra megigérte neki, hogy nagy nemzetté teszi és az ő nemzetségéből fog születni a Megváltó.

(Miért küldte Isten Ábrahámot más országba? Kiben hitt Ábrahám: Istenben-e, vagy a bálványokban? Mit igért neki Isten? Ki volt még Ábrahámmal? Hogyan mutatták meg mindketten, hogy hisznek Istenben? Szelid ember volt-e Ábrahám? Miből tünik ki? Szerette-e Lótot és a többi szodomabelieket? Ugy-e, életét is kitette veszedelemnek érttük? Szerette-e Izsákot? Miért? Egyetlen fiu, jó fiu. Mit parancsolt neki Isten? Azonnal engedelmeskedett-e Ábrahám? Hogyan akarta föláldozni Izsákot? Ki akadályozta meg? Mit áldozott föl helyette? Mit igért neki Isten újra?)

(Megértetés.) Ábrahám korában a legtöbb ember nem hitt az Istenben. Ábrahám hitt Istenben. Azt is elhitte Istennek, hogy nagy nemzetté teszi. De ezzel nem elégedett meg

Isten. Azt akarta tudni, vajjon Ábrahám megtartja-e Istennek parancsolatát is. Nehéz dolgot parancsol neki: áldozza föl fiát. És ugy-e, Ábrahám azonnal engedelmeskedett. És épen így tanított az Úr Jézus is. Azt mondta egyszer: »Nem az megy ám be a mennyek országába, aki szépen mondja: Uram, Uram, vagyis aki hisz az Istenben, hanem aki teljesíti a mennyei Atya parancsolatát.« **133.** *Elég-e tehát az üdvösségre csak hinnünk, amit Isten kinyilatkoztatott? Az üdvösségre nem elég csak hinnünk, amit Isten kinyilatkoztatott, hanem meg is kell tennünk, amit Isten parancsol.*

Hogyan tudhatjuk meg, hogy mit parancsol Isten? Kétféleképen. Eszünk is megmondja, Isten is kinyilatkoztatta. Ábrahám eszéből tudhatta, hogy Istent szeretnie kell, mert esze azt sugta neki, hogy az a jó Isten, aki ilyen szép világot teremtett az emberek számára, meg az a jó Isten, aki annyira szerette őt, hogy más országba hivta, csakhogy pogánnyá ne legyen ő is, megérdemli, hogy szeresse. És még azt is sugta neki esze, hogy nemcsak úgy félig-meddig kell Istent szeretnie, hanem jobban, mint akárkit a világon, vagy akármit, mert nincs más olyan hatalmas, olyan végtelen jó senki, mint Isten. Szerette Ábrahám fiát is, az igaz, és pedig jobban, mint akarki mást, és szive tele volt szeretettel fia iránt, lelke igen sokszor gondolt rá, esze sokszor azon gondolkodott, hogyan adjon Izsáknak ajándékot, de ha Isten jutott eszébe, akkor szive is, lelke is, elméje is inkább törődött Istennel, mint fiával. Ugy-e, mikor az új hazájába ért, első gondolata is az volt, hogy Istennek áldozatot mutat be, Izsákra csak azután gondolt. Ugy-e, mikor Isten azt parancsolta neki, áldozza föl Izsákot, azonnal kész volt erre is. Kit szeretett tehát Ábrahám teljes szivéből, teljes lelkéből, teljes elméjéből és minden erejéből? És lássátok, ezt esze sugta neki.

Azt is az esze sugta Ábrahámnak, hogy a jó Isten azért teremtette a többi embereket is, hogy azok is boldogok legyenek. Azért szerette Lótot, azért szerette a szodomaiakat és még életét is kitette veszélynek érettük. Úgy szerette embertársait, vagyis felebarátait, mint maga-magát.

Csakhogy nem minden ember gondolkodik ám olyan okosan, mint Ábrahám. Azért az Isten az Úr Jézus által meg-

mondta, kinyilatkoztatta, hogy ez a kettő a legelső parancsolat, a főparancsolat. Egyszer ugyanis az Úr Jézustól azt kérdezte egy törvénytudó, melyik a főparancsolat? Jézus így felelt: »Szeresd Uradat, Istenedet, teljes szivedből és teljes lelkedből, teljes elmédből és minden erődből.« A második pedig hasonló ehhez: »Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat.« Főparancsolatnak azért mondjuk, mert ez a legelső, legfőbb kötelességünk. És még azért is mondjuk főparancsolatnak, mert, aki Istent szereti, az szivesen teljesíti Istennek többi parancsolatait is, tehát az Isten szeretetének parancsolata a többi parancsolatokat már magában foglalja. Nézzétek csak: aki igazán szereti Istent, az szivesen imádkozik, az bálványt nem imád, az nem káromkodik, eljár templomba. Lássátok, ezt a többit nem is volna szükséges megparancsolni, mert a szeretet parancsolata magában foglalja a többi parancsot is. Sőt még a főparancsolat második része is benne foglaltatik az Isten szeretetének parancsolatában, mert aki Istent szereti, felebarátját is szereti, hisz tudja, hogy ez az Isten akarata. Az Úr Jézus csak azért mondja: szeresd felebarátodat, mint tenmagadat, hogy annál jobban eszünkben legyen. **134.** *Hogyan szól a főparancsolat, mely a többi parancsolatot is magában foglalja? A főparancsolat, amely a többi parancsolatot is magában foglalja, így szól: 1. Szeresd Uradat, Istenedet, teljes szivedből és teljes lelkedből, teljes elmédből és minden erődből. 2. Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat.*

Ábrahám nem hallotta az Úr Jézus tanítását és mégis mennyire tudta, hogy Istent jobban kell szeretni, mint fiát, pedig azt is nagyon szerette; mennyire tudta, hogy Istent mindennél jobban kell szeretni, azaz minden fölött kell szeretni. Azt is tudta Ábrahám, hogy felebarátját is kell szeretni, azért volt olyan szelid Lóttal, azért harcolt a szodomaiakért is. Az Úr Jézus most minden ember számára világosan megmondta, hogy Istent minden fölött, felebarátunkat pedig úgy kell szeretni, mint magunkat. **135.** *Mit kiván tőlünk a főparancsolat? A főparancsolat azt kivánja tőlünk, hogy Istent minden fölött szeressük, felebarátunkat pedig úgy szeressük, mint magunkat.*

Lássátok, kedves gyermekek, Ábrahám idejében majd-

nem minden ember bálványokat imádott Isten helyett; Ábrahám nem tette, mert tudta, hogy az Isten előtt utálatos dolog és csak a gonoszléleknek kedves. Mikor azt parancsolta neki Isten, hogy hagyja el régi hazáját, egész rokonságát, azonnal megtette Isten parancsát, pedig tudom, hogy fájt a szive, hogy el kell válnia rokonaitól. Mikor pásztoraik összevesztek, mondhatta volna Lótnak, hogy elkergeti magától, ha nem békülnek ki; hisz ő sokkal idősebb volt és jótevője is volt Lótnak, és mégis inkább szeliden Lótnak engedett választást, hogy olyan jó legelőt keressen nyájainak, amilyent akar, majd ő másfelé megy. Ezt is azért tette, mert tudta, hogy Isten előtt kedves a szelidség, az engedékenység. Mindig csak azt tette, ami Isten előtt kedves. Kész volt otthagyni hazáját, kész volt elválni Lóttól, kész volt a jó legelőről is lemondani, kész volt fiát is és mindent elveszteni, csak Istent meg ne bántsa valami bűnnel. Biztosra veszem, hogy ha a többi pogány emberek halállal fenyegették volna is, még sem imádott volna bálványokat. Kész lett volna inkább meghalni, mint Istent súlyos bűnnel megbántani. Istent minden fölött szerette. Mi is akkor szeretjük Istent minden fölött, ha megtesszük azt, ami Isten előtt kedves és készek vagyunk inkább mindent elveszteni, sőt meg is halni, mint Istent súlyos bűnnel megbántani. **136.** *Mikor szeretjük Istent minden fölött? Minden fölött akkor szeretjük Istent, ha megtesszük azt, ami Isten előtt kedves és készek vagyunk inkább mindent elveszteni, sőt meg is halni, mint Istent súlyos bűnnel megbántani.*

Gondoljatok a kis Szent Ágnesre, ugy-e ő is kész volt mindent elveszteni, még meghalni is, de hitét meg nem tagadta, mert tudta, hogy az súlyos bűn.

Ábrahám olyan gazdag volt, hogy talán meg sem tudta számlálni marháit. Mindezt Isten adta neki. Volt egy igen kedves fia is. Isten adta neki. Boldog volt nagyon, különösen azóta, mióta a jó Isten megigérte, hogy megsokasítja nemzetségét és hogy az ő nemzetségéből fog születni a Megváltó. Nem csoda, ha minden fölött szerette Ábrahám az Istent, hiszen tőle kapott minden jót. Most kérdezek valamit. Szerette volna-e Ábrahám az Istent, ha nem adott volna neki ennyi jót? Bizony akkor is szerette volna! Hisz Isten kedvéért otthagyta

hazáját, rokonait; Isten kedvéért lemondott a legjobb legelőről, Isten kedvéért még legkedvesebb fiát is kész volt föláldozni. Tehát nemcsak azért szerette Ábrahám az Istent, mert tőle kapott minden jót, hanem még másért is. Már többször mondtam, hogy Ábrahámnak azt sugta az esze, hogy az Isten végtelenül jó még akkor is, ha neki semmi jót sem adott volna is. Azt sugta az esze: »nézd csak Ábrahám, az Isten teremtette a kis füszálat, virágot, hogyan örülnek ezek, ha reggel megfürödhetnek a harmatban; Isten teremtette a kis báránykákat, hogy örvendeznek ezek, ha kimennek a zöld legelőre; Isten teremtette az embereket is, angyalokat is, nem azért ám, mintha Istennek szüksége volna rájuk, hanem csupán csak azért, mert azt akarja, hogy boldogok legyenek az angyalok is, emberek is. Isten jó, Isten végtelenül jó, azért megérdemli, hogy szeressük, még akkor is, ha nekünk semmi jót sem adna is«. Melyik gyermek szereti jobban szülőit, az-e, aki csak akkor szereti őket, ha valami ajándékot adnak neki, vagy az-e, aki még akkor is szereti őket, ha megbüntetik rosszaságáért. Ugy-e, az utóbbi jobban szereti szülőit; ennek a szeretete többet ér, tökéletesebb. Két okból kell tehát Istent minden fölött szeretnünk. Először, mert jó és szeretetre méltó még akkor is, ha büntet, másodszor, mert tőle kapunk minden jót. **137.** *Miért kell Istent minden fölött szeretnünk? Istent azért kell minden fölött szeretnünk: 1. mert Isten végtelenül jó és szeretetreméltó; 2. mert tőle kapunk minden jót.*

(Összefoglalás.) (Elég-e az üdvösségre csak hinnünk, amit Isten kinyilatkoztatott? Hogyan szól a főparancsolat, amely a többi parancsolatot is magában foglalja? Mit kiván tőlünk a főparancsolat? Mikor szeretjük Istent minden fölött? Miért kell Istent minden fölött szeretnünk?)

(Alkalmazás.) Biztosra veszem, hogy ti akarjátok a jó Istent szeretni. Hiszen tinektek nemcsak eszetek sugja, hogy megérdemli a jó Isten, hogy szeressétek, hanem az Úr Jézus tanítását is ismeritek, aki azt mondotta: »Szeresd Uradat, Istenedet, teljes szivedből és lelkedből, teljes elmédből és minden erődből.« De nemcsak gondolni kell ám ezt, hanem meg is kell mutatni. Hogyan? Most majd tanuljuk Istennek tizparancsolatát, vagyis azt, hogy mit kíván tőlünk a jó Isten. Ebben a percben megigéritek, hogy ezután még jobban figyel-

tek, és otthon szorgalmasan tanuljátok a katekizmust, hogy világosan megérthessétek az Isten parancsolatait, és ha eddig valamely parancsolatot nem teljesítettetek, azt megjegyzitek, hogy a gyónásban el ne felejtsétek.

16. Lecke. (138.—145. kérdés.)

A helyes önszeretetről. Felebarátunk iránt való szeretetről. Isten tizparancsolatáról általában.

(Előkészítés.) Hogyan szól a főparancsolat, amely a többi parancsolatokat is magában foglalja? (134. k.) Hány része van tehát a főparancsolatnak? Ugy-e, kettő? Az elsőről mult órán tanultunk, hogy t. i. Istent mindenfölött kell szeretnünk, mert tőle kaptunk minden jót, és még ha semmit sem kaptunk volna is tőle, akkor is szeretnünk kellene, mert Isten végtelenül jó és szeretetreméltó.

A főparancsolat második része pedig azt mondja: »szeresd felebarátodat, mint tenmagadat«. Hogyan kell felebarátunkat szeretnünk? Úgy, mint magunkat. Mit gondoltok, helyes volna-e, ha valaki annyira szeretné magát, hogy minden jót csak magának akarna megszerezni, másnak pedig semmit sem engedne? Ugy-e, az ilyen ember fösvény és irigy volna, ez pedig nem lehet helyes és Istennek sem tetszenék.

(Célkitüzés.) Azért ma azt tanuljuk meg, hogyan kell magunkat szeretnünk és hogyan kell felebarátunkat szeretnünk, hogy szeretetünk Istennek tessék.

(Előterjesztés.) Elmondom azt a történetet az irgalmas szamaritánusról, melyet az Úr Jézus maga beszélt el a zsidóknak. Hogy ezt megérthessétek, tudnotok kell, hogy Zsidóországban volt egy tartomány, — akkora, mint nálunk egy megye — ennek neve Szamaria. Szamariának lakói pedig félig pogányok — félig zsidók voltak. Jóideig bálványokat is imádtak. De mikor már az igaz Istent imádták is, nem jártak a jeruzsálemi zsidó templomba áldozatokat bemutatni, hanem külön építettek templomot Garizim-hegyén. Emiatt a zsidók lenézték, csúfolták, sőt gyülölték a szamaritánusokat és nem is beszéltek velük, tehát ellenségeik voltak.

Egyszer egy törvénytudó azt kérdezte Jézustól: ki az én felebarátom? Erre az Úr Jézus ezt a példát beszélte el: Egy zsidóember Jeruzsálemből Jerikóba ment és utközben rablók támadták meg. Kifosztották ruháiból, véresre verték, azután eltávoztak és otthagyták az utfélen félholtan. Arra ment egy zsidópap, látta a szegényt, de nem törődött vele, tovább folytatta utját. Épen így tett egy levita is, vagyis a zsidópapok segédje. Arra jött végre egy utazó szamariai ember is, aki, mikor megpillantotta a véres zsidóembert, igen megsajnálta. Odament hozzá, megvizsgálta, olajat és bort öntött sebeibe és bekötözte azokat; akkor azután vállaira vette, föltette teherhordó állatjára, bevitte a legközelebbi vendégfogadóba és ott gondját viselte. Másnap elővett két tizest, neki adta a vendéglősnek és így szólt: »Vigyázz rá és ápold őt, és ha ennél többet költesz rá, megfizetem, mikor majd visszatérek.«

Mikor az Úr Jézus bevégezte a történetet, azt kérdezte attól a törvénytudótól: »Mit gondolsz, a három közül ki volt az igazi felebarátja annak, akit a rablók úgy megvertek?« Az felelé: »Az, aki olyan jó szivü volt hozzá, aki irgalmasságot cselekedett vele.« Jézus mondá neki: »menj és te is cselekedjél hasonlóképen«.

(Kiket hivunk szamaritánusoknak? Milyen emberek voltak a szamaritánusok? Miért gyülölték őket a zsidók? Ki utazott Jeruzsálemből Jerikóba? Mi történt vele az uton? Kik mentek el mellette szánalom nélkül az uton? Ki szánta meg? Mit öntött sebeibe? Hová vitte? Mennyit fizetett érte? Kész volt-e többet is fizetni? Mit kérdezett az Úr Jézus a törvénytudótól? Mit felet az neki? Mit mondott erre Jézus a törvénytudónak?)

(Megértetés.) Azok a gonosz rablók, akik kifosztották azt a szegény zsidóembert, szerették-e magukat? A testüket, a gyomrukat, a zsebüket igen, de a lelküket nem. Melyikkel kellett volna többet törődniök? A zsidópap és levita bizonyosan valahová nagyon siettek, talán vendégségbe voltak hivatalosak. Ezek is többet törődtek az ideigtartó mulatsággal, mint lelkük örök jutalmával; jobban szerették testüket, mint lelküket. Helyesen szerették-e magukat? Egyedül a szamaritánus könyörült meg rajta. Olajat, bort öntött sebeibe, pedig azt másra is használhatta volna. Egy napig ápolta, pedig talán

neki is sürgős dolga volt és talán elmulasztott valami jó vásárt. Pénzt is adott érte. De a jó szive azt sugta neki: többet ér, ha a jó Isten jutalmazza meg lelkemet azért a jó cselekedetért, mint ha akármennyi olajam, borom, pénzem volna is. A szamaritánus többet törődött lelke üdvösségével, mint az ideigtartó dolgokkal. A szamaritánus helyesen szerette magát.

Reggel, mikor fölkeltenek, olyan jól esnék még tovább feküdni. De eszetekbe jut, hogy a lustaság bűn. Ha lustán tovább is ágyban maradtok, akkor testetekkel törődtök, ami ideigtartó dolog, ha pedig fölkeltek, mert ez kötelességtek, akkor a jó Isten megjutalmazza lelketeket, akkor lelketek üdvösségével törődtök. Ha valaki pénteken hust eszik, mert az jobban izlik neki, testével törődik, vagyis ideigtartó dologgal, lelke üdvösségével pedig nem törődik, mert pénteken hust enni bűn. Ha valaki más gyümölcsfájáról szakít, testével törődik, lelkével nem, mert ez is bűn. Ha valaki szemérmetleneket gondol vagy beszél, mert az tetszik neki, mert nevet rajta, ideigtartó dologgal törődik, lelke üdvösségével nem törődik. Ezek közül egy sem szereti magát helyesen. **138.** *Mikor szeretjük magunkat helyesen? Helyesen szeretjük magunkat, ha lelkünk üdvösségével többet törődünk, mint ideigtartó dolgokkal.*

Megmondotta az Úr Jézus is: »Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, lelkének pedig kárát vallja?« (Máté 16, 26.)

A zsidók azt gondolták, hogy csak a jó barátainkat kell szeretnünk, ellenségünket nem; hogy csak azt kell szeretnünk, aki nekünk jót akar és jót tesz, aki minket is szeret; azt pedig, aki miránk haragszik, aki minket bánt, aki nekünk ellenségünk, azt nem kell szeretnünk. Azért, mikor az Úr Jézus a főparancsolatban azt tanította: szeresd felebarátodat, mint tenmagadat, megkérdezte tőle a törvénytudó: ki a mi felebarátunk? Milyen szépen megmagyarázta neki az Úr Jézus ezzel a történettel, hogy nemcsak az a felebarátunk, aki nekünk jót akar, hanem az is, aki haragszik ránk, aki ellenségünk. Ugy-e, zsidóember feküdt félholtan az uton? Ugy-e, szamaritánus könyörült meg rajta? Ugy-e, ez szép dolog? Ugy-e, ez dicséretes dolog? Azért mondja az Úr Jézus is: »menj és te is

hasonlókép cselekedjél«. Vagyis te is tégy jót még ellenségeddel is, mert az is felebarátod. **139.** *Ki a mi felebarátunk? Minden ember a mi felebarátunk; akár jóakarónk az, akár ellenségünk.*

Azok a rablók azt tették a szegény zsidóembernek, amit maguknak nem kivántak. Szerették-e tehát ezek felebarátjukat úgy, mint magukat? Hát hogyha az a szivtelen zsidópap és levita jártak volna úgy, mint az a szegény zsidóember, örültek volna-e, ha az irgalmas szamaritánus őket is bekötözte volna? De mennyire! És ők mégsem cselekedték azt a szegény sebesültnek, amit pedig maguknak nagyon is kivántak volna. Ezek sem szerették felebarátjukat úgy, mint magukat. Az egyetlen szamaritánus cselekedett úgy felebarátjával, ahogyan ő maga is kivánta volna, ha ő lett volna sebesült. Egyedül ő szerette felebarátját úgy, mint magát. Milyen jó volna sokszor gondolni az Úr Jézus parancsára: »Amiket akartok, hogy cselekedjenek nektek az emberek, ti is cselekedjétek nekik.« **140.** *Mikor szeretjük tehát felebarátunkat úgy, mint magunkat? Felebarátunkat akkor szeretjük úgy, mint magunkat, ha megtartjuk Jézusnak e parancsolatát: »Amiket akartok, hogy cselekedjenek nektek az emberek, ti is cselekedjétek nekik.«*

Ki tudna néhány dolgot elsorolni, amiből az látszik, hogy Isten szereti az embereket? Teremtés, megváltás, megszentelés! Mivel a jó Isten maga is ennyire szereti az embereket, azt akarja, hogy mi is szeressük őket. Ezt parancsolta meg már az ó-szövetségben is. Az Úr Jézus is sokszor parancsolta, hogy szeressük egymást. (140. k.) Isten minden teremtményét szereti, mert Isten végtelenül jó, de legjobban az embert, mert az ember értelme, szabadakarata és lelkének halhatatlansága miatt hasonló magához Istenhez; leginkább pedig a megszentelő kegyelem teszi Istenhez hasonlóvá. Azt mondjuk, az ember Istennek képmása. Két okból kell tehát minden embert szeretnünk: először azért, mert Isten parancsolja, másodszor azért, mert minden ember Istennek képmása. **141.** *Miért kell minden embert szeretnünk? Minden embert szeretnünk kell, mert az Isten parancsolja, és mert minden ember Istennek a képmása.* Gondoljátok meg, hogyha valakire haragudtatok,

hogy Isten képmására haragudtatok, akit Isten maga is szeret. Aki nem szereti Isten képmását, az magát Istent sem szereti. Azért mondja Szent János apostol: »Aki embertársát nem szereti, pedig látja, hogyan szeretheti Istent, aki nem lát?« (Ján. I. 4, 20.)

Jézus Krisztus minden emberért szenvedett, mindenkit szeretett, még azokat is, akik megfeszítették és imádkozott érettük a keresztfán: »Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekesznek.« Hát akkor szabad-e nekünk valakit gyülölnünk, még ha ellenségünk is? Nem bizony, mert az is felebarátunk. Ugy-e, az irgalmas szamaritánus is szerette ellenségét? És még külön is megparancsolta az Úr Jézus: »szeressétek ellenségeiteket, jót tegyetek azokkal, akik titeket gyülölnek.« **142.** *Miért kell ellenségünket is szeretnünk? Ellenségünket is szeretnünk kell, mert az is felebarátunk és mert Krisztus Urunk külön megparancsolta, hogy szeressük ellenségünket.*

Ugy-e, mégis milyen könnyen megharagszunk, ha valaki bánt bennünket, ha csúfol bennünket, ha kárt tesz nekünk? Vigyázzatok, kedves gyermekek, ilyenkor szabad ugyan megmondani a tanítónéninek, vagy szüleiteknek azért, hogy azok a rosszakat megjavítsák, de bántani, csúfolni, neki is kárt tenni és haragudni rá, semmiesetre sem szabad. A gonoszléleknek szereznétek örömöt, ha haragudnátok valakire.

Az irgalmas szamaritánus cselekedeteivel mutatta meg, hogy szerette felebarátját. Ugy-e, hogyan gondoskodott a szegény kifosztott, megsebesített zsidóemberről? A vendéglőben ételt, italt rendelt neki. Adott neki a maga ruháiból. Szállásról is gondoskodott számára. És biztosra veszem, ha a rablók csak pénzért adták volna neki oda azt a szegény embert, szivesen kiváltotta volna. Ott ült egész nap betegágya mellett és megigérte, hogy visszajön meglátogatni. És ha meghalt volna, bizonyosan a temetést is megfizette volna. Az Úr Jézusnak is tetszettek irgalmassági cselekedetei, azért mondotta a törvénytudónak: »menj, és te is így cselekedjél!« Nekünk is szól ám az Úr Jézus szava, nekünk is irgalmasságot kell cselekednünk szegény felebarátunkkal. Ha nem is vagytok ti olyan gazdagok, mint az irgalmas szamaritánus, mégis cselekedhet-

tek ti is irgalmasságot, ki-ki tehetsége szerint. Messze, a pogányoknál járnak a misszionárius-papok és kiváltják a pogány szülőktől a kis pogánygyermekeket és fölnevelik őket, mert különben rabszolgáknak adnák el. Erre is adhattok néhány fillért és akkor ti is segítetek rabszolgákat kiváltani. Ha valamelyik társatok megbetegszik, meglátogathatjátok, — ha szülőitek megengedik — sőt valami kis ajándékkal is kedveskedhettek neki. Ha temetésre mentek, akkor pedig úgy mutatjátok ki, hogy szeretitek embertársatokat, hogy imádkoztok érte.

Még sokkal inkább rászorul felebarátunk a mi segítségünkre, ha lelke van veszedelemben, hogy bűnt követ el. Hogyan segíthetünk rajta? Úgy, hogy figyelmeztetjük, megintjük, hogy ne tegyen máskor bűnös dolgot. Vagy, ha valaki nem járt iskolába és imádkozni sem tud jól, gyónni még úgy sem, megtanítjuk. Vagy, ha valaki kételkedik, menjen-e templomba vagy ne, bőjtöljön-e vagy ne, jó tanácsot adunk neki. Ha valakit valami szomoruság ér, vigasztaljuk. Ha valaki bánt bennünket, békével eltürjük. Ha valaki vétkezett ellenünk úgy, hogy kárt tett, vagy megrágalmazott, megbocsátjuk. És végre, ha élőkért is, holtakért is imádkozunk. Ezekkel az irgalmassági cselekedetekkel felebarátunk lelkének használunk, azért úgy hivjuk, hogy az irgalmasság lelki cselekedetei.

Hányféle irgalmassági cselekedet van? Kétféle: az irgalmasság testi cselekedetei és az irgalmasság lelki cselekedetei. Ezekkel mutatjuk meg különösen, hogy szeretjük felebarátunkat. **143.** *Mivel mutatjuk meg különösen, hogy szeretjük felebarátunkat? Hogy szeretjük felebarátunkat, azt különösen az irgalmasság testi és lelki cselekedeteivel mutatjuk meg.*

A mult órán azt tanultuk, hogy Istent minden fölött szeretni kell. Mikor szeretjük Istent minden fölött? (136. k.) Ma azt tanultuk, hogy felebarátunkat is szeretnünk kell úgy, mint magunkat. Mikor szeretjük magunkat helyesen? Mikor szeretjük felebarátunkat úgy, mint magunkat? Hármas kötelességünk van tehát. Kötelességünk szeretni Istent, szeretni felebarátunkat, és szeretni önmagunkat. Hogy pedig senki se mondhassa, hogy nem tudta, hogyan szeresse Istent, felebarátját, önmagát, a jó Isten ezt a hármas kötelességünket bőveb-

ben kinyilatkoztatta a tizparancsolatban. 144. *Mely parancsolatokban vannak meg bővebben kötelességeink Isten és az emberek iránt? Kötelességeink Isten és az emberek iránt Isten tizparancsolatában vannak meg bővebben.*

145. *Hogyan szól az Isten tizparancsolata?*

1. Én vagyok a te Urad, Istened: Uradat, Istenedet imádjad és csak neki szolgálj. 2. Istennek nevét hiába ne vegyed. 3. Megemlékezzél arról, hogy az Úr napját megszenteljed. 4. Atyádat és anyádat tiszteljed. 5. Ne ölj. 6. Ne paráználkodjál 7. Ne lopj. 8. Hamis tanuságot ne szólj felebarátod ellen. 9. Felebarátod feleségét ne kivánjad. 10. Se házát, se mezejét, se másféle jószágát ne kivánjad.

(Összefoglalás.) (Mikor szeretjük magunkat helyesen? Ki a felebarátunk? Mikor szeretjük felebarátunkat úgy, mint magunkat? Miért kell minden embert szeretnünk? Miért kell ellenségünket is szerétnünk? Mivel mutatjuk meg különösen, hogy szeretjük felebarátunkat? Mely parancsolatokban vannak meg bővebben kötelességeink Isten és az emberek iránt? Hogyan szól az Isten tizparancsolata?

(Alkalmazás.) Minden embert szeretnünk kell, mert Isten parancsolta, és minden ember felebarátunk. De nem kivánja ám a jó Isten, hogy mindenkit egyformán szeressünk. Ugy-e, legjobban szeretjük szüleinket és testvéreinket. Azután tanítóinkat jobban szeretjük, mint más embereket. Iskolatársainkat jobban szeretjük, mint más gyermekeket. A jó társakat jobban szeretjük, mint a rosszakat. Azért a jókkal szabad együtt lennünk, a rosszakat azonban kerülnünk kell, de haragudni rájuk nem szabad, hanem inkább meg kell inteni őket, ha rosszul tesznek és imádkozni kell értük.

Szüleiteknek és tanítóitoknak úgy mutatjátok meg, hogy szeretitek őket, ha minden parancsukat szivesen és gyorsan teljesítitek. Társaitoknak pedig úgy mutatjátok meg, hogy szeretitek őket, ha szelidek vagytok irántuk, szivesen kölcsönöztök nekik, ha valamijük hiányzik.

Felnőtteket az utcán köszönteni kell (faluhelyen) és ha idegen valamit kérdez, szépen felelni neki. A csufolódó, durva gyermeket az emberek is megvetik; hát még az Úr Jézus mit szól hozzá, aki azt mondotta: »szeresd felebarátodat«, és az utolsó csepp vérét is kiontotta az emberekért.

(A következő órára papirt és iróeszközt hozatok a gyermekekkel, mert a parancsolatok tárgyalásakor mindjárt a lelki tükröt is elkészítjük, melyet le kell irniok.)

17. Lecke. (146.—157. kérdés.)

»Én vagyok a te Urad, Istened: Uradat, Istenedet imádjad és csak neki szolgálj.«

(Előkészítés.) Egy picike virágmagot, egy picike harmatcsöppöt, egy picike méhecskét, vagy egy okos kis embert ki tudna semmiből csinálni? Azért azt mondja eszünk, van valaki, akit nem látunk, aki az egész világot teremtette.

Mondjátok szivetekben: »édes Istenem, hiszem, hogy a gyönyörü szép világot te teremtetted, és hogy te végtelenül hatalmas, végtelenül bölcs, végtelenül jó vagy«.

Azt is az eszünk mondja, hogy az Isten nem hiába teremtett ilyen gyönyörü világot, hanem azért, mert szeret bennünket, mert azt akarja, hogy mi boldogok legyünk. Annak tehát nem a jó Isten az oka, ha valaki mégis elkárhozik. Ezért azt mondja eszünk, hogy remélnünk kell, hogy a jó Isten nekünk örök boldogságot ád.

Mondjátok szivetekben: »remélem, édes Istenem, hogy örök boldogságot adsz, mert végtelenül jóságos vagy«.

De még azt is mondja eszünk, hogy Istent mindezekért igen-igen, mindenfölött kell szeretnünk és tisztelnünk.

Mondjátok szivetekben: »édes Istenem, szeretlek téged és tisztellek, mint az egész világ Urát és Teremtőjét«.

Isten csodálatos módon is kinyilatkoztatta, hogy Ő az Isten és azért hinni és remélni kell benne, szeretni és imádni kell Őt.

(Célkitüzés.) Arról tanulunk ma, mikor és hogyan nyilatkoztatta ki az Isten, hogy őbenne hinnünk, remélnünk kell, hogy őt szeretnünk és imádnunk kell.

(Előterjesztés.) Mikor Mózes csodálatos módon átvezette a zsidó népet a Vöröstengeren, a harmadik hónap elején a Sinai-hegy lábához értek. Mózes fölment a hegyre és ott így szólt hozzá Isten: »Láttátok, mit cselekedtem az egyptomiak-

kal és hogyan védelmeztelek meg benneteket. Ha tehát hallgatni akartok szavamra, és megtartjátok szövetségemet, ti lesztek az én választott népem.« Mózes elmondta ezeket a népnek, és mindnyájan felelték: »Mindent megteszünk, amit az Úr parancsol.

Ismét fölment Mózes a hegyre és ezt mondta neki az Úr: »Mondd meg nekik, hogy szenteljék meg magukat ma és holnap...« »Csinálj korlátokat a hegy körül, hogy senki közel ne jőjjön.«

Harmadnap reggel elkezdett dörögni és villámlani. Sötét felhő födte be a Sinai-hegyet és az egész hegy félelmetesen rengett, füstölgött, lángolt, mert az Úr szállott rá a lángokban. Trombiták harsogtak mind erősebben és a nép igen megrémült. Hirtelen nagy csöndesség lett és Isten szólott a lángok közepéből:

»Én vagyok a te Urad, Istened, Uradat, Istenedet imádjad és csak neki szolgálj.«

És kihirdette mind a tiz parancsolatot. A nép pedig félelmében visszahátrált és így szólt Mózesnek: »Beszélj te az Úr helyett, az Úr pedig ne szóljon hozzánk, mert hátha meghalunk.« Mózes felelé: »Azért jött le az Úr, hogy féljetek és ne vétkezzetek.«

Azután Mózes oltárt épített, állatokat ölt és föláldozta Istennek. Fölolvasta Isten parancsolatait és a nép egyszerre mondotta: »Mindent megteszünk, amit az Úr mondott.«

Akkor Mózes fölment ismét a hegyre, negyven napig ott maradt és az Isten beszélt vele és két kőtáblát adott neki, melyekre Isten ujja a tizparancsolatot irta.

Mig Mózes 40 napig a hegyen volt, a nép elunta már várni, azért így szólt Áronnak, Mózes testvérének: »Csinálj nekünk olyan isteneket, amilyeneket Egyptomban láttunk, mert nem tudjuk, mi történt Mózessel.« Áron elhozatta velük aranygyürüiket, mert azt hitte, hogy majd nem adják oda és nem követelik többé, hogy bálványistent csináljon nekik. De bizony elhozták. Erre Áron az aranyat borjualakba öntötte és oltárt épített előtte. A zsidók pedig áldozatokat mutattak be a borjunak, ettek-ittak, játszottak és táncoltak pogányok módjára.

Mikor Mózes negyven nap mulva lejött a hegyről és

látta, mit csinálnak a zsidók, borzasztó haragra gerjedt, földhöz vágta a két kőtáblát, az aranyborjut porrá törte, vizbe szórta és megitatta a néppel. Áront szigoruan megdorgálta bűne miatt, a főbünösöket pedig halállal büntette.

(Mi a neve a hegynek, melyen Isten a tizparancsolatot kihirdette? Mit üzent Isten Mózes által a népnek? Megigérték-e, hogy megteszik Isten parancsát? Mit kellett tenniök két napig? (Megszentelni magukat = bűneiket megbánni.) Mit tetetett Isten Mózessel a hegy köré? Mi történt harmadnap? Milyen volt a hegy? Mit csinált a nép? Mit hirdetett ki Isten a csöndben? Miért kérte a nép Mózest, hogy ő beszéljen vele, ne az Isten? Hogyan köszönték meg Istennek a tizparancsolatot? Mit igért újra a nép? Hány napig maradt azután Mózes a hegyen? Mit adott át neki Isten? Hogyan gondolkodott ezalatt a nép? Mit követelt Árontól? Szivesen megtette-e Áron kérésüket? Mit öntött nekik aranyból? Hogyan tisztelte a nép az aranyborjut? Mit csinált Mózes, mikor lejött a hegyről?)

(Megértetés.) Isten figyelmeztette a zsidókat, hogy emlékezzenek meg róla, hogyan vezette ki őket az egyptomi szolgaságból. Azért tette ezt, hogy higyjenek benne. A Sinaihegyre is azért szállott olyan félelmetes módon, hogy a zsidók elhigyjék, hogy Ő az Isten, nem pedig a bálványok. Meg azért is tett Isten ilyen nagy csodát, hogy a nép tudhassa, remélhesse, hogy ezután is meg fogja az Isten minden bajtól menteni őket. És még azért is mutatta meg nekik Isten az Ő jóságát és hatalmát, hogy ne a tehetetlen bálványokat szeressék, imádják, hanem az igazi Istent. Ezért hirdette ki nekik az első parancsolatot: »Én vagyok a te Urad, Istened, Uradat, Istenedet imádjad és csak neki szolgálj.« **146.** *Mit parancsol Isten az első parancsolattal? Isten az első parancsolattal azt parancsolja, hogy benne higyjünk és reméljünk, őt szeressük és imádjuk.*

Egy kis ideig megtartották a zsidók az első parancsot. De ez, sajnos, nem sokáig tartott. Mintha csak a gonoszlélek elvette volna eszüket, olyan dolgokat csináltak.

Amint Mózes hosszabb ideig nem jött le a hegyről, lassankint megfeledkeztek Istenről. Nem törődtek Istennel. Azt mondogatták magukban: hátha Mózes nem is jön többé vissza, hátha Isten is otthagyja őket a pusztában veszni; talán nincs is Isten, Mózes csak hazudott nekik, legjobb lesz olyan bál-

vány-istent készíteni, amilyent Egyptomban láttak. Ma is akad olyan szerencsétlen ember, aki nem törődik a hitigazságokkal, vagy a saját hibájából kétségbevonja azokat. Ez vétkezik a hit ellen. A hit ellen tehát az vétkezik, aki a *hitigazságokkal nem törődik, vagy azokat saját hibájából kétségbevonja.*

Azok a szerencsétlen zsidók még nagyobb bűnt is követtek el ennél. Nemcsak maguk nem törődtek Istennel, nemcsak maguk kételkedtek, hogy van-e Isten, hanem másoknak is ezt beszélték és végre egészen megtagadták hitüket, mikor aranyborjut imádtak. Most is, ha valaki a hitigazságok ellen beszél vagy másvallásuvá lesz, nagy bűnt követ el a hit ellen. Tehát az is vétkezik a hit ellen, aki a *megismert hitigazságok ellen beszél, vagy a hitet megtagadja.*

147. *Ki vétkezik a hit ellen? A hit ellen az vétkezik: 1. aki a hitigazságokkal nem törődik, vagy azokat saját hibájából kétségbevonja; 2. aki a megismert hitigazságok ellen beszél, vagy a hitet megtagadja.*

Eleinte csak néhányan akadtak ilyen gonoszak, de ezek mindig több embernek beszéltek ily hitetlen dolgokat, azok meghallgatták, azért maguk is elvesztették hitüket. Jobb lett volna, ha befogják füleiket, vagy eltávoznak onnan, ahol ilyen gonosz beszédeket hallottak. Kedves gyermekek, ha valamikor ti is hallotok ilyen beszédeket, vagy olyan könyv, ujság kerül kezetekbe, meg ne hallgassátok, el ne olvassátok, mert az nagyon veszedelmes hitetekre. **148.** *Különösen mi veszedelmes hitünkre? Hitünkre különösen veszedelmes, ha a katolikus hittel ellenkező dolgokat hallgatunk, vagy olvasunk.*

Isten Ábrahámnak megigérte, hogy 1. megsokasítja nemzetét, mint az ég csillagait, és 2. hogy az ő népéből fog születni a Megváltó, 3. aki az embereknek megnyitja a mennyország ajtaját. Itt van most az a megsokasított nép. Ugy-e beteljesedett Isten első igérete? Mi most már azt is tudjuk, hogy a jó Isten második igéretét is teljesítette, mert csakugyan megszületett a Megváltó a zsidó nemzetből. Remélhetjük-e tehát, hogy a jó Isten örök üdvösséget is fog adni mindnyájunknak? Isten még minden igéretét teljesítette, Isten még senkit sem csalt meg, tehát kell is remélnünk! De azt is tudjuk, hogy bűnt követünk el sokszor, meg, hogy jót csak Isten

segítségével tehetünk; mennyországba pedig csak akkor juthatunk, ha Isten megbocsátja bűneinket és sok jót cselekedünk. Kell-e tehát azt is remélnünk Istentől, hogy megbocsátja bűneinket és segít bennünket a jóra? Igen, ezt is kell remélnünk Istentől, mert ez szükséges az örök üdvösség elnyerésére. **149.** *Mit kell Istentől remélnünk? Istentől remélnünk kell az örök üdvösséget, és mindent, ami annak elnyerésére szükséges.*

Földi dolgokat is remélhetünk Istentől, ha azok segítenek a jóra.

Lássátok, kedves gyermekek, a zsidók nem remélték, hogy Isten elvezeti őket onnan a pusztaságból, nem remélték, hogy megsegíti őket, kétségbeestek, hogy itt kell elpusztulniok. Azt mondogatták: »Mózes nem jön, Isten megfeledkezett rólunk, készítsünk azért bálvány-istent.« Igy járt a szegény Judás is, aki az Úr Jézust elárulta 30 ezüstpénzért. Mikor elgondolta, mekkora bűnt követett ő el, kétségbeesett, nem bizott abban, hogy Isten megbocsát neki; pedig bizhatott volna, mert az Úr Jézus sokszor megmutatta Judás szemeláttára, hogy szivesen megbocsát akárkinek is, ha megbánja bűnét. A zsidók vétkeztek a remény ellen, Judás is vétkezett a remény ellen. Az vétkezik a remény ellen, aki *nem bizik abban, hogy Isten megbocsát neki és megsegíti őt.*

Emlékezzetek a vizözönre! Ugy-e, Noe hiába intette a gonosz embereket, hogy bánják meg bűneiket, hiába fenyegette őket, hogy Isten elpusztítja a világot, mindig csak azt mondogatták, a jó Isten nem büntet meg bennünket olyan szigoruan, a jó Isten irgalmas. Ezek tehát épen ellenkezőt mondottak, mint a zsidók, mint Judás. A zsidók és Judás nem biztak abban, hogy Isten megbocsát, hogy megsegíti őket, Noe kortársai pedig *vakmerően bizakodtak,* hogy nem kell félni Istentől. Mindkettő bűn a remény ellen. **150.** *Ki vétkezik a remény ellen? A remény ellen az vétkezik: 1. aki nem bizik abban, hogy Isten megbocsát neki és megsegíti őt; 2. aki vakmerően bizakodik.*

Mikor szeretjük Istent minden fölött? (136. k.) Szerették-e a zsidók Istent, mikor Őróla megfeledkezve bálványistent csináltak? Hogy szól az első parancsolat? De Istennek

akármelyik parancsát nem tartjuk is meg, mindig vétkezünk Isten iránt való szeretet ellen, mert csak az szereti Istent, aki megteszi, ami Istennek kedves. A zsidók már a Sinai-hegy alatt zugolódtak Isten ellen, hogy olyan soká váratja őket, később pedig, mikor egyszer nem volt vizük és ennivalójuk, még jobban zugolódtak és azt mondogatták, jobb lett volna Egyptomban maradni, és hogy Isten csak azért vezette őket a pusztába, hogy mind elpusztuljanak. Nem szereti Istent, aki zugolódik valami baj miatt, és azért a jó Istent okolja; zugolódik Isten rendelése ellen. **151.** *Ki vétkezik az Isten iránt való szeretet ellen? Az Isten iránt való szeretet ellen az vétkezik, aki Isten parancsolatait meg nem tartja, vagy pedig Isten rendelése ellen zugolódik.*

Eddig azt tanultuk meg, hogyan vétkeztek a zsidók a hit ellen, a remény ellen, a szeretet ellen. Most nézzük azt, hogyan teljesítették Isten parancsát: »Uradat, Istenedet imádjad és csak neki szolgálj.« Ugy-e, azt mondottam, hogy Mózes a tizparancsolat kihirdetése után hálából oltárt emelt és azon áldozatokat mutatott be Istennek. És az egész zsidó nép odasereglett az oltár köré és letérdelt, imádkozott, vagyis résztvett a közös istentiszteleten. És azt mondották imádságukban is, azt jelentették térdhajtásukkal is, meg a közös istentiszteleten való részvételükkel is, hogy »te vagy Istenünk, az egész világ Ura. Más szóval azt mondjuk, hogy imádták Istent. Egyszer már tanultuk, hogy a szenteket is tisztelnünk kell, és a jövő órán ismét tanuljuk, de a szenteknek nem mondjuk, hogy ők a mi legfőbb uraink. Tehát Istent másképp tiszteljük, mint a szenteket, Istent imádjuk, vagyis úgy tiszteljük, mint legfőbb Urunkat. **152.** *Mikor imádjuk Istent? Istent akkor imádjuk, ha úgy tiszteljük őt, amint legfőbb Urunkat tisztelnünk kell.*

Mivel mutatták meg a zsidók, hogy imádják Istent? Azzal, hogy imádkoztak, térdet hajtottak, és a közös istentiszteleten résztvettek. Mi is megmutathatjuk, hogy imádjuk a jó Istent, valahányszor imádkozunk, az oltáriszentség előtt térdet hajtunk, és résztveszünk a szentmisén és a litánián, mert ezek a mi közös istentiszteleteink. **153.** *Mivel mutatjuk meg, hogy Istent imádjuk? Hogy Istent imádjuk, azt azzal mutat-*

juk meg, ha imádkozunk, térdet hajtunk és a közös istentiszteleten résztveszünk.

Tetszett volna-e Istennek, ha valaki a zsidók közül azt mondta volna: »én bizony nem megyek oda a közös oltárhoz, tudok én magam is imádkozni a mezőn, vagy otthon?« Ebből tudhatjátok, mekkora bűnt követ el az, aki szentmise helyett maga akarja Istent imádni, meg gyónás és áldozás helyett is egyenesen maga akarná Istentől megnyerni bűnei bocsánatát. Máskor imádhatja Isten külön is és megbánhatja bűneit külön is, de a szentmisén részt kell vennie, bűneit Isten helyettesének meg kell gyónnia, mert ezt így rendelte Krisztus Urunk.

Azt parancsolta Isten Mózesnek, hogy a Sinai-hegy körül csináljon korlátokat, hogy senki se mehessen közel, mert az *szent hely* volt. Épen így bűn volna most is, ha valaki templomban, temetőben helytelenül viselkednék, mert ezek is szent helyek. Tetszett volna-e Istennek, ha valaki az oltárt, melyet Mózes Isten tiszteletére állított, bepiszkította volna sárral? Nem, mert az *szent tárgy* volt. Épen így bűn volna most is, ha valaki szent tárgyakat a templomból, vagy pl. megszentelt rózsafüzért bepiszkítana, meggyalázna. Tetszett volna-e Istennek, ha valaki Mózest csúfolta volna, bántotta volna? Nem, mert Mózes Isten szolgája, *Istennek szentelt személy* volt. Épen így vétkeznék most is, aki Istennek szentelt személyeket, papokat, szerzeteseket, apácákat kicsúfolna, bántana, gyalázattal illetne. Ha valaki Istennek szentelt helyeket, tárgyakat, személyeket meggyaláz, azt mondjuk, szentségtörést követ el. És még az is szentségtörést követ el, aki nagy bűnben merne áldozni, mert ilyen ember nem méltó arra, hogy áldozzék, vagy más szentséget vegyen föl. **155.** *Ki követ el szentségtörést? Szentségtörést az követ el, aki valamely szentséget méltatlanul vesz föl, vagy az Istennek szentelt helyeket, tárgyakat, személyeket meggyalázza.*

Kitől kell remélnünk az örök üdvösséget és minden más jót? Vannak kiváncsi emberek, akik kártyát vettetnek, azt remélik, hogy abból megtudhatják, milyen szerencséjük lesz. Vannak, akik a 13-as számot szerencsétlennek tartják, vagy azt mondják, kéményseprővel találkozni szerencse. Adott-e Isten olyan erőt a kártyába, hogy az megjövendölhesse szeren-

csénket? Hát a 13-as számnak adott-e olyan erőt, hogy az nekünk árthasson? Hát a kéményseprőnek, hogy az nekünk szerencsét hozzon? Ilyen ereje, ilyen hatalma egyedül Istennek van, azért az bűn, ha valaki valamely dolognak olyan titkos erőt tulajdonít, — azt hiszi, hogy olyan titkos ereje van — amilyent Isten annak a dolognak nem adott. Ez a babonaság bűne. **156.** *Ki vétkezik babonával? Babonával az vétkezik, aki valamely dolognak oly titkos erőt tulajdonít, aminőt Isten annak nem adott.*

Ki teremtette az aranyat, melyből a zsidók bálvány-istent készítettek? És a szerencsétlenek ezt az Isten teremtményét imádták Isten helyett, Isten gyanánt. Úgy tettek, mint a pogányok, akik a napot, holdat, csillagokat, kőből-fából faragott szobrokat imádtak Isten gyanánt. Ezek a bálványimádók. **157.** *Kit nevezünk bálványimádónak? Bálványimádónak azt nevezzük, aki valamely teremtményt Isten gyanánt imád, mint a pogányok.*

Istent imádni minden teremtmény kötelessége. Ez ellen bűn: a szentségtörés, a babona, a bálványimádás. Hát aki nem imádkozik? Ez is Isten imádása ellen vétkezik és még aki szent dologgal tréfát, gúnyt üz!

154. *Ki vétkezik tehát Isten imádása ellen? Isten imádása ellen az vétkezik: 1. aki nem imádkozik; 2. aki a szent dolgokkal tréfát vagy gúnyt üz; 3. aki szentségtörést, babonát vagy bálványimádást követ el.*

(Összefoglalás.) (Mit parancsol Isten az első parancsolattal? Ki vétkezik a hit ellen? Különösen mi veszedelmes hitünkre? Mit kell Istentől remélnünk? Ki vétkezik a remény ellen? Ki vétkezik az Isten iránt való szeretet ellen? Mikor imádjuk Istent? Mivel mutatjuk meg, hogy Istent imádjuk? Ki vétkezik Isten imádása ellen? Ki követ el szentségtörést? Ki vétkezik babonával? Kit nevezünk bálványimádónak?)

(Alkalmazás.) Tudom, hogy nem akartok úgy járni, mint a szerencsétlen zsidók. De jól vigyázzatok, a zsidók sem gondolták ám, hogy hamarosan hitetlenek lesznek. Hanem a gonoszlélek elcsábította őket, meg a hitetlen társaik beszédje. Nektek is sughat ám a gonoszlélek ilyen kételkedő gondolatokat. Azt pedig gondoljátok meg, nem történt-e már eddig is, hogy ilyen katolikus hittel ellenkező dolgokat hallgattatok,

vagy olvastatok. Irjátok föl a kérdést: *1. Hallgattam-e, olvastam-e a katolikus hittel ellenkező dolgot?*

Azt is igérjétek meg a jó Istennek, hogy mindig biztok benne, tőle remélitek, hogy örök üdvösséget ad és mindent, ami annak elnyerésére szükséges. Semmiféle teremtménytől nem vártok olyan szerencsét, amit az nem adhat, mert az babonaság volna. Irjátok: 2. *Voltam-e babonás?*

Azt is igérjétek meg Istennek, hogy szeretni akarjátok és ezt úgy mutatjátok meg, hogy imádságtokat sohasem mulasztjátok el, imaközben nem gondoltok semmire, csak a jó Istenre, és hogy szent dologból nem akartok tréfát vagy gúnyt üzni. Irjátok: *3. Mulasztottam-e imádságot? Néhányszor? Sokszor? 4. Imádságközben gondoltam-e szándékosan más dolgokra? 5. Üztem-e szent dolgokkal tréfát vagy gúnyt?*

Egyik-másik kérdésre azt mondja emlékezetetek, hogy igenis én ezt tettem. Akkor azután gondoljátok meg, hogy hasonlók voltatok a szerencsétlen zsidókhoz, sajnáljátok szivetek mélyéből, hogy Istent megbántottátok és elhatározzátok, hogy gyónástokban megmondjátok.

(Igy készítjük el az első gyónás idejére a lelki tükröt. Tanácsos e kérdéseket fölirni a táblára és pedig parancsolatokként egy-egy római szám alá. Lehetséges, hogy szükebb látókörü gyermekeknél nem lesz szükség minden kérdésre. Én városhelyen jónak láttam mindezeket belevenni a lelki tükörbe.)

18. Lecke. (158.—164. kérdés.)

A szentek tiszteletéről. A szentképekről és ereklyékről.

(Előkészités.) Az a kérdés, kik vannak a mennyországban? Ha a jó Isten valahogyan tudtunkra nem adná, senkiről sem tudhatnók biztosan, hogy a mennyországban van-e. Hanem a jó Isten gondoskodott róla, hogy legyenek szentek, akikről biztosan tudhassuk, hogy mennyországban vannak. Úgy gondoskodott, hogy több csodát tett velük életükben is, haláluk után is. Ilyenekről azután az anyaszentegyház tanítóhivatala ünnepélyesen kijelenti, hogy mennyben vannak, azért bátran imádkozhatunk hozzájuk, hogy érettünk Istennél könyörög-

jenek, közbenjárjanak. Azt mondjuk, hogy az anyaszentegyház ilyeneket a szentek sorába igtat, másképen szentté avat. Akiket egyszer az anyaszentegyház szentté avat, azokról biztosan tudhatjuk, hogy a mennyországban vannak, mert az anyaszentegyház a hittanításban nem tévedhet. Mások is vannak még mennyországban, de biztosan csak azokról tudjuk, akiket az anyaszentegyház szentté avatott.

(Célkitüzés.) Ma azt tanuljuk meg, hogy a szenteket tisztelni jó dolog és hasznos, azután meg azt, hogy miképen kell őket tisztelnünk.

(Előterjesztés.) Szent Pál apostolról tudjátok, hogy egy ideig üldözte a keresztényeket és pedig jobban, mint bárki más. Megtérése után azonban, mintha csak előbbi hibáját akarta volna jóvá tenni, minden idejét arra fordította, hogy az embereket megismertesse az Úr Jézus tanításával. Nem félt a zsidóktól sem, pedig tudta, hogy azok meg akarják őt ölni. Azért bátran ment Jeruzsálembe, akárhogyan kérték is a keresztények, hogy ne menjen, mert a zsidók halálra keresik. Hányszor megtörtént, hogy megfogták ellenségei, megverték, és csak a római katonák mentették meg a haláltól. Éveken át börtönben szenvedett, és még ott is mindig az Úr Jézust prédikálta, valahányszor a pogány biró beszélni engedte őt.

Folytonosan utazott a szárazföldön is, a tengeren is, hogy mennél többen legyenek keresztényekké. Prédikációiban is, leveleiben is mindig csak jóra intette őket és kész volt mindent elveszteni, még életét is, csak a keresztények szeressék Jézust. Fiacskáinak, testvéreinek nevezi őket, hacsak lehetett, meglátogatta őket, azért azután a keresztények is nagyon szerették úgy, hogy sokan megsiratták, mikor tőlük eltávozott.

Ellenségei pedig mindig ellene lázították a pogányokat úgy, hogy többször megostorozták, meg is kövezték. Többször, tengeri utazáskor hajótörést szenvedett. És mégis, újra meg újra utra kelt, mert szerette Jézust és azt akarta, hogy mások is szeressék.

Szent élete miatt a jó Isten úgy kitüntette Szent Pált, hogy sok csodát tett már életében. Egyszer pl. prédikáció közben egy ifju leesett a harmadik emelet ablakából, rögtön meghalt. Szent Pál imádkozott érte és föltámadt. Egyszer meg egy

béna embert gyógyított meg csodálatos módon Lystra nevü városban, mire a város pogány lakói imádni akarták Szent Pált, mint Istent, és már hozták is az áldozati állatokat, hogy neki föláldozzák. Szent Pál nagyon megszomorodott erre és hangosan kezdett kiáltani, hogy egyedül Istent illeti meg az imádás, ő pedig épen olyan ember, mint más, és hogy nem a maga erejéből tette a csodát, hanem Isten adott neki erre hatalmat.

Másutt meg, mikor látták az emberek, hogy milyen csodatevő hatalmat adott Isten Szent Pálnak, elkérték tőle felsőruháját, kendőit, ezeket elvitték betegeikhez, rájuk tették és azok meggyógyultak.

Szent Pál apostolt a jó Isten úgy kitüntette már földi életében, hogy fölvitte az égbe, és megmutatta neki a mennyei boldogságot, melyről azt mondja, hogy ember le nem irhatja, mi van ott.

Sok szenvedés, sok veszedelmes utazás után Rómába jutott Szent Pál, ahol szintén bátran hirdette a megfeszített Úr Jézust a zsidóknak is, pogányoknak is, amiért a kegyetlen Nero császár lefejeztette őt. Ezért szokták Szent Pál képét karddal rajzolni vagy fösteni.

(Mit tett Szent Pál megtérése után? Félt-e a zsidóktól? Mit tett még a fogságban is? Hogyan szerette a keresztényeket? Félt-e a tengeri utazástól? Mi történt vele a tengeren? Hogyan haragudtak rá ellenségei? oHgyan kinozták? Mivel mutatta meg Isten, hogy szereti Szent Pált? Milyen csodákat tett? Elfogadta-e, hogy Isten gyanánt imádják? Csak maga Szent Pál gyógyította meg a betegeket? Hova vitte föl Isten Szent Pált földi életében? Hol halt meg Szent Pál? Hogyan halt meg? Hogyan rajzolják?)

(Megértetés.) Szent Pál apostolt szerették a keresztények. De még pogányok is akadtak, akik tisztelték Szent Pált. A pogány biró pl. többször megengedte neki a börtönben, hogy prédikálhasson. Egyszer meg imádni akarták Isten gyanánt a pogányok. Csupán a zsidók nem tisztelték Szent Pált. Ezeknek többször azt mondhatta Szent Pál, semmi más okból nem üldöztök engem, semmi rosszat nem mondhattok rólam, mint csak azt, hogy hirdetem a megfeszített Krisztust. Olyan ember, akiről még ellenségei sem mondhatnak rosszat, szent ember. Mit gondoltok, tetszett-e Istennek, hogy az emberek eny-

nyire szeretik, tisztelik Szent Pált? Mivel mutatta meg ezt Isten? Ugy-e, azzal, hogy csodatevő hatalmat adott neki és egyszer az égbe is fölvitte még földi életében. Ami a jó Istennek tetszik, az jó dolog. De nemcsak jó és helyes volt, hogy az emberek Szent Pált tisztelték, hanem hasznos is. Aki Szent Pált tisztelte, szerette, az maga is iparkodott olyan szent lenni. Nemcsak a mennyországban jutalmazta meg ezeket Isten, hanem sokszor már a földön is, hiszen hányszor megtörtént, hogy Szent Pál imádságára csodálatos módon meggyógyultak a betegeik. Aki tiszteli a szenteket, azért a szentek is imádkoznak, és akkor az örök üdvösségre jut. Mindezt nagyon jól tudja az anyaszentegyház, azért azt tanítja, hogy a szenteket tisztelni jó és üdvös. **158.** *Mit tanít az anyaszentegyház a szentek tiszteletéről? Az anyaszentegyház a szentek tiszteletéről azt tanítja, hogy a szenteket tisztelni jó és üdvös.*

Szent Pálról a szentirás mondja, hogy erényes ember volt. Azt is a szentirásból tudjuk, hogy Isten már földi életében kitüntette úgy, hogy csodatevő hatalmat adott neki és megmutatta neki a mennyországot. Gondolhatjátok, hogy milyen dicsőséget kapott Szent Pál apostol a mennyországban, mikor hosszu, erényes élet után még életét is odaadta hitéért. Ezért tiszteljük mi is Szent Pált. Más szentek életét azonban az anyaszentegyház megvizsgálja, hogy csakugyan erényes életüek voltak-e, hogy Isten megdicsőítette-e őket csodatevő hatalommal akár életükben, akár haláluk után. Ha igen, akkor biztosra vehetjük, hogy a mennyei dicsőségbe jutottak. Akkor azután tiszteljük is őket, mert az anyaszentegyház nem tévedhet a hittanításban. **159.** *Miért tiszteljük a szenteket? A szenteket azért tiszteljük, mert 1. nagyon erényes életüek voltak; 2. mert maga Isten is megdicsőítette őket.*

A szentek nem egyformán voltak erényes életüek a földön. Az egyik hosszabb ideig volt erényes, mint a másik; az egyik egész életében erényes életü volt, a másik egy darabig bűnös életet élt és csak azután tért meg. Szent Pál is, ugy-e, egyideig üldözte Krisztus követőit, de azután annyi jót tett, annyit dolgozott Istenért és az emberekért, annyit szenvedett, hogy Isten nagyon megdicsőítette már földi életében is. Azért

Szent Pál a legnagyobb szentek közé tartozik. Van azonban a szentek között valaki, aki soha életében nem tett semmi rosszat, soha életében nem követett el semmi bűnt, még az eredeti bűn sem volt lelkén sohasem. Ki az? Ugy-e, a boldogságos Szűz Mária? És épen ezért az Isten legjobban megdicsőítette. Először is megoltalmazta az eredeti bűntől, azután őt választotta ki arra a nagy méltóságra, hogy Jézusnak anyja legyen, azután testét is megoltalmazta a rothadástól, fölvitte a a mennybe, amit senki mással nem tett a jó Isten. Ebből az is következik, hogy rajtunk is legkönnyebben segíthet, imádságával legtöbbet tehet érettünk. És csakugyan az Úr Jézus a bold. Szűz Mária kérésére tette legelső csodáját, hogy a kánai mennyegzőn átváltoztatta a vizet borrá. Mióta pedig a mennyben van, egy szentnek imádságára sem hallgatott Isten annyiszor, egy szent kedvéért sem tett annyi csodát, mint a bold. Szűz Mária kedvéért. Még most is minden évben tesz csodát a jó Isten Lourdes-ban a bold. Szűz Mária bucsujáró helyén. Megérdemli, hogy legjobban tiszteljük a szentek között, hisz Isten anyja és imádságával legtöbbet tehet érettünk Istennél. **160.** *Kit tisztelünk a szentek közül leginkább? A szentek közül leginkább a boldogságos Szűz Máriát tiszteljük.* **161.** *Miért tiszteljük a szentek közül leginkább a bold. Szűz Máriát? A szentek közül azért tiszteljük leginkább a bold. Szűz Máriát, mert ő Istennek anyja és imádságával legtöbbet tehet érettünk Istennél.*

Szent Pál közbenjárt az ifjuért, közbenjárt a bénáért és Isten csodát tett az ő közbenjárására. Vagy a bold. Szűz Mária közbenjárt a szegény lakodalmasokért és az Úr Jézus Szűz Mária közbenjárására átváltoztatta a vizet borrá. Tehát a szentek nem a maguk erejéből segítenek rajtunk, Szűz Mária sem a maga erejéből segít rajtunk, hanem közbenjárásukkal segítenek rajtunk. Mit értünk közbenjáráson? Ugy-e, azt, hogy imádkoznak értünk? Ki tehet értünk legtöbbet közbenjárásával, vagyis imádságával? A többi szentek is sokat tehetnek érettünk közbenjárásukkal? **162.** *Miért kérjük tehát a szentek közbenjárását? A szentek közbenjárását azért kérjük, mert imádságukkal sokat tehetnek érettünk Istennél.*

Mikor Szent Pál közbenjárásával meggyógyította Lystrá-

ban a született bénát, hogyan akarták a pogányok tisztelni ezért? Ugy-e, imádni akarták, mert azt hitték, hogy Isten? Mit csinált Szent Pál? Megengedte, hogy imádják őt? Inkább nagyon megszomorodott és kiáltozott, hogy ne tegyék azt, mert imádni csak Istent szabad. A bold. Szűz Máriát legjobban tiszteljük az összes szentek közül, mert ő Isten anyja. Imádjuk-e a bold. Szűz Máriát? Bizony nem! És nagy szomoruságot okozna Szűz Máriának az, aki őt imádná. A boldogságos Szűz Máriát is csak tiszteljük, nem imádjuk, mert ő nem Isten. Igaz, hogy legjobban tiszteljük a szentek közül, de azért mégsem imádjuk. Abból is látszik, hogy Szűz Máriát nem imádjuk, mert nem magától várjuk, hogy segítsen rajtunk, hanem, hogy imádságával, közbenjárásával segítsen rajtunk.

A szentek közül még különösen kell tisztelnünk Szent Józsefet, az Úr Jézus nevelőatyját. Aki földi életében olyan hűségesen gondoskodott a kis Jézusról, az most is sokat tehet közbenjárásával az Úr Jézus családjáért: a katolikus anyaszentegyházért. Mi, magyarok, még különösen tiszteljük Szent Istvánt, az első magyar királyt; és ha szegény hazánkért imádkozni akarunk, legjobban tesszük, ha Szent Isten közbenjárását kérjük. Szent Imre herceg pedig különösen szereti a fiatalokat, amilyenek ti is vagytok, mert ő maga is fiatalon halt meg. Ezeken kivül még mindenkinek a védőszentjét kell különösen tisztelnie, akinek nevét a keresztségben kapta.

Azt mondottam, hogy Szent Pált nagyon szerették. Képzelhetitek, mekkora volt szomoruságuk, mikor meghallották, hogy Rómában a pogány császár lefejeztette. Hogy egészen el ne felejtsék és hogy újra szemük előtt legyen, hogy újra ájtatosan tudjanak imádkozni, mit cselekedtek? Megföstették Szent Pál képét és a kép előtt imádkoztak azután. Azóta szokásban van, hogy más képeket is készítenek az emberek. Vannak képek Istenről, Krisztus Urunkról, vagy más szentekről is. Ezek a szentképek emlékeztetnek bennünket Istenre, Krisztus Urunkra, vagy a szentekre és azonkivül nagyobb ájtatosságra is indítanak. **163.** *Miért tartjuk tehát tiszteletben a szentképeket? A szentképeket azért tartjuk tiszteletben, mert azok Istenre, Krisztusra, vagy a szentekre emlékeztetnek és ájtatosságra indítanak minket.*

Ugy-e, emlékeztek rá, hogy a zsidók aranyborjut öntettek, azt Isten gyanánt imádták, attól az aranyborjutól várták, hogy segít rajtuk. Hát, ha mi letérdelünk a feszület előtt, vagy szentkép előtt, kitől várjuk, hogy segítsen rajtunk, hogy meghallgassa imánkat? Ugy-e, eszünkbe sem jut azt gondolni, hogy az a feszület, vagy szentkép hallja a mi imánkat, hanem Jézus Krisztushoz imádkozunk, akit a feszület mutat, vagy ahoz a szenthez imádkozunk, akit a szentkép mutat, más szóval, akit a szentkép ábrázol.

Szent Pál történetében olvassuk a szentirásban, hogy elkérték tőle ruháját, kendőit, és a betegek meggyógyultak azok érintésére. Szent Ilona császárnő Krisztus keresztjét arról ismerte föl, hogy érintésére egy beteg rögtön meggyógyult. A régi keresztényeknél meg az volt a szokás, hogy a szent vértanuk vérét szivaccsal fölitatták, testét gondosan fölvették és mint drága kincset őrizték. Isten igen sok csodát tett már nemcsak Szent Pál ruháival, nemcsak Krisztus keresztjével, hanem más szentektől ránk maradt ilyen becses emlékekkel is. Ezeket úgy hivjuk, hogy ereklyék. Ilyen szent, becses ereklye van Budapesten, Szent István király jobb keze, mely csodálatosan a mai napig nem rothadt el. Ilyen becses ereklye van a győri székesegyházban, Szent László király fejcsontja. Ilyen becses ereklye az a vászonkendő is, mellyel 200 évvel ezelőtt letörölték a boldogságos Szűz Mária vérrel verejtékező képét itt a győri székesegyházban. Évenkint március 17-én kivesszük a kincstárból és tiszteletből megcsókoljuk. Minden oltárkőben is van valamely szentnek ereklyéje, csak ilyen oltáron szabad misézni. **164.** *Miért tartjuk tiszteletben a szent ereklyéket? A szent ereklyéket azért tartjuk tiszteletben, mert azok Jézustól vagy a szentektől ránk maradt becses emlékek.*

(Összefoglalás.) (Mit tanít az anyaszentegyház a szentek tiszteletéről? Miért tiszteljük a szenteket? Kit tisztelünk a szentek közül leginkább? Miért tiszteljük a szentek közül leginkább a boldogságos Szűz Máriát? Miért kérjük a szentek közbenjárását? Miért tartjuk tiszteletben a szentképeket? Miért tartjuk tiszteletben a szent ereklyéket?)

(Alkalmazás.) Istennek kedves dolgot cselekszünk, ha a szenteket szeretjük, tiszteljük. Közülük legjobban a boldogságos Szűz Máriát. Tanultátok, hogy a szentek sokat tehet-

nek érettünk Istennél. Azonban, csak úgy, ha ti is olyan jók, olyan erényesek iparkodtok lenni, mint ők voltak. Tehát példájukat követni kell, ha azt akarjuk, hogy szeressenek bennünket. Azután a szentek ünnepeit tartsátok meg és szerezzetek nekik örömöt gyónással, áldozással. Különösen Szűz Mária ünnepein illik gyónni és áldozni; azonkivül pedig akkor is, mikor névnapotok van; így tisztelitek igazán védőszenteteket. Krisztus keresztjét, Szűz Mária szobrait-képeit vagy más szentek képeit az utcán is tisztelnünk kell kalaplevevéssel, keresztvetéssel, dicsértessék-kel. Olyan oltárok előtt, ahol nincs Oltáriszentség, egy kissé meghajtjuk magunkat, — ilyenformán — mert valamely szentnek ereklyéje van az oltárkőben. De otthon is, lakástokban, úgy viselkedjetek, ahogyan Krisztus keresztje, vagy a szentek képei előtt katolikus gyermeknek viselkednie illik.

19. Lecke. (165.—175. kérdés.)

»Istennek nevét hiába ne vegyed.« »Megemlékezzél arról, hogy az Úr napját megszenteljed.«

I.

(Előkészités.) Eddig Isten első parancsolatáról tanultunk: »Én vagyok a te Urad, Istened, Uradat, Istenedet imádjad és csak neki szolgálj.« Láttuk, hogy Isten azt parancsolja ebben, egyedül neki higyjünk, egyedül tőle reméljük boldogságunkat, egyedül őt szeressük, mert nincs más Isten. A jó Isten akarja, hogy a szenteket is tiszteljük, mert erényes életük által hasonlókká lettek a végtelen jó, végtelen szent Istenhez, és ezért Isten is megdicsőítette őket.

Aki Istent szereti és a szenteket tiszteli, az Istennek és a szenteknek nevét nem csufolja, vagy minden ok nélkül nem emlegeti. Ha valaki Isten nevét, vagy a szentek nevét haragjában emlegeti, vagy elég ok nélkül, ez bűn Isten szent neve ellen. Abból is látszik ez, hogy Isten második parancsolatában azt mondja: »Istennek nevét hiába ne vegyed.«

(Célkitüzés.) Most arról tanulunk, kiről mondjuk, hogy hiába veszi Isten nevét.

(Előterjesztés.) Szent János apostolnak Isten megmutatta mennyei trónját. Igy mondja el ezt Szent János a »Titkos Jelenések« cimü könyvében. »Királyi szék vala elhelyezve mennyben és a királyi széken ül vala egy. És az ott ülő tekintete hasonló vala a jáspis- és szardiskőhöz; és a királyi szék körül szivárvány vala, hasonló a smaragd szinéhez. És a királyi szék körül huszonnégy szék, és a széken huszonnégy öreg ült, fehér ruhákba öltözve és a fejükön aranykoronák valának. És a királyi székből villámok és zugások és mennydörgések jövének ki... És a királyi szék körül négy élőlény vala... megrakva szemekkel és nem volt nyugtuk, éjjel-nappal mondván: »Szent, szent, szent a mindenható Úristen...« És amikor az élőlények dicsőséget mondottak a királyi széken ülőnek, a huszonnégy öreg leborula előtte és imádták az örökkéélőt, és letevék koronáikat a királyi szék előtt, mondván: »Méltó vagy Urunk, Istenünk, dicsőségre és tiszteletre, mert te teremtettél mindent...« És ezután láték nagy sereget, melyet senkisem számlálhatott meg, minden nemzetből, a királyi szék előtt állani, fehér, hosszu ruhákba öltözve, pálmákkal kezeikben... És a királyi szék előtt arcra borulának és imádák Istent, mondván: »dicsőség, hála, tisztelet... a mi Istenünknek mindörökön örökké. Amen«. (Jel. 4. és 7. f.)

(Ki ült a királyi széken? Milyen volt nézése? Jaspis, sok szinben csillogó, szardis, vöröses ragyogó drágakő. Mi volt a királyi szék körül? Kik ültek 24 széken? Mi jött ki a királyi székből? Milyen volt a térség a szék előtt? Kik voltak még a szék körül? Mit mondtak éjjel-nappal? Mit csináltak, mit mondtak erre az öregek? Mekkora sereget látott még? Mit cselekedtek, mit mondtak ezek is?

(Megértetés.) Gyönyörü és félelmetes látvány lehetett, mikor a villámló, zúgó, mennydörgő királyi szék előtt megszámlálhatatlan fehérruhás sokaság arcra borult és imádta Istent és dicsőséget, hálát, tiszteletet mondott neki. Isten most is ilyen félelmetes volna ám, ha megmutatná magát. Bizony térdre esnénk, arcra borulnánk mi is, ha láthatnók az Isten királyi székét. Ezért hajtjuk meg a fejünket, valahányszor Jézus nevét kimondjuk, és nem is szabad máskor említeni Jézus nevét, a szentek nevét, csak ha imádkozunk, vagy ha hozzájuk fohászkodunk. Most képzeljétek el, hogy játszotok valahol és

valaki közületek könnyelmüen kimondja Isten vagy a szentek nevét. Nem gondoljátok meg, hogy Isten ragyogó szeme rátok tekint a királyi székről. Még a tanítónéni is megharagudnék, ha az utcán könnyelmüen, ok nélkül az ő nevét kiabálnátok!

Aki Isten nevét könnyelmüen kimondja, nem követ el nagy bűnt, az igaz, de azért mégis vigyázzatok, szokástokká ne legyen.

Sokkal jobban megsérti Isten nevét, aki haragjában valami csunya, gyalázó szót is mond Isten, Jézus vagy Szűz Mária neve mellé. Például: »Isten is igazságtalan.« Ti ne mondjatok soha Istenről, Jézus Krisztusról vagy a boldogságos Szűz Máriáról készakarva *gyalázó dolgokat.* Sőt még arra is vigyázzatok, hogy véletlenségből ilyesmit ne mondjatok, mert ez káromkodás. Inkább, ha valamikor halljátok, hogy haragos ember káromkodik, gondoljatok rögtön Isten királyi székére és az arcukra boruló szentekkel együtt mondjátok: »szent, szent, szent a mindenható Úr Isten«; vagy úgy iparkodjatok jóvátenni a káromkodást, hogy magatokban mondjátok: »Dicsértessék a Jézus Krisztus.« **167.** *Ki vétkezik káromkodással? Káromkodással az vétkezik, aki Istenről, Jézus Krisztusról, vagy a boldogságos Szűz Máriáról gyalázó dolgot mond.*

A mennyei szentek seregei most is mindig az Istent dicsérik. Ugyanakkor a földön két gonosz ember pörlekedik és mindenféle rosszat kiván egymásnak haragjában. És fölhallatszik a királyi székhez, amint kiabálják egymásnak: »Verjen meg az Isten«, vagy: »Vakítson meg az Isten«, vagy: »Itt haljak meg, ha nincs igazam.« A szentek Isten áldását kérik mindenkire, a gonoszok pedig azt kivánják, hogy Isten átka szálljon magukra vagy másra; a gonoszok átkozódnak. Ezek még jobban meggyalázzák Isten nevét, még jobban megsértik, mint akik káromkodnak. **168.** *Ki vétkezik átkozódással? Átkozódással az vétkezik, aki haragjában azt kivánja, hogy Isten rosszat tegyen neki, vagy másnak.*

Ha ti beszélgettek egymás között, és társaitok valamit nem akarnak nektek elhinni, elszaladtok a tanítónéniért, hogy jöjjön és bizonyítsa, hogy igazatok van, akkor ugy-e, elhiszik nektek? De mit szólna hozzá a tanítónéni, ha napjában tiz-

szer, husszor elhivnátok őt, még hozzátok is a lakásáról, hogy tegyen bizonyságot, hogy igazat mondotok? Könnyelmü gyermekek magát a végtelen szent Istent hivják bizonyságul, ha valamit nem akarnak nekik elhinni. Azt mondják: »Isten bizony, igaz, amit mondtam.« Ez azt jelenti: »Isten mindentudó, ő tudja, hogy igazat mondok; büntessen meg, ha nem igaz, amit mondok.« Aki Istent hivja bizonyságul, hogy igazat mondott, arról azt mondjuk, hogy megesküdött. **169.** *Mit tesz esküdni? Esküdni annyit tesz, mint Istent bizonyságul hivni, hogy igazat mondunk.*

Amint a tanítónéni szivesen bizonyítja, hogy igazat mondotok, ha valami fontos dologról van szó, de bántaná őt, ha minden csekélységben őt hivnátok bizonyságul, épen úgy fontos dologban szabad Istent hivni bizonyságul, vagyis szabad megesküdni, de csekélységben, játékközben bűn volna Istent hivni bizonyságul. Még az angyalok és szentek is megrémülnének, ha hallanák, milyen könnyelmüen esküdözik ez a gyermek.

Gyermekeknek esküdni szükségtelen, tehát bűn. De még nagyobb bűn volna, ha valaki hazugságra esküdnék meg, vagy olyasmire, amit maga sem tud bizonyosan, vagyis kétséges dologban esküdnék. Mert az ilyen azt kivánná Istentől, hogy hazudjék az ő kedvéért. Ezt úgy hivjuk, hogy hamis eskü. Végre ha valaki arra esküdnék, hogy megver valakit, vagy hogy lopni fog, vagy hogy nem megy gyónni, vagy misére, ez annyit jelentene, hogy Isten segítsen neki rosszat tenni és a jót elhagyni, elmulasztani. Háromféleképen lehet tehát esküvel vétkezni. Először, aki szükségtelenül esküszik; másodszor, aki hamisan vagy kétséges dologban esküszik; harmadszor, aki megesküszik, hogy rosszat tesz, vagy hogy a jót elhagyja. **170.** *Ki esküszik vétkesen? Vétkesen esküszik: 1. aki szükségtelenül esküszik; 2. aki hamisan vagy kétséges dologban esküszik; 3. aki megesküszik, hogy rosszat tesz vagy hogy a jót elhagyja.*

Mondjátok a mennyei szentekkel: »Szent, szent, szent a mindenható Úr Isten!«

Valaki beteg és megigéri Istennek, hogy ő ezután nemcsak pénteken, de szerdán sem eszik hust, ha Isten meggyó-

gyítja. És csakugyan meggyógyul. Akkor őneki szerdán sem szabad többé hust enni, mert ő maga fogadta így Istennek. Más ember nem vétkezik, ha szerdán hust eszik, de ez vétkeznék, mert ő maga akarta, hogy őneki bűn legyen az, ha szerdán hust ennék. Ő tehát bűn terhe alatt igért Istennek valami jó cselekedetet. Az ilyen emberről azt mondjuk, hogy fogadalmat tesz. **171.** *Kiről mondjuk, hogy fogadalmat tesz? Arról mondjuk, hogy fogadalmat tesz, aki Istennek valami jó cselekedetet igér bűn terhe alatt.*

Ilyen fogadalmat tenni nem szabad könnyelmüen. Magatoktól ne is tegyetek hosszabb időre szóló fogadást, hanem kérdezzétek meg a lelkiatyát, ha fogadalmat akartok tenni.

Isten neve szent és félelmetes, ne emlegessétek soha játékközben, ne mondjátok ki könnyelmüen, mert ez sértés Isten nevére. Még kevésbbé történjék, hogy valaki gyalázó dolgot mondjon Istenről, Jézus Krisztusról, Szűz Máriáról, mert ez káromkodás; az is sértés Isten nevére, ha valaki haragjában azt kivánja, hogy Isten rosszat tegyen neki, vagy másnak; ez átkozódás. Az is megsérti Isten szent nevét, aki Istent szükségtelenül bizonyságul hivja, vagyis vétkesen esküszik. És végre, aki fogadalmát meg nem tartja. **166.** *Ki sérti meg Istennek szent nevét? Istennek szent nevét az sérti meg: 1. aki Isten nevét könnyelmüen mondja ki; 2. aki káromkodik vagy átkozódik; 3. aki vétkesen esküszik; 4. aki fogadalmát nem tartja meg.*

Isten azt parancsolja a második parancsolatban: »Istennek nevét hiába ne vegyed.« Ott a mennyben, Isten királyi széke előtt, az angyalok és szentek leborulva említik Isten nevét, a földön pedig a rossz emberek hányszor megsértik! Hányadik parancs ellen vétkeznek? **165.** *Ki vétkezik Isten második parancsolata ellen? Isten második parancsolata ellen az vétkezik, aki megsérti Istennek szent nevét.*

(*Összefoglalás.*) (Ki vétkezik Isten második parancsolata ellen? Ki sérti meg Istennek szent nevét? Ki vétkezik káromkodással? Ki vétkezik átkozódással? Mi tesz esküdni? Ki esküszik vétkesen? Kiről mondjuk, hogy fogadalmat tesz?)

(*Alkalmazás.*) Tudom én azt nagyon jól, hogy ti mindnyájan ott szeretnétek lenni az angyalok és szentek társasá-

gában. Csakhogy akkor előbb gondoljátok meg, hogy hányszor sértettétek meg Istennek szent nevét. Kérdezzétek magatoktól: *1. Mondtam-e ki Isten, vagy a szentek nevét könnyelmüen? 2. Káromkodtam-e? 3. Átkozódtam-e? 4. Esküdtem-e szükségtelenül? 5. Esküdtem-e hamisan, vagy kétséges dologban?* Tudom, hogy sokszor csak azért sértik meg gyermekek Isten szent nevét, mert felnőttektől hallották, tanulták és nem is gondolják meg, mit mondanak! Ezentúl már tudjátok, micsoda utálatos dolog ez. »Édes Istenem, bocsáss meg, hogy ilyen meggondolatlan voltam, sajnálom szivemből és a legközelebbi gyónásomban meg is mondom a lelkiatyának!«

II.

(Előkészítés.) Gondoljatok a mennyei királyi székre és a leboruló szentek seregére. Mi is oda akarunk jutni. Ezért kell nekünk már a földön is Istent imádni, amit az első parancsolat mond; ezért kell Isten nevét tisztelettel kimondani, amire a második parancsolat figyelmeztet; és ezért kell minden héten legalább egy napot teljesen a jó Isten tiszteletére szentelni, amit a harmadik parancsolat ir elő.

(Célkitüzés.) Arról tanulunk most, hogy melyik az Úr napja és hogyan kell azt megszentelni.

(Előterjesztés.) Mikor Isten a világot megteremtette, hat nap telett bele, mire meglettek az égen a nap, hold és csillagok; elvált a tenger a szárazföldtől, a föld teremni kezdett mindenféle növényeket: virágokat és fákat; meglettek a vizben a halak; a szárazon a csúszó-mászó állatok; a levegőben a madarak; a négylábu állatok és legutoljára, mire Isten megteremtette az embert. Azt mondja a szentirás, hogy Isten hat nap dolgozott, a hetedik napon nyugodott, megáldotta és megszentelte a hetedik napot.

(Megértetés.) Nem azért nyugodott meg Isten a hetedik napon, mintha elfáradt volna, hanem egyedül csak azért, hogy minket figyelmeztessen: »emberek, a hat napi dolog közben el ne felejtsétek, hogy Isten teremtette ezt a gyönyörü világot, Isten teremtett titeket is, ne ám, hogy a hetedik napon is dolgozzatok, azt adjátok az Istennek, azt szenteljétek Isten tiszteletére«. Azért adta ki Isten a Sinai-hegyen a harmadik pa-

rancsolatot: »Megemlékezzél arról, hogy az Úr napját megszenteljed.« Az ószövetségben a szombatot szentelték Istennek, mi keresztények nem a szombatot, hanem a vasárnapot szenteljük Isten különös tiszteletére, azért, mert vasárnap támadt föl Jézus, és vasárnap jött el a Szentlélek-Isten is. Azt akarja tehát Isten, hogy a vasárnapot, amely különösen az Úristen napja, szenteljük meg. **172.** *Mit parancsol Isten a harmadik parancsolattal? Isten a harmadik parancsolattal azt parancsolja, hogy az Úristen napját, vagyis a vasárnapot szenteljük meg.*

Mit tegyünk, hogy a vasárnapot Istennek szenteljük? Mit tett Ábel? Tetszett-e Istennek? Mit tett Noe, mikor a vízözön elmultával kiszállott a bárkából? Tetszett-e Istennek? Mit tett Ábrahám? Mózes a Sinai-hegy tövében? Van-e nekünk is áldozatunk? Ó, kedves gyermekek, mi nem közönséges bárányt áldozunk föl Istennek, hanem az Isten Bárányát, ahogyan az Úr Jézus megparancsolta az utolsó vacsorán: »Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.« Úgy szenteljük meg a vasárnapot Istennek tetsző módon, ha részt veszünk a szentmise-áldozaton, ha szentmisét hallgatunk.

Már csak azért sem szabad vasárnapon hétköznapi dolgainkat végezni, hogy el ne maradjon a szentmise. De szükségünk is van a nyugalomra. Milyen bölcs, milyen jóságos az Isten. Isten akarata, hogy szentmisét hallgassunk, Isten akarata, hogy köznapi munkát magunk se végezzünk, másokkal se végeztessünk vasárnapon. **173.** *Hogyan kell megszentelnünk a vasárnapot? A vasárnapot úgy kell megszentelnünk, hogy 1. szentmisét hallgatunk, 2. köznapi munkát nem végezünk és másokkal sem végeztetünk.*

Mivel a vasárnapi nyugvást a jó Isten azért is rendelte, hogy kipihenjük magunkat, azért különösen olyan munkát nem szabad végezni, amiben legjobban elfáradunk. Ilyen minden testi munka, amelyet rendesen szolgák, cselédek, napszámosok, kézművesek szoktak végezni. A tanulás nem testi munka, azért tanulni vasárnap is szabad. A testi munkákat köznapi munkáknak nevezzük, mert csak hétköznap szabad azokat végezni; és szolgai munkáknak, mert rendesen szolgák végzik. **174.** *Melyek a köznapi munkák? A köznapi munkák*

olyan testi munkák, amilyeneket rendesen szolgák, cselédek, napszámosok, kézművesek vagy földművesek szoktak végezni.

A mindennapi szobatakarítás, a főzés, az állatok megetetése, gondozása szükségesek, azért szabad vasárnap is végezni azokat. És minden köznapi munkát szabad vasárnap is végezni, ha az nagyon sürgős, nagyon szükséges. Pl. tüzvész idején, árvizveszedelem idején. **175.** *Mely esetben szabad vasárnap köznapi munkát végezni? Vasárnap csak abban az esetben szabad köznapi munkát végezni, ha az okvetetlenül szükséges.*

Valahányszor jelen vagytok a szentmisén, hasonlók vagytok a fehérruhás, pálmaágas, aranykoronás mennyei szentekhez. Az oltár a királyi szék, ahol igazán jelen van az Úr Jézus a kenyér szine alatt. Illik-e beszélgetni, nevetgélni stb. szentmise alatt? Figyelmesen hallgassátok a prédikációt is, mert az Istenről, az Úr Jézusról szól, aki az oltáron ül királyi székén. A vasárnap többi részét is úgy töltsétek el, hogy az igazán Istené legyen. *(Délutáni istentisztelet, helyi szokás szerint.)* Még játék közben is gondoljatok arra, hogy ma vasárnap van. Milyen csunya dolog volna, ha valaki épen vasárnap vesznék össze társával; ez bizony nem volna Isten szolgálata, hanem inkább az ördögé. *(Faluhelyen inteni kell a gyermekeket a föntebb elsorolt motivumokkal, hogy kerüljék a korcsmák tájékát vasárnapokon.)*

(Összefoglalás.) (Mit parancsol Isten a harmadik parancsolattal? Hogyan kell a vasárnapot megszentelnünk? Melyek a köznapi munkák? Mely esetben szabad vasárnap köznapi munkát végezni?)

(Alkalmazás.) A vasárnap az Úr napja, a nyugalom napja. Mennél jobban az Istennek szenteljük a vasárnapokat a földön, annál biztosabban ott lehetünk majd valamikor a fehérruhás, pálmaágas, aranykoronás szentek között, kiknek örökös vasárnapjuk, örökös nyugalmuk, örökös dicsőségük, örökös boldogságuk van. Ha azonban meggondoljuk, hogyan szenteltük meg mi eddig a vasárnapokat, bizony eszünkbe jut hogy sokszor nem úgy, ahogyan Isten akarja. Kérdezzük azért magunkat: 1. *Mulasztottam-e vasár- vagy ünnepnap magam hibájából szentmisét? Hányszor?* Azért kérdezzük így: »a ma-

gam hibájából«, mert ha valaki közületek beteg volt, vagy szülei nem engedték el, akkor nem a maga hibájából mulasztotta el a szentmisét; akkor nincs bűne. 2. *Beszélgettem-e, nevetgéltem-e, játszottam-e szentmise alatt, vagy prédikáció alatt?* 3. *Végeztem-e vasárnap köznapi munkát? Vagy végeztettem-e mással?* Édes Istenem, most veszem észre, hogy a vasárnapokat nem mindig szenteltem a te szolgálatodra. Gyónásomban megmondom, hogy eddig mit hibáztam.

20. Lecke. (176.—182. kérdés.)

»*Atyádat és anyádat tiszteljed.*«

(Előkészítés.) Mondd el, N. N., a három első parancsolatot. Mind a három azt mondja meg, hogyan kell Istent szeretnünk teljes szivünkből és teljes lelkünkből, teljes elménkből és minden erőnkből. Azért azt mondjuk, hogy az első főparancsolat, az Isten szeretetének parancsolata, bővebben az első három parancsolatban foglaltatik. Ez a három parancsolat volt az első kőtáblán. A többi hét parancsolat pedig azt mondja meg, hogyan kell felebarátunkat úgy szeretnünk, mint magunkat. Tehát a felebaráti szeretet parancsolata a többi hét parancsolatban foglaltatik bővebben. Felebarátaink közül legjobban szüleinket kell szeretnünk, azért a jó Isten külön parancsolatot adott: »Atyádat és anyádat tiszteljed.«

Hogy milyen nagy dolog az, szeretjük-e szüleinket vagy nem, abból is kitűnik, hogy az Úr Jézus Krisztus egészen 30 éves koráig engedelmes volt édesanyjának, Máriának és nevelőatyjának, Szent Józsefnek, pedig ő Isten Fia volt.

(Célkitűzés.) Az Úr Jézus pedig azt mondotta: »Példát adtam nektek, hogy, amint én cselekedtem, ti is úgy cselekedjetek.« (Ján. 13, 15.) Hallottátok, ti is úgy cselekedjetek, ahogyan az Úr Jézus cselekedett! Ezért ma részletesen megtanuljuk, hogyan kell szüleinket tisztelni, szeretni, nekik engedelmeskedni.

Ebből a célból elmondom az egyptomi József kedves történetét:

(Előkészítés.) Jákobnak 12 fia volt. Legkedvesebb volt közöttük József. Jákob szép tarka köpenyt csináltatott neki. Emiatt testvérei elkezdtek rá irigykedni. Megtörtént egyszer, hogy a testvérek valami bűnt követtek el és ezt József elmondta Jákobnak, hogy javítsa meg őket. Persze emiatt még jobban haragudtak Józsefre és elcsufolták hizelgőnek, árulkodónak, és hacsak lehetett, bántalmazták is.

Egyszer azt mondotta Jákob Józsefnek: »Menj fiam, nézd meg, merre legeltetnek testvéreid, nincs-e valami bajuk.« József rögtön indult is bátyjai keresésére.

A testvérek már messziről észrevették, hogy József közeledik és azt mondották egymásnak: »nézzétek, ott jön az árulkodó; öljük meg őt«. Azonban Ruben, a legidősebb lebeszélte őket erről. Amint hozzájuk érkezett, rögtön letépték róla szép tarka köpenyét és a száraz kutba dobták.

Közben kereskedők jártak arra, ezeknek eladták Józsefet 20 ezüst pénzért. A tarka köpenyt pedig leölt kecskének vérébe mártották és elküldték Jákobnak, mintha vadállat tépte volna szét Józsefet.

A kereskedők Egyptomba vitték Józsefet, ahol eladták Putifárnak, az egyptomi hadsereg vezérének. Józsefnek egy ideig jó dolga volt Putifár házában, Isten József kedvéért megáldotta Putifár házát. De Putifár felesége valami nagy bűnre akarta csábítani Józsefet és mikor József nem tette meg az asszony kedvét, haragjában bevádolta őt férjénél, mintha József akarta volna azt a nagy bűnt elkövetni. Ezért Putifár börtönbe vetette Józsefet.

Egyszer Fáraónak, az egyptomi királynak, különös álma volt. Hét kövér tehenet látott a Nilus folyó partján legelni és hét soványat. A hét sovány elnyelte a hét kövéret és mégis sovány maradt. A király elhivatja Józsefet, ki Isten segítségével meg is fejti a király álmát. A hét kövér tehén hét termékeny esztendőt jelent, a hét sovány pedig ugyanannyi terméketlent. Azért azt tanácsolja Fáraónak, hogy a termékeny esztendők alatt minden fölösleges gabonát gyűjtessen magtárokba, hogy legyen ennivaló, ha majd hét évig semmisem terem.

Ez okos tanács miatt Fáraó Józsefet egész Egyptom kor-

mányzójává tette, kinek mindenki köteles lesz engedelmeskedni, a királyt kivéve.

Úgy történt minden, ahogyan József jövendölte. A hét bőséges esztendőben elraktározta a fölösleges gabonát. S mikor elérkezett a hét terméketlen esztendő, nagy éhség lett nemcsak Egyptomban, hanem Kánaán földjén is, ahol Jákob lakott fiaival. Meghallotta Jákob, hogy Egyptomban lehet gabonát vásárolni, elküldötte fiait a legkisebbnek, Benjaminnak kivételével. Mikor a kormányzó házába érkeztek, József azonnal megismerte testvéreit, de a testvérek nem ismerték meg Józsefet. Próbára akarta tenni őket, hogy még most is olyan szivtelenek-e édesatyjuk és testvérük iránt, azért rájuk fogta, hogy kémek, akik el akarják venni az egyptomiak országát. Persze tagadták. »Majd meglátom igazat mondottatok-e? Menjetek, hozzátok el legkisebb testvéreteket is, egy közületek itt marad addig fogságban.«

József mikor meglátta legkedvesebb testvérét, Benjamint, sirva fakadt örömében, de még eltitkolta testvérei elől, hogy ki ő. Titokban Benjamin zsákjába beletetette ezüstpoharát és mikor emiatt kérdőre vonták őket, hogy miért lopták el jótevőjük ezüstpoharát és hogy Benjaminnak fogságban kell a lopás miatt maradnia, annyira megijedtek, hogy édesatyjuk meghal bánatában, ha most másik kedves fiát is elveszíti, hogy mindnyájan ajánlkoztak rabszolgának Benjamin helyett. Erre József hangosan sirni kezdett és megmondta nekik, hogy ő József, az eladott testvér. És mikor látta, hogy erre még jobban megrémültek, bátorította őket, nyakukba borult, megölelte őket és azt kérdezte: »Él-e még, egészséges-e atyám?« És gazdag ajándékokkal utra bocsátotta őket, hogy hozzák magukkal atyjukat is, mert még öt évig tart az éhség.

Mikor azután Jákob egész családjával közeledett Egyptom felé, József a király második kocsiján eléje sietett, leugrott a kocsiról atyjának nyakába borult és sirt. Bemutatta atyját a királynak is és Egyptom legtermékenyebb földjén adott neki lakást, hogy éhséget ne kelljen szenvednie.

(Hány fia volt Jákobnak? Melyik volt a legkedvesebb? Hogyan mutatta meg? Miért irigykedtek Józsefre testvérei? Mit parancsolt Jákob Józsefnek? Szivesen teljesítette-e? Mit tettek vele testvérei? Kinék há-

zába került Egyptomban? Milyen dolga volt? Meddig? Hogyan szabadult ki a börtönből? Kinek segítségével fejtette meg József Fáraó álmát? Hogyan tüntette ki ezért Fáraó? Hol volt éhség? Kik jöttek Józsefhez gabonáért? Hogyan akarta próbáratenni József testvéreit? Meggyőződött-e, hogy most már szeretik atyjukat és nem akarnak néki szomoruságot okozni? Mi volt első kérdése, mikor megismertette magát velük? Mit tett, mikor Jákob közeledett? Hol adott neki lakást?)

(Megértetés.) Jákob fiai eleinte nem igen törődtek atyjukkal, Jákobbal. Elmentek nyájaikat legeltetni és intéseit semmibe sem vették, sőt mikor Jákob bűnük miatt megdorgálta őket, talán még csúfolták is atyjukat. Ha mellette voltak, nem engedelmeskedtek neki. Igy tesznek a gonosz gyermekek. Ha valamit parancsol atyjuk, különösen olyasmit, ami a gyermekeknek nem tetszik, eszük ágába sem jut, hogy azt meg is kellene tenni. Épen ellenkezőleg viselkedett József. Ő édesatyját úgy *tisztelte,* mintha Isten angyala lett volna, akit a jó Isten azért rendelt, hogy családját jóra tanítsa. Ezért mondotta meg atyjának testvérei bűnét, hogy megjavítsa őket. Úgy *szerette* atyját, hogy csak akkor távozott el közeléből, ha valamit parancsolt neki Jákob. És ha valami kellemetlen, nehéz dolgot parancsolt is, rögtön *engedelmeskedett.* Ki tartotta meg tehát Isten parancsát: »Atyádat és anyádat tiszteljed?« A többi testvérek nem, egyedül csak József, mert tisztelte, szerette atyját és engedelmeskedett neki. Nekünk is szól Isten negyedik parancsolata? **176.** *Mit parancsol Isten a negyedik parancsolatban? Isten a negyedik parancsolatban azt parancsolja, hogy szüleinket tiszteljük, szeressük és nekik engedelmeskedjünk.*

Jákob tarka köpenyt készíttetett Józsefnek. Mit gondoltok, Jákob a többi fiainak nem készíttetett ruhát fiatal korukban? Nem adott nekik étel-italt, lakást? Nem védelmezte őket minden veszedelemben? Sőt még nyájaikat is kitől kapták? Lássátok, kedves gyermekek, az a jó Isten különös szerete irántunk, hogy nekünk jó szülőket ad, akik kicsi koruntól fogva Isten helyett minden jóval elhalmoznak bennünket. (Fölsoroltatom a gyermekekkel, mi minden jót kaptunk szüleinktől.) Bizony szeretnők odakiáltani Jákob fiainak: »Hát már elfelejtettétek, hogy szüleitek Isten után legnagyobb jótevőitek?«

De mi is gondoljuk meg, hogy szüleink Isten után a legnagyobb jótevőink, hogy olyan hálátlanok ne legyünk, mint Jákob fiai. **177.** *Miért kell szüleinket tisztelnünk és szeretnünk? Szüleinket azért kell tisztelnünk és szeretnünk, mert ők Isten után legnagyobb jótevőink.*

Akkor tűnt ki legjobban, hogy Jákob fiai nem tisztelik, nem szeretik atyjukat, mikor Józsefet irigységükben eladták és ruháját vérbe mártva elküldték neki. Dicséretükre legyen mondva, később már megjavultak, mert ugy-e, készek lettek volna Benjamin helyett rabszolgává lenni, csak atyjuknak új szomoruságot ne okozzanak. Ha ti testvéreitekkel civakodtok, egymásra irigykedtek, dacoskodtok szüleitekkel és dacosságból még rosszat is beszéltek szüleitekről, vagy nekik rosszat kivántok, olyanok volnátok, mint Jákob fiai. Jákob megszaggatta ruháit fájdalmában, a gonosz fiai pedig jókedvűek voltak, mulattak. A ti szüleitek is titokban könnyeket hullatnak, ha durvák, dacosak, engedetlenek vagytok velük szemben. Arról nem is beszélek, hogy valaki szüleit bántsa is, fölemelje kezét rájuk, vagy megdobálja őket. Ilyen gonoszságot Jákob fiai sem tettek.

Mikor József Egyptomba került, hányszor eszébe jutott édesatyja! Ilyenkor biztosan imádkozott érette, hogy a jó Isten vessen véget szomoruságának. És mikor testvéreivel megismertette magát, első kérdése is az volt: »él-e, egészséges-e atyám?« Ha igazán tisztelitek, szeretitek szüleiteket, ne muljon el egy nap se, hogy ne imádkoznátok értük. Mig gyermekek vagytok, úgy sem tudjátok másképp meghálálni a sok jót, amit veletek tettek.

József nem elégedett meg azzal, hogy imádkozott atyjáért, hanem elhozatta Egyptomba és ott a legtermékenyebb földet kérte el számára a királytól. Az most is megtörténik, hogy valakinek a szüleit baj éri, pl. betegség. Ilyenkor a jó gyermek százszor is odafut szüleinek betegágyához és megkérdezi, nem segíthet-e valamit. Különösen pedig, majd ha egyszer nagyok lesztek és már magatok keresitek meg kenyereteket, gondoljatok rá, hogyan segített József öreg édesatyján, hogyan gondoskodott róla egészen haláláig.

178. *Mivel kell megmutatnunk, hogy szüleinket tisztel-*

jük és szeretjük? Hogy szüleinket tiszteljük és szeretjük, azt azzal kell megmutatnunk, hogy őket meg nem szomorítjuk, érettük imádkozunk és bajaikban segítjük őket.

Egy darabig ugyan keservesen kellett Józsefnek szenvednie amiatt, hogy édesatyját annyira szerette, de azután gondoskodott róla a jó Isten, hogy vége legyen szenvedésének. Már Putifár házában is jó dolga volt Józsefnek, mert látta Putifár, hogy Isten József kedvéért áldja meg őt. Az meg valósággal csoda, hogy József a börtönből egyenesen Egyptom kormányzói székébe került. Ugy-e, Isten áldása kisérte József lépteit? Évek hosszu során örülhetett édesatyja és testvérei látásán, áldásban és boldogságban, ahogyan a jó Isten megígérte a Sinai-hegyen: »Atyádat és anyádat tiszteljed, hogy hosszu életü légy a földön, melyet a te Urad Istened ád teneked.« **179.** *Mit igért Isten azoknak a gyermekeknek, akik szüleiket tisztelik? Isten azoknak a gyermekeknek, akik szüleiket tisztelik, áldást és boldogságot igért.*

Hát Jákob többi fiai, akik úgy megszomorították atyjukat, hogyan jártak? Először is alázatosan kellett könyörögniök József előtt, hogy éhen ne vesszenek. Azután mekkora szégyen, mekkora gyalázat volt rájuk nézve, mikor József rájuk fogta, hogy kémek és két napig börtönbe is vettette őket. És mekkora volt szégyenük, mikor másodszor jártak Egyptomban és rájuk fogták, hogy tolvajok, rablók és Benjamin zsákjában csakugyan megtalálták József ezüstpoharát! Maguk sem tudták, hogyan van az, hogy ennyi szégyen, ennyi gyalázat éri őket, mert hiszen most semmi rosszat sem tettek. Hanem, amint a szentirás elbeszéli, megemlékeztek régi bűnükről, hogy akkora szomoruságot okoztak atyjuknak József eladásával. Azért így szóltak: »Mivel mentsük magunkat, Isten gonoszságot talált bennünk«, ez most az Ő büntetése. **180.** *Mi vár azokra a gyermekekre, akik szüleiket nem tisztelik? Azokra a gyermekekre, akik szüleiket nem tisztelik, az emberek előtt szégyen és gyalázat, Istentől pedig büntetés vár e földön és a másik világon.*

Még egy kedves tulajdonságot tanulhatunk az egyptomi Józseftől. Putifár házában olyan szelid, olyan engedelmes volt, olyan szorgalmasan elvégezte a rábizott munkát, hogy Putifár

nagyon szerette őt, és egész házának fölügyelőjévé tette. Mikor azután ártatlanul börtönbe került, ott is olyan szófogadó, szorgalmas magaviseletü volt, hogy hamarosan a többi raboknak fölügyelőjévé lett. Sőt még mint nagy úr, mint Egyptom kormányzója is mindig megkérdezte a királyt, hogyan parancsolja, hogy cselekedjék. Atyjának is csak a király beleegyezésével adta a termékeny földet lakásul. Mindig szivesen engedelmeskedett elöljáróinak, csak egyetlenegyszer nem, mikor Putifár felesége bűnös dolgot parancsolt neki. Inkább elszenvedte a börtönt, de olyasmit nem tett, ami Isten akarata ellen való volt. Nektek is vannak elöljáróitok és pedig kétféle elöljáróitok: az anyaszentegyházban a pápa, püspökök, lelkipásztorok, ezek az egyházi elöljárók; és az országban a király, a polgármester, a szülők helyettesei, a gyámok, tanítóitok, ezeket úgy hivjuk, világi elöljárók. A cselédeknek pedig a gazdájuk és elöljárójuk. **181.** *Szüleinken kivül még kinek kell engedelmeskednünk? Szüleinken kivül még egyházi és világi elöljáróinknak kell engedelmeskednünk.* **182.** *Mely esetben nem szabad szüleinknek és elöljáróinknak engedelmeskednünk? Szüleinknek és elöljáróinknak az esetben nem szabad engedelmeskednünk, ha olyasvalamit kivánnának tőlünk, ami Isten akarata ellen van.*

(*Összefoglalás.*) (Mit parancsol Isten a negyedik parancsolattal? Miért kell szüleinket tisztelnünk és szeretnünk? Mivel kell megmutatnunk, hogy szüleinket tiszteljük és szeretjük? Mit igért Isten azoknak a gyermekeknek, akik szüleiket tisztelik? Mi vár azokra a gyermekekre, akik szüleiket nem tisztelik? Szüleinken kívül még kiknek kell engedelmeskednünk? Mely esetben nem szabad szüleinknek és elöljáróinknak engedelmeskednünk?)

(*Alkalmazás.*) Mikor Mózes másodszor is lejött a Sinaihegyről, olyan fényes volt arca, hogy a zsidók nem tudtak ránézni, azért kénytelen volt arcát befödni. És ez azért volt, kedves gyermekek, mert Mózes Isten küldöttje, Isten követe, Isten helyettese volt a zsidó nép között. Épen így, sőt még jobban Isten küldöttjei, Isten helyettesei miközöttünk a mi kedves szüleink. Valahányszor tehát ránéztek édesatyátok, vagy édesanyátok arcára, gondoljátok meg, hogy a kedves arc alatt Isten dicsőségének fényessége rejlik, melyet a jó Isten azért

takart el, hogy meg ne ijjedjünk jóságos szüleinktől. Épen így Isten helyettesei rátok nézve elöljáróitok is, különösen, akik titeket itt az iskolában tanítanak. Irjátok tehát római IV-es alatt a következő kérdéseket: 1. *Voltam-e durva, dacos szüleimmel, vagy elöljáróimmal?* 2. *Kivántam-e rosszat szüleimnek, vagy elöljáróimnak?* 3. *Gúnyoltam-e őket?* 4. *Voltam-e nekik engedetlen?* Istenem! milyen könnyelmü, milyen rossz tudok én lenni, milyen könnyen elfelejtem, hogy szüleim és elöljáróim a te helyetteseid, kiket tisztelnem, szeretnem kellett volna és nekik engedelmeskednem! Ezután máskép lesz és gyónásomban megvallom, hogyan szegtem meg a Te IV. parancsolatodat.

21. Lecke. (183.—188. kérdés.)

»*Ne ölj.*«

(Előkészités.) Hogyan szól a főparancsolat? 1. »Szeresd Uradat stb.... 2. Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat.« (134. k.) Mikor szeretjük felebarátunkat úgy, mint magunkat? (140. k.) Ha megtartjuk Jézusnak e parancsolatát: »Amiket akartok, hogy cselekedjenek nektek az emberek, ti is cselekedjétek nekik.« Többször mondottam, hogy a jóságos Isten azért teremtett bennünket, hogy boldogok legyünk itt a földön testi életünkben, ott az égben pedig örök életünkben a megszentelő kegyelem által. Vétkezik Isten jósága ellen, aki kárt tesz magának, vagy felebarátjának testében, de még nagyobb bűnt követ el az, aki magának, vagy felebarátjának lelkében tesz kárt úgy, hogy megfosztja a megszentelő kegyelemtől.

Azért, hogy az emberek jól vigyázzanak Isten drága ajándékára, maguk és felebarátjuk testi-lelki életére, parancsolta Isten a Sinai-hegyen: »Ne ölj.«

(Célkitüzés.) De mivel nemcsak az öléssel lehet elrontani életünket, hanem még sok dologgal, ma azt tanuljuk meg, hogyan vétkezhetünk az V. parancsolat ellen.

(Előterjesztés.) Saul volt a zsidók első királya. Egy ideig szerette őt a jó Isten, azért meg is segítette ellenségei ellen;

hatalmas, erős király volt, aki az ország minden ellenségeit legyőzte. Később azonban elbizta magát szerencséjében, nem engedelmeskedett Isten parancsainak, azért Isten is elfordult tőle és helyette Dávidot választotta, hogy legyen a zsidók királya. Mikor Saul észrevette, hogy a jó Isten már nem segíti úgy, mint eddig, ahelyett, hogy megbánta volna engedetlenségét, inkább az embereken töltötte boszuját. Szive megtelt irigységgel, haraggal mindazok iránt, akik Isten segítségével az ország ellenségeit, a filiszteusokat legyőzték. Igy különösen haragudott, irigykedett Dávidra, mert olyan hős volt, mert a jó Isten Dávidot úgy megsegítette, hogy még az énekben is az volt: »Saul legyőzött ezret, Dávid pedig tizezret.«

Saul egészen búslakodóvá lett, mire azt tanácsolták neki, hogy hivja el Dávidot, aki szépen tudott hárfán játszani. Egyideig föl is vidította őt Dávid játéka, de mikor egyszer ismét elfogta búskomorsága, dárdájával a falhoz akarta szegezni Dávidot. Dávid elfutott előle. Máskor meg elküldte katonáit, hogy Dávidot öljék meg házában. Azonban Dávid felesége éjjel lebocsátotta őt az ablakon és így ismét megmenekült. És így Dávidnak napjai örökös aggodalomban folytak Saul haragja, irigysége miatt, mert sohasem tudta, mikor öleti őt meg. Végre is kénytelen volt a hegyek közé menekülni kevés számú katonáival együtt, akik szerették őt. Saul ide is követte őt. Egyszer megtörtént, hogy Saul épen abba a sziklabarlangba ment pihenni, amelyben Dávid és emberei rejtőzködtek. Mikor ezt észrevették Dávid katonái, biztatták őt, hogy ölje meg Sault, akkor többé nem kell bujdosnia; de Dávid nem tette, hanem csak Saul köpenyének sarkából vágott le egy darabot, melyet azután messziről megmutatott Saulnak: »Lásd, kezemben volt az életed, de nem bántottalak; ismerd el, hogy ok nélkül üldözesz engem!« Saul, mikor látta Dávid jószivüségét, sirva fakadt és megigérte, hogy többé nem fogja halálra keresni. De igéretét nem sokáig tartotta meg, hamarosan ismét üldözőbe vette Dávidot sok katonával. Most meg az történt, hogy Dávid éjjel odalopódzott Saul táborába Abizai-val, legjobb katonájával. Sault sátorában alva találta. Abizai fölemelte dárdáját, hogy átszurja Sault, de Dávid megfogta kezét és nem engedte, hanem csak Saul ivópoharát és lándzsáját vitte ma-

gával és másnap reggel a hegy másik oldaláról megmutatta neki, hogy ismét kezében volt élete és nem ölte meg őt.

Az lett a vége a szerencsétlen Saul királynak, hogy egy nagy csatában legyőzték őt a filiszteusok, és mikor látta, hogy nem tud már menekülni, szégyenében, hogy az ellenség kezébe ne kerüljön és azok ki ne csúfolják: megölte önmagát.

Ki volt Saul? Milyen király volt Saul eleinte? Mivé lett később? Mi töltötte el szivét? Különösen kire irigykedett és haragudott? Hogyan akarta Dávidot megölni? Mitől kellett Dávidnak örökösen félnie? Hova menekült Dávid? Haragudott-e Dávid Saulra? Mivel mutatta meg, hogy nem haragszik? Hányszor mutatta meg? Megszünt-e Saul halálra keresni Dávidot? Mi lett a vége? Miért gyilkolta meg magát Saul?

(Megértetés.) Megölte-e Saul Dávidot? Nem, csak akarta! Volt-e bűne Saulnak? Bizony épen akkora bűne volt, mintha igazán megölte volna, mert nem őrajta mult, hogy nem sikerült gonosz szándéka. Saul irigysége, Saul haragja miatt Dávidnak menekülnie kellett, éveken át a hegyek között kellett bujdosnia, ahol sem tisztességes lakása, sem étele nem volt. Meg az örökös aggodalom, örökös félelem is káros volt Dávid egészségére. Még mikor Saul házában lakott is Dávid és hárfáját pengette, gyakran gorombáskodott vele, gyakran durván bánt vele Saul. Tehát Saul kárt tett Dávid testi életében azáltal, hogy megrontotta egészségét, vele durván bánt és meg akarta ölni.

Tudom, hogy ekkora szörnyü bűn közöttetek nem fordul elő, de csufolódás, gorombáskodás, veszekedés, haragtartás mind megrontják felebarátunk egészségét, ez mind durva bánásmód. Lássátok, nemcsak az tesz kárt felebarátja testi életében, aki őt megöli, hanem az is, aki felebarátjának egészségét megrontja, vele durván bánik. **184.** *Ki tesz kárt felebarátja testi életében? Felebarátja testi életében az tesz kárt, aki felebarátjának egészségét megrontja, vele durván bánik, vagy őt megöli.*

Saul megrontotta Dávid egészségét, durván bánt vele és meg is akarta ölni, tehát kárt tett Dávid testi életében. De a maga testi életében is kárt tett Saul. Ugy-e, haragja, irigysége miatt milyen búslakodóvá lett Saul? Még étvágya sem volt, mindig soványabb lett. Nem vigyázott tehát a saját egészsé-

gére, azt szükségtelenül rontotta, veszedelemnek tette ki. Életét is kitette a veszedelemnek, mert ha Dávid nem lett volna olyan jószivü, olyan irgalmas, kétszer is elvehette volna Saul életét A legnagyobb vétket akkor követte el saját testi élete ellen, mikor a filiszteusok ellen a csatát elvesztette és megölte magát, hogy ellenségei kezébe ne kerüljön.

Épígy bűn a torkosság, mértéktelenség evés-ivásban, haragoskodás, könnyelmüség egészségünk tekintetében, még nagyobb bűn ha életünket is veszélybe hozzuk. Azt meg sem említem, hogy olyan gyermek, mint ti, öngyilkos legyen. **185.** *Ki vétkezik saját testi élete ellen? Saját testi élete ellen az vétkezik, aki egészségét vagy életét szükségtelenül veszedelemnek teszi ki vagy aki magát megöli.*

Saul kárt tett Dávid testi életében. Kárt tett Saul saját testi életében is. De ezeknél még sokkal nagyobb bűnt is követett el. Halljátok csak! Saul bűnre vitt sokakat rossz példájával. Már csak azért is, hogy kedvében járjanak, ők is üldözték Dávidot.

A rossz példa bűne olyan, mint egy kő, amelyben megbotlunk és elesünk, ha elkövetjük azt a bűnt. Azért a rossz példát botránykőnek nevezzük.

Saul gyülölete, rossz példája volt a botránykő. És ugy-e, a szerencsétlen katonák megbotlottak abban, vagyis szintén elkövették azt a bűnt. Ezt úgy is mondjuk, hogy a katonák megbotránkoztak Saul bűnös cselekedetében. Ki botránkoztatta meg a katonákat? Mivel botránkoztatta meg őket?

Vajjon Saul katonáinak testében vagy lelkében tett-e kárt rossz példája által? Ugy-e, azok lelkében, mert a bűn a lélek vesztesége, kára. **186.** *Ki tesz kárt felebarátja lelki életében? Felebarátja lelki életében az tesz kárt, aki őt megbotránkoztatja, vagyis bűnre vezeti.*

Példákat mondok arra, hogyan vihetnek gyermekek másokat bűnre szavaikkal, cselekedeteikkel, mulasztásukkal. Valamikor majd azt fogja mondani az itélő Biró: »Jobb lett volna, ha inkább malomkő köttetett volna nyakadra és a tenger mélységébe sülyedtél volna, ahelyett, hogy megbotránkoztattál valakit a kicsinyek közül.«

Mert, ha valaki bűnt követ el, az nagy kár a saját lelké-

ben, de legalább vigyázzon rá, hogy mások meg ne botránkozzanak rajta. Keserves lesz a magad bűneiért is szenvedni, hát még, ha mások bűnei miatt is neked kell kinlódnod? Mivel azonban igen könnyen észreveszik mások is a mi bűneinket és így könnyen megbotránkoznak rajta, eggyel több okunk van arra, hogy a bűnt kerüljük, vagyis kárt ne tegyünk saját lelki életünkben! **188.** *Ki tesz kárt saját lelki életében! Saját lelki életében az tesz kárt, aki bűnt követ el.*

Mikor Dávid másodszor is megmutatta Saulnak, hogy kezében volt élete, Saul megbánta eddigi gonoszságát, de azért mégis hagyta Dávidot tovább is bujdosni. Mit kellett volna tennie? Ugy-e, vissza kellett volna hivnia Dávidot, lakást kellett volna adnia a királyi palotában, és mindenféle jó táplálékot és ruhát, hogy kárpótolja a szegény Dávidnak, amit miatta elvesztett. Saul kárt tett Dávid testi életében, tehát nem volt elég, hogy megbánja azt, hanem jóvá is kellett volna tennie az okozott kárt! De Saul a saját katonáinak lelkében is kárt tett, mert gyülöletével megbotránkoztatta őket. Hogyan tudta volna ezt a lelki kárt jóvá tenni? Úgy, hogy megmondotta volna nekik: »Ti eddig velem együtt rosszul cselekedtetek, mert Dávid nem érdemelte meg, hogy gyülöljük és üldözzük, most már azt akarom, hogy szeressétek őt és szolgáljatok neki!« **187.** *Mit kell tennünk, ha felebarátunk testi vagy lelki életében kárt tettünk? Ha felebarátunk testi vagy lelki életében kárt tettünk, nemcsak meg kell bánnunk bűnünket, hanem az okozott kárt is jóvá kell tennünk, amennyire csak lehet.*

Igy kell nektek is jóvá tennetek a kárt, amit más testi életében okoztatok. A csúfolódást, gorombáskodást, veszekedést, haragtartást szelidséggel, bocsánatkéréssel, ha nagyobb baja történt valakinek, akkor még orvosoltatással is. A botránkoztatást pedig úgy kell jóvá tenni, hogy figyelmeztetni kell az illetőt, ne tegye többé azt a bűnt, amit mi miattunk elkövetett és imádkozni kell érte.

Arról tanultunk, hogy az ötödik parancsolat ellen vétkezik az, aki felebarátja testi életében, a saját testi életében kárt tesz, azután az is, aki felebarátja lelki életében és saját lelki életében kárt tesz. **183.** *Ki vétkezik tehát Isten ötödik parancsolata ellen? Isten ötödik parancsolata ellen az vétkezik, aki*

felebarátjának vagy önmagának testi vagy lelki életében kárt tesz.

A zöldelő, árnyékos fák, illatos virágok, a vigan röpködő madarak, házi állatok, mind-mind Isten jóságát hirdetik, mind arra valók, hogy az emberek már a földön is boldogok legyenek. Ezért — kedves gyermekek — bűn volna a felebaráti szeretet és az önszeretet ellen, ha valaki ok nélkül pusztítaná el a virágokat, a fákat; bűn volna az is, ha valaki ok nélkül pusztítaná a madarakat, fészkeiket leszedné, vagy akármilyen állatot szükségtelenül kinozna. Nem lehet olyan gyermek lelkében szeretet Isten és felebarátja iránt, aki Istennek kedves teremtményeit: a növényeket és állatokat ok nélkül, csupán jókedvéből, vagy haragjában pusztítaná.

(*Összefoglalás.*) (Ki vétkezik Isten ötödik parancsolata ellen? Ki tesz kárt felebarátja testi életében? Ki vétkezik saját testi élete ellen? Ki tesz kárt felebarátja lelki életében? Mit kell tennünk, ha felebarátunk testi vagy lelki életében kárt tettünk? Ki tesz kárt saját lelki életében?)

(*Alkalmazás.*) Évek során üldözte Saul király Dávidot ártatlanul. Dávid pedig olyan szelid, olyan engedékeny volt, hogy azért még sem haragudott Saulra. Inkább iparkodott őt megengesztelni szép hárfajátékával és azzal, hogy nem bántotta Sault még akkor sem, mikor megölhette volna. Hasonlítsátok magatokat össze Dáviddal, voltatok-e ti olyan szelidek, olyan engedékenyek, ha mások bántottak benneteket és majd eszetekbe jut, hogy hányszor fenyegettetek meg másokat, hányszor gondoltátok magatokban: »megállj csak, majd megkeserülöd«. Sőt sokszor magatok is kicsufoltatok másokat, gorombáskodtatok másokkal, veszekedtetek másokkal és talán hosszabb ideig haragban voltatok másokkal. Irjátok azért római V. alatt a kérdéseket: *1. Csúfoltam-e másokat? 2. Gorombáskodtam-e másokkal? 3. Veszekedtem-e másokkal? 4. Haragot tartottam-e valakivel? 5. Kitettem-e egészségemet vagy életemet veszedelemnek? 6. Botránkoztattam-e meg valakit? Milyen bűnt követett el valaki miattam?* Még csak arra figyelmeztetlek benneteket, hogy Dávid nem ölte meg Sault, pedig társai biztatták. Abizai föl is emelte már a dárdát, hogy átszurja vele Sault, Dávid megfogta a kezét. Vigyázzatok, hogy

mások rossz példája, mások biztatása bűnre ne vigyen benneteket. Inkább mondjátok nekik: ezt tenni nem szabad, így beszélni bűn. És ha sikerül valakit lebeszélnetek a bűnről, akkor olyan nemes cselekedetet visztek véghez, mint Dávid, aki megfogta Abizai kezét, hogy az ne ölhesse meg Sault. Tudom, Istenem, hogy eddig inkább hasonlítottam Saulhoz, mint Dávidhoz és ezzel igen megbántottalak, de ezután szelid és engedékeny akarok lenni, mint Dávid.

22. Lecke. (189.—194. kérdés.)

»Ne paráználkodjál.« »Ne lopj.«

I.

(Előkészítés.) Mértéktelen evésivás, haragoskodás árt az egészségnek, tehát bűn az V. parancsolat ellen, de a lelket is beszennyezi, mert minden bűn utálatos a lélekben. Ha azt akarjuk, hogy testünk a föltámadás napján olyan friss, olyan egészséges legyen, mint a harmat, olyan fényes legyen, mint a napsugár, olyan könnyü legyen, mint a gondolat, akkor már itt a földön, vigyáznunk kell rá. De hogyan vigyázzunk testünkre? Evésre-ivásra rászorul a testünk, nyugvásra, alvásra is rászorul. Azt mondjuk, hogy amit testünk kiván, ami testünknek szükséges, azt meg kell neki adni. Csakhogy az a baj, hogy a testünk többet kiván evés-ivásból, mint amennyi egészséges, többet kiván a nyugvásból is, mint amennyi egészséges. Ez már testünknek rossz kivánsága. Szabad-e testünk rossz kivánságait teljesitenünk? Nem, mert az bűn volna az V. parancsolat ellen. Ezek a rossz kivánságok, ezek a bűnös kivánságok csak az eredeti bűn óta vannak meg testünkben, ezek is az eredeti bűn büntetései.

Van ezeken kivül még valami rossz kivánság testünkben szintén az eredeti bűn miatt, melyet úgy hivunk: paráznaság. Ezt a rossz kivánságot, a paráznaságot tiltja Isten a VI. parancsolatban: »Ne paráználkodjál.« Ma azt tanuljuk meg, mi a paráznaság, s ki vétkezik paráznasággal.

(Célkitüzés.) Elmondom Szent Imre herceg történetét, aki sohasem vétkezett paráznasággal.

(Előterjesztés.) Szent Imre herceg — amint tudjátok — Szent István királynak volt a fia. Jámborságával, engedelmességével, okosságával igen sok örömet szerzett királyi atyjának. Imádságát soha el nem mulasztotta volna, sőt olyan szivesen imádkozott, hogy néha még késő éjjel is ágya előtt térdelt buzgó imáiban. Édesatyja ezt megfigyelte az ajtó hasadékán át és igen boldog volt, hogy neki ilyen jámbor, szentéletü fia van.

Szent Imre herceg mindig jobb, mindig szentebb akart lenni. Egyszer Veszprémben imádkozott a templomban és azon tanakodott, mivel tehetne a jó Istennek valami igen kedves dolgot. Hirtelen nagy fényesség támadt a templomban és isteni szózat hallotszott: »Dicső dolog a szemérmetesség, ezt kivánom tőled, ezt ajánld föl.« (Dr. Karácson Imre: »Szent Imre herceg.«) Szent Imre herceg azonnal kész volt erre, de a maga erejében nem bizott, azért Isten kegyelmét kérte: »Istenem, ki mindent látsz, aki segíted az emberi gyöngeséget, aki a királyok lelkét is elveszed és rettenetes vagy a föld királyai előtt, teljesítsd bennem szándékodat.« (U. o.) Azelőtt is szemérmetes volt Szent Imre, de most még jobban vigyázott magára. Öltözködésnél, vetkőzésnél mindig vigyázott arra, hogy mások meg ne lássák akárcsak félig meztelenül is. És ő maga sem nézte saját testét ok nélkül, sem kiváncsiságból. Ha az utcán látott valami szemérmetlen dolgot, szégyenében elpirult, elfordította arcát és nem gondolt többé arra. Azt már tudták, akik vele voltak is, hogy mennyire utálja Szent Imre a szemérmetlen tréfákat, azért nem is mertek jelenlétében ilyen szégyenletes dolgokat beszélni.

A jó Isten úgy kitüntette Szent Imrét e szemérmetessége miatt, hogy másokról is meg tudta mondani, vajjon szemérmetes életüek-e?

Nemcsak életében, hanem halála után is sok csodát tett a jó Isten Szent Imre herceg által. Volt egy Konrád nevü ember Németországban, aki igen gonosz életet élt, különösen pedig a szemérmetlenség bűneit követte el sokszor úgy, hogy teste is, lelke is a sirban rothadó holttesthez hasonlitott. Ez elment Rómába, meggyónt a pápának, akinek a tanácsára szeges derékövet és öt vasláncot tett magára és sorbajárta a szen-

tek sirjait. Sok helyen megfordult már, de lelke még sem talált nyugtot, békét. Eljött Magyarországba is, Székesfehérvárra, Szent István sirjához. Itt megjelent neki álmában Szent István és így szólt hozzá: »Menj el azonnal fiamnak, Szent Imrének sirjához, ő lesz közbenjáród. Ő az, aki szemérmetes életével megnyerte Isten tetszését, az ő ruhája hófehér, ő követi az égben az isteni Bárányt, bárhova megy; ő is azok közül való, akik Isten trónja előtt új éneket énekelnek, melyet senki sem énekelhet, csak aki szemérmetes.« (Karácson I.) Elment tehát Konrád Szent Imre sirjához, és amint ott imádkozni kezdett, csörögve hullottak le a vasbilincsek és a szeges öv kettészakadt. Ezzel a csodával mutatta meg a jó Isten, hogy Szent Imre herceg közbenjárására teljesen megbocsátott a gonosz, szemérmetlen életü Konrádnak.

(Mivel szerzett Szent Imre olyan nagy örömet édesatyjának? Hogyan tudta meg Szent István, hogy mily buzgón imádkozik fia? Mi történt vele Veszprémben? Milyen élet tetszik Istennek? Maga erejében bizott-e Szent Imre? Hogyan élt ezután? Hogyan vetkőzött, öltözött? Maga testét nézte-e kiváncsiságból? Mit csinált, ha az utcán látott valami szemérmetlen dolgot? Mertek-e mások szemérmetlent beszélni az ő jelenlétében? Mi történt sirjánál? Milyen életü volt Konrád? Milyen lett teste-lelke? Mit tanácsolt neki a pápa? Mit mondott neki Szent István? Mi történt Konráddal Szent Imre sirjánál?)

(Megértetés.) Mit tett Szent Imre öltözködésnél, vetkőzésnél? Akarta-e, hogy mások lássák? Hát maga nézegette-e saját testét ok nélkül, vagy kiváncsiságból? Ugy-e, azt mondjuk róla, hogy szemérmetes volt? Hát ha az utcán látott valami illetlen, szemérmetlen dolgot, mit csinált? Ugy-e, elpirult és elfordította arcát, hogy ne is lássa és többé semmi áron nem gondolt volna arra a szemérmetlen dologra? Azért tett így, mert szemérmetes volt. Mertek-e mások az ő jelenlétében szemérmetlen tréfát beszélni? Ugy-e, tudták, hogy ez utálatos volt Szent Imre előtt? Azt meg el sem tudom gondolni, hogy mezítelen testét ok nélkül, vagy kiváncsiságból érintette volna; mégkevésbbé, hogy más valakinek megengedte volna, hogy őt mezítelenül érintse! Ilyen szemérmetlen cselekedet borzasztó bűn lett volna Szent Imre szemében. Szent Imre szemérmetlen dolgot sem gondolni, sem nézni, sem beszélni, sem cselekedni nem akart.

Ebből tudhatjátok, hogy kit nevezünk szemérmetlennek! Aki saját mezítelen testét ok nélkül nézegeti, vagy másét, vagy akármi szemérmetlen dolgot lát, azt kiváncsian, készakarva nézi; sőt még azután is szivesen gondol rá, amit látott; elmondja másoknak is és nevetnek rajta; legcsunyább pedig, ha magát vagy másokat mezítelenül érint vagy megengedi, hogy őt érintsék.

Ha szemérmetlen dolgot láttok véletlenül és rögtön elfordultok onnan, tehát nem készakarva nézitek, akkor nem vagytok szemérmetlenek. De ha valaki készakarva tovább is nézné, akkor már bűn volna, mert akkor már bűnös akarattal nézi. Az is megtörténhetik, hogy hirtelen szemérmetlen gondolatotok támad, — a gonoszlélek támasztja — bűn-e az? Ha iparkodtok az ilyen gondolatot elfelejteni, mert magatok is érzitek, hogy utálatos gondolat, akkor nem bűnös akarattal gondoltok szemérmetlen dolgot. Ha valaki klozettra megy és ott magát érintenie kell, vagy ha fürdik és megmossa egész mezítelen testét, bűnös akarattal érinti-e magát? Nem. Hát hogyha betegek vagytok és édes szüleitek, vagy a doktor bácsi megnézi mezítelen testeteket, bűnös akarattal néznek-e azok szemérmetlen dolgot? Ugy-e nem, mert arra is szükség van, különben nem tudnának meggyógyítani?

Tudjátok most már, mi a szemérmetlenség bűne. Másszóval úgy is nevezzük, hogy paráznaság bűne. Ezt tiltja Isten a VI. parancsolatban: »Ne paráználkodjál«, vagyis ne légy szemérmetlen. **189.** *Ki vétkezik Isten hatodik parancsolata ellen? Isten hatodik parancsolata ellen az vétkezik, aki bűnös akarattal gondol, beszél, néz, vagy cselekszik szemérmetlen dolgot.*

Mint Szent Imre, ti is sokszor kérjétek a jó Istent, hogy szemérmetesek lehessetek, mert a gonoszlélek is sokszor szemérmetlen gondolatokat juttat eszetekbe, rossz emberektől, társaktól is szemérmetlen beszédeket hallotok, sőt talán érinteni is akarnak benneteket; máskor pedig szemérmetlen képeket, rajzokat láttok, vagy véletlenségből ilyen könyvet, ujságot találtok; dobjátok félre, amint észreveszitek, hogy szemérmetlen. A részeg emberek szeretnek leginkább szemérmetleneket beszélni és cselekedni, és azok, akik semmitsem tesz-

nek, hanem lustálkodnak. Ha tehát szemérmetesek, tisztaszivüek akartok lenni, mint Szent Imre, kerülnötök kell a szemérmetlen embereket, olvasmányokat, képeket, az iszákosságot, lustálkodást. Ugy-e, Szent Imre mennyit és milyen buzgón imádkozott otthon is, a templomban is? Aki szeret imádkozni, vagyis a jó Istennel beszélni, az nem fog egykönnyen szemérmetlenséget, paráznaságot gondolni, beszélni, cselekedni. Különösen megsegíti az Úr Jézus azokat, akik gyakorta gyónnak és áldoznak. Hogyan is képzelhetjük, hogy szemérmetlenséget beszéljen az a száj, amely nem régen az Úr Jézus szent testét és vérét érintette? Vagy szemérmetlenséget gondoljon az a sziv, amelybe nem régen az Úr Jézus tiszta szent teste-vére szállott?

Azután pedig gondoljátok meg, mit szólnának szüleitek, vagy a tanítónéni, ha meghallaná, milyen utálatos paráznaságot beszéltek egymással? Mit szólnának, ha belátnának szivetekbe, mikor parázna gondolataitok vannak? Vagy mit gondolnának, ha rajtakapnának benneteket, mikor egymás mezítelen testét, vagy a magatok testét nézegetnétek, érintenétek bűnös akarattal? Nem kellene-e a föld alá sülyednetek szégyenetekben? Ami utálatos szüleitek, vagy a tanítónéni előtt, az mindig utálatos, még ha a föld közepébe bujnátok is! Tehát azért kell a *szemérmetlenség* bűneitől különösen óvakodni, mert azok *utálatos* bűnök.

Ugy-e, azt mondottam, hogy Konrádnak teste is, lelke is olyan volt a paráznaság bűnei miatt, mint a sirban rothadó holttest? Ha valaki sokszor és szivesen gondol, vagy nézeget szemérmetlen dolgot bűnös akarattal, az lassankint nem tud ilyenektől szabadulni, valósággal beteggé lesz. És ha még cselekszik is szemérmetlent, oly rothadó lesz a teste, mint Konrádé. A szemérmetlenség megrontja a testet. Hát még csak a lelket! A szemérmetlen embernek nincsen kedve imádkozni, gyónni sem megy, mert szégyenli magát és lassankint előkészíti lelkét arra, hogy az itélet napján a kárhozottak között legyen helye. A gonoszlélek vigyorog örömében, hogy így megrontotta a szerencsétlennek testét-lelkét a paráznaság bűnével és kárhozatba döntötte. Lássátok, milyen *veszedelmes bűn a szemérmetlenség!*

190. *Miért kell a szemérmetlenség bűneitől különösen óvakodni? A szemérmetlenség bűneitől azért kell különösen óvakodni, mert azok nagyon utálatos és veszedelmes bűnök.*

191. *Miért nagyon veszedelmesek a szemérmetlenség bűnei? A szemérmetlenség bűnei azért nagyon veszedelmesek, mert a testet és a lelket megrontják, szégyenbe, sőt kárhozatba döntik az embert.*

Mennyire mások a szemérmetesek, a tiszta szivűek! E földön már olyanok, mint az angyal, jó kedvüek, egészségesek, hófehér lelküek, mint a liliom. Az égben pedig egészen az isteni Bárány mellett vannak, mindenhova elkisérik és új éneket énekelnek, amelyet senki más nem tud, csak a szemérmetesek.

(*Összefoglalás.*) (Ki vétkezik Isten VI. parancsolata ellen? Miért kell a szemérmetlenség bűneitől különösen óvakodni? Miért nagyon veszedelmesek a szemérmetlenség bűnei?)

(*Alkalmazás.*) Eddig talán nem is tudtátok, hogy milyen utálatos, milyen veszedelmes bűn a szemérmetlenség, vagyis paráznaság. Most már tudjátok! Mondjátok azért sokszor: »Kedves Szent Imre! én olyan tisztalelkü, olyan szemérmetes akarok lenni, mint te voltál; én az égben hófehér ruhát akarok és az isteni Bárány mellett akarok lenni és tudni akarom azt az új, ismeretlen éneket, imádkozzál érettem Szent Imre herceg!« Ha pedig már eddig is megtörtént, hogy a gonoszlélek, vagy rossz társak, vagy szemérmetlen kép elcsábított és szivesen gondoltatok, beszéltetek, cselekedtetek ilyen utálatosságot, egy segítség van még számotokra, az, ami Konrádot is megmentette: a gyónás. Nektek nem is kell olyan messze mennetek, akármikor gyónhattok, csak arra vigyázzatok, hogy a gonoszlélek meg ne csaljon benneteket, hogy a szégyen miatt elhallgattassa veletek a gyónásban a paráznaság bűnét. Irjátok római VI. alatt: *1. Gondoltam-e készakarva szemérmetlen dolgot? 2. Néztem-e készakarva ilyent? 3. Hallgattam-e, beszéltem-e ilyent szivesen? 4. Érintettem-e magamat vagy másokat szemérmetlenül? Hányszor?*

Ha valamiről nem tudjátok, szemérmetlenség bűne-e, akkor kérdezzétek meg a lelkiatyát és addig ne cselekedjétek.

II.

(Előkészités.) Mióta ősszüleink elkövették az eredeti bűnt, azóta az embernek verejtékes munkával kell megkeresnie azt, amire szüksége van. Mit szólnátok hozzá, ha egyik ember szorgalmasan dolgozik és vagyont szerez magának, a másik pedig lustálkodik és ha valamire szüksége van, csak elveszi a szomszédjától? Ugy-e, ez igazságtalanság volna, bűn volna? Némelykor meg a puszta irigység, vagy harag az oka, hogy egyik ember kárt tesz a másiknak. Úgy gondolkodik: »Ha nekem nincs, neked se legyen!« Ezt tiltotta meg a jó Isten a VII. parancsolatban: »Ne lopj.«

(Célkitüzés.) Most azt tanuljuk meg, ki vétkezik a VII. parancsolat ellen. Elmondok az Úr Jézus életéből egy történetet, de előbb arról szólok, milyenek voltak akkor a vámosok.

(Előterjesztés.) Mindnyájan tudjátok, hogy kit nevezünk vámosnak?! A város végén, az országut mentén laknak és azoktól, akik kocsival arra járnak, pénzt szednek be, amiből az utakat csinálják és javítják. Most meg van irva, hogy kinek mennyi vámot kell fizetnie, azért a vámosok nem is kérhetnek többet. De az Úr Jézus idejében titokban is, erőszakkal is, csalással is megsarcolták az utasokat. Persze nagyon meggazdagodtak a vámosok. Nem egyszer hozzájuk mentek azért a szükölködő emberek és kölcsönt kértek tőlük. Adtak pl. egy évre 100 K-t, de csak úgy, ha egy év mulva 200 K-t fizettek nekik vissza.

Láthatjátok, hogy akkor a vámosok igazságtalan emberek voltak, azért mindenki nagy bűnösöknek tartotta őket.

Egyszer az Úr Jézus Jerikóba ment. Meghallotta ezt Zakeus nevü vámos, ki nagyon szerette volna látni az Úr Jézust. Mivel azonban kicsi termetü volt, fölmászott egy fügefára és onnan akarta megnézni Jézust. Amint az Úr Jézus elmegy a fügefa mellett, így szól Zakeushoz: »Zakeus, szállj le, mert ma a te házadban fogok maradni.« A körülállók pedig boszankodtak magukban, hogy az Úr Jézus ilyen bűnös ember házába száll be. Zakeus azonban annyira megörült, hogy Isten Fia meglátogatja, hogy így szólt az Úr Jézushoz: »Uram, vagyonom felét a szegényeknek adom, és ha valakit megcsaltam, négy-

szeresen fizetem neki vissza.« Mire az Úr Jézus mondá: »Ma üdvössége lett e háznak.«

(Milyen emberek voltak az Úr Jézus idejében a vámosok? Mennyi vámot szedtek? Hát ha nem akartak az utasok annyit fizetni? Ugy-e, titokban is, erőszakkal is, csalással is elvették tőlük? Hogyan adtak pénzt kölcsön a szükölködőknek? Milyennek tartotta őket mindenki? Ki volt Zakeus? Mit csinált, hogy Jézust láthassa? Mit tett Jézus? Hogyan mutatta ki örömét Zakeus? Mit mondott végre Jézus?

(Megértetés.) Tudta-e minden utas, hogy vámot kell fizetnie? Igenis. Tehát nem is az volt a bűn, hogy vámot szedtek tőlük, mert az igazságos dolog, hogy aki az utakat csinálja, annak meglegyen a munkájáért a fizetése. Hanem az volt az igazságtalanság, hogy mig bent alkudoztak, addig a szolgák már titokban meglopták az utasok jószágát, sőt még erőszakkal is elvették, azaz raboltak. Ha pedig az utasok nem engedtek, akkor meg haragjukban megrongálták a kocsijukat vagy más jószágukat. Azután meg a mérleggel is megcsalták őket.

Épen így igazságtalanul károsítja meg valaki felebarátját, aki lop, aki rabol, aki készakarva kárt okoz, aki csal.

193. *Ki károsítja meg igazságtalanul felebarátját? Felebarátját az károsítja meg igazságtalanul: 1. aki annak jószágát elveszi vagy készakarva megrongálja; 2. aki felebarátját megcsalja.* Hányadik parancsolat ellen vétkezik, aki felebarátját igazságtalanul megkárosítja? Ugy-e, a VII. ellen, mely azt mondja: »Ne lopj«? **192.** *Ki vétkezik Isten hetedik parancsolata ellen?. Isten hetedik parancsolata ellen az vétkezik, aki felebarátját igazságtalanul megkárosítja.*

Ugy-e, Zakeus csak úgy adott kölcsön 100 P-t, ha egy év mulva 200 P-t adott neki vissza felebarátja. Ez is igazságtalan megkárosítás. Aki sok kamatot követel a kölcsön adott pénzért, az uzsorával vétkezik.

Az is megkárosítja felebarátját igazságtalanul, aki segít mást a lopásban vagy megrongálásban vagy csalásban; vagy aki osztozkodik a lopott jószágból; vagy aki megtartja magának, ha valamit talál; vagy aki nem iparkodik visszafizetni, ha tartozik valamivel. Aki bérmunkát vállal és játékkal tölti idejét.

Szóval jól jegyezzétek meg, kedves gyermekek, ha csak fillér értékü jószág van is nálunk, ami nem a miénk, ami nem jár nekünk, vagy ha csak egy fillér értékü kárt tettünk is másnak készakarva, igazságtalanul károsítottuk meg felebarátunkat.

De nézzünk csak, hogyan tette jóvá Zakeus a sok kárt, amit felebarátjainak okozott. Ugy-e, azt mondotta: »Uram, vagyonom felét a szegényeknek adom, és akit megcsaltam, négyszerannyit adok neki vissza.« Hiszen akkor Zakeusnak semmije sem maradt! Lehetséges! De inkább akart Zakeus koldussá lenni, mintsem hogy idegen jószágból csak egy fillért is megtartson, vagy csak egy fillérnyi kárt okozzon is másnak. De hát miért adta vagyona felét a szegényeknek, hisz azoknak nem tett kárt? Azért, kedves gyermekek, mert már nem ismerte, nem találta meg mindazokat, akiknek valaha kárt tett. Most is így kell tennie annak, akinél idegen jószág van, vagy valakinek kárt tett és nem találja azt, akié az idegen jószág: szegényeknek kell adni, vagy valami szent célra fordítani, pl. templomra, misszionáriusoknak, stb.

Erre mondotta Zakeusnak az Úr Jézus: »Ma üdvössége lett e háznak.« Ez azt jelenti, hogy ma megbánta Zakeus sok bűnét, és jóvátette, mert mind megtérítette az okozott kárt, azért megbocsátom bűneit, és üdvözölni fog. Enélkül nem kapott volna Zakeus bocsánatot.

194. *Mit kell tennünk, ha idegen jószág van nálunk, vagy másnak szándékosan kárt okoztunk? Ha idegen jószág van nálunk, azt vissza kell adnunk; a kárt pedig meg kell térítenünk, mihelyt tehetjük, mert különben nem kapunk Istentől bocsánatot.*

De nemcsak a felebarátunk vagyonát nem szabad megkárosítani, hanem még a magunkéra is vigyáznunk kell. Vétkeznék, aki haszontalan dolgokra pazarolná pénzét, mert mindig vannak köztünk szegény felebarátaink, akik rászorulnak a segítségre, ne legyünk velük szemben fösvények!

Ha valaki nem tudja, hogyan térítse meg a kárt, amit másnak okozott, hogy észre ne vegyék, kérdezze meg a gyónásban a lelkiatyát.

(Összefoglalás.) (Ki vétkezik Isten VII. parancsolata ellen? Ki károsítja meg felebarátját igazságtalanul? Mit kell tennünk, ha idegen jószág van nálunk vagy másnak szándékosan kárt okoztunk?)

(Alkalmazás.) Mikor a zsidókat a babiloni fogságba hurcolták, élt ott egy igen jámbor és istenfélő zsidóember: Tóbiás. Öreg korában megvakult és igen szegény volt. Felesége kézi munkával kereste meg kenyerüket. Egyszer kis kecskegidát kapott ajándékba. Mikor az öreg Tóbiás meghallotta a mekegést, így szólt: »Ne ám, hogy lopott jószág legyen ez a kis kecske, akkor inkább adjátok vissza a tulajdonosának, mert lopott jószágot sem enni, sem érinteni nem szabad.«

Lássátok, olyan volt az öreg Tóbiás lelke, mint a tiszta kristályüveg, nem türt meg rajta semmi igazságtalanságot. Ti is gondoljátok meg, hogy más vagyonából egy fillér is égeti lelketeket, mint az izzó szikra, egészen addig, mig csak vissza nem adjátok. Azért, ha elvettetek valakitől valamit, vagy kárt tettetek készakarva valakinek, bánjátok azt meg és határozzátok el magatokban, hogy legközelebb megtérítitek.

Irjátok római VII. alatt: *1. Elvettem-e valamit szüleim engedélye nélkül? 2. Loptam-e, csaltam-e? Mennyit ért? 3. Tettem-e kárt másnak? Mekkorát? 4. Nálam tartottam-e más jószágát igazságtalanul?*

23. Lecke. (195.—201. kérdés.)

»Hamis tanuságot ne szólj felebarátod ellen.« »Felebarátod feleségét ne kivánjad.« »Se házát, se mezejét, se másféle jószágát ne kivánjad.«

(Előkészítés.) Mindenkinek drága kincse a becsülete. Mit szólnátok hozzá, ha ismerőseitek egyszercsak nem akarnának veletek beszélni, rátok sem néznének, el is kerülnének az utcán, azért, mert valaki mindenféle rosszat mondott felőletek? Ugy-e, ez nagyon fájna nektek? És akkor ti hiába mondanátok, hogy nem igaz, amit rátok fogtak, hogy hazudott, aki rosszat beszélt felőletek, a becsületetek már elveszett, és ha elhinnék is nektek, hogy ti nem vagytok olyan rosszak, azért

úgy titokban mégis csak azt gondolnák felőletek, hogy valami hibátok lehet. Ezért, kedves gyermekek, nagyon vigyáznotok kell nyelvetekre, hogy ok nélkül senkiről rosszat ne mondjatok, hogy becsületében kárt ne tegyetek. A jó Isten is megparancsolja a nyolcadik parancsolatban: »Hamis tanuságot ne szólj felebarátod ellen.«

(Célkitüzés.) Ma azt tanuljuk meg, ki vétkezik a VIII. parancsolat ellen.

(Előterjesztés.) Volt a zsidóknak egy gonosz királyuk, Ákáb. Közel a király palotájához volt Nábot nevü zsidóembernek szöllőkertje. Egyszer így szólt Ákáb Nábothoz: »Add nekem szöllőkertedet, hogy abból magamnak kertet csinálhassak. Adok helyette más szöllőkertet, vagy annyi pénzt, amennyit megér.« Nábot felelé: »Isten őrizzen, hogy atyai örökségemet eladjam.« Erre Ákáb boszuságában ágyba feküdt, befordult a fal felé és nem evett semmit.

Bement hozzá felesége Jezabel és így szólt: »Kelj föl és egyél! majd megszerzem én neked a szöllőkertet.« Asztalhoz ült és Ákáb király nevében ezeket irta a város elöljáróinak: »Rendeljetek két istentelen embert, hogy azok Nábot ellen hamis tanuságot tegyenek és mondják: Nábot káromolta Istent, és szidta a királyt. Erre vezettessétek őt ki és köveztessétek meg.«

A város elöljárói összehivták a népet itéletre és elővezettek két embert — ördög fiait —; ezek — mint ördög fiai — hamis tanuságot tettek Nábot ellen. Az ártatlan Nábotot megkövezték és a kutyák nyalták föl vérét.

Ákáb most elvette Nábot szöllejét. Illés próféta azonban elment Ákábhoz és így szólt: »Ezeket mondja az Úr: embert öltél és igazságtalan vagyont ragadtál magadhoz. Azon a helyen, ahol a kutyák Nábot vérét nyalták, fogják a te véredet is nyalni; Jezabelt pedig a kutyák fogják fölfalni.«

És úgy történt, ahogyan Illés mondotta. Három év mulva Ákáb egy csatában halálosan megsebesült és kutyák nyalták föl vérét. Az új király pedig Jezabelt ledobatta az ablakon az utcára és kutyák mentek oda és fölfalták holttestét.

(Ki volt Ákáb?) Mit kivánt meg Ákáb? Miért nem adta el szöllejét Nábot? Mit csinált erre Ákáb? Hogyan vigasztalta Jezabel? Mit irt

Jezabel a város elöljáróinak? A zsidók törvénye ugyanis megköveztetéssel bünteti az Isten és király káromlóit. Tudta-e a nép, hogy a két ördögfia hamisan tanuskodik? Mi lett Nábot-tal?

Mit mondott Illés? Beteljesedett-e? Mi történt Ákábbal? Jezabellel?)

(Megértetés.) Miért mondjuk istenteleneknek, ördögfiainak azt a két hamis tanut? Ugy-e, azért, mert hazudtak? Az ördög is hazudott a Paradicsomban ősszüleinknek, mikor azt mondta: »nem haltok meg, ha esztek a tiltott fáról«: De hát csak a két hamis tanu volt bűnös? Ugy-e, a város elöljárói is, Jezabel is, mert ő tanácsolta ezt a hazugságot és Ákáb is, mert megengedte. Kárt tettek-e ezek Nábot becsületében? De még mennyire! Mindenki azt gondolta magában: »ni-ni, nem is hittem volna, hogy ez a Nábot istenkáromló és királygyalázó«. Nábot becsülete elveszett, mert a nép ezután gonosznak tartotta.

Isten a nyolcadik parancsolatban azt mondja: »Hamis tanuságot ne szólj felebarátod ellen.« Ákáb, Jezabel, a város elöljárói és a két hamis tanu vétkeztek a VIII. parancsolat ellen, mert hazudtak és kárt tettek felebarátjuk becsületében.

195. *Ki vétkezik Isten nyolcadik parancsolata ellen? Isten nyolcadik parancsolata ellen az vétkezik, aki hazudik, vagy aki felebarátja becsületében kárt tesz.*

Igazat mondott-e a két hamis tanu Nábotról? Miért nem mondtak igazat? Tévedésbe akarták ejteni a népet, hogy Nábotot megkövezze. Mindenki látja, hogy ez a hazugság szörnyü nagy bűn volt, mert igen nagy kárt tett Nábotnak. Becsületébe és életébe került. Ilyen bűnt követne el az is, aki pl. összetörne valamit, vagy más rosszaságot tenne és elhazudná, hogy ő volt, hanem maga helyett ráfogná testvérjére, társára vagy a cselédre. Az a leggonoszabb hazugság, ha miatta mások kárt szenvednek.

Hátha valaki nem tanulja meg leckéjét és azt hazudja a tanítónéninek, hogy beteg volt; tesz-e ez kárt valakinek hazugságával? Kárt nem tesz senkinek, de azért mégis utálatos dolog a hazugsága, mert ez is tévedésbe akarja ejteni a tanítónénit. Inkább szenvedné el a büntetést, ne lenne olyan gyáva, hogy szükségből hazudjék.

Azt mondja valaki társának: »nézd, léghajó!« Pedig nincs is arra léghajó, csak tréfálni akart. Miért hazudik az ilyen, miért nem mond igazat? Ez is azért nem mond igazat, hogy társát tévedésbe ejtse. Ez is hazugság, ez is bűn, bár sokkal kisebb bűn, mint az előbbi hazugságok.

Azt mondja valaki: »erre ment valami száz katona«. Erre társa így szól: »nem igaz, hazudsz, mert én megolvastam, csak 80-an voltak«. Helytelenül fogja rá a másik társa, hogy hazudik, mert ő nem azért mondott száz katonát, hogy társát tévedésbe ejtse, hanem csak azért, mert körülbelül annyinak látta.

196. *Ki vétkezik hazugsággal? Hazugsággal az vétkezik, aki nem mond igazat, hogy mást tévedésbe ejtsen.*

Nem egyforma nagy bűn minden hazugság, de azért bűn még a tréfából való hazugság is. Azt mondja a szentirás: »A hazug ajkak utálatosak az Úr előtt.«

Mit gondoltok, vétkeztek-e azok, akiket összehivtak a város előljárói, hogy Nábotot elitéljék? (Különféle feleletet kapunk a gyermekekttől; aszerint folytatjuk tovább.) Azt gondolom, hogy azok az összehivott népek jól ismerték Nábotot — hisz egy városban laktak vele, tudhatták, hogy sohasem szokta Istent káromolni, sem a királyt gyalázni. — És azt is tudhatták, hogy a két tanu haszontalan gonosz ember, akiknek nem igen lehet hinni. Azt is tudhatták, hogy Ákáb és Jezabel gonoszak, mert már máskor is cselekedtek gonoszságot. Tehát akkor az összehivott népnek nem volt elégséges oka Nábotról ilyen nagy bűnt, az istenkáromlás bűnét föltenni; még kevésbbé volt elégséges oka azt a bűnt, az istenkáromlást bizonyosnak tartani. Azért bizony a nép is vétkezett és kárt tett Nábot becsületében.

Valakinek elveszik a ceruzája, vagy akármije és azt gondolja magában: »alighanem szomszédom vitte el«. Szabad-e ezt föltenni róla, ha még ezelőtt sohasem vett el tőletek semmit sem? Ugy-e, ez alaptalan gyanusítás volna. Hát, hogyha pl. 10 percben valaki egyedül van az iskolában és utána észreveszitek, hogy elveszett valamitek, szabadna-e bizonyosnak tartani, hogy az vette el, aki 10 percben egyedül volt az iskolában? Nem volna szabad, ha különben az illető eddig sohasem vett el semmit sem, mert könnyen lehet, hogy valahova

félre csuszott, amit kerestek. *Tehát felebarátja becsületében tesz kárt az, aki elégséges ok nélkül rosszat tesz föl róla, vagy a rosszat bizonyosnak tartja róla.*

Valamennyi között, akik hozzájárultak az ártatlan Nábot megkövezéséhez, leggonoszabb volt Jezabel, mert ő találta ki a rettenetes tervet, hogy Nábotot hazug módon istenkáromlásról vádolják. Az új királynak elmondták, milyen gonosz asszony Jezabel, az új király előtt már nem volt neki becsülete; kidobatta tehát az ablakon az utcára, hol a kutyák falták föl testét. Helyesen cselekedett-e az, aki az új királynak elmesélte Jezabel gonoszságát? Helyesen azért, mert ha Jezabel továbbra is királyné marad, talán új bűnöket követett volna el.

Hátha azután idegen országból jöttek látogatóba az új királyhoz, akik még semmi rosszat nem hallottak Jezabelről, ezeknek az idegeneknek szabad lett volna-e elmesézni Jezabel gonoszságát? Ugy-e, Jezabel már meghalt, most már senkinek nem árthat, semmi szükség nincs arra, hogy hibáit mások is megtudják! Vagyis, nem szabad mások hibáit elbeszélni, amikor az nem szükséges, mert ez a megszólás bűne. Pl. ha társatok nem tud felelni, mert lusta volt tanulni, vagy a tanítónéni megbünteti, mert rosszul viselkedett, szabad volna-e társatok hibáját mindenkinek kibeszélni? Nem, mert nem szabad becsületében kárt tenni, mikor semmi ok sincs rá. Hátha a tanítónéni megbizna valakit, hogy jelentse szüleinek, hogy azok megjavíthassák a lusta és rossz magaviseletü gyermeket, szabad volna-e akkor szüleinek elmondani? Igen, sőt kellene is, mert azok megjavíthatják őt. **198.** *Ki vétkezik megszólással? Megszólással az vétkezik, aki felebarátja hibáit kibeszéli, amikor az nem szükséges.*

Árulkodónak szokták csúfolni azt, aki mások hibáit elmondja a tanítónéninek, vagy szüleiknek. Pedig ez nem érdemli meg ezt a csúfnevet, ha azért mondotta el valakinek a hibáját, hogy megjavuljon. Csak arra kell vigyázni, hogy ne haragból, ne irigységből és kárörvendésből mondja el társa hibáit, hanem szeretetből, hogy megjavuljon.

Hát akkor milyen utálatos volt a két hamis tanu cselekedete, akik olyan bűnt fogtak rá Nábotra, amiben az ártatlan volt. Mintha csak megrágták volna Nábot becsületét dü-

hös kutyák módjára. Ezért úgy hivjuk az ő bűnüket, rágalmazás.

És ha Jezabel halála után — amint említettem — valaki idegeneknek elbeszélte az ő bűneit, akkor megszólta Jezabelt, és ha közben még többet is mondott, mint ami igaz volt ilyenformán: »igen gonosz asszony volt ez a Jezabel, egész sereg embert megköveztetett ártatlanul;« akkor ez nemcsak megszólta Jezabelt, hanem rágalmazta is, mert olyant is fogott rá, amit nem tett, mert csak egy embert köveztetett meg ártatlanul; vagyis nagyította hibáját.

199. *Ki vétkezik rágalmazással? Rágalmazással az vétkezik, aki felebarátjára ráfog valamely bűnt vagy nagyítja hibáját.*

Ki vétkezik nagyobbat, a megszóló-e, vagy a rágalmazó? Ugy-e, a rágalmazó, mert ez ártatlan ember becsületében tesz kárt.

Ezenkivül még az is kárt tesz felebarátja becsületében, aki őt *csúfolja vagy gyalázza.* Ha pl. valaki látta, mikor Ákáb a csatában megsebesült, és akkor így csúfolta és gyalázta: »úgy kell neked gonosz király«. Elég volt a szerencsétlen Ákábnak az Isten büntetése is, minek kellett őt még csúfolni és gyalázni is.

197. *Ki tesz kárt felebarátja becsületében? Felebarátja becsületében az tesz kárt: 1. aki elégséges ok nélkül rosszat tesz föl másról vagy a rosszat bizonyosnak tartja róla; 2. aki felebarátját megszólja vagy rágalmazza; 3. aki felebarátját csúfolja vagy gyalázza.*

Mit érezhettek szivükben a hamis tanuk, mikor hallották a város lakóitól emlegetni Nábot esetét? Hogyan szerettek volna közbekiáltani: »Nábot ártatlan, Nábot nem istenkáromló, Nábotot ne bántsátok!« Ez kötelességük is volt, ha azt akarták, hogy Isten megbocsássa szörnyü bűnüket. A rágalmat vissza kell vonnia annak, aki felebarátját megrágalmazta. **200.** *Mit kell tennie annak, aki felebarátját megrágalmazta? Aki felebarátját megrágalmazta, annak a rágalmat vissza kell vonnia.*

Aki pedig megszólta felebarátját, vagyis annak hibáit kibeszélte, amikor az nem volt szükséges, úgy teheti jóvá hibáját, hogy mentegeti őt és jó tulajdonságait beszéli el.

Csúfolást, gyalázást úgy teszünk jóvá, hogy bocsánatot kérünk felebarátunktól.

Ugy-e, a hamis tanuknak és a város elöljáróinak arról is kellett gondoskodniok, hogy Nábot családja szükséget ne szenvedjen? De hátha idegen országbeli emberek is hallották, hogy Nábotot megkövezték istenkáromlás miatt, utána pedig hazamentek, ki mondja meg ezeknek, hogy rágalom miatt halt meg Nábot?

Lássátok, kedves gyermekek, milyen nehéz, majdnem lehetetlen az elrontott becsületet teljesen helyreállítani. Jól meggondoljátok ezt és ne feledjétek Isten VIII. parancsolatát: »Hamis tanuságot ne szólj felebarátod ellen.«

•

Ez a sok utálatos bűn, ez a sok vér, ez a sok szerencsétlenség mind egyetlen rossz kivánság miatt volt. Ákáb megkivánta Nábot szöllejét. Minek kivánta meg? Hisz volt őneki ugyis elég szőlleje, birtoka? Ilyen a kapzsi ember! Mennél többje van, annál többet kiván! és nem bánja, ha mindenki elpusztul is, csak az ő kapzsi kivánsága teljesüljön.

Az a kapzsi kivánság, mikor valaki olyan erősen megkiván valamit, hogy bele is betegszik, ha nem kaphatja meg, mint ahogyan Ákáb is belebetegedett, mikor Nábot nem akarta nekiadni szöllőjét; vagy az a kapzsi kivánság, ha mindenáron meg akarja szerezni valaki azt, amit megkivánt. Kedves gyermekek, vigyázzatok szemeitekre, hogy ilyen erősen meg ne kivánjatok valamit. Ez bűn volna Isten X. parancsolata ellen: »Se házát, se mezejét, se másféle jószágát ne kivánjad.«

Isten a X. parancsolatban tiltja a kapzsi kivánságokat.

Ehhez hasonló bűnös kivánsága volt Dávid királynak is, mikor egyszerre meglátta egyik katonájának, Uriásnak feleségét. Úgy megkivánta, hogy kész volt Uriást megöletni, csakhogy annak felesége az övé lehessen. Ha valaki másnak feleségét megkivánja, arról azt mondjuk, hogy szemérmetlen kivánsága volt. Ezt tiltja Isten a IX. parancsolatban: »Felebarátod feleségét ne kivánjad.«

Isten a IX. parancsolatban tiltja a szemérmetlen kivánságokat.

201. *Mit tilt Isten a két utolsó parancsolattal? Isten a két utolsó parancsolattal tiltja a szemérmetlen és kapzsi kivánságokat.*

(Összefoglalás.) (Ki vétkezik Isten nyolcadik parancsolata ellen? Ki vétkezik hazugsággal? Ki tesz kárt felebarátja becsületében? Ki vétkezik megszólással? Ki vétkezik rágalmazással? Mit kell annak tennie, aki felebarátját megrágalmazta? Mit tilt Isten a két utolsó parancsolattal?)

(Alkalmazás.) Hazugsággal csábította el az ördög ősszüleinket. Hazugsággal, rágalmakkal itélték az Úr Jézust kereszthalálra. Hazugság, rágalom ontotta Nábotnak vérét. Nem hiába mondja a szentirás: »Hazug ajkak utálatosak az Úr előtt.« Kedves gyermekek, vigyázzatok nyelvetekre, még tréfából se hazudjatok és ha büntetéstől féltek, vagy valami szégyen ér benneteket, ha az igazat bevalljátok, inkább szenvedjétek el a büntetést, inkább viseljétek el a szégyent, de hamis tanuk ne legyetek soha. Legyen előttetek drága felebarátotok becsülete, de a magatok lelke is, melyet minden hazugság beszennyez.

Irjátok most római VIII. alatt: *1. Hazudtam-e? 2. Gyanusítottam-e mást bűnről elégséges ok nélkül? 3. Megszóltam-e mást? 4. Rágalmaztam-e mást?*

Kiről mondjuk, hogy megszólással vétkezik? Hát rágalmazással?

A IX. és X. parancsolatnál nem szükséges külön kérdezni magatokat, mert az már ugyis benne volt a VI. és VII. parancsolatban.

24. Lecke. (202.—207. kérdés.)

Az anyaszentegyház parancsolatairól általában. Az anyaszentegyház első és második parancsolatáról.

(Előkészítés.) Egy iskolában megtörtént egyszer, hogy a tanító úrnak valami fontos dolga akadt, egy órára el kellett távoznia. Megbizta az iskolában a legidősebb, legokosabb ta-

nítványát, hogy vigyázzon a rendre, olvastasson, számoltasson, rajzoltasson a többiekkel.

Alig távozott azonban a tanító úr és alig kezdett a vigyázó szólni, hogy most számolni fogunk, mindjárt közbekiabáltak a többiek: nem számolunk, inkább rajzolunk. Nagy lárma támadt, a vigyázó szavára senki sem hallgatott, veszekedtek, pöröltek egész órán: »nem parancsolsz nekünk, te is csak olyan vagy, mint mi, nekünk csak a tanító úr parancsol« stb.

Mit szóltok hozzá, mit érdemeltek a lármázók, akik a vigyázónak nem engedelmeskedtek?

Mi mindnyájan bele tartozunk az Úr Jézus nagy iskolájába, melynek neve anyaszentegyház. Úgyis tudjátok, hogy az Úr Jézus maga helyett Szent Pétert rendelte és a többi apostolokat, hogy ezután tanítsák, vezessék, kormányozzák az anyaszentegyházat.

Kik most az anyaszentegyház elöljárói? (101. k.)

Mit szólnátok hozzá, ha most valaki azt mondaná, mint azok a lármázó gyermekek az iskolában: nem parancsol nekem sem a pápa, sem a püspök, nekem csak Jézus Krisztus parancsol? Én megtartom az Isten tizparancsolatát, de az anyaszentegyház elöljárói nekem ne parancsolgassanak? Kit sértene meg az ilyen ember?

202. *Mely parancsolatokat kell Isten tizparancsolatán kivül a keresztény embernek még megtartania? A keresztény embernek Isten tizparancsolatán kivül még az anyaszentegyház ötparancsolatát is meg kell tartania.*

203. *Hogyan szól az anyaszentegyház ötparancsolata? 1. Az anyaszentegyház szokott ünnepnapjait megüljed. 2. Ünnepnap misét becsületesen hallgass. 3. Bizonyos napokon a parancsolt böjtöket megtartsad és a húseledeltől magadat megtartóztassad. 4. Bűneidet minden esztendőben meggyónjad és legalább husvét táján az Oltáriszentséget magadhoz vegyed. 5. Tiltott napokon menyegzőt ne tarts.*

(Célkitüzés.) Most majd sorjában megtanuljuk, hogyan kell teljesíteni az anyaszentegyház ötparancsolatát. Ma az első és második parancsolatról tanulunk; hogyan szólnak ezek? És pedig a legszebb példán, magának az Úr Jézus-

nak példáján tanuljuk meg, hogyan kell az anyaszentegyház ünnepeit megszentelni.

(Előterjesztés.) Mikor Jézus 12 éves volt, szülei, mint rendesen, Jeruzsálembe mentek a husvéti ünnepekre. Az ünnepek végén Mária és József visszatértek, a gyermek Jézus azonban Jeruzsálemben maradt, anélkül, hogy szülei ezt észrevették volna. Azt gondolták, hogy az utitársaik között van, megtettek egynapi járást és keresték őt a rokonok és ismerősök között. De nem találták, azért keresve visszatértek Jeruzsálembe. És úgy történt, hogy harmadnapon megtalálták a templomban. Ott ült a tudós tanítók között, hallgatta őket és kérdezősködött tőlük. Valahányan pedig hallották őt, bámultak okosságán és feleletein.

Szülei csodálkoztak, mikor meglátták őt. Édesanyja így szólt hozzája: »Fiam, miért cselekedtél így velünk? Lásd, atyád és én bánkódva kerestünk téged.« Jézus felelé nekik: »Miért kerestetek? Nem tudtátok, hogy abban kell lennem, ami Atyámé?« Nem értették meg, amit nekik mondott; édesanyja azonban megőrizte mindezen szavakat szivében.

Erre Jézus szüleivel Názáretbe ment és engedelmes volt nekik. Növekedett bölcseségben és korban és kegyelemben Isten és az emberek előtt.

(Hova ment Jézus 12 éves korában szüleivel? Visszatért-e velük azonnal az ünnepek végén? Észrevették-e szülei? Mikor vették észre? Hol találták meg Jézust? Mit csinált a templomban? Hogyan szólította meg Szűz Mária? Mit felelt neki Jézus? Azután visszatért-e velük Názáretbe?)

(Megértetés.) Amint a zsidók nemcsak a szombatot szentelték Isten szolgálatára otthon, hanem évenkint háromszor elmentek a jeruzsálemi templomba ünnepet ülni, úgy mi keresztények is nemcsak a vasárnapot szenteljük meg a szombat helyett, hanem ezenkivül évenkint még más ünnepeket is ülünk. A zsidóknak a szombat megülését Isten parancsolta a harmadik parancsolatban: »Megemlékezzél róla, hogy az Úr napját megszenteljed.« A másik három ünnepet pedig Mózes rendelte, az igaz, hogy szintén Isten akarata szerint. Mi is a vasárnapokat Isten harmadik parancsolatára üljük meg, a

többi ünnepeket pedig az anyaszentegyház parancsolatára: »Az anyaszentegyház szokott ünnepnapjait megüljed.« Az anyaszentegyház parancsolata azonban annyi, mintha maga Isten parancsolta volna.

Ugy-e, az Úr Jézus is elment 12 éves korában Jeruzsálembe a husvéti ünnepekre? Igy akarta megmutatni, hogy Isten helyettesének: Mózesnek parancsolata annyi, mint magáé Istené. Nem volnánk igazi követői az Úr Jézusnak, ha csak a vasárnapokat szentelnők meg, az anyaszentegyház ünnepeivel pedig nem törődnénk.

Az anyaszentegyház ünnepeit nagyjában ismeritek, de most pontosan megtanuljátok.

Legnagyobb ünnepünk három van: *karácsony,* dec. 25-én, a második *husvét,* a harmadik *pünkösd.*

Karácsonyhoz tartozik még *kiskarácsony,* vagyis újév ünnepe jan. 1-én, e napon kapta a Megváltó a Jézus nevet; *vizkereszt,* jan. 6-án, a napkeleti bölcsek vagy három királyok ekkor imádták Jézust, e napon keresztelte meg Jézust keresztelő Szent János és e napon tette Jézus első csodáját, hogy a vizet borrá változtatta.

Husvéthoz tartozik *áldozócsütörtök,* Jézus mennybemenetelének emlékére.

Szentháromság vasárnapját követő csütörtök *úrnap* néven az Oltáriszentség ünnepe.

Ezt a hét ünnepet, valamint az összes vasárnapokat, az Úr ünnepeinek mondjuk, mert rajtuk az Úristen jóságát, szeretetét ünnepeljük.

Az Úr ünnepein kivül vannak még ünnepek a bold. Szűz Mária tiszteletére. És pedig kettő: *szeplőtelen fogantatás* ünnepe dec. 8-án, mikor arról emlékezünk meg, hogy a bold Szűz Mária szeplőtelen, vagyis büntelen volt egész életében, vagyis még az eredeti bűn sem volt rajta; azután *nagyboldogasszony* ünnepe, amikor arról emlékezünk meg, hogy Isten a bold. Szűz Máriát testestül-lelkestül fölvitte a mennyei dicsőségbe.

Más szentek tiszteletére az egész anyaszentegyházban szintén két ünnep van: *Szent Péter és Pál* ünnepe jún. 29-én

és *mindenszentek* ünnepe nov. 1-én. Magyarországban még Szent István király ünnepe aug. 20-án. Azonkivül községenkint ünneplik a község védőszentjének ünnepét.

204. *Hányfélék az anyaszentegyház ünnepei? Az anyaszentegyház ünnepei háromfélék: 1. az Úr ünnepei, 2. a boldogságos Szűz Mária ünnepei, 3. más szentek ünnepei.*

Melyek az Úr ünnepei? Melyek a bold. Szűz Mária ünnepei? Melyek a többi szentek ünnepei?

Azt mondja a szentirás, hogy az Úr Jézus szülei mindig eljártak Jeruzsálembe a husvéti, pünkösdi és sátoros ünnepek megülésére. 12 éves korában az Úr Jézus is elment velük. Pedig ugy-e, azt mondottam, hogy Isten a tizparancsolatban csak a szombatnap megszentelését parancsolta, a többi három nagy ünnepet Mózes rendelte el? Nekünk is tehát nemcsak a vasárnapot kell megszentelnünk minden héten, hanem azokat az ünnepeket is, melyeket az anyaszentegyház rendelt; és pedig úgy, hogy mi is, mint a Szentcsalád, ne végezzünk köznapi munkát, menjünk el a közös istentiszteletre: a szentmiseáldozatra, és hallgassuk meg Isten igéjét, a prédikációt.

Az is bizonyos, hogy a Szentcsalád Jeruzsálemben a napnak hátralevő részét nem rosszaságban töltötte, hanem meglátogatta rokonait, különösen a betegeket, alamizsnát osztott a szegényeknek és szent könyvekből olvastatott. Sőt ha sétálni ment is, hogy jó levegőt szivhasson a hegyekben, a virágos réteken, ott is a jó Istenre gondolt és így töltötte el napját jókedvüen, szent ártatlanságban.

Nektek is úgy illik, hogy a szentmisén és prédikáción kivül egyéb jó cselekedeteket is gyakoroljatok az anyaszentegyház ünnepein ép úgy, mint a vasárnapokon. Mi jó cselekedetet tehettek ti ünnepnapokon? *(Gyónás, áldozás, beteglátogatás, szorgalmasabb tanulás, játék, séta, kirándulás összekötve Isten szeretetének gyakorlásával.)*

Ha azonban valaki már reggel elkezd duzzogni édesanyjával, büszkélkedni szép ruhájában, lenézni másokat, ilyen gyermek ne mondja, hogy ő is úgy szenteli meg az ünnepeket, mint a kis Jézus tette. Büszkélkedés, civakodás, gorombáskodás máskor is utálatosak, hát még ünnepnapokon!

Ezeket mind mondottam már akkor is, mikor a vasárnapok megszenteléséről volt szó, mert az anyaszentegyház ünnepeit épen úgy kell megszentelnünk. **205.** *Hogyan kell az anyaszentegyház ünnepeit megszentelni? Az anyaszentegyház ünnepeit úgy kell megszentelni, mint a vasárnapokat.*

Talán észrevettétek, hogy az Úr ünnepeinél csak hetet említettem: karácsony, husvét, pünkösd, kiskarácsony, vizkereszt, áldozócsütörtök, úrnapja; és elhagytam husvéthétfőt, pünkösdhétfőt.

Szűz Mária ünnepeinél pedig csak kettőt említettem: szeplőtelen fogantatás és nagyboldogasszony; elhagytam gyertyaszentelő boldogasszonyt febr. 2-án, amikor arról emlékezünk meg, hogy Szűz Mária a kis Jézust születése után a negyvenedik napon bemutatta a jeruzsálemi templomban; elhagytam gyümölcsoltó boldogasszonyt márc. 25-én, amikor arról emlékezünk meg, hogy Gábor főangyal jelentette Szűz Máriának, hogy ő lesz a Megváltó anyja; elhagytam kisasszonyt szeptember 8-án, Szűz Mária születésének ünnepét.

A többi szentek ünnepei közül szintén csak kettőt említettem: Szent Péter és Pál ünnepét, és mindenszentek ünnepét; elhagytam Szent István vértanu ünnepét dec. 26-án.

Azért hagytam ki előbb ezeket, mert X. Pius pápa azt mondotta, hogy ezeket nem okvetetlenül szükséges megszentelni. Ha tehát valaki ezeken az ünnepeken nem menne szentmisére, vagy köznapi munkát végezne, nem vétkeznék. De mi ezután is meg akarjuk ülni ezeket az ünnepeket is a magunk jószántából. Hiszen iskolátok is szünetel ezeken az eltörölt ünnepeken is, nem volna tehát szép dolog, ha valaki hanyagságból nem szentelné meg husvéthétfőt, pünkösdhétfőt, úrnapját: az Oltáriszentség leggyönyörübb ünnepét; gyertyaszentelőt, gyümölcsoltót, kisasszonynapját; Szent István vértanu ünnepét. Igérjétek meg a jó Istennek, hogy ha nem parancsolja is az anyaszentegyház, azért mégis épen úgy megszentelitek ezeket az ünnepeket is, mint a többieket.

*

Az volt Mózes törvényében, hogy 12 éves koruktól fogva az összes férfiaknak el kellett menniök a jeruzsálemi temp-

lomba a három nagy ünnepre. Az asszonyok és leányok csak ha akartak. Az öregeknek sem kellett okvetetlenül elmenniök! Sőt megtörténhetett az is, hogy a férfiak közül valaki megbetegedett, vagy beteget kellett ápolnia, akkor nem kivánta Mózes törvénye, hogy elmenjenek az ünnepekre. Ilyenkor súlyos okuk volt rá, hogy ne menjenek.

Minálunk, ugy-e, majdnem minden községben van templom, tehát mi könnyebben elmehetünk szentmisére az ünnepnapokon. Azért nálunk azt parancsolja az anyaszentegyház, hogy hétéves korától fogva mindenki menjen el vasár- és ünnepnap a szentmisére, fiuk épúgy, mint a leányok. Persze a betegség nálunk is fölmenti az embert, vagy ha beteget kell valakinek ápolnia, vagy pl. akinek főznie kell, s csak egy szentmise van abban a községben, vagy nagyon messze lakik a templomtól és rossz idő is van. Ezek súlyos okok, melyek fölmentik őt, hogy ne kelljen szentmisére mennie.

206. *Kinek kell vasárnap és más ünnepeken szentmisét hallgatni? Vasárnap és más ünnepeken hét éves korától fogva minden keresztény embernek kell szentmisét hallgatnia, hacsak súlyos ok föl nem menti őt.*

Az Úr Jézus mikor Szűz Mária kérdezte: »Fiam, miért cselekedted ezt velünk?« azt felelte: »nem tudtátok, hogy nekem abban kell lennem, ami Atyámé?«

Nekünk is Atyánk a jó Isten, hiszen szent Fiát, Jézus Krisztust is a mi kedvünkért küldötte, hát akkor nem kell ott lennünk, ahol bemutatják a szentmiseáldozatot a mennyei Atyának, nekünk nem kell ott lennünk, ahol a prédikációban a jó Istenről tanítanak? Mit szóltok az olyan gyermekhez, aki a saját hibájából elmulasztja az egész szentmisét? Vagy olyan későn kel föl, hogy a szentmise elejére nem tud elkészülni és csak evangelium után ér a templomba? Vagy minden ok nélkül már áldozás előtt eltávozik? Fölajánlás, úrfölmutatás, áldozás a misének főrészei, de az evangélium is fontos része a szentmisének; aki ezek közül egyet a saját hibájából elmulaszt, nem hallgat egész szentmisét.

Jeruzsálemben állatokat áldoztak föl Istennek. A mi templomunkban az oltáron az Isten Báránya áldozza föl magát a szentmisében. Aki ezt tudja, lehetetlen, hogy ne figyeljen

a misézó papnak minden lépésére, lehetetlen, hogy eszét máshol jártassa, lehetetlen, hogy még beszélgessen, nevetgéljen is szomszédjával, vagy másokat lökdössön, szóval illetlenül viselje magát.

207. *Ki vétkezik az anyaszentegyház második parancsolata ellen? Az anyaszentegyház második parancsolata ellen az vétkezik: 1. aki az egész szentmisét, vagy annak valamely főbb részét saját hibájából elmulasztja; 2. Aki a szentmise alatt készakarva figyelmetlen vagy illetlenül viseli magát.*

(Összefoglalás.) (Mely parancsolatokat kell a keresztény embernek Isten tízparancsolatán kivül még megtartania? Hogyan szól az anyaszentegyház öt parancsolata? Hányfélék az anyaszentegyház ünnepei? Hogyan kell az anyaszentegyház ünnepeit megszentelni? Kinek kell vasárnap és más ünnepeken szentmisét hallgatnia? Ki vétkezik az anyaszentegyház második parancsolata ellen?)

(Alkalmazás.) Mikor Jákob bátyjának, Ézsaunak haragja elől menekült, egyszer kénytelen volt a mezőn meghálni. Fejealja vánkos helyett kő volt. Álmában hosszu létrát látott, mely egészen az égig ért és angyalok jártak rajta föl és alá. Legfelül pedig az Isten volt látható, aki megszólította Jákobot és megigérte neki, hogy megsokasítja nemzetét és abból fog születni a Megváltó. Mikor fölébredt, így szólt: »Milyen félelmetes ez a hely! Ez nem más, mint Isten háza és a mennyország kapuja. Ha szerencsésen visszatérhetek atyám házába, e helyen oltárt emelek és áldozatokat mutatok be az Úrnak.«

Kedves gyermekek, sokkal félelmetesebb hely a mi templomunk és abban az oltár. Sokkal csodálatosabb dolog történik az oltáron, mint Jákob álmában. Itt a szentmisében a kenyér és bor átváltozik Jézus szent testévé és vérévé és angyalok seregei veszik körül és imádják. Itt a kenyér szine alatt jelen van az a kis Jézus, aki valamikor példát adott nekünk, hogyan kell a templomban viselkednünk.

Mondjátok ti is a szentmise alatt: »Milyen félelmetes ez a hely. Nem más, mint Istenháza és a mennyország kapuja. Ide minden vasárnap, minden ünnepnap szivesen jövök bemutatni a legfélelmetesebb, legfölségesebb áldozatot, a szentmisét.«

25. Lecke. (208.—213. kérdés.)

»Bizonyos napokon a parancsolt bőjtöket megtartsad és a huseledeltől magadat megtartóztassad.«

(Előkészítés.) Kiről mondjuk, hogy bőjtöt tart? Arról, aki semmit sem eszik, vagy kevesebbet eszik, mint máskor; másodszor arról, aki nem eszik hust. Mire való a bőjt? Miért parancsolja az anyaszentegyház, hogy bizonyos napokon bőjtöljünk és ne együnk hust? Emlékeztek-e még a dúsgazdag és szegény Lázár történetére?

Most is úgy van, kedves gyermekek, aki bőségesen eszik-iszik, könnyebben követ el más bűnöket. És mikor fog ez bűneiért szenvedni? Aki pedig bőjtöl és nem eszik hust, bár volna mit ennie, az jobban tud magára vigyázni, hogy semmiféle bűnt el ne kövessen és az eddigi bűneiért bőjtölésével leszenvedi büntetését.

Ezért parancsolja az anyaszentegyház a III. parancsolatban: »Bizonyos napokon a parancsolt bőjtöket megtartsad és a huseledeltől magadat megtartóztassad.«

Bizony az Úr Jézus is bőjtölt negyven napig, azért, hogy példát adjon nekünk.

De még ha nem volna is ilyen nagy haszna a bőjtölésnek, akkor is meg kellene tartanunk a bőjti napokat, mert az anyaszentegyház parancsolja. (L. 112. k.)

(Célkitüzés.) Azért jól figyeljetek, ma megtanuljuk, mely napokon és hogyan kell bőjtölni.

(Előterjesztés.) Már Mózes is megtiltotta a zsidóknak, hogy bizonyos állatok husából ne egyenek. Igy pl. nem volt nekik szabad sertéshust enni. Most is megtartják ezt a vallásos zsidók.

Mikor Nabukodonozor a zsidókat fogságba vitte Babylonba, a zsidó ifjak közül kiválasztotta a legszebbeket és legokosabbakat, kitaníttatta őket a babyloniaiak nyelvében és tudományában és a királyi udvarba rendelte őket szolgálatra. Azt is elrendelte a király, hogy a saját asztaláról kapjanak bőséges táplálékot. A kiválasztott ifjak között volt Dániel és három társa is.

Dániel elhatározta, hogy Mózes törvényét megtartja és nem vétkezik azzal, hogy valami tiltott ételt egyék a király asztaláról. Megkérte azért a királyi udvarmestert, engedje meg nekik, hogy ők más ételeket ehessenek. Az udvarmester így szólt: »Félek a királytól; mert ha észreveszi, hogy a ti arcotok soványabb, mint a többi ifjaké, életembe kerülne ez a dolog.« Dániel felelé: »Tégy próbát tiz napig; adj nekünk csak főzeléket enni és vizet inni, azután hasonlítsd össze a mi arcunkat azokéval, akik a király asztaláról esznek és akkor cselekedjél belátásod szerint.«

Igy tett az udvarmester. Tiz nap mulva Dániel és társainak arca szebb és pirosabb volt, mint a többi ifjaké. Azért az udvarmester ezután is csak főzeléket és vizet adott nekik. És mikor három év mulva megnézte őket a király, sokkal okosabbaknak és ügyesebbeknek találta őket, mint a többi ifjakat, azért a királyi szolgák közé vette föl őket.

(Mit tiltott meg Mózes a zsidóknak? Mit akart Nabukodonozor a fogoly zsidó ifjakkal? Milyen táplálékot rendelt nekik? Miért nem akart Dániel és három társa enni a királyi ételekből? Mire kérte Dániel az udvarmestert? Rögtön megtette-e ez Dániel kérését? Mit tapasztalt az udvarmester 10 nap mulva? Azért mit adott nekik azután is enni-inni? Milyeneknek találta őket a király 3 év mulva? Hová rendelte őket?

(Megértetés.) Azok az ifjak, akik a király asztaláról ettek, bőségesen ettek mindenféle husételt.

Dániel és társai ellenben nem ettek hust egész nap, mert attól féltek, hogy tiltott hus is van közötte.

Mit gondoltok, Dániel és társai nem szerették a hust, azért nem ettek? Nem azért bizony. A hus nekik is jobban izlett volna, hanem Mózes parancsolata miatt tartóztatták meg magukat a huseledeltől. És mivel főzeléket tizóraira és ozsonnára nem kaphattak, inkább semmitsem ettek, mintsem hogy megszegjék Mózes törvényét.

Kétféleképen böjtöltek tehát Dániel és társai. Először napjában kevesebbszer étkeztek, mint a többi ifjak, másodszor hust sem ettek.

Győregyházmegyében az anyaszentegyház elöljárósága ezt a kétféle böjtöt háromféle változatban irta elő. Első változat, mikor mindkettőt szigoruan megparancsolja, vagyis a

kevesebb étkezést is, és a hustól való megtartóztatást is. Szigoru bőjt. Második változat, mikor megparancsolja a kevesebb étkezést, de a hustól való tartózkodást nem. Enyhített bőjt. A harmadik változat, mikor csak a hustól való megtartóztatást irja elő, a kevesebb étkezést nem.

A kevesebb étkezést úgy kell érteni, hogy napjában csak egyszer lakunk jól és pedig rendszerint ebédre. Szabad még reggelire és vacsorára is valamit enni, de nem a jóllakásig. A nap egyéb részeiben semmit sem eszünk, tehát se tizórait, se ozsonnát. Ezt a bőjtölési módot egyszerüen bőjtnek, vagy koplalásnak nevezhetjük. Ilyen bőjti, vagy koplaló napon az egyszeri jóllakást tetszés szerint akár ebédkor, akár vacsorakor végezhetjük.

A hustól való megtartóztatást úgy kell érteni, hogy nem szabad melegvérü állatok husát enni. Hal, csik, béka hidegvérü állatok, azért ezektől nem kell magunkat megtartóztatni. De tilos a szalonnaevés is, a töpörtyü is, husleves is. Viszont zsirral főzni szabad.

Mondottam, mikor a kevesebb étkezés, vagyis koplalás és a hustól való megtartóztatás ugyanazon napon van előirva, ezt a napot szigoru bőjtnek nevezzük.

A szigoru bőjttől az enyhített bőjt a koplalás tekintetéből semmivel sem különbözik, csak a hustól való megtartóztatás nincs előirva.

A harmadik fajta bőjti napon, az egyszerü megtartóztatási napon csak a husevés tilos egész nap úgy, mint a szigoru bőjtön is, de koplalni nem kell.

208. Hányféle bőjtöt parancsol az anyaszentegyház? Az anyaszentegyház háromféle bőjtöt parancsol: 1. szigoru bőjtöt, 2. enyhített bőjtöt, 3. megtartóztatást.

209. Miben áll a szigoru bőjt? A szigoru bőjt abban áll, hogy egész napon át csak egyszer lakunk jól és husfélét nem eszünk.

209/a. Miben áll az enyhített bőjt? Az enyhített bőjt abban áll, hogy egész napon át csak egyszer lakunk jól, mint a szigoru bőjtön, de hust szabad enni.

209/b. Miben áll a megtartóztatás? A megtartóztatás abban áll, hogy nem eszünk husfélét.

Mire való a bőjt? Ugy-e Dániel és társai nem akarták Mózes törvényét megszegni és ezzel Istent megbántani. Tetszett Istennek, hogy bőjtöltek? Hogyan mutatta meg?

Emlékezzetek a szegény Lázár esetére! Azt mondja róla Ábrahám: Lázár sokat éhezett, most ennek fejében vigasztalódik. Vagyis ha volt is bűne, jóvátette, leszenvedte bőjtöléssel.

Leginkább pedig gondoljatok az Úr Jézusra! Kinek a bűneiért akart szenvedni? Nos, negyvennapi bőjttel kezdte bűntörlesztő munkáját!

Ahol szivesen bőjtölnek, ott a bűn nem érzi jól magát.

Ezért a keresztények leginkább akkor bőjtölnek, mikor bűnbánatot tartanak, hogy vehessék az Úr Jézus testét-vérét a szentáldozásban. Ez régente nagy ünnepeken szokott leginkább történni.

Ezért van ma is husvét előtt a 40 napi bőjt. Karácsony, Pünkösd, Nagyboldogasszony és Mindenszentek ünnepei előtt a vigilia-bőjt. Minden negyedévben egy héten a szerda-péntekszombati napok, hogy figyelmeztessenek bennünket a bűnbánatra, meg, mivel régente e napokon szokták a papokat szentelni, hogy bőjtölésünkkel könyörögjünk Istennél, jó papokat adjon. Négy latinul quatuor, magyarosan kántor. De a pénteki megtartóztatásnap is hetenként emlékeztessen bennünket Krisztus kereszthalálára a mi bűneinkért.

A 40 napi bőjt hamvazószerdán kezdődik. Innen az első bőjti vasárnapig 4 hétköznap van. Ezután következik 6 vasárnap a maga hetével. Tehát $4+42=46$. Vasárnap azonban soh'sincs bőjt, azért a 6 vasárnapot le kell számítani. Ebből a 40 napból hamvazószerda és 7 péntek szigoru bőjt. Ugyancsak szigoru bőjt nagyszombat délig. $1+7+1=9$. A többi 31 nagybőjti hétköznap enyhített bőjt.

(Fölirom a táblára külön-külön a bőjti napok számát.)

A négy kántorhéten a péntek szigoru bőjt, szerda és szombat pedig enyhített bőjt. Táblára irom a kántor péntekek számát, de csak 3-at, mert egy kántor péntek összeesik a második nagybőjti péntekkel. A kántor szerdák és péntekek száma $4\times 2=8$. De csak 6-ot irok az enyhített bőjtök rovatába, mert a tavaszi kántorhét nagybőjtre esvén, ennek

szerdája és szombatja már benne van a nagyböjti 31 enyhített böjti napban.

Vigiliaböjt van Karácsony, pünkösd, nagyasszony és mindenszentek ünnepei előtt való napon. Ebből a három első szigoru böjt, az utolsó enyhített böjt. Táblára.

Egyszerü megtartóztatási napok a közönséges péntekek. Egész évben 52 péntek van, de ebből 7 nagyböjti péntek és 3 kántor péntek szigoru böjt. Rendszerint tehát 42 megtartóztatási nap van, de mivel karácsony vigiliája és nagyasszony vigiliája esetleg péntekre esik, ilyenkor a megtartóztatási nap szigoru böjtté lesz. Az is lehet, hogy nyilvános ünnep esik péntekre, ilyenkor mindenfajta böjt szünetel.

210. Mikor van szigoru böjt? Szigoru böjt van 1. hamvazószerdán, 2. nagyböjt minden péntekjén, 3. nagyszombaton délig, 4. kántorhetek péntekjein, 5. karácsony, pünkösd és nagyboldogasszony vigiliáján.

210/a. Mikor van enyhített böjt? Enyhített böjt van 1. nagyböjt minden hétköznapján, kivéve hamvazószerdát és a péntekeket, 2. a kántorhetek szerdáin és szombatjain, 3. mindenszentek vigiliáján.

212. Mikor van megtartóztatási nap? Megtartóztatási nap van az év közönséges péntekjein, azaz, mikor se nagyböjt, se kántorböjt, se vigiliaböjt nem esik rá.

A koplalás és a hustól való megtartóztatás nem egyformán nehéz. Azért az anyaszentegyház figyelembe veszi, hogy akinek egészségére akár a koplalás, akár a megtartóztatás káros lehetne, vagy más nehézségbe ütköznék, azokat ne kötelezze a böjti parancs megtartására.

Ezért nem kötelesek koplalni a 21 éven aluliak és a 60 éven felüliek. Elsők a testük fejlődése miatt, utóbbiak gyengeségük miatt. Másodszor nem kötelesek a betegek sem koplalni, hogy hamarább meggyógyuljanak. Harmadszor a nehéz munkával foglalkozók, mert különben nem igen birnák a nehéz munkát.

211. Kiknek szabad szigoru vagy enyhített böjti napokon is többször jóllakniok? 1. Azoknak, akik a 21. évet még be nem töltötték, vagy a 60.-at már elérték; 2. a betegeknek; 3. azoknak, akik nehéz munkával foglalkoznak.

A bőjt második részét, a hustól való megtartóztatást, ha van mit mást ennünk, már könnyebben elvégezhetjük. Ezért az anyaszentegyház a megtartóztatást mindenkinek parancsolja, aki már eszét használni tudja, azaz 7 éves korától fogva egészen haláláig.

Hét éven alól tehát senkisem köteles hustól megtartóztatni magát. Épígy nem kötelesek a betegek sem. Gondolhatjátok miért! Harmadszor azok se vétkeznek, ha hust esznek tiltott napon, akiknek nincs más ennivalójuk, akár, mert szegények, akár, mert másoktól kapják kosztjukat. Negyedszer, akiket az anyaszentegyház fölment. *(Plébánosnak pl. joga van hiveit fölmenteni. Alkalomadtán hozzá forduljunk.)*

213. Kiknek szabad tiltott napon husfélét enniök? 1. Azoknak, akik a 7. évet még nem töltötték be, 2. a betegeknek, 3. akik bőjti eledelt nem kaphatnak, 4. akik fölmentést kaptak.

Hogyan kell tehát nektek bőjtölnötök 1. szigoru bőjtön, 2. enyhített bőjtön, 3. megtartóztatási napon?

Ugy-e, 1. esetben egész nap nem ehettek husfélét, de jóllakni, enni többször is szabad, mert még nem vagytok 21 évesek, 2. esetben semmi kötelezettségtek sincs törvény szerint, 3. esetben egész nap tilos nektek is a husevés. Jóllakni bőjti étellel mindenkinek többször is szabad.

Még csak arra figyelmeztetlek benneteket, hogy valahányszor törvényes okból elmaradt a bőjtölésünk, pl. enyhített bőjti napon délben és este hust eszünk, vagy pl. gyermekek tiltott napon kérésük ellenére sem kapnak mást, csak husfélét, ilyenkor pótolni kell azt buzgó imával, türelemmel, szelidséggel, egy kis szándékos éhezéssel stb.

Mondottam ugy-e, ahol szivesen bőjtölnek, ott nem érzi magát jól a bűn!?

(Összefoglalás.) (Hányféle bőjtöt parancsol az anyaszentegyház? Miben áll a szigoru, miben az enyhített bőjt, miben a megtartóztatás? Mikor van szigoru bőjt? Mikor enyhített? Mikor megtartóztatás? Kinek kell szigoru bőjtöt tartani? Kinek kell megtartóztatni magát a husevéstől? Mivel pótolhatjuk a hibánk nélkül elmaradt bőjtöt?)

(Alkalmazás.) Nagy bátorság kellett hozzá, hogy Dániel idegen országban, a király házában nem akart olyan ételeket

enni, amelyeket Mózes a zsidóknak megtiltott. El volt készülve arra is, hogy emiatt majd gunyolják, hiszen az összes zsidó ifjak közül csak három akadt, aki Dániellel együtt mindenáron meg akarta tartani Mózes törvényét. Megtörténhetik még tiveletek is, hogy kicsúfolnak majd azért, hogy bőjti napon nem akartok hust enni. Ne törődjetek vele! Először azért, mert titokban minden ember azt fogja magában gondolni, derék kis gyermek ez, aki még a csúfolódást is el tudja viselni az anyaszentegyház parancsolata miatt. Másodszor meg azért, mert a jó Isten titeket is megjutalmaz, ha az Úr Jézus anyaszentegyházának parancsolatát pontosan megtartjátok. Meglátjátok, sokkal egészségesebbek lesztek, mint azok, akik mindent összeesznek. Az meg bizonyos, hogy a bőjtöléssel leszenveditek ideigtartó büntetéseiteket, és csak Isten jutalma vár rátok a földön is, még inkább pedig a másvilágon.

Ha pedig eddig megtörtént, hogy torkosságból, vagyis magatok hibájából bőjti napon hust ettetek, mondjátok magatokban: »édes Jézusom, te negyvennapig bőjtöltél én miattam, én meg egy napon nem tudtam meglenni hus nélkül. Sajnálom, hogy ilyen szégyent hoztam az anyaszentegyházra. Ezután úgy teszek, mint Dániel, nem eszem hust bőjti napon, hacsak kaphatok bőjti ételt; sőt még éhezni is akarok egy kicsit, mintsem hogy az anyaszentegyház III. parancsolatát megszegjem.«

Megvizsgálom lelkiismeretemet: *Ettem-e saját hibámból bőjti napon husfélét? Hányszor?*

26. Lecke. (214.—216. kérdés.)

»Büneidet minden esztendőben meggyónjad és legalább husvét táján az Oltáriszentséget magadhoz vegyed.« »Tiltott napokon menyegzőt ne tarts.«

(Előkészítés.) Mi végett alapította Krisztus Urunk az anyaszentegyházat? (106. k.) Mivel vezeti az anyaszentegyház az embereket az örök üdvösségre? (107. k.) A többi között azzal, hogy törvényeivel kormányozza őket.

Igy megparancsolja az anyaszentegyház első parancsola-

tában, hogy az ünnepnapokat megüljük. Parancsolja a második parancsolatában, hogy ünnepnap misét becsületesen hallgassunk. Parancsolja a harmadik parancsolatában, hogy bizonyos napokon a parancsolt bőjtöket megtartsuk és a huseledeltől magunkat megtartóztassuk.

A negyedik parancsolatban azt parancsolja, hogy mikor gyónjunk, hányszor áldozzunk, az ötödikben pedig, hogy mikor tartsunk bűnbánatot és hogyan, vagyis mikor nem szabad hangosan, lármásan mulatni.

(Célkitüzés.) Erről a két utolsó parancsolatról tanulunk a mai órán.

(Előterjesztés.) Isten elküldötte Jónás prófétát Ninive-be, az assziriai birodalom fővárosába. Igy szólt hozzá az Úr: »Kelj föl, menj Ninive-be és prédikálj nekik bűnbánatot, mert e város gonoszsága hozzám kiált.«

Jónás tehát elment Ninive-be. Egynapi járásnyira ment be a városba és így kiáltott: »Negyven nap van még, azután Ninive elpusztul.« Mikor ezt hallották a város lakói, bűnbánati ruhába öltözködtek és bőjtöltek. A király is bűnbánatot tartott és megparancsolta a lakóknak, hogy imádkozzanak és térjenek meg.

Mivel így megtértek Ninive lakói, megkegyelmezett, megbocsátott nekik az Úr és nem hajtotta végre szándékát, amivel fenyegette őket.

(Hová küldötte Isten Jónás prófétát? Miért küldötte oda? Hány napi időt engedett nekik Isten a megtérésre? Hallgattak-e Ninive lakói Jónás szavára? Mit cselekedtek? Mit tett, mit parancsolt a király is? Végrehajtotta-e Isten rajtuk szándékát? Miért nem?)

(Megértetés.) Ninive lakói bűnbánati ruhába öltözködtek, imádkoztak és bőjtöltek, azaz bűnbánatot tartottak.

És a jó Isten megkönyörült rajtuk, megbocsátott nekik a Megváltó Jézus kedvéért.

Mert azok az ószövetségi emberek is, akik Jézus szenvedése és halála előtt haltak meg, csakis azért kaphattak Istentől bocsánatot, csakis azért menekülhettek meg a pokoltól, mert Jézus minden ember bűneiért szenvedett és meghalt. (75. k.) Ami ideigtartó büntetést pedig azonkivül megérdemeltek, azt leszenvedték a nehéz bűnbánati cselekedeteikkel,

vagy ha valami ideigtartó büntetésük még haláluk óráján is maradt, akkor egy ideig még a tisztítóhelyen kellett szenvedniök, s csak azután mehettek a pokoltornácra.

Van-e most is pokoltornác? Nincs rá szükség! Mert Jézus szenvedése és halála megnyitotta a mennyországot a tiszták számára. Ha pedig halálunk óráján még marad némi ideigtartó büntetésünk, vagy kis bocsánatos bűnünk, akkor a tisztítóhelyen szenvedjük azt le, és utána rögtön mennyországba jutunk.

Mit kell tehát most tennie a keresztény embernek, hogy mennél biztosabban mennyországba jusson? Ugy-e, meg kell gyónnia bűneit, ahogyan az Úr Jézus parancsolta és bűnbánati cselekedeteket kell végeznie. Ilyen bűnbánati cselekedet, mint a mult órán tanultuk, a bőjt is. Erről tehát most nem beszélünk újra, hanem inkább a gyónásról.

Ugy-e, azt gondoljátok, hogy keresztény embert csak nem kell figyelmeztetni arra, hogy bűneit gyónja meg? Eleinte nem is kellett. Az első keresztények valahányszor bűnt követtek el, elmentek gyónni, mert nem szerettek volna még bocsánatos bűnben sem meghalni, annál kevésbbé halálos bűnben. És még egy oka volt, hogy sokszor gyóntak. Valahányszor csak szentmisére mehettek, mindig meg is áldoztak. Mivel pedig az Úr Jézus szent testét csak tiszta lélekkel szabad venni, mindig meggyóntak, valahányszor érezték, hogy valami bűn megint beszennyezte lelküket.

A későbbi keresztények azonban elhagyogatták a szentáldozást. Hogyan bánthatta ez a hanyagság a jó Istent, az Úr Jézust! Az Úr Jézus meghalt érettük, hogy bocsánatot nyerhessenek a gyónásban, odaadta önmaga szent testét táplálékul a szentáldozásban, és a keresztények vagy sohasem, vagy csak nagyon ritkán gyóntak és áldoztak.

Erre az anyaszentegyház úgy tett, mint Jónás próféta. Épen most 700 esztendeje annak, hogy az egész világon az összes keresztényeknek megparancsolja: »Bűneidet minden esztendőben meggyónjad és legalább husvéttáján az Oltáriszentséget magadhoz vegyed.«

Aki tehát egy évnél tovább nem gyónik, megszegi az anyaszentegyház parancsolatát, halálos bűnt követ el. Akár-

mikor az év folyamán, de egyszer meg kell gyónni minden kereszténynek. A szentáldozásnak még idejét is megparancsolja az anyaszentegyház: »legalább husvéttáján az Oltáriszentséget magadhoz vegyed«. Miért épen husvéttáján? Azért, mert akkor — nagycsütörtökön — van emléknapja annak, hogy az Úr Jézus az Oltáriszentséget rendelte. Husvéttája azt jelenti, hogy husvét körül. Előtte vagy utána. Hány nappal előtte és hány nappal utána van husvéttája, azt minden püspök külön meg szokta mondani, és nem egyforma hosszu idő minden püspökségben, egyházmegyében. A győri egyházmegyében nagyböjt első vasárnapjától kezdve egészen szentháromság vasárnapig tart a husvéti szentáldozás ideje. Ez körülbelül 3 hónapi idő. Elég sok, hogy mindenki elvégezhesse husvéti szentáldozását. **214.** *Mikor kezdődik és meddig tart a husvéti szentáldozás ideje? A husvéti szentáldozás ideje a győri egyházmegyében a nagyböjt első vasárnapján kezdődik és szentháromság vasárnapig tart.*

De hát amint Jónás próféta figyelmeztetése a gonosz Ninivebelieknek szólt, úgy az anyaszentegyház IV. parancsolata is csak azoknak a rossz keresztényeknek szól, akik hanyagságukban képesek volnának évekig élni gyónás és áldozás nélkül. Ó, — kedves gyermekek, — ez nem keresztény élet! Az első keresztények, ha lehetett, mindennap is áldoztak, mert tudták, mennél többször áldoznak, annál ragyogóbb lesz rajta a megszentelő kegyelem, annál hasonlóbb lesz a végtelenül fényes isteni szépséghez.

X. Pius pápa sürgette ujra a gyakori szentáldozást. Elég lehetne, hogy Szent Péter utódja, Krisztus földi helytartója azt tanácsolja, hogy mennél többször tegyük. Amit a római pápa mond hit- és erkölcstanításban, annyi, mintha maga az Úr Jézus mondaná.

Közületek is többen áldoztak gyakorta. És ha az Úr Jézusnak örömet akartok szerezni, ezután még többször teszitek.

Mikor Jónás próféta Ninive város gonosz lakóinak fülébe kiáltotta: »negyven nap van még, azután Ninive elpusztul«, mintha villám sujtott volna közéjük, úgy megrémültek. Abban a pillanatban megszünt a városban a mulatás, elhallgatott a zene, nem énekeltek sem az utcán, sem a vendéglők-

ben. Mindenki sietett haza fölölteni a bűnbánati szőrruhát, mindenki bőjtölt, mindenki imádkozott. És ha valakinek eszébe jutott volna megházasodni és menyegzőt tartani, bizonyosan nekitámadtak volna a többiek. Menyegzőt tartani máskor nem volt bűn, de most nem annak az ideje volt, most mindenkinek imádkoznia, bőjtölnie, bűnbánatot tartania kellett, hogy a jó Isten irgalmazzon meg a városnak.

A Ninive-beliek pogányok voltak, a jó Istenről nagyon keveset hallottak. Igazán dicséretreméltó cselekedet volt részükről, hogy így megfogadták Jónás próféta szavát.

Mi pedig keresztények vagyunk, sokat tanulunk már gyermekkorunkban arról, hogy szeretett bennünket a jó Isten. Karácsony előtt ezt halljuk: »Keresztények! az Úr Jézus születésének ünnepe közel van, hogyan akartok erre készülni? Bűnös szivvel akarjátok az Isten Fiát fogadni?« Ha csak egy csöpp szeretet van bennünk az Úr Jézus iránt, a karácsony előtt való időben nem mulatunk hangosan, nem tartunk ünnepies menyegzőt, hanem imádság, bőjtölés, gyakoribb templombajárás, különösen pedig szentgyónás által bűnbánatot tartunk, hogy gyakori szentáldozásainkban az Úr Jézus örömmel szálljon tiszta szivünkbe.

Husvét előtt pedig ezt prédikálja az anyaszentegyház: »Közeledik az Úr Jézus szenvedésének ideje! Kiért szenvedett az Isten Fia? Hogyan akartok készülni a husvét szent ünnepére? Nem volna az szégyen rátok nézve, ha az Úr Jézus keserves kereszthalállal hal meg tiérettetek, ti pedig épen úgy mulattok zajosan, épen úgy tartjátok a menyegzőket, mint más időben?« Ugy-e, igaza van az anyaszentegyháznak, ha nemcsak karácsony előtt, de még inkább husvét előtt bűnbánatot hirdet és megtiltja az ünnepies menyegzőket és zajos mulatságokat?

A karácsony előtti tiltott időt advent első vasárnapján kezdjük, a husvét előttit pedig hamvazószerdán. Tehát karácsony előtt négy hét, husvét előtt hat és fél hét a tiltott idő, amelyekben nem szabad ünnepies menyegzőt és zajos mulatságot tartani.

Ünnepies menyegzőn a szentmisében osztott áldással kapcsolatos menyegzőt értjük. Egyéb esküvő, ha szerény keretek

közt, zaj és zene nélkül történik, nincs tiltva. A tilalom tehát inkább a zajos mulatságra szól.

Erről szól az anyaszentegyház V. parancsolata: »Tiltott napokon menyegzőt ne tarts.«

215. *Mit tilt az anyaszentegyház az ötödik parancsolattal? Az anyaszentegyház az ötödik parancsolattal tiltja az ünnepies menyegzőket és a zajos mulatságokat.*

216. *Mikor vannak a tiltott idők? A tiltott idők adventelső vasárnapjától karácsony napjáig és hamvazószerdától husvétvasárnapig vannak.*

(Összefoglalás.) (Mikor kezdődik és meddig tart a husvéti szentáldozás ideje? Mit tilt az anyaszentegyház az ötödik parancsolattal? Mikor vannak a tiltott napok?)

(Alkalmazás.) Elhiszem azt, hogy akkora és oly sok bűnötök nincsen, mint Ninive lakóinak volt, de hiszen jól tudjátok, hogy még a legkisebb bűn is utálatos a szent Isten előtt. Vizsgáljátok csak meg magatokat, hogyan vétkeztetek Isten tizparancsolata és az anyaszentegyház harmadik parancsolata ellen! Vegyétek elő a leirt kérdéseket:

Az I. parancsolatnál gondoljatok a füstölgő, zúgó Sinaihegyre, a zsidó nép rémületére és kérdezzétek magatoktól...

A II. parancsolatnál az Isten mennyei trónjára és a fehérruhás, aranykoronás szentekre, kik leborulva mondják: szent, szent, szent...

A III. parancsolatnál arra, hogyan nyugodott meg az Isten a hetedik napon és hogyan szentelte meg azt.

A IV. parancsolatnál gondoljatok Jákobra és fiaira...

Az V. parancsolatnál Saul gonoszságára, Dávid szelidségére...

A VI. parancsolatnál Szent Imre szemérmetességére...

A VII. parancsolatnál a vámos sok kártevéseire...

A VIII. parancsolatnál a gonosz Ákábra, a hamis tanukra...

Az anyaszentegyház III. parancsolatánál Dániel bőjtölésére...

(Minden parancsolatnál elolvastatom a hozzá való kérdéseket.)

És most itéljétek meg, hogy nem kell-e bűnbánatot tartanotok? Azért adventi és nagybőjti időben különösen buzgón imádkozzatok; ha szigoru bőjtöt nem kell is tartonotok, tehettek annyit, hogy kevesebbet esztek valami kedvenc ételetekből, mint máskor szoktatok; a husvéti gyónást soha el nem mulasztjátok, de máskor is gyakorta gyóntok és áldoztok.

27. Lecke. (217.—224. kérdés.)

A bűnről általában.

(Előkészítés.) Tanultuk az angyalok történetét. Emlékeztek rá, hogy az angyalok közül Luciferrel sokan vétkeztek, vagyis nem engedelmeskedtek Isten parancsolatának, bűnt követtek el. Mint a villám végigcikázik a sötét égen, oly gyorsan a pokolba taszította őket Isten Szent Mihály főangyal által.

Örökre boldogok lehettek volna, most pedig örökre boldogtalanok. Mi tette ezt? Ugy-e, a bűn?

Azt is tanultuk, mennyi drága ajándékkal halmozta el Isten ősszüleinket. Csak egyetlen egy parancsot kellett volna teljesíteniök. Nem engedelmeskedtek. Bűnt követtek el. Elvesztették a megszentelő kegyelmet, elveszett számukra a mennyország, értelmük elhomályosodott, akaratuk rosszra hajlandó lett, a Paradicsomot is el kellett hagyniok, szenvedniök, kinlódniok kellett már e földön is.

Mi tette ezt? Ugy-e, a bűn?

Azután emberré lett a Fiuisten. Mindenkivel csak jót tett. És az egyik tanítványa elárulta, a másik megtagadta. Megkötözték, kicsúfolták, megostorozták, tövissel megkoronázták, keresztre szegezték.

Mi tette ezt? Ugy-e, az emberek bűnei? A mi bűneink? De az Úr Jézus megmutatta az utat, hogyan juthatunk az Istenhez a mennyországba. Talán mindenki a mennyországba jut? Miért nem? Megint csak a bűn az, mely miatt sokan elkárhoznak.

Ti is követtetek el már bűnt? Emlékezhettek rá, minden

parancsolatnál eszetekbe jutott egy-két bűn és már alig várjátok, hogy a szent gyónásban megszabadulhassatok tőlük.

Van-e valami a világon, ami több kárt tett volna az embereknek, mint a bűn? A bűn a legnagyobb rossz a világon!

(Célkitüzés.) Hogy annál jobban megutáljuk és annál óvatosabban elkerüljük ezután, ma a bűnről tanulunk.

(Előterjesztés.) Emlékezetetekbe idézem azt a történetet, hogyan követtek el bűnt ősszüleink?

Tudjátok, hogy Isten így szólt Ádámhoz a Paradicsomban: »A kert minden fájáról ehetel. De arról az egyről, mely a kert közepén van, ne egyél. Ha arról eszel, meghalsz.«

Nagy irigységgel nézte az ördög ősszüleink boldogságát. Hogy elcsábítsa őket, a kigyóba rejtőzött. Ez az összes állatok között a leghamisabb, így szólt az asszonyhoz: »Miért parancsolta nektek Isten, hogy ne egyetek a Paradicsom minden fájáról?« Az asszony felelé: »Mi az összes fákról eszünk; de arról, mely a kert közepén van, megparancsolta Isten, hogy ne együnk, hozzá se nyuljunk, nehogy meghaljunk.« A kigyó így szólt: »Dehogy haltok meg, ha esztek róla; inkább olyanok lesztek, mint az Isten.«

Látta Éva, hogy a gyümölcs igen szép és jó is lehet. Szakított belőle és evett; férjének is adott, és az is evett.

Mi lett ősszüleink büntetése? (54. k.) Hogyan ártott ősszüleink bűne mindnyájunknak? (55. k.)

(Megértetés.) Ugy-e, ősszüleinknek kiváló okos értelmet adott Isten? Tudták tehát, hogy Isten nem hazudik. Tudták, hogy Isten meg fogja őket büntetni, sőt azt is tudták, hogy miattuk az összes emberek szerencsétlenek lesznek, ha nem engedelmeskednek Isten parancsolatának. És mégis ettek a tiltott gyümölcsből. *Tudták*, hogy olyasmit cselekesznek, amit Isten megtiltott.

Igaz, hogy a kigyó beszélte rá őket az engedetlenségre, de hát kényszerítette őket a kigyó, hogy szakítsanak? Dehogy kényszerítette, ők maguk akartak szakítani és enni.

Azért mondjuk, hogy ősszüleink bűnt követtek el, mert tudva és akarva nem engedelmeskedtek Isten parancsolatának.

Példákat mondok, mikor nem tudjuk, hogy valami tilosat cselekszünk, vagy véletlenül, nem akarva tesszük.

Csak az követ el bűnt, aki tudva és akarva nem engedelmeskedik Isten parancsolatának. **217.** *Ki követ el bűnt? Bűnt az követ el, aki tudva és akarva nem engedelmeskedik Isten parancsolatának.*

Igy gondolkodott Éva: »talán még sem lesz igaz, amivel Isten fenyegetett bennünket; lám, a kigyó is azt mondja, hogy nem halunk meg«. *Gondolattal* követett el bűnt. Azután meg előre elgondolta büszkeségében, milyen szép lesz az, ha olyan leszek, mint az Isten. Ez a kevélység gondolata volt. És amint így gondolattal már bűnt követett el, rögtön fölébredt benne a rossz kivánság is a tiltott gyümölcs után. Azelőtt sohasem kivánta meg, rá sem nézett, hisz volt elég más gyümölcs a kertben, most *kivánsággal* is megszegte Isten parancsolatát.

Azután rábeszélte Ádámot is, hogy egyék; most meg *szóval* követett el bűnt. És mindketten hozzányultak és ettek, ilyenformán *cselekedettel* vétkeztek.

Könnyen lehet, hogy azon a napon nem végezték el rendes imájukat. Ó, — kedves gyermekek — aki egyszer bűnt követ el, az már nem szivesen gondol a jó Istenre, inkább el akarna bújni előle, mint ahogyan szegény ősszüleink is elrejtőztek. Tehát most még azzal is bűnt követtek el, hogy *elmulasztották azt a jót,* amit máskor soha el nem mulasztottak volna: az imádságot.

Ősszüleink tehát bűnt követtek el: 1. gondolattal és kivánsággal, 2. szóval, 3. cselekedettel, 4. a jónak elmulasztásával.

Mondjatok olyan bűnöket, amilyeneket gondolattal és kivánsággal követünk el. *(Kételkedés a hitben; imádság alatt másra gondolni; szüleinkről rosszat gondolni; haragudni, gyülölni; szemérmetlenséget gondolni; más vagyonát kapzsi módon megkivánni.)*

Mondjatok szóval elkövetett bűnt. *(Szent dolgokról tréfát mondani; Isten nevét könnyelmüen kimondani; káromkodni; csúfolódni; mást bűnre rábeszélni; hazudni, rágalmazni, megszólni.)*

Cselekedettel. *(Szentségtörés; veszekedés; szemérmetlen cselekedet; lopás, kártevés; bőjt megszegése.)*

A jónak elmulasztásával. *(Imamulasztás; szentmise el-*

mulasztása; az okozott kár meg nem térítése; tanulásban való hanyagság.)

218. *Hányféleképen követhetünk el bűnt? Bűnt négyféleképen követhetünk el: 1. gondolattal és kívánsággal; 2. szóval; 3. cselekedettel; 4. a jónak elmulasztásával.*

Ősszüleink jobban hittek az ördögnek, mint Istennek. Azután meg kevélységükben olyanok akartak lenni, mint az Isten? Azután ettek a tiltott fáról, pedig halállal fenyegette őket az Isten, ha esznek belőle. Ezek bizony nagy bűnök voltak.

Említettem, hogy aznap nem mertek imádkozni félelmükben, szégyenükben. Máskor sohasem mulasztották el imádságukat, csak épen most az egyszer. Ez is bűn volt, de közel sem olyan nagy, mint az előbbiek.

Nem egyformán nagy, nem egyformán súlyos minden bűn. Vannak nagy bűnök, vannak kis bűnök. A nagy bűnöket halálos bűnöknek is mondjuk, a kis bűnöket pedig bocsánatos bűnöknek. Hogy miért, azt mindjárt megtanuljuk. Előbb azonban azt kérdezem, miről ismerhetjük meg, hogy valamely bűn halálos-e, vagy csak bocsánatos?

Ha ti játékközben megharagusztok társaitokra, de azután hamar kibékültök és harag közben sem bántjátok őt, vagy pedig napokon át haragusztok rá és közben még gorombán lökdösitek is, egyforma bűn-e ez a kettő? Nem bizony. Az első csekélység, a második már nagy dolog. Ha egyszer nem imádkoztok, mert nagyon álmosak vagytok, vagy pedig egész héten át mindennap elmulasztjátok imádságtokat, egyforma bűn-e ez a kettő? Ugy-e, az első csekélység, a második nagy dolog. Ha véletlenségből kiszalad a szátokon: »Isten bizony«, vagyis szükségtelenül esküsztök, vagy pedig megesküsztök olyasmire, amiről biztosan tudjátok, hogy nem igaz, egyforma bűn-e ez a kettő? Ugy-e, az első kis dolog, a második nagy dolog, fontos dolog. Ha valaki ellop valamit, ami egy fillért ér, vagy pedig ellop valamit, ami egy pengőt ér, egyforma bűn-e ez a kettő? Ugy-e, az első csekélység, a második fontos dolog. Ha valaki tréfából hazudik, vagy hazug módon megrágalmazza társát, egyforma bűn-e ez a kétféle hazugság? Ugy-e, az első csekélység, a második fontos dolog.

Azért azt mondjuk, hogy halálos bűnt az követ el, aki

fontos dologban nem engedelmeskedik Isten parancsolatának. Bocsánatosat pedig az követ el, aki kisebb dologban nem engedelmeskedik Isten parancsolatának.

De megtörténhetik, hogy valaki fontos dologban nem engedelmeskedik Isten parancsolatának és még sem követ el halálos bűnt. Ha t. i. nem tudja, hogy bűnös dolgot cselekszik, vagy nem akarja azt cselekedni, csak véletlenül teszi.

219. *Egyformán súlyos-e tehát minden bűn? Nem minden bűn egyformán súlyos; vannak nagy, vagyis halálos bűnök és vannak kisebb, vagyis bocsánatos bűnök.*

220. *Ki követ el halálos bűnt? Halálos bűnt az követ el, aki fontos dologban tudva és akarva nem engedelmeskedik az Isten parancsolatának.*

223. *Ki követ el bocsánatos bűnt? Bocsánatos bűnt az követ el, aki kisebb dologban vagy nem egészen tudva és akarva nem engedelmeskedik az Isten parancsolatának.*

Gondoljátok el, mennyire bánthatta a jó Istent, mikor ősszüleink jobban hittek az ördögnek, mint Őneki, vagy mikor kevélységükben olyanok akartak lenni, mint az Isten. Mintha egy iskolásgyermek azt mondaná a tanítójának: nem hiszem, amit mond, vagy jobban tudom én!

Azután meg ki teremtette ősszüleinket? Parancsolhatott-e nekik, amit csak akart? És most azt mondják ősszüleink Istennek: »nem parancsolsz nekünk, azt tesszük, amit mi akarunk«. Kis testvéredre vigyázsz, azután az elkezd veled dacoskodni! Mit csinálsz vele? Hát akkor mennyire bánthatja a mindenható Istent, ha valaki bűnt követ el. Bizony megérdemelné, hogy a jó Isten haragjában rögtön halállal büntesse.

Gondoljátok meg azt is, mennyire szerette Isten ősszüleinket. Mennyi drága ajándékot adott nekik. És e sok jóért mi volt a hála? Az, hogy semmibe sem vették Isten parancsolatát. Mennyire bánthatta e hálátlanság az Istent!

Elmondhatjuk-e, hogy ősszüleink *súlyosan* megbántották az Istent?

Épen ilyen súlyosan bántja meg Istent az is, aki nem hiszi az Úr Jézus tanítását, aki hamisan esküszik, aki vasárnap a maga hibájából nem megy szentmisére, aki nagyon megszomorítja szüleit, aki gonosz módon sokáig gyülöl valakit és nagy

rosszat kiván neki, aki bűnös akarattal gondol vagy cselekszik szemérmetlen dolgot, aki nagy kárt tesz készakarva másnak, aki csunyán megrágalmazza felebarátját, aki egészen a maga hibájából eszik húst bőjti napon.

Ha egy kicsit szeretjük Istent, ilyen halálos bűnöket mindenképen kerülnünk kell, mert súlyosan megbántjuk velük az Istent.

Mivel mutatta meg Isten, hogy ősszüleink súlyosan megbántották őt? Ugy-e azzal, hogy rögtön levette lelkükről a megszentelő kegyelmet, és ezzel a mennyország bezáródott előttük. De még mással is. Megérdemlették az örök büntetést a pokolban és ha nem könyörült volna meg rajtuk, oda is jutottak volna épen úgy, mint a vétkes angyalok. Isten kikergette őket a Paradicsomból, betegség is bántotta őket, és meg is kellett halniok. Ezek voltak az ideigtartó büntetések, de milyen keservesen kellett már ezek miatt is szenvedniök!

Épen ekkora *kárt okozunk magunknak* mi is a halálos bűnnel. Elveszítjük Isten megszentelő kegyelmét, melyet az Úr Jézus kereszthalálával visszaszerzett nekünk; elvesztjük a mennyországot is. Büntetésünk pedig kétféle: ideigtartó és örök.

221. *Miért kell a halálos bűnt mindenképen elkerülnünk? A halálos bűnt azért kell mindenképen elkerülnünk, mert azzal súlyosan megbántjuk az Istent, magunknak pedig a legnagyobb kárt okozzuk.*

222. *Milyen kárt okozunk magunknak a halálos bűnnel? A halálos bűnnel 1. elveszítjük Isten megszentelő kegyelmét és a mennyországot, 2. ideigtartó és örök büntetést vonunk magunkra.*

Isten ősszüleinket halállal fenyegette, ha esznek a tiltott fáról. Meghaltak-e ősszüleink? Meg bizony! Igaz, hogy nem rögtön, de életük végén a halál mégis csak a bűn miatt következett be, mert Isten úgy teremtette őket, hogy élve jussanak a mennyországba, ha nem követik el a bűnt. De még egy másik halállal is megbüntette őket Isten, amely halál örök halál lett volna, ha az Isten meg nem könyörül rajtuk. És ez az örök halál a megszentelő kegyelem elvesztése volt. Hiszen emiatt nem mehettek a mennyországba, az örök, boldog életbe,

hanem a pokolba kellett jutniok, ahol örökkétartó kinokat kellett volna szenvedniök. Az ilyen örökös kinlódás pedig nem élet, hanem még a halálnál is rosszabb.

Hányféle halállal büntette Isten ősszüleinket? Milyen büntetés a testi halál? Milyen büntetés a lelki halál? Miben áll a lelki halál?

A testi halált mindnyájunknak el kell szenvednünk, ez az eredeti bűn büntetése, melyben mindnyájan születünk. De a lelki haláltól megváltott bennünket az Úr Jézus.

Azért nevezzük a nagy bűnt halálos bűnnek, mert büntetése a megszentelő kegyelem elvesztése, ez pedig a lelkünk halála.

A bocsánatos bűn miatt nem veszik el a megszentelő kegyelem, csak folt esik annak fényességén, meg azután könnyebben is megbocsátja az Isten még gyónás nélkül is, ha megbánjuk.

Azt gondolhatná valaki, akkor hát bátran követhetünk el bocsánatos bűnöket? Emlékezzetek arra a jelenetre, melyet Szent János látott az égben: Isten trónja, melyből villámok cikáznak, körülötte a szentek hogyan borulnak le szent félelemmel és imádják a mindenható Istent. Ti meg semmibe vennétek a bocsánatos bűnt? Isten utál minden bűnt, még a bocsánatosat is. *Minden bűn megbántja Istent,* még a bocsánatos is.

Aki bocsánatos bűnöket gyakran elkövet, hozzászokik, azután könnyen elköveti a halálosat is. *A bocsánatos bűnök lassankint nagy bűnökre visznek.*

Isten végtelenül igazságos, még a legkisebb bűnt sem hagyja büntetés nélkül. Betegség, szégyen, szomorúság, szerencsétlenség e világon, vagy a tisztítóhely a másvilágon bocsánatos bűnökért is kijár. Tehát *a bocsánatos bűnök ideigtartó büntetéseket hoznak ránk.*

224. *Miért kell a bocsánatos bűnöktől is óvakodnunk? A bocsánatos bűnöktől is azért kell óvakodnunk, mert: 1. azok is megbántják az Istent és lassankint nagy bűnökre visznek; 2. mert ideigtartó büntetéseket hoznak ránk.*

(Összefoglalás.) (Ki követ el bűnt? Hányféleképen követhetünk el bűnt? Egyformán súlyos-e minden bűn? Ki követ el halálos bűnt?

Miért kell a halálos bűnt mindenképen elkerülnünk? Milyen kárt okozunk magunknak a halálos bűnnel? Ki követ el bocsánatos bűnt? Miért kell a bocsánatos bűnöktől is óvakodnunk?)

(Alkalmazás.) Azt mondják a bűnös emberek: »Lám, már hányszor vétkeztem és semmi bajom sem történt.« Igy beszéltek Noe kortársai 120 esztendeig, mig végre a vizben fulladtak meg valamennyien.

Azt gondolja a könnyelmü ember, egyszer-kétszer nem imádkozom, csekélység; könnyelmüen kimondom Isten nevét, csekélység; egy kicsit káromkodom, csekélység; egyszer-másszor nem megyek el szentmisére, ki veszi észre; egy kicsit dacoskodom szüleimmel, nem nagy baj; veszekedem társaimmal, testvéreimmel, más is teszi; szemérmetlen dolgokról gondolkodom, ilyeneket beszélek tréfából, milyen jót nevetünk rajta; hozzányulok máséhoz, elég van neki; hazudom, különben szégyenben maradok; hust eszem böjti napon, csak az anyaszentegyház tiltja.

Isten trónjából pedig folyton zúgnak a villámok, mert megbántottad a szent, a hatalmas, a jóságos Istent; saját lelkedben megölted a megszentelő kegyelmet, vagy legalább beszennyezted; sok keserves ideigtartó büntetést érdemeltél, melyeket vagy holnap, vagy holnapután, de bizonyosan el kell szenvedned, Isten végtelenül igazságos.

Tetszenek neked a bűnök? A gonoszlélek is örül nekik!

»Nem, a bűnt utálnom kell, még a legkisebbet is. Szent őrzőangyalom, juttasd sokszor eszembe, hogy mily utálatos a bűn!«

28. Lecke. (225.—233. kérdés.)

A bűnök különösebb fajtáiról. A kisértésekről. A lelkiismeretről.

(Előkészítés.) A gonoszlélek csábítása, vagy másképp kisértése volt részben oka, hogy őssszüleink bűnt követtek el.

Azelőtt nem éreztek ősszüleink kivánságot a tiltott gyümölcsre. Amint gondolatban vétkeztek azáltal, hogy nem hittek Istennek és olyanok akartak lenni, mint az Isten; amint

elkövették az első bűnt, rögtön megváltozott jórahajló akaratuk is. Most már nemcsak a gonoszlélek kisértette őket, hogy egyenek a tiltott fáról, hanem a saját rossz kivánságuk is, vagyis a *saját rosszrahajló természetük*. És azóta minden embernek természete rosszrahajló, hiszen tudjátok, hogy minden ember az eredeti bűnben születik.

Eleinte többen voltak a jók, de lassankint a *gonoszak* elcsábították a jókat is *rossz példájukkal* és rábeszéléssel úgy, hogy Noe idejében minden ember gonosz volt már, kivéve Noe-t és családját.

Lássátok, a kisértők száma mindig több lett. Ősszüleinket csak a gonoszlélek kisértette bűnre; Káint a gonoszlélek és saját rosszrahajló természete; Noe idejében pedig a gonoszlélek, saját rosszrahajló természetük és a rossz emberek kisértették a többieket bűnre. És ez most is így van. **229.** *Ki kisért minket bűnre? Bűnre 1. rosszrahajló természetünk, 2. a gonoszlélek, 3. a rossz emberek kisértenek minket.*

(Célkitüzés.) Ma megtanuljuk, hogyan kisért bennünket a saját rosszrahajló természetünk, hogyan kisért a gonoszlélek, hogyan kisértenek a rossz emberek.

(Előterjesztés.) Egy fiuról és egy lányról akarok beszélni, akik nem győzték le a kisértéseket, hanem sok bűnt követtek el. Amit mondok, az mind igazán megtörtént, azért nagyon szomoru történet, de ti megtanulhatjátok belőle, hogy mennyire vigyáznotok kell a sok kisértésre, hogy ti is bűnöket el ne kövessetek.

A börtönben külön zárják be a fiatal rabokat, hogy az öregek még jobban el ne ronthassák őket. Ott jártam egyszer a fiatalkoru bűnösök között a börtönben és sorban kikérdeztem őket, miért kerültek ide. Egy 17 éves fiu ezeket beszélte:

»Nem hallgattam a szüleim intésére, mindig rossz társakkal jártam. Egyszer társaim betörték az iskola ajtaját és mindenféle iskolai tárgyakat raboltak és engem is biztattak, hogy raboljak, majd sok pénzt kapunk a rablott holmiért, azért én is raboltam. Máskor meg megfogtunk egy kis fiut, aki édesanyjának cukrot vitt haza a boltból, erőszakkal elvettük tőle és megettük.

Azután szabóinasnak adtak szüleim, de nagyon rosszul éreztem magamat gazdámnál, mert nem mehettem játszani, hanem korán kellett kelni és dolgozni. Az is bántott, hogy más fiuknak sokkal szebb ruhájuk van, mint nekem, azért egyszer elloptam a gazdámtól néhány méter szép posztót, hogy nekem legyen a legszebb ruhám. Persze, lustaságom miatt, és e lopás miatt is sokszor megvertek, amiért utálom a gazdámat és a szabómesterséget. Ha innen kiszabadulok, nem megyek vissza hozzá, hanem elmegyek bátyámhoz, aki huszárőrmester, ott majd jó dolgom lesz, megélek könnyen.«

Elkezdtem neki beszélni, hogyan megszomorította szüleit, hogyan megbántotta a jó Istent, és csakugyan még volt jóság is a szivében, mert úgy sírt, mintha öntötték volna könnyeit, s megigérte, hogy meggyónik és ezután másképp fogja magát viselni.

A leányról nem sok mondanivalóm van. Azt hazudta, hogy ő maga akart ide jönni a börtönbe, mert édesanyja nem szívelhette otthon, más bűne őneki nincsen. Nem akartam elhinni ezt, azért megkérdeztem a börtönőrt, miért került ez a tizenötéves leány ide, és az elmondotta, hogy nagyon rossz leány ez, mindig az utcán csavargott, csúnya, szemérmetlen beszédei voltak, mindig csak idegen katonákkal szeretett együtt lenni, mert azok nevettek az ő utálatos, szemérmetlen beszédein, emiatt kergette el édesanyja is, mert nem használt semmit figyelmeztetése.

Ugy-e, ez még szomorubb történet, mint a fiué?

(Hallgatott-e az a fiu szülei intésére? Milyen társakkal szeretett járni? Miért rabolt ő is az iskolából? Sok pénzt akart. Mit vett el erőszakkal a kis fiutól? Miért érezte magát rosszul a szabómesternél? Miért lopott posztót? Megérdemelte-e, hogy ilyen magaviselet miatt megverjék? És mégis mit érzett szivében gazdája iránt? Hova kivánkozott? Ugy-e oda, ahol nem kell dolgozni? Volt-e szivében egy kis jóság? Miből látszott meg?

Hát a leányt miért kergette el édesanyja hazulról? Milyen beszédeket szeretett? Bevallotta-e rosszaságát?)

(Megértetés.) Mikor ez a fiu szabóinas volt, nem tudta elviselni, hogy más fiuknak szebb ruhájuk legyen. Azért meg-

lopta gazdáját, hogy aztán büszkélkedhessék szép ruhájával. Micsoda bűn ez? A kevélység bűne. De lehet valaki arra is büszke, hogy az ő szülei gazdagabbak, mint más gyermeké, és emiatt nem is társalog szegényebb gyermekekkel. Lehet valaki okosságára is büszke, aki lenézi azokat, akik nem olyan okosak. Még a jó magaviseletére is lehet valaki büszke, aki lenézi, megveti azokat, akik nem olyan jók. Pedig a jó Istentől kapta szüleit is, ruháját is. A jó Istentől kapta okosságát, a jó Isten segítette arra is, hogy jó magaviseletü legyen. Ezért utálatos bűn a kevélység. (Táblára: kevélység.)

Miért vett részt a fiu a rablásban? Ugy-e azért, mert azt mondották társai, sok pénzt szerezhetnek. Pénzt akart, sok pénzt. Ilyen volt Judás is, aki még az Úr Jézust is elárulta 30 ezüstpénzért. Aki annyira szereti a pénzt, aki a szegénynek nem adna egy fillért sem, aki társán sem segítene, ha az neki néhány fillérjébe kerülne, aki mindent csak magának akar megkaparítani, arról azt mondjuk, hogy fösvény. A fösvény inkább éhezik, inkább szenved, csak ne kelljen megválnia attól, amije van. Fösvénynek azt nevezzük, aki túlságosan szereti a vagyont. (Táblára: fösvénység.)

Istennek hányadik parancsolatában tanultunk olyan bűnökről, amilyeneket az a lány szeretett elkövetni, akivel a börtönben találkoztam? Ugy-e, a VI. parancsolatban: ne paráználkodjál? A szemérmetlen gondolatokat, beszédeket, cselekedeteket neveztük paráznaságnak, de még más neve is van ennek az utálatos bűnnek: bujaság. Tehát kit nevezünk bujának? Aki szereti a szemérmetlenséget. (Táblára: bujaság.)

Azt mondottam, hogy fösvénységből rabolt az a fiu, hogy sok pénze legyen. De még más okból is. Elgondolta magában, mennyi pénzük lesz majd társainak, őneki meg nem. Mit gondoltok, micsoda bűn ez? Irigység. Itt az iskolában az az irigy, aki szomorkodik, ha valamely társát megdicséri a tanítónéni, és örül annak, ha megbünteti. A fösvény csak a magáét nézi, csak a magáét takargatja, máséval nem törődik; az irigy pedig azon szomorkodik, hogy másnak is van valamije, vagy azon örül, ha mást baj ér. Az irigység még csunyább bűn, mint a fösvénység. (Táblára: irigység.)

Elég volt mondania annak a kis fiunak: »cukrot viszek

édesanyámnak«, már is fölkelt a mi bűnös rabunkban a vágy, hogy ehessék abból. Ez a torkosság bűne. A torkos gyermeknek mindenből kell jutnia, minden ételt meg kell izlelnie és kész szüleivel dacoskodni, ha valamiből nem adnak neki. Azért, ha valami ennivalót lát, különösen édességet, biztosan hozzányul, ha engedték meg, ha nem. (Táblára: torkosság.)

A mi szabóinasunk azt mondja, utálja a gazdáját, mert keményen bánt vele, mert megverte. Persze az meg nem jut eszébe, hogy megérdemlette a kemény bánásmódot, sőt a verést is. Ő tehát ok nélkül haragszik gazdájára, ok nélkül gyülöli. Gondoljátok meg, milyen csunya dolog, ha testvérek, iskolatársak egymásközt haragot tartanak, vagy akárkit is gyülölnek. (Táblára: harag.)

Mi nem tetszett a szabóinasnak gazdájánál? Az, hogy korán kellett kelnie, hogy dolgoznia kellett. Ez a restség bűne. Ezért akart őrmesterbátyjához menni; azt gondolta, hogy ott nem kell semmit sem dolgoznia. De nemcsak a dologra volt ám rest, hanem az imára is, a templombajárásra is, a gyónásra is. Hát ti még sohasem éreztétek, hogy jobban szerettek játszani, mint tanulni, mint imádkozni, templomba járni, gyónni? Aki kötelességét nem végzi el, az a restség bűnét követi el. (Táblára: restség.)

Micsoda bűnökről tanultunk eddig? 1. a kevélység, 2. a fösvénység, 3. a bujaság, 4. az irigység, 5. a torkosság, 6. a harag, 7. a restség. Mind a hét olyan bűn, hogy más bűn is származik belőle. A szabóinas kevélysége miatt posztót lopott; fösvénysége miatt rabolt; az a rossz leány bujasága miatt otthagyta édesanyját és hazudott nekem; inasunk irigysége miatt összeveszett társaival; torkossága miatt elvette a kisfiutól a cukrot; haragja miatt otthagyta gazdáját, restsége miatt csavargó lett.

Mivel e hét bűnből sok más bűn származik, úgy hivjuk, hogy főbűnök. A főbűnök nem mindig halálos bűnök, de azért veszedelmesek, mert sok más bűn fakad belőlük. **226.** *Melyek a főbűnök? 1. kevélység, 2. a fösvénység, 3. a bujaság, 4. az irigység, 5. a torkosság, 6. a harag, 7. a restség.*

És ha jól megvizsgáljuk magunkat, azt vesszük észre, hogy mind a hét bűnre érezünk egy kis hajlandóságot.

Érezzük a rosszra való hajlandóságot, de ez nem bűn, ez csak kisértés; akkor lenne bűn, ha engednénk a rossz kivánságnak. Lássátok, mennyi rossz kivánságot kell legyőznünk önmagunkban, mennyi kisértés van a magunk rosszrahajló természetében!

Értitek most már, mikor azt mondjuk: *bűnre kisért a rosszrahajló természetünk?*

Hát másodszor mi kisért minket bűnre? Ugy-e, a gonoszlélek? A gonoszlélek ugyan a magunk rossz kivánságait is fölhasználja, hogy minket bűnre kisértsen, de különösen így szokta az embereket bűnre kisérteni:

Először rábeszéli a bűnös embert, hogy ne féljen ám, Isten úgyis megbocsát neki, Isten irgalmas. Igy vezette félre a gonoszlélek Noe kortársait, hogy *Isten irgalmasságában vakmerően bizakodjanak.* Ha pedig valakit sikerült nagy bűnre csábítania, akkor meg azt sugdossa neki: »véged van, Isten már meg nem bocsát neked«; rábeszéli, hogy *kétségbeessék* Isten bocsánatáról, *Isten kegyelméről.* Igy tett Judással, aki kétségbeesésében a gonoszlélek tanácsára fölakasztotta magát. Harmadszor rábeszélte a zsidókat, hogy ne higyjenek Jézus Krisztusban, pedig láthatták, hogy ő Isten Fia; rábeszélte tehát őket, hogy *a megismert igazság ellen* küzdjenek, másszóval *tusakodjanak.* Most is az ördög tanácsára történik az, ha valaki nem hiszi azt az igazságot, amit az anyaszentegyház tanít, ha tehát valaki a megismert igazság ellen tusakodik. Azt olvassuk a szentirásban, hogy mikor Jónás prédikációjára a Ninive-beliek megtértek és Isten megkegyelmezett nekik, Jónás emiatt szomorkodott, szerette volna látni Ninive pusztulását. Épen előbb tanultuk, hogy ez micsoda bűn. Ugy-e, irigység? De mikor a gonoszlélek rávesz valakit, hogy *Isten kegyelmét irigyelje mástól,* akkor az sokkal nagyobb bűn, mint más közönséges irigység. Isten kegyelmét irigyli mástól az is, akinek nem tetszik, hogy mások jók, hanem annak örül, hogy mások rosszak, csak ő jó. A gonoszlélek kisértette a mi szabóinasunkat is arra, hogy ne hallgasson szülei üdvös intéseire; azt a rossz leányt is a gonoszlélek kisértette, hogy ne hallgasson édesanyja intéseire, hanem maradjon meg bűneiben. És aki enged a gonoszlélek ilyen kisér-

tésének, arról azt mondjuk, hogy az az *üdvös intések ellenére a bűnökben megátalkodik.* Végre legtöbbet kisérti a gonoszlélek az embereket arra, hogy *egész halálukig meg ne bánják bűneiket,* mert tudja, hogy akkor hova jutnak? Bizony elkárhozik, aki mindhalálig meg nem bánja bűneit.

Nézzétek csak, hat bűnt számláltam most elő, melyek mind az Isten kegyelme ellen vannak.

Mivel mind a hat bűn Isten kegyelme ellen van, Isten kegyelmét pedig a Szentlélek-Isten önti lelkünkbe, azért tulajdonképen a Szentlélek-Istent bántja meg az ember ezzel a hat bűnnel. Azért úgy hivjuk e hat bűnt: Szentlélek ellen való bűnök. **227.** *Ki vétkezik a Szentlélek ellen? A Szentlélek ellen az vétkezik: 1. aki vakmerően bizakodik Isten irgalmasságában; 2. aki Isten kegyelméről kétségbeesik; 3. aki a megismert igazság ellen tusakodik; 4. aki Isten kegyelmét mástól irigyli; 5. aki az üdvös intések ellenére a bűnökben megátalkodik; 6. aki mindhalálig nem bánja meg bűneit.*

Azt tanultuk, hogy a bűnre még a rossz emberek is kisértenek minket. Ugy-e, a szabóinas is mondotta, hogy a rossz társak csábították mindenféle bűnökre? Azok bátorították, buzdították, hogy raboljon ő is, hogy vegye el a cukrot a kisfiutól. Talán azt is megtették, hogy mig ő az iskolában bent rabolt, a többiek kint vigyáztak, hogy nem jön-e valaki. Utána pedig bizonyosan senkinek sem mondták el, hogy milyen nagy bűnt követett el a szabóinas, elhallgatták bűnét, a rabolt holmit is segítettek elrejteni és ők is osztozkodtak nemcsak abból, amit maguk raboltak, hanem abból is, amit a szabóinas rabolt. Mit gondoltok, a jó Isten azoktól a rossz társaktól csak azt fogja számonkérni, ami bűnt maguk követtek el, vagy azt is, amire a szabóinast rábeszélték, amiben segítettek neki, amit elhallgattak, amit elrejtettek? Mindezt számonkéri tőlük Isten. Ha tehát más bűnének mi is okai vagyunk, akkor nekünk is bűnünk van és ezt úgy hivjuk, idegen bűn. Akárhogyan elősegíti valaki másnak bűnét, idegen bűnt követ el. **228.** *Ki követ el idegen bűnt? Idegen bűnt az követ el, aki mások bűnét elősegíti.*

A botránkoztatás, amit az V. parancsolatban tanultunk, az is idegen bűn.

Emlékeztek rá, hogy a jó Isten azt mondotta Kainnak: »Öcséd vérének szava fölkiált hozzám.« Vagyis a szándékos gyilkosság akkora bűn, hogy szinte fölkiált boszuért Istenhez. Azért a szándékos gyilkosságot égbekiáltó bűnnek is nevezzük. Ilyen égbekiáltó bűn még a szegények, árvák, özvegyek nyomorgatása, a munkások, napszámosok bérének igazságtalan levonása.

Milyenfajta bűnökről tanultunk ma? Ugy-e, főbűnökről, Szentlélek ellen való bűnökről, égbekiáltó bűnökről és idegen bűnökről. **225.** *Melyek a bűnök különösebb fajtái? A bűnök különösebb fajtái: 1. főbűnök; 2. a Szentlélek elleni bűnök; 3. az égbekiáltó bűnök; 4. az idegen bűnök.*

Kik kisértették a szabóinast bűnre? Legyőzhette- volna-e a kisértéseket, ha akarta volna? Hogyan? Ellen kellett volna állnia a kisértésnek. Azonkivül Isten segítségét is kellett volna kérnie, vagyis imádkoznia kellett volna. Csakhogy az volt ám a baj, hogy imádkozni sem szeretett.

De most már máskép lesz ezután. Bőséges könnyek között igérte meg nekem, hogy ezután sohasem mulasztja el imádságát és a kisértésnek ellenáll. **230.** *Hogyan győzhetjük le a kisértést? A kisértést úgy győzhetjük le, ha imádkozunk és a kisértésnek mindjárt kezdetben ellenállunk.*

Még egyet. Ha a szabóinas most kiszabadul a börtönből, szabad lesz-e ismét fölkeresnie a rossz társakat? Nem bizony, mert akkor alighanem megint vétkezni fog. Azt mondjuk, hogy rá nézve az a rossz társaság bűnalkalom. Ilyen bűnalkalom lehet ránk nézve egy személy is, akiről tudjuk, hogy azzal mi rendesen vétkezni szoktunk; valamely hely is lehet bűnalkalom, ahol mi már máskor többször is vétkeztünk; valamely játék is lehet bűnalkalom, amelyben már nem egyszer összevesztünk másokkal.

231. *Mi indíthat még a bűnre a kisértésen kivül? A kisértésen kivül még a bűnrevezető alkalom is indíthat a bűnre.*

232. *Mi lehet bűnrevezető alkalom? Bűnrevezető alkalom lehet valamely személy, társaság, hely, játék és általában minden, ami miatt könnyen vétkezhetünk, ha el nem kerüljük.*

És lássátok, van ám lelkünkben egy hang, amely előre figyelmeztet bennünket: »ne menj azzal a társaddal; ne menj

arra a helyre; ne játszál olyan játékot, mert valószinüleg megint bűnt követsz el«. Ez a hang mindig inti az embert, hogy mit tegyen és mit ne tegyen. Ezt a benső hangot úgy hivjuk: lelkiismeret.

233. *Mi inti az embert bensőleg arra, hogy mit tegyen és mit ne tegyen? Az embert a lelkiismeret inti bensőleg arra, hogy mit tegyen és mit ne tegyen.*

(Összefoglalás.) (Melyek a bűnök különösebb fajtái? Melyek a főbűnök? Ki vétkezik a Szentlélek ellen? Ki követ el idegen bűnt? Mi kisért minket bűnre? Hogyan győzhetjük le a kisértést? Mi indíthat még a bűnre a kisértésen kivül? Mi lehet bűnrevezető alkalom? Mi inti az embert bensőleg arra, hogy mit tegyen és mit ne tegyen.)

(Alkalmazás.) Kedves gyermekek, láthatjátok, hogy igen sok kisértés akar minket bűnre csábítani. A magunk rosszrahajló természetével is küzdeni kell, a gonoszlélek csábításaival, a rossz társak kisértéseivel is. Bizony azt kell mondanunk, hogy a magunk erejéből nem tudjuk a bűnt elkerülni. De épen azért szenvedett és halt meg az Úr Jézus, hogy nekünk az Istentől igen sok kegyelmet szerezzen arra az esetre, ha majd jönnek a kisértések. Soha ne muljék el nap, hogy buzgó imában ne fohászkodnátok az Úr Jézushoz, különösen pedig a templomban, a szentmise alatt és még inkább a szentáldozás után: »édes Jézusom, segíts engemet, gyönge gyermeket, hogy úgy ne járjak, mint a szerencsétlen szabóinas; mi lenne lelkemből, sőt milyen szégyen lenne az emberek előtt is«.

Most pedig kérdezzétek meg azt a benső hangot, a lelkiismeretet: *1. Voltam-e kevély, vagyis lenéztem-e másokat? 2. Voltam-e fösvény, vagyis mindent csak magamnak akartam? 3. Voltam-e irigy, vagyis fájt-e más szerencséje, örültem-e más kárán? 4. Voltam-e torkosságból mértéktelen evésben vagy ivásban? 5. Voltam-e rest a tanulásban?*

29. Lecke. (234.—243. kérdés.)

A jócselekedetekről és az erényről.

(Előkészítés.) Némely esztendőben úgy tavaszfélen anynyira megszaporodnak a hernyók, hogy a fákról mind leeszik a leveleket. Siralom rájuk nézni a szegény kopasz fákra.

»Jézus egyszer Jeruzsálembe menet az útfélen látott egy szép fügefát. Éhes volt, oda lépett tehát a fügefához, de mivel nem talált rajta gyümölcsöt, így szólt: „Soha terajtad gyümölcs ne teremjen mindörökké." És a fügefa azonnal elszáradt.« (Máté 21, 19.)

Vannak fák, melyeknek dús lombjuk van, de gyümölcs nem terem rajtuk, ezek szép fák, de haszontalanok. Vannak végre fák, melyeken nemcsak szép lombozat, hanem édes gyümölcs is bőségesen terem, ezek a legjobb, legértékesebb fák.

A megelőző órákban a bűnökről tanultunk, amelyek lelkünket olyan csunyává teszik, mint a hernyók a fákat lekopasztják. A bűnöslélek a legutálatosabb Isten előtt. Lehet azonban, hogy valaki bűnöket nem követ el, és akkor a lelke nem csunya, de ha jó cselekedetei nincsenek, olyan, mint a fügefa gyümölcs nélkül, megérdemli, hogy az Úr Jézus haragudjék rá és elszárítsa. Végre legtöbbet ér az olyan ember, aki nemcsak a bűnöket kerüli, hanem jó cselekedeteket is végez. A fügefa nem tehet róla, ha a hernyók lerágják leveleit, arról sem tehet, ha nem terem rajta sok édes gyümölcs, de mi magunk vagyunk az okai, ha a bűn elpusztítja lelkünk szépségét, ha nem cselekszünk jót. Épen azért az Úr Jézus megkivánja tőlünk, hogy ne csak a bűntől őrizkedjünk, hanem még jót is cselekedjünk, vagyis arra kell törekednünk, hogy mindig jobbak, mindig tökéletesebbek legyünk.

234. *Mit kell cselekednünk azonfelül, hogy a bűntől őrizkedünk? Azonfelül, hogy a bűntől őrizkedünk, még jót is kell cselekednünk, és arra törekednünk, hogy mindig jobbak és tökéletesebbek legyünk.*

(Célkitüzés.) Azt tanuljuk ma meg, mit kell cselekednünk, hogy mikor az Úr Jézus majd megnézi a mi lelkünket,

sok édes gyümölcsöt, vagyis sok jó cselekedetet találjon rajta.

(Előkészítés.) Az Úr Jézus érdekesen tanította meg hallgatóit arra, hogyan kell jót cselekedni. Igy szólt: »Ha alamizsnát osztogatsz, ne kürtöltess magad előtt, mint a képmutatók teszik az imaházakban és az utcán, csak azért, hogy az emberek dicsérjék őket. Bizony mondom: megkapták már jutalmukat. Ha imádkoztok, ne úgy tegyetek, mint a képmutatók, akik szivesen állanak az imaházakban és az utcák sarkain, hogy lássák őket az emberek. Bizony mondom: megkapták már jutalmukat. Ha bőjtöltök, ne legyetek szomoruak, mint a képmutatók, akik elfintorítják arcukat, hogy az emberek lássák, hogy ők most bőjtölnek. Bizony mondom: megkapták már jutalmukat. Én mondom: ha jóságtok nem lesz tökéletesebb, mint ezeké a képmutató farizeusoké, nem mentek be a mennyországba.«

(Megértetés.) Micsoda három jó cselekedetről beszél az Úr Jézus? Ugy-e, imádságról, bőjtölésről, alamizsnaosztásról. Imádkoztak-e a képmutató farizeusok? Bőjtöltek is? Alamizsnát is adtak? És még sem tetszett az Úr Jézusnak! Vajjon miért? Kinek a kedvéért tettek jót? Ugy-e, az emberek kedvéért? Erre mondja az Úr Jézus, ha jóságtok nem lesz tökéletesebb, mint a képmutató farizeusoké, nem mentek mennyországba. Hát milyen szándékkal kell jót tenni? Ugy-e, azzal a szándékkal, hogy Istennek legyen kedves a jó cselekedetünk, hogy Isten kedvéért cselekedjünk valamit. **238.** ***Mikor cselekszünk jó szándékkal? Jó szándékkal akkor cselekszünk, ha Isten kedvéért cselekszünk valamit.***

Kedves gyermekek, még ha játszani mentek is, ezt is ne csak azért tegyétek, mert szerettek játszani, hanem ezt is Isten kedvéért tegyétek, mert Isten azt akarja, hogy jókedvüek, egészségesek legyetek, tehát akkor azt is akarja, hogy játszatok, mikor annak ideje van. Még ha eváshez fogtok is, ne csak azért egyetek, mert igen jól izlik valamely étel, hanem a jó Isten kedvéért, mert Isten akarja, hogy erősek legyetek, nagyra nőjjetek, ezért pedig enni szükséges.

Ne felejtsétek el, mindent Isten kedvéért tegyetek, vagyis jó szándékkal. Mivel azonban minden cselekedetünk előtt

nem jut eszünkbe a jó szándék, azért legjobb reggeli imádságkor az egész napra fölkelteni a jó szándékot ilyenformán: »Istenem, mindent a te kedvedért akarok cselekedni.«

Aki emberek kedvéért tesz jót, annak jutalma az emberektől lesz; aki Isten kedvéért — vagyis jó szándékkal cselekszik jót, annak érdeme van a mennyországra.

Hát akkor a játékunk és evésünk is jutalomra számíthat a mennyországban, ha jó szándékkal végeztük? Bizony, kedves gyermekek, még a játék is, az evés is érdemet szerez nekünk a mennyországra, ha jó szándékkal végezzük. Ebből is kitünik az Isten végtelen jósága, hogy minden csekélységért jutalmat ád a mennyországban, csak jó szándékkal végezzük azt. Világosan megmondja ezt az Úr Jézus: »Bizony mondom, ha valaki egynek tanítványaim közül egy pohár vizet ád inni, nem marad el jutalma.« (Máté 10, 42.)

Hogy a képmutató farizeusok jó cselekedetei nem szereztek nekik érdemet a mennyországra, annak egyik oka tehát az volt, hogy nem jó szándékkal végezték jó cselekedeteiket. De még egy oka volt ennek. Az t. i., hogy ezek a képmutató farizeusok nem hittek Jézusban, az Isten Fiában, pedig maguk is megvallották, hogy sok csodát tesz. Ugy-e, a mult leckében tanultuk, hogy aki a megismert igazság ellen tusakodik, az vétkezik a Szentlélek ellen, mert visszautasítja az ő kegyelmét? Lássátok, a farizeusok ezt a bűnt követték el, tehát a Szentlélek-Isten kegyelme nem szállhatott lelkükbe. Isten kegyelme nélkül pedig senki sem mehet mennyországba. Akinek a lelkén halálos bűn volna, akármennyi jót cselekszik is, a mennyországra semmi érdemet sem szerez.

237. *Mikor szereznek nekünk a jó cselekedetek érdemet a mennyországra? A jó cselekedetek akkor szereznek nekünk érdemeket a mennyországra, ha Isten kegyelmében vagyunk és jó szándékkal végezzük azokat.*

Aki tehát nincs Isten kegyelmében, akinek a lelkén halálos bűn van, az hiába végez jó cselekedetet? Nem, azért megkapja érte a jutalmat, mert Isten végtelenül igazságos; csakhogy nem a mennyországban, hanem itt a földön. Sőt ha jó szándékkal végzi jó cselekedetét, megszerezheti vele Isten kegyelmét arra, hogy megtérjen.

Az Úr Jézus a képmutató farizeusok *imádságáról, böjtöléséről, alamizsnaosztogatásáról* beszél. Ebből látszik, hogy ez a háromfajta jó cselekedet tetszik Istennek leginkább. Gondoljátok meg, tudtok-e ti imádkozni? Ugy-e, csak akarnotok kell? Hát böjtölni tudtok-e? A szigoru böjtre ugyan 21 éves korotokig nem vagytok kötelezve, de — amint a multkor is mondottam — könnyen megtehetitek azt, hogy valami kedves ételből kevesebbet esztek, mint amennyit szeretnétek; ez is tetszik a jó Istennek. A másikfajta böjtöt pedig, a hustól való megtartóztatást, minden pénteken gyakorolhatjátok. De még mást is mondok. Valahányszor olyasmit tesztek Isten kedvéért, ami nehezetekre esik, mindig valami kivánságtokat tagadjátok meg. Azért ezeket a cselekedeteket önmegtagadásnak nevezzük. Alamizsnát addig, mig gyermekek vagytok, csak szüleitek engedélyével adhattok, de azt megtehetitek, hogy ennivalótokat megosztjátok a szegényekkel; hogy a betegeket meglátogatjátok, hogy ismerősök temetésére elmentek, hogy figyelmeztettek másokat, ha rosszat cselekesznek, hogy a szomorkodókat vigasztaljátok. Ezek, az irgalmasság testi és lelki cselekedetei, mind annyit számítanak a mennyországban, mint az alamizsna. És végre hozzá teszem azt is, hogy valahányszor *Isten és az anyaszentegyház parancsolatait megtartjátok*, mindig Istennek tetsző cselekedetet végeztek.

Ami Istennek tetszik, az jó cselekedet. **235.** *Melyek a jó cselekedetek? A jó cselekedetek azok, melyek Istennek tetszenek.*

236. *Mivel cselekszünk Istennek leginkább tetsző dolgokat? Istennek leginkább tetsző dolgokat azzal cselekszünk, ha megtartjuk a parancsolatokat, ha imádkozunk, böjtölünk és alamizsnát adunk.*

A képmutató farizeusok csak akkor imádkoztak, böjtölték, osztottak alamizsnát, ha látták őket az emberek. Az a jó ember, aki mindig kész jót cselekedni, még akkor is, ha senki sem látja. Az ilyen jó embert erényes embernek mondjuk. Egyszer tanultuk már, hogy kik voltak a legerényesebb életü emberek?! Ugy-e, a szentek, mert azok mindig készek voltak jót cselekedni.

239. *Ki a jó, vagy erényes ember? Jó, vagy erényes ember az, aki mindig kész jót cselekedni.*

Szalézi Szent Ferenc érezte, hogy nincs meg benne a szelidség erénye és ez nagyon bántotta, hogy minden csekélységért haragra lobban. Azért elhatározta, hogy akárhogyan bántják is, nem fog szólni semmit. S amikor ezt sokszor megtette, egészen elveszett haragos természete, helyette megkapta a szelidség erényét. Ti is, ha észreveszitek, hogy valamely bűnt igen könnyen elkövettek, fogadjátok meg, hogy sokszor gyakoroljátok az ellenkező erényt.

A képmutató farizeusok nem hittek az Úr Jézusban, az Isten Fiában. De nem is remélték tőle, hogy megnyitja nekik a mennyországot. Ők egészen mást vártak, mást reméltek a Megváltótól. Azt várták, azt remélték, hogy hatalmas király lesz a Megváltó, aki az egész világot meghódítja és ők majd nagy urak lesznek országában. A farizeusokban nem volt meg a remény erénye. Egy csöppet sem csodálkozhatunk, hogy ilyen gonosz emberek gyülölték Jézust, sőt még a mennyei Atyát sem szerették igazán, csak szájukkal, amint ezt az Úr Jézus többször szemükre hányta. A szeretet erénye is hiányzott a farizeusok szivéből.

Az önmegtagadás erénye a maguk haszna lett volna, a jótékonyság erénye a felebarátjuk haszna lett volna; a hit, remény és szeretet pedig Isten dicsőségét nagyobbította volna. Sokkal jobban megbántja Istent az, aki egyenesen Isten ellen vétkezik, mint aki a felebarátját, vagy önmagát nem szereti. Aki nem hisz Istennek, nem remél benne, nem szereti Őt, az egyenesen Istent illeti gyalázattal. Ezért olyan fontos ez a három erény: a hit, remény, szeretet erénye. Minden más erény az emberekre vonatkozik, e három erény Istenre vonatkozik. Azért isteni erényeknek nevezzük őket. **240.** *Melyek a legfőbb erények? A legfőbb erények az isteni erények: a hit, a remény és a szeretet.*

Minden más erényt, mely nem Istenre, hanem felebarátainkra vonatkozik, erkölcsi erénynek mondjuk. Mondjatok erkölcsi erényeket! Melyek az isteni erények?

Sokszor mondjuk magunkban: »Istenem, hiszek tebenned, mert örökké igazmondó vagy! Istenem, remélek teben-

ned, mert végtelenül hű és irgalmas vagy! Istenem, minden fölött szeretlek téged, mert végtelenül jó és szeretetreméltó vagy!« Akarok hinni, akarok remélni benne, akarom őt szeretni, nem akarok úgy járni, mint ősszüleink, mint a farizeusok, mint Judás. **241.** *Hogyan indíthatjuk föl magunkban az isteni erényeket? Az isteni erényeket ekképen indíthatjuk föl magunkban: »Istenem, hiszek tebenned, mert örökké igazmondó vagy! Istenem, remélek tebenned, mert végtelenül hű és irgalmas vagy! Istenem, minden fölött szeretlek téged, mert végtelenül jó és szeretetreméltó vagy.«*

Legalább *vasárnap és ünnepeken* a prédikáció után indítsátok föl, amikor közösen el szoktuk mondani a hit-reményszeretetet. Vagy szentáldozás előtt ilyenformán: »Hiszem, édes Jézusom, hogy jelen vagy a kenyér szine alatt, remélek tebenned, mert te megigérted, hogy örök élete lesz annak, aki eszi a te szent testedet, szeretlek téged, mert az Oltáriszentséget is végtelen jóságodban és szeretetreméltóságodban rendelted.« Más *szentségek fölvétele előtt* is jó, hogyha fölindítjátok a hit-remény-szeretetet. Végre különösen föl kell indítani az isteni erényeket *halálos veszedelemben*, hogy, ha meghalnánk, biztosan a mennyországba jussunk.

242. *Különösen mikor indítsuk föl magunkban a hitet, reményt és szeretetet? A hitet, reményt és szeretetet különösen vasárnap és ünnepeken, azután a szentségek fölvétele előtt és halálos veszedelemben indítsuk föl magunkban.*

Hallottatok Szent Ágnesről, akinek a hite olyan erős és állhatatos volt, hogy szivesen föláldozta érte életét. Hallottatok Ábrahámról, Izsákról, Jákobról, akik erősen remélték Istentől, hogy elküldi a Megváltót és pedig az ő nemzetségükből. Hallottatok Ábrahám szeretetéről, hogy Istent egyetlen kedves fiánál is jobban szerette. Hallottatok Szent Imre szeplőtelen tisztaságáról, szivének tisztaságáról; Dávid szelidségéről; Zakkeus jótékonyságáról; Dániel mértékletességéről.

Mindezek a szent emberek különösen egy erényt gyakoroltak sokszor. De az Úr Jézus nemcsak egy erényben adott nekünk jó példát, hanem minden erényben, hisz azért is jött a földre, hogy minket szóval és példával tanítson. (68. k.) **243.** *Kinek a példáját kövessük tehát leginkább, hogy jó és*

tökéletes emberek legyünk? Hogy jó és tökéletes emberek legyünk, leginkább Jézus Krisztus példáját kövessük.

(Összefoglalás.) (Mit kell még cselekednünk azonfölül, hogy a bűntől őrizkedünk? Melyek a jó cselekedetek? Mivel cselekszünk Istennek leginkább tetsző dolgokat? Mikor szereznek nekünk a jó cselekedetek érdemet a mennyországra? Mikor cselekszünk jó szándékkal? Ki jó, vagy erényes ember? Melyek a legfőbb erények? Miképen indíthatjuk föl magunkban az isteni erényeket? Különösen mikor indítsuk föl magunkban a hitet, reményt és szeretetet? Kinek a példáját kövessük leginkább, hogy jó és tökéletes emberek legyünk?)

(Alkalmazás.) Azt mondotta az Úr Jézus: »Legyetek tökéletesek, mint a ti mennyei Atyátok tökéletes.« Nagy dolog! De kötelességünk törekedni rá, mert Jézus parancsolja. Vigyázzatok, hogy soha halálos bűnt el ne kövessetek, vagy ha mégis megtörtént, a szentgyónáshoz siessetek, és minden dolgotokat a jó Isten kedvéért végezzétek. Akkor tökéletesek lesztek, hasonlók a jóságos mennyei Atyához.

Harmadik rész. — A kegyelem-eszközökről.

30. Lecke. (244.—250. kérdés.)

A segitő és megszentelő kegyelemről.

(Előkészítés.) Egyszer egy ember kérte az Úr Jézust, hogy gyógyítsa meg holdkóros fiát. Jézus így szólt hozzá: »Ha tudsz hinni, minden lehetséges a hivőnek« (Márk 9, 22.). És a gyermek atyja nagy könnyhullatásokkal mondá: »Hiszek Uram, segíts az én hitetlenségemen.« Ez annyit jelent: »akarok hinni, de te is segits Uram, mert magamtól hitetlen vagyok«. Mi is így vagyunk, ha Isten nem segít, hitetlenek maradunk.

Még nehezebben tudnók Isten parancsolatait megtartani, ha Isten nem segítene bennünket. Csak gondoljatok vissza arra a kérdésre, hogy mi kisért minket bűnre. (229. k.) A magunk rosszrahajló természete, a gonoszlélek és a rossz emberek. Tapasztalatból tudhatjátok, hogy bizony sokkal könnyebben teszitek a rosszat, mint a jót. Ez azért van, mert az eredeti bűn miatt eszünk elhomályosodott úgy, hogy nem ismerjük föl mindjárt, mi a jó, mi a rossz és akaratunk rosszrahajló lett. (54. k.)

Isten segítségét kegyelemnek, vagy malasztnak hivjuk. Mivel tehát Isten malasztja nélkül sem hinni, sem a parancsolatokat megtartani nem tudjuk, ugy-e, leginkább szükséges az Isten malasztja vagyis kegyelme, hogy üdvözülhessünk.

De nemcsak Isten segítségét hivjuk kegyelemnek, tanultatok ti már másról is, amit Isten kegyelmének neveztünk. Az a különös fényesség, melyet Isten az angyalokra is, ősszüleink lelkére is öntött a maga isteni fényességéből. Úgy hivtuk ezt akkor, hogy megszentelő kegyelem. (49. k.) Ha

Krisztus Urunk vissza nem szerezte volna szenvedése és halála által, soha sem mehetnénk a mennyországba.

245. *Hányféle tehát az Isten malasztja? Isten malasztja kétféle: segítő és megszentelő malaszt.*

244. *Mi szükséges nekünk leginkább ahhoz, hogy üdvözülhessünk? Hogy üdvözülhessünk, ahhoz leginkább Isten malasztja, vagyis kegyelme szükséges nekünk.*

(Célkitüzés.) Azt tanuljuk ma meg részletesen, hogy mi az a segítő és megszentelő malaszt.

(Előterjesztés.) Elmondom, hogyan tért meg Saul, hogyan lett belőle Szent Pál, az Úr Jézusnak buzgó apostola.

Saul fiatal korában farizeus volt, akikről a mult órán tanultuk, hogy tele voltak gyülölettel Jézus iránt és tanítványai iránt. Saul házról-házra járt, elhurcolta a keresztényeket és börtönbe vetette őket. Miután Jeruzsálemben már sok hivőt börtönbe záratott, a főpaptól fölhatalmazást kért és elindult Damaskus városába, hogy a keresztényeket megkötözve hozza Jeruzsálembe.

Utközben, közel Damaskushoz, egyszerre nagy világosság vette körül. Saul a földre rogyott és akkor e szózatot hallotta: »Saul, Saul, miért üldözesz engem?« Ő kérdezte: »Ki vagy, Uram?« A felelet ez volt: »Én vagyok Jézus, akit te üldözesz.« Saul reszketve kérdezte: »Uram, mit akarsz, hogy cselekedjem?« Az Úr pedig azt felelte: »Kelj föl és menj be a városba; ott megmondják neked, mit kell cselekedned.«

Saul kisérői látták ugyan a világosságot és hallották a hangokat, de senkit sem láttak. Saul fölkelt a földről és mivel a fényességtől megvakult, kézen fogva vezettette magát Damaskusba. Itt egy Judás nevü férfiu házában kapott szállást és három napig nem evett és nem ivott.

Damaskusban volt akkor egy Ananiás nevü tanítvány. Ennek meghagyta az Úr, hogy menjen Saulhoz, aki Judás házában imádkozik. Ananiás elment Saulhoz, rátette kezeit és így szólt: »Saul testvér, az Úr Jézus, aki megjelent neked az uton, küldött engem, hogy láss és betelj Szentlélekkel.« Saul szemeiről halpikkelyszerü dolog esett le, visszanyerte látását, fölkelt és megkeresztelkedett. És Saul, aki Pálnak is nevez-

tetik, mindjárt elment Damaskusban a zsinagógába és hirdette, hogy Jézus az Isten Fia és az igért Megváltó.

(Ki volt Saul? Mit tett a keresztényekkel? Hova indult főpapi fölhatalmazással? Mi történt vele utközben? Kisérői láttak-e valamit? Mit tett Saul Damaskusban? Kit küldött el hozzája Jézus? Mit mondott neki Ananiás? Mi történt Saul szemeivel? Mit tett keresztsége után?)

(Megértetés.) Ugy-e, milyen csodálatos változás történt három nap alatt Saul lelkében? Kétféle világosság szállott Saulra a damaskusi uton. Egyik a külső fényesség, amelytől megvakult és amelyet társai is láttak, a másik a belső fényesség, amelyet társai nem vettek észre, mert az Saul lelkét világította meg úgy, hogy megismerte, mit kell tennie, ha kedves akar lenni Jézus előtt, ha üdvözülni akar.

Ez a belső, lelki világosság mutatta meg neki, hogy ezután hirdetnie kell a zsidók és pogányok előtt, hogy Krisztus Isten Fia. Igen ám, csakhogy eszébe jutott, hogy a zsidók majd őt is börtönbe vetik emiatt, sőt talán meg is ölik, de az a lelki világosság, amely fölvilágosította arról, hogy mit kell tennie, olyan bátorrá tette a három napi imában és bőjtölésben, hogy félelem nélkül prédikálta Krisztust. Lássátok, kedves gyermekek, az a belső világosság nemcsak azt mutatta meg neki, hogy mit kell cselekednie, hogy mi az üdvösségre szükséges jó cselekedet, hanem olyan bátorságot is adott neki, vagyis úgy megerősítette őt lelkében, hogy nem félt még a haláltól sem.

És ez a különös lelki világosság, az Istennek segítő malasztja. Mit cselekedett Isten Saul lelkében a segítő malaszt által? Ugy-e, először *fölvilágosította* őt lelkében, hogy az üdvösségre szükséges jót megismerhesse, azután pedig *megerősítette* őt lelkében, hogy azt meg is tehesse és a bűnt elkerülhesse.

Csak figyeljetek rá, tiveletek is sokszor történik ilyesmi. Valami különös világosság támad lelketekben úgy, hogy egyszerre eszetekbe jut mindenféle rosszaságtok, és ugyanakkor olyan erősnek érzitek magatokat, hogy rögtön elhatározzátok, többé ezt nem teszem, mert ez bűn. Mi az, ami fölvilágosít és megerősít ilyenkor titeket lelketekben? Ugy-e, Istennek segítő malasztja? **246.** *Mit tesz Isten lelkünkben a segítő*

malaszt által? Isten a segítő malaszt által fölvilágosít és megerősít minket lelkünkben, hogy az üdvösségre szükséges jót megismerhessük és megtehessük, a bűnt pedig elkerülhessük.

Azt is mondottam, magatok is tudjátok, hogy sokkal könnyebben tesszük a rosszat, mint a jót. A jó Isten tudja ám, hogy mi ilyenek vagyunk magunktól, azért az Ő irgalma és végtelen jósága minden embernek ad elégséges segítő malasztot, mert Isten azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön.

Hát akkor mi az oka mégis, hogy néha bűnt követünk el, a jót pedig sokszor nem cselekesszük? Mindjárt megtudjátok! Mit csinált Saul, mikor megvakulva bevezették Damaskusba? Ugy-e, három napig bőjtölt és imádkozott? Saul tehát *együtt munkálkodott* Isten segítő malasztjával. Igy vagytok ti is, kedves gyermekek. Ha szépen imádkoztok a jó Istenhez és még a pénteki bőjtöt is azért végzitek, hogy ezután a bűnöket elkerülhessétek és gyónni is elmentek, ugy-e, akkor magatok is azt akarjátok, amit Isten malasztja, ugy-e, akkor együtt munkálkodtok Isten malasztjával.

Szomoru példa arra, hogy valaki nem munkálkodik együtt Isten segítő malasztjával, a farizeusok példája. Az lett a büntetésük, hogy lassanként egészen megkeményedett a szivük és semmiféle csoda, az Úr Jézusnak semmiféle tanítása nem segített rajtuk. Megfeszítették Krisztust.

Az evangeliumi ember pedig, akiről ma az óra elején beszéltem, aki Jézust arra kérte, hogy gyógyítsa meg holdkóros fiát, ugy-e, így imádkozott: »Hiszek Uram, segíts az én hitetlenségemen?« Lássátok, ez az ember együtt munkálkodott Isten segítő malasztjával.

*

Mit mondott Ananiás Saulnak? Ezt: »Saul testvér, az Úr Jézus, aki megjelent neked az uton, küldött engem, hogy láss és betelj Szentlélekkel.« Itt megint két csodás dolog történik Saullal. Egyik külső csoda, hogy mikor Ananiás ráteszi Saul fejére kezeit, lehull szeméről a hályog; a másik belső csoda, láthatatlan csoda, hogy a keresztség által betelik Saul lelke Szentlélekkel.

Lelkébe szállott a Szentlélek-Isten csodálatos fényessége

úgy, hogy hasonló fényességü, hasonló ragyogásu lett, mint a végtelenül fényes Isten. Akinek a lelkében tehát a megszentelő kegyelem van, annak lelkében az Isten lakik.

Tehát amit ősszüleink a bűn miatt elvesztettek, lelküknek isteni fényessége, a megszentelő kegyelem megint megvan, visszaszerezte az Úr Jézus kereszthalála által és kiosztogatja a Szentlélek a keresztség szentsége által.

248. *Mikor kaptuk meg először a megszentelő malasztot? A megszentelő malasztot akkor kaptuk meg először, amikor megkereszteltek minket.*

Mit gondoltok, rajta maradtak-e Saul lelkén a bűnök, mikor a megszentelő malaszt beléje szállott? Már abból is tudhatjátok, hogy nem, mert a Szentlélek-Isten csak nem lakhatik olyan lélekben, amelyben bűnök vannak. A bűn a lélekben sürü sötétséget támaszt, a megszentelő malaszt fényessége elüzi ezt a sötétséget. Nappal és sötét éjszaka egyszerre sehol sem lehet. Amint a fényes nap fölkel, eltünik az éjszaka, mindenütt világosság árad. Igy *tisztítja meg Isten lelkünket is a megszentelő malaszt által legalább a halálos bűnöktől.* De ugy-e, a nap nemcsak a sötétséget üzi el, hanem fényessé, ragyogóvá is teszi a tárgyakat, amelyekre rásüt. Igy lett Saul lelke is fényessé, ragyogóvá, amint a Szentlélek-Isten beléje szállott. Ha megláthatnók lelkünket, mikor megszentelő malaszt van rajta, fölkiáltanánk csodálkozásunkban: »milyen gyönyörü, milyen félelmetes, milyen szent ez a lélek, az Isten gyönyörüsége, az Isten félelmetes volta, az Isten szentsége van rajta. *Isten a megszentelő malaszt által megszenteli lelkünket.* Mikor Isten ősszüleinket megteremtette, paradicsomi boldogságba tette őket. Ez földi boldogság volt. De Isten lelkükbe öntötte a saját isteni fényességét is, hogy ne közönséges földi emberek maradjanak, hanem Isten fiai legyenek és a mennyei boldogságba jussanak. A megszentelő malaszt nélkül ősszüleink Istennek szolgái lettek volna, általa fiaivá, gyermekeivé fogadta Isten ősszüleinket. Ha csak azért halt volna meg Jézus, hogy a bűnöktől megtisztuljunk és ne kelljen pokolba jutnunk, ez is nagy dolog lett volna, de akkor Istennek csak szolgái lettünk volna. De Jézus a lelkünk isteni fényességét is visszaszerezte és a keresztségben a Szentlélek-

Isten lelkünkbe öntötte a megszentelő malasztot úgy, hogy nem szolgái, hanem gyermekei vagyunk a hatalmas Istennek. *A megszentelő malaszt által Isten gyermekeivé fogad minket.*

Ugy-e, nagy különbség van a családban a gyermekek és a szolgák között? A szolgák nem örökösei a gazdájuknak, csak a gyermekek. Mivel a megszentelő malaszt által Isten gyermekeivé fogadott minket, azért mi is örököljük Isten végtelen boldogságát, mi *a mennyország örökösei vagyunk.*

Két dolgot cselekszik tehát Isten lelkünkben a megszentelő malaszt által: először megtisztítja a halálos bűnöktől, másodszor megszenteli azt úgy, hogy már nem közönséges szolgái vagyunk, hanem gyermekeivé fogad és a mennyország örököseivé tesz minket.

247. *Mit cselekszik Isten lelkünkben a megszentelő malaszt által? Isten a megszentelő malaszt által a halálos bűnöktől megtisztítja és megszenteli lelkünket, gyermekeivé fogad és a mennyország örököseivé tesz minket.*

Mit gondoltok, mi fájna jobban a szülőknek, ha gyermekeik bántják meg őket, vagy ha szolgáik nem fogadnak szót? Azért a gyermekek súlyosabb büntetést is érdemelnek engedetlenségükért, mint a szolgák. És csakugyan mi volna a szolgákra nézve a legnagyobb büntetés? Ugy-e, ha elkergetik őket? De ezek máshol kereshetnek gazdát! Hát a gyermekek mit érdemelnek, ha igen súlyosan megbántják szüleiket? Olyan büntetést, amire ti nem is gondoltok, mert ritka eset: hogyha kitagadják őket szüleik. Nincsen szerencsétlenebb ember a világon, mint akit kitagadnak szülei.

Mi a megszentelő malaszt által Isten gyermekei vagyunk. Mi lesz a büntetésünk, ha súlyosan megbántjuk Istent, vagyis ha halálos bűnt követünk el? Az, hogy kitagad minket Isten; az, hogy elveszítjük a megszentelő malasztot, helyét a halálos bűn foglalja el, aki pedig halálos bűnben van, örök kárhozatot érdemel a pokolban.

249. *Meddig marad a megszentelő malaszt az ember lelkében? A megszentelő malaszt addig marad az ember lelkében, mig halálos bűnt nem követ el.*

A bocsánatos bűn nem olyan súlyos megbántása Istennek, azért a bocsánatos bűn miatt nem tagad ki bennünket

Isten gyermekei közül, nem veszítjük el a megszentelő malasztot. Olyan a bocsánatos bűn, mint ha vékony felhő takarja el a napot, és emiatt a nap sugarai elhomályosodnak. Lelkünkön is rajta marad a megszentelő malaszt, ha bocsánatos bűnt követünk el, de már nem olyan fényes, nem olyan szép, nem olyan szikrázó, mint előbb, mikor semmi bűn sem volt rajta. És ugy-e, azt is tanultuk (224. k.), hogy a bocsánatos bűnök lassankint nagy bűnökre visznek? Ez azért történhetik meg, mert a megszentelő malaszt nem tudja eléggé szétárasztani gyönyörü sugarait, ha a bocsánatos bűn elhomályosítja, és akkor már nincs bennünk akkora szeretet Isten iránt.

(Összefoglalás.) (Mi szükséges nekünk leginkább ahhoz, hogy üdvözülhessünk? Hányféle az Isten malasztja? Mit cselekszik Isten lelkünkben a segítő malaszt által? Mit cselekszik Isten lelkünkben a megszentelő malaszt által? Mikor kaptuk meg először a megszentelő malasztot? Meddig marad a megszentelő malaszt az ember lelkében?)

(Alkalmazás.) Kedves gyermekek! Ez a Saul, ki később mint Szent Pál apostol olyan szorgalmasan, bátran hirdette az Úr Jézus tanítását mindenféle veszedelmekben, aki ezért Istennek igen kedves apostola lett, halljátok csak milyen nagyra becsüli Isten segítő malasztját: »Legkisebb vagyok az apostolok között, és nem vagyok méltó apostolnak neveztetni, mert az Isten anyaszentegyházát üldöztem. Isten malasztjából vagyok pedig, ami vagyok és az ő malasztja bennem nem volt sikertelen; mert többet munkálkodtam mindnyájoknál, nem én ugyan, hanem az Isten malasztja énvelem« (Kor. I. 15, 9—10.). Ugy-e, azt mondja, hogy mindent az Isten malasztja cselekedett, ő csak együtt munkálkodott vele? Ugy-e, milyen alázatos? Ti is sokszor kérjétek a jó Istent, adjon nektek sok segítő malasztot, hogy jók lehessetek. És ha sikerült szorgalmasnak, engedelmesnek, szelidnek, ájtatosnak, szemérmetesnek lennetek, akkor legyetek alázatosak és mondjátok: »Isten malasztjából vagyok ilyen, nem a magam erejéből.«

A megszentelő malasztról pedig ezeket irja: »Isten fiai vagyunk, ha pedig fiai, örökösei is... Krisztusnak örökös társai, de úgy, ha vele együtt szenvedünk, hogy együtt meg is dicsőíttessünk« (Róm. 8, 16. 17.). Mit jelent az, hogy Krisz-

tusnak örökös társai vagyunk? Azt, hogy épen úgy örököljük Isten dicsőségét, mint maga Krisztus. Ó, kedves gyermekek, milyen csodálatos dolog ez! Milyen nagy méltóság, hogy az Úr Jézus testvéreivé fogad minket, ha lelkünkön van a megszentelő malaszt fényessége. De azt mondja ám Szent Pál, hogy akkor Krisztussal együtt szenvednünk is kell! Ne aggódjatok azonban, az Úr Jézus nem kivánja, hogy annyit szenvedjünk, mint ő. Szenvedés nekünk a munka, szenvedés a betegség, szenvedés a rossz idő, szenvedés az engedelmesség, a szelidség, a bőjtölés, a mértékletesség. Ilyen csekélyke szenvedéseket kell szivesen elviselnünk, akkor az Úr Jézussal együtt megdicsőít bennünket az Isten.

31. Lecke. (250.—255. kérdés.)

A szentségekről.

(Előkészítés.) Azt tanultuk a mult órán, hogy Isten segítő malasztja nélkül még hinni sem tudunk igazán, még kevésbbé tudjuk megtartani Isten minden parancsolatát. Hogy a sokféle kisértést legyőzhessük, szintén rászorulunk Isten segítő malasztjára. De maga nem elég. Ha nincsen lelkünkön a megszentelő kegyelem, ez az isteni fényesség, nem mehetünk mennyországba. Mindkétféle malasztra szükségünk van tehát: a segítő malasztra is, a megszentelő malasztra is.

Szent Pál először egészen ingyen kapott Istentől segítő malasztot, azután pedig imádságával és bőjtölésével még többet érdemelt ki Istentől. Mi is *szerezhetünk* a jó Istentől *imádsággal* és jó cselekedetekkel *segítő malasztot,* és pedig annál többet, mennél többet imádkozunk és mennél több jót teszünk.

Ananiás rátette kezét Saul fejére, mire leesett szeméről a hályog és újra lelkének is segítő malasztot szerzett. Most is Krisztus szolgái, a papok megáldanak minket, vagy megszentelnek valami tárgyat, pl.: vizet, gyertyát, olvasót (rózsafüzért), és ha mi ezeket használjuk, akkor Istentől segítő malasztot kapunk. Ezekről az áldásokról és szentelésekről majd

még tanulunk. Úgy hivjuk ezeket: szentelmények. Tehát *szentelményekkel is szerezhetünk* Istentől *malasztot.*

Ki tudná megmondani, mikor kapta meg Saul lelkének isteni fényességét: a megszentelő malasztot? Ugy-e, a keresztségben? Legbőségesebb kegyelmet a keresztség szentsége szerzett neki. Majd tanuljuk, hogy a *keresztség és a többi szentségek* milyen *kegyelmeket szereznek* nekünk, most csak azt jegyezzétek meg: **250.** *Mivel szerezhetjük meg leginkább Isten malasztját? Isten malasztját leginkább a szentségekkel, a szentelményekkel és az imádsággal szerezhetjük meg.*

(Célkitüzés.) Később majd egyenkint is tanulunk a szentségekről, ma azonban együtt tanulunk valamennyiről. Azt tanuljuk meg, miben hasonlítanak egymáshoz és miben különböznek egymástól.

(Előterjesztés.) Hogy ezt jól megérthessétek, elmondok egy szép történetet a szentirásból.

Az ószövetségben a zsidónép sorából sokszor támasztott Isten prófétákat, akik szent életükkel, tanításukkal, csodáikkal, jövendöléseikkel óvták a népet a bálványozás bűnétől és figyelmeztették őket, el ne feledjék, hogy Isten Megváltót igért. Ilyen csodatevő próféta volt Elizeus is.

Egyszer Námán nevü gazdag ember jött hozzá Syriából, hogy nagy betegségében gyógyulást keressen nála. Bélpoklosság betegsége gyötörte ugyanis és egy zsidó szolgálótól hallott Elizeus csodatetteiről. Sok kocsival, lovakkal érkezett Elizeus háza elé. Elizeus ezt üzente neki szolgájával: »Menj és fürödj meg hétszer a Jordánban, akkor majd megtisztulsz.« Erre nagyon megboszankodott Námán és így szólt: »Azt gondoltam, hogy majd kijön hozzám a próféta, imádkozik az ő Istenéhez és így gyógyít meg engem. Miért fürödjem meg a Jordánban? Nem jobbak a mi folyóvizeink Syriában az összes zsidóvizeknél?«

Ekkor hozzáléptek szolgái és így szóltak: »Atyánk, még ha valami nehéz dolgot parancsolt volna is neked a próféta, meg kellett volna tenned; mennyivel inkább kell tehát szót fogadnod neki, mivel csak ezt parancsolta: »Fürödj meg és megtisztulsz.« És Námán lement a folyóhoz, megfürdött hétszer

a Jordánban és egészen megtisztult. Erre visszatért Isten emberéhez és mondá: »Valóban, most tudom, hogy nincs más igaz Isten, mint a zsidók Istene! Azért kérlek, fogadj el valami ajándékot a te szolgádtól.« Elizeus így felelt: »Él az Úr, akinek a szine előtt állok, semmit sem fogadok el.«

(Kik voltak a próféták? Milyen nevű prófétát említettem? Ki jött hozzá Syriából? Mi baja volt? A bélpoklosság csunya sebekkel tölti el az ember testét és nem igen szokott gyógyulni. Hogyan tudta meg Námán, hogy Elizeus csodatevő ember? Hogyan jött Námán Elizeus háza elé? Mit üzent neki a próféta? Rögtön megtette-e Námán? Csak kinek a kérésére? Mi történt vele? Gyógyulása után mit mondott Elizeusnak? Elfogadta-e Elizeus az ajándékot?)

(Megértetés.) Mi különös oka volt annak, hogy épen a Jordánban való fürdést és épen hétszer való fürdést rendelt Elizeus? Hogy Námán gyógyulását egyedül a jó Istennek köszönje meg. Ezért rendelt Elizeus Isten akaratából ilyen külső cselekedetet, ilyen külső jelet, amely külső jel magától nem gyógyít, hanem csak Isten akaratából.

Ilyenformán rendelt a Megváltó Jézus Krisztus is számunkra hét fürdőt, a lelkünk gyógyulására. De hát lehet lelkünk is beteg? a lelkünk is meghalhat? Hiszen azt tanultuk, hogy lelkünket Isten úgy teremtette, hogy sohase haljon meg; lelkünk halhatatlan! (48. k.) Ugy-e, tanultuk, hogy kétféle életet adott Isten ősszüleink lelkébe? Először a halhatatlanságot, ez hozzátartozik lelkünk természetéhez, azért természetes életnek mondjuk, másodszor a megszentelő kegyelmet, ez már nem tartozik hozzá lelkünk természetéhez, ez már magának a végtelen fényes Istennek természetéből való, azért ez lelkünk természetfölötti élete. Ugy-e, más természete van a növénynek, más az állatnak, más az embernek? Még inkább más az Istennek. Ugy-e, az ember természete abban áll, hogy gondolkodjék, szabadon választhasson jó és rossz között és hogy lelke ne haljon meg soha. Hát az Isten fényessége hozzátartozik-e lelkünk természetéhez? Nem bizony, mert ez már az ember természetén fölül áll, ez az Isten természete. Csodálkozzatok, kedves gyermekek, az Isten végtelen szeretetén, hogy lelkünk természetes életéhez még természetfölötti éle-

tet is adott, önmaga isteni fényességét, a megszentelő kegyelmet.

Most megértitek ugy-e, hogy lelkünk halhatatlan és mégis mondhatjuk, hogy meghal, valahányszor nagy bűnt követünk el és emiatt elvész a megszentelő malaszt, vagyis lelkünk természetfölötti élete. Igenis, a lélek betegsége a bocsánatos bűn, halála pedig a halálos bűn.

E lelki betegség ellen, e lelki halál ellen rendelte az Úr Jézus a hét szentséget, a hét külső jelet, olyanformán, mint Elizeus Námán testi betegsége, testi halála ellen rendelte a hét fürdést a Jordánban.

Ugy-e, a mult órán tanultuk, hogy Szent Pál lelkébe akkor szállott a Szentlélek, vagyis a természetfölötti, isteni élet, a megszentelő malaszt, mikor Ananiás megkeresztelte. Krisztus rendelte, Krisztus parancsolta, hogy a keresztség legyen a külső jel, mely által Isten megadja nekünk a megszentelő malasztot.

Majd ha egyenkint tanulunk a szentségekről, meghalljátok, hogy először a keresztség által adja meg Isten a megszentelő malasztot, azután ha nagy bűn miatt elveszítjük, akkor meg a bűnbánat szentsége által, vagyis a gyónás által adja meg újra a megszentelő malasztot. Azt is tanuljátok majd, hogy a többi öt szentséget nem arra rendelte az Úr Jézus, hogy azok által is megszentelő malasztot adjon az Isten, hanem arra, hogy a lelkünkben már meglevő megszentelő malasztot nagyobbítsa, vagyis lelkünknek isteni fényességét még fényesebbé, szebbé, Isten előtt kedvesebbé tegye. Tehát ugy-e, két szentség által megadja Isten nekünk a megszentelő malasztot, a többi öt szentség nagyobbítja azt bennünk.

Ezt a két szentséget: a keresztséget és bűnbánat szentségét holtak szentségeinek is nevezzük, mert azoknak szánta az Úr Jézus, akiknek lelkében nincs meg a természetfölötti élet, hanem halálos bűn van rajta, tehát lelkük a mennyország számára halott. Persze, aki megkeresztelkedik — ha felnőtt, — vagy aki gyónik, magának is kell valamit tennie, ha azt akarja, hogy Isten megadja neki lelke természetfölötti életét, csak akkor leszünk méltók arra, hogy Isten megbocsássa bűneinket és lelkünkbe öntse a megszentelő malasztot.

253. *Mely szentségek által adja meg Isten a megszentelő malasztot azoknak, akik halálos bűnben vannak? Azoknak, akik halálos bűnben vannak, a keresztség és bűnbánat szentsége által adja meg Isten a megszentelő malasztot, ha arra méltók.*

Annyit már tavalyról is tudtok, hogy a többi öt szentség közül egyet sem arra rendelt az Úr Jézus, hogy azok megszentelő malasztot szerezzenek azoknak, akik halálos bűnben vannak. Ezt az öt szentséget csak azoknak szabad fölvenniök, akiknek lelkén már megvan a természetfölötti élet, azért ezeket élők szentségeinek is nevezzük. Ha valaki mégis merészkednék Krisztus akarata ellenére halálos bűnben ez öt szentség közül egyet fölvenni, szentségtörést követne el. A német nyelvben úgy mondják ezt a bűnt: Isten megrablása (Gottesraub), mert aki halálos bűnben akar egyet az élők szentségei közül fölvenni, az nem méltó a megszentelő malasztra és mégis erőszakkal akarja azt Istentől elrabolni. Gondolhatjátok, mily szörnyű bűn a szentségtörés.

254. *Mely szentségeket nem szabad annak fölvennie, aki tudja, hogy halálos bűnben van? Aki tudja, hogy halálos bűnben van, annak nem szabad fölvennie: a bérmálást, az Oltáriszentséget, az utolsó kenetet, az egyházirendet és a házasságot.*

252. *Összesen hány szentség van? Hét szentség van: 1. a keresztség, 2. a bérmálás, 3. az Oltáriszentség, 4. a bűnbánat szentsége, 5. az utolsókenet, 6. az egyházirend, 7. a házasság.*

Azt gondolom, hogy Námán nemcsak visszakapta egészségét a hétszeres fürdés által, hanem a jó Isten olyan erőssé is tette, hogy más betegség sem bántotta őt egyhamar és ezentúl hivatalát minden akadály nélkül betölthette. Ilyenformán van a szentségeknél is. Megadják lelkünknek a megszentelő malasztot, vagy pedig nagyobbítják azt bennünk, de ezenkívül még különféle segítő malasztot is adnak nekünk, hogy könnyebben legyőzhessük a kisértéseket és hogy könnyebben elvégezhessük kötelességeinket. Hányféle malasztot ad Isten a szentségek által? Megszentelőt és segítőt. Hogy hivjuk e Krisztus Urunktól rendelt külső jeleket? Szentségeknek!

251. *Mik a szentségek? A szentségek Krisztus Uruntól*

rendelt külső jelek, amelyek által Isten megadja nekünk vagy nagyobbítja bennünk a megszentelő malasztot és különféle segítő malasztot is ad nekünk.

Aki egyszer megkeresztelkedett, az már megtisztult az eredeti bűntől, többé abba vissza nem eshetik; aki megbérmálkozott, annak természetfölötti élete úgy megerősödött, mint ahogyan mi megerősödünk, mikor nagyra növünk, többé gyöngévé nem lehet, mint mi sem lehetünk többé kis, gyönge gyermekekké; aki egyszer fölvette az egyházirendet és pappá lett, az örökre pap marad, még ha esetleg bűnt követne is el. Nagy bűn volna azért, ha valaki e három szentséget: a keresztséget, bérmálást és egyházirendet kétszer akarná fölvenni. E három szentség mindegyike eltörölhetetlen jegyet nyom a lélekbe. Ha mi nem is tudjuk megitélni kivülről, ki van megkeresztelve, ki bérmálkozott meg, ki vette föl az egyházirendet, Isten és az angyalok látják rajta az eltörölhetetlen jegyet, még ha a pokolba kerülne is.

255. *Hányszor szabad a szentségeket fölvenni? A keresztség, a bérmálás és az egyházirend szentségét csak egyszer, a többi négy szentséget többször is szabad fölvenni.*

(Összefoglalás.) (Mivel szerezhetjük meg Isten malasztját leginkább? Mik a szentségek? Hány szentség van? Mely szentségek által adja meg Isten a megszentelő malasztot azoknak, akik halálos bűnben vannak? Mely szentségeket nem szabad annak fölvennie, aki tudja, hogy halálos bűnben van? Hányszor szabad a szentségeket fölvenni?)

(Alkalmazás.) Ugy-e, Námán olyan hálás volt, hogy ajándékokat akart adni Elizeus prófétának és azt mondotta: »nincs más igaz Isten, mint a zsidók Istene«. Kedves gyermekek, ti is elmondhatjátok, nincs más igaz Isten, mint a háromszemélyü egy Isten: a jóságos Atya, aki megadta a megszentelő malasztot ősszüleinknek; a bölcs Fiu, Jézus Krisztus, aki halálával visszaszerezte azt és a hétszentséget rendelte; és a szeretet Lelke, a Szentlélek, aki a szentségek által a mi lelkünkbe száll lakni és azt fényessé, istenivé teszi. Köszönjétek meg a háromszemélyü egy Istennek jóságát és háláljátok meg úgy, hogy figyelmesek és szorgalmasok lesztek, mikor a szentségekről tanulunk.

32. Lecke. (256.—263. kérdés.)

A keresztségről.

(Előkészítés.) Az újszülött kis gyermek lelkén az eredeti bűn van, mely miatt Isten előtt utálatos és örök kárhozatra érdemes. És ha nem szenvedett és nem halt volna meg érettünk az Úr Jézus, minden ember örökre el is kárhozott volna. Képzeljétek el Námán örömét, mikor a Jordánban megfürdött és meggyógyult abból a szörnyü betegségből, melyet senki a világon nem tudott meggyógyítani. Tudjátok, kedves gyermekek, hogy az Úr Jézus nekünk is készített ilyen csodálatos fürdőt, mely a lelkünk bélpoklosságát gyógyítja meg. Ez a lelki fürdő a keresztség szentsége.

(Célkitüzés.) A keresztség által sokkal csodálatosabb dolog történik a mi lelkünkben, mint amekkora csoda volt Námán gyógyulása a Jordán fürdőjében.

(Előterjesztés.) Hogy ezt jól megérthessétek, elmondok néhány esetet a szentirásból.

Egyszer elbeszéltem már nektek, hogy keresztelő Szent János sok embert megkeresztelt a Jordán folyóban és hogy maga Jézus is megkereszteltette magát általa. (4. lecke.) Ekkor történt, hogy Jézus megkeresztelése után megnyilt az ég, a Szentlélek leszállott galamb képében és az égből a mennyei Atya szava hallatszott: »Ez az én szerelmes Fiam, akiben nekem kedvem telt, őt hallgassátok.«

Azt is elbeszéltem egyszer (10. l.), hogy az első keresztény pünkösd napján Péter azt prédikálta: »Bánjátok meg bűneiteket és keresztelkedjetek meg Jézus Krisztus nevében bűneitek bocsánatára, akkor majd a Szentlélek kegyelmét is megkapjátok.« Azon a napon 3000 ember megkeresztelkedett.

Azt meg csak néhány napja tanultuk, hogy a damaskusi uton megvakult Saulhoz elküldötte Jézus Ananiást, ki így szólt hozzá: »Saul testvér, a názáreti Jézus, ki megjelent neked az uton, küldött engem, hogy láss és betelj Szentlélekkel.« Mire Saul fölkelt és megkeresztelkedett.

Mit gondoltok, az apostolok maguktól találták ki, hogy az embereket megkereszteljék? Nem bizony, hanem az Úr Jé-

zus parancsolta nekik! Emlékeztek rá (12. lecke), hogy az Úr Jézus mennybemenetele előtt így szólt az apostolokhoz: »Elmenvén, tanítsatok minden nemzeteket, megkeresztelvén őket az Atyának és Fiunak és Szentléleknek nevében.«

Hol keresztelt keresztelő Szent János? Csak az embereket keresztelte meg? Mi történt Jézus megkereszteltetése után?

Péter apostol mit mondott a zsidóknak pünkösd napján? Mit kell tenniök, hogy bűneik megbocsáttassanak és a Szentlélek kegyelmét is megkapják? Hova tartoztak ezután azok, akik megkeresztelkedtek?

Mit mondott Ananiás Saulnak, miért küldötte őt Jézus? Mi által telett be Saul lelke Szentlélekkel? Attól fogva Saul zsidó volt-e, vagy keresztény?

Ki mondotta az apostoloknak, hogy kereszteljenek? Mikor? Milyen szavakkal?

(Megértetés.) Kétféle keresztségről beszéltem eddig. Keresztelő Szent Jánoséról és Jézus Krisztuséról. E két keresztség igen különbözik egymástól. Keresztelő Szent János szó nélkül leöntötte fejüket vizzel. Jézus apostolai pedig így szóltak: »Én megkeresztellek téged az Atyának és Fiunak és Szentléleknek nevében.« Ez az első különbség. A második meg az, hogy keresztelő Szent János keresztsége nem adott bocsánatot, se kegyelmet. Péter pedig azt prédikálta: »Keresztelkedjetek meg bűneitek bocsánatára és akkor majd a Szentlélek kegyelmét is megkapjátok.« Még egy harmadik különbség is van keresztelő Szent János keresztsége és Jézus keresztsége között. Az, hogy akiket Szent János megkeresztelt, továbbra is zsidók maradtak, mig akiket az Úr Jézus parancsára az apostolok kereszteltek meg, azok attól a pillanattól fogva keresztényekké lettek, tehát hozzátartoztak Krisztus anyaszentegyházához.

Azért valahányszor keresztség szentségéről beszélünk, sohasem ker. Szent János keresztségére gondolunk, hanem arra, melyet az Úr Jézus rendelt. Ez az a csodálatos lelki fürdő, amely megtisztítja a lelket az eredeti bűntől és minden más bűntől, melyet valaki a keresztség előtt elkövetett. A keresztségben a Szentlélek száll a lélekbe. Azt meg különösen jegyezzétek meg, hogy Isten a keresztségben nemcsak az

örök büntetést engedi el, hanem még az összes ideigtartó büntetéseket is. Ilyen csodálatos szentség a keresztség: egészen tisztává teszi a lelket úgy, hogy semmi büntetést sem érdemel. Azért ha valaki a keresztség után meghalna, egyenesen a mennyországba repülne lelke.

Milyen bűnöktől tisztít meg a keresztség? Csak az eredeti bűntől? Milyenné teszi a lelket? Minek a tagjává tesz?

Mikor egyszer Szent Pál apostol Efezus nevü városba érkezett, hallotta, hogy vannak ott olyanok, akik már meg vannak keresztelve. Meg akarta őket bérmálni. Azok azt felelték: »nem is tudjuk, mit beszélsz, mi sohasem hallottunk Szentlélekről és bérmálásról«. Ebből a feleletből megtudta Szent Pál, hogy csak keresztelő Szent János keresztelte meg őket. Erre azután Szent Pál megtanította őket arra, hogy az nem szentség, és hogy ők még nem keresztények, azért a bérmálást is csak úgy adhatja föl nekik, ha előbb megkeresztelkednek, mert még lelkükön van az eredeti bűn és saját bűneik is.

Ez a történet azt mutatja, hogy akit még meg nem kereszteltek, az más szentséget nem vehet föl. Azért azt mondjuk, hogy a keresztség az első szentség. **257.** *Miért első szentség a keresztség? A keresztség azért első szentség, mert akit még meg nem kereszteltek, az más szentséget nem vehet föl érvényesen.*

Mit mondott Péter apostol pünkösd napján a zsidóknak, akik azt kérdezték tőle, hogy mit cselekedjenek? Ugy-e azt, hogy keresztelkedjenek meg bűneik bocsánatára és akkor majd a Szentlélek kegyelmét is megkapják. Keresztség nélkül se bűnbocsánat, se megszentelő kegyelem nincs. Már pedig ezek nélkül senki sem juthat mennyországba. Amint a virágnak csak Isten adhatna olyan erőt, hogy lásson, érezzen; amint az állatnak is csak Isten adhatna olyan tehetséget, hogy tudjon gondolkodni és beszélni: úgy nekünk embereknek is csak Isten önthet lelkünkbe olyan fényességet, hogy Istent szinről-szinre láthassuk, vagyis üdvözülhessünk. És ezt a természetfölötti fényességet, vagyis ezt az új életet, isteni életet mi által adja meg Isten? Ugy-e, a keresztség által? Más szentség által is megadja Isten a megszentelő malasztot, az igaz,

de lehet-e érvényesen fölvenni a keresztség előtt más szentséget? Tehát melyik a legszükségesebb szentség? A keresztség! **258.** *Miért legszükségesebb szentség a keresztség? A keresztség azért a legszükségesebb szentség, mert keresztség nélkül nem üdvözülhetnénk.*

Jézus egyszer így szólt Nikodemusnak: »Bizony mondom neked, ha valaki újjá nem születik vizből és Szentlélekből, nem mehet be Isten országába.« Nikodemus nem értette meg Jézus szavait, mert nem tudta, hogyan lehet újra születni. Hát ti értitek-e? Ugy-e, a megszentelő malaszt nem más, mint Istennek fényessége, Istennek élete. És ez a természetfölötti élet akkor kezdődik lelkünkben, mikor a keresztségben leöntenek minket vizzel? Mikor az élet kezdődik, azt mondjuk, hogy a gyermek születik. A keresztségben új élet kezdődik lelkünkben, tehát újra születünk, és pedig a viz által és a Szentlélek ereje által.

Ugy-e, most már egész bizonyos, hogy a keresztség az első és legszükségesebb szentség? Mitől tisztítja meg lelkünket a keresztség? Milyen életet ád lelkünkbe? Másképp azt mondjuk, hogy megszenteli lelkünket. És minek tesz tagjává?

256. *Mi tehát a keresztség? A keresztség az első és legszükségesebb szentség, amely az eredeti bűntől és a keresztség előtt elkövetett minden más bűntől megtisztítja és megszenteli az embert és az anyaszentegyház tagjává teszi.*

259. *Mikor rendelte Krisztus Urunk a keresztséget? Krisztus Urunk akkor rendelte a keresztséget, amikor apostolaihoz így szólt: »Tanítsatok minden nemzetet, megkeresztelvén őket az Atyának és Fiunak és Szentléleknek nevében.«*

Az Úr Jézus ugyan csak az apostoloknak mondotta, hogy kereszteljenek, de hát az apostolok csak 12-en voltak, az egész világon minden embert nem keresztelhettek meg. Ezért az apostolok az Úr Jézus akarata szerint másokat is megbizták, hogy kereszteljenek. Igy pl. olvassuk a szentirásban, hogy Fülöp, aki nem volt püspök, még pap sem, hanem csak szerpap, megkeresztelt egy főrangu embert. Most is azt tanítja Krisztus anyaszentegyháza, hogy rendszerint csak a fölszentelt pap keresztelhet; de ha sürgősen szükséges, akkor akárki keresztelhet. Mit jelent az: »ha sürgősen szükséges?«

Ugy-e azt, hogy ha nem sietünk, meghalhatna valaki keresztség nélkül, tehát ha nagyon beteg az, aki még nincs megkeresztelve? **260.** *Ki keresztelhet? Rendszerint csak a fölszentelt pap keresztelhet; de ha sürgősen szükséges, akkor akárki keresztelhet.*

Ugy-e, azt mondottam, hogy keresztelő Szent János úgy keresztelt, hogy szó nélkül leöntötte vizzel annak a fejét, akit meg akart keresztelni? Szentség volt-e ez? Szükség esetén ti is keresztelhetnétek. Hogyan csinálnátok? Ugy, mint ker. Szent János? Ugy-e nem, hanem úgy, ahogyan az Úr Jézus parancsolta? Tehát akkor valami edényből kevés vizet öntenétek a kis gyermek fejére és öntés közben ezt mondanátok: »... én megkeresztellek téged az Atyának és Fiunak és Szentléleknek nevében.« Milyen szándékkal szabad tehát csak keresztelni? Ugy-e, azzal a szándékkal, hogy az Úr Jézus akaratát teljesítitek? **261.** *Hogyan kell keresztelni? Kereszteléskor vizet kell a megkeresztelendőnek fejére önteni és aközben e szavakat mondani: »... én megkeresztellek téged...«* stb.

Hát az olyan kis gyermekkel mi történik, aki keresztség nélkül hal meg? Kedves gyermekek, a jó Isten ezt nem nyilatkoztatta ki! Annyi bizonyos, hogy mennyországba nem mehet, Tudós, szent emberek tanítják, hogy a pokolba sem jut az ilyen szegény lélek. De ugy-e, elég baj az, hogy nem mehet a mennyországba. Nagy bűnt követne el az, akinek a hanyagsága miatt csak egy kis gyermek is meghalna keresztség nélkül.

Ezért mennek a misszionáriusok a vad pogányokhoz, ahol az a kegyetlen szokás divatozik, hogy a szülők, ha megunják kis gyermekeiket, egyszerüen kiteszik az utcára. Ilyen kitett kis gyermekeket a misszionáriusok fölszednek, megkeresztelik őket, fölnevelik és így megmentik lelküket a mennyország számára. Csakhogy sokszor nincs elég lakásuk, és pénzük sincs, hogy építhetnének, azért itt minálunk összeállottak jószivü gyermekek társulatba, melynek neve »Jézus szent gyermekségének társulata«, havonkint adnak szüleik beleegyezésével néhány fillért, és mindennap elimádkoznak egy »Üdvözlégy«-et ezzel a fohásszal: »Szűz Mária és Szent

József, könyörögjetek érettünk és a szegény pogány gyermekekért.« Gondolhatjátok, hogy milyen kedves dolog ez a kis Jézus előtt! *(A társulat megalakítása természetesen csak a község plébánosának tudtával történhetik.)*

Mit gondoltok, mi lesz a felnőtt pogányokkal, akik már maguk is követtek el bűnöket? Ha megbánják bűneiket Isten iránt való szeretetből és szivesen megkeresztelkednének, ha ismernék azt, ilyeneket úgy tekint a jó Isten, mintha megkeresztelték volna őket. Ezek a vágykeresztség által üdvözülnek. Néha meg az történik, hogy mikor már tanítják az ilyen pogányokat Jézus hitére, más pogányok megölik őket keresztény hitük miatt, még mielőtt megkeresztelkedtek volna. Ez a halál annyit számít nekik, mint a keresztség; és mivel vérüket ontották Jézusért, úgy hivjuk: vérkeresztség.

A keresztség csak annak lelkébe önti a megszentelő malasztot, aki hisz az Úr Jézusnak és az ő anyaszentegyházának. Maga mondotta az Úr Jézus: »Aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözül; aki nem hisz, elkárhozik.« Azért most is, ha felnőtt embert keresztelnek meg, megkérdezik tőle, hiszi-e a katolikus vallás tanítását és akarja-e annak parancsait követni. Mivel pedig a gonoszlélek különösen irigykedik ránk, azt is megkérdezik a felnőtt keresztelendőtől, akar-e ellenállni a gonoszlélek kisértéseinek. Titőletek is megkérdezték ám, mikor megkereszteltek, akarjátok-e hinni és követni a katolikus vallás tanításait és ellenállotok-e a gonoszlélek kisértéseinek. De mivel a kis gyermek nem tud még felelni, helyettetek keresztszülőitek mondották, hogy hisztek, és ők igérték meg, hogy a gonoszlélek kisértéseinek ellenállotok. Biztosra veszem, hogy ha most megkérdezlek benneteket, hisztek-e Jézusban, hisztek-e mindent, amit anyaszentegyháza tanít, ellenállotok-e a gonoszlélek kisértéseinek, a legnagyobb örömmel mondjátok, hogy »igen, mi az Úr Jézuséi akarunk lenni és a gonoszlélekre nem hallgatunk, mert lelkünk csodálatos szépségét Jézus Krisztus érdemeiért kaptuk a keresztségben, a gonoszlélek pedig el akarja azt rabolni tőlünk«. Mennél többször újitjátok meg a keresztségi igéretet, annál biztosabban megtartjátok azt.

262. *Mit igértünk meg a keresztségben Istennek? A ke-*

resztségben megigértük Istennek, hogy a katolikus vallás tanításait hinni és követni akarjuk és a gonoszlélek kisértéseinek ellenállunk.

Mivel pedig jól tudja az anyaszentegyház, hogy mennyi bűnre való kisértés fenyegeti a megkeresztelteket, azért azt akarja, hogy a keresztszülők vigyázzanak a gyermekekre. Különösen akkor kell erre a keresztszülőknek ügyelni, ha a keresztgyermekük szülei meghalnának, vagy más okból nem ügyelnének gyermekükre. A nevük is mutatja, hogy rokonság keletkezik köztük és a gyermek között; ezt úgy hivjuk: lelki rokonság. **263.** *Mi a keresztszülők kötelessége? A keresztszülők kötelessége ügyelni arra, hogy keresztgyermekük jó katolikus legyen.*

Ebből persze az is következik, hogy nektek meg kötelességtek keresztszüleitek intéseire hallgatni. Ez az Úr Jézus akarata.

(Összefoglalás.) (Mi a keresztség? Miért első szentség a keresztség? Miért a legszükségesebb szentség a keresztség? Mikor rendelte Krisztus Urunk a keresztséget? Ki keresztelhet? Hogyan kell keresztelni? Mit igértünk meg a keresztségben Istennek? Mi a keresztszülők kötelessége?)

(Alkalmazás.) Amilyen kedves gyermekei voltak ősszüleink Istennek a Paradicsomban, olyan kedves a kis gyermek lelke is, mikor hazahozzák keresztség után a templomból. Az őrzőangyal olyan boldog, hogy el sem képzelhetjük, mert akit őriznie kell, annak lelkében a Szentlélek-Isten lakik. Mennyei pártfogója, akinek a nevét kapta a keresztségben, leborul a jó Isten trónja elé és hálából elimádkozza: »Szent, szent, szent a seregek Ura, Istene.« A kis gyermek szülei és testvérei úgy fogadják őt, mint egy kis szentet, akinek a lelke szebb mindennél a világon, mert Isten szépsége van rajta. Érdemes-e e drága kincsért imádkozni? Érdemes-e jónak lenni? szelidnek, engedelmesnek, szemérmetesnek, igazmondónak, mértékletesnek lenni? Ujitsátok meg gyakran a keresztségi igéretet: »Édes Jézusom, erősen hiszem a katolikus vallás tanításait és azokat követni is akarom, a gonoszlélek kisértéseinek pedig teljes erőmből ellenállok.«

33. Lecke. (264.—269. kérdés.)

A bérmálásról.

(Előkészítés.) Milyen gyönge a kis csecsemő, milyen tehetetlen. Könnyen megbetegszik és a kegyetlen halál könnyen elbánik vele. Hanem mikor megnövekszik a gyermek és akkora lesz, mint ti vagytok, akkor már sokkal erősebb, betegség sem éri olyan könnyen. Végre, ha egészen nagyra nő, olyan erős, olyan bátor, olyan ügyes lesz, hogy maga is meg tudja keresni kenyerét és igen erős betegség legyen az, amely ágyba dönti és elveszi életét. Ugy-e, a test életének meg kell erősödnie, hogy betegség és halál ne férhessen hozzá egykönnyen?

Igy van a lelketek élete is. Ha valaki nem tanul, olyan együgyü marad, hogy mindenki megcsalhatja. Az okosság a lélek természetes élete. Ugy-e, ennek is növekednie, erősödnie kell, hogy jóravaló, derék ember legyen belőletek? Azért nagy hibát követne el, aki nem akarna iskolába járni, tanulni.

Isten a keresztség szentségében új életet, különös életet, természetfölötti életet, a saját isteni életét öntötte lelketekbe a megszentelő malaszt fényessége által. Melyik a legdrágább élet? testi életetek, okosságtok, vagy a megszentelő malaszt? Testi betegséggel, testi halállal, ostobasággal a világot veszti el az ember, de ha a megszentelő malaszt hal meg benne, akkor az Istent veszti el, vagyis az örök boldogságot.

Milyen jó volna, ha az Úr Jézus gondoskodott volna olyan eszközről, amellyel lelkünk természetfölötti életét erősíthetjük meg.

(Célkitüzés.) Kedves gyermekek, az Úr Jézus gondoskodott ilyen erősítő szerről. Ez a bérmálás szentsége. A neve is mutatja, hogy erősítő szer, mert ez a latin eredetü szó: bérmálás (firmare) azt jelenti, hogy erősítés. A bérmálásról tanulunk ma.

(Előterjesztés.) Szent István, első vértanu telve volt malaszttal és nagy csodákat tett a nép között. Némelyek a zsidók közül vitatkoztak vele, de nem tudtak ellenállni bölcse-

ségének és a Léleknek, aki szólt belőle. Akkor föllázították ellene a népet és a főtanács elé vitték. Szent István itt így szólt: »Ti kemény nyakúak, ti mindenkor ellenálltok a Szentléleknek. Atyáitok megölték a prófétákat, akik a Megváltó eljövetelét hirdették, ti pedig őt magát öltétek meg.«

A zsidók erre rárohantak és kihurcolták a városból, hogy megkövezzék. A kövezők letették felső ruháikat egy Saul nevü ifju lábainál, aki velük egyetértett, azután megkövezték Szent Istvánt. A szent vértanu ekkor így imádkozott: »Uram, ne tulajdonítsd nekik e bűnt.« Midőn ezt mondotta, elaludt az Urban.

Azon a napon nagy üldözés támadt Jeruzsálemben az anyaszentegyház ellen. Azért sokan elmenekültek és szétszóródtak Judeában és Szamariában és mindenfelé hirdették az Úr Jézus evangeliumát. Fülöp szerpap Szamaria városában hirdette Krisztust és sokan hittek neki férfiak és asszonyok és megkeresztelkedtek.

Mikor azután az apostolok Jeruzsálemben meghallották, hogy Szamaria elfogadta az Isten igéjét, odaküldték Pétert és Jánost. Ezek imádkoztak a hivőkért, hogy rájuk szálljon a Szentlélek. Mert még senkire közülök nem szállott, hanem csak megkeresztelkedtek az Úr Jézus nevében. Akkor Péter és János rájuk tették kezüket és rájuk szállott a Szentlélek.

(Ki volt Szent István? Mivel volt telve Szent István? Mit jelent az, hogy a zsidók vitatkoztak vele? Le akarták beszélni, hogy ne higyjen Jézus Krisztusban! Birtak-e bölcseségével? Mert ki szólt belőle? Mérgükben mit csináltak? Hogyan tett Szent István szemrehányást a zsidó főtanácsnak? Erre hova hurcolták a zsidók? Kinek lábához tették ruhájukat a kövezők? Ki volt Saul? Hogyan imádkozott a szent vértanu? Megbocsátott-e kövezőinek?

Mi történt ugyanakkor Jeruzsálemben? Mi lett a haszna, hogy sok keresztény elmenekült a vidékre? Hol prédikált Fülöp szerpap? Hittek-e sokan? Mit határoztak az apostolok, mikor ezt meghallották? Mit tett Péter és János apostol Szamariában? Milyen jelre szállott rájuk a Szentlélek?)

(Megértetés.) Miért ment Péter és János apostol Szamariába? Azért, hogy imádkozzanak a hivőkért, akiket Fülöp megkeresztelt, hogy imádságuk által rájuk szálljon a Szentlélek. Nem tettek semmit mást, csak imádkoztak értük? Ugy-e,

kezüket is rájuk tették? Magától van-e akkora ereje a kézföltételnek, hogy általa leszáll a Szentlélek? Egyedül ki adhat a kézföltételnek akkora erőt? Ki rendelte tehát ezt a külső jelet? Jézus Krisztus! Úgy kell képzelni, hogy a keresztség által Isten fényessége az emberek lelkébe szállt, mint ahogyan a nap megvilágítja a földet reggel, mikor még csak néhány sugara éri a harmatos virágokat; most az apostolok imádsága és kézföltétele által sokkal több sugár esett a lélekbe az Isten fényességéből úgy, mint mikor a nap délben legmagasabban ragyog. Vagyis másként úgy mondjuk, hogy Isten az apostolok kézföltétele által nagyobbította a hivők lelkében a megszentelő malasztot. Hogy hivjuk a Krisztus Urunktól rendelt külső jeleket, melyek által Isten megadja, vagy megnagyobbítja bennünk a megszentelő malasztot? Ugy-e, szentségeknek? Tehát Péter és János Szamariában *szentséget* szolgáltattak ki.

Milyen szentséget? Azért tették rájuk kezüket, hogy nagyobb legyen, erősebb legyen lelkükön az Isten fényessége. Ez tehát az *erősítés szentsége* volt, amelyet úgy nevezünk, bérmálás.

Mi szükség van arra, hogy a Szentlélek a megkeresztelt embert megerősítse? Emlékeztek rá, milyen félénkek voltak az apostolok Krisztus mennybemenetele után egészen addig, mig pünkösd napján rájuk nem szállott a Szentlélek. Pedig bizonyos, hogy valamiképen lelkükbe öntötte Jézus a megszentelő malasztot már korábban is, mert az utolsó vacsorán így szólt hozzájuk: »Ti most már tiszták vagytok egynek kivételével.« Pünkösdkor tehát olyan lelkekbe szállott a Szentlélek, amelyekben eddig is benne lakott. És mégis mekkora változás! Akik eddig zárt ajtók mögött tartózkodtak, mert féltek a zsidóktól, pünkösd napján kilépnek az utcára és bátran hirdetik a megfeszített Krisztust, szivesen szenvednek érte megostorozást, még halált is. Mi tette e változást? Ugy-e, a *Szentlélek erősítése?* Ez volt tehát a legelső bérmálás!

Úgy megerősítette a Szentlélek az apostolok lelkét, hogy most már nyilvánosan is meg merték vallani hitüket. És mikor a zsidó főtanács megostoroztatta őket, még buzgóbban megvallották hitüket. Tehát *állhatatosan vallották hitüket.* De

nemcsak prédikáltak, hanem a hitük parancsai szerint éltek is. Imádság, bőjtölés, alamizsnaosztogatás, felebaráti szeretet, szentmise bemutatása, gyónás, áldozás mind-mind az ő keresztény hitük parancsolatai voltak, meg is tették, tehát *hitük szerint éltek.*

Szent István is állhatatosan vallotta hitét. Mivel mutatta meg? És hite szerint is élt, mert imádkozott megkövezőiért. És honnan vette ezt a csodás erőt? Ugy-e, telve vala malaszttal, telve volt Szentlélekkel, vagyis a bérmálás szentségében a Szentlélek megerősítette.

Most is előfordul, hogy rossz emberek gunyolódása miatt szégyenli valaki hitét. Majd ha nagyok lesztek, még jobban tapasztaljátok, hogy hitetlen, gonosz emberek miatt sokan a felnőttek közül nem merik megmutatni, hogy ők katolikusok, különösen, ha azok a hitetlen emberek gazdagok, hatalmasok. akik nekik árthatnak is. Állhatatos-e a hite olyan embernek, aki csak akkor meri megvallani, mikor ezért dicsérik és mindjárt elhallgatja, ha abból valami kára származnék? Lássátok, most is nagy szükség van arra, hogy a Szentlélek a bérmálásban megerősítse a megkeresztelt embert, hogy hitét állhatatosan vallja.

Hát még aki hite szerint akar élni, annak még inkább szüksége van a Szentlélek erősítésére. Hitünk parancsolja, hogy alázatosak legyünk, hogy ne haragudjunk még ellenségünkre se; hogy mértékletesek legyünk, ne pedig torkoskodók; hogy szemérmetesek legyünk; hogy másnak kárt ne tegyünk, ne hazudjunk stb. Szükségünk van-e a Szentlélek erősítésére, hogy hitünk szerint élhessünk? És hol erősíti meg a Szentlélek a megkeresztelt embert? **264.** *Tehát mi a bérmálás? A bérmálás szentség, amelyben a Szentlélek a megkeresztelt embert megerősíti, hogy hitét állhatatosan vallja és hite szerint éljen.*

Az apostolok a szerpapokat azért rendelték, hogy segítsenek tanítani, keresztelni, Oltáriszentséget kiosztani. De a bérmálásra már nem adtak nekik hatalmat, azért kellett Péter és János apostoloknak maguknak menniök Szamariába, mert Fülöp csak szerpap volt, nem volt hatalma a bérmálást kiszolgáltatni. Legtöbbször maguk az apostolok bérmáltak. Azért

most is a püspökök szolgáltatják ki a bérmálás szentségét. Áldozópap csak akkor bérmálhat, ha a pápától fölhatalmazást kapott. **265.** *Kik szolgáltatják ki a bérmálás szentségét? A A bérmálás szentségét a püspökök szolgáltatják ki.*

A püspök úgy kezdi meg a bérmálást, hogy az összes bérmálandók felé kiterjeszti fölemelt kezét és imádkozik a Szentlélek-Istenhez, hogy jöjjön, szálljon rájuk. Azután szépen sorbaállnak a bérmálandók, a püspök odamegy hozzájuk, egyenkint fölteszi kezét minden bérmálandónak fejére és kereszt alakjában megkeni annak homlokát krizmával — mindjárt megtudjátok mi az a krizma —, miközben e szavakat mondja: »N. megjelöllek téged a kereszt jelével és megerősítlek az üdvösség krizmájával az Atyának és Fiunak és Szentléleknek nevében.« Mikor azután mindenkit megbérmált egyenkint, utána ismét közös áldást ad rájuk. Megtörténik ám, hogy akiket először jelölt meg a kereszt jelével és erősített meg az üdvösség krizmájával, sokáig kell várakozniok, mig mindenkit megbérmál, de az utolsó közös áldás előtt még sem szabad eltávozniok.

Az apostolokról a szentirásban csak azt olvassuk, hogy imádság és kézföltétel által bérmáltak. De a szenthagyomány szerint krizmával keresztet is rajzol a püspök a bérmálandó homlokára. Amit az anyaszentegyház tanít, azt egyformán el kell hinnünk, akár a szentirásból, akár a szenthagyományból tanítja.

El kell tehát hinnünk, hogy a Szentlélek-Isten a kézföltétel és krizmával keresztalakjában való megkenés által száll a megbérmáltnak lelkébe. Ezért mondja a püspök: »merősítlek az üdvösség krizmájával«, vagyis ez a szent krizma a te lelkedbe a megszentelő malasztot hozza, nem ugyan a maga erejéből, hanem az Úr Jézus akaratából, hogy krizma által nagyobbodjék, erősödjék a lélek isteni fényessége.

266. *Hogyan bérmál a püspök? A püspök fölteszi kezét a bérmálandónak fejére és kereszt alakjában megkeni annak homlokát krizmával, miközben e szavakat mondja: »N. megjelöllek téged a kereszt jelével és megerősitlek az üdvösség krizmájával az Atyának és Fiunak és Szentléleknek nevében.«*

Mit gondoltok, szégyenlette volna-e magát Námán, ha va-

laki otthon csufolta volna, hogy olyan sárga, iszapos, piszkos vizben, a zsidó Jordánban fürdött meg? Inkább örökre büszke volt rá, hogy Isten ilyen csodát tett vele a Jordánban. Kedves gyermekek! Azért jelöli meg a püspök is a bérmálandó homlokát keresztalakjában, hogy soha el ne felejtse, hogy ő Krisztus katonája. Ez az ő büszkesége, mert tudja, hogy ezáltal szállt lelkébe a Szentlélek gyönyörü fényessége.

A püspök még gyöngén arcul is üti a megbérmáltat, ami azt jelenti, hogy katolikus vallásáért gúnyt, szenvedést, üldözést is örömest eltürjön, erre segíti őt a Szentlélek kegyelme.

A krizma faolaj, melybe kevés balzsamot kever a püspök, mikor nagycsütörtökön megszenteli. Nálunk nem terem meg az olajfa, hanem csak melegebb országokban. Az olajfának bogyóforma gyümölcse van, ebből sajtolják ki a faolajat. A balzsam, amit belekever a püspök, igen jó illatu füszer, szine olyan, mint a szilvalekváré. Ezt a balzsambokornak leveleiből és fájából csurogtatják, ha megsértik. Délamerikában nő a balzsambokor. Az olaj azt jelenti, hogy a Szentlélek malasztja egészen szétömlik az ember lelkén a bérmáláskor és azt erőssé, bátorrá, ügyessé, okossá teszi. A balzsam, mivel igen jó illatu, azt jelenti, hogy a megbérmáltnak sok jó cselekedettel kell kedveskednie Istennek, erre kapott erőt a Szentlélektől.

267. *Mi a krizma? A krizma balzsammal kevert faolaj, melyet a püspök nagycsütörtökön szentel meg.*

Ugy-e, Szamariában olyanokat bérmáltak meg, akik már meg voltak keresztelve? Bérmáláskor már meg kell lennie a megszentelő malasztnak az ember lelkén, hiszen az a célja, hogy a meglevő isteni fényességet nagyobbítsa, erősítse. Mit kell tennetek a bérmálás előtt? Ugy-e, gyónni és áldozni? A bérmálás élők szentsége, hiába öntené a Szentlélek-Isten is csodás fényességét, erősítő malasztját olyan ember lelkébe, aki maga semmit sem akar tenni, semmit türni, semmit szenvedni. Tudjuk, hogy az igazi katolikus élete hasonló Jézus Krisztus életéhez, aki a keresztet hordozta és meg is halt rajta és így ment be a mennyei Atya dicsőségébe. Örökké kinoznak bennünket saját rossz kivánságaink, örökké kisért a

gonoszlélek, örökké csábítanak rossz emberek is. Ha engedünk a kisértésnek, akkor úgy tünik föl, mintha könnyü dolgunk, jó dolgunk volna, de nem élünk igazi katolikus életet. Meg kell igérnünk a bérmálás előtt, hogy küzdeni, szenvedni akarunk, hogy hősök akarunk lenni, akik büszkén hordozzák Krisztus keresztjét homlokukon is, vállaikon is, vagyis, hogy mint igazi katolikusok akarunk élni és halni.

268. *Hogyan kell a bérmálásra készülni? A bérmálásra úgy kell készülni, hogy előtte 1. gyónunk és áldozunk, 2. megigérjük Istennek, hogy mint igazi katolikusok akarunk élni és halni.*

A mult órán azt tanultuk, hogy a keresztség szentségében minden bűntől megtisztulunk, minden büntetést elenged Isten. Mire való akkor a bérmálás? Bérmálás nélkül is lehet üdvözülni, az igaz; de a természetfölötti életnek erősödnie, nagyobbodnia kell, különben nem tud megbirkózni a sok lelki ellenséggel. Azért azt mondjuk, hogy a bérmálás nem elkerülhetetlenül szükséges ugyan az üdvösségre, de mégis vétkezik az, aki hanyagságból meg nem bérmálkozik.

Abból is látszik, milyen nagy dolog a bérmálás, hogy a fiukat bérmaatya, a leányokat bérmaanya kiséri és bérmálás alatt a hátuk mögött áll és jobbkezét a bérmálandó jobb vállára teszi. Ez azt jelenti, hogy védelmébe veszi bérmagyermekét és segíti őt a kisértések ellen való harcban és pedig buzdító szavakkal és jó példával egyaránt. Segíteni a harcban csak az tud, aki maga is jó katolikus és aki maga is erős; tehát csak olyan lehet bérmaszülő, aki maga már megbérmálkozott. Mint a keresztségnél, úgy a bérmálásnál is lelki rokonság lesz a bérmaszülő és bérmagyermeke közt. **269.** *Mi a bérmaszülő kötelessége? A bérmaszülő kötelessége, hogy a megbérmáltat a lelki harcban szóval és példájával segítse.*

(Összefoglalás.) (Mi a bérmálás? Kik szolgáltatják ki a bérmálás szentségét? Hogyan bérmál a püspök? Mi a krizma? Hogyan kell a bérmálásra készülni? Mi a bérmaszülő kötelessége?)

(Alkalmazás.) A keresztségben megkapjuk a természetfölötti életet, a bérmálásban megerősödik az. A keresztségben hajnali bíborfény, a bérmálásban fehér, izzó ragyogás száll lel-

künkbe. A keresztségben olyan a lelkünk, mint tavasszal a fák, bimbók-virágok özöne rajtuk; a bérmálásban a virágok gyümölcsökké válnak: a jó cselekedetek gyümölcseivé. A keresztségben Krisztus hiveivé, keresztényekké leszünk, a bérmálásban Krisztus katonáivá. Mindkettő eltörölhetetlen jegyet nyom lelkünkbe. A keresztségben, mint tehetetlen kisdedek a magunk érdeme-munkája nélkül kapjuk a malasztot, melyet Krisztus keresztje szerzett nekünk; a bérmálásban erősekké tesz a Szentlélek úgy, hogy már magunk is segítjük vinni Krisztus keresztjét. Akartok-e Krisztus katonáivá lenni? Akartok-e magatok is dolgozni, szenvedni, harcolni a gonosz kisértések ellen? Akarjátok-e Krisztus keresztjét bátran homlokotokon viselni és megvallani az egész világ előtt, hogy ti katolikusok vagytok? Majd nemsokára eljön az ideje, hogy lelketekbe száll a Szentlélek erőssége, hogy olyan hősök lehessetek, mint az apostolok, mint Szent István vértanu. Addig is azonban kérjétek ájtatosan a Szentlélek-Istent és mondjátok utánam: »Jöjj el, Szentlélek-Isten, töltsd be hiveidnek szivét és gyujtsd föl bennük szeretetednek tüzét.«

34. Lecke. (270.—279. kérdés.)

Az Oltáriszentségről. a) *Jézus jelen van az Oltáriszentségben.*

(Előkészítés.) Sok csodálatos dolgot tanultunk már eddig az Úr Jézusról, melyek eszünkbe sem juthatnának, ha az Isten Fia ki nem nyilatkoztatta volna. Hogyan is gondolhatnánk arra, hogy Isten Fia emberré legyen és miértünk szenvedjen; meghaljon; hogy lelkünkbe isteni fényességet, természetfölötti életet öntsön a keresztségben, erőssé tegye a bérmálásban.

Az Úr Jézus szeretete még ezzel sem elégedett meg. Azt akarta, hogy necsak istenségének ragyogó sugara legyen lelkünkben, hanem, hogy szent embersége, megdicsőült szent teste és vére is szivünkbe jöjjön lakni.

Olyan szentséget rendelt azért, melyben istenségén kivül szent embersége is jelen legyen. Emberi teste, emberi vére, emberi lelke.

(Célkitüzés.) Arról a szentségről tanulunk most néhány órán át, melyben Jézusnak nemcsak istenségét kapjuk meg a megszentelő malaszt által, hanem azonkivül szent emberi testét-vérét és lelkét is. Tudjátok még tavalyról, hogy ez az Oltáriszentség.

(Előterjesztés.) Mikor Isten a zsidókat Mózes által csodálatosan kiszabadította az egyptomi rabszolgaságból, Isten parancsára minden családban bárányt öltek, egészben megsütötték és úgy ették meg, hogy csontjait nem törték össze. Ennek emlékére azóta is minden évben husvétkor Zsidóországban husvéti bárányt ettek kovásztalan kenyérrel. *(Ma úgy hivják: laska, macesz.)* Ezt a zsidó szokást megtartotta az Úr Jézus nyilvános tanítása idején minden évben.

Szenvedésének előestéjén, tehát az utolsó vacsorán így szólt Jézus apostolaihoz: »Erősen kivántam, hogy megegyem veletek e husvéti bárányt, mielőtt szenvednék.«

Vacsora után fölállt az Úr Jézus és megmossa az apostolok lábait, és azt mondja: »Ti most tiszták vagytok, de nem mindnyájan.«

Mikor a lábmosás után ismét asztalhoz ült, valami csodálatos, valami titokzatos dolgot cselekedett.

Szentséges kezébe vette tehát Jézus a kenyeret, fölemelte szemét az égre Istenhez, a mindenható Atyához, hálát adott, megáldotta a kenyeret, megtörte, tanítványainak adta és így szólt: »Vegyétek és egyétek; ez az én testem, mely érettetek föláldoztatik.«

Hasonlóképen kezébe vette a kelyhet (poharat) is, hálát adott, megáldotta, odaadta tanítványainak és mondá: »Vegyétek és igyatok belőle mindnyájan; ez az én vérem, az új-szövetség vére, mely érettetek és sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára. Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.«

(Mit szoktak a zsidók husvétkor enni? Minek emlékére? Hányszor evett az Úr Jézus tanítványaival husvéti bárányt? Háromszor, mert eddig tartott nyilvános tanítása. Mit mondott az Úr Jézus az utolsó vacsora előtt? Mit tett vacsora után? Lábmosás után mit cselekedett Jézus? Mivel mutatta meg, hogy nem akar tőlük megválni?)

(Megértetés.) Azt mondotta az Úr Jézus az utolsó vacsora előtt: »Erősen kivántam, hogy megegyem veletek e hus-

véti bárányt, mielőtt szenvednék.« Ezek a szavai azt mutatják, hogy valami rendkívüli dolgot akar ma cselekedni, valami drága örökséget hagyni. Igy szokták az emberek is tenni a halálos ágyon. Vajjon mit ád az Úr Jézus örökségül? Mint ember maga is szegény volt és soha sem gyűjtött földi kincseket; de Jézus Isten is volt, ha tehát akarja, a világ minden kincsét nekik adhatja. Valami drága, valami igen értékes örökséget akar adni, mert nem hiába mondotta: »Erősen kivántam, hogy megegyem veletek e husvéti bárányt.«

Vacsora után kezébe veszi Jézus a kenyeret, megáldja, odanyujtja tanítványainak: »Vegyétek és egyétek, ez az én testem.« Azután a kelyhet, melyben zsidó szokás szerint bor volt kevés vizzel keverve, azt is megáldja, odaadja: »Igyatok ebből mindnyájan, ez az én vérem.« Képzeljétek el az apostolok csodálkozását! Mily félelmetes szavak voltak azok: »ez az én testem, ez az én vérem«. Hogy rémültek meg az angyalok az égben, hogy az Istenember — akit ők leborulva imádnak — megáldja a kenyeret és azt mondja: »ez már nem kenyér, hanem az én testem; ez már nem bor, hanem az én vérem, egyétek-igyátok«. Hogy dobbant meg az apostolok szive, mikor nyelvükre vették Krisztus testét, Krisztus vérét.

Lehetséges-e ez? Hiszen ők nem vesznek észre a kenyéren és boron semmi változást. Szine is, szaga is, ize is, alakja is, törés-öntés közben a hangja is ugyanaz maradt. De Jézus mondja a kenyérre: »ez az én testem«, a borra: »ez az én vérem«. Azért döbbent meg az apostolok szive, mert elhitték a nagy csodát, a kenyér csak kenyérnek látszott, valójában pedig Krisztus testévé változott; a bor csak bornak látszott, igazában pedig Krisztus vérévé változott.

273. *Mit cselekedett Krisztus Urunk e szavakkal: »Ez az én testem, ez az én vérem?« Krisztus Urunk e szavakkal: »Ez az én testem, ez az én vérem« a kenyeret és bort az ő szent testévé és vérévé változtatta át.*

Csak az apostolokat szerette az Úr Jézus? Azt akarta, hogy szent testében és vérében is mindenki részesüljön. Hogy ez megtörténhessék, másik csodát tesz, az apostoloknak hatalmat ád arra, hogy ők is átváltoztathassák a kenyeret és a bort az ő szent testévé és vérévé. Sőt nemcsak hatalmat ad,

hanem meg is parancsolja nekik, mikor így szól: »Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.« És az apostolok meg is tették, amit nekik az Úr Jézus parancsolt. Olvassuk a szentirásban az első keresztényekről, hogy »állhatatosak voltak az imádságban és kenyértörésben«. Kenyértörés, kenyérszegés nem közönséges kenyeret jelent. Ezt nem említené a szentirás, mint dicséretet. Hanem olyan kenyér megtöréséről beszél a szentirás, amelyet előbb valamelyik apostol átváltoztatott Krisztus testévé. Mikor tehát az Úr Jézus már nem volt a földön, akkor az apostolok használták hatalmukat és teljesítették a parancsot, melyet az Úr Jézus adottt nekik az utolsó vacsorán: »Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.«

274. *Mire adott Krisztus Urunk az apostoloknak hatalmat és parancsot e szavakkal: »Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre?« E szavakkal: »Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre« Krisztus Urunk arra adott az apostoloknak hatalmat és parancsot, hogy a kenyeret és a bort az ő szent testévé és vérévé változtassák át.*

Azt is gondolhatjátok, hogy az Úr Jézus nemcsak azoknak a keresztényeknek akarta szent testét és vérét adni, akik az apostolok idejében éltek. És csakugyan olvassuk is a régi történetekben, szent emberek könyveiben, az anyaszentegyház régi szertartásos könyveiben és még a földalatti folyosókon talált sirköveken is, hogy a pápáknak, püspököknek, áldozópapoknak mindig meg volt a hatalmuk, hogy a kenyeret és bort Krisztus testévé és vérévé változtathassák. De még ha nem olvashatnók is régi könyvekben, emlékekben, ugy-e, az Úr Jézus maga mondta: »Aki az anyaszentegyházra nem hallgat, legyen neked, mint a pogány.« Már pedig az anyaszentegyház ezt a csodálatos dolgot mindig tanította, most is tanítja.

275. *Kikre szállott át az apostoloktól az a hatalom, hogy a kenyeret és a bort átváltoztassák Krisztus Urunk szent testévé és vérévé? Az a hatalom, hogy a kenyeret és a bort átváltoztassák Krisztus Urunk szent testévé és vérévé, az apostoloktól a püspökökre és az áldozópapokra szállott át.*

Van-e nálatok kenyér? Átváltoztathatnám-e ezt most rögtön Krisztus testévé? Bizony, kedves gyermekek, megtehet-

ném és át is változnék. De az anyaszentegyház külön megparancsolja a püspököknek és papoknak, hogy mikor, hol és hányszor szabad azt a csodás hatalmat használni. Pl. délután nem szabad átváltoztatni, litánia alatt nem szabad átváltoztatni. Csakis a szentmisében szabad ezt tenni. Itt az oltáron, a szentmise alatt, annak a közepe táján történik meg a nagy csoda — erre a ministransfiu kis csöngetyüvel figyelmeztet benneteket —. Lehajol a pap az oltárra, kezébe veszi az ostyát és elmondja rá Krisztus Urunk szavait: »Ez az én testem.« Utána mindjárt térdet is hajt a misézö pap, mert az Úr Jézus szent testét imádni kell. Azután rögtön fölemeli a feje fölé, fölmutatja nektek is, hogy ti is nézzetek oda és mondjátok magatokban: »hiszem, édes Jézusom, hogy ez a te szent tested, bár én csak az ostya szinét, ostya alakját látom«. Azután mindjárt az aranyos kelyhet veszi kezébe a pap és átváltoztatja benne a bort Krisztus vérévé e szavakkal: »Ez az én vérem.« Ismét térdet hajt és fölemeli feje fölé, fölmutatja az Urat, ti pedig oda néztek és imádjátok őt. *(Mindezt az asztalnál szemléltetőleg végigcselekszem szemük láttára.)* A szentmisének ezt a részét úgy hivjuk, hogy: átváltozás. Úrfelmutatásnak is nevezzük, mert amint a pap átváltoztatta a kenyeret és a bort Krisztus testévé és vérévé, a jelenlevő hiveknek fölmutatja.

276. *Mikor változtatják át a püspökök és az áldozópapok a kenyeret és bort Krisztus Urunk szent testévé és vérévé? A püspökök és az áldozópapok a szentmisében változtatják át a kenyeret és a bort Krisztus Urunk szent testévé és vérévé, amikor Jézus e szavait mondják: »Ez az én testem, ez az én vérem.«*

Mi van az oltáron Úrfelmutatás után? De azért minek látszik? Tehát átváltozás után is megmarad valami a kenyérből és borból. Mi? A szine, ize, szaga, alakja, hangja. Ezeket egy szóval a kenyér és bor külső szinének nevezzük. De ugy-e, a kenyér és bor külső szine alatt már nem kenyér van, nem bor van, hanem Krisztus teste és vére? Minden szentségben van valami külső jel, amely a belső isteni fényességet elrejti; és ez a külső jel ebben a szentségben a kenyér és bor külső szine. Krisztus testének és vérének szentségét Oltáriszentségnek hivjuk, mert az oltáron változik át a kenyér és bor és

mert az oltáron szoktuk őrizni is az oltárszekrényben (tabernákulum).

270. *Mi tehát az Oltáriszentség? Az Oltáriszentség az Úr Jézus Krisztusnak valóságos szent teste és vére a kenyér és bor külső szine alatt.*

271. *Mikor rendelte Krisztus Urunk az Oltáriszentséget? Krisztus Urunk az Oltáriszentséget kinszenvedése és halála előtt rendelte az utolsó vacsorán.*

272. *Miképen rendelte Krisztus Urunk az Oltáriszentséget? Krisztus Urunk kezébe vette a kenyeret, megáldotta, megszegte, átadta tanítványainak és mondotta: »Vegyétek és egyétek, ez az én testem.« Azután vette a kelyhet a borral, megáldotta, odaadta tanítványainak és mondotta: »Igyatok ebből mindnyájan, ez az én vérem. Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.«*

Annyira szerette az Úr Jézus az apostolokat és minden embert, minket is, hogy nem akart tőlünk megválni. Meghal, de még is velünk marad. Fölmegy a mennybe, de a földön is köztünk van. Látjátok, kedves gyermekek, mennyire szeret bennünket az Úr Jézus, elrendeli az Oltáriszentséget, *hogy mindig közöttünk maradhasson.*

De nemcsak az volt az Úr kivánsága, hogy közöttünk lakhassék az oltáron, sokkal többet akart ennél. Ugy-e kiosztotta apostolai közt: »egyétek, ez az én testem«. Ez az Úr Jézus második kivánsága. Ő nemcsak az oltáron, a szivünkben akar lakni, mert tudja, hogy az ő jelenléte lelkünk isteni fényességét még jobban nagyobbítja. Úgy, mint a tűz is sokkal nagyobb lángokban lobog, ha újra teszünk rá, ha élesztjük a tüzet, ha tápláljuk a tüzet; az Úr Jézus azt akarta, hogy szent teste és vére ilyen mennyei táplálék legyen, mely a szentáldozáskor lelkünk isteni fényességét erősíti. Azt akarja tehát az Úr Jézus, *hogy a szentáldozáskor lelkünk tápláléka legyen.* És végre a harmadik kivánsága az volt az Úr Jézusnak, hogy érettünk meghalhasson, hogy minket megválthasson. Tudta az Úr Jézus, hogy mily végtelen kedves a jó Isten előtt az ő keresztáldozata; tudta, hogy emiatt bocsát meg az irgalmas Isten a bűnös embereknek. A keresztfán többé meg nem halhat, azért isteni bölcseségében rendelte az Oltáriszentséget, *hogy*

a szentmisében föláldozhassa magát érettünk a kenyér és bor külső szine alatt.

277. *Mi végett rendelte Krisztus Urunk az Oltáriszentséget? Krisztus Urunk avégett rendelte az Oltáriszentséget: 1. hogy szent testével és vérével mindig közöttünk maradhasson; 2. hogy a szent áldozáskor lelkünk tápláléka legyen, és 3. hogy a szentmisében érettünk föláldozza magát.*

Kétféle edényben tartjuk az Úr Jézus szent testét az oltárszekrénykében, másszóval szentségházban (tabernákulum). Egyik olyan alaku aranyos tartó, mintha a nap sugarai szóródnának szét belőle. *(Megmutatom rajzban vagy a táblára rajzolom nagy vonásokban.)* Ennek közepén üvegtáblácska van, ez alatt láthatjuk a fehér ostyának külső szinét, melyben Krisztus teste rejtőzik. Szentségtartónak hivjuk, vagy szentségmutatónak (monstrancia). A másik edény olyan, mint a kehely, melyből misézni szoktunk, csakhogy nagyobb. Nem más ez, mint aranyos pohár, melynek talpa is van. Áldoztatókehelynek (ciborium) mondjuk, mert ebben vannak a kis ostyák, melyeknek külső szine alatt Krisztus teste rejtőzik és amelyekkel a hivek áldoznak. Szentmise előtt elkészítjük a buzalisztből sütött kis ostyákat (néhány százat) és a nagyobb ostyát a szentségmutató számára, kitesszük az oltárra, szentmise alatt átváltoztatja a miséző pap és beteszi a szentségházba. Ilyen oltár előtt, hol az Oltáriszentség van a szentségházban, állandóan égetünk egy kis mécset. Bárhova juttok is idegen templomba, keressétek meg azt az oltárt, melyen szentségház van és előtte ég az öröklámpa. Ott hajtsatok térdet *(igy ni)*, mert ott rejtőzik az Úr Jézus. Ha az Oltáriszentség ki van téve a szentségház fölé, vagy épen áldoztat a pap, vagy áldást ád az Oltáriszentséggel, akkor nem elég egy térdet hajtani, hanem mindkettőt és még fejünket is. *(Igy ni.)*

Ti csak kenyér szine alatt áldoztok, a miséző pap bor szine alatt is. Ne gondoljátok ám, hogy ti emiatt kevesebbet kaptok Krisztusból. A kenyér szine alatt is egészen, elevenen van jelen Krisztus, nemcsak vére, hanem teste is. Sem a vére nem folyhat ki többé testéből, sem eltörni, eldarabolni nem lehet Krisztus testét. Azért, ha valaki csak fél kis ostyát kapna is áldozáskor, vagy csak egy kicsike töredéket, azért akkor is

megkapja az egész, eleven Krisztust. Épen így ha véletlenségből két kis ostyát tenne nyelvetekre a pap, azért nem két Krisztust kapnátok — hiszen nincs is két Krisztus — hanem csak egyet. Ez mind olyan különös, olyan csodálatos, de nem törjük rajta a fejünket, hiszen maga az Oltáriszentség a legnagyobb csoda; azt sem érthetjük meg, hogyan lehetséges, mégis elhisszük, mert Krisztus mondotta és az anyaszentegyház tanítja.

Még valamire figyelmeztetlek benneteket. A kenyér szine, ha sokáig áll különösen nedves helyen, megpenészesedik, sőt egészen penésszé változik; a bor szine, ha sokáig áll, ecetté savanyodik. Sem a penész alatt, sem az ecet szine alatt nincs Krisztus teste-vére. Azért azt mondjuk, hogy Krisztus Jézus addig van jelen az Oltáriszentségben, mig a kenyér vagy a bor külső szine el nem változik. Persze, a papoknak nagyon vigyázniok kell, hogy igen soká ne álljon a szentségházban az Oltáriszentség, hogy a kenyér szine el ne penészesedjék. Hanem vagy maga a pap áldozik vele, vagy a hiveket áldoztatja meg a régi kenyér szine alatt, és új, frissen sült ostyát változtat át Krisztus testévé-vérévé és azt teszi a szentségházba.

278. *Ki van jelen az Oltáriszentségben? Az Oltáriszentségben az Úr Jézus Krisztus van jelen.*

279. *Mit kell az Oltáriszentség előtt cselekednünk? Az Oltáriszentség előtt térdre kell borulnunk és az Úr Jézust imádnunk.*

(Összefoglalás.) (Mi az Oltáriszentség? Mikor rendelte Krisztus Urunk az Oltáriszentséget? Miképen rendelte Krisztus Urunk az Oltáriszentséget? Mit cselekedett Krisztus Urunk e szavakkal: »Ez az én testem, ez az én vérem?« Mire adott Krisztus Urunk az apostoloknak hatalmat és parancsot e szavakkal: »Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre? Kikre szállott át az apostoloktól ez a hatalom, hogy a kenyeret és bort átváltoztassák Krisztus Urunk szent testévé és vérévé? Mikor változtatják át a püspökök és áldozópapok a kenyeret és a bort Krisztus Urunk szent testévé és vérévé? Mi végett rendelte Krisztus Urunk az Oltáriszentséget? Ki van jelen az Oltáriszentségben? Mit kell az Oltáriszentség előtt cselekednünk?)

(Alkalmazás.) Vigyáztok-e arra, hogy ezután az Oltáriszentség előtt mindig szépen térdet hajtsatok? Az Úr Jézus, tirátok vár, azt akarja, hogy beszélgessetek vele az imádság-

ban, hogy panaszkodjátok el neki, ha valami szomoruságtok van, azt akarja, kérjétek őt, és szivesen segít rajtatok, mert ő jóságos és mindenható. És necsak szentmise alatt, de máskor is menjetek be egy percre a templomba, látogassátok meg, köszöntsétek az Úr Jézust; legalább annyit mondjatok: »Dicsértessék az Úr Jézus a legméltóságosabb Oltáriszentségben.«

Ha beteghez viszi a pap az Úr Jézust — amit arról tudtok meg, hogy egyházi ruhában megy és lámpát visznek előtte kis csengővel —, térdeljetek le, köszöntsétek őt és imádkozzatok azért a szegény betegért.

Úrnapján az Oltáriszentséggel körmenet van! Hogyan viselkedtek alatta? Szóval mindig legyen eszetekben, mennyire szeret benneteket az Úr Jézus a legméltóságosabb Oltáriszentségben.

35. Lecke. (280.—284. kérdés.)

b) *Jézus a szentáldozáskor lelkünk tápláléka.*

(Előkészítés.) Azt tanultuk, hogy az Úr Jézus kivánsága volt az, hogy necsak az apostolok, hanem minden keresztény ember a világ végéig egye Krisztus testét, igya Krisztus vérét. De olyan csodálatos dolog ez, amit az Úr Jézus kiván tőlünk, hogy alig tudjuk elhinni, hogy ez igaz legyen. És bizony sokszor kell mondani magunkban: »Jézusom, te Isten Fia vagy, a te szavaidnak igazaknak kell lenniök; a te anyaszentegyházad is csalhatatlan, azért akarom hinni, erősen akarom hinni, hogy te, Jézusom, igazán táplálni akarsz engem szent testeddel és véreddel.«

(Célkitüzés.) Ma azt tanuljuk meg, hogy az Úr Jézus igazán táplál bennünket szent testével és vérével.

(Előterjesztés.) Jézus egykor a pusztában 5 kenyérrel és 2 hallal 5000 embert táplált. Még maradt is 12 kosárral hulladék.

Mikor az emberek látták a csodát, azt mondogatták: »Ez bizonnyal ama próféta, aki a világra jövendő.«

E csodás kenyérszaporítás után Kafarnaumba ment Jé-

zus. Az emberek ismét fölkeresték őt. Jézus akkor így szólt hozzájuk: »Kerestek engem, mivel ettetek a kenyérből és jóllaktatok. Munkálkodjatok oly eledelért, amely megmarad az örök életre, amelyet az Emberfia ad nektek.« Ők azt felelték: »Uram, add nekünk ezt a kenyeret mindig.« Jézus így szólott: »Én vagyok az élő kenyér, aki mennyből szállottam alá. Ha valaki e kenyérből eszik, örökké él; és a kenyér, melyet én adni fogok, az én testem a világ életéért.«

A zsidók erre azt mondották: »Miképen adhatja ez nekünk testét eledelül?« Jézus pedig folytatta: »Bizony, bizony mondom nektek: ha nem eszitek az Emberfia testét és nem isszátok vérét, nem lesz élet bennetek... Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, énbennem marad és én őbenne... és én föltámasztom őt az utolsó napon«.

Sokan a tanítványok közül sem akarták ezeket elhinni, azért elhagyták Jézust. Mondá azért Jézus a tizenkettőnek: »Vajjon ti is el akartok-e menni?« Felelé Simon Péter: »Uram, kihez menjünk? Az örök élet igéi vannak nálad. És mi elhittük és megismertük, hogy te vagy a Krisztus, az Isten Fia«.

(Hány kenyeret és halat szaporított meg az Úr Jézus? Hányan laktak jól? Mennyi hulladék maradt? Mit mondtak az emberek Jézusról? Kafarnaumban mire figyelmeztette az Úr Jézus az embereket? Milyen kenyérért fáradozzanak? Azok azt hitték, hogy újra valami földi kenyeret akar nekik adni Jézus, amely sohasem fogy el, azért mit mondottak Jézusnak? Jézus pedig mit válaszolt? mi az a kenyér, melyet ő gondol? Csodálkozásukban hogyan tanakodtak egymásközt a zsidók? Mit felelt ismét Jézus? Milyen szavakkal mondotta meg, hogy szükséges az ő szent testének és vérének evése-ivása? Voltak-e a tanítványok közt is hitetlenek? Visszahivta-e őket Jézus? Inkább apostolaitól is mit kérdezett? Mit felelt Péter?)

(Megértetés.) Első nap megszaporította a kenyeret úgy, hogy ötezeren jóllaktak öt kis árpakenyérből. Második nap pedig megigérte, hogy olyan kenyeret ád, amelyből ha valaki eszik, örökké él és ez a kenyér — mint az Úr Jézus maga mondja — az ő saját teste.

Megértették-e a zsidók, hogyan lehetséges Jézus Krisztus testét enni és az ő vérét inni? Mi sem értenők, ha az utolsó vacsorán meg nem mutatta volna az Úr Jézus, hogyan kell enni szent testét és inni szent vérét. Az azonban, hogy

nem hittek az Úr Jézus szavaiban, hogy még tanítványai közül is sokan elhagyták, az már nagy bűn volt. Gondolhatták volna, hogy aki öt kis kenyérrel ötezer embert tud táplálni, az megteheti azt is, hogy a saját testével és vérével tápláljon minket. Hitetlenségüknek az volt az oka, hogy ők mindig csak földi kenyeret kerestek, amely a testet táplálja. Igy tesznek a bűnös emberek, ezek a testüket táplálják, lelkükkel pedig nem törődnek.

Nem így gondolkodik az Úr Jézus. Az igaz, hogy a testi életünkről is gondoskodik a jóságos Megváltó, de sokkal inkább akarta lelkünknek természetfölötti életét táplálni, mert tudta, hogy attól függ örök boldogságunk. Csodálatos fényesség, csodálatos tüz ez a természetfölötti élet, mert Isten kedves gyermekeivé tesz minket és a mennyország örököseivé. Valahányszor új isteni fényességü sugár támad lelkünkben, mindig erősebb, mindig ragyogóbb lesz ez a természetfölötti élet. Krisztus teste Isten Fiának teste, ha tehát Krisztus testét esszük, új, isteni fényesség ömlik a lelkünkre ebből a szent testből. Ugy-e, jól mondjuk tehát, hogy Krisztus teste és vére táplálja lelkünket?

Ha Krisztus testét esszük, úgy mondjuk, hogy áldozunk, másszóval, szentáldozáshoz járulunk. Kik voltak azok a boldogok, akik legelőször áldoztak a világon? Ki áldoztatta meg őket?

280. *Mit veszünk magunkhoz a szentáldozáskor? A szentáldozáskor az Úr Jézus szent testét és vérét vesszük magunkhoz, hogy vele tápláljuk lelkünket.*

Egy dologra igen figyelmeztetlek benneteket. Mikor a zsidók fejüket csóválták és hitetlenkedtek, hogy miként lehetséges Krisztus testét enni és vérét inni, az Úr Jézus így szólt hozzájuk: »*Bizony, bizony mondom nektek, ha nem eszitek az Emberfiának testét és nem isszátok az ő vérét, nem lesz élet tibennetek.*« Mit jelent ez? Azt, kedves gyermekek, hogy aki nem akar áldozni, annak lelkében nem lesz természetfölötti élet, nem lesz megszentelő malaszt. De azt mondhatná valaki: »a keresztségben megkaptuk a természetfölötti életet és csak a halálos bűn miatt vesztjük el; ha tehát nem követünk el halálos bűnt, akkor áldozás nélkül is lesz természetfölötti

életünk«. Igaz, hogy a keresztségben lelkünkbe száll a természetfölötti élet, de meddig marad meg táplálék nélkül, szentáldozás nélkül? Ugy-e, testünk sem hal meg egyszerre, ha egy nap, két nap nem táplálkozunk, sőt még talán egy hétig is kibirnók. De bizony legyöngülnénk a hét végére! Igy van a lelkünk természetfölötti élete is. Ha nem tápláljuk a szentáldozásban Krisztus testével, lassankint elhomályosul, sugarai bágyadtak lesznek. Az éhségtől elgyengült embernek elég egy kis betegség, hogy meghaljon. A homályos, bágyadt sugarú természetfölötti életet pedig egy picike kisértés is kioltja halálos bűn által. Értitek-e most már, hogy igaza van az Úr Jézusnak: »Ha nem eszitek az Emberfiának testét... nem lesz élet tibennetek?« Hányszor áldozzunk tehát? Egyszer már tanultuk, hogy az anyaszentegyház megparancsolta: »legalább husvét táján az Oltáriszentséget magadhoz vegyed«. (214. k.) Épen annyi ez, mintha valakinek az orvos azt mondaná: minden héten legalább egyszer lakjál jól, mert különben meghalsz. Ki elégszik meg hetenkint egyszeri evéssel? Magunk haszna, mennél gyakrabban áldozunk. *(Helyi körülményeket számításba kell venni a gyakori szentáldozásra való buzdításban.)*

Kivánja-e, rendeli-e az Úr Jézus a gyakori szentáldozást?

281. *Mely szavakkal rendelte Jézus a szentáldozást? Jézus e szavakkal rendelte a szentáldozást: »Bizony, bizony mondom nektek, ha nem eszitek az Emberfiának testét és nem isszátok az ő vérét, nem lesz élet tibennetek.«*

Az az Úr Jézusnak szive kivánsága, hogy a megszentelő malaszt lelkünkben mindennap fényesebb, szebb, istenibb legyen. Ő maga akar szivünkbe szállni, ő maga akar velünk egyesülni, hogy ezáltal mindennap több és több isteni fénysugár áradjon lelkünkbe. És ezért kigondolta az Úr Jézus az ő végtelen nagy bölcseségében a szentáldozást. A zsidók nem értették meg, mikor így szólt hozzájuk: »Aki eszi az én testemet, és issza az én véremet, énbennem marad és én őbenne«, de ti most már értitek, mert tudjátok, hogy *a szentáldozás Jézussal egyesít minket* és épen azért sok isteni fényesség árad lelkünkbe, vagyis *a szentáldozás nagyobbítja bennünk a megszentelő malasztot.*

Mi magunk nem vesszük észre, hogyan nagyobbodik lelkünkben a megszentelő malaszt, csak az Úr Jézus látja és gyönyörködik benne, és az angyalok látják és csodálkoznak rajta. De valamit mi is észreveszünk a szentáldozás után! Azt, hogy jobban szeretjük az Úr Jézust, mint azelőtt; azt, hogy már nem kivánjuk annyira a torkosságot, a lustálkodást, a szemérmetlenséget, mint azelőtt; inkább azt érezzük, hogy most szivesebben engedelmeskedünk szüleinknek, tanítóinknak, szelidebbek vagyunk testvéreinkkel, társainkkal, szivesebben tanulunk, dolgozunk, imádkozunk, böjtölünk. Mi ez, kedves gyermekek? *A szentáldozás gyöngitette rosszra való hajlandóságunkat és erőt adott a jóra.*

A bocsánatos bűnök nem veszik el lelkünk isteni fényességét, hanem csak homályosítják, mint mikor vékony felhő, ködös pára száll az égre és nem süthet a nap teljes fényében. De a szentáldozásban az Úr Jézus szent testéből új, ragyogó sugarak támadnak lelkünkben, amelyek a bocsánatos bűnöket eltisztítják, épen úgy, mint mikor a nap sugarai dél felé erősebben sütnek, eloszlatják a ködös párákat. Csak az kell hozzá, hogy mi magunk is segítsünk azáltal, hogy megbánjuk bűneinket. Ezért szükséges szentáldozás előtt mindig külön megbánni összes bűneinket, és akkor *a szentáldozás megtisztít a bocsánatos bűnöktől.* Halálos bűnöktől nem tisztít meg a szentáldozás, épen úgy, mint sötét éjszakán hiába várjuk a nap ragyogását. De mivel a szentáldozás gyöngiti rosszra való hajlandóságunkat, gyöngíti tehát a kisértéseket, azért erős oltalom a szentáldozás a halálos bűnök ellen is. Azért mondjuk, hogy a *szentáldozás oltalmaz a halálos bűnök ellen.*

Kivel egyesít minket a szentáldozás? Azért mit nagyobbít bennünk? Mit gyöngít és mire ad erőt? Mitől tisztít meg és mi ellen oltalmaz?

282. *Mely kegyelmekben részesít minket a szentáldozás? A szentáldozás Jézussal egyesít minket és azért 1. nagyobbítja bennünk a megszentelő malasztot; 2. gyöngíti rosszra való hajlandóságunkat és erőt ad a jóra; 3. megtisztít minket a bocsánatos bűnöktől és oltalmaz a halálos bűnök ellen.*

Még egy különös dologra figyelmeztetlek benneteket. Azt mondja az Úr Jézus: »aki eszi az én testemet... föltámasztom

őt az utolsó napon«. Itt nem akármilyen föltámadást igér ám az Úr Jézus, mert hiszen minden embert föl fog támasztani, ha nem áldoznék is, hanem dicsőséges föltámadást, fényes, ragyogó, megdicsőült testtel. A szentáldozás által ugyanis annyi sok isteni fényesség árad lelkünkbe, hogy a testünkre is átszáll, ami azonban csak a föltámadáskor fog fölragyogni.

Akinek a lelkén halálos bűn van, mehet-e áldozni? Aki halálos bűnben áldozik, arra kényszeríti az Úr Jézust, hogy az ő utálatos lelkébe szálljon. A végtelen szent Isten az ördög lakásába! A Sinai-hegy tövében — emlékeztek rá — Mózes Isten parancsára korlátokat állított, hogy a zsidók ne lépjenek szent helyre, ahol Isten tartózkodik és amiatt Isten halállal ne büntesse őket. Azt mondtuk, szentségtörés lett volna, ha valaki átlépte volna a korlátokat és fölment volna a hegyre. Hát akkor sokkal utálatosabb szentségtörés az, ha valaki erőszakkal bűnös lelkébe kényszeríti az Úr Jézust a szentáldozásban. Igy tett Judás is, aki az utolsó vacsorán a többi apostolokkal együtt szintén megáldozott, pedig akkor már elhatározta, hogy elárulja Jézust.

A jó Jézus mentsen meg benneteket, kedves gyermekek, hogy valaha akár csak egyetlen-egyszer tudva és akarva halálos bűnben áldozzatok. Miért mondom: tudva és akarva? Azért, mert megtörténhetik, hogy valaki elfelejti valamely halálos bűnét és így megy áldozni. Ilyenkor nem tudva és akarva áldozott halálos bűnben, azért nem is követett el szentségtörést.

Lesz-e valami haszna annak a szentáldozásból, aki tudva és akarva halálos bűnben áldozik? Olyanformán van ez, kedves gyermekek, mintha egy holt ember szájába ételt-italt öntenénk. Táplálná-e ez a holt embert? Inkább az étel és ital elrothadna a holt testtel együtt és így az a táplálék csak nagyobbítaná az utálatos hullaszagot. Ha tehát valaki nagy bűnben áldozik, az utálatos, halott lelket akarna táplálni Krisztus testével. Ez csak még borzasztóbbá tenné lelkének halálát. Milyen szentség tehát az Oltáriszentség? Ugy-e, élők szentsége?

283. *Mikor részesülünk a szentáldozás kegyelmeiben? A szentáldozás kegyelmeiben akkor részesülünk, ha méltóan, vagyis a megszentelő malaszt állapotában áldozunk.*

284. *Mit követ el az, aki méltatlanul, vagyis tudva és akarva halálos bűnnel áldozik? Aki méltatlanul, vagyis tudva és akarva halálos bűnnel áldozik, az szentségtörést követ el.*

Ha valakinek a szentáldozásnál jut eszébe, hogy már megint van gyónás óta valami kis bocsánatos bűne, pl. azóta már kicsit gorombáskodott testvéreivel, vagy véletlenségből hazudott, vagy egy kicsit torkoskodott, azért szabad neki áldozni, csak bánja meg áldozás előtt ezeket a bűnöket is. Ugy-e, azt tanultuk, hogy a szentáldozás megtisztít a bocsánatos bűnöktől? Épen ezért, ha valakinek csak bocsánatos bűnei vannak és nem régen gyónt, akkor új gyónás nélkül is mehet áldozni. De azért ne gondoljátok ám, hogy az a bocsánatos bűn semmi! Ha szivünkbe száll Krisztus teste-vére, a benne levő isteni fényesség eltisztítja a bocsánatos bűnöket, de addig nem világítja, nem melegíti szivünket. Ha nem lett volna bocsánatos bűnünk sem, akkor sokkal több fényességet, sokkal nagyobb meleget kapott volna lelkünk Krisztus szent testevérétől, vagyis sokkal több kegyelemben részesültünk volna. Ezért tanácsos még a bocsánatos bűnöket is meggyónni, bár nem okvetlenül szükséges. Ti azonban, kedves gyermekek, iparkodjatok mindig minden bűntől, még a bocsánatos bűnöktől is megtisztítani lelketeket, hogy egészen tiszta lélekkel vehessétek Krisztus testét és vérét a szentáldozásban.

(*Összefoglalás.*) (Mit veszünk magunkhoz a szentáldozáskor? Mely szavakkal rendelte Jézus a szentáldozást? Mely kegyelmekben részesít minket a szentáldozás? Mikor részesülünk a szentáldozás kegyelmeiben? Mit követ el, aki méltatlanul, vagyis tudva és akarva halálos bűnnel áldozik?)

(*Alkalmazás.*) Gondoljatok a zsidókra és Krisztusnak tanítványaira, akik hitetlenül elhagyták Jézust, mert azt mondotta nekik, hogy az Ő szent testét és vérét kell enniök lelkük táplálására. Ó, azok a szerencsétlenek földi kenyeret kerestek és elvesztették a mennyei kenyeret, Krisztus testét! Vigyázzatok, kedves gyermekek, mert ti is könnyen úgy járhattok. Igy tenne, aki amiatt, hogy soká ágyban maradhasson, hogy ne kelljen a hideg templomba mennie, hogy ne kelljen gyónnia, inkább lemond a szentáldozás kegyelmeiről.

Arról meg nem is beszélek, aki halálos bűnben, vagyis méltatlanul áldoznék! Ilyesmi nem fordulhat elő közöttetek, akik nagyon jól tudjátok, mily szörnyü bűn a méltatlan áldozás. Igérjétek meg legközelebb a templomban az Úr Jézusnak, hogy soha nem akartok halálos bűnben áldozni, inkább tizszer is meggyóntok szentáldozás előtt.

Az Úr Jézus szavait se felejtsétek el soha, most is mindig azt mondogatja felétek a szentségházból: »Bizony mondom nektek, ha nem eszitek az Emberfiának testét és nem isszátok az ő vérét, nem lesz élet tibennetek.«

36. Lecke. (284.—290. kérdés.)

Jézus a szentáldozásban lelkünk tápláléka. (Folyt.)

(Előkészítés.) Nikodemus nem értette meg az Úr Jézus szavait: »Aki újjá nem születik vizből és Szentlélekből, nem megy be a mennyek országába.« Ti tudjátok, hogy a kis gyermek lelkében új élet kezdődik, mikor a Szentlélek-Isten lelkébe száll a megszentelő malaszt által.

A zsidók szintén nem tudtak afelől, hogy lelkünknek természetfölötti élete is lehet, és hogy ezt a természetfölötti életet nem közönséges étellel és itallal kell táplálni, hanem olyannal, melyből isteni fényesség árad lelkünkre. Ti most már azt is tudjátok, hogyan táplálja Krisztus testevére a mi lelkünket, hogyan nagyobbítja bennünk a megszentelő malasztot, hogyan gyöngiti a rosszra való hajlandóságot, hogyan tisztít meg a bocsánatos bűntől és oltalmaz a halálos bűnök ellen.

Azt is tanultátok, hogy Krisztus testét-vérét csak azok vehetik, akiknek lelke él a megszentelő malaszt által.

Azért, kedves gyermekek, jegyezzétek meg egész életetekre, amit Szent Pál apostol mond azoknak, akik Krisztus szent testét és vérét akarják venni a szentáldozásban: »Vizsgálja meg magát az ember és úgy egyék ebből a kenyérből és igyék ebből a kehelyből. Mert aki méltatlanul eszik és iszik, itéletet eszik és iszik magának, mivel nem különbözteti meg

az Úr testét.« (Kor. I. 1, 28. 29.) Vagyis mert úgy ettétek szent testét, mintha közönséges kenyér lett volna.

(Célkitűzés.) Azt tanuljuk meg ma, hogyan készítsük elő magunkat a szentáldozásra, hogy az Úr Jézus szent teste és vére üdvösségünkre váljék, ne pedig kárhozatunkra.

(Előterjesztés.) Kérdezve megismételjük az Oltáriszentség megigérésének és megadásának történetét a két utolsó leckéből.

(Megértetés.) Az Úr Jézus az utolsó vacsorán alázatosan megmosta apostolainak lábait. A lábmosás azt jelentette, hogy lelkük tiszta minden bűntől.

Mi is lábmosással tisztítjuk meg lelkünket a bűnöktől? Ugy-e, ezt csak az Úr Jézus tudta megtenni? És ha mi a keresztség után bűnöket követünk el, akkor az Úr Jézus akarata szerint a szentgyónásban tisztítjuk meg lelkünket legalább is a halálos bűnöktől.

Mikor az Úr Jézus alázatosan megmosta lábaikat, szivük mélyéből megbánták, hogy ezt a jóságos Jézust valaha is megbántották. Hát még mikor megáldoztatta őket, milyen szent félelem és bánat fogta el szivüket, hogy valaha is megbántották őt, aki ennyire szereti őket?!

Ki lenne olyan vakmerő, hogy áldozni merne, mielőtt lelkét meg nem tisztította a szentgyónásban? Sőt még gyónás után is nem kell-e félnünk, remegnünk, hátha a mindentudó Jézus valami bűnt vesz észre lelkünkön? Azért kell a szentáldozás előtt a bocsánatos bűnöket is megbánni.

Úgy készítjük el tehát lelkünket a szentáldozásra, hogy a *halálos bűnöktől megtisztítjuk lelkünket a szentgyónásban, a bocsánatos bűnöket pedig legalább megbánjuk.*

Mivel azonban ti nem igen tudjátok megmondani, melyik a halálos, melyik a bocsánatos bűn, kérdezzétek meg a lelkiatyát, hogy szabad-e gyónás nélkül is többször áldoznotok?

Ugy-e, az Úr Jézus hallgatói közül, akik Kafarnaumban voltak, csak az apostolok voltak méltók az utolsó vacsorán áldozni, kivéve Judást. Mondotta is az Úr Jézus nekik a lábmosáskor: »Ti most tiszták vagytok.« A többiek *hitetlenségükben* elhagyták az Úr Jézust, mikor szent testének evéséről beszélt; ők csak földi kenyeret vártak, *reméltek* Jézustól,

épen ezért nem is *szeretetből* hallgatták Jézust, hanem haszonlesésből. Ha áldozni akarunk, mutassuk meg az Úr Jézusnak, hogy hiszünk, remélünk benne és szeretjük őt, vagyis *indítsuk föl magunkban a hitet, reményt és szeretetet.* Ilyenformán: »Hiszem, édes Jézusom, a te anyaszentegyházadnak tanítását, különösen azt, hogy itt az ostya szine alatt jelen van szent tested és véred, erősítsd meg az én gyönge hitemet; remélem, édes Jézusom, hogy majd örök üdvösséget adsz és már most a szentáldozásban sok drága kegyelemben részesítesz, erősítsd reményemet; szeretlek, édes Jézusom, mert jóságodban, szeretetedben emberré lettél és bölcseségedben az Oltáriszentséget rendelted lelkem táplálására, erősítsd szeretetemet.«

Azonkivül mégegyszer eszünkbe juttatjuk bűneinket, amelyeket meggyóntunk, sőt összes bűneinket, melyeket valaha elkövettünk és elgondoljuk, hogy bűneink miatt mi is hasonlók lettünk a hitetlen zsidókhoz és tanítványokhoz. Sajnáljuk, hogy ennyire meggondolatlanok voltunk, mint a gyónáskor is már sajnáltuk, és újra megfogadjuk, hogy ezután nem akarjuk őt semmi bűnnel megszomorítani. Tehát az áldozás előtt újra *bánatot és erős fogadást inditsunk föl magunkban,* mert a bánkódó szivet szereti az Úr Jézus.

És végre alázatosan bevalljuk az Úr Jézusnak, mi csak gyönge, bűnös teremtmények vagyunk. Még ha tettünk is valami jót, az ő segítő kegyelmével tudtuk csak megtenni. De azért mégis nagyon, de nagyon kivánjuk az ő szent testét és vérét, mert ő maga mondotta, hogy csak úgy lesz bennünk élet. »Édes Jézusom, szállj szivembe mennél előbb az ostya szine alatt.« Igy keltjük föl *az alázatosságot és vágyódást* az Oltáriszentség után.

1. Hit, remény és szeretet; 2. bánat és erős fogadás; 3. alázatosság és vágyódás együtt teszik ki az előkészítő imádságokat.

Aki igazán tudja, mi az a szentáldozás, az nem szalad könnyelmüen áldozni, hanem előkészíti lelkét, hogy az Úr Jézusnak öröme teljék benne.

286. *Miben áll a lelki készület a szentáldozásra? A lelki készület a szentáldozásra abban áll, hogy 1. a halálos bűnöktől megtisztítjuk lelkünket a szentgyónásban, a bocsánatos*

bűnöket pedig legalább megbánjuk; 2. elmondjuk az előkészítő imádságokat.

De nemcsak lelkünket készítjük elő a szentáldozásra, hanem a testünket is. Az Úr Jézus szent testével együtt ne legyen más táplálék, vagy ital mibennünk. Ezt már nem az Úr Jézus rendelte így, hanem az anyaszentegyház, mert ezzel is megmutatjuk, hogy milyen nagyra becsüljük az Úr Jézus szent testét. Ha valaki feledékenységből evett vagy ivott szentáldozás előtt, annak aznap már nem szabad áldoznia, hanem áldozzék másnap; ha mégis áldoznék, bűnt követne el, mert megszegné az anyaszentegyház parancsát. Csak a súlyos betegek tesznek kivételt. Szájmosás közben, ha egy csöpp leszaladna is, azért szabad áldozni, mert ez nem ivás. De azért legyetek óvatosak, hogy még ez se történjék meg.

Vigyázzatok arra is, hogy szentáldozáshoz ne piszkos, vagy rongyos ruhában járuljatok, de arra is ám, hogy szép, drága, új ruhátok miatt kevélyek ne legyetek. Inkább mondjátok meg az Úr Jézusnak, hogy az új ruhát is csak az Ő kedvéért vettétek föl.

287. *Miben áll a testi készület a szentáldozásra? A testi készület a szentáldozásra abban áll, hogy éhgyomorral maradunk, vagyis, hogy éjféltől kezdve a szentáldozásig semmit sem eszünk és semmit sem iszunk.*

285. *Hányféle készület szükséges a szentáldozásra? A szentáldozásra kétféle készület szükséges: lelki és testi készület.*

Kedves gyermekek, az apostoloknak még senki sem mondta meg, hogyan viselkedjenek a szentáldozásnál és mégis szivük sugta nekik, hogy komolyan, nyugodtan, szent örömmel és szent félelemmel egyék Krisztus testét és igyák Krisztus vérét. Azóta az anyaszentegyház előirta, hogyan kell nekünk a szentáldozáshoz járulnunk. Ezt mondom most el, figyeljetek.

Szentmise alatt a pap áldozása után jelt ad a ministránsfiu a csöngővel. Ti szépen kettesével összetett kezekkel, földre szegzett szemekkel elindultok az oltárhoz, vagy áldoztató rácshoz. Közben az oltárra néztek, hogy vajjon elővette-e már a pap az áldoztató kelyhet a szentségházból. Ha még nem vette elő, úgy az oltár előtt egy térdet hajtotok és nyu-

godtan letérdeltek a legfelső lépcsőre, ahányan elfértek; a többiek az oltártól néhány lépésnyire térdelnek le. Ha azonban már elővette volna a pap az áldoztató kelyhet, akkor két térddel és fejhajtással köszöntitek az Úr Jézust és úgy foglaljátok el helyeteket az oltár legfelső lépcsőjén.

Eközben a ministránsfiu elmondja a bűnvallomást — confiteor-t: »Gyónom a mindenható Istennek, a boldogságos Szűz Máriának, Szent Mihály arkangyalnak, keresztelő Szent Jánosnak, Szent Péter és Pál apostoloknak, minden szenteknek és neked lelkiatya, mert fölötte vétkeztem: én vétkem, én vétkem, én igen nagy vétkem; azért kérem a boldogságos Szűz Máriát, Szent Mihály... és téged lelkiatya, imádkozzatok értem a mi Urunkhoz, Istenünkhöz.« Ezt latinul mondja, de azért tudjátok, mit mond, bánjátok meg ti is bűneiteket ujra.

Ezután kifelé fordul a pap, elmondja a föloldozás szavait és keresztet vet rátok épenúgy, mint a gyónásban, mikor föloldoz benneteket. Ti is keresztet vettek magatokra.

Ismét visszafordul az oltárhoz, balkezével fölemeli az áldoztató kelyhet, jobb hüvelyk- és mutatóujjával fölemel egy kis szent ostyát, kifordul és az áldoztató kehely fölött tartja és így szól: »Ime, az Isten Báránya, ime, ki elveszi a világ bűneit. Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak egy szóval mondjad és meggyógyul az én lelkem«.

E szavakat ő latinul mondja, ti azonban mondjátok magyarul onnan: »Uram nem vagyok...« háromszor egymásután, miközben bűnbánat jeléül melletekre üttök. A kafarnaumi pogány századosnak szavai ezek, melyeket az Úr Jézusnak mondott, mikor beteg szolgájához hivta őt: ... »meggyógyul az én szolgám.«

288. *Mit teszünk, mikor a pap a szentáldozás előtt fölmutatja az Oltáriszentséget? Mikor a pap a szentáldozás előtt fölmutatja az Oltáriszentséget, letérdelünk, háromszor mellünket verjük és mondjuk: »Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak egy szóval mondjad és meggyógyul az én lelkem.«*

Mikor azután reánk kerül a sor, az áldoztató tálcát körülbelül egy tenyérnyire tartjuk ajkunk alá, hogy ha véletlenségből leesnék a szentostya, ne a földre essék. Nektek akkor

sem szabad hozzányulni, majd a pap fölveszi. Fejeteket emeljétek föl, nyelveteket egy kevéssé kitoljátok alsó ajkatokra, szátokat annyira kinyitjátok, hogy könnyen nyelvetekre lehessen tenni a szent ostyát. Közvetlenül áldozástok előtt jól nedvesítsétek meg szátokat nyelvetekkel. Azért kell ezt tenni, mert különben könnyen a szájpadlásra ragad a szent ostya és onnan nehezen tudjátok elválasztani. De még ha odatapadna is, nem szabad ám ujjatokkal belenyulni, hanem nyelvetekkel kell jól megnedvesíteni és leszedni és lehetőleg gyorsan lenyelni. A szájban csak annyi ideig kell tartani, amig jól megnedvesedik, azután rögtön lenyelni. Mikor a szent ostya nyelveteken van, lassan, nyugodtan, nagy tisztelettel és szeretettel szátokba veszitek és rágás nélkül lenyelitek. Megrágni tiszteletlenség volna, de ha véletlenségből hozzáért a fogatok, amiatt ne aggódjatok.

289. *Mit kell tennünk, mikor a pap az Oltáriszentséget nyujtja nekünk? Mikor a pap az Oltáriszentséget nyujtja nekünk, könyvet vagy kendőt kell magunk elé tartanunk, fejünkel fölemelnünk, nyelvünket egy kissé ajkunkra kitennünk és az Oltáriszentséget a legnagyobb tisztelettel magunkhoz vennünk.*

Az a sok nép, mely jóllakott a pusztában az öt kenyérből és két halból, az Úr Jézust királlyá akarta tenni.

Kedves gyermekek! Sokkal nagyobb csoda történik veletek a szentáldozásban, mint a zsidó néppel történt a csodás kenyérszaporításkor. Jézus, az Isten Fia, szállott szivetekbe a kenyér szine alatt. Első dolgotok nektek is az legyen a szentáldozás után, hogy válasszátok meg szivetek királyává: »Jézusom, *imádlak* itt szivem hajlékában, olyan szent félelemmel mint a kerubok és szeráfok az égben, csak azt cselekszem, ami neked kedves.«

Azután köszönjétek meg ti is Jézusnak ezt a nagy csodát: »Jézusom, *hálát adok* neked azért, hogy szent testedet és véredet a kenyér szine alá rejtetted, és a szentáldozásban tápláltad lelkem természetfölötti életét.«

Végre ti is új csodát, új kegyelmet kértek Jézustól úgy, mint a zsidók, csakhogy ti először lelketek táplálékát kéritek, csak azután kérhettek tőle földi táplálékot, földi adományokat

is: »Jézusom *kérlek,* tápláld még sokszor lelkem isteni fényességét a te szent jelenléteddel, különösen majd halálom óráján szállj szivembe szent testeddel és véreddel. Kérlek Jézusom, szüleimet és testvéreimet is áldd meg, adj nekik is minden lelki és testi jót. És ha valami szomoruság, betegség stb. van családotokban, azt is elpanaszkodjátok Jézusnak és kéritek, hogy segítsen.

290. ***Mit kell tennünk a szentáldozás után? A szentáldozás után imádnunk kell az Úr Jézust, neki hálát adnunk és kegyelmeit kérnünk.***

Legalább tiz percig okvetetlenül a templomban kell maradnotok a szentáldozás után, addig mig a kenyér szine el nem változik bennetek, ameddig tehát Jézus teste és vére jelen van szivetekben. De a jó gyermek, az okos gyermek tovább is el tud beszélgetni az édes Üdvözítővel.

(Összefoglalás.) (Mit veszünk magunkhoz a szentáldozáskor? Mely szavakkal rendelte Jézus a szentáldozást? Mely kegyelmekben részesít minket a szentáldozás? Mikor részesülünk a szentáldozás kegyelmeiben? Mit követ el az, aki méltatlanul, vagyis tudva és akarva halálos bűnnel áldozik? Hányféle készület szükséges a szentáldozásra? Miben áll a lelki készület? Miben áll a testi készület? Mit teszünk, mikor a pap a szentáldozás előtt fölmutatja az Oltáriszentséget? Mit kell tennünk, mikor a pap az Oltáriszentséget nyujtja nekünk? Mit kell tennünk a szentáldozás után?)

(Alkalmazás.) Addig is, mig elérkezik a szentáldozás napja, gondolatban sokszor megáldozhattok. Ennek nagyon örül az Úr Jézus, és annál több kegyelmet ad majd az igazi szentáldozás napján. Úgy hivjuk ezt, lelkiáldozás. Ugyanazokat az előkészítőimákat kell elmondanotok, mint a valóságos szentáldozás előtt. Hitet, reményt, szeretetet inditotok. Bánatot is keltsetek szivetekben úgy, hogy eszetekbe juttatjátok, hányszor viseltétek magatokat rosszul otthon is, de a templomban is, mintha nem is hittétek volna, hogy jelen van Jézus az oltáron; és erős fogadást tesztek, hogy ezután máskép={} lesz. Alázatosságot úgy keltetek, ha a kerubok és szeráfokra gondoltok, akik sokkal hatalmasabbak, mint ti, és mégis szent félelemmel imádják Jézust. Vágyódást úgy keltetek, hogy elképzelitek, mintha a ti nyelvetekre tenné a pap Krisztus testét és

kéritek Jézust, hogy mennél előbb valóban is áldozhassatok. Azután imádjátok Jézust, köszönjétek meg az Oltáriszentséget és adjátok elő neki kéréseiteket. Minden szentmisében végezzetek ilyen lelki áldozást.

37. Lecke. (291.—298. kérdés.)

c) *Jézus a szentmisében föláldozza magát érettünk.*

(Előkészítés.) Mi végett rendelte Krisztus Urunk az Oltáriszentséget? (277. k.) Ugy-e, először azért, hogy szent testével és vérével mindig közöttünk maradjon? És ez meg is történik, mert az Úr Jézus állandóan itt lakik közöttünk az ostya szine alatt az oltáron, a szentségházban. Másodszor azért rendelte az Úr Jézus az Oltáriszentséget, hogy a szentáldozáskor lelkünk tápláléka legyen. Ez is megtörténik, valahányszor tiszta szivvel magunkhoz vesszük szent testét és vérét a szentáldozásban; és tudom, hogy ti is nehezen várjátok, hogy az Úr Jézus szivetekbe szálljon. Harmadszor azért rendelte az Úr Jézus az Oltáriszentséget, hogy a szentmisében érettünk föláldozza magát. Azért a szentmisét áldozatnak is nevezzük.

Ezt kissé nehezen lehet megérteni, mert a szentmise azok közé a szent titkok közé tartozik, melyeket mi, emberek, sohasem gondolhattunk volna ki, hanem csak az Úr Jézus kinyilatkoztatásából ismerünk.

(Célkitüzés.) Hogy mégis megérthessétek a szentmisét annyira, amennyire azt minden katolikus kereszténynek értenie kell, ma a szentmise-áldozatról tanulunk és összehasonlítjuk Káin és Ábel áldozatával és az Úr Jézus keresztáldozatával.

(Előterjesztés.) Emlékeztek tavalyról, hogyan mutattak be Istennek áldozatot Káin és Ábel. Ugy-e, oltárt épitettek kőből, arra fát raktak, meggyújtották és elégették rajta azt, amit föl akartak áldozni Istennek? Káin a föld gyümölcséből válogatott, mert földműves volt; Ábel pedig bárányai közül választotta ki a legszebbet, azt ölte meg és égette el Isten tiszteletére. Arra is bizonyosan emlékeztek, hogy Ábel áldo-

zata kedves volt Istennek, mert szeretetből égette el legszebb bárányát; Káin áldozata nem tetszett Istennek, mert nem Isten iránt való szeretetből, hanem azért mutatott be áldozatot, hogy az emberek lássák.

Most gondoljatok az utolsó vacsorára. Mi történt vacsora után? Ugy-e, az Úr Jézus kezébe vette a kenyeret, megáldotta és így szólt: »Ez az én testem, amely érettetek adatik.« Azután megáldotta a bort és így szólt: »Ez az én vérem, amely érettetek és sokakért kiontatik... Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.«

Végre jusson eszetekbe, hogyan engedte az Úr Jézus magát megkötöztetni, hogyan hurcolták a zsidó főpap házába, hogyan itélték halálra, hogyan erőszakoskodtak Pilátusnál, hogy ő erősítse meg a halálos itéletet és katonáival szegeztesse keresztre Jézust. Gondoljatok rá, hogyan türte az Úr Jézus, hogy levetkőztessék, rászegezzék hosszu szegekkel a keresztfára, hogyan türte mindezt, mint az ártatlan bárány, és hogyan halt meg három órai kinlódás után a keresztfán.

(Megértetés.) Azt gondolta magában Ábel: »Mennyi bárányom van nekem. De nem felejtem el, hogy mind Istentől kaptam; mert Isten teremtett mindent, engem is, tehát ő a legfőbb Úr az egész világon; úgy illik, hogy dicsérjem, *imádjam* Istent. Másodszor azért kell ezt a szép bárányt fölajánlanom Istennek, hogy megköszönjem, *meghháláljam* neki jóságát, hogy annyi földi jót, áldást adott nekem. Harmadszor azért kell fölajánlanom ezt a bárányt Istennek, hogy *kérjem* őt, adjon ezután is sok mindent. Negyedszer azért, mert tudom, hogy sokszor megbántottam Istent, könyörögnöm kell, hogy megbocsásson, hogy *megengeszteljem* bűneimért.« Lássátok, kedves gyermekeim, Ábel négyféle szándékkal ajánlotta föl a bárányt Istennek: 1. imádni akarta Istent, 2. hálát adni akart Istennek, 3. kérni akart tőle máskorra is, 4. meg akarta engesztelni bűneiért. Mind a négy szándék azt jelenti, hogy Isten a legfőbb Úr az egész világon.

Káin is mutatott be áldozatot, de esze nem Istenen járt. Csak úgy ér valamit az áldozat, ha valamely kedves tárgyunkat azért ajánljuk föl Istennek, hogy ezáltal legfőbb Urunknak elismerjük őt.

291. *Mit tesz áldozatot bemutatni? Áldozatot bemutatni annyit tesz, mint valamely kedves tárgyunkat fölajánlani Istennek, hogy őt ezáltal legfőbb Urunknak elismerjük.*

Egészen Krisztus Urunk születéséig szokás volt az ószövetségben áldozatokat bemutatni Istennek. És tudjuk a szentirásból, hogy tetszettek is Istennek, ha valaki olyan szándékkal ajánlotta föl, mint Ábel.

Ismételten mondottuk már, hogy az ószövetségi jámbor emberek lelke haláluk után a pokoltornácra szállott. Az ószövetségi áldozatok kedvéért bocsátott meg nekik Isten és engedte el a pokoli büntetést? Nagyon jól tudjátok, ugy-e, hogy az Úr Jézus szenvedése és kereszthalála nélkül egyetlenegy bűnt sem bocsátott volna meg Isten az embereknek. De azért Ábel áldozata is kedves volt Isten előtt, mert előre emlékeztette a jó Istent arra, hogy majd az Úr Jézus, az Isten Báránya is föláldozza magát a keresztfán az emberek bűneiért. Ezt úgy mondjuk, hogy az ószövetségi áldozatok előképei voltak az újszövetségi áldozatnak.

Nagy különbség van tehát az ószövetségi áldozatok és Krisztus Urunk keresztáldozata között. Az ószövetségi áldozatokban is volt imádás, hálaadás, kérés, engesztelés, de csak annyi, amennyit az emberek és állatok értek Isten szemében. Az Úr Jézus keresztáldozata végtelenül szent imádás volt Isten előtt, végtelenül nagy hálaadás, végtelenül kedves kérés és végtelenül hatalmas engesztelés, mert az áldozati bárány maga Jézus, Isten egyszülött Fia volt. Ez a világ legszentebb áldozata! Csodálkozzatok az Úr Jézus jóságán és mondjátok utánam: »Imádunk téged Krisztus és áldunk téged, mert szent kereszted által megváltottad a világot.«

292. *Ki mutatta be a legszentebb áldozatot? A legszentebb áldozatot az Úr Jézus mutatta be, mikor a keresztfán önnönmagát áldozta föl érettünk.*

Mikor Ábrahám fegyveres szolgáival kiszabadította öcscsét, Lótot és a többi szodomaiakat a rabló királyok kezéből, visszajövet eléje ment Melkizedek, az Istennek papja és hálából, hogy a jó Isten megsegítette Ábrahámot, kenyeret és bort mutatott be Istennek áldozatul.

Dávid király pedig, aki próféta is volt, megjövendölte,

hogy a Megváltó is kenyeret és bort fog Istennek áldozatul fölajánlani úgy, mint Melkizedek: »Pap vagy te mindörökre, Melkizedek rendje szerint.«

Hol teljesült be Dávid próféta szava, hogy a Megváltó olyan pap lesz, mint Melkizedek, aki kenyeret és bort ajánl föl Istennek áldozatul? Gondoljatok csak az utolsó vacsorára. Ugy-e, az Úr Jézus átváltoztatja a kenyeret szent testévé és azt mondja róla, hogy ez érettetek adatik. Azután átváltoztatja a bort szent vérévé és azt mondja róla, hogy ez érettetek kiontatik. Tehát azt mondja az Úr Jézus: »nemcsak holnap adom érettetek áldozatul testemet és véremet a keresztfán, hanem már most, a kenyér és bor szine alatt.« És ami még csodálatosabb, megparancsolja az apostoloknak, hogy ők is változtassák át a kenyeret és bort az ő szent testévé és vérévé: »Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.« Valahányszor megteszik ezt az apostolok és azok utódai, a püspökök és áldozópapok, mindannyiszor elrejti szent testét és vérét a kenyér és bor szine alá, tehát mindannyiszor mozdulatlanná teszi magát úgy, mint a keresztfán halálával.

Igy teljesül Dávid próféta jövendölése. Csakhogy, ugy-e, nagy különbség van Melkizedek áldozata és a szentmise-áldozat között? Melkizedek ember volt és kenyeret és bort ajánlott föl Istennek, Krisztus pedig Isten Fia és a saját szent testét és vérét áldozza föl Istennek a kenyér és bor szine alatt.

Ki áldozta föl magát a keresztfán a mennyei Atyának? Ugy-e, Jézus Krisztus? Hát az utolsó vacsorán ki áldozta föl magát a kenyér és bor szine alatt? Ugy-e, ugyanaz a Jézus Krisztus? És minden szentmisében ki rejti el szent testét és vérét a kenyér szine alá? Ugy-e, Jézus Krisztus?

Megszüntek tehát az ószövetségi áldozatok, azok többé nem kedvesek az Istennek, mert helyettük föláldozta magát az Isten Fia a keresztfán egyszer és most is föláldozza magát mindig a szentmisében. A szentmise nem más, mint új keresztáldozat.

293. *Melyik áldozatban újítja meg az Úr Jézus a keresztáldozatot? Az Úr Jézus a szentmise-áldozatban újítja meg a keresztáldozatot.*

Melyik szövetségnek áldozata a szentmise-áldozat? Ki

áldozza föl magát a szentmisében? Hogyan áldozza föl magát Jézus a szentmisében? **294.** *Mi a szentmise? A szentmise az újszövetség áldozata, amelyben a mi Urunk Jézus Krisztus a kenyér és bor külső szine alatt mennyei Atyjának föláldozza magát.*

Van-e különbség a keresztáldozat és a szentmise-áldozat között? Ugy-e az, hogy Jézus a keresztfán meghalt, tehát kiontotta vérét, a szentmisében pedig úgy áldozza föl magát, hogy nem hal meg, nem ontja ki vérét?

295. *Miben különbözik a szentmise a keresztáldozattól? A szentmise abban különbözik a keresztáldozattól, hogy Jézus a keresztfán vérontással áldozta föl magát, a szentmisében pedig vérontás nélkül áldozza föl magát.*

Jól vigyázzatok, ha mondjuk is, hogy a papok bemutatják a szentmise-áldozatot, azt úgy kell érteni, hogy az Úr Jézus parancsára, vagy az Úr Jézus nevében mutatják be; igazán pedig nem a papok, hanem maga Jézus Krisztus mutatja be a szentmise-áldozatot.

Ki tudná megmondani, mikor volt az első szentmise? Ugy-e, az utolsó vacsorán? Milyen szavakkal adott Jézus hatalmat és parancsot az apostoloknak, hogy ők is mutassák be a szentmise-áldozatot? E szavakkal: »Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.«

296. *Mikor rendelte Krisztus Urunk a szentmise-áldozatot? Krisztus Urunk a szentmise-áldozatot az utolsó vacsorán rendelte.*

Mit gondoltok, nem volt elég Krisztus keresztáldozata arra, hogy Isten minden bűnt megbocsásson és újra megadja az embereknek az ő szent malasztját? De bizony bőségesen elég volt! Hát akkor miért rendelte mégis az Úr Jézus a szentmise-áldozatot, miért újítja meg annyiszor a keresztáldozatát? Mindjárt megértitek.

Hányféle szándékkal lehet bemutatni Istennek az áldozatot? Azt akarja az Úr Jézus, hogy egész a világ végéig sok ember imádja a jó Istent, adjon neki hálát a sok kapott jóért, kérje Istent új javakért és kérjen tőle bűnbocsánatot. Azért rendelte tehát Jézus a szentmise-áldozatot, hogy legyen tökéletes áldozatunk.

Igaz ugyan, hogy az Úr Jézus minden szükséges kegyelmet megszerzett nekünk a keresztfán arra, hogy üdvözülhessünk. A szentmise-áldozatban mindezek a kegyelmek fölújulnak, megjelennek és ráömlenek azok lelkére, akik az anyaszentegyházhoz tartoznak. Pl. gyarapodik lelkünkben a megszentelő malaszt isteni fényessége; ha pedig valaki bűnben van, lelkére ömlik a bánat kegyelme, hogy legközelebb jó gyónást végezhessen és így megszabadulhasson a bűnöktől és az örök büntetéstől; az ideigtartó büntetéseket pedig, vagy azoknak egy részét egyenesen elengedi Isten a szentmise-áldozatban. Minthogy pedig — ugyis tudjátok — a tisztítóhelyen szenvedő lelkeknek is van még ideigtartó büntetésük hátra, azért a szentmise kegyelmeiben azok is részesülnek, nemcsak az anyaszentegyház élő tagjai. **297.** *Kik részesülnek a szentmise kegyelmeiben? A szentmise kegyelmeiben az anyaszentegyház tagjai részesülnek, az élők és a holtak.*

A szentmise-áldozat tehát az anyaszentegyház összes tagjainak osztogat kegyelmeket, de gondolhatjátok, hogy nem egyformán. Legközelebb van az Úr Jézushoz a szentmisében a pap, azért legtöbb kegyelemben részesül. Azután azok kapnak bőséges kegyelmeket, akikért a szentmisét a pap fölajánlja. És végre mindazok is bőségesen kapnak kegyelmeket, akik a szentmisét végighallgatják.

Kedves gyermekek, ha jól meggondoljátok, hogy a szentmise nem más, mint a keresztáldozat megújítása, akkor meg kell fogadnotok, hogy sokszor mentek szentmisére még hétköznap is és úgy viselitek magatokat, mintha az Úr Jézus első szentmiséjén volnátok, az utolsó vacsorán, vagy pedig a kereszt alatt állnátok, mikor az Úr Jézus azon meghal.

Azért nektek a szentmisét jól kell ismernetek, jól kell tudnotok, hogy mi történik abban. Mindjárt látjátok, hogy a szentmise most is ugyanaz, mint az utolsó vacsorán, csak abban különbözik tőle, hogy az anyaszentegyház többféle imát rendelt azóta, amelyek kiegészítik, hosszabbá teszik.

Ugy-e, az Úr Jézus először is megáldotta a kenyeret és bort? Ez azt jelenti, hogy imádkozott a mennyei Atyához, legyen neki kedves az ő szent testének és vérének áldozata, mely majd mindjárt megjelenik a kenyér és bor szine alatt.

Igy ajánlotta föl az Úr Jézus a kenyeret és bort a mennyei Atyának.

Ugyanezt teszi a pap is a szentmisében, mikor a szentmise elejétől számítva, körülbelül 6—8 perc mulva szétbontja a befödött kelyhet, fölemeli az aranyos tányérkán az ostyát, bort és vizet önt a kehelybe és azt is fölemeli. Ő is azért imádkozik akkor, hogy a jó Isten vegye szivesen, majd ha e kenyér és bor átváltozik Krisztus testévé és vérévé. Ez a szentmisében a *fölajánlás*.

Mit tett Jézus ezután? Ugy-e, átváltoztatta a kenyeret és bort szent testévé-vérévé e szavakkal: »Ez az én testem, ez az én vérem«? Ugyanezt teszi a pap is. Fölajánlás után néhány imát mond még, azután csönget a ministránsfiu. Ez a jel, hogy nemsokára következik az átváltozás, mindenki még jobban figyeljen. Csöngetés után még néhány imát mond a pap és pedig az élőkért, különösen azokért, akik jelen vannak. Azután ismét csönget a fiu. Most történik meg az *átváltozás*. A pap is elmondja Krisztus szavait: »Ez az én testem, ez az én vérem.« Fölmutatja az Urat, mindenki leborulva imádja: a pap is, a jelenlevők is.

Utoljára Jézus kiosztotta szent testét és vérét az apostoloknak, vagyis megáldoztatta őket.

A pap is a szentmisében úrfölmutatás után még imádkozik a megholtakért, elmondja latinul a »Miatyánkot«, azután néhány más imával elkészül a szentáldozásra. Elmondja háromszor a mellét verve: »Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak egy szóval mondjad és meggyógyul az én lelkem.« Ezalatt a fiu háromszor csönget, mert jelenteni akarja, hogy most van a *szentáldozás*. Erre a pap megáldozik és ha vannak mások is, akik áldozni akarnak, azokat is megáldoztatja.

Ez a három dolog: a fölajánlás, az átváltozás és az áldozás a szentmise főrészei. **299.** *Melyek a szentmise főrészei? A szentmise főrészei: 1. a fölajánlás; 2. az átváltozás; 3. az áldozás.*

Ti is mindig azt tegyétek, amit a pap tesz. Fölajánláskor ti is fölajánljátok ezt a szentmisét a mennyei Atyának a négyféle szándék valamelyikére. Vagy imádni akarjátok vele az

Istent, vagy hálát adni, vagy kérni tőle valamit, vagy bűnbocsánatért esedezni magatoknak, vagy másoknak.

Átváltozáskor ti is imádjátok Krisztus testét és vérét: »Édes Jézus, neked élek, édes Jézus, neked halok, édes Jézus, életemben, halálomban tied vagyok. Amen.« *(Száznapi bucsu, XV. Benedek, 1914. dec. 3. Ha pedig e szavakat mondjuk: »Én Uram, és én Istenem«, akkor 7 évi és 7 negyvennapi bucsut nyerünk, ha közben az Oltáriszentségre nézünk.)*

Utána következik a szentáldozás. Ha igazán áldoztok is, vagy ha csak lelki áldozást végeztek is, mondjátok el az előkészítő imákat. Hit, remény, szeretet; bánat, erős fogadás; alázatosság, vágyódás.

Mikor az anyaszentegyház második parancsolatáról tanultunk: »Ünnepnap misét becsületesen hallgass,« a fölajánláson, átváltozáson, áldozáson kivül még egy részt említettem, az evangeliumot, melyet nem szabad elmulasztani, különben megszegjük az anyaszentegyház második parancsolatát.

Áldozás után vannak a misének befejező részei. Ezek közül figyeljetek az áldásra, mikor a pap kifelé fordul és keresztvetéssel megáld benneteket. Az áldást térdelve és keresztvetéssel kell fogadni.

(Összefoglalás.) (Mit tesz az, áldozatot bemutatni? Ki mutatta be a legszentebb áldozatot? Melyik áldozatban újítja meg az Úr Jézus a keresztáldozatot? Mi a szentmise? Miben különbözik a szentmise a keresztáldozattól? Mikor rendelte Krisztus Urunk a szentmise-áldozatot? Kik részesülnek a szentmise kegyelmeiben? Melyek a szentmise főrészei?)

(Alkalmazás.) Most már tudjátok, hogy mennyivel szentebb, mennyivel drágább áldozat a szentmise-áldozat, mint Ábel áldozata. Hiszen a szentmise-áldozatban az Úr Jézus maga áldozza föl magát a kenyér és bor szine alatt miérettünk a mennyei Atyának. Elképzelhetitek, milyen ájtatosan imádkoznék Ábel, ha most föltámadna és egyetlen szentmisén jelen lehetne. Ő azonban az égben van, de onnan is csodálkozva és leborulva nézi, hogyan tesz az Úr Jézus minden szentmisében csodát miérettünk, hogyan árad szivetekbe a szentmise-áldozatból az Isten bőséges kegyelme, ha figyelmesen és ájtatosan hallgatjátok.

Ne felejtsétek, a szentmise-áldozat a mi legdrágább kincsünk, melyből mindig részesülünk, valahányszor jelen vagyunk rajta, de különösen akkor, ha magának az Isten Bárányának föláldozott testéből és véréből is eszünk a szentáldozáskor.

38. Lecke. (299.—303. kérdés.)

A bűnbánat szentségéről.

(Előkészítés.) Miért volt Isten irgalmasabb ősszüleinkhez, mint a kevély angyalokhoz, nem tudjuk biztosan megmondani. Annyi bizonyos, hogy Isten ősszüleinket is pokolra taszíthatta volna, csupán csak az Isten jósága volt az oka, hogy elküldötte a Megváltót.

Az Úr Jézus minket is megváltott, a keresztség szentségében megtisztult lelkünk az eredeti bűntől és minden más bűntől, a megszentelő malasztot is megkaptuk. Úgy illenék, hogy Istent soha többé meg ne bántsuk. És mégis hányszor megbántottuk őt. Mi lenne velünk, ha bűneinkben meghalnánk? Ugy-e, vagy a pokolba jutnánk a vétkes angyalok közé, vagy legalább a tisztítóhelyre, ahol keservesen kellene szenvednünk bűneinkért?

Az irgalmas Jézus a keresztség szentségén kivül még más szentséget is rendelt, hogy azoktól a bűneinktől is megszabadulhassunk, melyeket a keresztség után elkövettünk.

(Célkitüzés.) Arról a szentségről tanulunk ma, melyben a keresztség után elkövetett bűneinktől megtisztulhatunk.

(Előterjesztés.) Az Úr Jézus egyszer a következő példabeszédet mondotta az irástudóknak és farizeusoknak:

Egy embernek két fia volt. A fiatalabbik így szólt atyjához: »Atyám, add ki részemet az örökségből, ami engem illet.« Az atya elosztotta vagyonát a két fiu között. Néhány nap mulva a fiatalabb fiu összeszedte mindenét, idegen országba költözött és ott elpazarolta vagyonát bűnös, kicsapongó élettel Mikor pedig mindent elpazarolt, nagy éhség támadt abban az országban, és ő is szükséget szenvedett. Elszegődött tehát annak az országnak egy polgárához. Ez kiküldötte őt tanyájára

és rábizta a sertések őrzését. Éhségében szivesen evett volna a sertések eledeléből is, de senki sem engedte meg neki.

Most azután magába szállott és így szólt: »Atyám házában a béreseknek bőségesen van kenyerük, én pedig éhen halok. Elindulok tehát, visszatérek atyámhoz és azt mondom neki: atyám, vétkeztem az ég ellen és teellened; nem érdemlem meg, hogy fiadnak nevezz; de legalább béreseid közé fogadj be engem.« És elindult és visszatért atyjához.

Még messze volt, mikor megpillantotta őt atyja és megesett a szive rajta. Eléje sietett, nyakába borult, megcsókolta őt. A fiu így szólt atyjához: »Atyám, vétkeztem az ég ellen és teellened; nem érdemlem meg, hogy fiadnak nevezz.« Ekkor atyja így szólt a szolgákhoz: »Gyorsan hozzátok ki a legjobb ruhát, adjátok rá; huzzatok gyürüt az ujjára és cipőket a lábára; vezessétek elő a kövér borjut is vágjátok le! Együnk és vigadjunk; mert fiam meghalt, de föltámadott; elveszett, de ismét megkerült.« És örömlakomát csaptak.

(Ki mondta el ezt a példabeszédet? Mit kivánt a fiatalabbik fiu atyjától? Mit gondoltok, örömest adta-e ki részét édesatyja? Bizonyosan figyelmeztette, hogy nem lesz ennek jó vége! Mit érezhetett az atya, mikor fia hűtlenül idegen országba ment? Mit csinált ott a fiu? Sokáig tartott e vagyona? Mit tett kényszerüségből? Ehetett-e eleget a sertések eledeléből? Mi jutott erre eszébe? Mit határozott? Kész volt-e cselédnek is beállani atyjához? Miért? Mert érezte, hogy nagyon bűnös. Megtette-e, amit határozott? Hogyan fogadta atyja? Tett-e neki szemrehányást? Hanem inkább mit parancsolt a szolgáknak? Miért örült anynyira az atya?)

Az Úr Jézus isteni bölcseségében azért mondotta el ezt, hogy magunkra ismerjünk a tékozló fiuban. Az atya az Isten. Az idősebbik fiu maga Jézus Krisztus, aki öröktőlfogva fia az Atyaistennek. A fiatalabbik fiu pedig mi vagyunk. Ugy-e, a megszentelő malaszt által fiai vagyunk Istennek és testvérei Jézus Krisztusnak!

Mikor azután akkorák leszünk, mint ti vagytok most, sokszor úgy teszünk, mint az a tékozló fiu. Nem tetszett neki otthon, pedig jó dolga volt, és gazdag örökség várt rá. Szeretett volna olyan helyre menni, ahol nem látja atyja, ahol azt cselekedheti, ami neki tetszik.

Ti is nagyon jól tudjátok, hogy a megszentelő malaszt, a legdrágább kincsetek és ha hűségesen szolgáltok a mennyei Atyának, a mennyországot öröklitek. De azután jön a kisértés, a magunk rossz kivánságai is, a gonosz lélek is, a rossz társak is szabadságot igérnek, ha megszegjük Isten parancsolatait. A vége pedig az, elpazaroljátok a megszentelő malasztot, ezt a drága örökséget és egy darabig úgy jártok, mint a tékozló fiu, még a sertéseknél is piszkosabb bűnök vannak lelketekben.

Az Úr Jézus gondoskodott róla, hogy legyen valaki, aki Isten nevében, Isten helyett megbocsássa bűneiteket.

Emlékezzetek csak rá, mikor az Úr Jézus föltámadása után megjelent az apostoloknak, rájuk lehelt és így szólt: »Vegyétek a Szentlelket. Akiknek megbocsátjátok bűneiket, megbocsáttatnak nekik, és akiknek megtartjátok, meg vannak tartva.«

Kihez kell tehát mennünk bűneink bocsánatáért? Ugy-e, a papokhoz? Ki adott hatalmat a papoknak, hogy bűneinket megbocsássák? Ki helyett bocsátja meg a pap bűneinket?

299. *Mi a bűnbánat szentsége? A bűnbánat szentsége az a szentség, amelyben a pap Isten helyett megbocsátja a keresztség után elkövetett bűnöket.*

300. *Mikor rendelte Krisztus Urunk a bűnbánat szentségét? Krisztus Urunk a bűnbánat szentségét föltámadása után rendelte, amikor az apostolokra lehelt és így szólt: »Vegyétek a Szentlelket. Akiknek megbocsátjátok bűneiket, megbocsáttatnak nekik; és akiknek megtartjátok, meg vannak tartva.«*

Akármikor megyünk gyónni, úgy fogad bennünket a pap Isten helyett, mint ahogyan a tékozló fiut fogadta édesatyja. Mintha csak maga az Úr Jézus ülne a gyóntatószékben, oly biztosan *megtisztít* bennünket a bűnbánat szentsége *a bűnöktől.* És ahogyan a tékozló fiunak elengedte atyja a kitagadás büntetését, úgy *szabadít meg* minket is a bűnbánat szentsége *az örök büntetéstől.* Ugy-e, a tékozló fiú szivesen lett volna atyja házában béres is, szivesen szenvedte volna el azt a kis megalázást, de még ezt is elengedte neki az atyja, legföljebb csak testvére vetette néha-néha szemére gonoszságát: ez a szé-

gyen volt az egyetlen kicsike büntetés bűneiért. Nekünk is a jó Isten nemcsak az örök büntetést engedi el a bűnbánat szentségében, hanem még *az ideigtartó büntetéseknek egy részét is,* ha nem is mind. A tékozló fiu édesatyja ráadatta a legjobb ruhát, ujjára drága gyürüt huzatott, lábára finom cipőt. Igy tesz mivelünk is a mennyei Atya a bűnbánat szentségében. *Lelkünkbe száll* a halálos bűn miatt elveszett *megszentelő malaszt,* magának az Isten fényességének sugara. Ha pedig csak bocsánatos bűneink voltak, akkor meg úgy ékesít föl bennünket a mennyei Atya, hogy *nagyobbítja a megszentelő malasztot* a bűnbánat szentsége által. A tékozló fiuról nem halljuk, hogy később megint megszomorította volna édesatyját. Örökké emlékezetes maradt neki ez a nagy szerencsétlenség. Minket is eléggé figyelmeztet a bűnbánat szentsége, de a kisértések ismét el akarnak bennünket csábítani valami bűnre. Ezért a jó Isten még külön *segitő malasztot is ád* a bűnbánat szentségében, hogy könnyebben legyőzhessük a kisértést és ezután már jámborul élhessünk.

301. *Mely kegyelmekben részesit minket a bűnbánat szentsége? A bűnbánat szentsége: 1. megtisztit minket a bűnöktől; 2. megszabadit az örök büntetéstől és az ideigtartó büntetéseknek legalább egy részétől; 3. visszaadja a megszentelő malasztot, vagy nagyobbítja azt bennünk; 4. ad még segítő malasztot is, hogy jámborul élhessünk.*

Mit gondoltok, ha a tékozló fiu szégyelte volna magát és nem ment volna el édesatyjához, megbocsátott volna-e neki? Vagy nagy büszkén belépett volna a házba, mintha semmi rosszat sem tett volna, megbocsátott volna-e neki? Vagy ha azt gondolta volna magában: »csak egyszer kerüljek haza, majd megint összeszedek egy kis pénzt, azután ismét lesz mulatnivalóm«, méltó lett volna-e arra, hogy atyja megbocsásson neki? Épen így vagyunk mi is a jó Istennel. Nem szabad ám azt gondolni: »majd meggyónom, azután újra kezdem rosszaságomat«, vagy: »eltagadom egypár bűnömet, a pap úgy sem tudja, mit vétettem én«. Aki ilyenformán gondolkodnék, az nemcsak méltatlan volna a bűnbocsánatra, hanem azonkivül még szentségtörést is követne el. Azért figyeljetek, a tékozló fiu példájából megtanuljuk, mit kell tennünk, hogy a bűnbánat

szentségét méltóan vegyük föl, vagyis hogy érdemesek legyünk a bűnbocsánatra.

Legelőször is eszébe jutott a tékozló fiunak, hogy miért került ilyen nagy nyomoruságba. Elgondolta, hogyan hagyta el édesatyját; hogyan fordított neki hátat, hogyan kereste atyja helyett a gonosz társakat. Elgondolta a sok éjszakát, melyet átmulatott, a sok pazarlást egészen addig, mig utolsó fillérje is eluszott. Elgondolta, hogy még akkor sem tért mindjárt vissza atyjához, hanem elszegődött sertéspásztornak. Ez legyen nekünk is a legelső dolgunk, ha gyónni akarunk. Visszagondolunk arra, hogyan és hányszor bántottuk meg a jó Istent bűnnel. Hogyan tudhatjuk ezt meg? Ó, kedves gyermekek, van egy hang mibennünk, amely mindig intett, mit tegyünk, mit ne tegyünk: a lelkiismeret (233. k.). Kérdezzük csak meg ezt a hangot, *vizsgáljuk meg lelkiismeretünket,* az megmondja összes bűneinket. És addig ne merjen senki gyónni menni, mig jól meg nem vizsgálta lelkiismeretét.

Mikor a tékozló fiunak ott a sertések mellett eszébe jutott minden gonoszsága, akkor valami különös érzés fogta el szivét. »Ej, mit csináltam!« Szegény öreg atyám, hogyan kért, ne hagyjam el. Jóságos atyám, de fáj a szivem, hogy ilyen gonoszul elhagytalak. És miért kellett a drága örökséget mind elpazarolnom? Útálom könnyelmüségemet.« Igy kell nekünk is gondolkoznunk, mikor megismertük bűneinket. »A jó Isten parancsát szegtem meg, pedig igen szeret engem. Azután meg a poklot is megérdemeltem. Ez a második tennivaló: *meg kell bánnunk bűneinket.* A tékozló fiu két okból bánta gonoszságát: először azért, mert megszomorította jóságos atyját, másodszor azért, mert most szenvednie kell gonoszsága miatt. Mi is ebből a két okból bánjuk meg bűneinket: először azért, mert a mennyei Atyát és az édes Jézust megszomorítottuk, másodszor azért, mert bűneink miatt a pokolba jutnánk, vagy legalább is a tisztítóhelyre.

De azt is elhatározta ám, »csak jussak egyszer haza, nem bánom, ha béresei közé fogad is atyám, szivesen dolgozom és többé el nem hagyom, meg nem szomorítom«. Nekünk is ezt kell tennünk. »Csak egyszer bocsássa meg a jó Isten bűneimet, azután vigyázok magamra, hogy egy bűnt se köves-

sek el többé; különösen pedig azt a bűnt kerülöm, amellyel legtöbbször és legjobban megbántottam Istent.« Vagyis harmadszor *erősen meg kell fogadnunk, hogy többé nem vétkezünk.*

Most azután így szólt: »Elindulok, atyámhoz megyek és azt mondom neki: atyám, vétkeztem az ég ellen és teellened.« És ahogyan mondta, úgy is cselekedett, pedig a szégyen miatt piros volt ám arca, mikor megvallotta gonosz cselekedeteit atyjának. Igy kell nekünk is tennünk. Az Úr Jézus rendelése szerint el kell mennünk a paphoz és meg kell vallanunk, el kell számlálnunk minden bűnünket, akárhogyan szégyeneljük is magunkat. Bűneinket megvallani másképp azt jelenti: *bűneinket meggyónni.*

A tékozló fiu el volt rá készülve, hogy atyja majd csak szolgái közé veszi föl. Egy kis szenvedés nem árt neki, legalább annál biztosabban megbocsát neki atyja és ő is annál jobban vigyáz magára azután. Nekünk is ád föl a lelkiatya a gyónásban egy kis szenvedni valót: imádságot, vagy bőjtöt, vagy alamizsnaosztást. Ez egy kis elégtétel bűneinkért és arra is jó, hogy máskor jobban vigyázzunk, hogy bűnt el ne kövessünk. Föl kell tenni magunkban, hogy ezt a *föladott elégtételt elvégezzük.*

302. *Mit kell tennünk, hogy a bűnbánat szentségét méltóan vegyük föl? Hogy a bűnbánat szentségét méltóan vegyük föl: 1. meg kell vizsgálnunk lelkiismeretünket; 2. meg kell bánnunk bűneinket; 3. erősen meg kell fogadnunk, hogy többé nem vétkezünk; 4. meg kell gyónnunk; 5. föl kell tennünk magunkban, hogy a föladott elégtételt elvégezzük.*

Bizonyos, hogy a tékozló fiunak nagy erőfeszítésébe került, hogy annyi gonoszságot megvalljon és legyőzze a szégyent és hogy megutálja bűneit, melyeket nem régen még szeretett. A gonoszlélek mindent megpróbál, hogy titeket is visszatartson a gyónástól. Egyszer elfödi bűneiteket, hogy ne jusson eszetekbe, másszor meg akarja akadályozni, hogy bűneiteket sajnáljátok, majd ismét arra csábít, hogy szégyenből egynéhány bűnt elhallgassatok. Azért igen-igen rászorultok az Isten segítő malasztjára. Mivel a malasztokat a Szentlélek-Isten osztogatja, azért valahányszor a bűnbánat szentségére

előkészülni akarunk, először kérnünk kell a Szentlélek segítségét, hogy bűneinket helyesen megismerjük, szivből megbánjuk és őszintén meggyónjuk.

303. *Mit kell cselekednünk, amikor a bűnbánat szentségére előkészülni akarunk? Amikor a bűnbánat szentségére előkészülni akarunk, a Szentlélek segitségét kell kérnünk, hogy bűneinket helyesen megismerjük, szivből megbánjuk és őszintén meggyónjuk.*

(Összefoglalás.) (Mi a bűnbánat szentsége? Mikor rendelte Krisztus Urunk a bűnbánat szentségét? Mely kegyelmekben részesít minket a bűnbánat szentsége? Mit kell tennünk, hogy a bűnbánat szentségét méltóan vegyük föl? Mit kell cselekednünk, amikor a bűnbánat szentségére előkészülni akarunk?)

(Alkalmazás.) Ugy-e, szerencsés volt a tékozló fiu, hogy oly jó atyja volt neki, aki minden gonoszságát megbocsátotta? Vége szakadt keserves sorsának, nem kellett többé éheznie, nem kellett rongyos, piszkos ruhában járnia és ami a legnagyobb öröme lehetett, otthon volt megint édesatyja házában, ahol mindennap láthatta, megszólíthatta édesatyját. Hogy milyen a ti lelketek, mikor bűnöket követtek el, azt ugyan nem láthatjátok, de a kinyilatkoztatásból, az anyaszentegyház tanításából jól tudjátok. És az Úr Jézus is azért mondotta el a tékozló fiu történetét, hogy rajta is lássátok, milyenforma lehet lelketek, ha bűnt követtek el. A halálos bűn miatt, ugy-e, egészen elveszik lelketek szépsége, a megszentelő malaszt. Nincs az az utálatos sertésól, melynél csunyább ne volna a lélek, mikor halálos bűn van rajta. Csupa rongy, csupa piszok, csupa sötétség van rajta, mely a jóságos Jézusnak igen nagy szomorúságot okoz. De még a bocsánatos bűn is megszabdalja ám a megszentelő malaszt szép ruháját és az angyalok, akik látják lelketeket, szomorkodva kérdezik, miért nem tértek vissza az atyai házba, miért nem veszitek föl a bűnbánat szentségét, melyben új lelki ruhát kaptok, vagy megtisztítjátok még a legkisebb portól is? Lelketek ruhája, ugy-e, az Isten fényességének sugarából van szőve? Készüljetek a bűnbánat szentségére, kérjétek sokszor a Szentlélek-Istent, segítsen benneteket, hogy minden bűn eszetekbe jusson, valamenynyit szivből megbánjátok és egyet se hallgassatok el. Mond-

játok most mindjárt utánam: »Jöjj el, Szentlélek-Isten, világítsd meg lelkemet, hogy minden bűnömet megismerjem; adj szivembe oly szomoruságot, mint ahogyan a tékozló fiu szomorkodott gonoszsága miatt; adj olyan erőt is, mint a tékozló fiunak, hogy bátran meggyónjam bűneimet.«

39. Lecke. (304.—306. kérdés.)

a) *A lelkiismeret megvizsgálásáról.*

(Előkészítés.) Megtörtént nem egyszer, hogy úgy jártatok, mint a tékozló fiu, megszomorítottátok a jóságos mennyei Atyát, hálátlanok voltatok az Úr Jézus iránt és megfeledkeztetek a Szentlélek-Isten drága ajándékáról.

Itt az ideje, hogy ti is megfürödjetek abban a fürdőben, melyet Jézus rendelt a bűnök bocsánatára, mint Námán megfürödött Elizeus tanácsára a Jordánban.

A mult órán már megtanultátok a tékozló fiu példáján, hogy mit kell tennetek a bűnbánat szentségének méltó fölvételére. Mit is kell tenni? (302. k.) A legelső tehát az, hogy megvizsgáljátok lelkiismereteteket. Magatoktól megismeritek-e helyesen minden bűnötöket? Kinek a segítsége szükséges? Álljatok tehát föl és mondjátok utánam: »Jöjj el Szentlélek-Isten, világosítsd meg eszemet, hogy bűneimet helyesen megismerjem.«

(Célkitüzés.) Igy, most a jó Isten kegyelmének segítségével megtanuljátok, hogyan kell a lelkiismeretet megvizsgálni.

(Előterjesztés.) Ott fekszik a tékozló fiu éhesen, sáros, rongyos ruhában a sertések mellett. Elkezd gondolkodni, hányszor bántotta meg édesatyját. Eszébe jut, hogy fiatalkorában is már többször nem fogadott szót neki, vagy nem szivesen fogadott szót. Testvérjével is többször gorombáskodott, a szolgákat is nem egyszer kicsufolta. Jól emlékezik rá, hogy édesatyja elszomorodott és figyelmeztette őt, ne tegyen ilyeneket. Hogy hányszor, arra nem emlékszik, csak azt tudja, hogy sokszor történt.

Nagyobb szomoruságot is okozott édesatyjának. Mintha csak most volna, úgy emlékszik rá, hogyan kérte őt atyja, ne

vegye ki örökségét, de ő nem engedett. Szó nélkül adta oda atyja a pénzt és úgy emlékszik rá, hogy könnyek is csillogtak jóságos atyjának szemében. Alig hagyta el az atyai házat, alig ért idegen országba, mindjárt akadtak jó barátai. És akkor — nagyon jól emlékszik még rá — egy hónapon át mindennap, egész éjjel mulatott a rossz társakkal. Tehát körülbelül 30-szor történt, hogy megrészegedett, részegségében szemérmetleneket beszélt és pazarolta az atyai örökséget. Arra is emlékszik, hogy mikor már fogytán volt öröksége és társai el akarták őt hagyni, összeveszett velük és az egyiket úgy megverte, hogy az megbetegedett bele.

És gonoszságainak a hire bizonyosan eljutott atyjához. Mintha kést szurtak volna a tékozló fiunak szivébe, úgy fájt neki, hogy ennyi bűnnel megbántotta atyját. »Elindulok — így szól magában — és megvallom atyámnak minden gonoszságomat.«

(Megértetés.) Miről gondolkodott a tékozló fiu ott a sertések mellett? Ugy-e, arról, hogy milyen bűnöket követett el? Tehát akkor a tékozló fiu megvizsgálta lelkiismeretét. Nektek is úgy kell tennetek, mint a tékozló fiunak, nektek is jól meg kell vizsgálnotok lelkiismereteteket.

304. *Miről gondolkozunk, amikor lelkiismeretünket megvizsgáljuk? Amikor lelkiismeretünket megvizsgáljuk, akkor arról gondolkozunk, hogy milyen bűnöket követtünk el.*

Első gyónók egész életükről megvizsgálják lelkiismeretüket. Ti már többször gyóntatok, azért legelőször is meggondoljátok, *mikor* voltatok utoljára gyónni. Azt is meg kell gondolnotok, *hogyan* gyóntatok utoljára. Pl. eszébe juthat valakinek: »gyorsan, fölületesen vizsgáltam meg lelkiismeretemet, gyónás után jutott eszembe még bűn; nem indítottam őszinte bánatot, csak a számmal mondtam, hogy bánom bűneimet; a gyónásomban kifelejtettem, vagy talán készakarva kihagytam valami bűnt; nem végeztem el a föladott elégtételt, vagy nem egészen végeztem el.« Mire gondolunk tehát legelőször, mikor lelkiismeretünket vizsgáljuk? Mikor lelkiismeretünket vizsgáljuk *1. arra gondolunk, hogy mikor és hogyan gyóntunk utoljára és hogy elvégeztük-e a föladott elégtételt.*

Ugy-e, a tékozló fiu elgondolta, mi nem tetszett atyjá-

nak, mivel okozott neki szomoruságot, és ez úgy jutott eszébe, hogy rágondolt arra, miket mondott, miket parancsolt édesatyja. Nektek is úgy fognak összes bűneitek eszetekbe jutni, ha rágondoltok arra, milyen parancsolatokat adott Isten. De mivel azt is tudjátok, hogy az anyaszentegyház parancsolatait is meg kell tartani, azért nemcsak Istennek tizparancsolatát, hanem az anyaszentegyházét is sorra kell venni és meg kell fontolni, hogyan vétkeztünk ellenük gondolattal, szóval, cselekedettel vagy kötelességeink elmulasztásával. Kinek a parancsolatait kell sorra venni?

305. *Hogyan vizsgáljuk meg lelkiismeretünket? Lelkiismeretünket így vizsgáljuk meg: 1. arra gondolunk, hogy mikor és hogyan gyóntunk utoljára, és hogy elvégeztük-e a föladott elégtételt; 2. sorra vesszük Istennek és az anyaszentegyháznak parancsolatait és megfontoljuk, hogyan vétkeztünk ellenük gondolattal, szóval, cselekedettel, vagy kötelességeink elmulasztásával.*

Egyszer már megkérdeztük magunkat, milyen bűnöket követtünk el. Valahányszor egy-egy parancsolatról tanultunk, vemindig fölirtátok a kérdéseket, vétkeztetek-e ellene. Most vegyétek elő azt az irást, újra sorra vesszük Istennek és az anyaszentegyháznak parancsolatait és a hét főbűnt és mindenki gondolkodjék, tette-e azt a bűnt, amelyet kérdezünk. Ezeket a kérdéseket úgy hivjuk, hogy lelki tükör, mert ha jól megfontoljuk őket, meglátjuk benne, milyen bűnös a lelkünk. Ilyen lelki tükröt találtok a katekizmus elején is és az imakönyvetekben is. Az a lelki tükör, amelyet ti leirtatok, csak annyiban különbözik más lelki tükörtől, hogy néhány kérdéssel több van benne, azért, hogy egészen tisztán és helyesen megismerhessétek bűneiteket.

I. parancs.

1. Hallgattam-e, olvastam-e a katolikus hittel ellenkező dolgot?

Például ha valaki azt beszélte, nem kell imádkozni, nem kell böjtölni, nem kell szentmisére járni, nem kell a szentek képeit tisztelni, nem kell gyónni. Ugy-e, ezek mind ellenkeznek a kat. hittel? Vagy akármit beszélt valaki, amiről a katekiz-

musból tudjátok, hogy nem úgy van. Hallgattam-e, vagy olvastam-e ilyent?

2. Voltam-e babonás?

Ki vétkezik babonával? Babonával az vétkezik, aki valamely dolognak oly titkos erőt tulajdonít, aminőt Isten annak nem adott. Például hittem-e, hogy a péntek szerencsétlen nap, hogy a 13-as szerencsétlen szám, hogy kéményseprővel találkozni szerencsét jelent; hittem-e a kártyavetésben?

3. Mulasztottam-e imádságot? Néhányszor? Sokszor?

Lustaságból mulasztottam-e, vagy elfeledtem-e reggeli vagy esti imámat, evés előtt és evés után való imámat? Egyszer-kétszer? Sokszor?

4. Imádság közben gondoltam-e szándékosan más dologra?

Sokszor megtörténik, hogy imádság alatt eszünk máshol jár, de ha nem készakarva tesszük, akkor nem bűn. Azért kérdezzük, szándékosan gondoltam-e más dologra?

5. Űztem-e szent dolgokból tréfát, gúnyt?

Ez azt jelenti, csináltam-e tréfát szent olvasóval, szent képpel, imádsággal, gyónással, szentmisével? Vagy akármi szent dolgot kicsúfoltam-e?

Hitetlenség, babona, imádság elmulasztása, szent dolgok kigúnyolása mind Isten első parancsolatának megszegése, mert azt mondja Isten: »Én vagyok a te Urad, Istened; Uradat, Istenedet imádd és csak neki szolgálj.« A jóságos Isten, a szeretetreméltó Isten parancsolja, hogy egyedül neki szolgáljunk. És én hányszor nem szolgáltam ki. De nemcsak jóságos, hanem rettenetes is az Isten, ha valaki megbántja őt. Gondoljatok a Sinai-hegyre, mikor villámlás és mennydörgés között hirdette ki Isten a tizparancsolatot! Hogyan rémültek meg a zsidók, hogyan igérték meg, hogy megteszik Isten parancsait. Most is rettenetes volna ám, ha Isten megnyitná előttünk a pokol kapuit, vagy a tisztítóhelyét!

II. parancs.

1. Mondtam-e ki Isten, vagy a szentek nevét könnyelmüen?

Azaz tréfából, jókedvemben, csodálkozásomban, csúfolódva?

2. Káromkodtam-e?

Azaz mondtam-e gyalázó dolgot Istenről, Szűz Máriáról, szentekről?

3. Átkozódtam-e?

Azaz kivántam-e Istentől magamnak vagy másnak rosszat?

4. Esküdtem-e szükségtelenül?

Minden csekélységből »Isten bizony«-t mondtam?

5. Esküdtem-e hamisan, vagy kétséges dologban?

Megesküdtem olyan dologra, amiről tudtam, hogy nem igaz?

Mindezek a második parancsolat ellen való vétkek: »Istennek nevét hiába ne vegyed.« Az angyalok és szentek az égben megtartják Isten parancsát, mert szünet nélkül, nagy örömmel mondják: »Szent, szent, szent a seregek Ura, Istene.« Hát én, szegény gyönge gyermek?

III. parancs.

1. Mulasztottam-e vasárnap vagy ünnepnap magam hibájából szentmisét? Hányszor?

Aki beteg volt vagy más súlyos ok miatt nem mehetett misére, nem követett el bűnt.

2. Beszélgettem-e, nevetgéltem-e, játszottam-e szentmise alatt vagy prédikáció alatt?

3. Végeztem-e vasárnap köznapi munkát, vagy másokkal végeztettem-e?

Isten, aki olyan hatalmas, hogy az egész világot egy szavával teremtette, a hetedik napon megnyugodott és megszentelte azt. Ez a hatalmas Isten parancsolja: »Megemlékezzél róla, hogy az Úr napját megszenteljed.« És én misét mulasztottam? Én rosszul viseltem magamat a templomban?

IV. parancs.

1. Voltam-e durva, dacos szüleimmel vagy elöljáróimmal?

Mihelyt nem tetszett valami, amit szüleim, vagy elöljáróim mondtak, mindjárt durván, dacosan visszafeleltem, vagy haragomban nem szóltam hosszu ideig.

2. Kivántam-e rosszat szüleimnek vagy elöljáróimnak?

Olyankor, mikor nem teljesítették akaratomat, vagy amikor megbüntettek.

3. Gúnyoltam-e őket?

Tréfából vagy haragomban?

4. Voltam-e nekik engedetlen?

Nagy dologban, vagy kicsinyben?

Hogyan megjutalmazta Isten az egyptomi Józsefet, mivel szerette atyját, és hogyan megszégyenítette József testvéreit, mert szomoruságot okoztak atyjuknak. Isten most is parancsolja: »Atyádat és anyádat tiszteljed.«

V. parancs.

1. Csúfoltam-e másokat? Tréfából vagy haragból?
2. Gorombáskodtam-e másokkal?
3. Verekedtem-e másokkal?
4. Haragot tartottam-e valakivel?

(2–4.: Testvéreimmel vagy másokkal?)

5. Kitettem-e egészségemet vagy életemet veszedelemnek? Magas helyre másztam? Jégre mentem? Cigarettáztam?
6. Botránkoztattam-e meg valakit? Vagyis tanítottam, csábítottam-e mást bűnre? Micsoda bűnre?

Gondoljatok a szerencsétlen Saul királyra, aki magának is kárt tett egészségében és életében, Dávidot is üldözte. El is hagyta őt a jó Isten! Nem hagyja büntetés nélkül már e földön sem, aki megszegi parancsolatát: »Ne ölj.«

VI. parancs.

1. Gondoltam-e készakarva szemérmetlen dolgot?
2. Néztem-e készakarva ilyent?
3. Hallgattam-e, beszéltem-e ilyent szivesen?
4. Érintettem-e magamat v. mást szemérmetlenül?

(2–4.: Hányszor?)

Szent Imre ilyesmit nem tett sohasem. Kérte is a jó Istent, hogy segítse őt, hogy mindig szemérmetes maradhasson. Hogyan tünteti ki Isten az égben a szemérmeteseket? Ők mindig az isteni Bárány mellett vannak és új éneket énekelnek. A szemérmetlenek pedig a pokolban égnek, mert Isten parancsolja: »Ne paráználkodjál.«

VII. parancs.

1. Elvettem-e valamit szüleim engedélye nélkül? Mit?
2. Loptam-e, csaltam? Mennyit ért?
3. Tettem-e kárt? Mekkorát? Készakarva?
4. Magamnál tartottam-e más jószágát igazságtalanul? Még most sem adtam vissza?

Zakeus mindent, de mindent visszaadott azoknak, akiket megkárosított, azért is mondta neki az Úr Jézus? »Ma üdvössége lett e háznak.« Aki pedig csak egy fillérnyit megtart is máséból, nem kap bűnbocsánatot, mig vissza nem adja, mert Isten parancsolja: »Ne lopj.«

VIII. parancs.

1. Hazudtam-e? Nagy dologban? Kicsinyben?
2. Gyanusítottam-e mást bűnről elégséges ok nélkül?
3. Megszóltam-e mást? Vagyis kibeszéltem-e más hibáját szükség nélkül?
4. Rágalmaztam-e mást? Vagyis ráfogtam-e valakire olyan bűnt, amelyet az nem tett?

Nábot szőllejét és életét vesztette a hazug rágalmazók miatt »A hazug ajkak utálatosak az Úr előtt.« Azért mondja a 8. parancsolatban: »Hamis tanuságot ne szólj felebarátod ellen.«

Az anyaszentegyház 3. parancsolata:

Ettem-e saját hibámból bőjti napon husfélét? Hányszor? Azt mondja Krisztus Urunk: »Aki az anyaszentegyházra nem hallgat, legyen neked, mint a pogány.« Az anyaszentegyház pedig így szól: »Bizonyos napokon a parancsolt bőjtöket megtartsad és a huseledelektől magadat megtartóztassad.«

Főbűnök:

1. Voltam-e kevély, vagyis lenéztem-e másokat?
2. Voltam-e fösvény, vagyis mindent csak magamnak akartam?
3. Voltam-e irigy, vagyis fájt-e más szerencséje, örültem-e más kárán?
4. Voltam-e torkosságból mértéktelen evésben-ivásban?
5. Voltam-e rest a tanulásban?

Mikor lelkiismeretünket így vizsgáljuk, néhányszor azt kérdezzük magunktól, hányszor tettem? Máskor meg azt kérdezzük, nagy dologban, vagy kis dologban? mennyi kárt tettem? Azért tesszük ezt, mert nem mindegy az, hogy halálos bűnt követtünk-e el, vagy csak bocsánatost. A halálos bűnök közül ha csak egyet is elhagyunk készakarva, nem kaphatjuk meg bűneink bocsánatát, tehát a megszentelő malaszt fényessége sem szállhat lelkünkbe. Azért a halálos bűnökről jegyezzétek meg jól magatoknak, hogy azt is meg kell vizsgálni, hányszor követtétek el azokat. Ha egyszer-kétszer követtetek el halálos bűnt, akkor ugyis eszetekbe jut pontosan, hogy hányszor történt. Ha pedig sokszor, úgy vizsgáljátok meg magatokat, hogy hetenkint, vagy hónaponkint körülbelül hányszor követtétek el.

306. *Mit kell magunknak a halálos bűnökről különösen megjegyeznünk, amikor lelkiismeretünket megvizsgáljuk? Amikor lelkiismeretünket megvizsgáljuk, a halálos bűnökről különösen meg kell magunknak jegyeznünk, hogy hányszor követtük el azokat.*

(Összefoglalás.) (Miről gondolkozunk, amikor lelkiismeretünket megvizsgáljuk? Hogyon vizsgáljuk meg lelkiismeretünket? Mit kell magunknak a halálos bűnökről különösen megjegyeznünk, amikor lelkiismeretünket vizsgáljuk?)

(Alkalmazás.) A szegény tékozló fiu föl nem kelt addig, mig minden bűne eszébe nem jutott, mert nem akart egyet sem eltitkolni atyja előtt. Tudom, hogy ti is azt akarjátok, hogy minden bűn eszetekbe jusson, még a kis bűnök is, de leginkább a halálos bűnök. Legjobban teszitek, ha otthon megkéritek szüleiteket a gyónás előtt való napon, hadd mehessetek külön szobába, mert a lelkiismereteteket akarjátok megvizsgálni. De még ha nem is volna külön szobátok, akkor is megkéritek szüleiteket, hogy egy időre parancsolják meg testvéreiteknek, hogy vagy menjenek most játszani, vagy csöndben maradjanak, mert különben nem tudtok jól gondolkodni. Akkor azután szépen letérdeltek és imádkoztok a Szentlélek-Istenhez: »Jöjj el Szentlélek-Isten, hogy bűneimet tisztán és helyesen megismerhessem.« És még egy Miatyánkot is elmondtok a Szentlélek tiszteletére. Előveszitek ezeket a leirt kér-

déseket és sorban végiggondoljátok úgy, ahogyan most tettük.

Azzal is könnyebb lesz majd a lelkiismeretvizsgálás, ha mától fogva mindennap este az imádság után meggondoljátok, milyen rosszat tettetek aznap.

Aki gyakran gyónik, könnyebben és hamarabb megvizsgálja magát.

40. Lecke. (307.—316. kérdés.)

b) *A bánatról.* c) *Az erős fogadásról.*

(Előkészítés.) Mit gondoltok, mit cselekedett volna a tékozló fiu édesatyja, ha tudta volna, hol van szerencsétlen fia és mennyire fáj neki, hogy őt megszomorította? Bizonyosan elküldött volna érte valakit ilyen üzenettel: »Jöjj haza, kedves fiam, megbocsátom gonoszságodat, mert látom, hogy megbántad és többé nem akarod tenni.« Hiszen, mikor megpillantotta fiát távolról és látta milyen alázatosan, milyen szomoruan közeledik, meg sem várta, hogy bocsánatot kérjen tőle, eléje sietett és sirva nyakába borult.

Különös dolog ez, kedves gyermekek! A tékozló fiu bűnei utálatossá tették őt atyja szemében, de a bánat könnyei lemosták róla ezt az utálatosságot; lelkének fájdalma olyan volt, mint a tüz, mely leégetett minden piszkot róla úgy, hogy még jobban szerette atyja, mint azelőtt.

Mit gondoltok, van-e olyan jószivü a mennyei Atya, mint a tékozló fiu atyja volt? Hogyan szeret minket az Isten? (27. k.) Mossátok le tehát bűneiteket könnyeitekkel, égessétek le lelketekről az utálatosságot a fájdalom tüzével, és a mennyei Atya jobban fog benneteket szeretni, mint azelőtt.

(Célkitüzés.) Azt tanuljuk meg ma, mit kell tenni, ha azt akarjuk, hogy fájjon lelkünknek az a sok bűn, amelyeket elkövettünk.

(Előterjesztés.) Mikor az Úr Jézust megkötözve a főpaphoz hurcolták, Péter és János apostolok követték őt egészen a főpap udvaráig. Az udvarban a szolgák tüzet raktak és melegedtek nála; mert hideg volt. Oda ült közéjük Péter is, hogy megtudja, mi lesz Jézussal. Ekkor hozzája lépett a kapunál

őrt álló leány és így szólt: »Te is a názáreti Jézussal voltál.« Péter megijjedt és mondá: »Nem bizony, nem ismerem őt.« És megszólalt a kakas. Rövid idő mulva másik leány szólt hozzá: »Ez is a názáreti Jézussal volt.« Péter másodszor is tagadta és azt erősítette: »Nem ismerem ezt az embert.«

Körülbelül egy óra mulva Péter ismét az udvarba lépett. Ekkor a főpap szolgái így szóltak hozzája: »Valóban te is az ő tanítványai közül való vagy, hiszen te is galileai vagy, mert beszéded is elárul téged.« Péter harmadszor is tagadta, sőt meg is esküdött: »Nem ismerem ezt az embert, akiről ti beszéltek; nem tudom, mit mondotok.« Még beszélt Péter, mikor a kakas másodszor is megszólalt. Ebben a pillanatban vezették ki az Úr Jézust a törvényteremből. Jézus ránézett Péterre. Most megemlékezett Péter az Úr Jézus jövendöléséről, melyet tett neki: »Ez éjszaka, mielőtt a kakas kétszer megszólal, háromszor megtagadsz engem.«

És Péter kiment és sirt keservesen.

(Megértetés.) Péter nagyon megszomorította az Úr Jézust azáltal, hogy a főpap udvarában megtagadta őt. Háromszor egymásután mondotta, és még esküvel is erősítette: »nem ismerem ezt az embert«. Hanem azután, mikor a halálra itélt Jézus rátekintett Péterre, egyszerre eszébe jutott, mit cselekedett. »Én most új bűnt tettem a sok bűnhöz, melyekért Jézus szenved, én most magam is segítettem a gonoszoknak ütni-verni Jézust; sőt még jobban bántottam őt, mint a kegyetlen szolgák, mert azok nem tudják, mit cselekesznek, de én tudtam, hogy Jézus Isten Fia. Megtagadtam őt; elhazudtam, elesküdtem, hogy ismerem őt. Meghasad a szivem fájdalmamban. Milyen szörnyü hazugság, milyen utálatos gyávaság volt ez tőlem.«

Igy gondolkodott Péter és fájdalmában kiment a sötét éjszakába és sirt keservesen.

Miért sirt Péter? Ugy-e, azért, mert *fájt lelkének,* hogy ilyen gyáván megtagadta Jézust, hogy ilyen csunyán vétkezett; és emiatt úgy *megutálta cselekedetét,* hogy sokkal nagyobb bűnnek tartotta azt, mint a gonosz szolgákét, akik az Úr Jézust kinozták. Volt-e Péternek bánata? Hát tinektek nem fáj, hogyha eszetekbe jut a mult óráról, mennyi bűnt elkövet-

tetek? Akinek nem fáj a lelke, hogy vétkezett, aki nem utálja azt, amit elkövetett, annak nincs bánata.

307. *Mikor van bánatunk? Bánatunk akkor van, ha lelkünknek fáj, hogy vétkeztünk és ha utáljuk azt, amit elkövettünk.*

Tudta-e az Úr Jézus, hogyan siratja Péter bűnét? Mit gondolhatott akkor Jézus magában? Azt gondolta, hogy ez a Péter mégis nagyon szereti őt, és ez igen jól esett a szenvedő Jézus szivének. Mit gondoltok, ha valaki elmenne gyónni és elszámlálná minden bűnét, de semmit sem fájna lelkének, hogy vétkezett, és nem utálná rossz cselekedeteit, kapna-e a gyónásban Istentől bocsánatot? Ugy-e, a gyónás bánat nélkül semmit sem érne? Azért ne feledjétek, kedves gyermekek, mielőtt gyónni mentek, bánatot kell keltenetek szivetekben.

És pedig legjobb a bánatot mindjárt akkor fölindítani, mikor a lelkiismeretvizsgálásnál eszünkbe jutottak bűneink. A tékozló fiu is megbánta gonoszságát még ott a sertések mellett; Péter is megsiratta vétkét mindjárt, mikor az Úr Jézus szomoru pillantása eszébe juttatta bűnét. De ha valaki elfelejtené fölindítani a bánatot a gyónás előtt, akkor legalább ott bánja meg bűneit a gyóntatószékben, mikor elszámlálta a lelkiatyának. Majd tanuljátok, hogy a bűnök elszámlálása után rövid kis imádságot kell mondani, amely arra való, hogy fölindítsuk a bánatot, mielőtt a lelkiatya föloldozna bennünket.

309. *Mikor kell megbánnunk bűneinket? Bűneinket a szentgyónás előtt, vagy legalább a föloldozás előtt kell megbánnunk.*

Különben hiába mondaná a pap: »Én téged föloldozlak bűneidtől«, ha a föloldozás előtt nem volna szivetekben bánat.

Mit gondoltok, mit határozott Péter, mikor a sötét éjszakában bűnét siratta, megtagadja-e még valaha Jézust? Ugy-e, azt határozta, hogy inkább meghal, de soha többé nem teszi ezt? És hogy milyen igaz, komoly volt ez az elhatározás, abból tudjuk, hogy később, mikor Jézusért megostorozták, gyalázattal illették, nem tagadta el, hogy ismeri Jézust, hanem inkább örült, hogy szenvedhet Jézusért. Elhatározni valamit, annyit tesz, mint megfogadni; komolyan elhatározni annyi, mint erősen megfogadni. Volt-e Péternek erős fogadása, hogy

többé nem vétkezik? **314.** *Mikor van erős fogadásunk? Erős fogadásunk akkor van, ha komolyan elhatározzuk, hogy többé nem vétkezünk.*

Az erősfogadást mindjárt a bánat után kell tenni, de nem is lehet tőle elválasztani. Milyen bánata lett volna a tékozló fiunak, ha közben azt gondolta volna: kerüljek csak haza, majd akkor megint lesz pénzem, hogy mulatni mehessek? Ugy-e, mindenki azt mondaná, nem is fáj a te lelkednek, hogy pazarló voltál, hiszen megint az akarsz lenni! Akinek igazán fáj, hogy vétkezett, az utálja is a vétket, tehát nem akarja többé elkövetni.

A szentirás elmondja, hogy Jézus az Olajfák-hegyén szenvedése előestéjén maga is imádkozott, de apostolait is többször figyelmeztette, hogy imádkozzanak. Azonban az apostolok nagyon álmosak voltak és elaludtak, ahelyett, hogy imádkoztak volna. Most, hogy Péter apostol nagy bűne miatt siránkozik, eszébe jut, hogy az is hiba volt, mikor az Úr Jézus figyelmeztetése után imádság helyett elaludt. Igy gondolkodik magában: »Akkor is megszomorítottam az Úr Jézust. Ha nem volt is halálos bűn, de mégis megbántottam a szenvedő Jézust. Azután meg talán nem tagadtam volna meg az Úr Jézust, ha akkor buzgón imádkoztam volna. Fáj a lelkemnek, hogy nem iparkodtam elüzni álmosságomat és ezután nem mulasztom el imádságomat sem többé.« Tanultátok, hogy nem egyforma nagy minden bűn. Azt is tanultátok, hogy csak a halálos bűn miatt veszik el a megszentelő malaszt lelkünkről és én hozzáteszem, hogy ekkora gyermekeknek, mint ti vagytok, nem igen szokott még halálos bűnük lenni, hanem csak bocsánatos. Megbánjátok-e ti minden bűnötöket? Igen, legjobban teszitek, mert addig senki mennyországba nem mehet, mig egyetlen bocsánatos bűn is van a lelkén, hanem előbb a tisztítóhelyen le kellene azt szenvednie; de mégis nem olyan nagy baj, mintha egy halálos bűn maradna lelketeken, mert egy halálos bűnért is örök kárhozat jár.

308. *Milyen bűnöket kell okvetetlenül megbánni? Okvetetlenül meg kell bánni minden elkövetett halálos bűnt, de nagyon jó, ha bocsánatos bűneinket is megbánjuk.*

Azért is nagyon jó minden bűnt megbánni, mert ti azt

nem igen tudjátok megmondani, hogy melyik bűn halálos, melyik bocsánatos. De még ha valaki biztosan tudná is, hogy őneki nincs egy halálos bűne sem, akkor is legalább egyet okvetlenül meg kellene bánnia bocsánatos bűnei közül, bánat nélkül a bűnbánat szentsége annyi volna, mintha valaki csúfolni akarná Istent. Ilyen gyónás szentségtörés volna.

Vegyetek példát Szent Péterről, aki nemcsak azt bánta meg, hogy megtagadta Jézust, hanem azt is, hogy imádságát elaludta.

Épen így vagyunk az erősfogadással is. Legjobb, ha olyan erősfogadást teszünk, mint Szent Péter, hogy semmi bűnt, még bocsánatosat sem követünk el többé, de annyit okvetetlenül föl kell tennünk magunkban, *hogy halálos bűnt nem követünk el többé.*

Mit gondoltok, mikor Péter keservesen megsiratta bűnét, utána visszament-e ismét a főpap udvarába? Ó, kedves gyermekek, úgy irtózott Péter attól a helytől, ahol nagy bűnét elkövette, úgy félt, hogy megint megtagadja az Úr Jézust, ha visszatér Jézus ellenségei közé, hogy semmi áron vissza nem ment volna oda. Emlékeztek rá, hogy olyan helyet, ahol könynyen vétkezhetünk, bűnre vezető közeli alkalomnak mondtunk. Bűnre vezető közeli alkalom lehetnek rossz társak is, lehet valami játék is. Legalább a *halálos bűnre vezető* közeli alkalmat okvetetlenül el kell kerülni.

Mit kell tennünk, ha idegen jószág van nálunk vagy másnak szándékosan kárt okoztunk? (194. k.) Emlékeztek Zakeusra, a vámosra, hogyan megfogadta az Úr Jézusnak, hogy minden kárt, amit okozott, jóvá tesz. Ti is tegyétek föl magatokban, hogy mihelyt tehetitek, *jóvá teszitek az okozott kárt.* De azt is tanultátok, hogy nemcsak másnak vagyonában, hanem becsületében is lehet kárt tenni: megszólással, rágalmazással, gyalázással. Mit kell akkor föltennetek magatokban, hogy igazi jó erős fogadástok legyen? Ugy-e, azt, hogy legközelebb kibékültök vele bocsánatkéréssel, a rágalmat pedig visszavonjátok. Szóval, akár vagyonában, akár becsületében tettetek kárt valakinek, föl kell tennetek magatokban, hogy *az okozott kárt, amennyire lehetséges, jóváteszitek.*

315. *Mit kell az erős fogadással okvetetlenül föltennünk*

magunkban? Az erős fogadással okvetetlenül föl kell tennünk magunkban: 1. hogy többé nem vétkezünk, vagy legalább is halálos bűnt nem követünk el; 2. hogy a halálos bűnre vezető közeli alkalmakat elkerüljük; 3. hogy az okozott kárt, amennyire lehetséges, jóvátesszük.

Igy gondolkozott Péter: Milyen jó az Isten Fia, mivel a mi kedvünkért emberré lett; milyen jó volt mindenkihez az Úr Jézus, még a bűnösökhöz is; milyen jó volt különösen őhozzá, mikor megigérte neki, hogy őt teszi az anyaszentegyház fejévé; milyen jó volt tegnap este is, mikor elrendelte az Oltáriszentséget, hogy mindig velünk lehessen. Jézus szeretetreméltó. És most ő ilyen gonoszságot cselekedett, ahogy megbántotta a végtelenül jó és szeretetreméltó Jézust.

Péter apostol azért bánta bűnét, mert szerette Jézust: *szeretetből* bánta bűnét.

De azután még az is eszébe jutott, hogyan taszította Isten pokolra a gonosz angyalokat; hogyan érdemlették volna meg ősszüleink is az örök kárhozatot és most ő is olyan szörnyü bűnt követett el, hogy Isten rögtön pokolra taszíthatná. Nagy félelem fogta el szivét, azért is sirt keservesen.

Péter apostol *félelemből is* bánta bűnét, mert félt Isten büntetésétől.

Mit gondoltok, melyik bánata tetszett jobban az Úr Jézusnak? Az-e, mikor szeretetből bánta bűnét, vagy az-e, mikor félelemből bánta? Ugy-e, az, mikor szeretetből bánta? És lássátok, Péter apostol főképen szeretetből bánta bűnét. Onnan tudjuk ezt, mert mikor az Úr Jézus már régen megbocsátott neki és anyaszentegyházának főpásztorává tette őt, valahányszor meghallotta a kakas kukorékolását, mindig újra eszébe jutott bűne és mindig újra sirni kezdett nagy bánatában. Pedig ugy-e, most már nem kellett félnie, hogy e bűne miatt Isten megbünteti?

Jól jegyezzétek meg, hogy ha gyónni akarunk, kétféle okból bánhatjuk meg bűneinket: vagy szeretetből, vagy félelemből. A gyónáshoz elégséges az a bánat is, ha valaki a pokoltól való félelmében bánja meg bűneit, de gondolhatjátok, hogy sokkal többet ér az a bánat, ha főképen Isten iránt való szeretetből bánjuk meg bűneinket. Annyira tetszik a jóságos

Istennek az a bánat, amely szeretetből van, hogy még a gyónás előtt megbocsátja érte a bűneinket; de azért a gyónást nem szabad ám elmulasztani, mert az Úr Jézus rendelte a bűnbánat szentségét, az Úr Jézus akarja, hogy a papok bocsássák meg Isten helyett a bűneinket. Aki tehát nem akarna gyónni, az hiába is mondaná, hogy szeretetből bánja bűneit. Hogyan szeretné Jézust az az ember, aki nem teszi meg az ő akaratát?

A szeretetből való bánatot *tökéletes bánatnak* hivjuk; a félelemből valót pedig *kevésbbé tökéletesnek*.

Mit gondoltok, megelégedett-e volna-e az Úr Jézus azzal, ha Péter apostol csak azért bánta volna bűnét, mert szégyenlette magát a többi apostolok előtt, hogy ilyen gyáván megtagadta Jézust? Ilyen bánatot, mikor valami földi kár vagy szégyen miatt sajnáljuk bűneinket, természetes bánatnak hivunk. Ilyen bánatot a pogányok is tudnak fölkelteni, de nekünk, akik ismerjük Istent és az Úr Jézust, legalább is az örök kárhozat miatt kell bánnunk bűneinket, de még jobb, ha szeretetből bánjuk. Ezt a kétfajta bánatot természetfölötti bánatnak hivjuk.

310. *Hányféle bánattal lehet a bűnbánat szentségét méltóan fölvenni? A bűnbánat szentségét kétféle bánattal lehet méltóan fölvenni: tökéletes vagy kevésbbé tökéletes bánattal.*

311. *Mikor van tökéletes bánatunk? Akkor van tökéletes bánatunk, ha főképen szeretetből bánjuk bűneinket, mert a végtelenül jó és szeretetreméltó Istent megbántottuk azokkal.*

312. *Mikor van kevésbbé tökéletes bánatunk? Akkor van kevésbbé tökéletes bánatunk, ha bűneinket leginkább félelemből bánjuk, mert Istentől büntetést érdemeltünk.*

Ugy-e, azt mondtuk, hogy a gyónáshoz elégséges a kevésbbé tökéletes bánat is, az a bánat, ha Isten büntetésétől való félelemből bánjuk bűneinket. De megtörténhetik ám, hogy életveszedelemben vagyunk és nem vehetjük föl a bűnbánat szentségét. Például tüz támad és nem tudunk hamar menekülni; feldől a kocsi, melyen utazunk; fürdés közben rosszul leszünk; különösen pedig a katonák a háboruban örökösen életveszedelemben vannak. Ilyenkor boldog az az ember, aki szeretetből tudja bánni bűneit, vagyis aki tökéletes bánatot tud kelteni, mert a tökéletes bánattal gyónás nélkül is meg-

nyerjük bűneink bocsánatát. Épúgy, mint Szent Péter, épúgy, mint bűnbánó Magdolna.

313. *Milyen bánatot kell magunkban fölinditanunk, ha életveszedelemben vagyunk és a bűnbánat szentségét föl nem vehetjük? Ha életveszedelemben vagyunk és a bűnbánat szentségét föl nem vehetjük, akkor tökéletes bánatot kell magunkban fölindítanunk.*

De még ha nem vagytok is életveszedelemben, szeretnétek-e csak egy napig is halálos bűnben maradni? Azért addig is, mig legközelebb gyónni mehettek, indítsátok föl a tökéletes bánatot.

Csakhogy a gonoszlélek azon mesterkedik, hogy ne bánjátok meg bűneiteket, vagy ha megbánjátok is, csak földi kár, vagy szégyen miatt bánjátok. Azért a Szentlélek segítő malasztját kérjétek előbb így: »Jöjj el Szentlélek-Isten, hogy bűneimet szivből megbánhassam.«

Azután gondoljatok az Atya-, Fiu- és Szentlélek-Isten jóságára, hogy megérdemli-e Isten a mi szeretetünket. Mit tett az Atyaisten? Jó-e az Atya, szeretetreméltó-e az Atya? Mit tett a Fiuisten? Jó-e a Fiuisten, szeretetreméltó-e a Fiuisten? Mit tett a Szentlélek-Isten? Jó-e a Szentlélek-Isten, szeretetreméltó-e a Szentlélek-Isten?

Mondjátok az Úr Jézusnak az Oltáriszentségben: »Édes Jézusom, nézz én reám is szomoru nézéseddel, mint Péterre néztél a főpap udvarában, hadd fájjon szivem azért, hogy tégedet és a mennyei Atyát és a Szentlélek-Istent megbántottam!«

Kinek a jóságára gondoltok, hogy tökéletes bánatot tudjatok kelteni? Ugy-e, mind a három isteni személy jóságára és szeretetreméltóságára? Hogyan gondoltok az Atyaisten jóságára? Hogyan a Fiuisten jóságára? Hogyan a Szentlélek-Isten jóságára? Kit kértek meg, hogy nézzen rátok szomoru nézésével?

Ezután ezt mondjátok: »Ó, Istenem, teljes szivemből bánom minden bűnömet, mert azokkal téged, végtelenül jó és szeretetreméltó Istenemet, megbántottalak; erősen fogadom, hogy többé nem vétkezem és a bűnre vezető alkalmat elkerülöm.«

316. *Mely szavakkal indíthatjuk föl magunkban a tökéletes bánatot és az erősfogadást? A tökéletes bánatot és az erősfogadást e szavakkal indíthatjuk föl magunkban: »Ó, Istenem, teljes szivemből bánom minden bűnömet, mert azokkal téged, végtelenül jó és szeretetreméltó Istenemet, megbántottalak; erősen fogadom, hogy többé nem vétkezem és a bűnre vezető alkalmat elkerülöm.«*

Hátha kevésbbé tökéletes bánatot akartok fölindítani, akkor mire gondoltok? Ugy-e arra, hogy elveszett lelketekről az Isten fényessége és emiatt utálatos lett Isten előtt, és ha így meghalnátok, az örök kárhozatra jutnátok, ahol sirás, jajgatás és fogcsikorgatás van örökké? De még ha csak bocsánatos bűneitek vannak is, hol kellene azokért keservesen szenvednetek?

Ezután egészen gyónástok napjáig próbáljátok meg mindennap a Szentlélek-Isten segítségével fölindítani a tökéletes bánatot is, a kevésbbé tökéleteset is.

(Összefoglalás.) (Mikor van bánatunk? Milyen bűnöket kell okvetlenül megbánni? Mikor kell megbánnunk bűneinket? Hányféle bánattal lehet a bűnbánat szentségét méltóan fölvenni? Mikor van tökéletes bánatunk? Mikor van kevésbbé tökéletes bánatunk? Milyen bánatot kell magunkban fölindítanunk, ha életveszedelemben vagyunk és a bűnbánat szentségét föl nem vehetjük? Mikor van erősfogadásunk? Mit kell az erősfogadással okvetlenül föltennünk magunkban? Mely szavakkal indíthatjuk föl magunkban a tökéletes bánatot és az erősfogadást?)

(Alkalmazás.) Emlékezzetek, hogyan örült a tékozló fiu atyja, mikor eltévedt fia visszatért az atyai házba. Még sokkal jobban örül a mennyei Atya annak, ha látja, hogy megbánjuk bűneinket. Maga mondja az Úr Jézus: »Akkora öröm lesz mennyben egy megtérő bűnösön, mint kilencvenkilenc igazon.« (Luk. 15, 7.) A mennyei Atya vár benneteket, kedves gyermekeim. Azért figyelmeztetlek mégegyszer, ne hagyjátok bűneiteket egy napig sem bánat nélkül. Különösen esti imátok alkalmával gondoljatok vissza, milyen bűnöket követtetek el napközben és indítsátok föl a tökéletes bánatot úgy, ahogyan előbb tanultátok. Akkor minden este a jóságos mennyei Atya kezeiben hajtjátok fejeteket nyugovóra.

41. Lecke. (317.—327. kérdés.)

d) *A gyónásról.*

(Előkészítés.) Emlékezzünk lelkiismeretvizsgálásunkra. Bánjuk meg bűneinket 1. Isten szeretetéből, 2. Isten büntetésétől való félelemből. Fogadjuk meg, hogy bűneinket kerüljük, elsősorban a legnagyobbat, leggyakoribbat.

Mit kell gyónás előtt tennetek? Lelkiismeretet megvizsgálni, bánatot indítani és erős fogadást tenni.

(Célkitüzés.) Ma azt tanuljuk meg a tékozló fiu történetéből, mit kell tennünk ezután.

(Előterjesztés.) A lelkiismeretvizsgálásból megjegyezte magának a tékozló fiu, hogy micsoda rossz cselekedeteket fog elmondani atyjának.

Elindult tehát atyja háza felé. Utközben sokszor eszébe jutott, milyen nagy szégyen lesz az ránézve, ha elmondja öszszes gonoszságait, de nem törődött a szégyennel. Találkozott régi rossz társaival is, akik le akarták beszélni, hogy ne menjen atyjához, menjen inkább ismét közéjük. Csúfolták is, tréfáltak is vele. De a tékozló fiu nem is válaszolt nekik.

Mikor azután megpillantotta atyját, megdobbant a szive, mert most még jobban fájt neki gonoszsága. Oda térdelt atyja lábaihoz és érthetően szólt hozzá: »Atyám, vétkeztem az ég ellen és teellened.« És föl sem kelt addig, mig el nem mondta minden rossz cselekedetét. És nem mentegette ám magát, mint ahogyan rossz gyermekek szokták, akik mindig másokat okolnak, ha valami rosszat tettek. A tékozló fiu őszintén elmondott mindent, amivel csak megszomorította atyját. Utoljára pedig még azt is hozzátette: »Már nem vagyok méltó, hogy fiadnak nevezz, hanem csak béreseid közé fogadj be engem.«

Mikor a tékozló fiu atyja látta, hogy mennyire bánja bűnös fia gonoszságait és hogy kész még szolgák módjára szenvedni is, nemcsak megbocsátott neki, hanem büntetését is elengedte, újra fiává fogadta, nem kellett neki, mint szolgának, szenvednie. Legföljebb néha-néha érte egy kis szégyen,

ha bátyja szemére hányta előbbi gonoszságait. De a tékozló fiu ezt is szivesen elviselte, csakhogy atyja házánál lehetett.

(Megértetés.) Mit tett a tékozló fiu? Ugy-e, elment atyjához és elmondotta neki összes gonoszságait? Hát ti kinek mondjátok el bűneiteket? Ugy-e, a lelkiatyának? Kitől kapta a lelkiatya a hatalmat, hogy bűneiteket megbocsáthassa? Milyen szavakkal adott Krisztus Urunk hatalmat a püspököknek és áldozópapoknak, hogy bűnöket bocsáthassanak meg, vagy megtarthassák azokat?

De csak úgy tudhatja a lelkiatya, hogy megbocsásson-e vagy ne, ha megvalljuk bűneinket. Ezért olvassuk a szentirásban, hogy az első keresztények is elmentek Szent Pál apostolhoz, és megvallották, vagyis kibeszélték neki rossz cselekedeteiket. Ezért figyelmezteti a keresztényeket Szent Jakab apostol is: »Valljátok meg bűneiteket, hogy üdvözüljetek.« (Jak. 5, 16.)

Ugy-e, a tékozló fiu szive tele volt fájdalommal, mikor gyónt. Nektek is így kell gyónnotok. Térdelve, fájó szivvel és alázatosan, azaz töredelmesen. Akinek nem fáj, hogy Istent megbántotta és talán nevetve vallja meg bűneit, az jobban tenné, ha nem is menne gyónni. Észreveszi ám a lelkiatya is, hogy fáj-e nektek bűneitek sokasága, észreveszi, hogy alázatosan valljátok-e meg bűneiteket és csak akkor bocsátja meg Isten helyett bűneiteket, ha látja, hogy töredelmesen gyóntok. Olyanok a bűnök, mint a kötelek, vagy láncok, melyek lelketeket a pokolhoz, vagy tisztítóhelyhez kötik. Ezeket a köteleket, láncokat oldozza föl a lelkiatya, mikor Isten helyett megbocsátja bűneiteket. Azért azt mondjuk, hogy a lelkiatya föloldoz minket bűneinktől, mikor töredelmesen megvalljuk azokat, vagyis mikor gyónunk. Hogyan kell bűneinket megvallani a lelkiatyának? Töredelmesen! Hogyan mondjuk ezt más szóval? Gyónunk! **317.** *Mit cselekszünk, amikor gyónunk? Amikor gyónunk, akkor töredelmesen megvalljuk bűneinket a lelkiatyának, hogy azoktól föloldozzon minket.*

Mikor a lelkiismeretvizsgálásról tanultunk, említettem, hogy a tékozló fiunak kisebb bűnei is eszébe jutottak, de különösen arra vigyázott, hogy nagy bűneit el ne felejtse. Péter apostolról is mondottam, hogy az is fájt neki, mikor az

Úr Jézus figyelmeztetésére nem imádkozott, hanem elaludt, de sokkal jobban fájt neki, hogy megtagadta az Úr Jézust. A halálos bűnökről azt is meg kell kérdeznünk magunktól, hányszor követtük el: a halálos bűnöket okvetetlenül meg kell bánnunk mind. Épen így a gyónásban is arra kell legjobban vigyáznunk, hogy a halálos bűneinket, amelyekre emlékezünk, *mind megvalljuk* és még azt is meg kell vallanunk, *hányszor követtük el azokat.* Ugy-e, tudjátok, miért? Ha tehát valaki meggyónik három halálos bűnt, vagy akárhányat és egyet elhallgat készakarva, megkaphatja-e a megszentelő malasztot? Nem bizony, sőt még azokat sem bocsátja meg neki az Isten, amelyeket meggyónt, mert lehetetlen, hogy igazi bánata legyen annak, aki egyetlen halálos bűnt elhallgat készakarva. Az egész gyónás semmit sem ér, az egész gyónás érvénytelen, ha valaki készakarva egyetlen halálos bűnt elhallgat; annyi, mint ha nem is gyónt volna, sőt még új bűne is van, az, hogy szándékosan meg akarta csalni a lelkiatyát, aki Isten helyett hallgatja gyónását. Ilyen gyónás szentségtörés.

318. *Mit kell okvetetlenül meggyónnunk? Okvetetlenül meg kell gyónnunk halálos bűneinket, amelyekre emlékezünk és azt is meg kell mondanunk, hogy hányszor követtük el azokat.*

Azért kérdezzük magunktól a lelki tükörben — nézzétek csak meg — a hamis eskünél, a szentmise mulasztásnál, a szemérmetlenségnél, a bőjtön való husevésnél, »hányszor tettem?« Ezért kérdezzük az V. parancsolatnál: »milyen bűnt követett el valaki énmiattam, mert ha nagy bűnre tanítottam mást, akkor magamnak is nagy bűnöm van«. Ezért kérdezzük a VII. parancsolatnál: »mennyit ért, amit loptam? mekkora kárt tettem? mert ettől függ, nagy bűnöm van-e, vagy csak bocsánatos«. Elég volna-e tehát, ha valaki azt gyónná, hamisan esküdtem? Mit kell még megvallania? Vagy ha valaki azt gyónná, rosszra tanítottam mást? Mit kellene még megvallania? Vagy ha valaki azt gyónná, szemérmetlenül érintettem magamat? Mit kellene még megvallania? Vagy ha valaki azt gyónná, loptam, kárt tettem? Mit kellene még megvallania?

Szóval vigyázzatok arra, hogy bűneiteket úgy gyónjátok

meg, hogy a lelkiatya megérthesse belőle, milyen bűnötök van, nagy-e, bocsánatos-e? A gyónásnak *érthetőnek* kell lennie. Érthetően meg kell mondanotok, mekkora bűnt követtetek el. Persze, aki azt akarja, hogy gyónása érthető legyen, annak nem szabad semmit sem eltitkolnia, nem szabad magát mentegetnie, nem szabad bűnét szépítgetnie. Azt mondjuk, hogy *őszintén* meggyónja bűneit. Tehát őszintén és érthetően kell bűneinket meggyónnunk.

319. *Hogyan kell bűneinket meggyónnunk? Bűneinket őszintén és érthetően kell meggyónnunk.*

Ez nem könnyü dolog ám! A tékozló fiu nem törődött sem a rossz társakkal, sem szégyennel, hanem őszintén és érthetően megvallotta bűneit atyjának. Titeket is csábít majd a gonoszlélek, hogy hallgassatok el valamit, szégyenérzet is támad sziveteKben, különösen, ha nagyobb bűnt kell meggyónnotok, de ne törődjetek a gonoszlélek csábításával, ne törődjetek a szégyennel se, nehogy szentségtörő legyen a gyónástok. És azután a lelkiatya előtt nem is kell magatokat szégyenelnetek. Tudja ám a lelkiatya nagyon jól — hiszen már sok embert meggyóntatott — hogy milyen könnyen vétkeznek az emberek. És ne gondoljátok ám, hogy a lelkiatya haragszik rátok, akármilyen csunya nagy bűnt gyóntok is meg, inkább az őrzőangyaltokkal együtt örül és hálát ad a jó Istennek, hogy ez a kis gyermek őszintén és érthetően megvallotta bűnét. Gyónás után pedig, nemcsak hogy senkinek el nem mondja, hogy mit gyóntatok neki, hanem még maga is iparkodik elfelejteni. Azért, ha gyónás után találkoztok a lelkiatyával, az már nem emlékszik másra, csak arra az egyre, hogy ti gyónni voltatok és lelketek megtisztult a bűnöktől, és ezért jobban szeret benneteket, mint azelőtt.

Hátha mégis megtörtént, hogy valaki szándékosan elhallgatott valamely halálos bűnt, hogyan teheti ezt a szentségtörést jóvá? Úgy, hogy nemsokára ismét elmegy gyónni és akkor őszintén és töredelmesen megvallja, hogy a mult gyónásában szándékosan kihagyott egy halálos bűnt. Mit gondoltok, a többi bűneit is újra meg kell vallania, melyeket már a mult gyónásában is meggyónt? Igenis, meg valamennyit! Mert a gyónása érvénytelen volt, tehát egy bűnét sem bocsá-

totta meg Isten. Sőt még azt is meg kell mondania, hogy volt-e ilyen bűnös lélekkel áldozni.

321. *Mit kell annak tennie, aki szent gyónásában szándékosan hallgatott el valamely halálos bűnt? Aki a szent gyónásban szándékosan hallgatott el valamely halálos bűnt, annak a következő szent gyónásban meg kell azt mondania és előbbi gyónását egészen meg kell ismételnie.*

Megtörténhetik az is, hogy valaki valamely halálos bűnét kifelejti; vagy azt, hogy többször is elkövette azt a halálos bűnt; vagy azt, hogy nagy kárt tett. Akármilyen fontos dolgot felejt ki valaki szent gyónásából a saját hibáján kivül, arról nem tehet, azért a jó Isten megbocsátja neki minden bűnét, még azt is, amelyet kifelejtett, csak a következő gyónásban meg kell mondania, hogy mit felejtett ki a multkor. A többi bűnöket nem kell újra meggyónnia, csak azt, amit kifelejtett. Ha tehát még áldozás előtt eszébe jut, hogy valami fontos dolgot kifelejtett, mehet-e azért áldozni? Igenis, mehet! Nincs más kötelessége, mint csak az, hogy a következő gyónásban — akármikor lesz is — meg kell mondania azt a kifelejtett fontos dolgot. Persze a bánatot fölindítja addig is.

320. *Mit kell annak tennie, aki a szent gyónásban a saját hibáján kivül elfelejtett valami fontos dolgot megmondani? Aki a szent gyónásban saját hibáján kivül elfelejtett valami fontos dolgot megmondani, annak a következő szent gyónásban meg kell azt mondania.*

Kedves gyermekek, sokszor imádkozzatok, hogy a jó Isten kegyelmével segítsen benneteket őszinte gyónásra, hogy soha szándékosan el ne hallgassatok halálos bűnt. Mert van ám olyan szerencsétlen gyermek — szerencsére csak ritkán — aki több gyónásában is elhallgat egy-egy halálos bűnt. Ugy-e, ha az ilyen szerencsétlen gyermek jóvá akarja tenni többszörös szentségtörését, akkor minden gyónását egészen meg kell ismételnie. Ilyen gyónást általános gyónásnak, vagy *egyetemes* gyónásnak hivunk. **322.** *Hogyan nevezzük azt a gyónást, melyben több gyónásunkat megismételjük? Azt a gyónást, amelyben több gyónásunkat megismételjük, egyetemes gyónásnak nevezzük.*

323. *Kinek kell egyetemes gyónást végeznie? Egyetemes gyónást annak kell végeznie, aki egyszer vagy többször érvénytelenül gyónt.*

Mások meg azért végeznek egyetemes gyónást, hogy erősebb legyen a bánatuk és erős fogadásuk. Ezeknek nem okvetetlenül kellett egyetemes gyónást végezniök, de azért mégis hasznos volt, tanácsos volt. Majd ha már sokszor gyóntatok, ti is látjátok, hogy hosszabb idő mulva tanácsos nektek is egyetemes gyónást végeznetek.

A tékozló fiu magaviselete megtanit benneteket arra is, hogyan kell viselkednetek, mikor majd gyónni mentek. Ti is viselkedjetek már otthon is és az utcán is komolyan, de különösen a templomban ne nézegessetek mindenfelé, ne beszélgessetek, hanem szép csöndesen várjátok meg, mig a sor rátok kerül, hogy beléphessetek a gyóntatószékbe. És ha hoszszabb ideig kell várnotok, gondoljátok újra végig bűneiteket, indítsatok bánatot és erősfogadást. Ott van az Úr Jézus az Oltáriszentségben és figyel benneteket úgy, mint ránézett Péterre a főpap udvarában. Annál jobb, mennél többször megbánjuk bűneinket és mennél többször teszünk erősfogadást.

Mikor belépünk a gyóntatószékbe, »dicsértessék«-kel köszöntünk, keresztet vetünk magunkra és mondjuk: »Kiskoromtól fogva, — vagy, aki már gyónt — utolsó gyónásomtól fogva ezeket a bűnöket követtem el.« »Utoljára gyóntam:...«

324. *Hogyan kezdjük meg a szent gyónást? A szent gyónást úgy kezdjük meg, hogy keresztet vetünk magunkra és mondjuk: »Kiskoromtól fogva, ezeket a bűnöket követtem el.« Vagy »utolsó gyónásomtól fogva ezeket a bűnöket követtem el. Utoljára gyóntam...«*

Mikor már minden bűnötöket meggyóntátok, ismét bánatot és erősfogadást kell szivetekben keltenetek e szavakkal: »Teljes szivemből bánom minden bűnömet, mert azokkal a végtelenül jó és szeretetreméltó Istent megbántottam; erősen fogadom, hogy többé nem vétkezem és a bűnre vezető alkalmakat elkerülöm. Kérek üdvös elégtételt és föloldozást.«

325. *Mit kell mondanunk, miután bűneinket meggyóntuk? Miután bűneinket meggyóntuk, ezt kell mondanunk: »Teljes szivemből bánom minden bűnömet, mert azokkal a*

végtelenül jó és szeretetreméltó Istent megbántottam; erősen fogadom, hogy többé nem vétkezem és a bünre vezető alkalmakat elkerülöm. Kérek üdvös elégtételt és föloldozást.«

Utoljára a tékozló fiu kész volt bűneiért szenvedni is. Ugy-e, így szólt: »nem vagyok méltó, hogy fiadnak nevezz, hanem csak béreseid közé fogadj be engem«. Mi is fölindítjuk mégegyszer a bánatot és erősfogadást: »Teljes szivemből bánom minden bűnömet...« És ezt mondjuk: »Kérek üdvös elégtételt.« Pl. valami imádságot, bőjtöt, alamizsnálkodást. Arra kérjük tehát a lelkiatyát, hogy mondja meg, mit tegyünk, vagyis adjon üdvös elégtételt. És föloldozást kérünk a lelkiatyától, vagyis arra kérjük őt, hogy Isten helyett bocsássa meg bűneinket, mert ez a föloldozás. És a lelkiatya néhány szóval *int* bennünket, hogyan kerüljük el a bűnöket és ezt figyelmesen meg kell hallgatni, azután föladja az *elégtételt,* ezt jól meg kell jegyezni és végre *föloldoz* bennünket e szavakkal: »Föloldozlak bűneidtől az Atyának és Fiunak és Szentlélek-Istennek nevében. Amen.« A föloldozás szavait latin nyelven mondja ugyan, de megtudhatjátok, hogy mikor oldoz föl benneteket a keresztvetésről, melyet rátok tesz. Vessetek ti is keresztet ugyanakkor, mert abban a pillanatban tisztul meg lelketek a bűnöktől és abban a pillanatban ékesíti föl a megszentelő malaszt fényessége.

326. *Mit tesz a lelkiatya a szent gyónás végén? A lelkiatya a szent gyónás végén alkalmas intés után elégtételt ad föl a gyónónak, azután föloldozza őt büneitől.*

Keresztvetés után fölkeltek, »dicsértessék«-kel köszöntötök és kiléptek a gyóntatószékből. És hogy a *föladott elégtételt* el ne felejtsétek, legjobb azt mindjárt *elvégezni* a templomban. Azonkivül pedig képzeljétek el a tékozló fiu örömét. Ti is a gyónás után *adjatok hálát Istennek,* hogy bűneiteket megbocsátotta.

327. *Mit kell tennünk a szent gyónás után? A szent gyónás után: 1. hálát kell adnunk Istennek, hogy bűneinket megbocsátotta; 2. el kell végeznünk a lelkiatyától föladott elégtételt.*

Imakönyvetekben találtok imádságot szent gyónás előtti időre is és utána való időre is. De legjobb, ha ezt csak akkor

veszitek elő, mikor már magatok eszéből és szivéből megköszöntétek Isten jóságát. És mikor hazamentek, gondoljatok arra sokszor, hogyan viselkedett a tékozló fiu azután, hogy atyja újra fiává fogadta. Ti is úgy viselkedjetek.

(Összefoglalás.) (Mit cselekszünk, mikor gyónunk? Mit kell okvetlenül meggyónnunk? Hogyan kell bűneinket meggyónnuk? Mit kell annak tennie, aki a szent gyónásban saját hibáján kívül elfelejtett valami fontos dolgot megmondani? Mit kell annak tennie, aki a szent gyónásban szándékosan hallgatott el valamely halálos bűnt? Hogyan nevezzük azt a gyónást, amelyben több gyónásunkat megismételjük? Kinek kell egyetemes gyónást végeznie? Hogyan kezdjük meg a szent gyónást? Mit kell mondanunk, miután bűneinket meggyóntuk? Mit tesz a lelkiatya a szent gyónás után? Mit kell tennünk a szent gyónás után?)

(Alkalmazás.) Jöjjön ki, N. N., végigcsináljuk, mit kell tenni és mondani a szent gyónás előtt és után. Ide ülök az asztalhoz, mintha ez volna a gyóntatószék... Ne felejtsétek azonban, hogy jól meg kell vizsgálni a lelkiismeretet, különben könnyen kifelejthettek valami bűnt; szivből meg kell bánni azokat, mint Szent Péter és bűnbánó Magdolna, erősen meg kell fogadni, hogy többé nem vétkeztek. És csak azután mehettek a templomba a lelkiatyához. Arra pedig előre is készüljetek el, hogy bátran és őszintén megvallotok minden bűnt és semmi áron el nem hallgattok szándékosan egyet sem. Kérjétek ezért a Szentlélek-Istent és valahányszor templomban vagytok, az Úr Jézust is az Oltáriszentségben.

42. Lecke. (328.—331. kérdés.)

e) *Az elégtételről.* f) *A búcsuról.*

(Előkészítés.) Minden büntetést elenged Isten a szentgyónásban? Ugy-e, tanultuk, hogy elengedi az örök büntetést, és az ideigtartó büntetés egy részét; de ideigtartó büntetésünk marad még a szent gyónás után is, melyet vagy ezen a világon, vagy a tisztítóhelyen kell leszenvednünk. Eleget szenvedett helyettünk az Úr Jézus azért, hogy Isten elengedje az örök büntetést, úgy illik, hogy az ideigtartó büntetéseinket mi magunk szenvedjük le részben.

A jó Isten ezerféleképen is küldhet ránk ideigtartó büntetést. És ha valaki olyan szerencsés volna, hogy e világon semmi baj nem érné, majd akkor a tisztítóhelyen kell kinos tüzben szenvednie, mig csak eleget nem szenvedett, amennyit az igazságos Isten kiszabott rá **bűneiért.**

Az Úr Jézus hatalmat adott az anyaszentegyház előljáróinak arra, hogy még az ideigtartó büntetéseinket is elengedhesse Ugy-e, azt mondotta az apostoloknak: »Amit föloldoztok a földön, föl lesz oldozva a mennyekben is.«

(Célkitüzés.) Azt tanuljuk meg ma, hogyan engedi el az anyaszentegyház a gyónás után megmaradt ideigtartó büntetéseinket.

(Előterjesztés.) Szent Pál apostolnak a korintusiakhoz irt levelében olvassuk, hogy egy korintusi embert valami utálatos nagy bűnért úgy büntetett meg, hogy kizárta a keresztény hivek társaságából, vagyis az anyaszentegyházból. Hosszu ideig, éveken át nem mehetett templomba, nem áldozhatott, sőt még beszélni sem volt szabad vele; imádkoznia, bőjtölnie kellett, durva szőrruhában kellett járnia — olyanformán, mint a niniveiek, mikor bűnbánatot tartottak. — Egy idő mulva meghallotta Szent Pál, hogy ez az ember igen szorgalmasan vezekel, azért megint irt a korintusi püspöknek, hogy a többi hátralevő bűnbánati cselekedeteket elengedi annak az embernek Jézus nevében; legyen vége bűnbánatának, másképen vezeklésének.

Amit Szent Pál apostol tett a korintusi emberrel, azt tették más püspökök és papok is azokkal, akik gyónni voltak, elégtételt adtak föl nekik. Még pedig ha sok és nagy bűneik voltak, évek hosszu sorára, ha kevesebb és kisebb bűnöket gyóntak, egy évre, vagy még rövidebb időre. Megtörtént az is, hogy ha valakinek igen nagy bűnei voltak, egész életére bűnbánatot, vagyis vezeklést rendelt neki a püspök a szent gyónáskor. Ilyennek tehát egész életén át tilos volt templomba járnia, áldoznia; egész életén át bőjtölnie kellett és szőrruhában járnia. Ha azonban azt látta a püspök, hogy igen buzgón vezekel az illető, különösen pedig ha egy szentéletü keresztény könyörgött érette a püspöknél, akkor a hátralevő bűnbánati cselekedeteket elengedte neki Jézus nevében, Jézustól

kapott hatalmából épen úgy, mint Szent Pál apostol is elengedte a korintusi embernek a hátralevő vezeklést.

(Megértetés.) Mit gondoltok, miért rendelt Szent Pál apostol a korintusi embernek olyan szigoru vezeklést? Ugy-e azért, mert tudta, hogy az a korintusi ember nagy bűne miatt sok ideigtartó büntetést érdemel az igazságos Istentől. Mert igaz ugyan, hogy a szent gyónásban megbocsátotta neki Isten a nagy bűnét, az örök büntetést elengedte neki, de az ideigtartó büntetésnek csak egy részét. Azt akarta tehát Szent Pál, hogy az a korintusi ember tartson bűnbánatot és ezzel szenvedje le azt az ideigtartó büntetést, amelyet az igazságos Isten rászabott.

Ma is csak így van ám, kedves gyermekek. A szent gyónásban megbocsátja Isten bűneinket, elengedi az örök büntetést, de az ideigtartó büntetések egy része gyónás után is megmarad. A mult órán már tanultátok, hogy a lelkiatya valami jó cselekedetet ád föl nekünk a szent gyónásban, amelyet elégtételnek nevezünk. Most már értitek ugy-e, mi végett ad föl a lelkiatya elégtételt? Hanem azt is láthatjátok, hogy manap senkinek sem ad föl a lelkiatya olyan nagy elégtételt, mint a régi keresztényeknek adtak. Néhány »Miatyánkot« egy kis böjtöt, kevéske alamizsnaadást szoktak ma a lelkiatyák föladni elégételnek. Mit gondoltok, ilyen kevéske elégtételért elenged-e Isten annyi ideigtartó büntetést, mint amennyit a régi keresztényeknek elengedett az évekig tartó és nehéz elégtételért? Nem bizony! Isten ma is olyan igazságos, mint régente volt! Ha tehát most ilyen kevés elégtételt ad föl a lelkiatya, akkor kevés ideigtartó büntetést enged el érte az Isten. Mi lesz akkor a többi ideigtartó büntetésünkkel? Kedves gyermekek, vagy a magunk jószántából végzünk még jó cselekedeteket: imát, bőjtöt, alamizsnaadást, vagy pedig megmaradnak ideigtartó büntetéseink és akkor az Isten fog bennünket megbüntetni vagy ezen a világon, vagy a tisztítóhelyen Melyik lesz keservesebb? Jól jegyezzétek tehát meg, ne elégedjetek meg azzal a csekélyke elégtétellel, melyet a lelkiatya föläd, hanem még azonkivül is mennél több jó cselekedetet végezzetek.

328. *Mi végett ad föl a lelkiatya elégtételt? A lelkiatya*

avégett ad föl elégtételt, hogy Isten az ideigtartó büntetéseknek legalább egy részét elengedje nekünk, amikor a földott jó cselekményeket elvégezzük.

Hogy mennyi ideigtartó büntetésünk marad a gyónás után, és hogy ebből mennyit törlesztünk az elégtétellel vagy máskép vezekléssel, csak a jó Isten tudja. Azt azonban gondolhatjuk, hogy a bűneink számától és nagyságától függ az ideigtartó büntetés száma és nagysága, a törlesztés meg a vezeklésünk nagyságától. Tegyük föl, hogy Szent Pál tiz évi vezeklést szabott ki a korintusi emberre, és hogy ezért Isten minden ideigtartó büntetését elengedte volna.

De nézzétek csak, mi történt? Mikor az a korintusi ember néhány évig buzgón vezekelt, Szent Pál Jézus nevében elengedte neki a hátralevő vezeklést. Ha pl. a harmadik év végén engedte el neki Szent Pál a hátralevő jó cselekedeteit, akkor ugy-e hét évi jó cselekedeteket engedett el neki? Mit gondoltok, mi lett azokkal az ideigtartó büntetésekkel, melyeket Isten épen a hátralevő hét évi jó cselekedetekért akart a korintusi embereknek elengedni? Itt van, kedves gyermekek, a nagy dolog. A jó Isten Szent Pál szavára elengedte azokat az ideigtartó büntetéseket is, amelyekért a korintusi embernek még hét évig kellett volna jó cselekedeteket végeznie. Jézus Krisztus így szólt az apostolokhoz: »Amiket föloldoztok a földön, föl lesznek oldozva a mennyekben is.«

Mit gondoltok, ingyen engedi el Isten a szent gyónásban az örök büntetést? Kedves gyermekek, Isten semmit sem enged el ingyen, mert Isten végtelenül igazságos. Jól tudjátok, hogy az Úr Jézus kedvéért, az Úr Jézus szenvedése és halála kedvéért engedi el Isten az örök büntetést a szent gyónásban. Úgy kell azt képzelni, hogy a lelkiatya a szent gyónásban így szól Istenhez: »Ez a bűnös halálos bűne miatt örök büntetést érdemelt volna, de én az ő örök büntetése helyett Jézus Krisztus halálával fizetek meg neked, Istenem.« És Isten elfogadja Jézus halálát a bűnös ember örök büntetése helyett, azért, mert Jézus halála végtelen sokat ér Isten előtt.

Ugyanez történt akkor is, mikor Szent Pál Isten helyett elengedett a korintusi embernek annyi ideigtartó büntetést, amennyiért még hét évig kellett volna neki jót cselekednie.

Igy szólt Szent Pál Istenhez: »Ez a buzgó korintusi ember ugyan még annyi büntetést érdemel Tetőled, hogy hét évig kellene jót cselekednie, de én Jézus nevében megfizetek helyette magának az Úr Jézusnak jó cselekedeteivel.« És Isten elfogadja Jézus jó cselekedeteit a bűnbánó ember jó cselekedetei helyett.

Mikor a szentek egyességéről volt szó, tanultuk, hogy az Úr Jézus halála és egyéb jó cselekedetei végtelen sokat érő drága kincsek, melyeket az Úr Jézus rábizott az anyaszentegyházra Azt is tanultuk, hogy az Úr Jézus érdemein kivül még a boldogságos Szűz Mária jó cselekedetei és más szentek jó cselekedetei is benne vannak az anyaszentegyház kincses házában Ez a kincstár, akármennyit fizet belőle az anyaszentegyház a mi örök büntetésünk helyett a gyónásban és ideigtartó büntetéseink helyett a gyónáson kivül, sohasem fogy ki, mert Jézus érdemei végtelenek és a boldogságos Szűz Mária és más szentek érdeme is igen sok.

Azt mondottam elbeszélésemben, hogy nemcsak Szent Pál engedte el a korintusi embernek a kiszabott elégtétel hátralevő részét, hanem más püspökök és papok is, különösen szentéletü emberek kérésére. Ilyenkor a püspök e szentéletü emberek jó cselekedeteivel fizetett Istennek a bűnbánó helyett, mert ugy-e, azok a jó cselekedetek is benne voltak az anyaszentegyház kincstárában.

Mit engedett el Szent Pál a korintusi embernek a gyónáson kivül? Ugy-e, hét évi jó cselekedetet és annyi ideigtartó büntetést, amennyit Isten hét évi jó cselekedetért elengedett volna neki?

Ezt az elengedést búcsunak hivjuk. Szent Pál búcsut adott a korintusi embernek, amikor Isten helyett elengedett neki a gyónáson kivül bizonyos nagyságu ideigtartó büntetést.

329. *Mi a búcsu? A búcsu az ideigtartó büntetések elengedése a szent gyónáson kivül.*

Mondottam, hogy nem tudjuk biztosan, vajjon a korintusi embernek annyi ideigtartó büntetése volt-e még hátra, hogy épen tiz évi jó cselekedetért engedte volna el neki Isten. Csak azt tudjuk, hogy Isten annyi ideigtartó büntetést enge-

dett el neki, mintha a többi hét éven is vezekelt volna. Ez a mértéke a búcsunak! Szent Pál tehát a korintusi embernek hét évi búcsut adott. Ha pl. Szent Pál csak egy évi jó cselekedeteket, vagyis egy évi vezeklést engedett volna el a korintusinak, akkor egy évi búcsut adott volna. És ez az egy évi búcsu azt jelenti, hogy Isten annyi ideigtartó büntetést engedett el a korintusinak Szent Pál szavára, mint ha egy évig vezekelt volna.

Szent Pál apostol megtehette volna azt is, hogy elenged a korintusi hivőnek minden vezeklést. Hogy mennyi vezeklés lett volna szükséges az összes ideigtartó büntetések leszolgálására, azt Szent Pál sem tudhatta, de azt mondhatta volna: »nem kell vezekelned semmit, majd én megfizetek a jó Istennek összes ideigtartó büntetéseidért az anyaszentegyház kincstárából«. Ez teljes búcsu lett volna. Teljes a búcsu, amikor a megérdemelt ideigtartó büntetésektől egészen megszabadulunk. De mivel Szent Pál a korintusi embert csak annyi ideigtartó büntetéstől szabadította meg, amennyit az még hét évi vezekléssel leszolgált volna, azért nem is adott neki teljes búcsut, hanem hét évi búcsut.

330. *Hányféle a búcsu? A búcsu kétféle: 1. teljes búcsu, amikor a megérdemelt ideigtartó büntetésektől egészen megszabadulunk; 2. nem teljes búcsu, amikor az ideigtartó büntetéseknek csak egy részétől szabadulunk meg.*

Nézzétek meg a katekizmus első lapját. Ott van a katolikus köszöntés és alatta: »100 napi búcsu«. Mit jelent ez? Azt, kedves gyermekek, hogy aki szépen köszönt: »Dicsértessék a Jézus Krisztus!« 100 napi búcsut nyer, vagyis annyi ideigtartó büntetésének elengedését, mint ha 100 napig vezekelne imában, bőjtben, szőrruhában. Gondoljátok el: 100 napig vezekelni! Egy napi bőjt is nehéz! És ez a néhány kedves szó annyit ér, mint ha 100 napig vezekelnétek. Gondoljatok rá, valahányszor »dicsértessék«-kel köszöntötök, hogy 100 napi búcsut akartok nyerni.

Köszönjétek meg az irgalmas Jézusnak, hogy végtelen sok érdemeit és a szentek érdemeit rábizta az anyaszentegyházra és hatalmat adott neki, hogy azokkal megfizethessen a mi ideigtartó büntetéseink helyett az igazságos Istennek. Re-

mélem, ezentúl sokszor szivesen kerestek imakönyvetekben olyan imákat, melyekhez az anyaszentegyház búcsut kötött.

Mit gondoltok, Szent Pál apostol adott volna-e búcsut a korintusi embernek, ha az meg sem bánta volna, meg sem gyónta volna nagy bűnét? Akinek örök büntetés jár, mert nagy bűne van, hogyan lehetne ideigtartó büntetéseit elengedni? Először gyónja meg halálos bűnét, szerezze meg az örök büntetés elengedését, csak azután lehet elengedni a gyónás után megmaradt ideigtartó büntetéseit. Ha tehát búcsut akarunk nyerni, akkor lelkünknek tisztának kell lennie a halálos bűnöktől. De még mást is kell tenni. Nem elég csak ránézni, hanem el is kell imádkozni, ki kell mondani az imádság szavait, nem ám csak gondolni. Az igaz, hogy nem okvetlenül kell hangosan mondani, de legalább úgy, hogy szátok mozogjon. *(Mutatom és hang nélkül, de mégis szótagolva elimádkozom.)* Ezt az anyaszentegyház rendelte így. Az anyaszentegyháznak van joga megmondani, kijelölni a jó cselekedeteket, amelyekért búcsut nyerhetünk, ha pontosan elvégezzük. Ezek a jó cselekedetek lehetnek: imádság, templomlátogatás, alamizsnaadás, szent gyónás, szent áldozás stb.

331. *Mi szükséges ahhoz, hogy búcsut nyerhessünk? Hogy búcsut nyerhessünk, ahhoz szükséges, 1. hogy lelkünk a halálos bűnöktől tiszta legyen; 2. hogy az anyaszentegyháztól kijelölt jó cselekedeteket pontosan elvégezzük.*

Azt könnyen beláthatjátok, hogy teljes búcsut csak akkor nyerhetünk, ha lelkünk minden bocsánatos bűntől is tiszta. Mert ha pl. valaki meggyónt és megáldozott, de egyetlen bocsánatos bűnt szándékosan nem gyónt meg, a gyónása azért érvényes, de azt az egyetlen bocsánatos bűnt nem bocsátja meg neki Isten. Addig pedig nem engedheti el neki azért a bocsánatos bűnért járó ideigtartó büntetést sem. Teljes búcsut rendszerint csak azzal a föltétellel ad az anyaszentegyház, hogy meggyónunk és megáldozunk és még a római pápa szándékára imádkozunk. Igy pl. aki Jézus szent neve ünnepén (7. lecke) vagy az utána következő héten valamely napon meggyónik, megáldozik és a pápa szándékára imádkozik, teljes búcsut nyer. Épen így Szűz Mária nevenapján, szept. 12-én is és a rákövetkező egész héten át.

Legtöbb búcsunál azt is megengedte az anyaszentegyház, hogy a tisztítóhelyen szenvedő lelkekért fölajánljuk. Hiszen tanultuk is, hogy a szenvedő lelkeken búcsukkal segíthetünk. (117. k.)

(Összefoglalás.) (Mi végett ad föl a lelkiatya elégtételt? Mi a búcsu? Hányféle a búcsu? Mi szükséges ahhoz, hogy búcsut nyerhessünk?)

(Alkalmazás.) Megtanultátok ma, hogy az a kis elégtétel, amelyet a lelkiatya fölad a gyónásban, nem elég arra, hogy Isten minden ideigtartó büntetésünket elengedje. Ugy-e, a régi keresztények mennyit imádkoztak, bőjtöltek, alamizsnát osztottak, sőt még szőrruhában is jártak, csak hogy kiérdemeljék ideigtartó büntetéseik elengedését. Ne is elégedjetek meg ti se azzal az elégtétellel, melyet a lelkiatya fölad. Egy kicsit többet imádkozni; néhányszor napközben is a templomba bemenni és az Úr Jézust köszönteni; ha valami nagyon izlik, evés közben azt gondolni: »nem eszem többet«; reggel az első keltegető szóra — akármilyen nehezünkre esik is — rögtön fölkelni; ha valaki bánt, békésen eltürni; ilyen jó cselekedeteket mindennap tehettek. Leginkább pedig iparkodjatok búcsut nyerni, mert a búcsuban az Úr Jézus érdemeit és a szentek jó cselekedeteit számítja be nektek a jó Isten. Nyerjünk most is búcsut, mondjátok: »Dicsértessék a Jézus Krisztus — mindörökké. Amen.«

43. Lecke. (332.—339. kérdés.)

Az utolsó kenetről.

(Előkészítés.) Melyik szentségben kapjuk meg először a természetfölötti élet fényességét? A keresztségben. Melyik szentségben erősödik meg a természetfölötti életünk annyira, hogy hitünket állhatatosan valljuk és hitünk szerint éljünk? A bérmálásban. Melyik szentségben táplálja Jézus lelkünk természetfölötti életét? Az Oltáriszentségben. Melyik szentségben kapjuk vissza természetfölötti életünket, ha azt halálos bűn által elvesztettük? A bűnbánat szentségében. Csak Isten Fia tudta ilyen bölcsen kigondolni, mire van az ember-

nek szüksége földi életében, hogy a megszentelő malaszt által Isten fogadott fia maradhasson és az örök boldogságot megnyerhesse. Tudjátok, hogy a gonoszlélek gyülöl minket, ha a megszentelő malaszt isteni fényessége lelkünkben van, és irigykedik ránk, hogy látni fogjuk a végtelenül szép Istent a mennyországban.

A jó Isten megengedi a gonoszléleknek, hogy bennünket csábítson. Van idő minden ember életében, mikor a gonoszlélek legjobban támad. Mit gondoltok, mikor? Akkor, mikor már kevés ideje van, hogy magához csábítson bennünket, mikor attól fél, hogy meghalunk a megszentelő malaszt állapotában, mikor tehát nagyon betegek vagyunk. Ekkor van ám még csak nagy szükségünk Isten kegyelmére! És lássátok, az irgalmas Jézus gondoskodott rólunk erre a veszedelmes időre. Külön szentséget rendelt a nagybetegek számára.

(Célkitüzés.) A betegek szentségéről fogunk ma tanulni.

(Előterjesztés.) Jézus egyszer Kafarnaum városában tanított egy házban. Az egész ház, sőt még a folyosó is tömve volt hallgatókkal. Négy ember inaszakadt beteget hozott az Úr Jézushoz ágyon. Mivel azonban a nagy tolongásban nem férhettek Jézushoz, kivülről fölvitték a ház lapos tetejére, kinyitották és a beteget ágyastul Jézus elé eresztették le. Mikor Jézus látta hitüket, így szólt az inaszakadthoz: »Bizzál, fiam, megbocsáttattak bűneid.«

Voltak a hallgatók között farizeusok és irástudók. Ezek közül néhányan így gondolkoztak: »Ez káromolja Istent; mert ki bocsáthatná meg a bűnöket más, mint Isten?« Jézus látta gondolatukat, azért így szólt: »Miért gondoltok szivetekben ilyen gonoszságot?« És hogy megmutassa, hogy az Emberfiának van hatalma a földön bűnöket megbocsátani, így szólt az inaszakadthoz: »Kelj föl, vedd ágyadat és menj haza.« És az inaszakadt fölkelt és hazament.

Jézus máskor és többször megmutatta, mennyire szereti a betegeket. Leginkább pedig azzal mutatta ezt meg, mivel számukra külön szentséget rendelt. A szentirásban, Szent Jakab apostol levelében ezeket olvassuk: »Beteg valaki közületek? hivassa el az egyházi szolgákat és ezek imádkozzanak fölötte, megkenvén őt olajjal az Úr nevében; és a hitből jött

imádság megszabadítja a beteget és megkönnyebbíti őt az Úr, és ha bűnökben van, megbocsáttatnak neki.« (5, 14. 15.)

(Hol történt az inaszakadt meggyógyítása? Hogyan vitték Jézus elé? Volt nekik erős hitük? Mit mondott Jézus az inaszakadtnak legelőször? »Bizzál, fiam, megbocsáttattak bűneid.« Mit gondoltak erre a farizeusok és az irástudók? Látta-e Jézus gondolatukat? Hogyan mutatta meg, hogy van hatalma bűnöket megbocsátani? Mivel mutatta meg Jézus, hogy most is szereti a betegeket? Szentséget rendelt nekik! Honnan tudjuk ezt? Mit mond Szent Jakab? Magától mondhatna-e ilyent? Csak kinek a rendeletére?)

(Megértetés.) Kétféle kegyelmet is nyer a beteg az olajjal való megkenés és imádság által: bűnbocsánatot, *lelkének javára*, és megkönnyebbülést, *testének javára*. Az imádság és olajjal való megkenés külső jel, mely által Isten kegyelmet ad. És ezt a külső jelet ki rendelte? Talán Szent Jakab? Ugy-e, azt tanultuk, hogy a Krisztus Urunktól rendelt külső jelek, melyek által Isten kegyelmet ad, szentségek? Ez is szentség, a betegek szentsége. Mivel az olajjal való kenés igen föltünő benne, azért a kenet szentségének is nevezzük. Már más szentségben is megkentek bennünket. Melyikben? Keresztség, bérmálás! A betegek szentségében való kenés a harmadik kenés, vagyis utolsó a három kenés közül, azért utolsó kenetnek nevezzük. Kik számára rendelte Krisztus Urunk az utolsó kenet szentségét? Miért rendelte? Csak lelkük javára nyernek benne kegyelmet? Majd mindjárt tanuljátok, hogy nem mindig ugyan, de sokszor testüknek javára is.

332. *Mi az utolsó kenet? Az utolsó kenet szentség, amelyet Krisztus Urunk a nagybetegek számára rendelt, hogy Istentől kegyelmet nyerjenek lelküknek és sokszor testüknek javára is.*

Azt mondja Szent Jakab apostol: »Ha a beteg bűnökben van, megbocsáttatnak neki.« Ha nincsenek bűnei, *nagyobbítja a megszentelő kegyelmet*. És csakugyan az anyaszentegyház a szent hagyományból azt tanítja, hogy az utolsó kenet élők szentsége, előtte gyónnia és áldoznia kell a betegnek. Azért rendesen csak a *bocsánatos bűnökre kell érteni* Szent Jakab szavait, mikor azt mondja: »Ha bűnökben van, megbocsáttatnak neki.« Mivel azonban az is lehetséges, hogy valaki hirte-

len betegszik meg és mire a papot elhívják, már nem tud gyónni, az Úr Jézus pedig kivétel nélkül minden beteg számára rendelte az utolsó kenetet, jól figyeljetek — ebben az esetben még *a halálos bűnöket is eltörli* az utolsó kenet. De csak úgy, ha előbb *a beteg megbánta a bűneit.* Ebből is láthatjátok, milyen jó a bánatot sokszor fölindítani magunkban, ahogyan azt tanultuk, mert nem tudhatjuk, nem leszünk-e hirtelen súlyos betegekké. Mint minden szentség, úgy az utolsó kenet is segítő malasztot is szerez Istentől. Minő segítségre van szüksége a betegnek? Ó, kedves gyermekek, a betegséget nehéz ám türelmesen elviselni, a sok szenvedés türelmetlenné teszi az embert. Azután a gonoszlélek is kisért, és pedig sokkal nagyobb erővel, mint máskor. Ez az utolsó lelkiharc, a halálharc dönti el, hova jutunk a másvilágon. Ugy-e, nagyon is rászorulunk Isten segítő, erősítő kegyelmére? És az utolsó kenet *erősít a szenvedésben és a kisértésben, különösen a halálharcban.*

333. *Hogyan válik az utolsó kenet a lélek javára? Az utolsó kenet úgy válik a lélek javára, hogy 1. nagyobbítja a megszentelő malasztot; 2. eltörli a bocsánatos bűnöket, sőt a halálos bűnöket is, ha a beteg már meg nem gyónhatja, de legalább megbánta azokat; 3. megerősít a szenvedésben és a kisértésben, különösen a halálharcban.*

Az Úr Jézus így szólt az inaszakadthoz: »Bizzál, fiam, megbocsáttattak bűneid.« Első gondja az Úr Jézusnak, hogy a beteg lelke megtisztuljon. Ugy-e, az utolsó kenet által most is az Úr Jézus szól a szegény beteghez, még ha annyira rosszul van is, hogy gyónni már nem tud, csak lelkének fájjanak elkövetett bűnei: »Bizzál, fiam, az utolsó kenet eltörli bűneidet.« Azután visszaadta egészségét is, mert tudta, hogy ez a meggyógyított ember nem vétkezik többé; tudta, hogy a testének egészsége nem fog lelke üdvösségének ártani.

Ugyanezt igéri az Úr Jézus Szent Jakab apostol által a mostani betegeknek is. Először, igaz, a léleknek válik javára az utolsó kenet, de mikor Szent Jakab azt mondja: »megszabadítja őt az imádság és megkönnyebbíti őt az Úr«, akkor már nemcsak a lélek erősítésére gondol, hanem arra is, hogy a *test fájdalmait enyhíteni fogja, sőt még egészségét is visz-*

szaszerzi, ha az a betegnek üdvösségére szolgál. Csak az a kérdés, mindig üdvösségére szolgál-e a test egészsége a léleknek? Ha valaki egészségét arra használná, hogy Istent megbántsa, akkor jobb neki, ha az utolsó kenet nem szerzi vissza egészségét. Bizzuk ezt, kedves gyermekek, a jóságos Jézusra. De remélnünk szabad ezt, sőt kell is, mert maga az Úr Jézus igérte Szent Jakab apostol által.

334. *Hogyan válik az utolsó kenet a test javára? Az utolsó kenet úgy válik a test javára, hogy a fájdalmakat enyhíti és az egészségét is visszaszerzi, ha az a betegnek üdvösségére szolgál.*

Iparkodni kell az utolsó kenet fölvételével, mert miért engedjük a szegény beteget szenvedni lelkiharcban is, testének fájdalmában is, mikor arra való az utolsó kenet, hogy mindkettőben megerősítse őt. Az igaz, hogy aki nem veszedelmesen beteg, nem veheti föl az utolsó kenetet, mert Krisztus Urunk csak a nagybetegek számára rendelte, de nem szabad sokáig késlekedni vele. Tehát az utolsó kenetet azok vehetik föl, akik veszedelmesen betegek. De mivel az utolsó kenet először arra való, hogy a kisértésben és halálharcban erősítsen, azért kis gyermekek, akik még nem tudnak eszükkel élni — 6—7 éves korig — nem vehetik föl, mert ezeknek nincs még kisértésük, nincs lelkiharcuk a gonoszlélekkel.

336. *Ki veheti föl az utolsó kenetet? Az utolsó kenetet minden katolikus keresztény ember fölveheti, aki már élni tud eszével és veszedelmesen beteg.*

Arra is vigyázni kell, hogy jókor vegye föl a beteg az utolsó kenetet, mert ha annyira rosszul lesz, hogy eszméletét veszti, akkor félő, hogy nem tud bánatot indítani. És ha ebben a lelkiharcban a gonoszlélek győzött, akkor ennek azok lesznek okai, akik nem hivták még jókor a papot.

337. *Mikor vegye föl a beteg az utolsó kenetet? Ha csak lehet, akkor vegye föl a beteg az utolsó kenetet, amikor még eszméletén van.*

De azért akkor is el kell hivni a papot, ha a beteg elvesztette már eszméletét, mert könnyen lehet, hogy korábban megbánta bűneit, és akkor az utolsó kenet hasznára lesz lelkének és esetleg testének is.

Az Úr Jézus puszta szavával megbocsátotta az inaszakadtnak bűneit és meggyógyította nagy betegségéből. Az utolsó kenet nem így törli el a bűnöket és nem így használ a betegnek. Úgy szolgáltatja ki a pap az utolsó kenetet, hogy a betegnek szemeit, füleit, orrát, ajkait, kezeit és lábait megkeni szentelt olajjal és aközben imádságot mond. Azért keni meg ezeket a végtagokat, mert ezek segítették az embert bűnei elkövetésében.

335. *Hogyan szolgáltatja ki a pap az utolsó kenetet? A pap úgy szolgáltatja ki az utolsó kenetet, hogy a betegnek szemeit, füleit, orrát, ajkait, kezeit és lábait megkeni szentelt olajjal és aközben imádságot mond.*

Nagy volt az inaszakadt hite és reménye, sugárzott arcáról szeretete és bűnbánata. Azért mondja a Szentirás: »Látván Jézus hitüket, így szólt az inaszakadthoz: bizzál fiam, megbocsáttattak bűneid.«

Az Úr Jézus máskor is sokszor megmondta, hogy másképp nem gyógyítja meg a beteget, csak ha hisz őbenne, ha reméli a gyógyulást. A bűnöket pedig másképp nem bocsátja meg, csak ha szeretjük őt és szeretetből bánjuk bűneinket. Aki tehát azt akarja, hogy az utolsó kenet használjon lelkének és testének, annak előre *meg kell bánnia* bűneit és ha teheti, *meg kell gyónnia.* Azonkivül pedig *a hitet, reményt és szeretetet* is föl kell indítania magában. Még valamit kell tennie a betegnek. Ugy-e, azt tanultuk, hogy az utolsó kenet csak úgy szerzi vissza a testnek egészségét, ha az a betegnek üdvösségére szolgál. Ki tudhatja ezt előre? Azt kell mondani: »Remélem, Jézusom, hogy meggyógyítasz, de ha te másép akarod, *megnyugszom szent akaratodban,* mert tudom, hogy nekem az lesz üdvösséges.«

338. *Hogyan kell a betegnek az utolsó kenet fölvételére előkészülnie? A betegnek az utolsó kenet fölvételére úgy kell előkészülnie, hogy 1. meggyónik, vagy ha nem gyónhatik, legalább megbánja bűneit; 2. fölindítja magában a hitet, reményt és szeretetet és Isten akaratában teljesen megnyugszik.*

Kik számára rendelte Krisztus Urunk az utolsó kenetet? A veszedelmesen betegek számára. Az utolsókenet megerősíti a beteg lelkét az egész betegség idejére. Azért egy betegség-

ben csak egyszer lehet azt fölvenni. De ha a beteg meggyógyul és később ismét visszatér a betegsége, vagy más betegségbe esik, akkor megint fölveheti.

339. *Hányszor lehet az utolsó kenetet fölvenni? Az utolsó kenetet minden veszedelmes betegségben föl lehet egyszer venni, sőt ugyanabban a betegségben többször is, ha a veszedelem elmult, de később ismét visszatért.*

(*Összefoglalás.*) (Mi az utolsó kenet? Hogyan válik az utolsó kenet a lélek javára? Hogyan válik az utolsó kenet a test javára? Hogyan szolgáltatja ki a pap az utolsó kenetet? Ki veheti föl az utolsó kenetet? Hogyan vegye föl a beteg az utolsó kenetet? Hogyan kell a betegnek az utolsó kenet fölvételére előkészülnie? Hányszor lehet az utolsó kenetet fölvenni?)

(*Alkalmazás.*) Mikor Lázár súlyosan megbetegedett, nővérei: Márta és Mária elküldöttek Jézushoz az üzenettel: »Uram, akit szeretsz, beteg.« Tudjátok, hogy Jézus nem ment el meggyógyítani, de annál nagyobb csodát tett vele, mikor halála után negyednapra föltámasztotta. Most is így kell tenni, ha valaki nagyon beteg. El kell küldeni a papért, hozza el az Úr Jézust az Oltáriszentségben, és az ő szent malasztját az utolsó kenetben. És közben sokat kell imádkozni az Úr Jézushoz: »Uram, akit szeretsz, beteg.« Reméljük, hogy az Úr Jézus a betegnek visszaadja egészségét is, hiszen erre is rendelte az utolsó kenetet, de az bizonyos, hogy lelkének nagy hasznára válik. Kedves gyermekek, aki még utolsó óráján is egyesül az Úr Jézus szent testével és vérével; akit az utolsó percekben az Isten malasztja őriz meg a gonoszlélektől, az biztosan számíthat rá, hogy a világ végén dicsőséges testtel fog föltámadni.

44. Lecke. (340.—349. kérdés.)

Az egyházirendről. A házasságról.

(*Előkészítés.*) Vannak szentségek, melyeket csak a püspökök szolgáltatnak ki, vannak szentségek, melyeket az áldozópapok szolgáltatnak ki. Az eddig tanultak közül az egyetlen keresztség szentségét adhatja föl szükség esetén bárki is.

Maguktól van-e hatalmuk a püspököknek és áldozópapoknak, hogy a szentségeket kiszolgáltassák? Tudjátok, hogy senkinek, még az apostoloknak sem volt maguktól hatalmuk szentségeket kiszolgáltatni, hanem az Úr Jézustól kapták ezt a hatalmat.

Igen, kedves gyermekek, a jóságos Jézus gondoskodott arról, hogy az anyaszentegyházban mindig legyenek püspökök és áldozópapok, akik a szentségeket kiszolgáltassák. Az Úr Jézus maga választott ki 72 tanítványt, ezek lettek az áldozópapok. A 12 apostolt is maga választotta ki, ezek lettek a püspökök. Azt olvassuk a szentirásban, hogy az apostolok más férfiakat szenteltek diakonussá, papokká és püspökökké. Tehát az apostolok olyan hatalmat is kaptak az Úr Jézustól, hogy másokat diakonusokká, papokká és püspökökké szentelhessenek.

(Célkitüzés.) Arról a szentségről tanulunk ma, melyben az apostolok más férfiakat diakonusokká, áldozópapokká és püspökökké szenteltek.

(Előterjesztés.) Az első keresztények igen szerették egymást. A gazdagok sokan eladták földjüket és annak árát az apostoloknak adták, hogy a szegények közt osszák ki. De mivel az apostoloknak úgy is sok dolguk volt, kiválasztottak hét férfiut, hogy az alamizsnát kiosszák és az apostoloknak a tanításban, keresztelésben és az Oltáriszentség kiosztásában segítségükre legyenek. Az apostolok tehát imádkoztak és rájuk tették kezeiket. Ezeket a férfiakat diakonusoknak, vagy szerpapoknak nevezzük. Ez benne van a szentirásban.

Azt is a szentirásban olvassuk, hogy Antiokia nevü városban az anyaszentegyház elöljárói között voltak egy Barnabás nevü férfiu és Saul, kinek a megtéréséről már tanultunk. Egyszer a Szentlélek így szólt az antiokiai anyaszentegyház főelöljáróihoz: »Válasszátok el nekem Sault és Barnabást a munkára, melyre őket hivtam. Akkor azok a főelöljárók böjtöltek és imádkoztak és rájuk tették kezeiket és elbocsátották őket.«

(Kiket rendeltek az apostolok segítő társakká? Miben segítettek a szerpapok? Hogyan adtak nekik alkalmat erre?

Kik voltak az antiokiai anyaszentegyház elöljárói között? Saul és

Barnabás. Mit mondott a Szentlélek a főelőljáróknak? Hogyan adtak a főelőljárók Saulnak és Barnabásnak hatalmat arra a munkára, melyre a Szentlélek hivta őket? Saul és Barnabás tovább is Antiokiában maradtak?)

(Megértetés.) Legkevesebb hatalmuk volt a szerpapoknak. Legtöbb hatalmuk volt az apostoloknak és az antiokiai anyaszentegyház főelőljáróinak. Saul és Barnabás szintén előljárók voltak, de nem főelőljárók. Mik lehettek ők? Ugy-e, áldozópapok? Most azonban a Szentlélek parancsára a főelőljárók, vagyis a püspökök, Saulnak és Barnabásnak is azt a hatalmat adták, hogy ők is főelőljárók, vagyis püspökök lehessenek.

És azóta is mindig úgy van az anyaszentegyházban, sőt a szenthagyományokból tudjuk, hogy a szerpapoknak az alszerpapok segítettek munkájukban. Az alszerpapoknak legkevesebb hatalmuk van; nekik áldoztatni sem szabad és keresztelni is csak szükség esetén.

Ez az Úr Jézus akaratából a rend az anyaszentegyház előljárói közt. A három első fokozaton a papi hatalomnak csak egy részét kapják meg, a püspök pedig a teljes papi hatalmat. A négy rendfokozatot egy szóval papirendnek, vagy egyházirendnek mondjuk. Azt a szentséget pedig, amelyben valakit alszerpappá, szerpappá, áldozópappá, vagy püspökké szentelnek, egyházirend szentségének mondjuk.

Kik szentelték föl az első szerpapokat? Ugy-e, az apostolok? Hát a Szentlélek kinek mondta, hogy Sault és Barnabást szenteljék püspökökké? Ugy-e, az antiokiai egyház főelőljáróinak, vagyis a püspököknek. Sem szerpapot, sem áldozópapot, sem püspököt nem szentelhet más, csak az, akinek a teljes papi hatalma megvan, tehát csak a püspök.

341. *Kik szentelhetnek papokat? Papokat csak a püspökök szentelhetnek.*

Más szóval úgy is mondhatjuk, hogy az egyházirend szentségét csak a püspökök szolgáltathatják ki.

Mi volt a szerpapok dolga? Alamizsnát osztani és segíteni az apostoloknak a tanításban, keresztelésben és az Oltáriszentség kiosztásában. A püspököknek pedig az volt a hivataluk, hogy örök üdvösségre vezessék az Úr Jézus anya-

szentegyházát az igaz hit tanításával, okos törvényekkel és az összes szentségek kiszolgáltatásával. Hogy az áldozópapoknak mi a hivataluk, azt a szenthagyományból tudjuk. Ők voltak a püspökök tanácsadói, segítőtársai és helyettesei. Azért a lelki hatalmuk is megközelítette a püspökökét. Volt hatalmuk szentmisét bemutatni; szentségeket kiszolgáltatni, kivéve a bérmálást és az egyházirendet; és volt htalmuk Isten igéjét hirdetni.

A szerpapok hogyan kapták az apostoloktól lelki hatalmukat? Ugy-e, imádság és kézföltétel által? Sault és Barnabást hogyan választották ki a püspöki hivatalra Antiokiában? Ugy-e, szintén imádság és kézföltétel által? Igy van ez azóta is mindig. Azt is tudjuk a szentirásból, hogy mikor így a papok imádság és kézföltétel által lelki hatalmat kapnak szent hivatalukhoz, ugyanakkor kegyelmet is kapnak Istentől, hogy jól végezhessék szent hivatalukat. Nehéz hivatal ez és szent hivatal, azért van szükségük Isten kegyelmére. De épen ezért nem is lehet mindenki pappá, hanem csak az, akit Isten maga hiv az ő szolgálatára. Hogyan hivja Isten az embereket, hogy papokká legyenek? Ugy, hogy kedvet és akaratot támaszt bennük erre a szent hivatalra. Igy hivta Sault és Barnabást is püspöki hivatalra.

340. *Mi az egyházirend? Az egyházirend szentség, amelylyel azokat, akiket Isten az ő szolgálatára hiv, papokká szentelik, hogy szent hivatalukhoz lelki hatalmat és kegyelmet kapjanak Istentől.*

A teljes papi hatalmat csak a püspökök kapják meg, az áldozópapok annyival kevesebbet, hogy nem bérmálhatnak és papokat nem szentelhetnek, de a többi szentségeket ők is kiszolgáltathatják, tehát bűnbocsátó hatalmuk is van a szent gyónásban, szentmisét is mutathatnak be és Isten igéjét is hirdethetik.

Miben különböznek lelki hatalomra nézve az áldozópapok a püspököktől? Csak abban, hogy nem bérmálhatnak és nem szentelhetnek papokat; a többi lelki hatalmuk ugyanaz mint a püspököké.

342. *Mire kapnak a fölszentelt papok lelki hatalmat? A fölszentelt papok arra kapnak lelki hatalmat, hogy 1. a*

szentmiseáldozatot Istennek bemutathassák; 2. a szentségeket kiszolgáltathassák; 3. az Isten igéjét hirdethessék.

(Összefoglalás.) (Mi az egyházirend? Kik szentelhetnek papokat? Mire kapnak a fölszentelt papok lelki hatalmat?)

(Alkalmazás.) Kedves gyermekek! Akiket az egyházirendben papokká szenteltek, azok az Úr Jézus papi hatalmából kaptak részt. Ők változtatják át a kenyeret és bort Krisztus testévé és vérévé, ők bocsátják meg bűneinket Isten helyett, ők tanítanak Isten kinyilatkoztatott igazságaira. Ezért tisztelni kell a papokat, köszönteni kell őket »dicsértessékkel«. Kicsúfolni, gyalázni másokat sem szabad, de a papokat mégkevésbbé. Az Úr Jézus maga mondotta: »Aki titeket megvet, engem vet meg«; vagyis, aki a papokat gyülöli, annyi, mintha magát Jézust gyülölné. Leginkább pedig el ne feledjetek értük imádkozni, különösen azokért, akik tiveletek vesződnek a templomban és iskolában.

*

(Előkészítés.) Gondoskodott az Úr Jézus lelkünkről gyermekkorunktól halálunkig a szentségek által. Még egy fontos dolog van a világon, amiről szintén gondoskodott az Úr Jézus. Az, hogy nekünk mindnyájunknak jó szüleink legyenek. Ha egy kicsit meggondoljátok, mennyit kell szüleiteknek dolgozniok, vesződniök, mire titeket fölnevelnek, és hányszor kell benneteket inteni, tanítani, hogy jók legyetek, akkor tudhatjátok, hogy Isten segítő kegyelme nélkül nem tudnák ezt szüleitek megtenni. Szüleitek a házasság szentségében kaptak a jó Istentől malasztot arra, hogy titeket fölneveljenek és jóra tanítsanak.

(Célkitüzés.) Azt tanuljuk meg most, mit tanít az anyaszentegyház a házasság szentségéről.

(Előterjesztés.) A szentirásban többször olvassuk, hogy a jó Isten jó szülőkről gondoskodott. Igy mindjárt a Paradicsomban Ádámnak segítőtársat teremtett: az első asszonyt, Évát. Azt akarta Isten, hogy Ádám és Éva legyenek az összes emberek ősszülei.

Ábrahám, mikor fia nagyra nőtt, elküldötte szolgáját

régi hazájába, hogy onnan hozzon fia számára jó asszonyt, jó segítőtársat. Mert attól félt Ábrahám, hogy ha pogány felesége lesz fiának, akkor ő is elfelejti az igaz Istent és bálványimádó lesz belőle.

Az Úr Jézus pedig úgy mutatta meg, mennyire gondoskodik jó szülőkről, hogy Kána városában elment a menyegzőre és így megszentelte a házasságot.

(Kik voltak az emberek ős-szülei? Hogyan gondoskodott Ábrahám arról, hogy jó segítőtársa legyen fiának? Hol szentelte meg Jézus a házasságot?)

(Megértetés.) Isten akarata, hogy *egy férfi és egy nő* legyenek egymásnak örökös segítőtársai. Azért mindig az volt szokás, hogy akik házasságra léptek, szüleik és rokonaik előtt megigérték, megfogadták egymásnak, hogy házastársak akarnak lenni és hogy soha el nem hagyják egymást. Ezt az igéretet szövetségnek mondjuk. Mivel ennek a szövetségnek az egész életen át kell tartania, életszövetségnek hivjuk. Az Úr Jézus világosan megmondta, hogy a házasság *fölbonthatatlan életszövetség*. Igy szólt az Úr Jézus: »Amit Isten összekötött, ember el ne válassza.«

Isten az ószövetségben is megáldotta azokat, akik házasságot kötöttek és pedig annál jobban, mennél többet imádkoztak a jó Isten áldásáért. Például az ifju Tóbiás házassága előtt három napig imádkozott és bőjtölt. A házasságot is az Úr Jézus tette szentséggé. A házasság szentségében a külső jel az életszövetség megkötése. Vagyis abban a pillanatban, mikor egy férfi és egy nő megigérik egymásnak, hogy házastársak lesznek és hogy soha el nem hagyják egymást, megvan a házasság szentsége, mely által Istentől malasztot nyernek, hogy a házastársak kötelességeit pontosan hiven teljesíthessék.

343. *Mi a házasság? A házasság szentség, amellyel egy férfiú és egy nő fölbonthatatlan életszövetséget köt egymással és Istentől malasztot nyer arra, hogy a házastársak kötelességeit hiven teljesíthesse.*

Mondottam, hogy két okból akarta az Isten, hogy szüleink fölbonthatatlan életszövetséget kössenek egymással. Elő-

ször azért, mert rászorulnak egymás támogatására, segítségére. Tehát szeretniök kell egymást és soha el nem hagyni, vagyis hűnek lenni. A másik kötelességük pedig az, hogy *gyermekeiket neveljék,* vagyis gondoskodjanak arról, hogy legyen gyermekeiknek étel-ital, lakás, ruházat. Leginkább pedig arról kell a keresztény házastársaknak gondoskodniok, hogy gyermekeik *vallásosak* legyenek. Azért ád Isten nekik a házasság szentségében malasztot, hogy ezeket a kötelességeket könnyebben teljesíthessék.

344. *Melyek a házastársak kötelességei? A házastársak kötelességei: 1. hogy szeretetben és hűségben legyenek egymással; 2. hogy gyermekeiket vallásosan neveljék.*

Amint Ábrahám nem akarta, hogy fia Izsák az ott lakó pogány nők közül vegyen házastársat, úgy az Úr Jézus anyaszentegyháza is megmondja, kiknek szabad házasságot kötniök.

Azt tanítja az anyaszentegyház, hogy nem köthetnek egymással házasságot egy keresztény és egy zsidó, vagy pogány, vagy mohamedán. Nem köthet házasságot az sem, akinek még él előbbi házastársa. Nem köthetnek házasságot a közeli rokonok, vagy sógorok, hacsak az anyaszentegyház fölmentést nem ad nekik.

Igen szigoruan tiltja az anyaszentegyház az olyan házasságot is, mikor egy katolikus egy másvallásu kereszténnyel (protestáns) akarna házasságot kötni.

Ilyen tilos házasságot, melyben egy katolikus és egy más vallásu keresztény kötnek házasságot, vegyes házasságnak nevezünk.

345. *Hogyan nevezzük azt a házasságot, amelyben az egyik fél katolikus, a másik fél nem katolikus keresztény? Azt a házasságot, amelyben az egyik fél katolikus a másik fél nem katolikus keresztény, vegyes házasságnak nevezzük.*

Miért küldte el Ábrahám szolgáját régi hazájába, hogy onnan hozzon fia számára istenfélő asszonyt? Ugy-e, azért, mert attól félt, hogy ha fiának pogány felesége lesz, akkor fia is lassankint elfelejti az igaz Istent, nem imádkozik, nem gyakorolja vallását, sőt talán egészen el is veszti Istenben való hitét és ő is pogánnyá lesz? Másodszor meg attól félt Ábra-

hám, hogy fiának gyermekei is pogányok lesznek, mert pogány édesanya csak nem tudja gyermekeit úgy nevelni, hogy azok Istenben higyjenek.

Ezért tiltja az anyaszentegyház is a vegyes házasságot. *Nehezen fog* a katolikus fél *templomba járni, gyónni menni, böjtölni*, ha házastársa nem szivesen nézi ezeket a vallásos cselekedeteket, mert — hiszen tudjátok — a másvallásu keresztények nem járnak szentmisére, nem gyónnak, nem böjtölnek pénteken. Mily borzasztó dolog lenne, ha emiatt a katolikus házastárs is lassankint *elvesztené katolikus vallását!* Másodszor pedig a gyermekek katolikus nevelése is csak úgy volna lehetséges, ha a másvallásu házastárs is azt akarná, hogy gyermekei mind katolikusok legyenek. Sőt még így is nehezen menne, mert a gyermekek nem igen tesznek olyant, amiben szüleik jó példát nem mutatnak.

346. *Miért tiltja az anyaszentegyház a vegyes házasságot? Az anyaszentegyház azért tiltja a vegyes házasságot, mert abban: 1. a katolikus fél nehezen gyakorolhatja a vallását, sőt könnyen el is veszítheti azt; 2. a gyermekek katolikus nevelése ritkán lehetséges.*

Azért az anyaszentegyház nem is ád fölmentést a vegyes házasságra, hacsak előre meg nem igérik, hogy a katolikus fél szabadon gyakorolhatja vallását és azt is, hogy minden gyermeküket a katolikus vallásban fogják nevelni. És pedig nemcsak szóval kell ám ezt megigérniök, hanem városban a polgármester előtt, falun a szolgabiró előtt irásban.

347. *Mikor engedi meg az anyaszentegyház a vegyes házasságot? Az anyaszentegyház akkor engedi meg a vegyes házasságot, ha: 1. a katolikus fél szabadon gyakorolhatja vallását; 2. ha a felek megigérik, hogy minden gyermeküket a katolikus vallásban fogják nevelni.*

Ugy-e, mi azért nem haragszunk a másvallásuakra, de a magunk hitét senki kedvéért nem engedjük. Azért igérjétek meg most újra az Úr Jézusnak, hogy soha életetekben nem tesztek olyan dolgot, amit az ő anyaszentegyháza tilt. Akinek szülei pedig vegyes házasságban élnek, azok sokat, nagyon sokat imádkozzanak értük is, testvéreikért is, hogy el ne veszítsék az örök boldogságot. A jó Isten meghallgatja ám az

ájtatos imát, különösen, ha szüleinkért és testvéreinkért imádkozunk. Különösen szentáldozáskor kérjétek az Úr Jézust, hogy veletek együtt szüleitek és testvéreitek is eljussanak az Isten szinelátására a mennyországba.

Az anyaszentegyház azt is tanítja, hogy nem akárhol és nem akárki előtt lehetséges házasságot kötni. Akik házasságra akarnak lépni, rendesen gyürüt adnak egymásnak. Ezt a szokást úgy hivjuk, hogy eljegyzés. Eljegyzésüket be kell jelenteniök a plébánosnak és a házasságkötés előtt meg kell gyónniok és áldozniok. A házasság szentségét tiszta lélekkel kell fölvenni, csak úgy ad nekik Isten még több malasztot. A házasság az élők szentségei közé tartozik.

348. *Mit kell azoknak előbb tenniök, akik a házasság szentségét föl akarják venni? Akik a házasság szentségét föl akarják venni, azoknak előbb be kell jelenteniök eljegyzésüket a plébánosnak és a házasságkötés előtt meg kell gyónniok és áldozniok.*

Erre a plébános a templomban három egymásután következő vasárnapon, vagy ünnepen kihirdeti, hogy ezek házasságot akarnak kötni, ha valaki házassági akadályt tudna köztük, jelentse be. Mikor azután eljön a meghatározott nap, akkor a jegyesek két emberrel együtt elmennek a templomba és ott a plébános, vagy helyettese előtt kijelentik egymásnak, hogy ők házastársak akarnak lenni és hogy egymást soha el nem hagyják. Ez az igéret a házasság. A két ember arra való, hogy ha valaki később nem akarná elhinni, tanusíthassák, hogy csakugyan házasságot kötöttek. Azért tanuknak mondjuk őket.

349. *Ki előtt kell a jegyeseknek a házasság szentségét fölvenniök? A jegyeseknek a házasság szentségét a plébános, vagy annak helyettese előtt kell fölvenniök két tanu jelenlétében*

A házasságkötést esküvőnek is mondjuk, mert a jegyesek esküvel is megerősítik igéretüket, hogy egymást el nem hagyják.

Hallottatok a polgári házasságról? Ez nem más, mint, hogy a jegyesek a városházára (községházára) is elmennek, még mielőtt a templomban megkötnék házasságukat és ott az

állam törvénye szerint bejegyeztetik, hogy ők házasságot akarnak kötni. Ha valaki azt gondolná, hogy a polgári házasság a templomi házasságkötés nélkül is elég, az nagyon tévedne. A polgári házasságot nem az anyaszentegyház rendelte, hanem az állam, az tehát nem lehet szentség. Nagy bűnt követne el, aki megelégednék a polgári házassággal. És nem is mehetne gyónni és áldozni az ilyen, mig csak meg nem kötné a házasságot a plébános előtt, vagy mig el nem válna attól, akivel polgári házasságot kötött.

(Összefoglalás.) (Mi a házasság? Melyek a házastársak kötelességei? Hogyan nevezzük azt a házasságot, amelyben az egyik fél katolikus, a másik fél nem katolikus keresztény? Miért tiltja az anyaszentegyház a vegyes házasságot? Mikor engedi meg az anyaszentegyház a vegyes házasságot? Mit kell azoknak előbb tenniök, akik a házasság szentségét föl akarják venni? Ki előtt kell a jegyeseknek a házasság szentségét fölvenniök?)

(Alkalmazás.) Köszönjétek meg az Úr Jézusnak, hogy a házasság szentségében jó szülőket adott nektek és kérjétek őt, adjon szüleiteknek sok kegyelmet, hogy a házastársak kötelességeit hiven teljesíthessék. Arra is gondoljatok, hogy majd egykor az itélő Biró megkérdezi szüleiteket, hogyan neveltek benneteket. Vigyázzatok, hogy engedetlenségtek, rosszaságtok miatt szüleiteknek ne kelljen pirulniok.

45. Lecke. (350.—357. kérdés.)

Az imádság általában. A szentelményekről.

(Előkészítés.) Láttatok-e már madarat, amelynek kitörött a szárnya? Ugy-e, milyen szánalomraméltó a szegényke? Hiába erőlködik, nem tud felröpülni. Ilyenforma a mi lelkünk is Isten malasztja nélkül.

A szentségek a csodálatos szárnyak, melyek lelkünket fölemelik a jó Istenhez. De van még más is a szentségeken kivül, amivel Istentől kegyelmet szerezhetünk. Egyszer már említettük. Mivel szerezhetjük meg Isten malasztját leginkább? Szentségekkel, szentelményekkel és imádsággal. (250. k.)

(Célkitüzés.) Azt tanuljuk ma meg, hogyan kell imád-

kozni, hogy Istentől kegyelmet kapjunk és azt, hogy mik a szentelmények.

(Előterjesztés.) Az Úr Jézus az utolsó vacsora után apostolaival dicsérő éneket énekelt s azután az Olajfák-hegyére ment velük. Itt azt mondotta Jézus apostolainak: »Üljetek le, míg én arrább megyek imádkozni.« Csak Pétert, Jakabot és Jánost vezette beljebb.

Azután elkezdett szomorkodni, reszketni és aggódni. Igy szólt a három apostolhoz: »Szomoru a lelkem mindhalálig. Maradjatok itt és virrasszatok velem.« És előbbre ment egy kődobásnyira, arcára borult és így imádkozott: »Atyám, ha lehetséges, vedd el tőlem ezt a poharat; de ne az én akaratom történjék, hanem a tied.«

Első imádsága után fölkelt Jézus, odament három tanítványához; azok azonban szomoruságukban elaludtak. Fölébresztette őket és így szólt hozzájuk: »Virrasszatok és imádkozzatok, hogy kisértésbe ne essetek.«

Azután visszatért Jézus előbbi helyére és másodszor imádkozott: »Atyám, ha nem lehetséges, hogy e poharat meg ne igyam, legyen meg a te akaratod.« Mikor ezután visszament tanítványaihoz, másodszor is alva találta őket, mert szemeik igen nehezek voltak. Otthagyta tehát őket és harmadszor is leborult imádkozni és ugyanazt imádkozta, mint előbb. Erre angyal jelent meg neki az égből és megerősítette őt. És Jézus halálos kinlódásában még buzgóbban imádkozott, és izzadsága olyan volt, mint a vércsöppök, melyek a földre hullanak.

Végre Jézus fölkelt az imádságból, tanítványaihoz ment és így szólt: »Eljött az óra, melyben az Emberfia a bünösök kezeibe kerül. Keljetek föl, menjünk! Ime, az áruló közeledik.«

(Hova ment Jézus az utolsó vacsora után? Mit mondott az apostoloknak? Melyik három apostolt vitte magával? Mit mondott ezeknek? Mit csinált Jézus tőlük egy kődobásnyira? Arcára borult! Mit imádkozott? Hogyan találta Jézus tanítványait, mikor visszatért hozzájuk? Mire figyelmeztette őket? Hányszor tért vissza Jézus imádkozni? Mit imádkozott mind a háromszor? Ki erősítette meg Jézust szomoruságában? Erre még buzgóbban imádkozott és vért izzadott. Végre mit mondott tanítványainak? Tudta-e, mi fog vele történni?)

(Megértetés.) Kivel beszélt az Úr Jézus, mikor az Olajfák-hegyén imádkozott? Ugy-e, mindig így szólt: »Atyám!« Tehát a mennyei Atyával, a jó Istennel. Miért imádkozott az Úr Jézus az Olajfák-hegyén? Ugy-e, arra kérte a mennyei Atyát, hogy vegye el tőle ezt a nagy szomoruságot? Máskor meg más okból imádkozott. Pl. az utolsó vacsorán hálát adott a mennyei Atyának. Ismét máskor azért imádkozott, hogy a mennyei Atyát dicsérje és imádja. Pl. mikor elindultak az utolsó vacsoráról az Olajfák-hegyére, ugy-e, dicsérő éneket énekeltek. A szent ének is imádság.

351. *Mit cselekszünk, amikor imádkozunk? Amikor imádkozunk, akkor Istennel beszélünk, hogy őt imádjuk és dicsérjük, neki hálát adjunk, vagy tőle valamit kérjünk.*

Néha egész éjjel imádkozott az Úr Jézus. Ó, kedves gyermekek, ha az Isten Fia ilyen sokat imádkozik, hogy kívánhatjuk akkor mi emberek, hogy Isten imádság nélkül adjon nekünk kegyelmeket? Ezért minden embernek kell imádkoznia.

De az Úr Jézus nemcsak példájával mutatta meg, hogy kell imádkoznunk, hanem szavaival is. Háromszor is mondja az Olajfák-hegyén az apostoloknak: »imádkozzatok és virraszszatok«. És mikor az utolsó vacsoráról elindultak az Olajfákhegye felé, így szólt nekik: »Bizony mondom nektek, ha valamit kérni fogtok az Atyától az én nevemben, megadja nektek. Eddig semmit sem kértetek az én nevemben. Kérjetek és megnyeritek, hogy örömötök teljes legyen.« Máskor meg azt mondta az Úr Jézus: »Mindig kell imádkozni és nem szabad megszünni.«

352. *Miért kell imádkoznunk? Imádkoznunk azért kell, mert: 1. Krisztus Urunk megparancsolta; 2. mert imádság nélkül nem kaphatjuk meg Istentől a szükséges kegyelmeket.*

Kinek az imádsága kedvesebb Isten előtt, Jézusé-e, vagy a miénk? Az Úr Jézus megmondotta apostolainak, mikor lesz az ő imádságuk is olyan kedves Isten előtt, mint az Övé. Azt mondta nekik, hogy az Ő nevében imádkozzanak. Ezért az anyaszentegyház minden imádságot e szavakkal fejez be: »A mi Urunk, Jézus Krisztus által.« Vagyis, *Jézus Krisztus nevében.* Figyeljetek tovább, hogyan imádkozott az Úr Jézus az Olajfák-hegyén. Ugy-e, azt mondottam, hogy arcára borult?

Ezért szoktunk mi is letérdelni és kezeinket összetenni, ha imádkozunk. De ha nem térdelünk is le mindig, azért szivünkben mondjuk alázatosan: »Istenem, én tehozzád képest picike porszem vagyok, én szegény, bűnös gyermek vagyok.« Igy lesz *imádságunk alázatos*. Azután meg elhagyta Jézus tanítványait, hogy imádságát közben senki se zavarja. Egyedül Istenre gondolt, mikor imádkozott. Ilyen az *ájtatos imádság*. Ájtatosan imádkozik-e az a gyermek, aki imádság közben jobbra-balra nézeget, nevetgél, lökdösi szomszédját, vagy eszét más dolgokon jártatja?

353. *Mikor kedves imádságunk Isten előtt? Imádságunk akkor kedves Isten előtt, ha az Úr Jézus nevében alázatosan és ájtatosan imádkozunk.*

A tékozló fiu bizott atyjának jóságában, erősen remélte, hogy meg fog neki bocsátani. Az Úr Jézus is így imádkozott: »Atyám, ha lehetséges, muljék el tőlem a pohár«. Ez azt jelenti: »Atyám, tudom, hogy szeretsz engem, tudom, hogy meghallgatod kérésemet«, ha jónak látod. Bátran, *bizalommal* kell tehát kérnünk.

Háromszor is újra kezdte imádságát, háromszor is megismételte kérését? Tanuljatok az Úr Jézustól! Nem szabad abbanhagyni az imádságot, ha egyszerre nem teljesíti Isten azt, amit tőle kértünk. A jó Isten nagyon jól tudja, hányszor kértünk tőle valamit és nem fogja jutalom nélkül hagyni egyetlen kérésünket sem. Tehát *állhatatosan* kell imádkoznunk.

Arra kérte Jézus a mennyei Atyát, hogy vegye el tőle azt a poharat, vagyis vegye le róla ezt a nagy szomoruságot, ezt a borzasztó félelmet. De hozzátette: »Ne az én akaratom történjék, hanem a tiéd.« Jézus belenyugodott abba is, ha a mennyei Atya nem veszi le róla ezt a halálos aggodalmat. Jól tudta Jézus, hogy azért mégsem imádkozik hiába. És csakugyan! Elküldötte az angyalt, aki megvigasztalta, megerősítette az Úr Jézust. Nyugodjunk bele mi is Isten akaratába. Isten jobban tudja, jó lesz-e nekünk az, amit tőle kérünk. És ha nem, bizonyosan sokkal nagyobb jót fog helyette adni.

Azt olvastam egyszer, hogy egy édesanya beteg gyermekéért imádkozott. De erőszakosan követelte Istentől, hogy gyógyítsa meg a beteget. Igy imádkozott: »Istenem, ne a te

akaratod legyen, hanem az enyém és más kegyelem nem kell, mint csak az az egy, hogy fiam gyógyuljon meg.« A gyermek meggyógyult, de édesanyja túlságos szeretetében elkényeztette, rossz ember lett belőle, az akasztófán halt meg. Nem lett volna-e jobb, ha az a szerencsétlen édesanya *Isten akaratán megnyugodva* imádkozott volna? Lehet, hogy meghalt volna betegségében a gyermek, de a mennyországba jutott volna és édesanyja is megszabadult volna a borzasztó szégyentől.

354. *Hogyan kell imádkoznunk, ha Istentől valamit kérünk? Ha Istentől valamit kérünk, 1. bizalommal, 2. állhatatosan, 3. Isten akaratán megnyugodva kell imádkoznunk.*

Biztosak lehettek, hogy ha valami kérésteket a jó Isten nem teljesíti, annak nem a jó Isten az oka, hanem, vagy roszszul imádkoztatok, vagy nem üdvös nektek az, amit kértek.

40 napig böjtölt és imádkozott Jézus, így készült az ördög kisértéseire. Azt is tudta előre, hogy apostolait is megkisérti a gonoszlélek, azért biztatta őket: »imádkozzatok, hogy kisértésbe ne essetek«. A kisértés lelki veszedelem. Más veszedelmek is vannak: betegség, árviz, tüzvész stb. *Imádkozni leginkább akkor kell, amikor kisértésben, vagy más veszedelemben vagyunk.*

Azt parancsolja az Úr Jézus: »Mindig kell imádkozni.« Ez nem azt jelenti, hogy dolgunk helyett is imádkozzunk, hanem azt, hogy sokszor gondoljunk Istenre, még dolog közben is. Azért a régi keresztények is mindennap imádkoztak; a jó keresztények, akik szeretik Istent, most is mindennap imádkoznak. Azt ugyan nem mondja az Úr Jézus, hogy hányszor kell naponkint imádkozni, de gondolhatjátok, hogy legalább *reggel és este* hasznos, *üdvös* imádkozni, sőt *napközben is fontosabb dolgaink előtt.* Nektek most legfontosabb dolgotok a tanulás; azért itt az iskolában is imádkozunk tanulás előtt és után.

355. *Leginkább mikor kell és mikor üdvös imádkozni? Imádkozni leginkább akkor kell, amikor kisértésben vagy más veszedelemben vagyunk; üdvös, ha reggel és este imádkozunk, sőt napközben is fontosabb dolgaink előtt.*

Mikor Jézus az öt kenyeret csodálatosan megszaporította, előbb az égre tekintett és hálát adott a mennyei Atyá-

nak. Nektek is jusson eszetekbe, valahányszor evéshez ültök, hogy a mennyei Atya gondoskodott rólatok.

Jézus az Olajfák-hegyén magáért imádkozott, máskor mindazokért imádkozott, akik őt hallgatni fogják. Mikor az öt kenyeret megszaporította, mindazokért imádkozott, akik részesülnek a csodálatos kenyérben. Mikor az utolsó vacsoráról az Olajfák-hegyére ment, imádkozott apostolaiért és minden emberért, akik valaha hinni fognak benne. Péterért, az anyaszentegyház fejéért különösen is imádkozott. A keresztfán ellenségeiért imádkozott. Igy mutatta meg az Úr Jézus, hogy mindenkiért kell imádkoznunk: jóbarátért és ellenségért, élőkért és holtakért. De amint az Úr Jézus is többször és többet imádkozott azokért, akik őt szerették, úgy nekünk is különösen azokért kell imádkoznunk, akik minket szeretnek és jót tesznek velünk. Kik ezek?

356. *Kiért imádkozzunk? Mindenkiért imádkozzunk: barátainkérát és ellenségeinkért, az élőkért és a holtakért, különösen szüleinkért, testvéreinkért, rokonainkért, jótevőinkért, egyházi és világi elöljáróinkért.*

Krisztus keresztje a mi üdvösségünk. Ezért imádságunkat is mindig keresztvetéssel kezdjük és végezzük, sőt még máskor is a kisértésben, veszedelemben, bajainkban, szomorúságunkban keresztet vetünk. A gonoszlélek fél a kereszt jelétől, a Szentháromság-egy-Isten pedig megáld bennünket érte, mert keresztvetéskor a három isteni Személyhoz fohászkodunk.

357. *Mivel kezdjük és végezzük az imádságot? Az imádságot keresztvetéssel kezdjük és végezzük.*

Kedves dolog Isten előtt az is, ha egy ember imádkozik. Még kedvesebb, ha többen imádkoznak. Azért olyan kedves Isten előtt az anyaszentegyház imádsága, mert abban benne van az Úr Jézus imádsága — hiszen ő az anyaszentegyház láthatatlan feje —, benne van a mindenszentek imádsága, és a földön élő összes keresztény katolikusok imádsága. De hát hogyan és mikor imádkozik az anyaszentegyház? Jól figyeljetek, megmagyarázom.

A pápát, püspököket és áldozópapokat úgy hivjuk, hogy

ők az anyaszentegyház szolgái. Amit ők az anyaszentegyház rendeletére tesznek, annyi, mintha az anyaszentegyház tenné, tehát maga az Úr Jézus, meg a mennyei szentek, meg minden földön élő keresztény. Tudjátok-e, mi a szentelt viz? Hogy szentel vizet az anyaszentegyház szolgája? Úgy, hogy az anyaszentegyház nevében kéri a jó Istent, őrizzen meg testi és lelki bajoktól minden embert, aki ilyen vizzel ájtatosan meghinti magát. Hintsd meg magad szentelt vizzel, az egész anyaszentegyház imádkozik érted.

Az anyaszentegyház szolgái még más tárgyakat is megszentelnek. Gyertyaszentelő-boldogasszony napján gyertyákat, hamvazószerdán hamut, husvétkor ételeket, virágvasárnap barkát vagy bármikor olvasót, máskép rózsafüzért. Ezeket a megszentelt tárgyakat szentelményeknek nevezzük. De nemcsak ezeket a megszentelt tárgyakat hivjuk szentelményeknek, hanem azt a cselekedetet is, amikor az anyaszentegyház szolgái valamit vagy valakit megszentelnek. Ilyen szent cselekedet — másszóval szent cselekmény — pl. mikor a püspök templomot szentel, harangot szentel; ilyen szent cselekmény, mikor az áldozópap ápr. 25-én, Szent Márk napján megszenteli a vetést a mezőn, vagy vizkeresztkor a lakásokat, vagy mikor megáldja a kis gyermeket és édesanyját, amit egyházkelőnek is mondunk.

Sok kegyelmet, sok áldást várhatunk Istentől és sok oltalmat a gonoszlélek csábításai ellen, ha részt veszünk a szent cselekményben vagy használunk szentelt tárgyakat.

350. *Miket nevezünk szentelményeknek? Szentelményeknek oly szent cselekményeket nevezünk, amelyeket az anyaszentegyház rendelt és egyszersmind olyan tárgyakat is, amelyeket az anyaszentegyház megszentelt, például a szentelt vizet.*

Miért üdvös dolog, ha szentelt vizzel meghintjük magunkat? Vagy, ha más szentelményt használunk?

(Összefoglalás.) (Miket nevezünk szentelményeknek? Mit cselekszünk, mikor imádkozunk? Miért kell imádkoznunk? Mikor kedves imádságunk Isten előtt? Hogyan kell imádkoznunk, ha Istentől valamit kérünk? Leginkább mikor kell és mikor üdvös imádkozni? Kiért imádkozzunk? Mivel kezdjük és végezzük az imádságot?)

(Alkalmazás.) Mikor a zsidókat fogságba hurcolták Asszíriába, élt köztük egy igen jámbor férfiu, Tóbiás. Ez soha, még szegénységében sem feledkezett meg az imádságról. Emiatt a jó Isten nagyon megjutalmazta. Elküldötte hozzá Ráfáel angyalt ifju alakjában, aki Tóbiás fiát, az ifju Tóbiást sok veszedelemből kiszabadította, neki igen jó és gazdag feleséget szerzett, az öreg Tóbiásnak szemeit pedig meggyógyította. Ráfáel angyal meg is mondta Tóbiásnak, miért tesz neki Isten ennyi jót. Igy szólt Ráfáel Tóbiáshoz: »Mikor imádkoztál könnyhullatással és eltemetted a halottakat,... én az Úr elé vittem imádságodat.« (Tób. 12, 12.)

Kedves gyermekek, valahányszor imádkoztok itt az iskolában, vagy otthon, vagy a templomban, a ti őrzőangyaltok is elviszi a jó Isten trónja elé imádságtokat.

46. Lecke. (358.—363. kérdés.)

Az Úr imádságáról. Az angyali üdvözletről.

(Előkészítés.) Szokjatok hozzá, kedves gyermekek, jó időben is, rossz időben is, örömötökben is, szomoruságtokban is gondoljatok Istenre és vagy dicsérjétek, vagy mondjatok neki hálát, vagy kérjétek őt. Szokjátok meg, mikor gyónni akartok, necsak az imakönyvből kérjétek a Szentlélek-Isten segítségét, hanem a magatok eszéből is. Szokjatok hozzá, valahányszor eszetekbe jutnak bűneitek, gondoljatok a jóságos Istenre és ajándékára, a gyönyörüséges megszentelő malasztra, gondoljatok a szenvedő Jézusra, gondoljatok a pokoli kinokra és szomorkodjatok bűneitek miatt és mondjátok: »Teljes szivemből bánom minden bűnömet, hogy azokkal a végtelenül jó és szeretetreméltó Istent megbántottam; fogadom erősen, hogy többé nem vétkezem és a bűnre vezető alkalmat elkerülöm.«

(Célkitüzés.) Az az okos gyermek, aki sokféleképen tud imádkozni. De mivel a templomban is, otthon is, itt az iskolában is legtöbbször a »Miatyánk«-ot és »Üdvözlégy Máriá«-t szoktuk imádkozni, ma erről tanulunk, hogy jól megértsétek és ájtatosan imádkozzátok.

(Előterjesztés.) A mult órán is mondottam, hogy az Úr

Jézus sokszor imádkozott. Egyszer egy magányos helyen volt tanítványaival és megint elkezdett imádkozni. Mikor a tanítványok látták, hogyan térdel le az Úr Jézus, milyen ájtatosan imádkozik és semmire sem figyel, csak imádságára, azt gondolták magukban: »Jó lenne, ha mi is így tudnánk imádkozni.« Odalépett hozzá egyik tanítványa, s így szólt: »Uram, taníts meg minket imádkozni.« Erre Jézus így felelt: »Midőn imádkoztok, ezt mondjátok: Mi Atyánk! ki vagy a mennyekben, 1. szenteltessék meg a te neved —; 2. jöjjön el a te országod —; 3. legyen meg a te akaratod, miképen a mennyben, azonképen itt a földön is —; 4. mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma —; 5. és bocsásd meg a mi vétkeinket, miképen mi is megbocsátunk az ellenünk vétetteknek; 6. és ne vigy minket a kisértésbe —; 7. de szabadíts meg a gonosztól —! Amen.«

(Megértetés.) Gondolhatjátok, milyen boldogok voltak a tanítványok, mikor az Úr Jézus, az Isten Fia, maga tanította meg őket, hogyan imádkozzanak. Azelőtt is tudtak az emberek imádkozni, hiszen Abel is imádkozott, Noe is imádkozott, Ábrahám is imádkozott, a jámbor Tóbiás is imádkozott és tetszett is Istennek az ő imádságuk, de ilyen szép imádságot, mint amilyenre az Úr Jézus tanította meg az embereket, senki sem tudott. Azóta is sok szép imádságot rendelt az anyaszentegyház, de egyik sem olyan kedves Istennek, egyik sem olyan szent, mint a »Miatyánk«. A »Miatyánk« a legszentebb imádság, mert maga a végtelenül szent Isten Fia tanított meg rá. A »Miatyánk«-ot »Úr imádságának« is mondjuk, mert a mi Urunk, Jézus Krisztus tanított meg rá és parancsolta meg, hogy ezt imádkozzuk. Hogy hivjuk másképen a »Miatyánk«-ot? »Úr imádságá«-nak.

358. *Melyik a legszentebb imádság? A legszentebb imádság az Úr imádsága, vagyis a Miatyánk.*

Ha jól figyeltetek, mikor elmondtam a Miatyánkot, észrevehettétek, hogy többször megállottam és szünetet tartottam és pedig nyolcszor. Először azt mondjuk: »Miatyánk! ki vagy a mennyekben.« Igy szólítjuk meg az Istent. Ezt a megszólítást az Úr Jézus mondotta először. Az ószövetségben úgy szólították Istent: »Uram«, mint ahogyan a szolgák szokták meg-

szólítani az ő urukat. Most azonban az Isten Fia megtanított bennünket rá, hogy Isten fiaivá fogadott bennünket.

A többi hét mondásban mindig kérünk valamit a mennyei Atyától, azért azt mondjuk, hogy a Miatyánk egy megszólításból és hét kérésből áll.

359. *Hány részből áll a Miatyánk? A Miatyánk két részből áll: 1. a megszólításból; 2. a hét kérésből.*

Az első kérés így hangzik: »*Szenteltessék meg a te neved.*« Ugy-e, az angyalok és szentek szünet nélkül dicsérik Istent a mennyben: »Szent, szent, szent a seregek Ura, Istene.« Igy tesznek a jó emberek is. Csak a gonoszok káromolják Isten nevét. Arra kérjük Istent: Édes mennyei Atyánk, add, hogy a szegény pogány gyermekek is megismerjenek téged és dicsérjenek és szeressenek; és adj nekünk keresztény gyermekeknek kegyelmet, hogy jók legyünk és dicsérjük a te szent nevedet.«

Második kérés: »*Jöjjön el a te országod.*« Melyik az Isten országa? Ugy-e, a mennyország? Arra kérjük Istent, hogy segítsen bennünket a mennyországba. Isten országa az anyaszentegyház is. Arra is kérjük Istent, hogy az anyaszentegyház mindig nagyobb legyen. Isten országa a mi lelkünkben is benne van, ha a megszentelő malaszt ékesíti azt. Azt is kérjük a jó Istentől, hogy soha el ne veszítsük a megszentelő malasztot.

Harmadik kérés: »*Legyen meg a te akaratod, miképen a mennyben, azonképen itt a földön is.*« Kik teljesítik a mennyben Isten akaratát? Ugy-e, az angyalok? És pedig szivesen és gyorsan, mint a villám, mint a gondolat. Hát a földön kik teljesítik Isten akaratát? Ugy-e, azok, akik megtartják parancsolatait. *(Rövidesen átfutni a parancsolatoknak gyermekekre vonatkozó részeit.)* Akarjátok-e, hogy Isten akarata történjék a földön?

Negyedik kérés: »*Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma.*« Ki adja a mindennapi kenyerünket? Ugy-e, ha Isten nem adna alkalmatos időben esőt és jó időt, semmi sem teremne és mi éhenhalnánk, még ha aranykorona ékesítené is fejünket. Ezekre testünknek van szüksége. Hát a léleknek milyen táplálék való? Megszentelő és segítő kegyelem. Ezt is

kérjük a jó Istentől. Különösen, hogy gyakorta táplálhassuk lelkünket Krisztus szent testével a szentáldozásban.

Ötödik kérés: »*És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképen mi is megbocsátunk az ellenünk vétetteknek*.« Elgondoljuk vétkeinket, mint a tékozló fiu és fölsóhajtunk a mennyei Atyához, bocsásson meg. Azt is megigérjük neki, hogy mi sem haragszunk többé azokra, akik mi ellenünk vétettek, vagyis, akik minket bántottak. De azután szivből fakadjon ám ez az igéretünk, mert ha csak a szánkkal mondjuk, hogy megbocsátunk az ellenünk vétetteknek és mégis haragot tartunk, akkor a mennyei Atya sem bocsát meg nekünk.

Hatodik kérés: »*Ne vigy minket a kisértésbe*.« Mi kisért minket a bűnre? 1. Rosszrahajló természetünk, 2. a gonoszlélek, 3. a rossz emberek. (229. k.) Arra kérjük a jó Istent, ne engedje, hogy ezek bennünket bűnre csábitsanak, vagy ha mégis megengedi, adjon elég segítő kegyelmet, hogy a kisértést legyőzhessük.

Hetedik kérés: »*De szabadits meg a gonosztól*.« A gonosz mindenféle rosszat jelent. Rossz a szenvedés, a betegség, rossz a szegénység: de ha a szenvedő, szegény Jézus kedvéért türelmesen viseljük el, még jutalmat is kapunk érte. Egyetlen igazi rossz van a világon: a bűn, mert miatta elveszik lelkünk isteni fényessége és megszününk Isten gyermekei lenni. Azt kérjük Istentől, ettől a rossztól, ettől a gonosztól szabaditson meg minket.

»*Amen*«, úgy van, úgy legyen.

Valahányszor a Miatyánkot mondjátok, gondoljatok az Úr Jézusra, amint tanítványait imádkozni tanítja.

*

(Előkészités.) Miért tiszteljük a szenteket? A szenteket azért tiszteljük, mert nagyon erényes életüek voltak; 2. mert maga Isten is megdicsőítette őket. (159. k.) Miért tiszteljük a szentek közül leginkább a boldogságos Szűz Máriát? Azért, mert ő Istennek anyja és imádságával legtöbbet tehet érettünk Istennél. (161. k.)

(Célkitüzés.) Arról az imádságról tanulunk néhány szót, amellyel a bold. Szűz Máriát tiszteljük.

(Előterjesztés.) Hogyan köszöntötte Gábor főangyal a bold. Szűz Máriát Názáretben? »Üdvözlégy, malaszttal teljes, az Úr van teveled, áldott vagy te az asszonyok között.« Szűz Mária megijjedt az angyal szavaira, mert nem tudta, miért dicséri őt oly igen. De az angyal megmagyarázta: »Ne félj, Mária, mert fiad születik, és az Isten Fiának hivatik és országának nem lesz vége.« Szűz Mária azt kérdezte: »Hogyan lehetséges ez?« Az angyal felelé: »A Szentlélek ereje által történik, és rokonodnak, az idős Erzsébetnek is fia fog születni, mert Istennél semmi sem lehetetlen.« Erre így szólt Szűz Mária: »Ime az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a te igéd szerint.«

Az angyali üdvözlet után Szűz Mária nemsokára elsietett rokonához, Szent Erzsébethez. Amint Szent Erzsébet hallotta Szűz Mária köszöntését, mondotta: »Áldott vagy te az asszonyok között és áldott a te méhednek gyümölcse.« E szavakat a Szentlélek mondatta Szent Erzsébettel, mert magától még nem tudhatta, hogy Szűz Mária lesz a Megváltó édesanyja.

(Megértetés.) Ahogyan az angyal köszöntötte Szűz Máriát, és ahogyan rokona, Szent Erzsébet, köszöntötte, úgy köszöntjük mi is őt. »Üdvözlégy Mária, malaszttal teljes, az Úr van teveled, áldott vagy te az asszonyok között«; ezek az angyal szavai. Szent Erzsébetéi pedig: »Áldott vagy te az asszonyok között és áldott a te méhednek gyümölcse.«

Lássátok, kedves gyermekek, a jó Isten szent Fia, Jézus Krisztus által tanított meg minket a Miatyánkra, az Üdvözlégy Máriára pedig az angyal által és Szent Erzsébet által. A Miatyánk a legszentebb imádság, de utána mindjárt az Üdvözlégy Mária következik. Azért mi katolikusok a Miatyánk után rendesen az Üdvözlégy Máriát is elimádkozzuk, mert tudjuk, hogy ez az Isten akarata. Az Üdvözlégy Máriát másképen angyali üdvözletnek is hivjuk, mert az angyal köszöntő, üdvözlő szavaival kezdődik.

360. *Mit szoktunk mi katolikusok rendesen a Miatyánk után imádkozni? Mi katolikusok a Miatyánk után rendesen az angyali üdvözletet, vagyis az »Üdvözlégy Máriát« szoktuk imádkozni.*

Úgy köszöntötte az angyal Szűz Máriát: »Üdvözlégy, ma-

laszttal teljes.« Ti sokat tanultatok arról, hogy milyen gyönyörüvé teszi lelkünket a megszentelő malaszt. Arról is tanultatok, hogy egyetlen halálos bűn miatt elveszik a megszentelő malaszt; a bocsánatos bűn miatt pedig elhomályosodik. Akinek csak egyetlen bocsánatos bűne van is, lehet-e azt malaszttal teljesnek mondani? Azt jelenti tehát az angyal szava, hogy a bold. Szűz Máriának lelkén sohasem volt semmi bűn: sem az eredeti bűn, sem más bűn. Egészen szép az ő lelke és semmi folt nincsen benne. Ezért mondja tovább az angyal: »az Úr van teveled«. Ugy-e, a megszentelő malaszttal a Szentlélek-Isten száll lelkünkbe? A bold. Szűz Mária lelkén mindig rajta volt az Isten malasztja, azért mindig benne, vele volt az Isten, az Úr. De még másképen is vele volt az Úr! Úgy, hogy a Szentlélek ereje által az Úr Jézus szent emberi teste lakott Szűz Máriában, mint valami aranyházban. Olyanformán lakott az Úr Jézus Szűz Máriában, mint ahogyan a gyümölcs a virágban lakik, mielőtt mi azt láthatnók és leszakíthatnók. Ezért az Úr Jézust úgy hivjuk, hogy Szűz Mária méhének, vagy másképen Szűz Mária szent testének gyümölcse. Ó, milyen csodálatos szent fa a bold. Szűz Mária, mikor ilyen mennyországi gyümölcs, az Úr Jézus, termett rajta. Ha valamely fán igen jó és igen sok gyümölcs terem, azt mondjuk: áldott egy fa; a jó Isten megáldotta igen jó gyümölccsel. Az angyal is azt mondja Szűz Máriának: »áldott vagy te az asszonyok között«.

Szent Erzsébet is ezt mondja Szűz Máriának a Szentlélek sugallatára: »áldott vagy te az asszonyok között« és még hozzáteszi: »áldott a te méhednek gyümölcse«, vagyis igen jó, igen drága a Szűz Mária méhének gyümölcse, aki nem más, mint Jézus.

Tudnának-e az emberek szebb köszöntő szavakat kitalálni Szűz Mária dicséretére, mint az angyal köszöntése és Szent Erzsébet üdvözlése? Nem is az angyal, nem is Szent Erzsébet találták ki e szavakat, hanem maga Isten adta tudtukra, hogy így köszöntsék őt.

Szűz Mária Isten anyja, sokat tehet érettünk Istennél imádságával. »Ne feledd el, édes Szűz Anyánk, hogy te Isten anyja vagy, imádkozzál érettünk, mert mi bűnösök vagyunk.

Az Úr Jézus, a te szent Fiad, a te kérésedre ád nekünk kegyelmet a bűnbánatra. És erre leginkább halálunk óráján van szükségünk.«

És ezért tesszük hozzá az angyal köszöntéséhez, és Szent Erzsébet üdvözléséhez, az anyaszentegyház könyörgését: »Asszonyunk, Szűz Mária, Istennek szent anyja, imádkozzál érettünk bűnösökért most és halálunk óráján. Amen.«

361. *Hány részből áll az angyali üdvözlet? Az angyali üdvözlet három részből áll: 1. Gábor főangyal szavaiból, amelyekkel a bold. Szűz Máriát köszöntötte, 2. Szent Erzsébet üdvözléséből, 3. az anyaszentegyház könyörgéséből.*

Ha valakit nagy öröm ér, szivesen elmondja mindenkinek, akivel csak találkozik. Minket nagyobb öröm nem érhetett volna, mint az, hogy Isten elküldötte Gábor főangyalt Szűz Máriához, megjelenteni neki a Megváltó eljövetelét. Azért mindennap háromszor megemlékezünk arról, hogyan történt az Úr angyalának köszöntése. Reggel, délben és este harangszó figyelmeztet bennünket, hogy köszönjük meg a jó Istennek nagy szeretetét, hogy szent Fiát elküldötte közénk a földre, és hogy dicsérjük Szűz Máriát, az Úr Jézusnak édesanyját Mindnyájan tudjátok ezt a szép imádságot, mely így kezdődik: »Az Úr angyala köszönté Szűz Máriát és ez méhébe fogadá a Szentlélektől szent Fiát.« Üdvözlégy Mária stb.

Tovább folytatjuk azzal, amit Szűz Mária mondott: »Ime, az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a te igéd szerint.« Üdvözlégy... stb. Szűz Mária alázatosan belenyugszik az angyal üzenetébe: »legyen úgy, ahogyan te mondod, a te szavad szerint, a te igéd szerint«.

És az ige testté lőn és miköztünk lakozék!« Üdvözlégy stb. Az Ige az Isten Fia, aki emberré lett és itt lakott köztünk 33 éven át és most is itt lakik az Oltáriszentségben.

Végre arra kérjük a jó Istent, öntsön lelkünkbe elégséges segítő malasztot, hogy necsak ismerjük az Úr Jézus megtestesülését az angyal üzenetéből, hanem az ő kinszenvedése és keresztje által föl is támadhassunk.

A dicsőséges föltámadást az Úr Jézus szenvedése és keresztje nélkül nem érhettük volna meg, de magunknak is

jót kell cselekednünk, a bűnt pedig kerülnünk. Ezt csak Isten malasztjának segítségével tehetjük meg.

362. *Mit imádkozunk a hajnali, déli és esti harangszóra? A hajnali, déli és estéli harangszóra az »Úr angyalát« imádkozzuk.*

A jó keresztény gyermek még játékát is abban hagyja, ha a harangszó az »Úr angyalára« figyelmezteti.

Ha valaki hosszabb ideig akar imádkozni, gondoskodott az anyaszentegyház egy igen könnyü és szép ájtatosságról, amelyet úgy hivunk, hogy szent olvasó. A szent olvasót hamar megtanulhatjátok, mert benne csak a Miatyánkot és az angyali üdvözletet ismételjük többször. Újat csak annyit kell megjegyeznetek, hogy az Úr Jézusnak és a boldogságos Szűz Máriának életéből valami történetkét említünk mindig a Jézus neve után és erről a történetről elmélkedünk, gondolkodunk. *(Megmutatom a szent olvasót és megmagyarázom, mit keli a keresztnél, mit a nagyobb és kisebb szemeknél imádkozni. A különálló három »Üdvözlégy«-ben a hit, remény és szeretet erényeinek növeléséért könyörgünk. A többi titkokat könnyen megjegyzik a gyermekek.)*

Kinek az ájtatossága a szent olvasó? Melyik legkiválóbb imádságokat mondjuk el benne ismételten? Közben miről elmélkedünk?

363. *Mi a szent olvasó? A szent olvasó az anyaszentegyház kedves ájtatossága, amelyben a legkiválóbb imádságokat, a Miatyánkot és az angyali üdvözletet ismételten elmondjuk s az Úr Jézusnak és a boldogságos Szűz Máriának életéről elmélkedünk.*

(Összefoglalás.) (Melyik a legszentebb imádság? Hány részből áll a Miatyánk? Mit szoktunk mi, katolikusok, rendesen a Miatyánk után imádkozni? Hány részből áll az angyali üdvözlet? Mit imádkozunk a hajnali, déli és esti harangszóra? Mi a szent olvasó?)

(Alkalmazás.) Valahányszor imádkoztok, az Úr Jézus példáját követitek, az Úr Jézus parancsát teljesítitek. Valahányszor imádkoztok, hasonlók vagytok a mennyei szent angyalokhoz és a többi szentekhez, akik az Isten trónja előtt leteszik koronájukat és leborulva imádják a hatalmas Istent.

Valahányszor imádkoztok, kincseket gyüjtötök magatoknak, melyeket az igazságos Isten biztosan megad vagy ezen, vagy a másvilágon. Kincseket gyüjtötök az anyaszentegyház kincsesházába, melyből a jó Isten azokat a szegény pogány gyermekeket is részesíti, akik még nem tudnak maguk imádkozni. Szerezzetek mennél több lelki kincset különösen olyan imádságok végzésével, melyekhez az anyaszentegyház búcsut fűzött. Ilyen a szent olvasó is, ha azt valamely áldozópap megszentelte az anyaszentegyház rendelete szerint. Ne is hagyjátok az olvasót soha szenteletlenül. Itt a földön is úgy lesztek boldogok, ha jól tudtok imádkozni, de még inkább a mennyben, mert olyan gyermek, aki szivesen imádkozik, biztosan meglátja az Istent.

J. N. D.

Értelemzavaró sajtóhiba:

175. lap, 5. bekezdés: Úrnapja parancsolt ünnep. Lásd 173. lap. Tévesen került az eltörölt ünnepek sorába.

FÜGGELÉK.

A Pokorny-féle Kis Bibliából a következő történetek szerepelnek e könyvben:

Ó-szövetség:

Sorsz.	Bibl. sz.			
1.	1.	A világ teremtése, részben a	6. leckében, részben a 19. leckében, II. r.	
2.	2.	Az első emberpár	6. „	
3.	3.	Az első emberek bűne, részben a	6. „	„ 27. „
4.	4.	Kain és Ábel	37. „	
5.	8.	Ábrahám, a választott nép törzsatyja, a	15. leckében.	
6.	9.	Melkizedek áldozata a	15. leckében, részben a 37. leckében.	
7.	11.	Ábrahám áldozata	15. „	
8.	13.	Jákob utazása	24. „	
9.	14.	Jákob fiai	20. „	
10.	15.	Isten fölmagasztalja Józsefet	20. „	
11.	16.	József testvérei Egyptomban	20. „	
12.	17.	Jákob átköltözik Egyptomba	20. „	
13.	19.	Mózes gyermekkora	3. „	
14.	20.	Isten kiválasztja Mózest	3. „	
15.	21.	A tiz egyptomi csapás	3. „	
16.	22.	A husvéti bárány. Izrael népe kivándorol, részben a 3. leckében, részben a 34. leckében.		
17.	24.	Isten kihirdeti a tiz parancsolatot	17. leckében.	
18.	30.	Saul Izrael első királya	21. „	
19.	32.	Dávid nagylelküen bánik ellenségével	21. „	
20.	33.	Dávid király	23. „	
21.	38.	Jónás próféta	26. „	
22.	40.	Dániel és társai	25. „	

Ezenkivül még néhány olyan történet, melyek a Pokorny-féle bibliában hiányzanak:

1.	Ábrahám feleséget kerestet fiának	44. leckében, II. r.	
2.	Tóbiás jámborsága, részben a	22. „	II. r., részben a 45. leck.
3.	Ákáb és Nábot	23. „	
4.	Námán	31. „	

Új-szövetség:

1.	45.	Az angyal előre hirdeti Jézus születését, a	7. leckében.
2.	46.	Szűz Mária meglátogatja Erzsébetet, a	46. „
3.	47.	Jézus Krisztus születése	7. „
4.	48.	A napkeleti bölcsek	7. „
5.	50.	Az egyptomi menekülés	7. „
6.	51.	A tizenkétéves Jézus	24. „

Sorsz.	Bibl. sz.		
7.	52.	Jézus megkeresztelkedik a Jordánban, részben a 4. leckében, részben a 32. léckében.	
8.	55.	Jézus borrá változtatja a vizet, részben a 44. leckében, II. r.	
9.	59.	Jézus meggyógyítja az inaszakadtat	43. „
10.	60.	Jézus meggyógyítja a kafarnaumi százados szolgáját, a 36. leckében.	
11.	66.	Jézus megszaporítja a kenyeret	35. leckében.
12.	67.	Jézus megigéri az Oltáriszentséget	35. „
13.	68.	Szent Péter elsősége	11. „
14.	70.	Az irgalmas szamaritánus	16. „
15.	71.	Márta és Mária	1. „
16.	72.	Az Úr imádsága	46. „
17.	74.	A tékozló fiu	38., 39., 41. „
18.	75.	A dúsgazdag és a szegény Lázár	14. „
19.	76.	Jézus föltámasztja Lázárt	13. „
20.	80.	Az utolsó vacsora	34. „
21.	81.	Jézus az Olajfák-hegyén	45. „
22.	83.	Szent Péter megtagadja Jézust	40. „
23.	84.	Jézus Pilátus előtt	8. „
24.	85.	Jézus keresztutja	
25.	86.	Jézus meghal a keresztfán	
26.	87.	Jézus temetése	
27.	88.	Jézus föltámadása	
28.	89.	Jézus elrendeli a bűnbánat szentségét részb.	38. „
29.	90.	Jézus Pétert az anyaszentegyház fejévé teszi	11. „
30.	91.	Jézus fölmegy a mennyekbe	9. „
31.	92.	A Szentlélek eljövetele	10. „
32.	95.	Szent István, az első vértanu	33. „
33.	96.	Saul megtér	30. „
34.	97.	Az apostolok munkálkodása részben	18. „

Ezeken kivül még a következő történetek szerepelnek:

1.	Zakeus vámos	22. leckében, II. rész.
2.	Emmausz-i tanítványok	9. „
3.	Jézus megtanít jót cselekedni	29. „
4.	Szamaria befogadja Isten igéjét	32. „
5.	Saul és Barnabás fölszenteltetése	44. leckében, I. rész.
6.	Szent Pál búcsut enged	42. „